

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginhallitus pöytäkirja 19.09.2022

Pöytäkirjan kansilehti	1
1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
2 § Pöytäkirjan tarkastaminen	4
3 § Kokouksen selostukset	5
4 § Kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat ja päätökset	6
5 § Eron myöntäminen Annette Kivistölle kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan ruotsinkielisen jaoston jäsenen tehtävästä ja täydennysvaalin toimittaminen	8
6 § Keskusvaalilautakunnan uusien varavaltuutettujen määräämistä koskevat päätökset	10
7 § Taloussuunnitelmaehdotuksen 2023–2026 käsittely, neuvottelukunnan asettaminen	11
8 § Kaupunginhallituksen kokousaikataulu 2023 ja 2024 ja ehdotus kaupunginvaltuuston 2023 ja 2024 kokousaikatauluksi	14
- Luonnos kokousaikatauluksi 2023	16
- Luonnos kokousaikatauluksi 2024	17
9 § Suomi-Rata Oy:n rahoituskutsut 2022 ja rahoitussuunnitelma 2023	19
- Äänestysraportti KH 19.9. § 9	22
10 § Kiinteistö Oy Pakkalankuja 11 purkaminen	26
11 § Määrärahamuutokset vuoden 2022 talousarvion käyttötalousosaan	29
12 § Toipumissuunnitelman väliraportti	34
- Toipumissuunnitelman väliraportti	36
- Toipumissuunnitelman taustamuistio	123
- Toipumissuunnitelman väliraportin liitetiedostot	186
13 § Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma vuosille 2022–2031	206
- Lautakuntien lausunnot kaupunkitasoisesta palveluverkkosuunnitelmasta	209
- Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2022-2031	225
- Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2022-2031 (liitteet)	331
14 § Vantaan kaupungin henkilöstön saatavuusohjelma vuosille 2022-2024	425
- Vantaan kaupungin henkilöstön saatavuusohjelma vuosille 2022-2024	427
15 § Maa- ja asuntopoliittisten linjausten päivitys 2022	447
- Liite 1. Maa- ja asuntopoliittisten linjausten päivitettävät toimenpiteet (II)	456
- Liite 2. Maa- ja asuntopoliittisten linjausten päämäärät, tavoitetilat ja toimenpiteet 2022 (muutokset näkyvissä) (II)	464
- Äänestysraportti KH 19.9. § 15	470
- Liite 1. Maa- ja asuntopoliittisten linjausten päivitettävät toimenpiteet (KH 19.9.)	482
- Liite 2. Maa- ja asuntopoliittisten linjausten päämäärät, tavoitetilat ja toimenpiteet 2022 (muutokset näkyvissä) (KH 19.9.)	490
16 § Maankäytösopimuksen velvoitteiden siirtämisen hyväksyminen Tikkurilan korttelissa 61097/ Kiinteistö Oy Kielotie 1-3 Vantaa	496
- Hakemus maankäytösopimuksen velvoitteiden siirtämiseksi, päivätty 29.8.2022 (henkilötiedot poistettu)	498
- Kiinteistön kauppakirja, päivätty 25.8.2022 (henkilötiedot poistettu)	499

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginhallitus pöytäkirja 19.09.2022

17 § Lausunto synteettistä metaania tuottavan laitoksen rakentamista koskevasta ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta/ Vantaan Energia Oy	507
- Vantaan kaupungin lausunto synteettistä metaania tuottavan laitoksen rakentamista koskevasta ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta / Vantaan Energia Oy	511
- Ely-keskuksen lausuntopyyntö 1.8.2022 synteettistä metaania tuottavan laitoksen rakentamista koskevasta ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta / Vantaan Energia Oy	513
18 § Oikaisuvaatimus vahingonkorvausta koskevaan vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 66 / 2022	516
19 § Oikaisuvaatimus vahingonkorvausta koskevaan vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 89/2022	519
20 § Oikaisuvaatimus vahingonkorvausta koskevaan vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 96 / 2022	522
Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus	523
Muutoksenhakuohje 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen	524
Muutoksenhakuohje 3. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto	525
Muutoksenhakuohje 4. Hankintaoikaisuohje ja valitusosoitus	526
Muutoksenhakuohje 5. Valitus asemakaavan muutosta koskevassa asiassa	531
Muutoksenhakuohje 6. Valitus rakennuskieltoa koskevassa asiassa	532
Muutoksenhakuohje 7. Valitus etuusto-oikeuden käyttämistä koskevassa asiassa	533

Kaupunginhallituksen kokous

Aika 19.9.2022 klo 14.15 – 16.00

Paikka Kaupungintalo, Tikkurila

Osallistujat

Jäsenet	Läsnä	Varajäsenet	Läsnä
Multala Sari, puheenjohtaja	x (14.15–15.58, § 1 – 17)	Rehnström Kristian	
Tahvanainen Säde, I varapuheenjohtaja	x (14.15–15.13, 15.16 – 16.00, § 1 – 8, 10 – 20. Pj § 18 – 20)	Haapalainen Tuija	
Niikko Mika, II varapuheenjohtaja	x (14.15–15.09, § 1 – 8)	Virkamäki Pekka	x (15.09 – 16.00, § 9 – 20)
Abdi Faysal	x	Hilden Joni	
Karinen Ville	x	Nguyen Chau	
Kasonen Mika	x	Hakala Heli	
Kaukola Ulla	x	Vesa Tiina	
Lundell Kai-Ari	x	Aidanjuuri Tanja	
Luukkala Pirjo	x	Nummela Nina	
Norrena Vaula	x	Seppänen Tia	
Orpana Anitta	x	Kanerva Sami	
Rokkanen Sakari	x	Kaiju Susanna	
Saimen Tuukka	x	Kärki Niilo	
Tammi Visa	x	Kähkönen Osmo	
Valtanen Hanna	x	Kuusela Minna	
Nuorisovaltuuston edustaja		Varajäsenet	
Godlewski Filip	x		
Muut osallistujat			Läsnä
Lindtman Antti, valtuuston puheenjohtaja			-
Kaira Lauri, valtuuston I varapuheenjohtaja			-
Veltheim Erika, valtuuston II varapuheenjohtaja			x
Viljanen Ritva, kaupunginjohtaja			x
Kalske Katri, apulaiskaupunginjohtaja			x (14.15 – 14.58, 15.26 – 16.00, § 1 – 8, 15 – 20)
Vikström Andreas, vs. apulaiskaupunginjohtaja			x (14.58 – 15.26, § 9 -14)
Åstrand Riikka, apulaiskaupunginjohtaja			x
Anttila Tero, apulaiskaupunginjohtaja			x (14.15 – 14.52, 15.16 – 16.00, § 1 – 8, 10 – 20)
Lahnalampi-Lahtinen Minna, vs. apulaiskaupunginjohtaja			x

Kalmari Mari, viestintäjohtaja		x
Ruusula Matti, talous- ja strategiajohtaja		x (14.15 -15.16, 15.17 – 16.00, § 1 – 9, 11 – 20)
Pennanen Sari-Anna, kaupunginlakimies		x
Isotalus Birgit, hallintosihteeri		x
Takala Matias, pöytäkirjanpitäjä		x

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja

Sari Multala

Säde Tahvanainen

Pöytäkirjanpitäjä

Matias Takala

Pöytäkirjan tarkastus

Aika ja paikka

26.9.2022, sähköisesti.

Pykälä 17 tarkastettiin ja hyväksyttiin heti kokouksessa.

Pirjo Luukkala

Vaula Norrena

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika ja paikka

28.9.2022, Vantaan kaupungin internetsivuilla paatokset.vantaa.fi.

1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kaupunginhallitus 19.9.2022 § 1

Kaupunginjohtajan esitys:

Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

2 §

Pöytäkirjan tarkastaminen

Kaupunginhallitus 19.9.2022 § 2

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) valita kaksi pöytäkirjantarkastajaa toimittamaan pöytäkirjan tarkastus sähköisesti maanantaina 26.9.2022 klo 16.00 ja

Jäsenet	Kokous pvä
Abdi Faysal	
Karinen Ville	
Kasonen Mika	19.9.2022
Kaukola Ulla	5.9.2022
Lundell Kai-Ari	5.9.2022
Luukkala Pirjo	19.9.2022
Niikko Mika	
Norrena Vaula	
Orpana Anitta	
Rokkanen Sakari	
Saimen Tuukka	
Tahvanainen Säde	
Tammi Visa	
Valtanen Hanna	

- b) pitää tarkastettu pöytäkirja yleisesti nähtävänä kaupungin internetsivuilla (www.vantaa.fi/paatoksenteko) keskiviikosta 28.9.2022 lähtien.

Päätös:

Päätettiin

- a) valita Pirjo Luukkala ja Vaula Norrena pöytäkirjantarkastajiksi toimittamaan pöytäkirjan tarkastus sähköisesti maanantaina 16.9.2022 klo 16.00 ja
- b) pitää tarkastettu pöytäkirja yleisesti nähtävänä kaupungin internetsivuilla (www.vantaa.fi/paatoksenteko) keskiviikosta 28.9.2022 lähtien.

3 §

Kokouksen selostukset

Kokouksessa annetaan seuraavat selostukset:

- Palveluverkkosuunnitelma 2022-2031 (Erityisasiantuntija Kirsi Vaten)

Kaupunginhallitus 19.9.2022 § 3

Käsittely:

Kokouksessa annettiin seuraava selostus

- Palveluverkkosuunnitelma 2022-2031 (Erityisasiantuntija Kirsi Vaten)

Päätös:

Merkittiin tiedoksi saatu selostus ja käyty keskustelu.

4 § Kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat ja päätökset/RV

RV/BI

Kaupunginhallitukselle on kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten lähetetty seuraavat pöytäkirjat ja päätökset:

Tarkastuslautakunnan pöytäkirja nro 10/17.8.2022

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan pöytäkirja nro 10/12.9.2022

Rahoitusjohtajan päätökset

§ 7 Konsernitilin luottolimiitin korotus ja korkoehtojen muutos

§ 8 Konsernitilin talletuskoron muutos

Hankintajohtajan päätökset

§ 62 Kodinkoneiden ja viihde-elektroniikan hankinta

§ 63 Optiopäätös ompelukoneiden, saumureiden, kirjontakoneiden sekä niiden huollon ja korjauksen hankinnassa (noin 55 250 euroa, alv 0%)

Tietohallintojohtajan päätökset

§ 123 Lupapiste-palvelun ja Matti-integraation lisäkehitystyön hankinta (45 000 euroa)

§ 124 Matti-järjestelmän ja Lupapiste-palvelun integraation jatkokehityksen hankinta (74 544 euroa)

Kaupunginhallitus 19.9.2022 § 4

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään olla ottamatta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi esittelyosassa mainituissa pöytäkirjoissa olevia ottamiskelpoisia päätöksiä ja esittelyosassa mainittuja päätöksiä.

Käsittely:

Merkittiin, että kaupunginjohtaja täydensi esitystään seuraavilla päätöksillä:

Konsernijaoston pöytäkirja nro 7/12.9.2022

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan pöytäkirja nro 10/12.9.2022

Kaupunkikulttuurilautakunnan pöytäkirja nro 8/13.9.2022

Kaupunginjohtajan päätös

§ 68 Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi alueellisen opintolainahyvityksen kokeilusta sekä tuloverolain 92 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Tietohallintojohtajan päätökset

§ 129 Esitystekniikan laitteiden ja palveluiden hankinta Kilterin ja Jokiniemen kouluun

§ 130 Keskeytyspäätös esitystekniikan laitteiden ja palveluiden hankinnassa Kilterin ja Jokiniemen kouluun

§ 131 Hoitajakutsuratkaisun hankintaa koskevan päätöksen (11.4.2022, § 60/2022) osittainen täytäntöönpano Koisorannan palvelukeskuksen osalta (189 580 euroa)

Päätös:

Hyväksyttiin täydennetty esitys.

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu

5 § Eron myöntäminen Annette Kivistölle kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan ruotsinkielisen jaoston jäsenen tehtävästä ja täydennysvaalin toimittaminen

VD/6996/00.00.01.00/2021

RV/EJ

Annette Kivistö on 1.9.2022 saapuneella viestillään pyytänyt eroa kasvatuksen ja oppimisen ruotsinkielisen jaoston jäsenen tehtävästä.

Hallintosäännön 8 luvun 6 §:n mukaan kasvatuksen ja oppimisen lautakunnassa on ruotsinkielinen jaosto. Jaostossa on vähintään viisi kaupunginvaltuuston toimikaudekseen valitsemaa jäsentä ja jokaisella henkilökohtainen varajäsen. Jaoston jäsenet ja varajäsenet on valittava ruotsinkieliseen kieliryhmään kuuluvista henkilöistä.

Valitsemistaan jäsenistä kaupunginvaltuusto nimeää jaoston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Tasa-arvolain 4 a §:n 1 momentin mukaan kunnallisissa ja kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia.

Kaupunginvaltuusto on päätöksellään 23.8.2021 § 15 valinnut kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan ruotsinkielisen jaoston jäseniksi ja heidän henkilökohtaisiksi varajäsenikseen toimikaudelle 2021–2025 seuraavat henkilöt:

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Kristian Rehnström, puheenjohtaja	Michael Ek
Tiina Nurmi-Kokko, varapuheenjohtaja	Barbara Westman
Sanni Hilpinen	Susanna Lindfors
Annette Kivistö	Hanna Höglund (kv 28.2.2022 § 6)
Max Mannola	Klaus Kojo

Kaupunginhallitus 19.9.2022 § 5

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle

- myönnettäväksi Annette Kivistölle ero kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan ruotsinkielisen jaoston jäsenen tehtävästä, ja
- toimitettavaksi kasvatuksen ja oppimisen lautakunnan ruotsinkielisen jaoston jäsenen täydennysvaali jäljellä olevaksi ajaksi toimikaudesta 2021–2025.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

6 §

Keskusvaalilautakunnan uusien varavaltuutettujen määräämistä koskevat päätökset

VD/9532/00.00.01.00/2022

RV/NJ/EJ

Vantaan kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Antti Lindtman on ilmoittanut valtuuston varavaltuutettujen määrän jääneen vajaaksi seuraavasti:

Suomen Sosialidemokraattinen puolue r.p. – Finlands Socialdemokratiska Parti r.p.:n

Pentti Puoskari on 7.8.2022 saapuneella sähköpostiviestillä pyytänyt eroa luottamustehtävistään Vantaan kaupungilla paikkakunnalta poismuuton vuoksi. Valtuusto on myöntänyt 22.8.2022 § 3 Puoskarille eron varavaltuutetun tehtävästä.

Vaalilain 93 §:n mukaan kunnan keskusvaalilautakunnan on valtuuston puheenjohtajan pyynnöstä määrättävä uusia varavaltuutettuja kuntalain 17 §:n mukaisesti, jos valtuuston toimikauden aikana varavaltuutettujen määrä jää vajaaksi. Uusiksi varavaltuutetuiksi on lautakunnan määrättävä ne henkilöt, joiden vertausluvut vaalilain mukaisesti ovat seuraavaksi suurimmat niiden henkilöiden vertauslukujen jälkeen, jotka on valittu varavaltuutetuiksi.

Kuntavaalien 2021 tuloksen mukaisesti Suomen Sosialidemokraattinen puolue r.p. – Finlands Socialdemokratiska Parti r.p. seuraavana oleva valitsematta jäänyt ehdokas on Ville Rahkala (vertausluku 619,212).

Kaupunginhallitus 19.9.2022 § 6

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi keskusvaalilautakunnan uusien varavaltuutettujen määräämistä koskeva päätös 7.9.2022 § 6 tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

hallintopalvelupäällikkö Nelli Jääskeläinen, puh. 040 818 1271, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

VD/10350/00.00.01.01/2022

RV/MT

Kaupunginjohtaja julkaisee esityksensä vuoden 2023 talousarvioksi ja vuosien 2023–2026 taloussuunnitelmaksi 3.10.2022 pidettävässä informaatiotilaisuudessa. Kaupunginhallitus päättää esityksestään vuoden 2022 talousarvioksi ja vuosien 2023–2026 taloussuunnitelmaksi 1.11.2022 kokouksessaan ja kaupunginvaltuusto käsittelee esitystä 14.11.2022 klo 14.00 alkavassa kokouksessa.

Ennen kaupunginhallituksen talousarviokokousta järjestettävää talousarvio- ja taloussuunnitelmaesityksen alustavaa yksityiskohtaista käsittelyä varten on aikaisempina vuosina nimetty neuvottelukunta, jossa ovat olleet edustettuina kaupunginhallituksen ja -valtuuston puheenjohtajat, kaupunginhallitusryhmien neuvottelijat, valtuustoryhmien puheenjohtajat tai varapuheenjohtajat sekä tarvittava henkilökunta.

Esitys käsitellään yksityiskohtaisesti kaupunginhallituksen päättämän aikataulun mukaisesti.

Talousarvio- ja taloussuunnitelmaneuvottelut pidetään kaupungintalolla valtuustosalissa (Asematie 7) maanantaina 31.10.2022 klo 9.00 – 22.00.

Neuvottelupäivän alustava aikataulu on seuraava:

Kutsu neuvotteluihin lähetetään kaupunginhallituksen nimeämälle neuvottelukunnalle erikseen.

Talousarviokäsittelyn etenemisen aikataulu

Talousarvion ja -suunnitelman aikatauluehdotus on seuraava:

ma 3.10.2022 klo 16.00 Kaupunginvaltuustolle esitellään kaupunkitasoisesti vuoden 2023 talousarvio ja vuosien 2023–2026 taloussuunnitelma.

to 6.10.2022 klo 15.00 Kaupunginvaltuustolle esitellään toimialakohtaisesti vuoden 2023 talousarvio ja vuosien 2023–2026 taloussuunnitelma.

Edellä mainittujen informaatiotilaisuuksien pohjalta valtuutetuilla ja valtuustoryhmillä on mahdollisuus tehdä kaupunginjohtajan talousarvioesityksestä kirjallisia kysymyksiä tai selvityspyynnöjä, joihin toimialat vastaavat. Kirjalliset kysymykset ja selvityspyyntö tulee tallentaa keskiviikkoon 12.10.2022 klo 12.00 mennessä OneDrivessä olevaan taulukkoon. Selvityspyyntöistä tulee käydä selkeästi ilmi, mitä toimialaa tai tulosaluetta kyselyt koskevat.

ke 12.10.2022 klo 12.00 Valtuutettujen ja valtuustoryhmien kirjallisten kysymysten ja selvityspyyntöjen viimeinen jättöaika

ti 18.10.2022 klo 16.00 Toimialojen vastaukset valtuutettujen kirjallisiin kysymyksiin ja selvityspyyntöihin julkaistaan luottamushenkilöiden extranetissä

ma 24.10.2022 klo 14.00 Valtuustoryhmien tulee palauttaa taloussuunnitteluun kootusti omat muutosesityksensä (korilistat) kaupunginjohtajan talousarvioesitykseen.

Tarkempi ohjeistus korilistoihin lähetetään myöhemmin erikseen.

pe 28.10.2022 Talousohjaus tekee muutosesityksistä koosteen ja lähettää sen talousarvio- ja taloussuunnitelman neuvotteluihin osallistuville ja lisäksi se julkaistaan luottamushenkilöiden extranetissä.

ma 31.10.2022 klo 9.00 Kaupunginhallituksen talousarvio- ja taloussuunnitelman neuvottelut

ti 1.11.2022 klo 10.00 Kaupunginhallituksen kokous

ma 14.11.2022 klo 14.00 Kaupunginvaltuuston talousarviokokous

Kaupunginhallitus 19.9.2022 § 7

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) asettaa taloussuunnitelmaehdotuksen 31.10.2022 klo 9.00 alkaen tapahtuvaa yksityiskohtaista käsittelyä varten neuvottelukunta ja nimetä siihen jäsenet,
- b) antaa kaupunginjohtajan tehtäväksi nimetä neuvotteluihin tarvittava henkilöstö,
- c) suorittaa taloussuunnitelmaehdotuksen yksityiskohtaisesta käsittelystä aiheutuvat kulut kaupunginhallituksen käyttövaroista,
- d) aloittaa kaupunginhallituksen 1.11.2022 kokous klo 10.00, ellei toisin ilmoiteta, ja
- e) hyväksyä edellä esittelytekstissä mainittu esitys talousarviokäsittelyn etenemisen aikatauluksi.

Päätös:

Päätettiin

- a) asettaa taloussuunnitelmaehdotuksen 31.10.2022 klo 9.00 alkaen tapahtuvaa yksityiskohtaista käsittelyä varten neuvottelukunta ja nimetä siihen jäsenet: edustajat kaupunginvaltuuston ja -hallituksen puheenjohtajistosta (Antti Lindtman, Lauri Kaira, Erika Veltheim, Sari Multala, Sade Tahvanainen ja Mika Niikko), kaupunginhallitusryhmien neuvottelijat tai jäsenet (Mika Kasonen, Ulla Kaukola, Kai-Ari Lundell, Vaula Norrena, Ville Karinen) ja valtuustoryhmien puheenjohtajat (Sakari Rokkanen, Minna Räsänen, Niilo Kärki, Eve Rämö, Antero Eerola, Pirjo Luukkala, Tiina Tuomela, Nina Nummela ja Stefan Åstrand).
- b) antaa kaupunginjohtajan tehtäväksi nimetä neuvotteluihin tarvittava henkilöstö,
- c) suorittaa taloussuunnitelmaehdotuksen yksityiskohtaisesta käsittelystä aiheutuvat kulut kaupunginhallituksen käyttövaroista,
- d) aloittaa kaupunginhallituksen 1.11.2022 kokous klo 10.00, ellei toisin ilmoiteta, ja
- e) hyväksyä edellä esittelytekstissä mainittu esitys talousarviokäsittelyn etenemisen aikatauluksi.

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu, taloussuunnittelu

Muutoksenhakuohje: 3.1 oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

talous- ja strategiajohtaja Matti Ruusula, puh. 043 824 9254, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

8 §

Kaupunginhallituksen kokousaikataulu 2023 ja 2024 ja ehdotus kaupunginvaltuuston 2023 ja 2024 kokousaikatauluksi

VD/10182/00.02.00.05/2022

RV/HO/EJ

Vantaan kaupungin hallintosäännön 25 luvun 3 §:n mukaan toimielimet päättävät kokoustensa ajan ja paikan. Kokous pidetään myös tarvittaessa puheenjohtajan ja tämän estyneenä ollessa varapuheenjohtajan kutsusta tai jos enemmistö toimielimen jäsenistä esittää puheenjohtajalle kokouksen pitämistä.

Kuntalain 94 §:n mukaan valtuusto kokoontuu päättäminään aikoina ja myös silloin, kun valtuuston puheenjohtaja katsoo sen tarpeelliseksi. Valtuusto on kutsuttava koolle myös kunnanhallituksen tai vähintään neljäsosan valtuutetuista sitä pyytäessä ilmoittamansa asian käsittelyä varten. Tällainen asia on valmisteltava kiireellisesti.

Vuosien 2023 ja 2024 alustava toimielinten kokousaikatauluehdotus on esityslistan liitteenä. Esityksen mukaan kaupunginhallitus ja kaupunginvaltuusto kokoontuvat aiempaan tapaan yhteisinä maanantaipäivinä (pääsääntöisesti klo 14.00 ja klo 18.00). Myös valtuustovaliokunnan kokoukset, kaupunginhallituksen iltakoulut ja kaupunginhallituksen kokoukset ajoitetaan yhteisille maanantaipäiville (klo 12.00, klo 13.00 ja klo 17.00).

Pääsääntöisesti muina maanantaipäivinä pidetään konsernijaoston kokoukset ja lautakuntien kokoukset lautakuntien päättäminä kellonaikoina. Toimialoilla, joilla on useampia lautakuntia, lautakuntien kokouksia on myös muina viikonpäivinä kuin maanantaisin. Kaupunginvaltuuston selostustilaisuudet ja iltakoulut pidetään torstaisin (klo 17.00). Kaupunginvaltuuston iltakoulut eivät ole yleisölle avoimia.

Kaupunginhallitus on kertaalleen hyväksynyt vuoden 2023 kokousaikataulun luonnoksen päätöksellään 1.11.2021 § 13 ja kaupunginvaltuusto päätöksellä 15.11.2021 § 8. Kokousaikatauluja on päivitetty ja valmisteltu yhteistyössä talousohjauksen, kaikkien toimialojen talous- ja hallintojohtajien, Vantaa Kerava hyvinvointialueen sekä kaupungin johtoryhmän kanssa. Aikataulu on ollut valtuustovaliokunnan jäsenillä kommentoitavana. Aikataulua suunniteltaessa on otettu huomioon kaupungin talousarvioprosessi sekä vuosien 2023 ja 2024 juhlapyhät ja koulujen loma-ajat siltä osin kuin ne ovat olleet saatavilla.

Liitteenä olevan aikatauluehdotuksen mukaan kokousaikavarauksia on vuonna 2023:

- kaupunginvaltuustolla: 11 kokousta, 9 selostustilaisuutta ja 3 iltakoulua, kolme seminaaria ja 8 valtuustovaliokuntaa
- kaupunginhallituksella: 20 kokousta ja 9 iltakoulua
- konsernijaostolla: 10 kokousta

Liitteenä olevan aikatauluehdotuksen mukaan kokousaikavarauksia on vuonna 2024:

- kaupunginvaltuustolla: 11 kokousta, 8 selostustilaisuutta ja 3 iltakoulua, kaksi seminaaria ja 6 valtuustovaliokuntaa
- kaupunginhallituksella: 21 kokousta ja 9 iltakoulua
- konsernijaostolla: 10 kokousta

Kaupunginhallitus 19.9.2022 § 8

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) hyväksyä kaupunginhallituksen kokousaikataulu vuosille 2023 ja 2024 liitteenä olevan ehdotuksen mukaisena,
- b) esittää kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi kaupunginvaltuuston vuoden 2023 ja 2024 kokousaikataulut liitteenä olevan ehdotuksen mukaisena, ja
- c) todeta, että muut toimielimet hyväksyvät kokousaikansa itse.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Luonnos kokousaikatauluksi 2023
- Luonnos kokousaikatauluksi 2024

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: a) kohdassa 1. Oikaisuvaatimus
b) kohdassa 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

hallintojohtaja Hanna Ormio, etunimi.sukunimi@vantaa.fi

	Kokousaikataulu 2023 perinteinen TS-prosessi										päivitetty 31.8.2022					
Viikko	Kaupunginhallitus	Kaupunginhallituksen iltakoulu	Konserni- jaosto	Kaupunginvaltuusto	Kaupunginvaltuuston info	Kaupunginvaltuuston iltakoulu	Kaupunginvaltuuston valtuustovalioikunta	Keskusvaali- lautakunta	Kaupunki- ympäristö	Lupa- jaosto	Kasvatuksen ja oppimisen	Ruotsin- kielinen	Yksilö- asioiden	Tar- kastus	Kaupunki- tila	Kaupunki- kulttuuri
	klo 14	klo	klo	klo	klo	klo	klo	klo	klo	klo	klo	klo	klo	klo	klo	klo
Tammi	tai 17	13	13	18	17	17	12	17	17	17	17	15	17	17	17	17
1						Loppiainen pe 6.1										
2																
3	16.1.	16.1.							17.1.						18.1.	
4					26.1.						23.1.					25.1.
5	30.1.			30.1.												
Helmi																
6																
7	13.2.	13.2.	14.2.						14.2.	16.2. Kude	14.2.				15.2.	14.2.
8																
9	27.2.			27.2.												
Maalis																
10																
11	13.3.	13.3.					16.3. Talousohjaus	13.3.								
12			20.3.		23.3.				21.3.		20.3.				22.3.	21.3.
13	27.3.			27.3.												
Huhti																
14																
15																
16	17.4.	17.4.			20.4.						11.4.				19.4.	12.4.
17			24.4.	24.4.					18.4.							
Touko																
18																
19	8.5.	8.5.													10.5.	
20			16.5.							9.5.						
21	22.5.			22.5. lähetekeskustelu							16.5.					17.5.
22																
Kesä																
23	5.6. kehys	5.6.						5.6.		6.6.					7.6.	
24			12.6.		15.6.						12.6.					13.6.
25	19.6.			19.6. kehys												
26																
Heinä																
Elo																
31																
32	7.8.	7.8.						7.8.								
33					17.8.					15.8.	14.8.				16.8.	15.8.
34	21.8.		22.8.	21.8.			24.8. seminaari									
35																
Syys																
36	4.9.	4.9.						4.9.		5.9.					6.9.	
37					14.9.						11.9.					12.9.
38	18.9.			18.9.		21.9.				19.9.					20.9.	
39			25.9.													
Loka																
40					TS I 2.10 & TS II 5.10.											
41	9.10.		10.10.	9.10.							10.10.					11.10.
42																
43										24.10.					25.10.	
44	30.10.-31.10. TS															
Marras																
45			6.11.		9.11.						6.11.					7.11.
46	13.11.			13.11. TS												
47										21.11.					22.11.	
48	27.11.	27.11.					27.11.									
Joulu																
49			4.12.		7.12.						4.12.					4.12.
50	11.12.			11.12.						12.12.					13.12.	
51																
52																

Vuosi	Kaupunginhallituksen kokoukset	Kaupunginhallituksen iltakoulu	Konserni- jaosto	Kaupunginvaltuusto	Kaupunginvaltuuston selostustilaisuudet	Valtuustovalioikunnat
2016	20+1 (TS neuv.)	7	9	10+2 (seminaarit)	11	5
2017	21+1 (TS neuv.)	7	9	10+2 (seminaarit)	11+koul. tilaisuudet	6
2018	21+1 (TS neuv.)	6	9	10+1+2 (seminaarit)	10+1	6
2019	20+1 (TS neuv.) +matka	6	10	10+2 (seminaarit)	11	7
2020	22+1 (TS neuv.)	9	9	11+2 (seminaarit)	11	8
2021	21+1 (TS neuv.)	8	10	10+2+2 (seminaarit+koulutuksi)	10	7
2022	20+1 (TS neuv.)	9	10	11+2+1 (seminaarit)	11	6
2023	20+1 (TS neuv.)	9	10	11+1+2+1 (seminaarit)	10	8

Kokousaikataulu 2024 luonnos perinteinen TS-prosessi											päivitetty 06/2022					
Viikko	Kaupunginhallitus	Kaupunginhallituksen iltakoulu	Konserni-jaosto	Kaupunginvaltuusto	Kaupunginvaltuuston info	Kaupunginvaltuuston iltakoulu	Kaupunginvaltuuston valtuustovaliokunta	Keskusvaali-lautakunta	Kaupunki-ympäristö	Lupa-jaosto	Kasvatuksen ja oppimisen	Ruotsin-kielinen	Yksilö-asioiden	Tar-kastus	Kaupunki-tila	Kaupunki-kulttuuri
	klo 14 tai 17	klo 13	klo 13	klo 18	klo 17	klo 17	klo 12	klo 17	klo 17	klo 17	klo 17	klo 15	klo 17	klo 17	klo 17	klo 17
Tammi						Loppiainen la 6.1										
1																
2																
3	15.1.	15.1.														
4					25.1.						22.1.					23.1.
5	29.1.			29.1.												
Helmi						Helmikuu										
6			5.2.													
7	12.2.	12.2.				15.2. Kude	12.2.				13.2.					13.2.
8						Hiihtoloma										
9	26.2.			26.2.												
Maalis						Maaliskuu										
10																
11	11.3.	11.3.				14.3. Talousohjaus										
12			18.3.		21.3.						18.3.					19.3.
13	25.3.			25.3.												
Huhti						Huhtikuu										
14						Pitkäperjantai 29.3.										
15	8.4.	8.4.				Toinen pääsiäispv ma 1.4	8.4.									
16			15.4.		18.4.						15.4.					16.4.
17	22.4.			22.4.												
18																
Touko						Toukokuu										
19	6.5.	6.5.				Vappu ke 1.5.										
20			13.5.			ti 7.5. toimialojen esittelyt, Helatorstai	6.5.									
21	20.5.			20.5. lähetekeskustelu		Vantaapäivä ke 15.5					13.5.					14.5.
22						seminaari to-pe 16.-17.5 (alustava)										
Kesä						Kesäkuu										
23	3.6. kehys	3.6.														
24			10.6.		15.6.						10.6.					11.6.
25	17.6.			17.6. kehys		Juhannusaatto pe 21.6										
26																
Heinä						Heinäkuu / Kesätauko										
Elo						Elokuu										
32	5.8.	5.8.					5.8.									
33					15.8.						12.8.					13.8.
34	19.8.			19.8.		22.8. seminaari										
35			26.8.													
Syys						Syyskuu										
36	2.9.	2.9.					2.9.									
37					12.9.						9.9.					10.9.
38	16.9.			16.9.												
39			23.9.													
40						TS I 30.9. & TS II 3.10.										1.10.
Loka						Lokakuu										
41	7.10.			7.10.							8.10.					
42						Syysloma										
43			21.10.			24.10.										
44	28.-29.10. TS				31.10.											
Marras						Marraskuu										
45											4.11.					5.11.
46	11.11.			11.11. TS		14.11.										
47			18.11.													
48	25.11.	25.11.					25.11.									
Joulu						Joulukuu										
49					5.12.	Itsenäisyyspäivä pe 6.12					2.12.					3.12.
50	9.12.		ti 10.12.	9.12.												
51																
52						Joulu 24.-26.12										

Vuosi	Kaupunginhallituksen kokoukset	Kaupunginhallituksen iltakoulut	Konserni- jaosto	Kaupunginvaltuusto	Kaupunginvaltuuston selostustilaisuuDET	Valtuustovalioikunnat
2016 20+1 (TS neuv.)	7		9	10+2 (seminaarit)	11	5
2017 21+1 (TS neuv.)	7		9	10+2 (seminaarit)	11+koul. tilaisuuDET	6
2018 21+1 (TS neuv.)	6		9	10+1+2 (seminaarit)	10+1	6
2019 20+1(TS neuv.) +matka	6		10	10+2 (seminaarit)	11	7
2020 22+1 (TS neuv.)	9		9	11+2 (seminaarit)	11	8
2021 21+1 (TS neuv.)	8		10	10+2+2 (seminaarit+koulutuk	10	7
2022 20+1 (TS neuv.)	9		10	11+2 (seminaarit)	11	6
2023 19+1 (TS neuv.)	10		10	11+2(seminaarit)	8	8
2024 21+1 (TS neuv.)	9		10	11+2 (seminaarit)	8	6

VD/3417/00.01.05.03/2022

RV/K-ML/PvN/RK-K/SV/MT

Vantaan kaupunginvaltuusto on 24.2.2019 päättänyt, että Vantaan kaupunki lähtee osakkaaksi Suomi-rata Oy -hankeyhtiöön. Kaupunginhallituksen 23.3.2020 hyväksymässä osakassopimuksessa on sovittu Helsingin ja Tampereen välisen raideyhteyden suunnittelusta rakentamisvalmiuteen asti. Osakassopimuksessa yhtiön osakkaat ovat sitoutuneet rahoittamaan yhtiötä yhteensä 154,72 miljoonalla eurolla, mistä Vantaan kaupungin rahoitussitoumus on 11,1 milj. euroa.

Yhtiön perustamisvaiheessa Vantaa on merkinnyt 7,19 % yhtiön osakkeista 157 466,86 euron merkintähintaan. Osakassopimuksen mukaisesti rahoitussitoumuksen myöhemmät erät suoritetaan yhtiölle oman pääoman ehtoisina sijoituksina ensisijaisesti yhtiön sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon tehtävillä suorilla sijoituksilla ja toissijaisesti muulla tavalla kuten osakeannilla. Osakassopimuksessa on sovittu alustavasta rahoitussuunnitelmasta. Osakassopimuksen mukaan yhtiön hallitus päivittää rahoitussuunnitelmaa suunnitteluhankkeen aikana vuosittain ja toimittaa päivitetyn rahoitussuunnitelman kullekin osakkaalle kunkin kalenterivuoden elokuun loppuun mennessä.

Yhtiö on lähettänyt vuoden 2022 aikana osakkaille kaksi rahoituskutsua koskien yhteensä 2,74 milj. euron sijoituksia yhtiön sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. Vantaan osuus vuoden 2022 rahoituksesta on yhteensä 197 006 euroa. Rahoituskutsujen ensimmäinen erä on maksettu heinäkuussa 2022 ja toinen erä eräännyy maksettavaksi marraskuussa 2022.

Yhtiö ilmoittaa vuoden 2023 rahoitussuunnitelmassa, että yhtiöllä ei suunnitelman laatimishetkellä ole ollut tiedossa jatkosuunnitteluun valittava ratalinjaus tai sen päätöksenteon aikataulu. Tästä aiheutuu yhtiön mukaan epävarmuutta suunnittelun sisältöön sekä laajuuteen. Yhtiön mukaan Lentoradan osalta suunnittelu kuitenkin etenee aikataulussa ja rahoitussuunnitelmassa on huomioitu kilpailutettujen hankintojen vuoden 2023 kustannusten osuus.

Yhtiön esitys vuoden 2023 rahoitustarpeeksi vastaa osakassopimuksen alustavaa rahoitussuunnitelmaa ja on määrältään 4,09 milj. euroa. Vantaan osuus tästä on 294 071 euroa. Yhtiö voi tehdä rahoituskutsut vuoden aikana useassa erässä tarpeen mukaan. Vuoden 2023 suoritusten jälkeen Vantaan rahoitussitoumusta on jäljellä 10 479 856,14 euroa.

Yhtiön suunniteltu rahoituksen käyttö vuonna 2023:

- Lentoradan YVA ja alustava linjaussuunnitelma	-770 000 euroa
- Lentoradan sähkörata- ja turvalaitesuunnittelu	-70 000 euroa
- Hankintakonsultti	-150 000 euroa
- Ratalinjauksen YVA	-800 000 euroa
- Ratalinjauksen muu suunnittelu	-400 000 euroa
- Muu ennakkoimaton suunnittelutarve	-200 000 euroa
- Tiedonhallintajärjestelmän hankinta	-250 000 euroa
- Suunnitteluun kohdistuvat palkat	-381 000 euroa
- Hallintoon kohdistuvat palkat	-278 000 euroa
- Palkkiot	-190 000 euroa
- Henkilösivukulut	-145 000 euroa
- Toimitilavuokrat	-110 000 euroa

- Muut hallinto- ja tukipalvelukustannukset
Yhteensä

-254 000 euroa
-3 998 000 euroa

Yhtiön esitys tulevien vuosien rahoitustarpeen jaksotukseksi vastaa tässä vaiheessa osakassopimukseen otettua alustavaa jaksotusta. Koska päätöstä jatkosuunnitteluun valittavasta ratalinjauksesta ei ole vielä tehty, on odotettavissa, että jaksotus tulevien vuosien osalta muuttuu suunnittelun edetessä. Alustavan rahoitussuunnitelman mukainen jaksotus on seuraava (hankeyhtiö perustettu joulukuussa 2020):

Aika (kuukautt a Yhtiön toiminnan alkamises ta)	1-12	13- 24	25- 36	37-48	49-60	61-72	73-84	85-96	97- 108	109- 120	121- 133
Kustannus arvio (miljoona a euroa)	2,19 milj.€	2,74 milj. €	4,09 milj. €	4,04 milj.€	11,84 milj.€	15,64 milj.€	19,84 milj.€	18,84 milj.€	37,84 milj.€	35,34 milj.€	2,32 milj.€

Tehtäviä sijoituksia koskeva valtiontukiarviointi on tehty yhtiön perustamista ja osakassopimuksen hyväksymistä koskevan päätöksen yhteydessä (kaupunginhallitus 23.3.2020 § 7). Asiassa ei ole tapahtunut arvion jälkeen muutoksia, joiden perusteella asiaa tulisi arvioida nyt toisin.

Hallintosäännön 9 luvun 1 §:n mukaan kaupunginhallitus on toimivaltainen päättämään yksityisoikeudellisen yhteisön osakkeiden ja osuuksien ostamisesta sekä pääomalainojen ja niihin rinnastettavan rahoituksen myöntämisestä.

Kaupunginhallitus 19.9.2022 § 9

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- hyväksyä vuoden 2022 sijoitukset Suomi-Rata Oy:n sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon (SVOP) yhteensä 197 006 euroa talousarvion menokohdalta 97 osakkeet ja osuudet;
- hyväksyä vuoden 2023 sijoitukset Suomi-Rata Oy:n sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon (SVOP) yhteensä 294 071 euroa talousarvion menokohdalta 97 osakkeet ja osuudet;
- kehottaa Talous- ja strategiajohtajaa huolehtimaan, että kohtien a ja b suoritukset tulevat maksetuksi yhtiön toimittamien rahoituskutsujen mukaisesti.

Käsittely:

Merkittiin, että apulaiskaupunginjohtaja Tero Anttila poistui yhteisöjäävinä kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Asian käsittelyn aikana kaupunginhallituksen jäsen Kai-Ari Lundell esitti kaupunginhallituksen jäsen Tuukka Saimenin kannattamana asian hylkäämistä.

Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat kaupunginjohtajan pohjaesitystä, äänestävät jaa ja he, jotka kannattavat kaupunginhallituksen jäsen Kai-Ari Lundellin hylkäysesitystä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 11 jaa-ääntä (Karinen, Kaukola, Tammi, Abdi, Multala, Rokkanen, Orpana, Kasonen, Luokkala, Valtanen, Norrena) ja 3 ei-ääntä (Virkämäki, Saimen, Lundell), joten puheenjohtaja totesi hylkäysesityksen tulleen hylätyksi.

Päätös:

Hyväksyttiin kaupunginjohtajan esitys.

Merkittiin, että perussuomalaiset jätti asiaan seuraavan pöytäkirjalausuman:

”Suomi-ratahanke on valtakunnallinen hanke kuten pääradan kunnostuskin, johon radanvarsikuntien rahoitusta ei pyydetty. Lisäksi taloudellinen tilanne on muuttunut oleellisesti.”

Liitteet:

- Äänestysraportti KH 19.9. § 9

Täytäntöönpano: Henkilöstö- ja konsernipalvelut

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

Konsernilakimies Samuli Vartiainen, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Meeting Report
Kaupunginhallituksen kokous 19.9.2022
Äänestyksen tiedot: § 9 Suomi-Rata Oy:n rahoituskutsut 2022
ja rahoitussuunnitelma 2023

Voting Details

Meeting:	Kaupunginhallituksen kokous 19.9.2022
Agenda name:	Asia 9
Vote name:	JAA=kaupunginjohtajan esitys EI=PS hylkäys esitys
Vote subject:	
Vote start:	19.9.2022 15.14.38
Vote stop:	19.9.2022 15.16.14

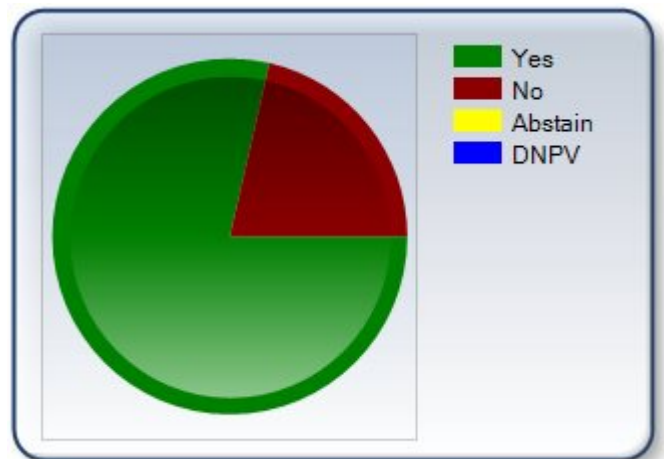
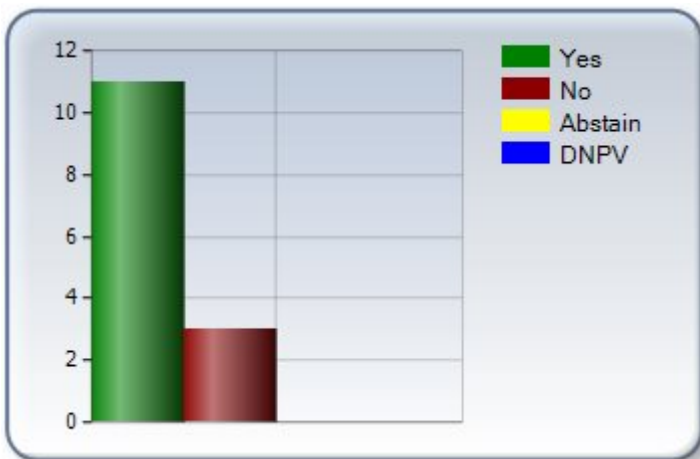
Total Voting Results

Participants:

Paikalla 14

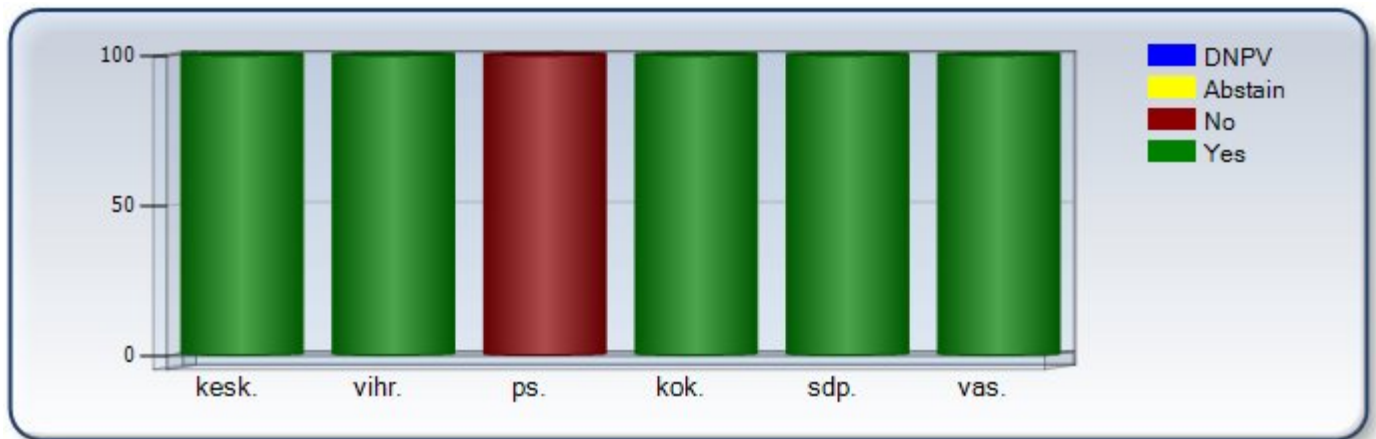
Votes:

JAA	11	78,5%
EI	3	21,5%
TYHJÄ	0	0%
DNPV	0	0%

Meeting Report
Kaupunginhallituksen kokous 19.9.2022

Group Voting Results

kesk.

JAA	1
EI	0
TYHJÄ	0
DNPV	0

kok.

JAA	4
EI	0
TYHJÄ	0
DNPV	0

ps.

JAA	0
EI	3
TYHJÄ	0
DNPV	0

sd.p.

JAA	3
EI	0
TYHJÄ	0
DNPV	0

vas.

JAA	1
EI	0
TYHJÄ	0
DNPV	0

Meeting Report
Kaupunginhallituksen kokous 19.9.2022

vihr.

JAA	2
EI	0
TYHJÄ	0
DNPV	0

Meeting Report
Kaupunginhallituksen kokous 19.9.2022

Individual Voting Results

JAA	
Abdi	sdp.
Karinen	vas.
Kasonen	kok.
Kaukola	sdp.
Luukkala	kesk.
Multala	kok.
Norrena	vihr.
Orpana	kok.
Rokkanen	kok.
Tammi	sdp.
Valtanen	vihr.
EI	
Lundell	ps.
Saimen	ps.
Virkamäki	ps.

10 §

Kiinteistö Oy Pakkalankuja 11 purkaminen

VD/7557/00.01.00.01/2022

RV/K-ML/RK-K/OL/MT

Kiinteistö Oy Pakkalankuja 11 (jäljempänä myös ”yhtiö”) on kaupungin kokonaan omistama yhtiö, jonka toimialana on yhtiöjärjestyksen mukaan omistaa ja hallita kiinteistöjä Vantaan kaupungin alueella. Yhtiö omistaa rakentamattoman tontin Pakkalassa.

Yhtiö rekisteröitiin 31.12.2016 Kiinteistö Oy Kehäportin kokonaisjakautumisessa, jossa yhtiö vastaanotti Vantaan kaupungin Pakkalassa sijaitsevan kiinteistön. Yhtiölle siirtyi myös taseessa oleva kiinteistön kunnallistekniikka. Yhtiö ei ole keskinäinen, mutta sen yhtiöjärjestyksestä muutettiin 23.2.2017 allekirjoitetulla osakkeenomistajan päätöksellä siten, että osakkeenomistajat ovat velvollisia suorittamaan osakeomistuksensa perusteella yhtiölle lisämaksua (vastiketta), jolla voidaan kattaa yhtiön maksettavaksi tulevat kiinteistöverot, kiinteistön hoitokulut ja hallinnolliset kustannukset. Lisämaksun määrän päättää yhtiökokous.

Yhtiöllä ei ole ollut toimintaa sen perustamisen jälkeen. Yhtiön omistaman tontin kehitys odottaa kaupungin päätöksiä. Yhtiön teknistä isännöintiä ja hallintoa yhtiössä on hoitanut ostopalveluna VTK Kiinteistöt Oy. Yhtiöllä on toimitusjohtaja, jolle ei ole maksettu palkkaa tai palkkioita. Myöskään hallituksen jäsenille ei ole maksettu palkkioita. Yhtiöllä ei ole pääomalainoja eikä sen omaisuuteen kohdistu kiinnityksiä.

Konsernijaosto päätti 13.6.2022 (§ 7) hyväksyä konserniomistusten kokonaissuunnitelman noudatettavaksi ohjeellisena toimenpidesuunnitelmana konsernirakenteen kehittämisessä sekä kehottaa henkilöstön ja konsernipalveluiden palvelualueita ja kaupunkiympäristön toimialaa ryhtymään toimenpiteisiin suunnitelman toteuttamiseksi. Toimenpiteenä Kiinteistö Oy Pakkalankuja 11:n osalta suunnitelmassa todetaan, että yhtiön purkamiseksi se asetetaan selvitystilaan syksyllä 2022. Yhtiön omistaman kiinteistön kehittäminen käynnistyy vasta lähempänä 2020-luvun loppua, joten yhtiötä on turha hallintokustannusten vuoksi hallinnoida useita vuosia vain tonttia omistavana konserniyhtiönä. Yhtiön purkamisen seurauksena tontti siirtyisi kaupungin omistukseen ja selkeyttäisi näin konsernirakennetta sekä säästäisi hallintokustannuksia.

Yhtiön omistaman kiinteistön tasearvo per 31.12.2021 on noin 1,4 milj. euroa. Tämän lisäksi yhtiöllä on ollut käteisvaroja 31.12.2021 noin 18 000 euroa. Yhtiöllä ei ole ollut 31.12.2021 muuta varallisuutta. Vierasta pääomaa yhtiöllä on ollut 31.12.2021 noin 400 euroa.

Yhtiön purkaminen on yksi osakeyhtiölain mukaisista varojenjakotavoista, joka tapahtuu osakeyhtiölain mukaisen selvitysmenettelyn kautta. Osakeyhtiö asetetaan selvitystilaan yhtiökokouksen päätöksellä tai osakeyhtiölain 5 luvun 1 §:n 2 momentin mukaisella osakkeenomistajien yksimielisellä päätöksellä. Osakeyhtiölain 5 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan osakkeenomistajat voivat yhtiökokousta pitämättä yksimielisinä päättää yhtiökokoukselle kuuluvasta asiasta. Yhtiön hallituksen kanssa on sovittu, ettei hallitus kutsu koolle ylimääräistä yhtiökokousta, vaan yhtiö asetetaan selvitystilaan ja selvitysmies valitaan osakkeenomistajan päätöksellä.

Osakeyhtiölain 20 luvussa tarkoitetun selvitysmenettelyn tarkoituksena on yhtiön varallisuusaseman selvittäminen, tarpeellisen omaisuusmäärän muuttaminen rahaksi, velkojen maksaminen ja lopulta ylijäämän eli jako-osuuden suorittaminen osakkeenomistajille. Jako-osuus voidaan suorittaa myös

muulla omaisuudella kuin rahalla. Varsinainen yhtiön purkautuminen tapahtuu lopputilityksen vahvistamisesta päättävän yhtiökokouksen jälkeen.

Konserniohjauksen ja -valvonnan yksikkö on tehnyt yhtiön puolesta hintatiedustelun juridisia asiantuntijapalveluita yhtiöoikeudellisissa asioissa konserniyhtiöille tarjoaville kahdelle puitesopimustoimittajalle KPMG Oy Ab:lle ja Bird & Bird Asianajotoimisto Oy:lle. Kumpikaan toimittajista ei antanut puitesopimuksen ehtojen mukaista tarjousta, joka sisältäisi selvitysmiehenä toimimisen. Tämän takia konserniohjauksen ja -valvonnan yksikkö on tehnyt tarjous-/hinta-arviopyynnön selvitysmiehen toimeksiannosta kolmelle muulle asianajotoimistolle, joista kaksi on antanut tarjouksensa. Selvitysmieheksi valitaan edullisemman tarjouksen jättänyt asianajaja Max Tuominen Asianajotoimisto Kemppe & Tuominen Oy:stä.

Yhtiö vastaa selvitysmenettelyn kustannuksista. Mikäli yhtiön varat eivät riitä selvitysmenettelyn kustannusten kattamiseen, on selvitysmiehelle tarpeen antaa valtuudet periä yhtiöjärjestyksen mukaista lisämaksua (vastiketta) määrän, joka tarvitaan selvitysmenettelyn kustannusten kattamiseen.

Hallintosäännön 9 luvun 1 §:n 5 momentin 21 kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää konsernijaoston esityksestä muun muassa tytäryhteisön purkamisesta.

Hallintosäännön 9 luvun 4 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaan konsernijaosto päättää edustajien nimeämisestä ja menettelyohjeiden antamisesta yhteisöjen yhtiökokouksiin sekä osakkeenomistajalle kuuluvan päätösvalan käyttämisestä, kun päätös tehdään yhtiökokousta tai muuta kokousta pitämättä.

Konsernijaosto 12.9.2022 § 7

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) esittää kaupunginhallitukselle, että kaupunginhallitus päättää Kiinteistö Oy Pakkalankuja 11:n purkamisesta selvitystilan kautta; ja
- b) ehdollisena sille, että kaupunginhallitus päättää yhtiön purkamisesta selvitystilan kautta ja sille, että päätös saa lainvoiman, päättää osakeyhtiölain 5 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitettuna osakkeenomistajan päätöksenä
 1. asettaa yhtiö selvitystilaan;
 2. valita selvitysmieheksi asianajaja Max Tuominen Asianajotoimisto Kemppe & Tuominen Oy:stä; ja
 3. antaa selvitysmiehelle valtuudet periä osakkeenomistajalta tarvittaessa yhtiöjärjestyksen mukaista lisämaksua (vastiketta) määrän, joka tarvitaan selvitysmenettelyn kohtuullisten kustannusten kattamiseen; sekä
 4. todeta, että konsernilakimies Otto Lehto tai toinen konserniohjaus ja -valvonta-yksikön lakimies kirjaa ja allekirjoittaa osakkeenomistajan päätöksen.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Kaupunginhallitus 19.9.2022 § 10

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään että Kiinteistö Oy Pakkalankuja 11 puretaan selvitystilan kautta.

Käsittely:

Merkittiin, että talous- ja strategiajohtaja Matti Ruusula poistui yhteisöjäävinä kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Konserniohjaus ja -valvonta, ilmoitus yhtiölle

Muutoksenhakuohje: 1. oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

Konsernilakimies Otto Lehto, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

11 § Määrärahamuutokset vuoden 2022 talousarvion käyttötalousosaan

VD/10242/02.01.00.04/2022

RV/PK/MT

Talousarvion sitovuustaso on kuvattu harmaalla pohjavärillä

Keskitetyn palkkavarauksen jakaminen Kaupunkistrategian ja johdon toimialalta muille toimialoille

Kaupunginvaltuuston 13.12.2021 hyväksymässä vuoden 2022 talousarviossa Kaupunkistrategia ja johdon toimialan Yleisjohtoon varattiin määrärahaa ennakoidusti kattamaan kunta-alan vuoden 2022 palkkaratkaisun vaikutuksia.

KT, JAU ja JUHO hyväksyivät erillissopimuksen kunta-alan uusista työ- ja virkaehtosopimuksista vuosille 2022–2025 kesäkuussa 2022. Sopimuksessa päätettiin 46 euron, mutta vähintään 2 prosentin yleiskorotuksesta 1.6.2022 alkaen. Tämän päätöksen määräraha vaikutus jaetaan toimialoille.

Kaupunkistrategia ja johdon määrärahoja kohdennetaan muille toimialoille yhteensä 6,2 milj. euroa. Määrärahan jakautuminen:

	Menot
Kaupunkistrategia ja johto	6 172 300
Yleishallinto	-4 300
Sosiaali- ja terveydenhuolto, ilman erikoissairaanhoidoa	-1 771 700
Kasvatus ja oppiminen, bruttobudjetoidut	-2 860 800
Kasvatus ja oppiminen, ammatillinen opetus	-262 300
Kaupunkikulttuuri, bruttobudjetoidut	-325 800
Kaupunkikulttuuri, musiikkiopisto	-38 900
Kaupunkikulttuuri, kuvataidekoulu	-8 000
Kaupunkiympäristö, bruttobudjetoidut	-360 400
Kaupunkiympäristö, kiinteistö ja tilat netto	-13 400
Kaupunkiympäristö, varikko	-7 600
Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen	-332 900
Suun terveydenhuollon liikelaitos	-186 200
Vaikutus yhteensä	0

Vaikutukset sitovuustasoin:

Kaupunkistrategia ja johto	TA 2022	Palkkavarauksen kohdentaminen	UUSI TA 2022
Tulot	12 265 500	0	12 265 500
Menot	-150 668 000	6 172 300	-144 495 700
Toimintakate	-138 402 500	6 172 300	-132 230 200

Yleishallinto	TA 2022	Muutettu TA 2022 (KV 28.2.2022 § 3 ja §	MUUTOS 2022	UUSI TA 2022
---------------	---------	--	-------------	--------------

10)				
Tulot	4 164 700	4 664 700	0	4 664 700
Menot	-34 017 900	-34 537 900	-4 300	-34 542 200
Toimintakate	-29 853 200	-29 873 200	-4 300	-29 877 500

Sosiaali- ja terveydenhuolto ilman erikoissairaanhoidtoa	TA 2022	Palkkavarauksen kohdentaminen	UUSI TA 2022
Tulot	45 202 600	0	45 202 600
Menot	-489 240 400	-1 771 700	-491 012 100
Toimintakate	-444 037 800	-1 771 700	-445 809 500

Kasvatus ja oppiminen, bruttobudjetoidut	TA 2022	Palkkavarauksen kohdentaminen	UUSI TA 2022
Tulot	31 797 900	0	31 797 900
Menot	-455 545 700	-2 860 800	-458 406 500
Toimintakate	-423 747 800	-2 860 800	-426 608 600

Kasvatus ja oppiminen, ammattillinen opetus	TA 2022	Palkkavarauksen kohdentaminen	UUSI TA 2022
Tulot	1 904 200	0	1 904 200
Menot	-40 411 500	-262 300	-40 673 800
Toimintakate	-38 507 300	-262 300	-38 769 600

Kaupunkikulttuuri, bruttobudjetoidut	TA 2022	Palkkavarauksen kohdentaminen	UUSI TA 2022
Tulot	10 014 700	0	10 014 700
Menot	-68 562 000	-325 800	-68 887 800
Toimintakate	-58 547 300	-325 800	-58 873 100

Kaupunkikulttuuri, musiikkiopisto	TA 2022	Palkkavarauksen kohdentaminen	UUSI TA 2022
Tulot	1 046 600	0	1 046 600
Menot	-4 281 300	-38 900	-4 320 200
Toimintakate	-3 234 700	-38 900	-3 273 600

Kaupunkikulttuuri, kuvataidekoulu	TA 2022	Palkkavarauksen kohdentaminen	UUSI TA 2022
Tulot	321 700	0	321 700
Menot	-1 016 300	-8 000	-1 024 300
Toimintakate	-694 600	-8 000	-702 600

Kaupunkiympäristö,	TA 2022	Palkkavarauksen kohdentaminen	UUSI TA 2022
--------------------	---------	----------------------------------	--------------

bruttobudjetoidut	kohdentaminen		
Tulot	88 303 000	0	88 303 000
Menot	-143 786 200	-360 400	-144 146 600
Toimintakate	-55 483 200	-360 400	-55 843 600

Kaupunkiympäristö, Kiinteistö ja tilat netto	TA 2022	Palkkavarauksen kohdentaminen	UUSI TA 2022
Tulot	204 039 000	0	204 039 000
Menot	-110 238 000	-13 400	-110 251 400
Toimintakate	93 801 000	-13 400	93 787 600

Kaupunkiympäristö, varikko	TA 2022	Palkkavarauksen kohdentaminen	UUSI TA 2022
Tulot	6 242 000	0	6 242 000
Menot	-5 340 000	-7 600	-5 347 600
Toimintakate	902 000	-7 600	894 400

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen liikelaitos	TA 2022	Palkkavarauksen kohdentaminen	UUSI TA 2022
Tulot	41 892 700	0	41 892 700
Menot	-40 187 700	-332 900	-40 520 600
Toimintakate	1 705 000	-332 900	1 372 100

Suun terveydenhuollon liikelaitos	TA 2022	Palkkavarauksen kohdentaminen	UUSI TA 2022
Tulot	25 593 000	0	25 593 000
Menot	-25 112 000	-186 200	-25 298 200
Toimintakate	481 000	-186 200	294 800

Innovaatiokilpailun palkkiorahan siirtäminen Yleishallinnon toimialalta Kaupunkikulttuurin musiikkiopistolle

Vantaa voitti Euroopan komission Nouseva eurooppalainen innovaatiokaupunki -palkinnon alle 250 000 asukkaan kaupunkien sarjassa. Voiton myötä Vantaa sai 500 000 euron palkinnon. Kaupunginvaltuusto on päätöksellään 28.2.2022 § 10 päättänyt lisätä 500 000 euron palkintorahan yleishallinnon tuloiksi ja vuonna 2022 käytettävän määrärahan osuuden 380 000 euroa yleishallinnon menoiksi.

Saman päätöksen yhteydessä palkintorahaa on sovittu kohdennettavan Tempo-orkesterin tukemiseen. Tämän vuoksi määrärahoista esitetään siirrettäväksi 20 000 euroa Tempo-orkesterille.

Yleishallinto	TA 2022	Muutettu TA 2022 (KV 28.2.2022 § 3 ja § 10)	Palkkavarauksen kohdentaminen	MUUTOS 2022	UUSI TA 2022
Tulot	4 164 700	4 664 700	0	0	4 664 700

Menot	-34 017 900	-34 537 900	-4 300	20 000	-34 522 200
Toimintakate	-29 853 200	-29 873 200	-4 300	20 000	-29 857 500

Kaupunkikulttuuri, musiikkiopisto	TA 2022	Palkkavarauksen kohdentaminen	MUUTOS 2022	UUSI TA 2022
Tulot	1 046 600	0		1 046 600
Menot	-4 281 300	-38 900	-20 000	-4 340 200
Toimintakate	-3 234 700	-38 900	-20 000	-3 293 600

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan käyttötalouden määrärahamuutosesitys 2022

Sosiaali- ja terveydenhuollon tulojen ilman erikoissairaanhoidtoa ennakoidaan toteutuvan 17,7 milj. euroa ja menojen 57,1 milj. euroa käyttösunnitelmaa korkeampina.

Ylitysuhaista noin 28,1 milj. euroa muodostuu Covid-19 epidemian aiheuttamista lisämenoista, joka sisältää lentokentällä järjestetyn toiminnan menot. Poikkeusolotilanteen merkittävin lisämeno on testaustoiminnan menot.

Valtioneuvoston luonnoksessa asetukseksi Covid-19-epidemiasta aiheutuviin lisäkustannuksiin vuonna 2022 ei ole huomioitu kaikkia epidemiasta aiheutuneita lisäkustannuksia, mm. tartunnanjäljitystä ei korvata lainkaan ja testaustoiminta korvattaisiin vain kesäkuun 2022 loppuun.

Vantaan kaupunki on 5.9.2022 antanut lausunnon asetusluonnoksesta vaatien menojen täysimääräistä korvaamista. Sosiaali- ja terveystoimen toteumaennusteessa on huomioitu valtion korvaus asetusluonnoksen mukaisena (13,5 milj. euroa).

Vantaan lentokentällä tammi-kesäkuussa 2022 järjestetyn pandemiavastaanottotoiminnan palveluista on syntynyt yhteensä noin 2,7 milj. euron menot, jotka valtio korvaa kaupungille.

Talous- ja hallintopalveluissa hallinnoidaan valtiorahoitteisia Tulevaisuuden Sote-keskus sekä Rakenneuudistus -hankkeita, joiden toimintamenosta ja vastaavasta valtion rahoituksesta arvioidaan kohdistuvan vuodelle 2022 noin 2,7 milj. euroa.

Ilman pandemiamentojen toimialan menojen ennakoidaan toteutuvan 28,9 milj. euroa ja tulojen 1,4 milj. euroa käyttösunnitelmaa korkeampina. Palvelutuotannon ylitysuhat muodostuvat pääosin vanhusten tehostetun palveluasumisen ostoista (10,0 milj. euroa), Kaunialan palvelujen ostoista (5,0 milj. euroa) sekä lapsiperheiden sosiaalityön ja lastensuojelun, psykososiaalisten palvelujen varhaisen tuen yksikön ja aikuisten ja nuorten palvelujen asiakaspalveluiden ostoista (7,3 milj. euroa).

Erikoissairaanhoidon määrärahan arvioidaan toteutuvan käyttösunnitelman mukaisena.

Sosiaali- ja terveydenhuolto ilman erikoissairaanhoidtoa	TA 2022	Palkkavarauksen kohdentaminen	MUUTOS 2022	UUSI TA 2022
Tulot	45 202 600	0	17 700 000	62 902 600
Menot	-489 240 400	-1 771 700	-57 100 000	-548 112 100
Toimintakate	-444 037 800	-1 771 700	-39 400 000	-485 209 500

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle, että

- a) kaupunkistrategian ja johdon toimialalle talousarviossa varattua määrärahaa siirretään kaupunkitasoisesti kustannusneutraalisti muille toimialoille ja liikelaitoksille 6 172 300 euroa
- b) innovaatiokilpailun palkkiorahaa siirretään Yleishallinnosta Kaupunkikulttuurin toimialalle 20 000 euroa
- c) sosiaali- ja terveydenhuollon ilman erikoissairaanhoidon toimintatuottoja korotetaan 17 700 000 euroa ja toimintakuluja korotetaan 57 100 000 euroa

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu; esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

talous- ja strategiajohtaja Matti Ruusula, puh. 043 824 9254, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

talousarviopäällikkö Päivi Kandolin, puh. 040 626 7613, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

12 § Toipumissuunnitelman väliraportti

VD/8486/00.01.02.00/2021

RV/MH/SI/HK/EJ

Toipumissuunnitelman väliraportti

Kaupunginhallitus on 20.9.2021 hyväksynyt Vantaan kaupungin toipumissuunnitelman koronaepidemiasta palautumiseksi ja palveluvelan hoitamiseksi. Tuolloin kaupunginhallituksessa päätettiin, että toipumissuunnitelma tarkastetaan ja tarpeen mukaan tarkennetaan vuoden 2022 aikana. Toipumissuunnitelma vietiin myös kaupunginvaltuustolle tiedoksi talousarviokäsittelyn yhteydessä. Toipumissuunnitelman toimenpiteiden lähtökohta on ollut väliaikaisuus – tavoitteena kuroa koronaepidemiasta johtuvaa palvelujen hoitovelkaa. Toipumissuunnitelman väliraportissa tarkastellaan Vantaan kaupungin tavoitteita ja toimenpiteitä, sitä miten toimenpiteet ovat edenneet tähän mennessä ja miten toimenpiteitä tullaan jatkamaan. Raportissa on katsauksia eri tutkimuksiin (mm. pääkaupunkiseudun hyvinvointikysely ja kouluterveyskysely), joiden avulla reflektoidaan tavoitteita ja toimenpiteitä. Tutkimuksiin liittyvät indikaattorit ovat erillisessä liitetiedostossa saavutettavuuden vuoksi.

Koronaepidemian vaikutukset Vantaalla -taustamuistion päivitys

Kaupunginhallituksen kokouksessa 20.9.2021 merkittiin tiedoksi myös Koronaepidemian vaikutukset Vantaalla -taustamuistio, joka laadittiin taustoittamaan toipumissuunnitelmaa, perustelemaan toipumisen edellyttämiä toimenpiteitä ja helpottamaan päätöksentekoa. Taustamuistio on päivitetty toipumissuunnitelman väliraportin laadinnan yhteydessä vastaamaan koronaepidemian tilannetta toukokuuhun 2022 asti.

Toipumissuunnitelman väliraportin toteuttaminen

Väliraporttia varten toimialat/palvelualueet vastasivat kyselyyn, jolla pyydettiin katsausta meneillään olevista toimenpiteistä ja tulevaisuuden suunnitelmista. Toimialoja pyydettiin myös arvioimaan toimenpiteiden vaikuttavuutta, hyvinvointialueen vaikutuksia sekä sukupuolivaikutuksia ottaen huomioon sukupuolten välisen tasa-arvon lisäksi myös esimerkiksi iän, alkuperän ja terveydentilan. Jokaisen toimenpiteen eteneminen on arvioitu raportissa eritellysti.

Lisäksi väliraportin tavoitteena oli tarvittaessa täydentää toipumissuunnitelmassa määriteltyjä tavoitteita ja nostaa esiin asioita, joihin ei ole määritetty toimenpiteitä. Tutkimuksista ja selvityksistä on nostettu esiin teemoja ja huolenaiheita, joita toipumissuunnitelmassa ei ole ainakaan suoraan huomioitu. Tunnistettuja kehittämiskohteita, joihin mahdollisia uusia toimenpiteitä tarvittaisiin, ovat lähisuhdeväkivalta, syrjinnän vastainen työ ja hyvät väestösuhteet sekä järjestökenttä ja kolmas sektori. Näistä huomioista osa on mukana muissa ohjelmissa ja suunnitelmissa, esimerkiksi lähisuhdeväkivallan vastainen työ Vantaan kaupungin turvallisuussuunnitelmassa.

Johtopäätökset

Toimenpiteiden etenemistä koskevien vastausten pohjalta voidaan todeta, että kaikki toimenpiteet on päästy vähintäänkin aloittamaan. Toimenpiteet ovat myös tutkimuksiin vertautuen oikeasuuntaisia. Kaikkien toimenpiteiden vaikuttavuutta ei pystytäkään tässä vaiheessa vielä täysin arvioimaan. Vaikuttavuutta on ollut helpompi arvioida, jos tulokset ovat näkyneet konkreettisesti esimerkiksi lyhentyneinä hoitojonoina. Toimialojen vastauksissa korostui vaikuttavuuden kytkeytyminen myös toiminnan jatkuvuuteen. Suuri osa toimenpiteistä jatkuu vuoden 2023, ja niiden toteutumisesta tulisi

seurata säännöllisesti toimialojen ja palvelualueiden johtoryhmissä. Toimenpiteiden etenemistä, vaikuttavuutta ja yleisesti toipumista arvioidaan loppuraportissa.

Suuri osa toipumissuunnitelman toimenpiteistä osuu kaupungin ja hyvinvointialueen rajapinnoille ja hyvin moni asetetuista tavoitteista ja toimenpiteistä ovat sellaisia, joita toteuttava taho on jatkossa hyvinvointialueella. Toimenpiteiden osalta vastauksissa oli vaihtelevasti arvioitu hyvinvointialueuudistuksen vaikutuksia, koska kaupungin ja hyvinvointialueen toimintojen eriyttäminen ja yhteistyön rakentaminen oli vielä kesken. Hyvinvointialueen rooli koronaepidemiasta palautumisessa on merkittävä.

Vantaan kaupunki on lähtenyt vastaamaan koronakriisin vaikutuksiin monenlaisin keinoin. Osa toimenpiteistä on hyvinkin konkreettisia, esimerkiksi useissa toimenpiteissä tavoitteena on ollut jonojen ja palveluvelan kurominen rekrytointien avulla. Tämä on osittain onnistunut, mutta yleinen osaavan henkilöstön saatavuuden haaste on haastanut toimenpiteitä. Toisaalta osa toimenpiteistä on laajoja ja verkostoihin nojaavia, jolloin monialaisten ja verkostomaisesti toteutettujen toimenpiteiden vaikuttavuus korostuu. Toimenpiteet ovat yleisesti olleet ketteriä ja kokeilevia ja uudenlaisia toimintamalleja on rakennettu. Vaikka koronakriisi on koetellut kaupunkilaisia, yhteisöjä ja kaupunkiorganisaatiota, on toipuminen kuitenkin näyttäytynyt myös mahdollisuutena tarkastella toimintoja ja toimintatapoja. Hankalassa tilanteessa katse on pystytty kääntämään myös kehittämiseen.

Kaupunginhallitus 19.9.2022 § 12

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään merkitä toipumissuunnitelman väliraportti tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Toimialat

Muutoksenhaku: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Liitteet:

- Toipumissuunnitelman väliraportti
- Toipumissuunnitelman taustamuistio
- Toipumissuunnitelman väliraportin liitetiedostot

Lisätiedot:

kaupunginjohtaja Ritva Viljanen, etunimi.sukunimi@vantaa.fi
yhteyspäällikkö Susanna Issakainen, etunimi.sukunimi@vantaa.fi
turvallisuuspäällikkö Markus Hammarström, etunimi.sukunimi@vantaa.fi

TOIPUMIS- SUUNNITELMAN VÄLIRAPORTTI

KATSAUS TOIMENPITEIDEN ETENEMISEEN

Kaupunginhallitus 19.9.2022

**Vantaa
Vanda**

Tiivistelmä

Covid-19-pandemia alkoi syksyllä 2019 Kiinassa. Ensimmäiset dokumentoidut tapaukset olivat Wuhanissa, mistä pandemia levisi nopeasti kevään 2020 aikana kaikkialle maailmaan, myös Suomeen. Pandemian hillitsemiseksi ja kansanterveyden suojelemiseksi Suomessa samoin kuin muualla maailmassa toteutettiin laajoja yhteiskunnan sulkuja. Samalla pandemian hoito kuormitti terveydenhoitojärjestelmää ja sulkutoimenpiteet aiheuttivat niin taloudellisia kuin sosiaalisia ongelmia. Niiden torjumiseksi Vantaan kaupunki laati toipumissuunnitelman. Toipumissuunnitelma laadittiin vuosille 2021–2023 ja sen määrärahat olivat 18 miljoonaa. Tämä selvitys käy läpi tiivistetysti, miten toipumissuunnitelman tavoitteet ovat toteutumassa. Raportti jakautuu vaikutuksiin lapsiin ja nuoriin, elinoloihin, työikäisiin ja sosiaali- ja terveydenhuollon toimialaan.

Lapset ja nuoret. Kouluterveyskysely osoittaa, että lapset ja nuoret kokevat laajasti uupumusta ja ahdistusta. Huolestuttavin on nuorten naisten ja tyttöjen tilanne. Esimerkiksi 8- ja 9- luokkalaisista tytöistä 28 %, lukiolaisista 30 % ja ammatillisessa oppilaitoksessa 35 % on kokenut ahdistusta kouluterveyskyselyn mukaan. Lastensuojeluilmoitusten määrä on kasvussa. Koronasulku on vaikuttanut mm. koulujen ja neuvoloiden terveystarkastuksiin ja näitä syntyneitä hoitojonoja puretaan nyt. Laajemmin koronapandemian aiheuttamaa hoitovelkaa puretaan myös perhe- ja mielenterveystyössä sekä nuorisotyössä. Terveyspalvelujen lisäksi korona on aiheuttanut oppimisvajetta. Varsinkin koronasulkujen aikainen etäopiskelu on tuottanut hankaluuksia. Haasteeseen on vastattu mm. lisäämällä resursseja.

Elinolot. Koronapandemia näkyy elinoloissa etenkin yksinäisyytenä, joka on lisääntynyt kaikissa ikäryhmissä, mutta etenkin alle 40-vuotiailla työikäisillä. Näistä 54 % kertoi yksinäisyyden lisääntyneen. Varsinkin ikääntyneiden liikkuminen kodin ulkopuolella väheni ja koronapandemian alussa juuri heidän liikkuvuutensa rajoitettiin. Rajoitusten takia etä- ja digipalveluita on laajennettu. Digitaitoja tukemaan on perustettu tukitiimi. Tämän lisäksi on käynnistetty etsivä vanhustyö varmistamaan ikääntyvän väestön hyvinvointia. Toipuminen on huomioitu myös myönteisen erityiskohtelun ohjelmassa. Yksinäisyyttä on pyritty vähentämään myös panostamalla lastenkulttuuriin ja tarjoamalla veloituksetta Aikuisopiston kursseja syrjäytymisvaarassa oleville nuorille aikuisille. Monikielistä viestintää on tehostettu kaikkien vantaalaisten saavuttamiseksi, ja samalla on panostettu myös suomen kielen opetukseen.

Työikäiset. Koronapandemia näkyi työmarkkinoilla nopeana työttömyyden nousuna, varsinkin lomautettujen määrä kasvoi nopeasti. Kevään 2020 koronasulkujen helpottumisen jälkeen työttömyys lähti kuitenkin selvään laskuun. Pahimmillaan tilanne oli toukokuussa 2020, jolloin työttömyysaste oli 19,2 %. Huhtikuussa 2022 työttömyysaste oli 10,7 % ja vuotta aiemmin 14,7 %. Työpaikkoja oli huhtikuussa 2022 auki 4861, mikä oli 56,7 % enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien määrä nousi Vantaalla pandemian aikana. Yrityksiin koronapandemia vaikutti eri tavoin. Vantaalle merkityksellistä oli lentokenttäalueen taantuminen matkustamisen vähentyessä jyrkästi. Laajemmin rajoitukset vaikuttivat etenkin palvelualalla toimiviin yrityksiin ja näin ollen mm. naisyrittäjiin, jotka miehiä useammin toimivat palvelualalla. Tilanteeseen on vastattu palkkaamalla lisää henkilöitä työllisyyden hoitoon, esimerkiksi kymmenen omavalmentajaa sekä viisi muuta henkilöä tilapäisellä virkamääräyksellä purkamaan asiakasjonoja. YritysVantaa on panostanut yritysneuvontaan. Osana työikäisten hyvinvointia on kehitetty myös Vantaan kaupungin omaa etäjohtamista, työssäjaksamista ja henkilöstön pitovoimaa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala. Sosiaali- ja terveydenhuollossa pandemia näkyi toisaalta vähentyneinä käynteinä ja kasvaneina jonoina, toisaalta taas lisääntyneenä sähköisenä asiointina. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala kuormittui pandemian aikana, kun henkilökuntaa ja resursseja ohjattiin koronatoimiin, kuten testaamiseen, jäljittämiseen ja rokottamiseen. Vantaalla korostui myös lentokentän merkitys. Tämän lisäksi huomioitavaa on, että kuntouttava toiminta on vähentynyt ja suun terveydenhoitoon on kertynyt jonoa. Sosiaali- ja terveysalan toimenpiteissä korostuu uusien vakanssien luominen hoitovelan korjaamiseksi. Tämä ei kuitenkaan ole helppoa työntekijöiden saatavuushaasteiden vuoksi. Jonoja on purettu myös ostopalveluina, vakituisten henkilökunnan lisätöinä sekä kehittämällä erilaisia yhteistyömalleja. Osassa terveyskeskuksia jonot on saatu purettua ja toiminta normalisoitua, mutta työ jatkuu vielä. Kokonaisuudessaan pandemian vaikutukset ovat olleet monialaisia. Suorien terveysvaikutusten lisäksi vaikutukset ovat johtuneet myös esimerkiksi rajoitustoimenpiteiden seurauksista, näistä esimerkkinä työllisyysvaikutukset, sekä etäopetuksen ynnä muiden rajoitusten aiheuttamasta kuormituksesta. Terveydenhuollossa resursseja on jouduttu siirtämään muusta, ei-akuutista terveydenhuollosta koronatoimiin. Tämä on tuottanut hoitovelkaa. Hoitovelkaa on kurottu umpeen lisäämällä resursseja sinne, missä niitä on tarvittu. Samalla on luotu etä- ja digipalveluja. Erinäisistä syistä nämä eivät kuitenkaan ole kaikkien saavutettavissa, mikä on luonut tarvetta kehittää myös digitukea.

SISÄLLYSLUETTELO

TIIVISTELMÄ	2
1. JOHDANTO.....	6
1.1 Toipumissuunnitelma	7
1.2 Lyhyesti väliraportista	12
1.3 Tietolähteet ja aineistot.....	13
2. KORONAEPIDEMIAN VAIKUTUKSET LAPSIIN JA NUORIIN	14
2.1 Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukeminen	15
2.1.1 Tausta	15
2.1.2 Toimenpiteiden eteneminen	18
2.1.3 Toimenpiteet	18
2.2 Oppimisvajeen paikkaaminen ja varhaiskasvatuksen tukeminen	23
2.2.1 Tausta	23
2.2.2 Toimenpiteiden eteneminen	27
2.2.3 Toimenpiteet	28
3. KORONAEPIDEMIAN VAIKUTUKSET ELINOLOIHIN	32
3.1 Syrjäytymisen ehkäisy ja myönteisen erityiskohtelun toimenpiteet	33
3.1.1 Tausta	33
3.1.2 Toimenpiteiden eteneminen	35
3.1.3 Toimenpiteet	36
3.2 Panostukset osallisuutta ja yhteisöllisyyttä lisääviin toimiin sekä harrastuksia ja tapahtumatuotantoa tukeviin toimiin.....	38
3.2.1 Tausta	38
3.2.2 Toimenpiteiden eteneminen	40
3.2.3 Toimenpiteet	41
3.3 Monikielisen viestinnän vahvistaminen ja maahanmuuttajien suomen kielen oppimisen tukeminen.....	42
3.3.1 Tausta	42
3.3.2 Toimenpiteiden eteneminen	43
3.3.3 Toimenpiteet	43

4. KORONAEPIDEMIAN VAIKUTUKSET TYÖIKÄISIIN	46
4.1 Työllisyyden ja yritysten elpymisen tukeminen	47
4.1.1 Tausta	47
4.1.2 Toimenpiteiden eteneminen	50
4.1.3 Toimenpiteet	50
4.2 Etäjohtamisen ja henkilöstön hyvinvoinnin tukeminen	52
4.2.1 Tausta	52
4.2.2 Toimenpiteiden eteneminen	53
4.2.3 Toimenpiteet	54
 5. KORONAEPIDEMIAN VAIKUTUKSET SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON TOIMIALAAN	 56
5.1 Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelu- ja hoitovelan kurominen.....	57
5.1.1 Tausta	57
5.1.2 Toimenpiteiden eteneminen	62
5.1.3 Toimenpiteet	64
 6. JOHTOPÄÄTÖKSET	 73
 LÄHTEET	 78
 LIITTEET	 86

Julkaisija
 Vantaan kaupunki
 08/2022
 Kaupunkistrategia ja johto

1. JOHDANTO

Koronaepidemia alkoi Suomessa vuoden 2020 alkupuolella. Sillä on ollut laajoja yhteiskunnallisia vaikutuksia ja suoria terveysvaikutuksia. Koronaviruksen aiheuttama tauti voi olla vakava esimerkiksi ikääntyneille, immuunipuutteisille ja monia perussairauksia omaaville. Tämän takia taudin leviämistä on pyritty hillitsemään rajoituksin ja suosituksin, jotka ovat vaikuttaneet yhteiskuntaan monin eri tavoin. Käytännössä koronaepidemia on vaikuttanut jokaiseen kaupunkilaiseen, yritykseen, yhteisöön ja kaupunkiorganisaatioon. Palveluita ja tilaisuuksia on jouduttu sulkemaan tai rajoittamaan, työntekijät ovat siirtyneet etätöihin, lapset ja nuoret ovat olleet etäopetuksessa ja sosiaali- ja terveydenhuollossa on jouduttu supistamaan toimintoja, jolloin hoitovelkaa on päässyt syntymään. Vallitsevaan tilanteeseen on kuitenkin jo sopeuduttu ja opittu elämään epidemiatilanteen muutoksien edellyttämällä tavalla. (Rissanen ym. 2022, 35.)

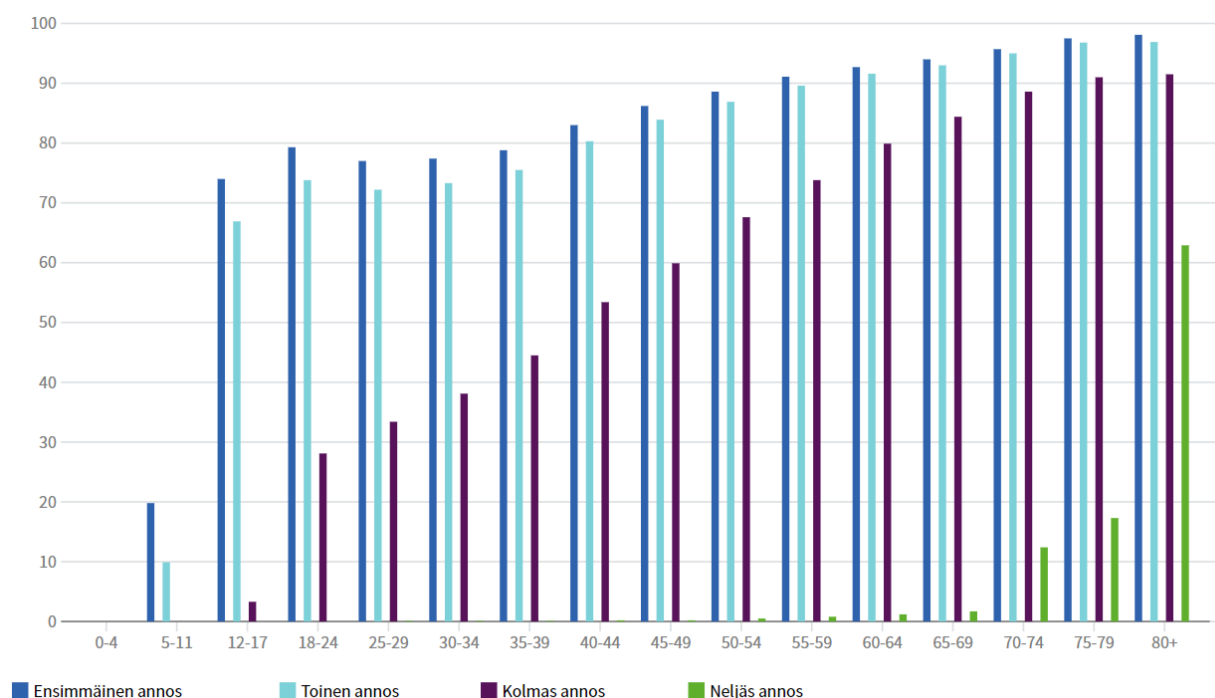
Osa vaikutuksista näyttää kahden vuoden jälkeen jääneen lieviksi tai väliaikaisiksi, mutta osa taas on kestänyt koko epidemian ajan ja jopa vaikeutunut. On myös sellaisia vaikutuksia, jotka tulevat näkymään vasta pidemmällä aikavälillä. Koronaepidemia on kohdellut väestöryhmiä eri tavoin. Rajoitustoimien terveydelliset, psykososiaaliset ja taloudelliset vaikutukset ovat olleet voimakkaampia heikossa asemassa olevilla. Esimerkiksi päihde- ja mielenterveyskuntoutujat, ikääntyneet sekä lapset ja nuoret ovat kärsineet hyvinvoinnin haasteista koronaepidemian aikana. (Kestilä ym. 2022, 9–10.) Koronakriisiä pidetään myös sukupuolten tasa-arvon kriisinä, koska monet epidemiaan liittyvien rajoitustoimien vaikutukset ovat voimakkaasti sukupuolittuneet. Vaikutukset näkyvät esimerkiksi taloudellisessa tasa-arvossa, sukupuolittuneessa väkivallassa, työllisyydessä ja työoloissa sekä hoivan ja työn yhteensovittamisessa. (Mesiäislehto ym. 2022, 12.)

Koronakriisistä toipuminen vie useiden arvioiden mukaan vuosia. Kuitenkin haavoittuvassa asemassa olevilla väestöryhmillä toipumiseen menee todennäköisesti pidempään kuin keskimäärin väestössä. Onkin tärkeää keskittyä toipumista edesauttaviin toimenpiteisiin ja palveluihin ja suunnitella ne huolellisesti. Vaarana on eriarvoisuuden voimistuminen, koska kielteiset vaikutukset kohdistuvat myös pidemmällä aikavälillä voimakkaimmin haavoittuvassa asemassa oleviin. (Kestilä ym. 2022, 10.)

Koronatilanne Vantaalla

Suomessa on todettu koko koronavirusepidemian aikana kaikkiaan 1 081 225 ja Vantaalla 71 552 tautitapausta (19.5.2022 tilanne). Vantaalla 5.5.-18.5.2022 välisenä aikana uusien tapausten ilmaantuvuus väestöön suhteutettuna on 473 tapausta 1000 000 asukasta nähden. Tautiin on menehtynyt yhteensä 170 vantaalaista (16.5.2022).

Rokotuskattavuus Vantaalla on hyvä. Yli 18-vuotiaista vantaalaisista ensimmäisen annoksen on saanut 85,6 %, toisen annoksen 82,8 % ja kolmannen annoksen 58,2 %. Neljännen annoksen on saanut 4,6 % ja yli 80-vuotiaista neljännen annoksen on saanut jo 62,9 % (tilanne kesäkuun 2022 lopussa).

Kuva 1 Rokotuskattavuus (%) ikäryhmittäin Vantaalla, 28.6.2022 tilanne. Lähde: [THL](#)

1.1 Toipumissuunnitelma

Vantaalla on laadittu vuonna 2021 toipumissuunnitelma koronaepidemiasta palautumiseksi ja palveluvelan hoitamiseksi. Jo keväällä 2020 vain muutama kuukausi epidemian alkamisesta ja rajoitustoimien asettamisesta Vantaalla ryhdyttiin pohtimaan epidemian mahdollisia pitkäaikaisia vaikutuksia. Tilanteen poikkeuksellisuudesta johtuen jo tuolloin ennakoitiin, että näin merkittävä poikkeustila voi tuoda vaikutuksia, jotka näkyvät vielä pitkään. (Toipumissuunnitelma 2021, 3.)

Kesän 2020 aikana toimialoja pyydettiin arvioimaan epidemian ja rajoitustoimenpiteiden keskeisiä vaikutuksia. Tässä vaiheessa häiriötilannetta oli kestänyt vasta muutaman kuukauden ja arviot keskittyivät pääasiassa henkilöstö- ja organisaatiovaikutuksiin, valmiuteen ja viestintään. (Toipumissuunnitelma 2021, 3.)

Kevään 2021 aikana, noin vuoden epidemiakokemusten jälkeen ja edelleen epidemian leviämisvaiheessa toimialoille annettiin uudelleen tehtävä arvioida vaikutuksia. Tehtävänanto oli seuraavanlainen:

- 1. Arvio epidemian vaikutuksista – Miten epidemia on vaikuttanut (maaliskuu 2020-)**
 - omaan toimintaan ja palveluihin
 - toimialan/palvelualueen tavoitteisiin
 - henkilöstöresursseihin, henkilöstön hyvinvointiin ja työn tekemisen tapoihin
 - palveluiden käyttäjiin ja kohderyhmiin
 - yhteistyöhön eri tahojen kanssa
- 2. Mitkä epidemian aikana perustetut uudet palvelut ja työtavat pitäisi säilyttää ja millaisia resursseja ne vaativat?**
- 3. Epidemian vaikutukset palvelutarpeisiin**
- 4. Kriisin opit**

Heinäkuussa 2021 tehtävänantoa täydennettiin siten, että toimialoja pyydettiin arvioimaan tarvittavia toimenpiteitä vuosien 2021, 2022 ja 2023 osalta. Toimialojen työn pohjalta kaupungin johtoryhmässä määriteltiin toipumissuunnitelmalle ja hoito- ja palveluvelan kuromiselle kahdeksan tavoitetta ja niihin pääsemiseksi laadittiin toimenpiteet. (Toipumissuunnitelma 2021, 3). Tavoitteet ja toimenpiteet on esitetty seuraavassa taulukossa.

TAVOITE	TOIMENPIDE
Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukeminen	Ennaltaehkäisevän terveydenhuollon jonot puretaan leikki-ikäisten terveystarkastusten osalta sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta.
	Nuorten mielenterveyspalvelujen hoitovelan purkamiseksi tarvitaan vahvoja toimenpiteitä: nopean tuen järjestäminen, hoitoprosessien kehittäminen ja hoidon järjestäminen. Nuorten hyvinvoinnin tukemiseksi jatketaan matalan kynnyksen mielenterveyspalvelujen kehittämistä moniammatillisena verkostotyönä. Jatketaan panostusta jalkautuvaan erityisnuorisotyöhön, kun nuorisotilat avautuvat.
	Perhe- ja sosiaalipalveluissa uudistetaan lapsiperheiden palveluohjauksen ja palvelutarpeen rakenteita palvelu- ja hoitoprosessien sekä asiakaslähtöisyyden tehostamiseksi. Vastataan lastensuojelun kasvaneeseen tarpeeseen.

	Mielenterveyden hoitoon tarvitaan kuraattoreita ja psykologeja opiskeluhuollon yksikköön kaikille asteille.
	Kasvatuksen ja oppimisen ruotsinkieliselle palvelualueelle tarvitaan edelleen tukihenkilöitä psyykkisesti oireilevien lasten kanssa työskentelyyn.
Oppimisvajeen paikkaaminen ja varhaiskasvatuksen tukeminen	Kehitetään monialaista yhteistyötä varhaiskasvatuksen sisällä sekä yhteistyötahojen kuten KOTA-hanketyöntekijöiden, oppilashuollon, erikoissairaanhoidon ja lastensuojelun kanssa.
	Järjestetään avoimia varhaiskasvatuspalveluja sekä kohtaamispaikkoja.
	Perusopetuksessa on tarve edelleen lisätä laaja-alaista erityisopetusta, resurssiopetusta, avustajia, jakotunteja, tukiopetusta sekä muita tukitoimenpiteitä. Opetushenkilöstön ja opetustuntien lisäämiseen seuraavalle lukuvuodelle tarvitaan valtion myöntämää korona-avustusta vastaava summa kuin kuluneelle lukuvuodelle.
	Lukiokoulutukseen määrärahoja tarvitaan kurssien jakamiseen ja tukiopetuksen lisäämiseen sekä kesällä tarjottavaan lukiokurssien määrän lisäämiseen.
	Aikuisopiston järjestämässä aikuisten perusopetuksessa vahvistetaan lisä- ja tukiopetusta, erityisopetusta ja koulunkäyntivalmiuksia vahvistavia toimia.
Syrjäytymisen ehkäisy ja myönteisen erityiskohtelun toimenpiteet	Myönteisen erityiskohtelun ohjelman nykyisiä toimenpiteitä jatketaan vuonna 2022. Nuorisotyö raiteilla -hankkeen toimintamalli liittyy osaksi toimintaohjelmaa.
	Vanhusten syrjäytymisen ehkäisemiseksi ja kotona asumisen tukemiseksi tehdään etsivää ja löytävää työtä muun muassa myönteisen erityiskohtelun ohjelman tuella.
	Digitukitiimi perustetaan auttamaan digiajasta syrjäytyneitä ja syrjäytymisvaarassa olevia.
Panostukset osallisuutta ja yhteisöllisyyttä lisääviin toimiin sekä harrastuksia ja tapahtumatuotantoa tukeviin toimiin	Lastenkulttuurin tuotantoa vahvistetaan uudella lastenkulttuurituottajalla Hakunilan lastenkulttuuritalaan.
	Tarjotaan Aikuisopistoon maksuttomia kurssipaikkoja syrjäytymisvaarassa oleville nuorille aikuisille.
Monikielisen viestinnän vahvistaminen ja maahanmuuttajien suomen kielen oppimisen tukeminen	Monikielistä viestintää vahvistetaan: ymmärrettävyys, monipuoliset kanavat, vieraskielisten neuvojen tukeminen, sosiaalinen kuuntelu, käytänteiden ja prosessien kehittäminen
	Suomi toisena kielenä -opetus jatkuu valmennustaloilla työllisyyspalveluiden asiakkaille Myönteisen erityiskohtelun ohjelman toimenpiteenä. Selvitetään mahdollisuutta tukea kielenoppimista myös työn ohella tehokkaammin.
	Kurotaan vieraskielisten lasten suomen kielen oppimisen vajetta ja panostetaan tehostettuun suomen kielen opetukseen.
	Yhteisöllistä kielenoppimista tukee erikoiskirjastonhoitaja, jolla on pätevyys suomen opettamiseen toisena kielenä.

Työllisyyden ja yritysten elpymisen tukeminen	Pohjoismaisen työvoimapalvelumallin käyttöönottoon rekrytoidaan 10 uutta määräraikaista omavalmentajaa 1.1.2022 lukien.
	Vuoden 2021 aikana käynnistetään asiakasjonojen purku palkkaamalla viisi henkilöä tilapäisellä viranhoitomääräyksellä.
	YritysVantaan toteuttamaan yritysneuvontaan panostetaan.
Etäjohtamisen ja henkilöstön hyvinvoinnin tukeminen	Toteutetaan Kestävä työkyky – mielen hyvinvoinnin palvelujen edistäminen -hanke, johon on saatu Kevan työelämän kehittämisrahaa. Hankkeen tavoite on työkyvyttömyysriskin pienentäminen.
	Kokeillaan Liikunta- ja kulttuuriseteli -etuutta henkilöstölle.
	Huolehditaan henkilöstön hyvinvoinnista ja parannetaan sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön veto- ja pitovoimaa.
	Kasvatuksen ja oppimisen toimialan henkilöstön osalta varaudutaan ryhmämuotoisen työnohjauksen lisäämiseen.
Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelu- ja hoitovelan kurominen	Terveyspalvelujen vastaanottojen hoitovajetta katetaan maksusitoumuksilla, vuokralääkäreillä sekä uusilla vakansseilla.
	Martinlaakson terveysaseman perusterveydenhuollon palvelutoiminta palautetaan normaaliksi syyskuun 2021 lopussa. Terveysasemalla toiminut epidemiavastaanotto siirretään neljän muun terveysaseman toiminnan yhteyteen infektiavastaanotoiksi.
	Lasten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin sekä ikäihmisten palvelujen vahvistamiseksi perheiden kotiin vietäviä palveluja tuotetaan sekä omana tuotantona että ostopalveluna. Turvataan pienten lasten perheiden nopea palveluun pääsy ja parisuhteen tuki. Kotiin vietävillä palveluilla parannetaan hoitovelkaa ja jonotilannetta.
	Mielenterveyspalvelujen hoitovelan purkamiseen tarvitaan psykiatrisia sairaanhoitajia.
	Työttömyyden, mielenterveyshaasteiden ja päihdeongelmien hallitsemiseksi terveydenhuollon ja sosiaalihuollon asiakkuusprosesseja kehitetään yhteistyössä. Turvataan päihdehuollon ja toimeentulon palvelut.
	Vanhusten erityisasumisen hoivapaikkojen jonoa puretaan ostopalveluna.
	Vammaisten erityisasumisen laadunvalvontaa parannetaan.
	Vanhus- ja vammaispalvelujen työ- ja päivätoimintaan sekä vammaisten palveluohjaukseen ja sosiaalityöhön ohjataan lisää resursseja.
	Turvataan omaishoitajien vapaapäivät.
	Liikkuvaa sairaalapalvelutoimintaa kehitetään edelleen tukemaan kotona asumista ja ehkäisemään päivystyskäyntien tarvetta myös poikkeusolojen helpottaessa.
	Katetaan suun terveydenhuollon toteutumattomien käyntien tulomenetykset ja puretaan jonot mm. lisätoilla ja lisärekrytoinneilla.
	Vakiinnutetaan elintapaneuvontamalli ja hyvinvointimentorointi.

Taulukko 1 Taulukko toipumissuunnitelman tavoitteista ja toimenpiteistä.

Toipumissuunnitelmaa, sen tavoitteita ja toimenpiteitä on työstetty yhteistyössä kaikilla kaupungin toimialoilla ja suunnitelmaa on käsitelty sekä kaupungin häiriötilannejohtoryhmässä että kaupungin johtoryhmässä. Kaupunginhallitus on 20.9.2021 hyväksynyt Vantaan kaupungin toipumissuunnitelman vuosille 2021–2023 ja kaupunginhallituksen päätöksestä suunnitelma on viety kaupunginvaltuuston tiedoksi talousarviokäsittelyn yhteydessä.

Toipumissuunnitelman tueksi on laadittu myös muistio, jossa on kuvattu koronaepidemian keskeiset vaikutukset Vantaalla. Muistio on päivitetty tämän väliraportin laadinnan yhteydessä vastaamaan epidemian nykytilaa.

(Toipumissuunnitelma 2021, 4.)

On tärkeää, että koronaepidemian vaikutuksia seurataan ja arvioidaan säännöllisesti toimialojen ja palvelualueiden johtoryhmissä ja tarvittaessa tehdään sitä kautta olennaiset toimenpide-ehdotukset toipumisen varmistamiseksi.

Toipumissuunnitelmaa myös tarvittaessa täydennetään ja päivitetään.

(Toipumissuunnitelma 2021, 4.)

Määrärahojen tarve toimialoitain

Toipumissuunnitelman lisätarvearvio vuosien 2021–2023 määrärahoihin on yhteensä noin 18 miljoonaa euroa. Toipumissuunnitelman toimenpiteet ovat määräaikaista vuosia 2021–2023 koskevia, pääpaino on vuodessa 2022.

Toimialoista eniten määrärahaa kohdentuu sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalle vuosille 2021–2022. Hyvinvointialueuudistuksen myötä sosiaali- ja terveydenhuolto siirtyy pois kaupungin toiminnasta vuoden 2023 alusta lukien. Sen vuoksi toipumissuunnitelma ei sisällä sosiaali- ja terveydenhuollon toimenpiteitä vuodelle 2023. Kasvatuksen ja oppimisen toimialan osalta määrärahaa lisätään siltä osin kuin valtionavustukset eivät riitä kattamaan suunniteltuja toimenpiteitä.

Toimiala	2021	2022	2023
Sosiaali- ja terveydenhuolto	2,4	5,0	- *
Kasvatus ja oppiminen	1,2	4,3	2,0
Kaupunkikulttuuri	0,1	0,6	0,6
Kaupunkiympäristö	0	0	0

Kaupunkistrategia ja johto	0	1,4	1,1
Yleishallinto	0	0	0
Yhteensä (miljoonaa euroa)	3,7	11,3	3,7

*Hyvinvointialue vuoden 2023 alusta

1.2 Lyhyesti väliraportista

Kaupunginhallitus on 20.9.2021 hyväksynyt Vantaan kaupungin toipumissuunnitelman koronaepidemiasta palautumiseksi ja palveluvelan hoitamiseksi. Tuolloin kaupunginhallituksessa päätettiin, että toipumissuunnitelma tarkastetaan ja tarpeen mukaan tarkennetaan vuoden 2022 aikana. Tässä väliraportissa tarkastellaankin Vantaan kaupungin tavoitteita ja toimenpiteitä.

Raportin perimmäinen idea on rakentaa tilannekuva toimialojen toimenpiteistä sekä siitä, miten toimenpiteitä tullaan jatkamaan. Tätä raporttia varten toimialat vastasivat kyselyyn, jossa pyydettiin lisätietoja meneillään olevista toimenpiteistä ja tulevaisuuden suunnitelmista. Toimialoja pyydettiin myös arvioimaan toimenpiteiden vaikuttavuutta, hyvinvointialueen vaikutuksia sekä sukupuolivaikutuksia ottaen huomioon sukupuolten välisen tasa-arvon lisäksi myös esimerkiksi iän, alkuperän ja terveydentilan. Raportin tavoitteena on pyrkiä tarvittaessa täydentämään toipumissuunnitelmassa määriteltäviä tavoitteita ja nostaa esille myös sellaisia osa-alueita, joihin ei vielä tässä vaiheessa ole määritetty tarkempia toimenpiteitä.

Raportti on jaettu neljään päälukuun: koronaepidemian vaikutukset lapsiin ja nuoriin, elinoloihin, työikäisiin sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimialaan. Luvuissa tarkastellaan koronaepidemian vaikutuksia erilaisten raporttien ja indikaattoreiden kautta valtakunnallisesti ja erityisesti Vantaan tilanteen osalta. Toipumissuunnitelmaan määritetyt tavoitteet ovat jaoteltuna alalukuihin, ja tavoitteille määritetyistä toimenpiteistä kerrotaan tarkemmin kyseisissä luvuissa. Saavutettavuuden vuoksi indikaattorit löytyvät kokonaisuudessaan erillisestä liitetiedostosta nimeltään *Indikaattorit toipumissuunnitelman väliraporttiin*.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Raportissa tavoitteena on tarkastella toimenpiteitä myös tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Vantaan kaupunki on sitoutunut tasa-arvon ja

yhdenvertaisuuden edistämiseen ja syrjimättömiin toimintatapoihin. Tämä on määritelty myös kaupungin strategiassa. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyötä tehdään kaikessa Vantaan päätöksenteossa ja kaikissa palveluissa. Vantaan kaupunginhallitus on 28.2.2022 hyväksynyt tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön suunnitelman strategiakaudelle 2022–2025. Kaupunkitasoinen suunnitelma huomioi muun muassa lakien kunnalliselle toiminnalle asettamat vaatimukset ja suunnitteluvuorokauden. Suunnitelman perusteella toimialat ja palvelualueet jatkavat kukin omaa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitteluaan. (Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus 2022.)

Suunnitelmassa on määritetty toimenpide: *Tunnistamme ja huomioimme koronakriisin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvaikutukset pandemian hoidossa ja jälleenrakennustyössä.* Koronapandemia on kohdellut sukupuolia eri tavoin muun muassa suhteessa terveyteen, henkiseen hyvinvointiin, työllisyyteen, toimentuloon sekä palkattomaan työhön ja hoivaan. Yhdenvertaisuuden näkökulmasta pandemia on vaikuttanut kaikkein pahiten ihmisryhmiin, jotka ovat jo muutoinkin heikoimmassa asemassa eli esimerkiksi osaan maahanmuuttajista, etnisiin vähemmistöihin, pienituloisiin sekä epävarmassa työmarkkina-asemassa oleviin. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa todetaan, että toipumissuunnitelman toimenpiteiden toteutuksessa ja kohdentamisessa tulee olla tieto ja ymmärrys pandemian vaikutuksista tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen. (Tuominen 2022, 37.)

1.3 Tietolähteet ja aineistot

Tietoa väliraporttiin on kerätty tietoa pääasiassa Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kevään 2022 asiantuntija-arviosta *Covid-19-epidemian vaikutukset hyvinvointiin, palvelujärjestelmään ja kansantalouteen* sekä Vantaan kaupungin vuoden 2021 hyvinvointikatsauksesta. THL:n asiantuntija-arviossa käsitellään tilannetta kansallisella tasolla, kun taas hyvinvointikatsauksessa paneudutaan vantaalaisten tilanteeseen. Hyvinvointikatsauksessa on käytetty aineistoa THL:n kouluterveyskyselystä, pääkaupunkiseudun hyvinvointikyselystä, FinLapset-kyselytutkimuksesta sekä erilaisista rekisteriaineistoista, kuten Kansaneläkelaitoksen ja työ- ja elinkeinoministeriön tilastoista sekä toimialojen omista tilastoinneista.

Raportissa käsiteltiin THL:n kouluterveyskyselyn tuloksia vuosilta 2017–2021. Vuonna 2021 kouluterveyskyselyyn vastasi Vantaalla 79 % vantaalaisista 4- ja 5-luokkalaisista (4373 lasta), 65 % 8- ja 9-luokkalaisista (3291 nuorta), 70 % lukion 1.

ja 2. vuoden opiskelijoista (1766 nuorta) ja noin 13–14 % ammattiin opiskelevista 1. ja 2. vuoden alle 21-vuotiaista opiskelijoista (233 nuorta). Ammattioppilaitosten osalta tuloksia voi pitää suuntaa antavina alhaisesta vastaajamäärästä johtuen.

Pääkaupunkiseudun hyvinvointikysely on Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten keväällä 2021 toteuttama asukkaiden elinoloja, terveyttä ja hyvinvointia kartoittava kyselytutkimus. Tutkimukseen valittiin väestörekisterijärjestelmästä satunnaisesti 25 000 pääkaupunkiseudun 20 vuotta täyttäneitä asukasta. Vastauksia kertyi lähes 12 000, joista 4 800 oli Helsingistä, 3 300 Espoosta, 2 600 Vantaalta ja 1 100 Kauniaisista. Kyselyn vastausprosentti oli 47. Aktiivisimmin vastasivat vanhemmat ikäryhmät: esimerkiksi 65–84-vuotiaiden vastausprosentti oli lähes 70. Nuorimmissa ikäluokissa vastausprosentti sen sijaan jäi alhaiseksi: alle 30-vuotiaiden vastausprosentti oli 32. Naiset (52 %) vastasivat miehiä (43 %) aktiivisemmin.

2. KORONAEPIDEMIAN VAIKUTUKSET LAPSIIN JA NUORIIN

Joka kolmas yläkoulussa tai lukiossa opiskeleva tyttö kertoo kokevansa koulu-uupumusta.

Alakouluikäisistä noin 15 % kokee uupumusta.

8- ja 9-luokkalaisista tytöistä noin 28 %, lukioikäisistä tytöistä noin 30 % ja ammatillisessa oppilaitoksessa opiskelevista tytöistä noin 35 % kertoo tuntevansa ahdistusta.

Alle puolet nuorista tytöistä kokee olevansa tärkeä osa koulu- tai luokkayhteisöä, mikä on selvästi poikia harvemmin.

Lastensuojeluilmoitusten määrät ovat Vantaalla kasvaneet vuosina 2020 ja 2021.

Ammattiopisto Variassa opintojen keskeyttäneiden määrä on laskenut merkittävästi vuonna 2022. Kaikkien Varian opiskelijoiden osalta keskeyttämisprosentti on 5 % ja alle 20-vuotiaiden osalta 4,5 %.

Koronaepidemia on vaikuttanut lasten ja nuorten jaksamiseen, oppimiseen, hyvinvointiin, koettuun yhteisöllisyyteen sekä palveluihin, esimerkiksi neuvolapalveluihin ja koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoon. Suuri osa epidemian aikana toteutetuista rajoituksista kohdistui lapsiin ja nuoriin. Historiallinen

etäopetukseen siirtyminen ja harrastustoiminnan rajoittaminen ovat vaikuttaneet lasten ja nuorten hyvinvointiin ja oppimiseen. Siksi lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukeminen ja oppimisvajeen paikkaaminen ovat toipumissuunnitelman keskiössä.

2.1 Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukeminen

2.1.1 Tausta

Suomessa suurin osa lapsista ja nuorista voi hyvin, mutta pitkittynyt koronaepidemia on lisännyt lasten ja nuorten mielialaoireita, ahdistuneisuutta ja kuormittuneisuutta. Jokaisella koulutusasteella on havaittu selvä mielialaoireiden ja psyykkisen kuormittuneisuuden nousu. Koronaepidemian vaikutukset ovat näkyneet myös sijaishuollossa olevien lasten hyvinvoinnissa. Epidemian onkin arvioitu lisänneen jälkihuollossa olevien nuorten päihdeongelmia, heikentäneen psyykkistä hyvinvointia ja vaikuttaneen opiskeluun. (Suvisaari ym. 2022, 49; Lammi-Taskula ym. 2022, 172, 182.)

Koulunkäynti toteutettiin valtakunnallisesti etänä keväällä 2020. Etäopinnot jatkuivat myös osittain tämän jälkeenkin. Vantaalla opetus siirrettiin maaliskuussa 2020 lyhyellä varoitusaajalla etäopetukseksi. Toinen aste siirrettiin uudelleen etäopetukseen marraskuussa 2020, kun koronatilanne muuttui.

(Toipumissuunnitelma 2021, 6.) Etäopiskelu on aiheuttanut esimerkiksi opiskeluvaikeuksia, arkirutiinien häiriintymistä ja sosiaalisten kontaktien vähyyttä, jotka ovat riskitekijöitä lasten ja nuorten hyvinvoinnille ja opiskelukyvylle kaikilla koulutusasteilla (Lammi-Taskula ym. 2022, 175).

Kouluterveyskyselyn 2021 mukaan valtakunnallisesti tyttöjen hyvinvointi on poikia heikompi. Yläkoulussa ja toisella asteella opiskelleilla tytöillä koulu-uupumus on ollut kasvussa jo vuodesta 2006, ja koronaepidemia on lisännyt sitä vielä entisestään. Vastaava havainto on tehty myös tyttöjen kokemissa vaikeuksissa koskien oppimistaitoja. (Lammi-Taskula ym. 2022, 174.) Myös vantaalaisten yläkoulu- ja lukioikäisten tyttöjen kokema koulu-uupumus on kasvanut voimakkaasti kahden vuoden aikana. Joka kolmas yläkoulussa tai lukiossa opiskeleva tyttö kertoo kokevansa koulu-uupumusta, kun vuonna 2019 koulu-uupumusta koki 23 % 8- ja 9-luokkalaisista tytöistä ja 22 % lukioikäisistä tytöistä. (Liite: Indikaattori 1.) Lisäksi vantaalaisista alakouluikäisistä noin 15 % kokee uupumusta (Liite: Indikaattori 2).

Vantaalaisten nuorten kokema ahdistuneisuus on yleistynyt. Erityisesti tyttöjen kokema ahdistus on lisääntynyt voimakkaasti ja tytöt kokevat poikia enemmän ahdistusta. 8- ja 9-luokkalaisista tytöistä noin 28 %, lukioikäisistä tytöistä noin 30 % ja ammatillisessa oppilaitoksessa opiskelevista tytöistä noin 35 % kertoo tuntevansa ahdistusta, kun taas pojista noin 7 % kertoo tunteneensa ahdistusta vastaavissa ikäryhmissä. (Liite: Indikaattori 3.)

Kouluterveyskyselyn 2021 mukaan suurin osa vantaalaisista nuorista on tyytyväisiä elämäänsä. Tyytyväisyys on kuitenkin laskenut edellisen kyselyn tuloksista selvästi perusopetuksessa, lukiossa ja ammatillisissa oppilaitoksissa. Tyttöjen tyytyväisyys on laskenut poikia voimakkaammin kaikissa ikäryhmissä (Liite: Indikaattori 4.). Lasten ja nuorten kokema tyytyväisyys elämäänsä on koronaepidemian aikana heikentynyt myös valtakunnallisesti. Myös lapsilla näkyy eroja tyttöjen ja poikien välillä. Vantaalaisista 4- ja 5-luokkalaisista tytöistä vuonna 2019 noin 87 % oli tyytyväisiä elämäänsä, kun taas vuonna 2021 tyytyväisiä elämäänsä oli enää 79 % vastaajista. Pojilla ero vuosien välillä on pienempi. Vuonna 2019 pojista noin 92 % ja vuonna 2021 noin 88 % oli tyytyväisiä elämäänsä. (Liite: Indikaattori 5.)

Koronaan liittyvät rajoitustoimet, etäkoulu ja harrastustoiminnan rajoitteet vähensivät nuorten sosiaalisia kontakteja ikätovereihinsa. Tämä onkin näkynyt kevään 2021 kouluterveyskyselyssä, joka osoittaa sosiaalisen ahdistuneisuuden yleistyneen epidemian aikana, erityisesti tytöillä. (Lammi-Taskula ym. 2022, 172.)

Valtakunnallisesti vuonna 2021 lastensuojeluilmoituksia tehtiin yhteensä 173 466 kappaletta 93 705 lapsesta. Ilmoitusten määrä ja kohteena olevien lasten määrä kasvoi 7 % vuoteen 2020 verrattuna. (THL 2022a.) Lastensuojeluilmoitusten määrät ovat kasvaneet myös Vantaalla vuosina 2020 ja 2021. Esimerkiksi vuoden 2019 syyskuussa oli tehty 871 ilmoitusta, kun taas vuoden 2020 syyskuussa 1083 ja vuoden 2021 syyskuussa 1035 ilmoitusta. (Liite: Indikaattori 6.)

Mielenterveysvaikutusten kehittymistä on haastava ennustaa. Kuitenkin enemmistö suomalaislapsista ja -nuorista voi edelleen hyvin. Osasta kouluterveyskyselyssä raportoiduista mielenterveysoireista on arvioitu, että tilanne on todennäköisesti ohimenevä ja helpottunee normaalissa arjessa. Koulujen yhteisöllinen tuki ja erilaiset harrastustoiminnat auttavat lasten ja nuorten paluuta tavallisempaan arkeen. (Lammi-Taskula ym. 2022, 183–184.)

Vaikutukset lasten, nuorten ja lapsiperheiden palveluihin

Koronaepidemia on vaikuttanut myös lasten, nuorten ja lapsiperheiden palveluihin. Esimerkiksi lakisääteisten neuvolapalvelujen, kuten raskaana olevien ja lasten terveystarkastuksien, saatavuus on heikentynyt. Epidemian alkuvaiheessa neuvoloiden henkilökuntaa siirrettiin muihin koronaan liittyviin tehtäviin, mutta samaan aikaan myös perheiden tuen tarpeet kasvoivat. Tämä on lisännyt hoitovelkaa ja palveluvajetta. Tuen tarpeita on jäänyt myös tunnistamatta. (Lammi-Taskula ym. 2022, 175.)

Koulujen ja oppilaitosten opiskeluhoollon palvelut ovat matalan kynnyksen palveluita lapsille ja nuorille, joissa voidaan tunnistaa ja todeta erilaisia tuen tarpeita. Kuitenkin koronaepidemian aikana koulu- ja opiskeluterveydenhuollon henkilökuntaa on siirretty muihin tehtäviin, esimerkiksi rokotustoimintaan ja tartunnanjäilytykseen, jolloin palvelut ovat olleet aiempaa heikommin saatavilla. Opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalvelut eivät ole myöskään pystyneet vastaamaan lisääntyneeseen palvelutarpeeseen. (Lammi-Taskula ym. 2022, 178.)

Koronaepidemian aikana palveluja on toteutettu eri tavalla kuin aiemmin. Esimerkiksi sosiaalityöntekijöiden työhön kuuluu kohtaamiset, mutta rajoitustoimenpiteiden myötä asiakassuunnitelmien laadintaa ja tarkistusta tehtiin yhä enemmän etäyhteyksien välityksellä. Moniammatillinen yhteistyö sekä lasten ja vanhempien väliset tapaamiset järjestettiin myös etänä. Tämä on korostanut lasten eriarvoista asemaa. Esimerkiksi yksityisyyttä on ollut vaikea varmistaa tasavertaisesti, ja myös laitteet ja yhteydet ovat olleet erilaisia eri henkilöillä. Kuitenkin uusien toimintatapojen on myös koettu tuovan uusia mahdollisuuksia. (Lammi-Taskula ym. 2022, 183.)

Palveluilla tulisi pystyä tukemaan perheitä ja mahdollisimman normaalin arjen jatkumista. Myös niiden lasten ja nuorten, jotka voivat huonosti, löytäminen on tärkeää. Toimivat peruspalvelut, kuten neuvolapalvelut, lapsiperheiden sosiaalipalvelut ja koulu- ja opiskeluterveydenhuolto ovat avainasemassa huonosti voivien lasten ja nuorten löytämisessä. Nämä palvelut myös edistävät lasten ja nuorten hyvinvointia. (Lammi-Taskula ym. 2022, 183.)

2.1.2 Toimenpiteiden eteneminen

- Vastauksista käy ilmi, että toimialat ovat tehneet rekrytointeja hoitojonojen purkamiseksi. Vaikka osa terveydenhoidon jonoista on saatu purettua, on esimerkiksi kiireettömiin lastenneuvolan lääkärintarkastuksiin muodostunut jonoa lääkäreiden saatavuuden ongelmien vuoksi. Vastauksissa nousikin esiin henkilöstövaje ja haasteet rekrytoida pätevää henkilökuntaa.
- Vaikuttavuutta on joidenkin toimenpiteiden kohdalla vielä vaikea arvioida, koska toiminta on käynnistynyt vasta vähän aikaa sitten. Toisaalta joidenkin toimenpiteiden kohdalla voidaan jo mahdollisesti arvioida, että toimenpiteet ovat olleet vaikuttavia, sillä esimerkiksi terveydenhoidon jonoja on saatu purettua.
- Jatkotoimenpiteitä koskevissa vastauksissa käy ilmi, että toimenpiteitä tullaan jatkamaan tai niitä pyritään jatkamaan, tai vastaavasti toimintaa pyritään laajentamaan tai kehittämään.
- Hyvinvointialueen osalta vastauksissa korostui yhteistyön tärkeys: esimerkiksi jalkautuva nuorisotyö ei tule siirtymään hyvinvointialueelle, jolloin kaupungin tekemän työn merkitys korostuu. Hyvinvointialueuudistus vaatii hoito- ja palveluprosessin sekä konsultaatorakenteiden kehittämistä yhteistyössä Keravan kanssa. Yhteistyötä on tehty jo nyt Keravan kanssa, esimerkiksi kesäkuussa 2022 käynnistyy yhteinen Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen neuvonnan ja ohjauksen palvelupakettityöskentely.
- Toimialat arvioivat vastauksissaan myös sukupuolivaikutuksia. Vastauksissa käy ilmi, että esimerkiksi psykososiaalisissa palveluissa tyttöjen osuus on korostunut. Osassa toimenpiteissä sukupuolivaikutuksia ei arvioitu olevan (jalkautuva nuorisotyö), kun taas osassa toimenpiteistä palveluiden käyttöä on tarkasteltu sukupuolittain (perhe- ja sosiaalipalveluiden sukupuolitietoinen budjetointi).

2.1.3 Toimenpiteet

Ennaltaehkäisevän terveydenhuollon jonot puretaan leikki-ikäisten terveystarkastuksen osalta sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa.	
Toimenpiteen eteneminen	Ennaltaehkäisevässä terveydenhuollossa leikki-ikäisten lasten jono terveydenhoitajien tarkastuksiin sekä jonot koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoon on purettu. Vuoden 2022 alussa kiireettömiin lastenneuvolan lääkärintarkastuksiin on muodostunut jono lääkäreiden saatavuuden ongelmien vuoksi. Taustalla ovat

	rekrytointihaasteet, lisäksi palvelua ei ole saatu ostettua riittävästi. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa lakisääteiset terveystarkastuksen toteutunevat suunnitellusti.
Arvio vaikuttavuudesta	Vuonna 2020–2021 syntyneet hoitojonot on purettu. Asiakkaille on pystytty tarjoamaan palvelu ilman kohtuutonta viivettä.
Jatkotoimenpiteet ja -suunnitelmat	Ennaltaehkäisevässä terveydenhuollossa vuoden 2022 syntynyttä hoitojonoa puretaan.
Hyvinvointialueen vaikutukset	Ei arvioitu.
Sukupuolivaikutusten arviointi	Ei arvioitu.

Nuorten mielenterveyspalvelujen hoitovelan purkamiseksi tarvitaan vahvoja toimenpiteitä: nopean tuen järjestäminen, hoitoprosessien kehittäminen ja hoidon järjestäminen. Nuorten hyvinvoinnin tukemiseksi jatketaan matalan kynnyksen mielenterveyspalvelujen kehittämistä moniammatillisena verkostotyönä.	
Toimenpiteen eteneminen	Terveyspalveluissa vuodelle 2022 saatiin uusia vakansseja, jotka auttavat lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja mielenterveyden tukemisessa sekä hoitovelan purkamisessa: 3 psykiatrista sairaanhoitajaa sekä yksi terveydenhoitaja kouluille ja oppilaitoksiin. Lisäksi IPC-koulutuksia* ja menetelmän käyttöä jatketaan koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa. Mielenterveyshäiriöiden psykososiaalisten hoitojen saatavuutta ja vaikuttavuutta parannetaan myös Terapiat etulinjaan –hankkeella. Lisäksi on suunniteltu lasten ja nuorten mielenterveyden tuen -kampanjaa, miten saan apua itselleni ja läheiselleni #äläjääyksin. Perhe- ja sosiaalipalvelujen psykososiaalisiin palveluihin on saatu syksyllä 2021 hoito- ja palveluvelan purkua ja jonojen lyhentämistä varten uusia vakansseja nuorten palveluja ja varhaisen tuen palveluja tukemaan; 1 psykologi, 3 sairaanhoitajaa, erikoislääkäri, 2 lähihoitajaa ja 2 sosiaaliohjaajaa. Kaikki vakanssit on vuoden 2022 alkuun mennessä täytetty. Lisäksi Nuortenkeskus Nupin toiminnan laajentamiseksi on saatu lisävakansseja, jotka täytetään kevään 2022 aikana. Nuortenkeskus Nupissa on käynnistetty chat-toiminta ja luotu toimintamalli, jossa nuori saa jo ensikontaktin yhteydessä ensiarvion sekä ensimmäisen vastaanottoajan. <i>* IPC on masennusoireilun ehkäisyyn ja hoitoon suunniteltu menetelmä ja tarjotaan mm. peruskouluissa, toisen asteen oppilaitoksissa ja matalan kynnyksen mielenterveyspalveluissa. IPC-jakso sisältää 3–6 tapaamista IPC-työntekijän kanssa. IPC-työntekijä voi olla esimerkiksi opiskeluhoollon työntekijä, kuten terveydenhoitaja tai kuraattori. (Nuorten mielenterveystalo.)</i>
Arvio vaikuttavuudesta	Terveyspalveluissa vakanssit on saatu täytettyä. IPC:n käyttöä rajoittanut resurssivaje ja menetelmän soveltumattomuus

	hankalampiin mielenterveysongelmiin, joita on esiintynyt aiempaa enemmän. Perhe- ja sosiaalipalveluissa Nuortenkeskus Nupin asiakasjonot ovat kääntyneet alkuvuodesta 2022 laskuun verrattuna viime vuoteen.
Jatkotoimenpiteet ja -suunnitelmat	Terveyspalveluissa IPC-menetelmien käyttöä jatketaan. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon kesäterkkaritointa toimii läpi kesän. Terapiat etulinjaan -menetelmiä otetaan käyttöön terveysasemilla asteittain vuoden 2022 aikana. Perhe- ja sosiaalipalveluissa Nuortenkeskus Nuppi laajennetaan konkreettisesti perustamalla toinen Nuortenkeskus Nuppi länteen, Virtataloon Myyrmäkeen. Toiminnan arvioidaan käynnistyvän viimeistään kesän 2022 jälkeen.
Hyvinvointialueen vaikutukset	Terveyspalveluissa vaikuttavia mielenterveyden tukemisen toimia tulee jatkaa. Varmistetaan yhteistyö hyvinvointialueen ja kuntien välillä. Perhe- ja sosiaalipalveluissa hoito- ja palveluprosessien sekä konsultaattiorakenteiden kehittämistä tehdään yhteistyössä Keravan kanssa.
Sukupuolivaikutusten arviointi	Perhe- ja sosiaalipalveluissa sukupuolitietoisien budjetoinnin näkökulmasta asiakkaiden jakautumista sekä palvelujen käyttöä on tarkasteltu sukupuolittain. Tarkastelussa on havaittu, että nuorten psykososiaalisissa palveluissa tyttöjen osuus korostuu suhteessa nuoriin poikiin. Tähän kiinnitetään erityistä huomiota palveluiden markkinoinnissa ja prosessien kehittämisessä.

Jatketaan panostusta jalkautuvaan erityisnuorisotyöhön, kun nuorisotilat avautuvat.	
Toimenpiteen eteneminen	Kolme jalkautuvaa erityisnuorisotyöntekijää on palkattu ja lähdetty mallintamaan tarkemmin jalkautuvan erityisnuorisotyön roolia osana isompaa kokonaisuutta. Työntekijät on palkattu tällä hetkellä kahdeksi vuodeksi määräaikaan tehtävään.
Arvio vaikuttavuudesta	Korona-aikana tuli esille kasvanut tarve jalkautuvalle työlle. Tämä korostui palveluiden sulun aikana, mutta tarve jalkautuvalle työlle on muutenkin kasvanut kaduilla näkyvien ilmiöiden takia (päihteet, häiriökäyttäytyminen, jengikysymysten esiin nousu). Työntekijät on palkattu tämän vuoden alusta ja työtä on lähdetty mallintamaan. Aikaisemmin jalkautuvaa työtä on tehty muiden tehtävien ohella. Tarve on selkeästi olemassa, mutta työtä on vasta päästy aloittamaan, joten vaikuttavuutta on vielä hankalaa arvioida.
Jatkotoimenpiteet ja -suunnitelmat	Kehitetään työmuotoa eteenpäin ja lähdetään tarkemmin suunnittelemaan, millä painotuksilla tätä työpanosta kohdennetaan. Kolme työntekijää on hyvä lisäys, mutta työn vaikuttavuuden

	näkökulmasta sitä täytyy kuitenkin selkeästi kohdentaa, että resurssi ei huku muiden työmuotojen sekaan.
Hyvinvointialueen vaikutukset	Nuorisopalvelujen tiedon mukaan hyvinvointialue ei tule tekemään jalkautuvaa työtä. Näin ollen kaupungin tekemän jalkautuvan työn merkitys korostuu ja yhteistyö hyvinvointialueen kanssa on erittäin tärkeää.
Sukupuolivaikutusten arviointi	Tiedossa ei ole selkeitä sukupuolivaikutuksia. Jalkautuvaa työtä tehdään kaikkien kanssa, kenet kadulla kohdataan.

Perhe- ja sosiaalipalveluissa uudistetaan lapsiperheiden palveluohjauksen ja palvelutarpeen rakenteita palvelu- ja hoitoprosessien sekä asiakaslähtöisyyden tehostamiseksi. Vastataan lastensuojelun kasvaneeseen tarpeeseen.	
Toimenpiteen eteneminen	Perhe- ja sosiaalipalveluissa lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja terveyspalvelujen monialaista palveluneuvontaa ja asiakasohjausta on kehitetty ja asiakkaiden tarpeita palvelutuotannolle on kartoitettu niin määrällisin kuin laadullisin kartoituksin. Kehittämällä palveluneuvontaa ja asiakasohjausta tavoitellaan palveluihin pääsyn nopeutumista ja oikeiden palveluprosessien oikea-aikaista aloitusta. Konsultaatorakenteita vahvistetaan eri ammattilaisten kesken mahdollistamalla ja luomalla systemaattisia rakenteita ja kommunikointiväyliä ammattilaisten välille. Palveluissa on käytössä sisäisiä monitoimijaisia konsultaatorakenteita ja niitä edelleen kehitetään. Vantaan lastensuojelun palveluntarpeen odotetaan laskevan, kun varhaisemman tuen palveluiden jonot lyhenevät ja asiakkaat saavat tuen riittävän ajoissa, ennen kuin elämäntilanteet eskaloituvat. Vantaan lastensuojelun rekrytointihaasteet ja pätevän henkilöstön saatavuusongelmat ovat johtaneet pitkäaikaiseen resurssipulaan, jota pyritään lieventämään muun muassa toimivien perehdytysmallien, palkitsemisen, sujuvien asiakasprosessien sekä sisäisten prosessien kehittämisellä. Edelleen haasteena on asiakkaiden määrä suhteessa työntekijöihin ja keskimäärin yhdellä sosiaalityöntekijällä on 44 asiakaslata. Lakisääteinen mitoitus olisi 35 asiakaslata.
Arvio vaikuttavuudesta	Vuoden 2022 alussa on havaittavissa hieno kehitys lastensuojelun prosesseissa ja käsittelyajoissa. Huhtikuussa 2022 palvelutarpeen arvioinnit on aloitettu 7 vrk:n sisällä 98,6 %:ssa tapauksista ja palvelutarpeen arvioinnit valmistuneet 3 kk:n määräajassa 96,8 %:ssa tapauksista. Lastensuojeluilmoitusten käsittelyaika on 7 vrk 98,9 %:ssa tapauksista.
Jatkotoimenpiteet ja -suunnitelmat	Perhe- ja sosiaalipalveluissa palveluohjauksen parantamiseksi palvelukuvauksia päivitetään ja asiakasprosessien kuvausta tehdään yhdessä asiakkaiden kanssa jo palvelujen neuvonnasta aina palvelutuotantoon saakka. Työ tulee selkeyttämään asiakkaille ja ammattilaisille palveluketjuja ja edistää sitä kautta oikeaan palveluun ohjautumista ja toimii moniammatillisten konsultaatorakenteiden

	tukena. Yhteistyötä ja konsultaatiomahdollisuuksia järjestötoiminnan kanssa kehitetään.
Hyvinvointialueen vaikutukset	Työtä palveluneuvonnan ja asiakasohjauksen kehittämiseksi on tehty tiiviissä yhteistyössä Keravan kanssa. Kesäkuussa 2022 käynnistyy yhteinen Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen neuvonnan ja ohjauksen palvelupakettityöskentely. Asiakasohjauksen ja neuvonnan lisäksi tullaan kehittämään myös viranomaisneuvontaa ja viranomaisten sekä järjestöjen konsultaatiomahdollisuuksia.
Sukupuolivaikutusten arviointi	Ei arvioitu.

Mielenterveyden hoitoon tarvitaan kuraattoreita ja psykologeja opiskeluhoollon yksikköön kaikille asteille.	
Toimenpiteen eteneminen	1.1.2022 alkaen perustettiin yhteensä 18 kuraattorin ja psykologin vakanssia kasvatuksen ja oppimisen toimialan opiskeluhoollon yksikköön. Lisävakansseja kohdistettiin kaikille asteille. Näistä 7 vakanssin palkkakulut tulevat OKM:n erityisavustuksena.
Arvio vaikuttavuudesta	Psykologien rekrytointivaikeuksista johtuen kaikkia psykologin uusia vakansseja ei ole saatu täytettyä. Opiskeluhoollon yksikön psykologien kaikista vakansseista on täyttämättä jatkuvasti noin 30 %. Tämä heikentää merkittävästi lasten, nuorten ja aikuisopiskelijoiden saamaa tukea psykologityön osalta. Kuraattorien uudetkin vakanssit on saatu täytettyä, mikä lisää kuraattorityön vaikuttavuutta.
Jatkotoimenpiteet ja -suunnitelmat	Psykologien saatavuutta pyritään edelleen edesauttamaan kaikin mahdollisin keinoin.
Hyvinvointialueen vaikutukset	Opiskeluhoollon psykologit ja kuraattorit siirtyvät hyvinvointialueelle ja heidän työtehtävänsä jatkuvat nykyisellään. Opiskeluhoollon palvelujen (psykologit, kuraattorit ja terveydenhoitajat) sijoittuessa hyvinvointialueella yhteiseen yksikköön lisänneen moniammatillista yhteistyötä näiden ammattilaisten kesken.
Sukupuolivaikutusten arviointi	Ei arvioitu.

Kasvatuksen ja oppimisen ruotsinkieliselle palvelualueelle tarvitaan edelleen tukihenkilöitä psyykkisesti oireilevien lasten kanssa työskentelyyn.	
Toimenpiteen eteneminen	Ruotsinkielisiin palveluihin on palkattu lisää koulunkäyntiavustajia. Kouluille on annettu taloudellista tukea niin, että ryhmiä voidaan jakaa enemmän.
Arvio vaikuttavuudesta	Toimenpiteet ovat rauhoittaneet tilannetta. On ollut tärkeää lisätä aikuisia lapsien tueksi. Lapset kuitenkin tarvitsisivat enemmän kuin vain aikuisten läsnäoloa. He ovat erityisopetuksen ja sosiaalisen hyvinvoinnin ammattilaisten tuen tarpeessa.
Jatkotoimenpiteet ja -suunnitelmat	Tarvitaan enemmän erityisopettajia, jotka pystyvät tukemaan lapsia oppimisvajeen korjauksessa. Vuoden 2023 talousarvioehdotuksessa palvelualueella on pyyntö saada palkata yksi erityisopettaja lisää.

	Opiskeluhoitopalvelut ovat laillisen mitoituksen mukaan riittäviä ruotsinkielisissä palveluissa. Koulut ovat kuitenkin pieniä, yhdellä kuraattorilla ja yhdellä koulupsykologilla on kuusi toimipistettä. Lapset tarvitsevat läsnä olevaa sosiaalisen hyvinvoinnin tukea, mitä on hankalaa nykyisellä opiskeluhoillon henkilökunnan mitoituksella saada.
Hyvinvointialueen vaikutukset	Ruotsinkieliset tukipalvelut, kuten ergo-terapia ja lastensuojelu, ovat jo nyt vaikeasti saatavilla ruotsin kielellä. Pelko on, että näitä palveluita ruotsin kielellä ei priorisoida Vantaa-Kerava hyvinvointialueella.
Sukupuolivaikutusten arviointi	Kouluterveyskyselyn tuloksissa havaittiin, että tyttöjen ahdistuneisuus on noussut merkittävästi koronan aikana. Tarvitaan toimenpiteitä erityisesti tyttöjen hyvinvoinnin edistämiseen.

2.2 Oppimisvajeen paikkaaminen ja varhaiskasvatuksen tukeminen

2.2.1 Tausta

Koronaepidemia on tuonut näkyviin uudella tavalla oppilaiden ja opiskelijoiden oppimisen haasteita. Poikkeuksellinen kriisi on myös osoittanut yhteiskunnan ja koulutuksen olevan vahvasti sidoksissa toisiinsa. Lapsille, nuorille ja aikuisille oppiminen ja osaamisen kehittäminen edustavat merkityksellistä elämisen ja yhteisöllisen olemisen piiriä. Koulumaailma myös kiinnittää nuoren yhteiskuntaan. (Ukkola 2021, 45.)

Maaliskuussa 2020 koronaepidemian alussa Vantaalla opetusta siirrettiin erittäin laajasti ja lyhyellä varoitusajalla etäopetukseksi. Vaikutus kevään 2020 siirtymän osalta koski kaikkia ikäryhmiä. Koronatilanteen muuttuessa toinen aste siirrettiin uudelleen etäopetukseen marraskuussa 2020. Koronaepidemian aikana pisimpään etäopetuksessa olivatkin olleet toisen asteen opiskelijat. (Toipumissuunnitelma 2021, 6.)

Varhaiskasvatus

Koronakriisi on vaikuttanut varhaiskasvatuksen arjen toimintaan erilaisin rajoituksin. Poikkeusolojen myötä tuli uusia toimintatapoja, esimerkiksi pienissä ryhmissä toimimista lisättiin ja ryhmien välistä yhteistyötä vähennettiin. Pienryhmätoiminnan koettiin rauhoittavan arkea, mistä oli hyötyä varsinkin tukitoimia tarvitseville lapsille. Myös henkilökunta on kokenut pienissä ryhmissä toimimisen mielekkääksi ja yhteishenkeä nostattavaksi. (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus 2021, 45.) Vantaalla varhaiskasvatuksessa lakisääteiset palvelut on pystytty järjestämään

enimmäkseen normaalisti toimintakaudella 2020–2021. Keväällä 2020 annettiin valtakunnallinen kehoitus hoitaa lapsia kotona, mikäli mahdollista. Tämä näkyi Vantaallakin varhaiskasvatuksen vähäisinä käyttäjinä. (Toipumissuunnitelma 2021, 6.)

Perusopetus

Perusopetuksessa jo aiemmin tunnistetut ongelmat voimistuivat etäopiskelun aikana. Puutteita huomattiin esimerkiksi oppilas- ja opiskelijahuollon saatavuudessa. Tämän lisäksi opettajat kokivat, etteivät voineet tarjota riittävästi tukea kaikille oppilailleen. Lähiopetuksen puute heikensi yhdenvertaisuuden toteutumista varsinkin erityistä tai tehostettua tukea tarvitsevilla ja kielivähemmistöön kuuluvilla oppilailla. Poikkeusoloista aiheutuneiden vaikutusten lieventämiseksi tarvitaan lisäresursointia yleiseen oppimisen tukeen, tukiopetukseen, tehostettuun tukeen ja erityiseen tukeen. (Ukkola 2021, 46.)

Vantaalla onkin havaittu, että perusopetuksen oppilaille on etäopetuksen ja ajoittain laajojenkin karanteeninen myötä kertynyt oppimisvajetta. Oppimisvajetta esiintyy suurella joukolla oppilaista niissä oppiaineissa, jotka perustavat aiemmin opitun osaamiseen. Lisäksi etäopetuksessa opetus on ollut hyvin teoriapohjaista ja kouluihin kuuluvat juhlat, opintoretket ja vierailut ovat puuttuneet kokonaan. Tämän lisäksi oppilailta on puuttunut opiskeluun sitouttava kouluyhteisö. (Toipumissuunnitelma 2021, 6.)

Lapsilla ja nuorilla on tarve ikätoverikontakteihin. Kuitenkin koronarajoitukset, kuten etäkoulu ja harrastustoiminnan rajoitukset, ovat vähentäneet sosiaalisia kontakteja. (Lammi-Taskula ym. 2022, 172.) Vuoden 2021 kouluterveyskyselystä nähdään, että vantaalaisten yläkoululaisten nuorten kokemus kuulumisesta kouluyhteisöön on vähentynyt entisestään. Heistä pojat kokevat tyttöjä useammin olevansa tärkeä osa kouluyhteisöä, kun taas alakoululaisista tytöt kokivat näin poikia useammin. Kaikilla luokka-asteilla kokemus kuulumisesta tärkeänä osana kouluyhteisöön on vähentynyt jo ennen epidemiaa, vuosien 2017 ja 2019 kouluterveyskyselyiden välillä. (Liite: Indikaattori 7.)

Pojista ja alakoululaisista suurin osa kertoi kokevansa, että kuuluu tärkeänä osana omaan luokkayhteisöönsä. Nuorista tytöt kokivat näin selvästi poikia harvemmin, kun taas alakouluikäisistä pojat kokivat olevansa tärkeä osa luokkayhteisöä tyttöjä harvemmin. Yläkoululaisten nuorten kokemus siitä, että kuuluu tärkeänä osana luokkayhteisöön, on kuitenkin vähentynyt entisestään. Kuten myös edellisessä

indikaattorissa, kaikilla luokka-asteilla kokemus kuulumisesta tärkeänä osana luokkayhteisöön on vähentynyt jo ennen epidemiaa. (Liite: Indikaattori 8.)

Kevään 2021 kouluterveyskyselyssä nuorilta kysyttiin myös etäkoulunkäynnistä. Valtakunnallisella tasolla nuorista 39 % koki saaneensa jonkin verran tai paljon apua oppimiseen, kun vastaavasti 13 % katsoi, että ei ollut saanut tarvitsemaansa apua etäkoulun aikana. Tytöt kokivat poikia huomattavasti useammin, että eivät olleet saaneet tarvitsemaansa apua etäkoulun aikana. Oppilaat, jotka eivät olleet saaneet tarvitsemaansa tukea, olivat selvästi muita ahdistuneempia. (Suvisaari ym. 2022, 44.) Jo aiemmin kappaleessa 2.1 on mainittu, että vantaalaisten yläkouluiikäisten tyttöjen koulu-uupumus on kasvanut voimakkaasti kahdessa vuodessa (Liite: Indikaattori 1) ja alakoululaisistakin noin 15 % kokee koulu-uupumusta (Liite: Indikaattori 2).

Koulunkäynnin siirtyminen valtakunnallisesti etäopetukseen keväällä 2020 näkyi myös kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten oppimisessa. Kodin ulkopuolelle sijoitetuilla lapsilla oli muita enemmän oppimisvaikeuksia, vaikka he olivatkin vähemmän etäkoulussa. (Lammi-Taskula ym. 2022, 182.)

Toinen aste ja aikuisopetus

Koronaepidemia on vaikuttanut monin tavoin toisella asteella eli lukiossa tai ammatillisessa oppilaitoksissa opiskeleviin. Erityisen haastavaa koronaepidemian aika ja etäopetus on ollut niille opiskelijoille, jotka ovat ennen koronakriisiä olleet heikossa asemassa. Kuitenkin osallisuuden ja yhteisöllisyyden puute on vaikeuttanut myös niiden opiskelijoiden opintoja ja jaksamista, jotka ovat normaalina aikana pärjänneet hyvin. (Owal Group Oy 2021, 3.)

Ammatillisessa koulutuksessa koronaepidemia on vaikuttanut enemmän opintosuorituksiin ja lukiossa taas oppimistuloksiin. Lukiossa on jouduttu muuttamaan opiskelusuunnitelmia esimerkiksi keskeyttämällä, siirtämällä tai kertaamalla kursseja. Ammatillisissa oppilaitoksissa on jouduttu tekemään suurempia muutoksia ja opintojen järjestelyitä. Etäopintojen aikana opetus oli enemmän tieto- ja teoriapainotteista ja käytännön oppiminen jäi vähäisemmälle tai siirrettiin mahdollisuuksien mukaan. Opiskelijoiden ohjauksen ja tuen tarve on lisääntynyt molemmissa koulutusmuodoissa. Lukiokoulutuksessa vaikutukset näkyvät jatko-opintoihin siirtymisessä, jos kursseja on jäänyt kesken tai opintomenestys ei tue jatko-opintoihin hakeutumista. Ammatillisessa koulutuksessa taas vaikutukset näkyvät osalla opiskelijoista heikentyneinä

työllistymismahdollisuuksina ja ammatillisen osaamisen kehityksen hidastumisena. (Owal Group Oy 2021, 3.)

Suurin osa toisella asteella opiskelevista on kertonut Owal Group Oy:n tekemässä valtakunnallisessa selvityksessä, että etäopiskelu koronaepidemian aikana on ollut ainakin jossain määrin henkisesti raskasta (lukio 72 %, ammatillinen koulutus 60 %). Sekä lukiossa että ammatillisessa oppilaitoksessa opiskelevista 37 % koki myös tarvinneensa enemmän tukea opintoihin kuin on saanut. Lukiossa opiskelevista puolet kokivat, että itsenäisesti suoritettavien opintojen määrä on ollut liian suuri. Kyselyyn osallistuneet arvioivat myös, että etäopetus on myös heikentänyt opetuksen laatua. (Owal Group Oy 2021, 3.)

Vuoden 2021 kouluterveyskyselystä selviää, että myös vantaalaisten toisella asteella opiskelevien nuorten kokemus kuulumisesta tärkeänä osana kouluyhteisöön ja omaan luokkayhteisöön, on vähentynyt entisestään. (Liite: Indikaattorit 7 ja 8). Kappaleessa 2.1 käsiteltiin tarkemmin nuorten kokemaa koulu-uupumusta. Kouluterveyskyselyn 2021 mukaan joka kolmas lukioikäisistä kokee koulu-uupumusta, kun luku oli 22 % vuonna 2019 (Liite: Indikaattori 1).

Suuria vaikeuksia koulunkäyntiin sitoutumisessa ja oppimistulosten saavuttamisessa on ollut niillä oppilailla, joiden omatoimisuus ja itseohjautumisen taidot ovat heikkoja, ja joiden vanhemmilla ei ole välttämättä kykyä tai mahdollisuutta tarjota tukea. Vantaalla lukio-opiskelijoiden keskuudessa on havaittu, että opintoja pidennetään aiempaa enemmän ja kursseja on keskeytynyt normaalia enemmän. Ammattiopintojen keskeyttäminen lisääntyi epidemian vuoksi, vaikkakin alle 20-vuotiaiden keskeyttäminen alitti tavoitteen ollen 13,8 % kesällä 2021 raportoiduissa luvuissa. Lukioissa pidentäjien määrä on pysynyt jotakuinkin samana koko korona-aikana, mutta ammattiopisto Variassa opintojen keskeyttäneiden määrä on laskenut merkittävästi alkuvuonna 2022. Kaikkien Varian opiskelijoiden osalta keskeyttämisprosentti on 5 % ja alle 20-vuotiaiden osalta 4,5 %. Aikuisten perusopetuksen toteuttaminen pitkälti etäopetuksessa heikensi opiskelijoiden mahdollisuuksia edetä opinnoissaan suunnitellulla tavalla. Opinnot hidastuivatkin suurella osalla opiskelijoita. (Toipumissuunnitelma 2021, 7; Taustamuistio 2022, 45.)

Korkeakoulut

Korkeakouluopiskelijoilla eli yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa opiskelevilla on koronaepidemian aikana yleistyneet opiskeluun liittyvä stressi, psyykkinen oireilu ja syömishäiriöt. Monilla on ollut myös yksinäisyyttä, uni- ja opiskeluvaikeuksia.

Koronaepidemian myötä tulleet rajoitukset ovat vaikuttaneet monella tavalla opiskelijoiden arkielämään, hyvinvointiin ja opiskelukykyn. Koulujen tiloja on ollut suljettuina, opiskelijat ovat siirtyneet nopealla aikataululla etäopetukseen tai opetus on toteutettu omatoimisesti eikä myöskään yhteisöllisyyttä lisääviä opiskelijatapahtumia ole järjestetty. Rajoitustoimet ovat heikentäneet myös opiskelijoiden opiskelumotivaatiota. (Parikka ym. 2022, 187.)

Joka kolmas korkeakouluopiskelija kärsi vuonna 2021 ahdistus- tai masennusoireista korkeakouluopiskelijoiden terveys- ja hyvinvointitutkimuksen KOTT 2021 mukaan. Naisilla (40 %) oireilu oli yleisempää kuin miehillä (28 %). Korkeakouluopiskelijoiden psyykkinen kuormittuneisuus oli yleisempää kuin samanikäisillä keskimäärin. (Parikka ym. 2022, 188.)

KOTT 2021 -tutkimuksen mukaan 47 % korkeakouluopiskelijoista koki opintojen vaatiman työmäärän lisääntyneen koronaepidemian aikana. Erityisesti 18–21-vuotiaat naiset (64 %) kertoivat kokeneensa työmäärän lisääntyneen. Myös noin 70 % opiskelijoista koki opintojen vaikeutuneen. Vuoden 2020 aikana opiskeluinto heikkeni, mutta vuoden 2021 edetessä se lisääntyi. Opiskelu-uupumus on taas noussut tasaisesti kevääseen 2021 asti. Syksyllä 2021 uupumus kääntyi laskuun ja opiskeluinto lisääntyi. (Parikka ym. 2022, 189–190.)

Etäopiskelusta johtuvat opiskeluvaikeudet, sosiaalisten kontaktien vähyys ja muutokset arkirutiineissa ovat riskitekijöitä opiskelijoiden hyvinvoinnille ja opiskelukyvylle. Kuitenkin osalle opiskelijoista, esimerkiksi perheellisille, etäopinnot ovat sopineet hyvin. (Parikka ym. 2022, 189–190.)

2.2.2 Toimenpiteiden eteneminen

- Toimenpiteiden etenemistä koskevissa vastauksissa korostuu erityisesti monialainen yhteistyö sekä palveluiden saatavuus. Näiden mahdollistamiseksi ja toimenpiteiden etenemiseksi on palkattu esimerkiksi

kehittäjäopettajia, lapsi- ja perheohjaajia sekä avustajia, sekä myös kohdennettu korona-avustuksia suoraan yksiköihin.

- Toimenpiteiden vaikuttavuutta on ainakin osittain vielä vaikea arvioida: työskentely tai toiminta on saattanut käynnistyä vasta tämän vuoden aikana ja vaikuttavuutta tullaan arvioimaan myöhemmin. Vastaavasti toimenpiteiden vaikuttavuus tulee esiin pitkällä aikavälillä. Toisaalta jo nyt voidaan joidenkin toimenpiteiden osalta sanoa, että lisäresurssien avulla on pystytty pienentämään työntekijöiden työalueita ja lisäämään työn vaikuttavuutta. Erityisopettajilla esimerkiksi on ollut enemmän aikaa tukea opiskelijoita, ja kurssimäärien lisääminen on näkynyt pienempinä ryhmäkokoina ja positiivisina oppimistuloksina.
- Lähes kaikissa jatkotoimenpiteitä koskevissa vastauksissa nousi esiin, että olisi toivottavaa saada pidettyä jatkossakin palkatut henkilöt. Kuitenkin vastauksissa käy ilmi hankala tilanne rahoituksen kanssa jatkoa suunniteltaessa. Vastauksista voi päätellä sen, että jotta toiminta olisi vaikuttavaa, tulisi sen myös olla pitkäkestoista.
- Hyvinvointialueuudistus tulee vaikuttamaan toimenpiteisiin erilaisin tavoin: osittain uudistus tulee vaatimaan toiminnan kehittämistä, mutta myös vaatimaan ratkaisuja hyvinvointialueen ja kaupungin välisellä rajapinnalla.

2.2.3 Toimenpiteet

Kehitetään monialaista yhteistyötä varhaiskasvatuksen sisällä sekä yhteistyötahojen kuten KOTA-hanketyöntekijöiden, oppilashuollon, erikoissairaanhoidon ja lastensuojelun kanssa.	
Toimenpiteen eteneminen	Palkattu kehittäjäopettajia ja lapsi- ja perheohjaajia sekä avustajia. Monialaista yhteistyötä tehdään lasten ja perheiden tilanteet huomioiden. Esiopetuksen oppilashuoltoa on vahvistettu palkkaamalla 1.1.2022 alkaen yksi uusi psykologi ja yksi uusi kuraattori. Myös kaksivuotinen esiopetuskokeilu lisäsi hieman psykologi- ja kuraattoriresurssia. Alle esiopetusikäisille kohdentuvaa varhaiskasvatuksen psykologi- ja kuraattoritoimintaa on kehitetty edelleen mm. vanhemmuustyön osalta.
Arvio vaikuttavuudesta	Kota-rahoitus on kohdennettu ensisijaisesti tasa-arvon edistämiseen ja laadun kehittämiseen, mutta sillä on ollut myös positiivista vaikutusta koronasta toipumiseen ja oppimisvajeen kuromiseen. Korona-avustus on kohdennettu suoraan yksiköihin, joissa on tunnistettu erityisesti koronasta johtuvia vaikutuksia. Lisääntyneellä esiopetuksen psykologi- ja kuraattoriresurssilla on pystytty pienentämään työntekijöiden työalueita ja siten lisäämään työn

	vaikuttavuutta. Varhaiskasvatuksen psykologi- ja kuraattoritoiminnalla on pystytty tukemaan mm. koronapandemian aiheuttamaa vanhemmuuden tuen tarvetta.
Jatkotoimenpiteet ja -suunnitelmat	Jatketaan erityisavustusten kohdentamista tarveperusteisesti. Varhaiskasvatuksen neljän kuraattorin työlle on esitetty jatkuvuutta myös hyvinvointialueelta käsin. Nyt rahoitus tulee 31.12.2022 asti Myönteisen erityiskohtelun ohjelmasta.
Hyvinvointialueen vaikutukset	Hyvinvointialueuudistukseen liittyen tehdään perhekeskustoimintamallin kehittämistä vastaamaan paremmin asukkaiden tarpeisiin ja se siten heijastuu myös varhaiskasvatuspalveluihin. Varhaiskasvatuksen kuraattorien työn toivotaan jatkuvan perustellusti myös hyvinvointialueelta käsin järjestettynä.
Sukupuolivaikutusten arviointi	Varsinaisia sukupuolivaikutuksia ei arvioitu. Varhaiskasvatussuunnitelmassa, jonka pohjalta kehittäjäopettajat, lapsi- ja perheohjaajat ja avustajat työskentelevät, yhtenä ohjaavana periaatteena on sukupuolisensitiivisyys.

Järjestetään avoimia varhaiskasvatuspalveluja sekä kohtaamispaikkoja.	
Toimenpiteen eteneminen	Avoimiin kohtaamispaikkoihin on palkattu neljä lapsi- ja perheohjaajaa.
Arvio vaikuttavuudesta	Työskentely alkanut helmikuussa, vaikuttavuutta arvioidaan myöhemmin.
Jatkotoimenpiteet ja -suunnitelmat	Lapsi- ja perheohjaajan työnkuvan systemaattinen kehittäminen on käynnistetty avoimissa kohtaamispaikoissa.
Hyvinvointialueen vaikutukset	Hyvinvointialueuudistukseen liittyen tehdään perhekeskustoimintamallin kehittämistä vastaamaan paremmin asukkaiden tarpeisiin ja se siten heijastuu myös avoimissa kohtaamispaikoissa järjestettäviin palveluihin.
Sukupuolivaikutusten arviointi	Varsinaisia sukupuolivaikutuksia ei arvioitu. Lapsi- ja perheohjaajien työ kohdentuu taustoista riippumatta kaikkiin perheisiin.

Perusopetuksessa on tarve edelleen lisätä laaja-alaista erityisopetusta, resurssiopetusta, avustajia, jakotunteja, tukiopetusta sekä muita tukitoimenpiteitä. Opetushenkilöstön ja opetustuntien lisäämiseen seuraavalle lukuvuodelle tarvitaan valtion myöntämää korona-avustusta vastaava summa kuin kuluneelle lukuvuodelle.	
Toimenpiteen eteneminen	Koronarahoilla on palkattu resurssiopettajia, laaja-alaisia erityisopettajia, S2-opettajia sekä koulunkäyntiavustajia. Näiden avulla on voitu tukea niitä oppilaita, joihin koronan vaikutus on ollut suurin. Syntynyt oppimisvaje näkyy sekä opiskelun taidoissa että oppisisällöissä. Koronan aikana sekä sen jälkeisessä oppimisen tuessa myös monikielisillä ohjaajilla on ollut iso merkitys.
Arvio vaikuttavuudesta	Riittävällä määrällä aikuisia on paras vaikutus oppilaiden osaamisen tukemiseen. Jossain määrin haastetta on ollut pätevän opetushenkilöstön rekrytoinnissa, avustavan henkilön saatavuudessa

	ja yhteistyössä resurssipulasta kärsivän oppilashuollon (koulupsykologit) henkilöstön kanssa.
Jatkotoimenpiteet ja -suunnitelmat	Vahvistamalla taloutta voidaan satsata kriittisten ikäluokkien opetukseen. Oikea-aikainen rekrytointi ja palvelussuhteiden keston tarkastelu toivottavasti auttaa saatavuuteen. Avustavaa henkilöstöä tulee voida rekrytoida kaupungin palvelukseen.
Hyvinvointialueen vaikutukset	Perusopetuksen palvelualueella opiskelee noin 260 oppilasta vammaisopetuksessa. Heidän päivä- ja lomatoimintansa järjestäminen riippuu hyvinvointialueen ja kaupungin välisen rajapinnan ratkaisusta. Vammaisten oppilaiden määrän kasvu on kuitenkin suhteellisesti muuta oppilaskasvua suurempi ja etenkin päivä- ja lomatoiminnan järjestelyt vaativat organisaation järjestelyiden uudistamista.
Sukupuolivaikutusten arviointi	Sukupuolivaikutuksia kartoitetaan tiedolla johtamisen tunnuslukujen avulla mm. arvioinnissa, ohjauksessa ja tuen järjestämisessä. Tehdään kehittämistoimenpiteet em. tarkastelun pohjalta.

Lukiokoulutukseen määrärahoja tarvitaan kurssien jakamiseen ja tukiopetuksen lisäämiseen sekä kesällä tarjottavaan lukiokurssien määrän lisäämiseen.	
Toimenpiteen eteneminen	Lukioihin on palkattu kaksi erityisopettajaa 31.7.2023 saakka ja heidät pyritään vakinaistamaan 1.8.2023 alkaen. Kurssimääriä on lisätty, jolloin ryhmäkokoja on saatu hieman pienennettyä. Koronarahalla on lisätty tukiopetuksen määrää oppilaitoskohtaisten tarpeiden mukaan.
Arvio vaikuttavuudesta	Erityisopettajien määrän lisääntyminen on vaikuttanut siten, että erityisopettajilla on ollut enemmän aikaa tukea niin opiskelijoita kuin konsultoida opettajia. Kurssimäärien lisääminen on pienentänyt ryhmäkokoja ja tämä on varmasti vaikuttanut positiivisesti oppimistuloksiin. Tukiopetuksen määrää lisäämällä on pystytty tukemaan joko pienryhmissä tai yksilöopetuksena tukea tarvitsevia nuoria.
Jatkotoimenpiteet ja -suunnitelmat	Lukioiden kurssimäärät pyritään pitämään nykyisellä tasolla jatkossakin. Kaksi määräaikaista erityisopettajaa pyritään vakinaistamaan 1.8.2023 alkaen.
Hyvinvointialueen vaikutukset	Ei vaikutusta.
Sukupuolivaikutusten arviointi	Kouluterveyskyselyn tulosten mukaan naispuoliset opiskelijat ovat kuormittuneempia kuin miespuoliset. Trendi on jatkunut samana ja muutamien kouluterveyskyselyjen ajan ja on hankala sanoa, johtuuko kuormittuneisuus koronasta vai selittääkö kuormittumista esimerkiksi korkeakoulujen muutama vuosi sitten voimaan tullut opiskelijavalintauudistus.

Aikuisopiston järjestämässä aikuisten perusopetuksessa vahvistetaan lisä- ja tukiopetusta, erityisopetusta ja koulunkäyntivalmiuksia vahvistavia toimia.	
Toimenpiteen eteneminen	Opiskelijoille annettavan tukiopetuksen määrää ei ole rajattu. Opetusohjelmaan on lisätty useita lisä- ja tukikursseja eri oppiaineissa. Lukuvuoden painopistealueena on ollut hyvinvointi, mikä on näkynyt koulun tapahtumissa ja opetuksessa sekä opiskeluhuollon toiminnassa. Ensi lukuvuodeksi suunnitellaan päättövaiheen opiskelijoille kurssia, jonka aiheena on Hyvinvoiva opiskelija. Kurssin sisällöt liittyvät niin hyvinvointiin kuin myöskin opiskelutaitoihin ja opinnoissa etenemiseen. Koulunkäyntiohjaaja on palkattu vuoden 2022 loppuun täydellä työajalla.
Arvio vaikuttavuudesta	Toimenpiteet ovat tärkeitä ja välttämättömiä, vaikkakin niiden vaikutukset tulevat usein esiin vasta pitkällä aikavälillä. Näiden tukitoimien avulla kuitenkin usea opiskelija on pystynyt suorittamaan kursseja, mikä ei muuten olisi onnistunut.
Jatkotoimenpiteet ja -suunnitelmat	Tukitoimia on jatkettava sellaisenaan. Toipumissuunnitelman mukainen rahoitus on kattanut näistä tukitoimista vain yhden koulunkäyntiohjaajan palkan. Muutoin joudutaan järjestämään tuki normaalilla rahoituksella. Koulunkäyntiohjaajien työpanos on välttämätön, ja olisi tarkoituksenmukaista vakinaistaa tehtävä(t).
Hyvinvointialueen vaikutukset	Vielä ei ole tiedossa, miten hyvinvointialue vaikuttaa esimerkiksi opiskeluhuollon palveluihin.
Sukupuolivaikutusten arviointi	Varsinaisia sukupuolivaikutuksia ei arvioitu. Tukitoimet ovat kaikkien opiskelijoiden saatavilla.

3. KORONAEPIDEMIAN VAIKUTUKSET ELINOLOIHIN

Koronaepidemia on vähentänyt yhteydenpitoa läheisiin ihmisiin ikäryhmästä ja sukupuolesta riippumatta noin 75 %:lla vantaalaisista sekä erityisesti korkeasti koulutetuilla (81 %).

Yksinäisyys on lisääntynyt koronapandemian aikana erityisesti alle 40-vuotiailla työkäisillä (n. 54 %).

Perusopetusikäisistä tytöistä 22 %, lukioikäisistä tytöistä 23 % ja ammatillisessa oppilaitoksessa opiskelevista tytöistä 34 % ovat tunteneet itsensä yksinäiseksi.

4- ja 5-luokkalaisista vantaalaisista tytöistä noin 6 % ja pojista noin 4 % tuntevat itsensä usein yksinäiseksi.

Kirjastojen lainausten määrä väheni vuonna 2020 26 % vuoteen 2019 verrattuna ja vuonna 2021 kasvoi 10 % vuoteen 2020 verrattuna. Tammi-huhtikuun 2022 lainausmäärät vuoteen 2021 verrattuna ovat nousseet +45,8 %, ja vuoteen 2019 verraten alkuvuoden lainausmäärät ovat lähes samalla tasolla.

Kirjastoissa järjestettiin vuonna 2020 895 tapahtumaa ja vuonna 2021 652 tapahtumaa.

Koronakriisi on vaikuttanut voimakkaimmin heihin, jotka ovat olleet heikommassa asemassa jo ennen epidemiaa. Vaikutukset osuvat esimerkiksi uusien vantaalaisten kotoutumiseen ja ikäihmisiin, jotka joutuivat pitkään ennen rokotusten aloitusta olemaan eristyksissä muista. Tämän vuoksi syrjäytymisen ehkäiseminen ja myönteisen erityiskohtelun toimenpiteet on otettu osaksi toipumissuunnitelmaa.

Panostukset osallisuutta ja yhteisöllisyyttä lisääviin toimiin sekä harrastuksia ja tapahtumatuotantoa tukeviin toimiin on nostettu yhdeksi tavoitteeksi, koska rajoitukset ovat kohdistuneet juuri niihin liittyviin palveluihin hyvin voimakkaasti.

Vantaan kansainvälisyys ja monikielisyys tulivat esille myös koronakriisissä. Häiriötilanteessa korostui selkeän ja ymmärrettävän tiedon saavutettavuuden merkitys. Laajamittainen kohtaamisten rajoittaminen on vaikeuttanut suomen kielen oppimista. Mahdollisuus suomen kielen käyttämiseen on tärkeää niin aikuisten kuin lasten ja nuortenkin kannalta. Tämän vuoksi monikielisen viestinnän vahvistaminen ja maahanmuuttajien suomen kielen oppimisen tukeminen on nostettu toipumissuunnitelman tavoitteeksi.

3.1 Syrjäytymisen ehkäisy ja myönteisen erityiskohtelun toimenpiteet

3.1.1 Tausta

Koronakriisin, kuten myös monien muiden yhteiskunnallisten kriisien, tiedetään vaikuttaneen voimakkaimmin niiden yksilöiden ja väestöryhmien tilanteeseen ja hyvinvointiin, jotka jo ennen kriisiä ovat olleet haavoittuvassa yhteiskunnallisessa asemassa (Castenda & Skogberg 2022, 216). Esimerkiksi heti koronaepidemian alkuvaiheessa iäkkäiden henkilöiden elämää rajoitettiin. Valtioneuvosto kehotti yli 70-vuotiaita välttämään lähikontakteja ja liikkumista kodin ulkopuolella tartuntariskin lisääntymisen vuoksi ja myös hoivakodeissa oli vierailurajoituksia. (Valtioneuvosto 2020.) Koronaepidemia vähensi ikääntyneiden liikkumista kodin ulkopuolella ja lisäsi yksinäisyyttä. Monen ikääntyneen elinpiiri pieneni ja tilalle tulivat kotona tehdyt aktiviteetit. Varsinkin yksin asuvat iäkkäät ovat olleet erityisen haavoittuvassa asemassa. (Luoma ym. 2022, 155, 157.)

Yksinäisyys on lisääntynyt koronaepidemian aikana myös erityisesti alle 40-vuotiailla työikäisillä. Pääkaupunkiseudun vuoden 2021 hyvinvointikyselystä selviää, että vantaalaisista 20–39-vuotiaista miehistä noin 50 % ja naisista noin 58 % ovat kertoneet yksinäisyyden tunteen lisääntyneen. 40–64-vuotiaista miehistä 34 % ja naisista 40 % sekä 65 vuotta täyttäneistä miehistä 31 % ja naisista 43 % ovat myös kertoneet yksinäisyyden lisääntymisestä. (Liite: Indikaattori 9).

Myös nuorten yksinäisyyden kokemus on yleistynyt aiempaa voimakkaammin vuoden 2021 kouluterveyskyselyn mukaan. Erityisen voimakkaasti on lisääntynyt nuorten tyttöjen kokemus yksinäisyydestä. Perusopetusikäisistä tytöistä 22 %, lukioikäisistä tytöistä 23 % ja ammatillisessa oppilaitoksessa opiskelevista tytöistä 34 % ovat tunteneet itsensä yksinäiseksi. (Liite: Indikaattori 10.) Lasten yksinäisyyden kokemus on yleistynyt vain hieman. 4- ja 5-luokkalaisista vantaalaisista tytöistä noin 6 % ja pojista noin 4 % ovat vastanneet tuntevansa itsensä usein yksinäiseksi. (Liite: Indikaattori 11.)

Yhteydenpito läheisiin ihmisiin on myös vähentynyt koronaepidemian aikana. Pääkaupunkiseudun hyvinvointikyselyn (2021) mukaan koronaepidemia on vähentänyt yhteydenpitoa ystäviin ja sukulaisiin ikäryhmästä ja sukupuolesta riippumatta sekä Vantaalla että yleisesti pääkaupunkiseudulla. (Liite: Indikaattori 12.) Myös erityisesti vantaalaisilla korkeasti koulutetuilla (81 %) yhteydenpito läheisiin henkilöihin on vähentynyt. (Liite: Indikaattori 13).

Etä- ja digitaaliset palvelut

Suuri osa palveluista on epidemian aikana toteutettu verkossa. Etänä toteuttavista palveluista ja tapaamisista on myönteisiä kokemuksia, mutta toisaalta osa asiakkaista ei osaa käyttää digipalveluita tai heillä ei ole tarvittavia välineitä, jolloin he ovat mahdollisesti jääneet ilman apua. Tästä johtuen heikot digitaidot, digilaitteiden puute ja digituen ulkopuolelle jääminen lisäävät syrjäytymistä ja sitä kautta kustannuksia, vähentävät osallisuutta ja maahanmuuttajataustaisilla vaikeuttavat kotoutumista. (Toipumissuunnitelma 2021, 10–11.)

THL:n arvion mukaan hyvinvointiyhteiskunnan digitaalisten palveluiden toteutuksessa on epäonnistuttu huomioimaan haavoittuvammassa asemassa olevien asiakkaiden tarpeet. Palveluita tuleekin kehittää yhdenvertaiseksi, digitalisaation tavoitteiden saavuttamiseksi. Yhdenvertaisuuden huomiotta jättäminen voimistaa väestön eriarvoistumista ja lisää syrjäytymisen riskiä. Digitaalisten palvelujen käyttö edellyttää digiosaamisen lisäksi muita taitoja, kuten ymmärrystä palvelujärjestelmistä ja virkakielestä. Tämä aiheuttaa haasteita suurimmalle osalle haavoittuvassa asemassa oleville. Puutteita taidoissa on kaiken ikäisillä ja erityisesti matalasti koulutetuilla sekä niillä ulkomaalaistaustaisilla, jotka vasta harjoittelevat suomen kieltä. (Virtanen ym. 2022, 1–2.)

Myönteisen erityiskohtelun ohjelma ja Nuorisotyö raiteilla -hanke

Vantaan kaupungin Myönteisen erityiskohtelun ohjelman (MEK) tavoitteena on vähentää hyvinvointieroja kohdentamalla resursseja ja tukitoimia sinne, missä tuen tarve on tavallista suurempi. Toimintaohjelmaa toteutetaan alueellisesti parantamalla valittujen kohdealueiden viihtyisyyttä yhteistyössä asukkaiden kanssa sekä kohdentamalla palveluja ja tukitoimia näille alueille. Tämän lisäksi toimintaohjelmassa on kaupunkitasoisia toimenpiteitä nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi ja kotoutumisen varmistamiseksi. (Myönteisen erityiskohtelun ohjelma 2019, 2.)

Nuorisotyö raiteilla -hankkeen tavoitteena on nuorisotyön vieminen sinne, missä nuoret liikkuvat ja viettävät vapaa-aikaansa raideliikenteessä, asemilla, kauppakeskuksissa sekä lentoasemalla. Arkisten kohtaamisten kautta edistetään nuorten hyvinvointia ja nuoria tuetaan, autetaan sekä tarvittaessa ohjataan tarvitsemiensa palveluiden piiriin. Tavoitteena on saada luotua hyvä kontakti julkisissa ja puolijulkisissa tiloissa aikaa viettävien nuorten kanssa ja olla heidän tukenaan, jos nuoret sitä tarvitsevat. (Nuorisotyö raiteilla 2022.)

3.1.2 Toimenpiteiden eteneminen

- Toimenpiteiden etenemistä koskevissa vastauksissa nousee toiminnan tämänhetkinen projektimaisuus tai ketteryys: esimerkiksi on jatkettu pilotointia tai projektityöntekijät ovat jatkaneet työtehtäviään. Toisaalta toimenpiteiden osalta pyritään myös kehittämään toimintaa ja luomaan esimerkiksi etsivän vanhustyön mallia ja tekemään työtä näkyväksi yhteistyökumppaneille.
- Toimenpiteiden etenemistä koskevissa vastauksissa korostuukin verkostomaisen työskentelyn tärkeys esimerkiksi Nuorisotyötä raiteilla sekä etsivää vanhustyötä koskevissa vastauksissa.
- Osittain toimenpiteiden vaikutuksia on saatu jo arvioitua, esimerkiksi nuorisopalveluiden Nuorisotyö raiteilla –hankkeen vaikutus raideliikenteen ilmiöihin on ollut merkittävä. Toisaalta työn vaikuttavuuden arvioidaan verkostomaisuuden vuoksi heijastuvan myöhemmin myös laajemmassa mittakaavassa kuntarajojen yli. Vastaavasti toimenpiteiden vaikuttavuus on saattanut näkyä parhaiten yksittäiselle asiakkaalle: etsivän vanhustyön saamien asiakaspalautteiden mukaan asiakkaat ovat kokeneet elämänlaadun paranemista.
- Jatkotoimenpiteiksi ja -suunnitelmiksi vastauksissa mainitaan toiminnan jatkaminen, tiedon vaihdon lisääminen verkostoissa, ennaltaehkäisevän toiminnan kehittäminen, toiminnan kiinnittäminen osaksi palveluvalikkoa ja toiminnan jatkuvuus. Vastauksista käykin selvästi ilmi halu vakiinnuttaa toimintaa.
- Hyvinvointialueuudistus tulee vastausten perusteella vaikuttamaan erilaisin tavoin toimenpiteisiin. Osittain tulevat muutokset on jo tiedossa ja joidenkin toimenpiteiden kohdalla toiminnan jatkosta ei ole vielä päätetty tai suunnittelu on yhä kesken. Joidenkin toimenpiteiden kohdalla tiedetään, että toiminta ei tule siirtymään hyvinvointialueelle, jolloin kaupungin tekemän työn merkitys korostuu. Toisaalta uudistuksen myötä pyritään rakentamaan vastaavien toimintojen malli hyvinvointialueelle yhdessä Keravan kanssa.
- Toimialat arvioivat vastauksissaan myös sukupuolivaikutuksia toimenpiteiden osalta. Joidenkin toimenpiteiden kohdalla ei suoraan nähdä olevan sukupuolivaikutuksia, sillä työtä tehdään kaikkien kanssa. Toisaalta esimerkiksi digituen koordinaattoreiksi on valittu kumpaakin sukupuolta edustavia, jotta voidaan mahdollisesti madaltaa asiakkaiden kynnystä pyytää neuvoja.

3.1.3 Toimenpiteet

Myönteisen erityiskohtelun ohjelman nykyisiä toimenpiteitä jatketaan vuonna 2022. Nuorisotyö raiteilla -hankkeen toimintamalli liittyy osaksi toimintaohjelmaa.	
Toimenpiteen eteneminen	Terveyspalveluissa on luotu Moniku-ohjaajatoimintamalli* ja pilottia jatkettu ennaltaehkäisevässä terveydenhuollossa neuvolatoiminnassa. Nuorisopalvelujen Nuorisotyö raiteilla (NTR) –hankkeen toimintamallia on tehty OKM:n hankerahoituksella pitkään. Kun rahoitus tulee kaupungilta, saadaan jatkuvuutta ja näytetään myös muille toimintamallissa mukanaolijoille sitoutumista toiminnan jatkuvuuteen. NTR luo kaupunkirajat ylittävän verkoston, jolla tieto kaupunkien jalkautuvien yksiköiden välillä liikkuu nopeasti. NTR:n toiminta vie jalkautuvan työn raideliikenteeseen, jonka toimijat (Väylä, HSL, HKL, VR) ovat nähneet tälle työlle myös erityisen tarpeen. HSL maksaa toiminnasta syntyvät kulut kuukausilippujen osalta. <i>*Moniku-palvelu on tarkoitettu kaikille monikielisille ja -kulttuurisille lapsiperheille. Kohderyhmänä ovat perheet, joissa puhutaan suomen, ruotsin tai saamen lisäksi tai sijaan jotain muuta kieltä. (Lapsiperheiden palvelut.)</i>
Arvio vaikuttavuudesta	Terveyspalveluissa vanhemmat ovat saaneet Moniku-ohjaajatoimintamallin myötä tukea lapsen kasvattamiseen vieraassa kieli- ja kulttuuriympäristössä. Palveluun ohjautumista vielä kehitettävä. Nuorisopalvelujen Nuorisotyö raiteilla -hankkeen vaikutus raideliikenteen ilmiöihin on ollut merkittävä, ja tämän on myös raideliikenteen toimijat tunnustaneet. Isomman kehittämisen näkökulmasta verkosto, joka mahdollistaa kaupunkien yhteistyön kuntarajat ylittävänä työnä ja tiedon liikkumiseen, lisää isompaa vaikuttavuutta, yhteistyötä ja mahdollisuuksia vaikuttaa kuntarajat ylittäviin kysymyksiin paremmin.
Jatkotoimenpiteet ja -suunnitelmat	Nuorisopalveluissa jatketaan toimintaa ja lisätään verkoston tiedon vaihtoon liittyvää osaamista ja tiedon välittämisen tapoja. NTR:n päälle on jo suunnitteilla pks-tasoinen hanke, jonka tavoitteena on tutkia ja kehittää ennaltaehkäiseviä lähestymistapoja katujengikysymyksiin. Hankehakemus on jätetty ja rahoituksesta on sovittu jo alustavasti OKM:n kanssa.
Hyvinvointialueen vaikutukset	Terveyspalvelujen Moniku-ohjaajamallin toiminnan jatkosta ei ole päätöstä. Nuorisopalvelujen tiedon mukaan hyvinvointialue ei tule tekemään jalkautuvaa työtä. Näin ollen kaupungin tekemän jalkautuvan työn merkitys korostuu ja yhteistyö hyvinvointialueen kanssa on erittäin tärkeää.

Sukupuolivaikutusten arviointi	Nuorisopalveluilla ei ole tiedossa selkeitä sukupuolivaikutuksia. Jalkautuvaa työtä tehdään kaikkien kanssa, kenet kadulla kohdataan.
--------------------------------	--

Vanhusten syrjäytymisen ehkäisemiseksi ja kotona asumisen tukemiseksi tehdään etsivää ja löytävää työtä muun muassa myönteisen erityiskohtelun ohjelman tuella.	
Toimenpiteen eteneminen	Kaksi projektityöntekijää on jatkanut etsivää vanhustyötä. He tekevät yksilökäyntejä syrjäytymisriskissä ja palvelujen katveessa olevien vanhusten kodeissa voimaannuttavalla työotteella. Vuoden 2022 aikana luodaan etsivän vanhustyön malli, asiakasprosessia kehitetään ja työ tehdään näkyväksi yhteistyökumppaneille sekä asiakkaiden asioita hoitaville tahoille viemällä asiakkuudet Apottiin. Verkostotyö on keskeinen osa työtä asiakkaiden tavoittamisessa.
Arvio vaikuttavuudesta	Asiakkaiden omien voimavarojen löytyminen vahvistaa heidän itsenäistä elämänhallintaansa. Asiakkaiden palveluja on voitu keventää tai ennaltaehkäistä raskaampien palvelujen piiriin joutumista. Vaikuttavinta saatujen asiakaspalautteiden mukaan on asiakkaiden oma kokemus elämänlaadun paranemisesta.
Jatkotoimenpiteet ja -suunnitelmat	Etsivä vanhustyö on kevyen palvelun sosiaalista kuntoutusta, joka on suunniteltu kiinnittyvän osaksi läkkäiden asiakasohjauksen palveluvalikkoa. Selkeää matalankynnyksen yhteydenottoa turvataan Seniorineuvonnan normaalilla toiminnalla ja sen näkyvyyttä vahvistamalla.
Hyvinvointialueen vaikutukset	Etsivää vanhustyötä tarvitaan myös hyvinvointialueella. Keravan löytävään vanhustyöhön perehdytään fuusiotyön aikana. Tavoitteena on rakentaa ennaltaehkäisevän vanhustyön malli hyvinvointialueelle.
Sukupuolivaikutusten arviointi	Varsinaisia sukupuolivaikutuksia ei arvioitu. Etsivä vanhustyö on suunnattu eläkeikäisille, terveydentila vaikuttaa asiakkuuteen siltä osin, että asiakkaalla tulee olla mahdollisuus voimaantumiseen ja esim. muistisairaus saattaa haitata etsivän vanhustyön onnistumista.

Digitukitiimi perustetaan auttamaan digiajasta syrjäytyneitä ja syrjäytymisvaarassa olevia.	
Toimenpiteen eteneminen	Kuntalaispalveluihin palkattiin 1.4.2022 kaksi digituen koordinaattoria, jotka antavat digitukea kuntalaisille Vantaa-infon ja asukastilojen toimipisteissä ja kehittävät digituen antamista yhdessä monipaikkainen digituki kuntalaisille -hankkeen kanssa. Kaikki kuntalaispalveluiden digitukea kehittävät henkilöt keskitettiin samaan digitukitiimiin, jolloin myös kehitystyötä pystytään johtamaan keskitetysti.
Arvio vaikuttavuudesta	Koordinaattoreiden avulla on kasvatettu henkilöstön osaamista digituen antamisessa, kehitetty uusia digituen antamisen tapoja sekä laajennettu eri toimijoiden kanssa yhdessä annettavaa digitukea. Digituen koordinaattorit toimivat esimerkiksi Koivukylän asukastiloissa, joka on matalan kynnyksen paikka kysyä digitukea eri elämäntilanteessa oleville ja eri taustoista tuleville asukkaille.

	Toimenpiteiden avulla digituki tavoittaa syrjäytymisvaarassa olevia paremmin.
Jatkotoimenpiteet ja -suunnitelmat	Digitukitiimi luo vuoden 2023 loppuun asti olevan toimintasuunnitelman, jonka avulla varmistetaan Vantaalla annettavan digituen kehittyminen jatkossakin. Suunnitelmassa otetaan huomioon tuleva yhteistyö hyvinvointialueen kanssa. Lisäksi suunnitelmassa huomioidaan digitukihankkeen selvitykset ja havainnot digituen eri kohderyhmien tarpeista. Erityisesti digisyrjäytymisvaarassa olevat asukkaat (seniorit, vieraskieliset, työttömät) eivät aina saa digitukea, kun sitä tarvitsevat. Digituen koordinaattorit ja digitukitiimi tekevät yhteistyössä hankkeen ja digitukiverkoston toimijoiden kanssa markkinointisuunnitelman, jossa huomioidaan digisyrjäytymisvaarassa olevien kohderyhmien tavoittaminen.
Hyvinvointialueen vaikutukset	Hyvinvointialueella annettavan digituen suunnittelu on yhä kesken. Digitukitiimi on aktiivisessa vuorovaikutuksessa hyvinvointialuetta valmistelevan henkilöstön kanssa ja tulee myöhemmin ottamaan toimenpidesuunnitelmassa huomioon myös hyvinvointialueen tarpeet.
Sukupuolivaikutusten arviointi	Jo se, että digituen koordinaattoreiksi on valittu kumpaakin sukupuolta edustavia, voi madaltaa asukkaiden kynnystä pyytää neuvoja asiaansa. Digituen tavoilla (lähituki-etätuki) ja markkinoinnilla pyritään jatkossa tavoittamaan paremmin eri kohderyhmiä (seniorit, vieraskieliset, työttömät) ja kiinnittää huomiota digituen saavutettavuuteen. Digitukea kohdistamalla voidaan ennaltaehkäistä syrjäytymistä ja tukea maahanmuuttajataustaisia henkilöitä kotoutumisessa.

3.2 Panostukset osallisuutta ja yhteisöllisyyttä lisääviin toimiin sekä harrastuksia ja tapahtumatuotantoa tukeviin toimiin

3.2.1 Tausta

Koronaepidemian rajoitustoimet kohdistuivat ihmisten hyvinvointia ja osallisuutta tukeviin yhteisiin tiloihin, kuten kirjastoihin, asukastiloihin ja muihin matalan kynnyksen kohtaamispaikkoihin. Kuitenkin esimerkiksi kevään 2020 aikana ihmiset löysivät muita osallisuuden muotoja. Esimerkiksi naapuriapua tarjottiin aktiivisesti, vaikka oma tilanne olisi ollut heikko. (Eronen ym. 2020, 121.)

Epidemian vaikutuksesta vapaa-ajan palveluiden käyttöön ja osallistumiseen tehtiin kyselytutkimus Suomen kuuden suurimman kaupungin asukkaille. Alustavista tuloksista oli nähtävissä, että liikunta oli vähentynyt merkittävästi rajoituksista johtuen. Myös esimerkiksi uimahallipalveluiden sulku hankaloitti tai esti kokonaan

erityisryhmien ja liikuntarajoitteisten liikunnan harrastamisen. Kriisin vaikutukset olivat nähtävissä myös harrastajamäärissä, mitkä muun muassa laskivat urheiluseuratoiminnassa. Myös asukastiloja ja muita yhteisöllisiä kohtaamispaikkoja on jouduttu sulkemaan tai pitämään rajatusti auki. Koronakriisin vaikutukset ovat heijastuneet myös osallisuuden palveluihin ja yhteisöllisyyteen.

(Toipumissuunnitelma 2021, 11.) Vantaalla onkin tunnistettu epidemian jälkeinen suuri tarve yhteistyön ja osallisuuden vahvistamiseen sekä yhteisöpalvelujen arjen toiminnan turvaamiseen. (Taustamuistio 2022, 31).

Yksityisille kulttuuri- ja liikunta-alan toimijoille rajoitustoimenpiteet ovat aiheuttaneet taloudellisia haasteita. Ihmiset kaipaavat livekulttuurin ääreen. Tästä kertoo esimerkiksi se, että kaikissa ulkotapahtumissa, joita on pystytty järjestämään korona-aikana, on kävijämäärät olleet suuria. (Toipumissuunnitelma 2021, 11–12.)

Vantaan kaupungin toipumissuunnitelmaa varten kerätyistä tiedoista selviää, että rajoitustoimien myötä vapaa pääsy kirjaston kokoelmiin on ollut rajoitettua tai kirjastot ovat olleet kokonaan suljettuina. Lainausten määrä väheni vuonna 2020 edelliseen vuoteen verrattuna 26 % ja vuonna 2021 kasvoi 10 % vuoteen 2020 verrattuna. Lasten kaunokirjallisuuden lainaus laski jopa 40 % vuonna 2020, mutta kasvoi 38 % vuoden 2021 aikana. Toisaalta vuonna 2020 E-lainausten määrä kasvoi merkittävästi: E-lehtien 70 % ja E-kirjojen 28 %. Nämä pysyivät vuonna 2021 lähes ennallaan. Alkuvuoden 2022 tilastojen perusteella tammi-huhtikuun lainausmäärät edelliseen vuoteen 2021 verrattuna ovat nousseet +45,8 %, ja vuoteen 2019 verraten alkuvuoden lainausmäärät ovat lähes samalla tasolla. On vaikea ennustaa, löytävätkö tietyt asiakasryhmät, kuten lapset ja nuoret takaisin kirjaston palveluiden ääreen ja kuinka paljon sillä on vaikutusta heidän lukutaitoonsa ja kielelliseen kehitykseensä. (Toipumissuunnitelma 2021, 12; Taustamuistio 2022, 51.)

Kirjastot ovat myös tärkeitä yhteisöllisiä kohtaamispaikkoja. Myönteisen erityiskohtelun alueilla erityisesti lasten tapahtumatarjonta on vähentynyt kirjastoihin kohdistuneiden rajoitusten vuoksi. On todennäköistä, että asiakkaat haluavat myös jatkossa etä- tai hybridiosallistumisen mahdollisuuksia eri palveluihin. Virtuaaliset palvelut eivät kuitenkaan täysin korvaa fyysisiä tapaamisia ja kohtaamisia. Vuonna 2020 Vantaan kirjastoissa järjestettiin yhteensä 895 tapahtumaa, jotka keräsivät 13 586 osallistujaa. Vuonna 2021 tapahtumia järjestettiin 652 kappaletta, ja osallistujia oli 24 158. Virtuaalitapahtumia kirjastossa järjestettiin 216, osallistujia ja tallenteen

katsojia oli arviolta noin 16 100. (Toipumissuunnitelma 2021, 12; Taustamuistio 2022, 51.)

Koronakriisi on vaikuttanut voimakkaasti myös kulttuurialaan. Opetus- ja kulttuuriministeriö on kyselytutkimuksessaan vuonna 2021 kartoittanut kulttuurin, taiteen ja luovien alojen toimijoiden kokemuksia koronaepidemian vaikutuksista yhteisöjen ja yksilöiden toimintaan. Kyselyssä kartoitettiin vaikutuksia vuonna 2020 ja arvioitiin vaikutuksia vuonna 2021. Kyselyn perusteella voidaan todeta, että toimialan koetaan kärsineen koronaepidemiasta voimakkaasti. Kysely valottaa myös kuntien kulttuuritoimintaa. Kuntien kulttuuritoiminnan osalta vastaajista noin puolet kertoi pystyneensä toteuttamaan tehtävänsä vuonna 2020 pääosin, edellyttäen kuitenkin merkittäviä muutoksia. Vastaajista 44 prosenttia kertoi tehtävän toteuttamisen vaarantuneen olennaisesti. (Valtioneuvosto 2021, 9, 50.)

3.2.2 Toimenpiteiden eteneminen

- Toimialat kertovat toimenpiteiden etenemisestä seuraavaa: Hakunilan alueen lastenkulttuuripalveluihin on palkattu uusi lastenkulttuurituottaja ajalle 1.1.2022-31.12.2023 ja uusi lastenkulttuurikeskus Pyykkitupa avattiin 15.5.2022. Aikuisopiston maksuttomia kursseja on tarjottu helmikuun 2022 alusta alkaen syrjäytymisvaarassa oleville nuorille aikuisille.
- Arvioissa vaikuttavuudesta nousi esiin lastenkulttuurin saatavuuden paraneminen ja se, että muutama aikuisopiston kurssille ilmoittautunut on ilmoittautunut useammalle kurssille, ainakin heidän kohdallaan aktivointia on tapahtunut. Vastaukset nostavat esille sen, että vaikuttavuutta on hankala arvioida tässä vaiheessa. Lastenkulttuurin osalta tarkoituksena on seurata vaikutuksia myös muiden hankkeiden vaikuttavuuden kautta ja arvioida vaikuttavuutta esimerkiksi tulevien kouluterveyskyselyiden avulla.
- Jatkotoimenpiteiden osalta vastauksissa ilmenee toiminnan jatkaminen ja lastenkulttuurin osalta tavoitteet toiminnan vakiinnuttamisesta.
- Vastauksissa ei ole suoraan arvioitu toimenpiteiden sukupuolivaikutuksia: lastenkulttuurin osalta toimintaa tilastoidaan ja aikuisopiston kursseja tarjotaan syrjäytymisvaarassa oleville.

3.2.3 Toimenpiteet

Lastenkulttuurin tuotantoa vahvistetaan uudella lastenkulttuurituottajalla Hakunilan lastenkulttuuritilaan.	
Toimenpiteen eteneminen	Lastenkulttuurituottaja on palkattu Hakunilan alueen lastenkulttuuripalveluiden tuottajaksi 1.1.2022-31.12.2023. Uusi Lastenkulttuurikeskus Pyykkitupa avattiin 15.5.2022.
Arvio vaikuttavuudesta	Lastenkulttuurin saatavuus alueella paranee huomattavasti. Toimintaa tuotetaan myös muihin tiloihin Håkansbölen pyykkituvan lisäksi. Alueen koulut ja varhaiskasvatus ovat yhteistyökumppaneita. Seurataan vaikutuksia myös alueen muiden hankkeiden vaikuttavuuden kautta (esim. kouluterveyskysely, harrastuskysely).
Jatkotoimenpiteet ja -suunnitelmat	Tavoitteena on saada toiminta käynnistettyä ja sen jälkeen vakiinnutettua.
Hyvinvointialueen vaikutukset	Yhteistyö sosiaali- ja terveyspalveluiden kanssa jatkuu myös hyvinvointialueella.
Sukupuolivaikutusten arviointi	Ei arvioitu. Toimintaa tilastoidaan lastenkulttuurin tilastoinnin mukaan.

Tarjotaan Aikuisopistoon maksuttomia kurssipaikkoja syrjäytymisvaarassa oleville nuorille aikuisille.	
Toimenpiteen eteneminen	Kursseja on tarjottu helmikuun 2022 alusta alkaen. Kaikkiaan 113 kurssia on täyttänyt tarjottaville kursseille laaditut kriteerit. Toukokuun alkuun mennessä on tullut kaikkiaan 12 ilmoittautumista. Eri henkilöitä on ollut 7.
Arvio vaikuttavuudesta	Muutama kursseille ilmoittautunut on ilmoittautunut useammalle kurssille, joten ainakin heidän kohdallaan aktivointi on toteutunut.
Jatkotoimenpiteet ja -suunnitelmat	Toiminta jatkuu edelleen ja kesätauon jälkeen koko syyskauden. Touko-kesäkuussa pidetään arviointipalaveri yhdessä nuorisotoimen edustajien kanssa.
Hyvinvointialueen vaikutukset	Ei vaikutusta.
Sukupuolivaikutusten arviointi	Kursseja on tarjottu 18–29-vuotiaille, lisäkriteerinä syrjäytymisvaarassa oloinen. Terveystilaa ei ole kysytty, eikä alkuperää. Kursseille osallistuneista kaksi on miehiä ja viisi naisia.

3.3 Monikielisen viestinnän vahvistaminen ja maahanmuuttajien suomen kielen oppimisen tukeminen

3.3.1 Tausta

Koronakriisin myötä ilmeni haasteita kaupungin vieraskielisten asukkaidensa tavoittamisessa ja monikielisessä viestinnässä. Huoli siitä, että oleellinen tieto ei saavuta riittävän tehokkaasti vieraskielisiä kuntalaisia, on ollut yhteinen kaupungin eri toimialoilla. (Toipumissuunnitelma 2021, 12.)

Kriisitilanteissa on tärkeää saada ajantasaista ja luotettavaa tietoa. Viestinnän tulisi olla monikanavaista ja monikielistä, jotta se on mahdollisimman monen saavutettavissa. Viestinnän monikanavaisuus ja monikielisyys korostuu etenkin silloin, kun suosituksia tai ohjeita päivitetään koronaepidemian aikana. Luotettava ja monikielinen viestintä parantaa yhdenvertaisuutta eri väestöryhmien välillä. THL:n asiantuntija-arvion mukaan maahan muuttaneilla on ollut haasteita saavutettavan, luotettavan ja ajankohtaisen tiedon saannissa. Monikielistä kriisiviestintää on myös kehitetty koronapidemian aikana. (Skogberg ym. 2021; Kestilä ym. 2022, 9.)

Epidemia paljasti sen, miten tärkeää on, että selkeä ja ymmärrettävä tieto saavuttaa kaikki vantaalaiset kielestä riippumatta. Monikielisyys eli käännösten tuottaminen ja julkaiseminen ovat eittämättä keskiössä, mutta oleelliseksi nousee myös selkokieliseen materiaaliin panostaminen. Myös visuaalinen materiaali ja puhuttu tieto on hyvä ottaa huomioon viestinnän kehittämistyössä sillä ne huomioivat parhaiten luku- ja kirjoitustaidottomat kuntalaiset. (Toipumissuunnitelma 2021, 12–13.)

Epidemia on vaikuttanut myös maahanmuuttajien kotoutumispalveluihin. Kotoutuja-asiakkaille etänä järjestetyissä luku- ja kirjoitustaidon koulutuksissa on ollut vaikeuksia saavuttaa vastaava eteneminen opinnoissa kuin lähiopetuksessa. Sama koskee myös yleisemmin maahanmuuttajia, joiden oppimisvalmiudet ovat heikot. Erityisesti maahanmuuttajien kielitaidon vahvistamista ja kohtaamisia suomenkielisten kanssa on tuettava. Korona-aikana mahdollisuudet käyttää suomen kieltä ovat olleet rajalliset. Mahdollisuus suomen kielen käyttämiseen on tärkeää niin aikuisten kuin lasten ja nuortenkin kannalta. (Varanka ym. 2022, 57; Toipumissuunnitelma 2021, 13.)

3.3.2 Toimenpiteiden eteneminen

- Toimialat kertovat vastauksissaan toimenpiteiden etenemisestä, että kielenopetuksen, oppimisvajeen kuromiseksi ja yhteisöllisen kielenoppimisen varmistamiseksi on palkattu erityisopettajia ja erikoiskirjastonhoitaja. Lisäksi suomi toisena kielenä -opetusta jatketaan työllisyyspalveluiden asiakkaille. Lisäksi Vantaan kaupungin verkkosivujen uudistamisen yhteydessä kieliversioita laajennetaan ja käännöstöitä sekä sivuston saavutettavuutta parannetaan.
- Arvioidessaan toimenpiteiden vaikuttavuutta toimialat ovat kertoneet, että asiakkaat ovat hyötynneet opetuksesta ja osalla asiakkaista on tapahtunut isoja edistymisiä. Toisaalta, jotta toiminta olisi vaikuttavaa, on tärkeää maahanmuuttajien tavoittaminen. Oleellisessa roolissa ovat olleet tehtävään palkatun henkilön verkostot. Lisäksi vaikuttavuus vastausten perusteella kytkeytyy niin riittävään henkilöstömäärään kuin myös erilaisiin opetusmuotoihin, jotta voidaan huomioida erilaiset oppijat.
- Jatkotoimenpiteitä ja -suunnitelmia käsittelevät vastaukset nostavat esiin toiminnan kehittämisen, jatkorahoituksen haasteet sekä toiminnan vakiinnuttamisen.
- Vastausten perusteella hyvinvointialueuudistus tulee näkymään toimenpiteissä esimerkiksi sosiaali- ja terveyden toimialan viestinnän siirtyessä hyvinvointialueelle ja suomi toisena kielenä -opetuksen rahoituksen ollessa katkolla vuoden vaihteessa. Kuitenkin vastauksista on havaittavissa, että uudistuksen vaikutukset toimenpiteisiin ovat melko vähäisiä.
- Joidenkin toimenpiteiden kohdalla ei suoraan nähdä olevan sukupuolivaikutuksia, sillä työtä tehdään kaikkien kanssa. Toisaalta vastauksista käy ilmi, että sukupuolivaikutuksia myös kartoitetaan tiedolla johtamisen tunnuslukujen avulla.

3.3.3 Toimenpiteet

Monikielistä viestintää vahvistetaan: ymmärrettävyys, monipuoliset kanavat, vieraskielisten neuvojen tukeminen, sosiaalinen kuuntelu, käytänteiden ja prosessien kehittäminen.	
Toimenpiteen eteneminen	Kaupungin uusien verkkosivujen kieliversioita laajennetaan ja käännöstöitä sekä sivuston saavutettavuutta parannetaan.

	Monikielisen viestinnän koordinaattori aloittanut on 20.5.2022. Vakanssi vakinaistetaan vuoden 2023 alusta.
Arvio vaikuttavuudesta	Uusien verkkosivujen saavutettavuus on parantunut. Myös käännettyjä sisältöjä on enemmän.
Jatkotoimenpiteet ja -suunnitelmat	Toimenpidesuunnitelma monikielisen viestinnän kehittämiseen 2022–2023 ja suunnitelman toteutus. Loppuvuoden 2022 aikana järjestetään selkeän suomen koulutuksia sekä käynnistetään Selkovantaalainen-lehden pilotti yhteistyössä Vantaan Sanomien kanssa.
Hyvinvointialueen vaikutukset	Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan viestintä siirtyy hyvinvointialueelle.
Sukupuolivaikutusten arviointi	Monikielisen viestinnän kehittäminen tehostaa kaupungin viestinnän saavutettavuutta kaikille kaupunkilaisille ja parantaa näin asukkaiden yhdenvertaisuutta.

Suomi toisena kielenä -opetus jatkuu valmennustaloilla työllisyyspalveluiden asiakkaille Myönteisen erityiskohtelun ohjelman toimenpiteenä. Selvitetään mahdollisuutta tukea kielenoppimista myös työn ohella tehokkaammin.	
Toimenpiteen eteneminen	Suomi toisena kielenä -opetus jatkuu vuoden 2022 loppuun asti valmennustaloissa työllisyyspalveluiden asiakkaille. Valmennustaloilla on kaksi opettajaa, ja asiakkaiden opetus toteutuu pienryhmissä tai yksilöllisesti. Opetus on sekä ryhmässä että pajalla tapahtuvaa käytännönläheistä ja työelämään painottuvaa opetusta.
Arvio vaikuttavuudesta	Asiakkaat ovat hyötynneet opetuksesta ja osalla tapahtunut isoa edistymistä. Työturvallisuus ja pajalla tapahtuva kommunikointi ja vuorovaikutus on parantunut, jolloin koko yhteisö on hyötynyt.
Jatkotoimenpiteet ja -suunnitelmat	Kuntouttavan työtoiminnan ja valmennustalojen siirtyminen hyvinvointialueelle haastaa jatkorahoitusta. Tarvetta S2-kielen opetukselle ja kielitaidon vahvistamiselle on edelleen.
Hyvinvointialueen vaikutukset	Rahoitus on katkolla vuoden vaihteessa, kun valmennustalojen toiminta ja kuntouttava työtoiminta siirtyy hyvinvointialueelle.
Sukupuolivaikutusten arviointi	Osallistujat määrittävät melko hyvin valmennustalojen asiakasryhmien mukaan. Asiakkaat ovat työikäisiä ja hiukan enemmän on miehiä kuin naisia. Kaikki asiakkaat ovat pitkäaikaistyöttömiä (yli 500 päivää) ja usein työttömyys pitkittyy, kun henkilöllä on haasteita työ- ja toimintakyvyssä. Tästä ei ole tarkempaa tilastotietoa.

Kuorataan vieraskielisten lasten suomen kielen oppimisen vajetta ja panostetaan tehostettuun suomen kielen opetukseen.	
Toimenpiteen eteneminen	Koronarahoilla on palkattu laaja-alaisia erityisopettajia ja S2-opettajia. S2-opettajien yhteistyötä luokan- ja aineenopettajien kanssa on tiivistetty. Näiden avulla on voitu tukea niitä oppilaita, joihin koronan vaikutus on ollut suurin. Syntynyt oppimisvaje näkyy sekä opiskelun taidoissa että oppisisällöissä. Monikielisillä ohjaajilla on ollut iso merkitys myös kotien uuden struktuurin tukemisessa ja siinä, että

	perheet tukevat lapsia kuromaan kiinni koronan aikana jäänyttä opiskelua.
Arvio vaikuttavuudesta	Riittäväällä määrällä aikuisia on paras vaikutus oppilaiden osaamisen tukemiseen. Monikielisten perheiden kanssa usein myös koti tarvitsee ohjausta ja tukea siinä, kuinka he voivat auttaa lapsen opiskelua.
Jatkotoimenpiteet ja -suunnitelmat	Vahvistamalla taloutta voidaan satsata kriittisten ikäluokkien opetukseen. S2-opettajien osaamisen kehittäminen sekä rinnakkaisopettajuuden tukemista luokan- ja aineenopettajien kanssa tulee edistää. Jatkosuunnitelmana on myös monikielisten ohjaajien toiminnan vakiinnuttaminen.
Hyvinvointialueen vaikutukset	Ei arvioitu.
Sukupuolivaikutusten arviointi	Sukupuolivaikutuksia kartoitetaan tiedolla johtamisen tunnuslukujen avulla mm. arvioinnissa, ohjauksessa ja tuen järjestämisessä. Tehdään kehittämistoimenpiteet em. tarkastelun pohjalta.

Yhteisöllistä kielenoppimista tukee erikoiskirjastonhoitaja, jolla on pätevyys suomen opettamiseen toisena kielenä.	
Toimenpiteen eteneminen	Hankkeeseen on palkattu erikoiskirjastonhoitaja 1.1.2022-31.12.2023 Länsimäen kirjastoon. Erikoiskirjastonhoitajan tehtävään on palkattu henkilö, jolla on pätevyys suomen opettamiseen toisena kielenä. Hankkeen työntekijällä on iso merkitys hankkeen toteutuksessa, ja hankkeessa onkin jo neljäs ryhmä perusteilla. Ryhmät ovat kokoontuneet viikoittain ja osallistujia on ollut yhteensä 30. Lisäksi on tarjottu yksilöopastusta 10 henkilölle yhteensä 61 kertaa. Työntekijä on aktiivisesti etsinyt asiakkaita, kuunnellut ja kartoittanut heidän tarpeitaan.
Arvio vaikuttavuudesta	Toimenpiteet ovat tärkeitä ja maahanmuuttajien tavoittaminen aktiivisesti tehtävään palkatun henkilön verkostojen kautta on ollut oleellista. Ryhmiin olisi paljon tulijoita ja varsinkin iltaryhmät olisivat suosittuja. Nyt Länsimäen kirjastossa toimii suomen kielen opetusryhmiä, mutta tarvetta olisi paljon enemmänkin. Huomioitava, että uudenmuotoiselle oppimiselle näyttää tällä hetkellä olevan tarve niillä, jotka putoavat syystä tai toisesta ryhmämuotoisen opetuksen ulkopuolelle. Suomen kielen taidon merkitys on oleellinen seikka työllistymisen kannalta.
Jatkotoimenpiteet ja -suunnitelmat	Tällä hetkellä toimien jatkaminen hankkeen ajan ja ryhmien aktiivinen markkinointi yhteistyökumppanien avulla. Jatkossa tavoitteena rahoituksen järjestyessä olisi toiminnan jatkaminen.
Hyvinvointialueen vaikutukset	Ei vaikutusta.
Sukupuolivaikutusten arviointi	Hankkeen kautta on tavoitettu toivottua kohderyhmää, ja molempia sukupuolia, mutta eri ikäisten sisällyttäminen samaan aikuisoppijoiden ryhmään on haasteellista.

4. KORONAEPIDEMIAN VAIKUTUKSET TYÖIKÄISIIN

Ennen epidemiaa työttömyysaste oli 8,8 % ja pahimmillaan toukokuussa 2020 se oli jopa 19,2 %. Huhtikuussa 2021 työttömyysaste oli 14,7 % ja vuotta myöhemmin 10,7 %.

Työttömiä työnhakijoita oli huhtikuun 2022 lopussa 13 487 (4/2021: 18 432, -26,8 %) ja näistä lomautettuja oli 941 (4/2021: 4 391, -78,6 %).

Pitkäaikaistyöttömyys on myös Vantaalla kääntynyt laskuun ollen 8,9 % huhtikuussa 2022, mikä oli maltillisinta kahteen vuoteen.

Huhtikuussa 2022 alle 30-vuotiaiden työttömien määrä pieneni 36,3 % ja yli 50-vuotiaiden 18,4 % verrattuna huhtikuuhun 2021. Vieraskielisten työttömyys laski 16,3 %.

TE-toimistoon ilmoitettujen avoimien työpaikkojen määrä huhtikuussa 2022 oli 4 861 työpaikkaa (4/2021: 3 102, +56,7 %).

Vantaalaisista 20–39-vuotiaista naisista 45 %:lla ja miehistä 46 %:lla etätyön tekeminen lisääntyi. 40–64-vuotiailla naisilla etätyöskentely lisääntyi 50 %:lla ja miehillä 37 %:lla. Vantaalla etätyön tekeminen on lisääntynyt erityisesti korkeasti koulutetuilla (66 %).

Koronaepidemia on vaikuttanut monien alojen työllisyyteen, elinkeinotoimintaan ja myös työoloihin. Kriisi iski ensimmäisenä naisvaltaisiin aloihin, kuten majoitus- ja ravintola-alaan sekä vähittäiskauppaan. Etätöihin siirryttiin nopeasti epidemian alkaessa niissä työpaikoissa, joissa se oli mahdollista ja työskentelyyn on kehitetty uusia toimintatapoja.

Koronaepidemia nosti Vantaan työttömyysluvut erittäin korkealle. Ennen epidemiaa työttömyys oli 8,8 %, kun se pahimmillaan toukokuussa 2020 oli jopa 19,2 %. Erityinen huoli oli pitkäaikaistyöttömien määrän lähes kolminkertaistumisesta. Tämän vuoksi työllisyyden ja yritysten elpymisen tukeminen on nostettu toipumissuunnitelman tavoitteeksi.

Kaupungin henkilöstö on myös joutunut koviin, ja työhyvinvointivajetta on kertynyt kautta organisaation. Laajamittainen etätyöhön siirtyminen on nostanut esille uudenlaisia tarpeita johtamiseen ja työyhteisöllisyyden vahvistamiseen. Siksi onkin tärkeää nostaa toipumissuunnitelmaan myös etäjohtamisen ja henkilöstön hyvinvoinnin tukeminen.

4.1 Työllisyyden ja yritysten elpymisen tukeminen

4.1.1 Tausta

Koronakriisin aiheuttamat poikkeustoimet johtivat työllisyyden merkittävään heikkenemiseen Suomessa. Perinteisesti talouden taantumat ovat heijastuneet naisten ja miesten työmarkkinatilanteeseen eri tavalla, mitä selittää pääosin erot nais- ja miestyöllisten erilaisesta toimialarakenteesta. Miesten työllisyys on yleensä heikentynyt nopeasti, mutta myös palautunut suhteellisen pian. Naisten työllisyys on taas heikentynyt ja palautunut hitaammin. (Sutela 2020.)

Koronakriisi on kuitenkin vaikuttanut poikkeuksellisesti naisten ja miesten työllisyyteen verrattuna aiempiin talouskriiseihin. Tällä kertaa naisten työllisyys on kärsinyt nopeammin ja osittain myös enemmän kuin miesten työllisyys.

Koronakriisin alussa eniten kärsineitä toimialoja olivat majoitus- ja ravintola-ala sekä vähittäiskauppa. Työpaikkoja on myös hävinnyt esimerkiksi teollisuuden ja rakentamisen toimialoilta, mutta muutos on ollut kuitenkin pienempi. (Sutela 2020.)

Aloilla, joissa enemmistö työntekijöistä on naisia, koronarajoitukset johtivat nopeaan työllisyyden ja tulojen laskuun. Näitä aloja ovat esimerkiksi palvelu- ja matkailuala, joiden työvoimasta suuri osa on matalapalkkaista, joka vaikuttaa myös siihen, että työntekijät ovat taloudellisesti haavoittuvassa asemassa.

Miesenemmistöisillä toimialoilla työllisyys heikkeni erityisesti kuljetuksen ja varastoinnin toimialoilta. (Sutela 2020; Sutela 2021; Kivipelto ym. 2022, 126.)

Vaikka epidemian vaikutus on ollut poikkeuksellinen ja työllisyyden lasku on kohdistunut erityisesti naisiin, on naisten työllisyys lähtenyt miesten työllisyyttä nopeammin nousuun (Pärnänen 2022).

Valtakunnallisen työllisyystilanteen kehittyminen

Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilaston mukaan työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi kevään ja kesän 2020 aikana kaikkiaan yli 200 000:lla. Alkuvuoden 2021 aikana työttömyys väheni suhteellisen tasaisesti, mutta kesällä 2021 siinä tapahtui kasvua. Kasvu pysähtyi loppukesästä ja lokakuussa 2021 työttömiä oli yhtä paljon kuin ennen koronaepidemiaa tammikuussa 2020. Tammikuussa 2022 työttömien määrä oli noin 22 000 suurempi kuin vuoden 2020 alussa.

Pitkäaikaistyöttömien määrä on pysynyt edelleen korkeana. Vuoden 2021 aikana lomautusten määrä on laskenut koronaepidemiaa edeltävälle tasolle. (Karvonen & Honkatukia 2022, 63–64.)

Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilaston mukaan vuoden 2020 kevään aikana työttömien naisten määrä kasvoi noin 99 000:lla ja työttömien miesten määrä noin 83 000:lla. Eron selittänee lomautusten ja työttömyyden kohdistuminen suhteellisesti enemmän naisvaltaisille aloille. Vuoden loppuun mennessä suhteelliset erot kaventuivat. Vuoden 2022 tammikuussa työttömien miesten määrä oli 33 900 (–18 %) pienempi kuin vuoden 2021 tammikuussa. Naisten vastaava luku oli 25 200 (–18 %) pienempi. (Karvonen & Honkatukia 2022, 64.)

Valtakunnallisesti työllisyys oli toipunut kriisistä jo vuonna 2021, mutta esimerkiksi majoitus- ja ravitsemustoiminnan, taiteiden, viihteen ja virkistykseen sekä kuljetuksen ja varastoinnin toimialojen työllisyys ei ole vielä täysin toipunut. Näillä aloilla työllisyystilanne on edelleen koronaa edeltävää tasoa heikompi. (Pärnänen 2022.)

Työllisyystilanne Vantaalla

Työllisyystilanne heikkeni Vantaalla erityisen merkittävästi koronatilanteen seurauksena ja koronaepidemia näkyy vahvasti sekä lomautettujen että työttömien määrissä, mutta selvää laskua on nähtävissä kevään 2020 luvuista (Liite: Indikaattori 14). Työttömiä työnhakijoita oli huhtikuun 2022 lopussa 13 487, heistä lomautettuja oli 941. Vuoden 2021 huhtikuussa työttömiä työnhakijoita oli 18 432 eli laskua vuoteen 2022 on noin 27 %. Lomautettuja henkilöitä oli vuonna 2021 4391 eli laskua vuoteen 2022 on noin 79 %. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2022.)

Pitkäaikaistyöttömyys on myös Vantaalla kääntynyt laskuun ollen 8,9 % huhtikuussa 2022, mikä oli maltillisinta kahteen vuoteen. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2022.) Tällöin pitkäaikaistyöttömiä oli 6200, joka oli 300 vähemmän kuin maaliskuussa ja 550 vähemmän kuin tammikuussa. Myös nuorten alle 25-vuotiaiden työttömien määrä on kääntynyt laskuun. (Liite: Indikaattori 15.) Huhtikuussa 2022 alle 30-vuotiaiden työttömien määrä pieneni 36,3 % ja yli 50-vuotiaiden 18,4 % verrattuna huhtikuuhun 2021. Vieraskielisten työttömyys laski 16,3 %. (Monimuotoisen työllistämisen raportti 2022, Taustamuistio 2022, 36.)

Huhtikuussa 2022 Helsingin seudun kunnista Vantaan työttömyysaste oli korkein (10,7 %), mutta suurista kaupungeista Oulun työttömyysaste oli Vantaan tasolla ja Turussa korkeampi (11,7 %). Vuonna 2021 huhtikuussa Vantaan työttömyysaste oli 14,7 %. (Toimintaympäristötiedot 2022.)

Tammi-maaliskuussa 2022 avoimia työpaikkoja Vantaalla oli auki yli 5000 joka kuukausi ja huhtikuussakin vain hieman vähemmän, hiukan alle 4900 paikkaa.

Vantaalla ei ole ollut näin paljon avoimia työpaikkoja koko tarkastelujaksolla, vuoden 2006 tammikuusta lähtien. (Toimintaympäristötiedot 2022.)

Koronaepidemian vaikutus toimeentulotukea saaneiden suhteellisiin osuuksiin on nähtävissä työikäisessä väestössä. Vuonna 2020 vantaalaisista 18–24-vuotiaista 25 %, 25–64-vuotiaista 13 % ja 65 vuotta täyttäneistä 3 % saivat toimeentulotukea vastaavan ikäiseen väestöön verrattuna. (Liite: Indikaattori 16). Vuonna 2020 toimeentulotukea saaneita kotitalouksia oli 18 849, mikä oli noin 2 600 enemmän kuin vuonna 2019 vastaavana aikana. Vuonna 2021 toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien määrä on lähtenyt hienoiseen laskuun, ollen 18 318, mikä on 531 kotitaloutta vähemmän kuin vuonna 2020. (Taustamuistio 2022, 38.)

Finlapset 2020-tutkimuksen mukaan koronaepidemia on heikentänyt myös vanhempien työllisyystilannetta vantaalaisissa vauvaperheissä. Esimerkiksi Vantaalla toinen vanhempi on ollut koronaepidemian takia lomautettuna, työttömänä tai YT-neuvottelujen piirissä koko maata ja vertailussa mukana olevia kaupunkeja (Espoo, Helsinki, Tampere, Turku ja Oulu) useammin. (Liite: Indikaattori 17.)

Elinkeinotoiminta

Elinkeinotoimintaan epidemiatilanne on vaikuttanut valtavasti. Vantaalla erityisesti lentokenttäalue on ollut kärsijänä mm. matkustamisen rajoittumisen vuoksi. Eri elinkeinot ovat myös olleet suljettuina ja niiden asiakasmääriä on rajoitettu eri ajanjaksoja maaliskuun 2020 jälkeen. Tämä on näkynyt työllisyydessä irtisanomisina ja lomautuksina. Elinkeinotoiminnan lisätuki on budjetoitu vuodelle 2022. Myös esimerkiksi elinkeinotoimen organisoima klusterityö osaltaan edesauttaa palautumista. (Toipumissuunnitelma 2021, 14.)

Valtakunnallisesti yrittäjien määrä väheni Suomessa vuosien 2019 ja 2020 välillä noin 4000 yrittäjällä (15–74-vuotiaat). Tämä kohdistui erityisesti naisyrittäjiin, koska heidän määränsä väheni 5000 yrittäjällä ja miesyrittäjien määrä taas kasvoi hieman. Yrittäjien määrä on kasvanut vuonna 2021 11 000:lla eli yrittäjien määrän väheneminen jäi väliaikaiseksi. Kuitenkin naisyrittäjien määrä on vielä hieman vuoden 2019 tasoa jäljessä. Miesyrittäjillä kasvu on ollut nopeampaa. (Pärnänen 2022.)

Vantaan kaupungille on syntynyt koronaepidemian aikana palveluvelkaa yritystapaamisten, tapahtumien järjestämisen, olemassa olevien yritysten

tarvekartoitusten sekä uusien yritysten houkuttelun osalta. (Toipumissuunnitelma 2021, 14.)

4.1.2 Toimenpiteiden eteneminen

- Toimenpiteiden etenemistä koskevista vastauksista nousee esiin erityisesti uusien työntekijöiden palkkaukset. Pohjoismaisen työvoimapalvelumallin käyttöönottoon on rekrytoitu kymmenen määräaikaista omavalmentajaa ja asiakasjonojen purkuun palkattiin kaksi palkkatuella työskentelevää henkilöä tilapäiseen virkaan selvittämään työmarkkinatuella olevia. Vastauksista selviää myös erityisesti työmäärän kasvu YritysVantaan neuvonnassa.
- Toimenpiteiden vaikuttavuutta on pystytty arvioimaan jo nyt: rekrytointien ja laskeneen työttömyyden johdosta esimerkiksi asiakasmäärät omavalmentajaa kohden ovat pienentyneet. Vastaavasti YritysVantaa -neuvonnan avulla on myös pystytty auttamaan olemassa olevia yrityksiä kriisitilanteessa.
- Jatkotoimenpiteitä ja -suunnitelmia koskevissa vastauksissa nousee esiin toiminnan seuraaminen ja paineet saada lisäresursseja, erityisesti yritysneuvontaan.
- Hyvinvointialueuudistuksella tulee olemaan vastausten perusteella vaikutuksia vain pohjoismaiseen työvoimapalvelumalliin: 17 sosiaaliohjaajaa ja 6 terveysohjaajaa siirtyy hyvinvointialueelle.
- Vastauksissa sukupuolivaikutuksia ei ole juurikaan arvioitu. Pohjoismaisessa työvoimapalvelumallissa asiakastilastoja seurataan sukupuolen ja ikäjakauman mukaan.

4.1.3 Toimenpiteet

Pohjoismaisen työvoimapalvelumallin käyttöönottoon rekrytoidaan 10 uutta määräaikaista omavalmentajaa 1.1.2022 lukien.	
Toimenpiteen eteneminen	10 uutta määräaikaista omavalmentajaa on rekrytoitu 1.1.2022 lukien.
Arvio vaikuttavuudesta	Asiakasmäärät per asiantuntija ovat pienentyneet rekrytointien sekä laskeneen työttömyyden johdosta.
Jatkotoimenpiteet ja -suunnitelmat	Seurataan asiakaspalvelun mittareita ja asiakassalkkujen kokoja. Laki määrää asiakaspalveluprosessin toteuttamisen tavan.

Hyvinvointialueen vaikutukset	Hyvinvointialueelle siirtyy 17 sosiaaliohjaajaa ja 6 terveysohjaajaa sekä kaikki kuntouttavan työtoiminnan työntekijät. Tämä heikentää työllisyyspalveluiden mahdollisuutta vaikuttaa suoraan asiakkaiden hyvinvointiin.
Sukupuolivaikutusten arviointi	Asiakastilastoja seurataan sukupuolen ja ikäjakaumien mukaan.

Vuoden 2021 aikana käynnistetään asiakasjonojen purku palkkaamalla viisi henkilöä tilapäisellä viranhoitomääräyksellä.	
Toimenpiteen eteneminen	Kaksi palkkatuella palkattua henkilöä, joille tehtiin viranhoitomääräys määräajaksi, ryhtyi selvittämään työmarkkinatuella olevia. Henkilöiden palkkatukikausi on jo päättynyt. Selvitystyön jatkaminen olisi edellyttänyt huomattavaa panostusta osaamiseen ja volyyymiin.
Arvio vaikuttavuudesta	-
Jatkotoimenpiteet ja -suunnitelmat	-
Hyvinvointialueen vaikutukset	-
Sukupuolivaikutusten arviointi	-

YritysVantaan toteuttamaan yritysneuvontaan panostetaan.	
Toimenpiteen eteneminen	YritysVantaan neuvontamäärät ovat kasvaneet koko korona-ajan lukuun ottamatta kevättä 2020. Tämä perustuu siihen, että syksystä 2021 uusien yritysten perustamisen kautta haettiin vaihtoehtoisia uria. Lisäksi maahanmuuttajien osuus on koko ajan ollut lievässä kasvussa ja on yli 40 % neuvontakerroista. Maahanmuuttajille yrittäjyys on merkittävä työllistymisen kanava. Myös yritysten muutostilanteiden neuvonta kasvoi erityisesti 2020 kun korona aiheutti yrityksissä erilaisia ongelmia. Näistä kasvuyistä johtuen Vantaan kaupungin rahoitusta YritysVantaalle kasvatettiin 20 000 eurolla vuosille 2021 ja 2022.
Arvio vaikuttavuudesta	Panostus on ollut välttämätön ja erittäin vaikuttava. YritysVantaan kasvavien neuvontamäärien varmistamisen lisäksi neuvonnan avulla on myös pystytty auttamaan olemassa olevia yrityksiä kriisitilanteessa. Kaiken kaikkiaan uusyrityskeskusten toimintaa vertaillen voidaan myös nähdä, että YritysVantaa on Suomen tehokkaimpia yritysneuvontaorganisaatioita, ellei kaikkein tehokkain.
Jatkotoimenpiteet ja -suunnitelmat	Erityisesti maahanmuuttajien osalta on painetta edelleen lisätä resursseja, kun Uudenmaan liitto vähentää vuonna 2023 rahoitustaan maahanmuuttajien yritysneuvonnasta ja lopettaa rahoituksen kokonaan 2024. Tämä edellyttää kuntarahoituksen kasvattamista edelleen.

Hyvinvointialueen vaikutukset	Ei vaikutusta.
Sukupuolivaikutusten arviointi	Ei vaikutusta.

4.2 Etäjohtamisen ja henkilöstön hyvinvoinnin tukeminen

4.2.1 Tausta

Valtakunnallisesti etätyötä on tehnyt noin puolet työssä olleista koronaepidemian jossain vaiheessa tai koko epidemian ajan. Etätyön lisääntyminen on koettu pääosin myönteisenä erityisesti alkuvaiheessa. Myöhemmin on havaittu myös negatiivisia kokemuksia. Etätyön haittoja ovat muun muassa etäkokousten määrä ja intensiivisyys, taukojen unohtuminen, puutteellinen ergonomia ja jatkuva ruudun tuijottaminen. Puutteena koettiin myös työyhteisön puuttuminen, ja moni kaipasikin työpaikan sosiaalisia suhteita. (Koponen ym. 2022, 195, 199).

Etätyön tekeminen on lisääntynyt pääkaupunkiseudulla koronaepidemian aikana. Vantaalla osuus on kuitenkin hieman pääkaupunkiseudun keskitasoa pienempi. Vantaalaisista 20–39-vuotiaista naisista 45 %:lla ja miehistä 46 %:lla etätyön tekeminen lisääntyi. 40–64-vuotiailla naisilla etätyöskentely lisääntyi 50 %:lla ja miehillä 37 %:lla (Liite: Indikaattori 18). Vantaalla etätyön tekeminen on lisääntynyt erityisesti myös korkeasti koulutetuilla (66 %) (Liite: Indikaattori 19).

Koronaepidemia on vaikuttanut työhyvinvointivielan muodostumiseen monilla toimialoilla. Etätyö toi tarpeen etäjohtamiselle ja myös kaipuun työyhteisöllisyyteen ja kohtaamisiin. Osalla työntekijöistä työmäärä on lisääntynyt koronan vuoksi erittäin paljonkin, mikä näkyy jaksamisessa ja työhyvinvoinnissa. Kun valtaosa henkilöstöä siirtyi nopealla aikataululla etätöihin, toi se myös uudenlaisia haasteita etätyön johtamiseen ja yhteisöllisyyden ylläpitämiseen. Toisaalta poikkeuksellinen aika on tuonut myös mahdollisuuden kehittää ihan uudenlaisia käytäntöjä, ja monet ovat kokeneet etätyön myös parantavan työnteon tehokkuutta. (Toipumissuunnitelma 2021, 14–15.)

Kokemukset kiireestä ja työn kuormittavuudesta korona-aikana eroavat niin lähi- ja etätyötä tekevien kuin eri alojenkin välillä. Vaikutukset näyttävät olevan positiivisia etätyötä tekevillä ja negatiiviset puolestaan lähityötä tekevillä ja erityisesti naisilla. (Lahtela & Pietiläinen 2022.) THL:n asiantuntija-arvion (Koponen ym. 2022, 196–

197) mukaan erityisesti naisten ja psyykkisesti kuormittuneiden koettu työkyky oli heikentynyt. Toisaalta etätyöhön siirtyminen lisäsi yleisesti miesten ja naisten työkuormaa. Kuormitusta ovat aiheuttaneet uusien työtapojen opettelu. (Lahtela & Pietiläinen 2022.) Kelan tilasto sairauspäivärahasta (2020) kertoo, että sairauspoissaolojen määrä on kasvussa koko maassa. Tilasto kuvaa yli 10 arkipäivää kestäneitä sairauspoissaoloja. Naisilla sairauspoissaoloja on miehiä enemmän. (Liite: Indikaattori 20.)

Pitkittynyt epidemiatilanne on vaikuttanut myös erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön jaksamiseen. Tällä hetkellä henkilöstöä kuormittaa eniten suuri työn määrä, joka johtuu erityisesti henkilöstövajeesta sekä jononpurkutoimien vuoksi hoidossa olevien potilaiden suuresta määrästä ja suuresta hoidon tarpeesta. (Harjunmaa ym. 2022, 121.)

Vantaan kaupungilla on järjestetty ja järjestetään edelleen esihenkilöille ja työyhteisöille tukea ja ohjeistusta koronatilanteesta toipumisessa ja uuteen arkeen palaamisessa. Ohjeistuksessa korostetaan esimiestyön ja hyvän johtamisen tärkeyttä. Esihenkilöille on tarjolla muun muassa verkko/videovalmennuksia, webinaareja ja tukimateriaalia poikkeustilanteessa johtamisesta. Edellisten lisäksi on luotu toimialakohtaisia erityistilanteita huomioivia malleja ja palveluja. Yksiköt ja tiimit tarvitsevat paitsi normaalia enemmän esihenkilön tukea, myös dialogisia, yhteisöllisiä foorumeita, joissa jakaa kokemuksia ja suunnitella yhdessä tulevaa. (Toipumissuunnitelma 2021, 14.)

4.2.2 Toimenpiteiden eteneminen

- Toimenpiteet itsessään ovat jo kokeilevia sekä hankkeenomaisia ja niiden etenemistä koskevissa vastauksissa nousee esiin uudenlainen tekeminen ja tietynlainen uudistuminen.
- Vastausten perusteella vaikuttavuutta kaikkien toimenpiteiden osalta ei voida vielä arvioida. Toimenpiteisiin vastausten perusteella on suhtauduttu positiivisesti ja esimerkiksi etuuksista on tullut kiitosta. Kuitenkaan esimerkiksi liikunta- ja kulttuuriedun vaikuttavuutta hyvinvointiin ei ole pystytty mittaamaan. Vastaavasti toimenpiteiden on arvioitu vastauksissa lisäävän henkilöstön jaksamista.

- Jatkotoimenpiteitä ja –suunnitelmia koskevista vastauksista nousevat esiin kokeilujen tuotteistaminen tai kokeilujen vakinaistaminen: esimerkiksi liikunta- ja kulttuurietuutta on esitetty pysyväksi henkilöstöetuudeksi.
- Vastausten perusteella hyvinvointialueuudistus ei tule vaikuttamaan toimenpiteisiin.
- Sukupuolivaikutuksia ei ole vastausten perusteella havaittu tai arvioitu.

4.2.3 Toimenpiteet

Toteutetaan Kestävä työkyky – mielen hyvinvoinnin palvelujen edistäminen -hanke, johon on saatu Kevan työelämän kehittämisrahaa. Hankkeen tavoite on työkyvyttömyysriskin pienentäminen.	
Toimenpiteen eteneminen	Hanke on käynnistynyt erilaisilla kokeiluvalmennustuotteilla. Hanke on kohdennettu heille, joista on jo noussut huoli henkisestä hyvinvoinnista.
Arvio vaikuttavuudesta	Vaikuttavuutta päästään arvioimaan aikaisintaan vuoden lopulla.
Jatkotoimenpiteet tai -suunnitelmat	Parhaat kokeilut tuotteistetaan ja tuotteet tarpeen mukaan kilpailutetaan.
Hyvinvointialueen vaikutukset	Toiminta ei koske 1.1.2023 alkaen hyvinvointialuetta.
Sukupuolivaikutusten arviointi	Ei arvioitu.

Kokeillaan Liikunta- ja kulttuuriseteli -etuutta henkilöstölle.	
Toimenpiteen eteneminen	Maaliskuussa 2022 työntekijöille maksettiin sadan euron liikunta- ja kulttuurietuus. Valtaosa edusta maksettiin silloin ja tarkistuserä tuli toukokuussa. Johdon kautta on tullut kiitosta etuudesta.
Arvio vaikuttavuudesta	Asia on ollut positiivinen, mutta yksittäisen asian vaikuttavuutta ei voida mitata.
Jatkotoimenpiteet ja -suunnitelmat	On esitetty, että liikunta- ja kulttuuriseteli ei olisi enää osa koronapalkitsemista, vaan osa kaupungin henkilöstöetua 1.1.2023 alkaen ja toistaiseksi. Suuruus olisi 200 e/työntekijä.
Hyvinvointialueen vaikutukset	Ei siirry hyvinvointialueelle ilman hyvinvointialueen omia päätöksiä.
Sukupuolivaikutusten arviointi	Kaupungin henkilöstöstä 80 prosenttia naisia ja 20 prosenttia miehiä. Palkitseminen on kohdistunut kaikkiin.

Huolehditaan henkilöstön hyvinvoinnista ja parannetaan sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön veto- ja pitovoimaa.	
Toimenpiteen eteneminen	Esihenkilöiden ja työntekijöiden henkistä hyvinvointia tuetaan valmennuksilla, työnohjauksilla ja ryhmäcouchingilla. Vanhus- ja

	vammaispalveluissa ja terveysterveyspalveluissa on nopean rekrytointin kokeiluja. On myös uusittu rekryvideot ja parannettu somenäkyvyyttä. Terveysterveyspalveluissa on toteutettu henkilöstön veto- ja pitovoimakysely 3/2022 sekä tehty yhteenvedot lähtöpalautteista ja toteutettu terveysterveysasemien työhyvinvointikyselyt. Näiden perusteella mietitty kehittämistoimia. Terveysterveyspalveluissa vahvistettu terveysterveysasemien esimiestyötä uudelleen organisoimalla. Kehitetty terveysterveyspalvelujen esimiesten hyvinvointia mm. riskien arviointien ja AVI:n selvityksen pohjalta. Perhe- ja sosiaalipalveluissa henkilöstön lähtöpalautteista ja työhyvinvointiraporteista on tehty yhteenvedot, jotka on käsitelty johtoryhmissä ja tiimeissä. Näiden perusteella pyritään edelleen vahvistamaan henkilöstön veto- ja pitovoimaa. Toimenpiteinä on käynnistetty mm. palveluyksiköiden johtoryhmien työn vaarojen ja haittojen arvioinnit, jotka toteutuvat kaikissa palveluyksiköissä vuoden loppuun mennessä. Kiitoksen ja palkitsemisen malleja on vahvistettu ja henkilöstön osallisuutta on pyritty vahvistamaan mm. johdon navigointeja lisäämällä yksiköihin.
Arvio vaikuttavuudesta	Kunta10-tutkimus mittaa osaa. Saatavuushaasteet ovat kovia.
Jatkotoimenpiteet ja -suunnitelmat	Hyvinvointialue tekee omat hyvinvointi- ja saatavuusohjelmansa 1.1.2023 alkaen.
Hyvinvointialueen vaikutukset	Hyvinvointialue tekee omat hyvinvointi- ja saatavuusohjelmansa 1.1.2023 alkaen.
Sukupuolivaikutusten arviointi	Ei arvioitu.

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan henkilöstön osalta varaudutaan ryhmämuotoisen työnohjauksen lisäämiseen.	
Toimenpiteen eteneminen	Työnohjauksen tarve on kasvanut ja uupumista tapahtuu kaikissa ikäluokissa ja ammattiryhmissä. Ryhmätyönohjaus, coaching ja mentorointi tulisi mahdollistaa aiempaa laajemmin osana työnkuvaa.
Arvio vaikuttavuudesta	Henkilöstön jaksaminen lisääntyy ja opitaan näkemään yhteistyön mahdollisuuksia.
Jatkotoimenpiteet ja -suunnitelmat	Jatkosuunnitelmana on markkinointi, tiedottaminen ja työnhyvinvoinnin merkityksen korostaminen.
Hyvinvointialueen vaikutukset	Ei vaikutusta.
Sukupuolivaikutusten arviointi	Ei arvioitu.

5. KORONAEPIDEMIAN VAIKUTUKSET SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON TOIMIALAAN

Lääkärien ja hoitajien terveystieteiden vastaanottomäärät laskivat vuonna 2020 noin 40 000 käynnillä ja vuonna 2021 8900 käynnillä.

Sähköisen asioinnin määrä on lähes kaksinkertaistunut vuodesta 2020 ollen vuonna 2021 yli 106 700 sähköistä yhteydenottoa.

Kuntoutuspalvelujen käynnit ovat laskeneet 24 % kevästä 2020.

Perheneuvolatoiminnan palveluun jonottavien asiakkaiden määrä on kasvanut tammikuusta 2021 huhtikuuhun 2022 mennessä 38 %.

Nuortenkeskus Nupissa heinäkuussa 2021 palveluun pääsyä odotti 200 nuorta. Huhtikuussa 2022 jonossa on 147 nuorta.

Suun terveydenhuollossa jäi toteutumatta vuonna 2020 noin 60 000 ja vuonna 2021 noin 15 000 käyntiä vähemmän verrattuna vuoteen 2019. Tutkittujen potilaiden määrä oli vuonna 2020 noin 8 000 vähemmän ja vuonna 2021 noin 6000 vähemmän kuin vuonna 2019.

Koronaepidemian kuormitus sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalle on ollut valtava ja vaikutukset hyvinvointiin ja terveyteen tulevat näkymään yhteiskunnassa vielä pitkään. Koronaepidemian vuosien aikana on kertynyt runsaasti palvelu- ja hoitovelkaa.

Epidemian vuoksi on organisoitu ja tuotettu kokonaan uusia palveluita ja suuri osa resursseista on kohdennettu koronatehtäviin, kuten tartuntojen testaamiseen, jäljittämiseen ja väestön rokottamiseen. Satamissa ja lentoasemilla myös rajojen terveysturvallisuuden valvonta on vaatinut voimavaroja ja resursseja. Toisaalta osa palveluista on jäänyt kokonaan antamatta ja osassa palveluista epidemia on lisännyt tarvetta. Siksi yhdeksi tavoitteeksi valittiin sosiaali- ja terveydenhuollon palvelu- ja hoitovelan kurominen. (Rissanen ym. 2022, 36–40.)

Koronaepidemian myötä sosiaali- ja terveydenhuollossa on kehitetty erilaisia keinoja palvella asiakkaita etäyhteyksien välityksellä. Etä- ja digitaalisten palvelujen kehitys on ollut nopeaa ja se auttaa turvaamaan resurssien riittävyyttä ja palvelujen saatavuutta. (Rissanen ym. 2022, 36–40.)

5.1 Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelu- ja hoitovelan kurominen

5.1.1 Tausta

Mielenterveyspalvelut

Sosiaali- ja terveydenhuollon tiettyjen palveluiden tarve on kasvanut epidemian aikana. Esimerkiksi mielenterveyspalvelujen kysyntä on kasvanut ja koko Suomessa psykiatriseen erikoissairaanhoidon jonottavien määrä lisääntyi huomattavasti. Koronaepidemia on heijastunut erityisesti lasten ja nuorten mielenterveyteen. Mielialaoireet, ahdistuneisuus ja syömishäiriöoireet ovat yleistyneet. (Suvisaari ym. 2022, 42; Suvisaari & Rissanen 2022, 133.) Kuten jo aiemmin raportissa on mainittu, Vantaalla nuorten kokema ahdistuneisuus on yleistynyt selvästi kouluterveyskyselyn mukaan ja tytöillä ahdistuneisuus on poikia yleisempää ja kasvanut voimakkaammin. (Liite: Indikaattori 3.)

Psyykkinen kuormittuneisuus on lisääntynyt nuorilla aikuisilla ja erityisesti korkeakouluopiskelijoilla, mutta myös FinSote-tutkimuksen mukaan matalasti koulutetuilla sukupuolesta riippumatta sekä korkeasti koulutetuilla naisilla. Työikäisten joukosta psyykkisesti eniten kuormittuneita ovat FinSote-tutkimuksen mukaan työttömät ja eläkkeellä olevat naiset. (Suvisaari ym. 2022, 42, 46.)

Pääkaupunkiseudun hyvinvointikyselyn 2021 mukaan koronaepidemia on lisännyt erityisesti nuorten naisten uupumusta Vantaalla ja yleisesti pääkaupunkiseudulla. Vantaalla 66 % 20–39-vuotiaista naisista ja 42 % miehistä kertoivat, että uupumus on lisääntynyt koronaepidemian aikana. 40–64-vuotiaista naisista 47 % ja miehistä 32 % sekä 65 vuotta täyttäneistä naisista 34 % ja miehistä 21 % kertoivat myös uupumuksen lisääntymisestä. (Liite: Indikaattori 21). Koronaepidemia on lisännyt myös erityisesti korkeasti koulutettujen uupumusta. Vantaalla 51 % korkeakoulutetuista, 38 % keskiasteen käyneistä ja 31 % perusasteen käyneistä ovat kertoneet uupumuksen lisääntyneen. (Liite: Indikaattori 22).

Masennuslääkkeiden käyttö on Kelan sairaanhoitokorvaus-tilaston mukaan hieman nousussa Vantaalla. Masennuslääkkeiden käyttö näyttää selvästi lisääntyvän iän myötä ja olevan yleisempää naisilla. Esimerkiksi 18–24-vuotiaista nuorista miehistä 3,6 % ja naisista noin 9 % oli saanut korvausta depressiolääkkeistä vuonna 2020. Vastaavat osuudet 65 vuotta täyttäneillä naisilla oli yli 14 % ja miehillä noin 9 %. Vuosien 2016–2020 aikana osuudet ovat hieman kasvusuunnassa, joten tätä

tilastoa ei voida täysin selittää koronaepidemiolla vaan trendi on ollut noususuuntainen jo pidempään. (Liite: Indikaattori 23.)

Lasten, nuorten ja lapsiperheiden palvelut

Koronaepidemian pitkittyminen on kasvattanut lasten, nuorten ja lapsiperheiden psykososiaalisten palvelujen tarvetta. Palveluntarpeen lisääntyminen ja palveluihin pääsyn hidastuminen koskee erityisesti perheneuvolatoimintaa, psykologipalveluja, lääkäripalveluja, lapsiperheiden varhaista tukea sekä perheoikeudellisia asioita. (Toipumissuunnitelma 2021, 8.) Esimerkiksi perheneuvolatoiminnan palveluun jonottavien asiakkaiden määrä on kasvanut tammikuusta 2021 huhtikuuhun 2022 mennessä 150:stä 206:een (38 %). Perheneuvolan tehostetun tiimin toiminnassa jonottajien määrä on noussut samalla seuranta-ajalla 96:sta 260:een, mikä tarkoittaa noin 270 % kasvua. Nuortenkeskus Nupin asiakkaiden odotusaika palveluun pääsyyn on vaihdellut ajankohdittain ja heijastaen myös koronaepidemian vaikutuksia palvelujen tuottamisen resursseihin. Suurimmillaan jonotilanne on ollut heinäkuussa 2021, jolloin palveluun pääsyä odotti 200 nuorta. Vuoden 2021 loppuun mennessä ja vuoden 2022 alkamisen jälkeen jonotilanne on kääntynyt laskuun, ollen huhtikuussa 2022 147 nuorta. (Taustamuistio 2022, 41.)

Kuten raportin luvussa 2.1 on mainittu, koronaepidemia on myös esimerkiksi heikentänyt lakisääteisiä neuvolapalveluja. Esimerkiksi lasten rokotuksiin on tullut viivettä, kotikäyntejä ja perhevalmennusta on karsittu ja vanhempia on ohjattu aiempaa vähemmän ensi- tai turvakotiin. Tarkastuksien säännöllinen toteuttaminen edistää lapsen ja koko perheen tuen tarpeiden tunnistamista ja mahdollisuutta järjestää tarvelähtöistä tukea ja apua. (Lammi-Taskula ym. 2022, 175–178.)

Kouluterveyskyselyn 2021 mukaan vantaalaiset nuoret eli 8- ja 9-luokkalaiset ja lukioikäiset tytöt ja pojat sekä ammatillisessa oppilaitoksessa opiskelevat tytöt kokivat keskusteluyhteyden vanhempien kanssa heikentyneen. Ammatillisessa oppilaitoksessa opiskelevilla pojilla keskusteluyhteys vanhempiin oli vuoden 2021 kyselyssä hieman parantunut (vuonna 2021: n. 54 %, vuonna 2019: n. 50 %). (Liite: Indikaattori 24.) Nämä voivat vaikuttaa lapsien, nuorten ja lapsiperheiden tuen tarpeen lisääntymiseen. Kuitenkin 4- ja 5-luokkalaisista suurin osa kokee, että heillä on hyvä keskusteluyhteys vanhempiensa kanssa (Liite: Indikaattori 25).

Toimeentulon palvelut

Työttömyys ja lomautukset ovat aiheuttaneet taloushuolia ja -ongelmia. Osa väestöstä ei ole huomannut muutoksia omassa taloudellisessa tilanteessaan tai rahaa on saatu säästöön vähentyneiden kulutusmahdollisuuksien myötä ja osa väestöstä on joutunut kohtaamaan suurta niukkuutta. (Karvonen & Honkatukia 2022, 63.) Taloudellinen tilanne on heikentynyt koronaepidemian aikana erityisesti alemmissa koulutusryhmissä. Vantaalaisista perusasteen käyneistä 42 %, keskiasteen käyneistä 28 % ja korkea-asteen käyneistä 20 % kertoivat taloudellisen tilanteen heikentyneen. (Liite: Indikaattori 26). Koronaepidemia on vaikuttanut etenkin työikäisten talouteen. Vantaalaisista 20–39-vuotiaista naisista 34 % ja miehistä 33 % sekä 40–64-vuotiaista naisista 24 % ja miehistä 27 % kertovat pääkaupunkiseudun hyvinvointikyselyssä, että taloudellinen tilanne on heikentynyt vähintään jonkin verran. 65 vuotta täyttäneistä miehistä 10 % ja naisista 11 % olivat vastanneet samoin. (Liite: Indikaattori 27.)

Koronaepidemian vaikutus toimeentulotukea saaneiden suhteellisiin osuuksiin on nähtävissä työikäisessä väestössä. Vuonna 2020 vantaalaisista 18–24-vuotiaista 25 %, 25–64-vuotiaista 13 % ja 65 vuotta täyttäneistä 3 % saivat toimeentulotukea vastaavan ikäiseen väestöön verrattuna. (Liite: Indikaattori 16). Myös yksi erityisen haavoittuva ryhmä on asunnottomat, jotka ovat jääneet entistä useammin palvelujen ulkopuolelle koronaepidemian myötä tai palvelujen saanti on vaikeutunut. (Koponen, Liukko & Muurinen 2020, 5.) ARA:n asunnottomuusselvityksen mukaan myös asunnottomien kokonaismäärä on vähentynyt vuonna 2020, mutta nuorten ja pitkäaikaisasunnottomien määrä on lisääntynyt. Pitkäaikaisasunnottomia oli Vantaalla vuonna 2019 14, kun taas vuonna 2020 33. Alle 25-vuotiaita asunnottomia oli vuonna 2019 28 ja vuonna 2020 46. (Liite: Indikaattori 27.). Siksi on tärkeää turvata myös toimeentulon palvelut.

Päihdepalvelut

Vuonna 2020 alkoholin kokonaiskulutus väheni ja tähän ovat vaikuttaneet muun muassa koronarajoitukset anniskelupaikkojen aukioloajoissa, sosiaalisten tapaamisten ja erilaisten tilaisuuksien väheneminen. Kuitenkin on myös viitteitä siitä, että alkoholin ongelmakäyttäjien alkoholinkulutus on lisääntynyt. Tämä voi johtua esimerkiksi etätöiden myötä työssäkäynnin rutiinien muuttumisesta tai sosiaalisen kontrollin vähenemisestä. (Mäkelä ym. 2022, 57.) Vantaalla työikäisten eli 20–64-vuotiaiden alkoholinkäyttö on lisääntynyt koronaepidemian aikana hieman vanhempia ikäryhmiä enemmän. 20–39-vuotiaista miehistä 9 % ja naisista 7 %

sekä 40–64-vuotiaista miehistä 9 % ja naisista 6 % kertoivat alkoholinkäytön lisääntyneet. 65 vuotta täyttäneistä miehistä 5 % ja naisista vain 2 % kertoivat alkoholinkäytön lisääntyneen koronaepidemian aikana. (Liite: Indikaattori 29.)

Koronarajoitukset ovat kohdistuneet myös haavoittuvassa asemassa oleviin päihteiden käyttäjiin. Esimerkiksi matalan kynnyksen palvelujen aukioloaikoja, ryhmätoimintoja ja kävijämääriä on rajoitettu useasti epidemian aikana. Palveluvajetta on siis syntynyt päihdepalveluissa ja epidemian vaikutukset tulevat näkymään viiveellä. Siksi on tärkeää, että päihde- ja riippuvuushoitoon ja kuntoutukseen pääsee nopeasti. Myös matalan kynnyksen palveluja tulisi olla tarjolla riittävästi. (Kuussaari ym. 2022, 144.)

Ikääntyneiden, vammaisten ja toimintarajoitteisten palvelut

Koronaepidemia on lisännyt ikääntyneiden yksinäisyyttä ja vähentänyt heidän liikkumistansa kodin ulkopuolella. Ikääntyneiden toimintakykyä ei ole pystytty vahvistamaan toivotulla tavalla ja se on altistanut heidät toimintakyvyn heikkenemiselle ja esimerkiksi muistisairauksille. Ikääntyneiden palveluihin on syntynyt palveluvajetta ja kiireittämiä hoitoja on peruttu. Kotihoidon merkitys on ollut entistä tärkeämpää erityisen haavoittuvalle ryhmälle eli yksin asuville iäkkäille, joilla ei ole läheisiä tai säännöllistä yhteyttä heihin. Kuitenkin monet kunnat ovat joutuneet vähentämään kotihoidon käyntejä. Palvelujen ulkopuolelle on voineet jäädä alkavaa muistisairautta sairastavat, koska heitä ei ole tavoitettu tai he eivät ole osanneet hakeutua hoitoon. (Luoma ym. 2022, 155–157.)

Vuoden 2021 sosiaalibarometrista käy ilmi, että etsivälle vanhustyölle on epidemian aikana ollut tarvetta enemmän kuin normaalioloissa. Iäkkäiden tarpeisiin liittyvät tehtävät sosiaalipäivystyksissä lisääntyivät keväällä ja syksyllä 2020. Syinä yhteydenottoihin ovat olleet muun muassa yksinäisyys, turvattomuus ja asiointiavun tarve. Ikääntyneillä henkilöillä on usein hoitoa ja seurantaa vaativia pitkäaikaissairauksia. He eivät ole kuitenkaan käyttäneet epidemian aikana terveyspalveluja yhtä paljon kuin aiemmin. (Luoma ym. 2022, 157.)

Vantaalla kuntouttavien palvelujen saatavuus heikentyi rajoitusten vuoksi. Vanhusten päivätoiminta ja vammaisten työ- ja päivätoiminnot ovat olleet ajoittain suljettuina ja toiminta on ollut supistettua keväästä 2020 alkaen aina kevääseen 2022 asti. Kuntoutuspalvelujen käynnit ovat laskeneet 24 %. Vastaanottokäyntien vähenemisen taustalla ovat olleet mm. henkilöstösiirrot koronaan liittyviin tehtäviin

sekä muille palvelualueille. Lisäksi käyntejä on toteutettu ostopalveluna, mikä ei näy edellä mainituissa käyntimäärissä (Taustamuistio 2022, 39–40).

Monet palvelut ovat epidemian aikana siirtynyt verkkoon ja etäasioinniksi. Kaikki iäkkäät eivät kuitenkaan pysty asioimaan sähköisesti, joten kasvotusten tapahtuvaa asiointia on vaikea korvata etäyhteyksillä. Sosiaalityöntekijät ovatkin arvioineet, että ikääntyneet ovat yksi niistä perustoimeentulon asiakasryhmistä, jotka ovat kärsineet epidemiatilanteesta eniten. (Luoma ym. 2022, 157.)

Myös vammaiset ja toimintarajoitteiset henkilöt ovat erityisen haavoittuvassa asemassa. Heidän yksinäisyytensä on lisääntynyt ja taloudellinen tilanne on vaikeutunut epidemian aikana muuta väestöä enemmän. Myös palvelujen saatavuudessa on ollut haasteita. Vammaiset ja toimintarajoitteiset henkilöt ovatkin kertoneet muita useammin, että he eivät ole saaneet tarpeeksi terveystalvaeluita. Lisäksi he ovat raportoineet, että he eivät ole saaneet tarpeeksi muita tärkeitä palveluita, kuten fysioterapiaa, apuvälinepalveluita ja henkilökohtaista apua. Myös hyvinvointia tukevat palvelut ovat jääneet osittain toteutumatta epidemian aikana. Näitä ovat esimerkiksi verkostopalvelut, normaalit kuntalaispalvelut sekä työ- ja päivätoiminta. Osa vammaispalvelujen asiakkaista on koronaepidemian vuoksi jäänyt vapaaehtoisesti pois päivätoimintojen palveluista. Korona aiheuttaa edelleen huolta ja pelkoa, joka voi myös vaikeuttaa tai estää osallistumasta päivätoimintaan. Toiminnasta pois jääminen on näkynyt esimerkiksi yksinäisyytenä, toimintakyvyn laskuna ja omaishoitajien ja vanhempien väsymisenä. Etäpalveluiden käyttö on lisääntynyt, joka on pääsääntöisesti koettu toimivaksi. Tärkeää on myös huomioida ja turvata palvelut heille, joille digipalvelut eivät sovi. (Väre ym. 2022, 208–211; Toipumissuunnitelma 2021, 8–9.)

Koronaepidemia on vaikuttanut heikentävästi omaishoitajien vapaiden järjestämiseen. Jopa kolmannes kunnista on ilmoittanut, ettei epidemian alkuvaiheessa ole kyetty järjestämään lakisääteisiä vapaita. Tukitoimien kuten päivätoiminnan ja lyhytaikaishoidon supistamisen johdosta omaishoitajat ovat vaarassa uupua. Yleisin tapa toteuttaa omaishoitajien vapaapäivien aikainen sijaishoito on ollut viedä hoidettava henkilö ympärivuorokautista hoitoa antavaan tehostetun palveluasumisen yksikköön, mutta koronarajoitusten takia niihin ei ole voitu normaaliin tapaan ottaa lyhytaikaisasiakkaita. FinSote 2020 -kyselyssä toimintakyvyltään alentunutta puolisoaan avustavat kokivat elämänlaatunsa, terveytensä ja toimintakykynsä muita huonommiksi ja he kokivat myös muita useammin psyykkistä rasittuneisuutta. Myös omaishoidon tukipalveluja on leikattu,

jonka myötä arjessa selviytyminen on ollut aiempaa raskaampaa. (Luoma ym. 2022, 157–158.)

Suun terveydenhuollon palvelut

Suun terveydenhuollossa palveluvelkaa on epidemian aikana kertynyt Suomessa noin 1,6 miljoonan käynnin verran ja sitä kertyy edelleen (Harjunmaa ym. 2022, 111). Vantaalla suun terveydenhuollossa jäi toteutumatta vuonna 2020 noin 60 000 ja vuonna 2021 noin 15 000 käyntiä vähemmän verrattuna vuoteen 2019. Tutkittujen potilaiden määrä oli vuonna 2020 noin 8 000 vähemmän ja vuonna 2021 noin 6000 vähemmän kuin vuonna 2019. (Taustamuistio 2022, 40.)

Elintapaneuvonta

Koronaepidemia on vaikuttanut monella tavalla väestön hyvinvointiin, ja sen aikana on myös ollut tärkeää huolehtia terveellisistä elämäntavoista ja ravitsemuksesta. Koronarajoitukset ja etätyöskentely ovat voineet johtaa naposteluun, puutteelliseen syömiseen ja ruokavalion yksipuolistumiseen. (THL 2022b.) Esimerkiksi Vantaalla pääkaupunkiseudun hyvinvointikyselyn 2021 mukaan kaikissa ikäryhmissä erityisesti naisten ja 20–39-vuotiaiden epäterveellinen napostelu on lisääntynyt koronaepidemian aikana (Liite: indikaattori 30). Myös päivittäinen liikunta on vähentynyt koronaepidemian aikana erityisesti alle 40-vuotiailla työikäisillä sukupuolesta riippumatta (44 %). 40–64-vuotiaista miehistä 37 % ja naisista 39 % sekä 65 vuotta täyttäneistä miehistä 26 % ja naisista 35 % kertovat, että päivittäinen liikunta on vähentynyt. (Liite: Indikaattori 31).

Vantaalla on pilotoitu vuodesta 2020 lähtien uutta kokonaisvaltaista elintapaohjausmallia. Pitkäkestoisen, mutta kiireettömän palvelun tarpeessa olevien terveyspalveluiden asiakkaiden ohjaamisella hyvinvointimentorointiin mahdollistetaan terveyspalveluiden resurssien kohdentaminen palvelu- ja hoitovelan kuromiseen. (Toipumissuunnitelma 2021, 9.)

5.1.2 Toimenpiteiden eteneminen

- Toimenpiteiden etenemistä koskevissa vastauksissa korostuvat erityisesti uudet vakanssit, joiden avulla hoitovelkaa on saatu purettua ja palvelutoimintaa palautettua normaaliksi. Vastaavasti hoitovelkaa on lyhennetty myös oman henkilöstön tekemillä lisätöillä. Toisaalta sosiaali- ja

terveydenhuollon henkilöstösaatavuuden huono tilanne on kärjistänyt palveluvelan kasvua. Tähän on vastattu laajentamalla ostona tuotettuja palveluita ja ottamalla käyttöön palvelusetelit esimerkiksi suun terveydenhuollon hoitovelan purkamiseksi. Kuitenkin myös ostopalvelutuottajat ovat kamppailleet henkilöstön saatavuuden kanssa. Lisäksi esimerkiksi terveystaluuissa mielenterveyshäiriöiden psykososiaalisten hoitojen saatavuutta parannetaan Terapiat etulinjaan - hankkeella. Palveluiden saatavuuden parantamiseksi on myös kehitetty puhelinpalveluja ja otettu käyttöön sähköinen oirearvio.

- Toimenpiteiden etenemistä koskevat vastaukset nostavat esiin myös verkostomaisen yhteistyön tärkeyden: esimerkiksi toimeentulotuen neuvonnan ja ohjauksen palveluissa toteutetaan talousneuvola-toimintaa yhteistyössä Ulosottolaitoksen sekä Itä-Uudenmaan oikeusaputoimiston kanssa.
- Joidenkin toimenpiteiden osalta vastauksissa on pystytty arvioimaan vaikuttavuutta: esimerkiksi terveysasemien hoitotakuujonoja on saatu purettua vuoden 2022 aikana, Martinlaakson terveysaseman perusterveydenhuollon palvelutoiminta on saatu palautettua normaaliksi, mielenterveyspalveluiden hoitojonoon kertyvien määrä ei ole enää kasvanut ja vanhusten päivätoiminnassa on saatu purettua jonoa.
- Vastauksissa on osittain myös arvioimaan tulevia vaikutuksia: toimenpiteet voivat esimerkiksi edistää perustason palveluja siten, että vaikuttavia palveluja on jatkossa paremmin saatavilla. Toisaalta vaikuttavuus on ollut hidasta, sillä palvelutarve on saattanut olla ennakoitua suurempaa. Vastaavasti vaikka palveluja on kyetty tarjoamaan, saattaa palveluvelkaa olla edelleen.
- Vastauksista käy myös ilmi, että vaikuttavuutta tullaan seuraamaan tai toimenpiteillä odotetaan olevan merkittävää vaikutusta, joka näkyy myöhemmin esimerkiksi kesäkauden jälkeen.
- Jatkotoimenpiteitä ja -suunnitelmia koskevissa vastauksissa korostuu selvästi hoitovelan ja hoitojonojen purkamisen jatkaminen ja palveluiden saatavuuden parantaminen. Myös toiminnan ja osaamisen kehittäminen on mainittu useammassa vastauksissa. Kuitenkin vastauksista on pääteltävissä, että painopiste ainakin tällä hetkellä on hoitojonojen purkamisessa ja palveluvelan kuromisessa.
- Vastausten perusteella hyvinvointialueelle siirryttäessä tulee varmistaa riittävä henkilöstömäärä ja palveluihin pääsy.

- Vastauksissa nousee myös se, että tuleva organisaatiomuutos mahdollistaa uusia ratkaisuhakkeita, jotka tarjoavat esimerkiksi kaivattuja uusia hoivapaikkoja vanhusten erityisasumiseen. Lisäksi hyvinvointialueelle siirtymisen on arvioitu myös tuovan "leveämmät hartiat" valvontaan ja ohjaukseen esimerkiksi vammaisten erityisasumisen laadunvalvonnassa. Hyvinvointialueuudistuksessa nähdään positiivisena myös esimerkiksi se, että Keravan asiakaslähtöisiä toimintamalleja voidaan hyödyntää hyvinvointialueella suun terveydenhuollon palvelujen tuotannossa.

5.1.3 Toimenpiteet

Terveyspalvelujen vastaanottojen hoitovajetta katetaan maksusitoumuksilla, vuokralääkäreillä sekä uusilla vakansseilla.	
Toimenpiteen eteneminen	Terveyspalveluihin on saatu vuodelle 2022 hoitovelan purkuun yhteensä 24 uutta vakanssia, joista 4 on ennaltaehkäisevään terveydenhuoltoon, 11 päihde- ja mielenterveyspalveluihin ja 9 terveystasemapaikoihin. Uudet vakanssit on pääsääntöisesti saatu täytettyä. Alkuvuonna 2022 etälääkärien vastaanottojen ja maksusitoumusten määrä on kasvanut 59 % (1384) verrattuna edellisen vuoden vastaavaan aikaan. Vuokralääkärien määrä oli 15–19/kuukausi ajanjaksolla 2021–2022. Kuntoutuspalvelujen fysioterapian suoravastaanottoa on lisätty.
Arvio vaikuttavuudesta	Terveystasemien hoitotakuujonoja on saatu purettua vuoden 2022 aikana.
Jatkotoimenpiteet tai -suunnitelmat	Hoitovajeen pienentämistä ja palvelujen saatavuuden parantamista jatketaan suunnitelluin toimin.
Hyvinvointialueen vaikutukset	Hyvinvointialueelle siirryttäessä tulee varmistaa riittävä henkilöstömäärä ja kehittää henkilöstön saatavuutta sekä palveluihin pääsyä.
Sukupuolivaikutusten arviointi	Ei arvioitu.

Martinlaakson terveystaseman perusterveydenhuollon palvelutoiminta palautetaan normaaliksi syyskuun 2021 lopussa. Terveystasemalla toiminut epidemiavastaanotto siirretään neljän muun terveystaseman toiminnan yhteyteen infektiovastaanotoiksi.	
Toimenpiteen eteneminen	Martinlaakson terveystaseman perusterveydenhuollon palvelutoiminta palautettiin normaaliksi lokakuussa 2021. Terveystasemalla toiminut epidemiavastaanotto siirrettiin neljän muun terveystaseman toiminnan yhteyteen infektiovastaanotoiksi. Maaliskuussa 2022 erilliset infektiovastaanotot lopetettiin.
Arvio vaikuttavuudesta	Martinlaakson alueen asukkaiden palvelu on pystytty toteuttamaan paremmin sen jälkeen, kun palvelutoiminta palautettiin normaaliksi ja epidemiavastaanotot hajautettiin. Hajautetulla

	infektiovastaanottotoimintamallilla pystyttiin vastaamaan hyvin Vantaan asukkaiden tarpeisiin.
Jatkotoimenpiteet tai -suunnitelmat	Valmius infektiovastaanottojen käynnistämiseen on olemassa.
Hyvinvointialueen vaikutukset	Valmius infektiovastaanottojen käynnistämiseen tulee turvata myös hyvinvointialueella.
Sukupuolivaikutusten arviointi	Ei arvioitu.
Lasten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin sekä ikäihmisten palvelujen vahvistamiseksi perheiden kotiin vietäviä palveluja tuotetaan sekä omana tuotantona että ostopalveluna. Turvataan pienten lasten perheiden nopea palveluun pääsy ja parisuhteen tuki. Kotiin vietävillä palveluilla parannetaan hoitovelkaa ja jonotilannetta.	
Toimenpiteen eteneminen	Palveluvelan kasvu on kärjistynyt henkilöstösaatavuuden huonon tilanteen vuoksi ja henkilöstövakansseja on ollut tyhjänä erityisesti psykososiaalisissa palveluissa ja lastensuojelun palveluissa. Palvelukysyntään on vastattu laajentamalla ostona tuotettavia palveluja, muun muassa varhaisen tuen kotipalvelussa sekä psykologitoiminnoissa. Lisävakanssit perheneuvolaan ja lapsiperheiden kotipalveluun/varhaisen tuen yksikköön.
Arvio vaikuttavuudesta	Ei arvioitu.
Jatkotoimenpiteet tai -suunnitelmat	Ei arvioitu.
Hyvinvointialueen vaikutukset	Ei arvioitu.
Sukupuolivaikutusten arviointi	Ei arvioitu.

Mielenterveyspalvelujen hoitovelan purkamiseen tarvitaan psykiatrisia sairaanhoitajia.	
Toimenpiteen eteneminen	Kouluterveydenhuoltoon on saatu yksi ja opiskeluterveydenhuoltoon kaksi uutta psykiatrisen sairaanhoitajan vakanssia vuodelle 2022. Päihde- ja mielenterveyspalveluihin on saatu 9 uutta psykiatrisen sairaanhoitajan vakanssia. Kaikki vakanssit on täytetty.
Arvio vaikuttavuudesta	Hoidon tarpeen määrä on korona aikana lisääntynyt, mutta hoitojonoon kertyvien määrä ei ole enää kasvanut. Uusien psykiatristen sairaanhoitajien myötä hoitovelan purkaminen tehostunut ja hoitoon pääsy parantunut.
Jatkotoimenpiteet tai -suunnitelmat	Hoitovelan purkamista jatketaan suunnitelluin toimin.
Hyvinvointialueen vaikutukset	Riittävä psykiatristen sairaanhoitajien määrä on varmistettava.
Sukupuolivaikutusten arviointi	Ei arvioitu.

Työttömyyden, mielenterveyshaasteiden ja päihdeongelmien hallitsemiseksi terveydenhuollon ja sosiaalihuollon asiakkuusprosesseja kehitetään yhteistyössä. Turvataan päihdehuollon ja toimeentulon palvelut.	
Toimenpiteen eteneminen	Terveyspalveluissa mielenterveyshäiriöiden psykososiaalisten hoitojen saatavuutta ja vaikuttavuutta parannetaan Terapiat etulinjaan – hankkeella. Saatavuuden parantamiseksi päihde- ja mielenterveyspalveluissa on kehitetty puhelinpalveluja ja otettu käyttöön sähköinen oirearvio. Korvaushoitoa kaupungin omissa palveluissa lisätään ostopalveluiden kustannusten kasvun hillitsemiseksi. Ryhmähoito on nostettu vahvemmin yksilöhoitojen rinnalle. Ryhmien ohjaamiseen osallistuu kokemusasiantuntijoita ammattilaisten rinnalla. Päihde- ja mielenterveyspalveluissa sosiaaliohjausta ja jalkautuvaa työtä vakioitu ja lisätty henkilöstöhankkeena olleen Silta-mallin kautta. Silta-palvelu kohdentuu laitostuntoutuksesta tai vankilasta vapautuviin asiakkaisiin, joille etsitään yksilöllisesti kuntoutumista tukevia avopalveluita. Vuonna 2021 toteutettiin pilottina hanke, jossa poliisi ohjaa päihtymyksen vuoksi säilöön otettuja päihdepalveluihin. Työttömien terveystarkastukset järjestetään yhteistyössä sosiaalihuollon ja työllisyyspalvelujen kanssa. Perhe- ja sosiaalipalvelujen toimeentulotuen neuvonnan ja ohjauksen palveluissa toteutetaan talousneuvola -toimintaa yhteistyössä Ulosottolaitoksen sekä Itä-Uudenmaan oikeusaputoimiston kanssa. Työttömien terveystarkastuksia järjestetään yhteistyössä Vantaan terveyspalvelujen ja työllisyyspalvelujen kanssa. Palvelutarpeen arviointia on uudistettu niin, että palvelutarpeen arvion tehnyt ammattilainen jatkaa tarvittaessa asiakkaan omatyöntekijänä. Tätä uudistustyötä jatkokehitetään edelleen ja se on osoittautunut toimivaksi. Hankeyhteistyössä on kehitetty muun muassa asiakassegmentointia, jalkautuvia palveluja (Asunnottomuuden ehkäisy- hanke), digitaalisia palveluja, työkyvyn tukea (TEOT- hanke) sekä sosiaalista kuntoutusta omana toimintana (Noste).
Arvio vaikuttavuudesta	Terveyspalvelujen Terapiat etulinjaan –hanke edistää perustason palveluja siten, että vaikuttavia ja oikein kohdennettuja psykososiaalisia palveluja on jatkossa paremmin saatavilla. Päihde- ja mielenterveyspalvelujen ryhmähoitojen arviointi on jatkuvaa ja niitä kehitetään vaikuttavuuden näkökulmasta. Perhe- ja sosiaalipalvelujen aikuisten sosiaalityössä raportoitu huhtikuussa 2022 selkeä tehokkuuden ja tuottavuuden lisääntyminen tarkastellessa työntekijän asiakaskontakteja per työpäivä. Maaliskuussa 2021 asiakasmäärä oli 3,8 asiakasta/työpäivä, kun huhtikuussa 2022 se oli 4,5 asiakasta/työpäivä.
Jatkotoimenpiteet tai -suunnitelmat	Terveyspalveluissa hoitovajeen pienentämistä ja palvelujen saatavuuden parantamista jatketaan suunnitelluin toimin. Terapiat

	etulinjaan -menetelmiä otetaan käyttöön terveysasemapalveluissa asteittain vuoden 2022 aikana. Ryhmähoitoja jatketaan suunnitellusti. Perhe- ja sosiaalipalveluissa neuvonnan ja ohjauksen sekä palvelutarpeen arvioinnin kehittäminen ovat edistäneet palvelujen saatavuutta. Erityisesti omatyöntekijämalli on saanut positiivista palautetta ja sitä jatkokehitetään edelleen. Tavoitteena on, että yhteistyötä neuvonnan ja ohjauksen suhteen laajennetaan myös lapsiperheiden palveluihin.
Hyvinvointialueen vaikutukset	Hyvinvointialue tuo mukanaan organisaatiomuutoksen aikuisten ja nuorten sosiaalipalvelujen yksikköön, joka tällä hetkellä toimii perhe- ja sosiaalipalvelujen palvelualueella. Hyvinvointialueella aikuisten ja nuorten sosiaalipalvelut yhdistyvät vammaispalvelujen kanssa muodostaen oman toimialan "aikuissosiaalityön ja vammaispalvelujen toimiala".
Sukupuolivaikutusten arviointi	Perhe- ja sosiaalipalveluissa sukupuolitietoisien budjetoinnin näkökulmasta asiakkaiden jakautumista sekä palvelujen käyttöä on tarkasteltu sukupuolittain. Tarkastelussa on havaittu, että aikuisten sosiaalipalveluissa miesten osuus korostuu suhteessa naisiin. Tähän tulee kiinnittää huomiota palveluiden kehittämisessä ja suunnittelussa.

Vanhusten erityisasumisen hoivapaikkojen jonoa puretaan ostopalveluna.	
Toimenpiteen eteneminen	Jonoa on saatu purettua merkittävästi, mutta lakisääteisiä odotusaikoja ei ole pystytty noudattamaan. Ostopalvelutuottajilla on ollut haasteita henkilöstön saatavuudessa, joten koko kapasiteetti ei ole ollut hyödynnettävissä. Myös omassa toiminnassa on käytetty palveluostoa, esim. Hämeenkyllän vanhustenkeskuksessa, jotta uudet asukaspaikat on saatu avattua. Joissakin akuuteissa tilanteissa on asiakkaiden sairaalasta siirtymistä lähdetty ratkaisemaan laajemmilla kumppanuuksilla ja räätälöidyin ratkaisuin.
Arvio vaikuttavuudesta	Palveluntarve on ollut ennakoitua suurempaa. Jonojen liikkuvuuteen vaikuttaminen tapahtuu edelleen liian hitaasti, ja koska hoivapaikkojen tarjonta on merkittävästi vähäisempää kuin kysyntä, ollaan niukan tarjonnan 'armoilla'.
Jatkotoimenpiteet ja -suunnitelmat	Vanhusten asumispalvelujen järjestämistyötä suoraviivaistetaan, ja raportointia kehitetään reaaliaikaisen tilannekuvan saamiseksi. Henkilöstöä valmennetaan luovempaan ongelmanratkaisuun ja palvelujen räätälöintiin.
Hyvinvointialueen vaikutukset	Hyvinvointialueelle siirtyminen ei itsessään tuo ratkaisuja, mutta tulevat rakennushankkeet tarjoavat kaivattuja uusia hoivapaikkoja. Oman palvelutuotannon kasvu tarjoaa mahdollisuuden vaikuttaa kustannuskehitykseen.
Sukupuolivaikutusten arviointi	Omassa palvelutuotannossa on edelleen joitakin sukupuolisidonnaisia pitkäaikaista paikkoja, eli kahden huoneen/asunnon asukkaat jakavat yhteisen vessan. Asukkaiden tulee olla samaa sukupuolta, mikä rajaa sijoittamista.

Vammaisten erityisasumisen laadunvalvontaa parannetaan.	
Toimenpiteen eteneminen	Vammaisten asumispalvelujen laadunvalvontaa on kehitetty ohjaavaan ja toimintaa tukevaan suuntaan epäkohtien toteamisen sijaan. Laadunvalvonnan kautta saatua tietoa on hyödynnetty, ja esimerkiksi koulutustarpeita on käyty yhdessä läpi. Koulutustarjontaa on haarukoitu, ja vielä kesäkuussa koulutetaan henkilöstöä asiakkaan itsemääräämisen mahdollistamisen ja tukemisen käytäntöihin sekä itsemääräämisoikeuden rajoittamisen juridiikkaan.
Arvio vaikuttavuudesta	Vaikuttavuutta seurataan, mutta oletus ja pyrkimys on lisätä vaikuttavuutta.
Jatkotoimenpiteet ja -suunnitelmat	IMO*-käytäntöjä tarkastellaan palvelualueella, ja riittävä osaaminen varmistetaan jatkossakin. Laadunvalvonta osallistuu aktiivisesti esim. omaisten iltoihin ja hoitoneuvotteluihin muun valvonnan rinnalla. <i>*Itsemääräämisoikeus</i>
Hyvinvointialueen vaikutukset	Hyvinvointialueelle siirtyminen tuo mukanaan leveämmät hartiat valvontaan ja ohjaukseen. Yhtenäiset toimintatavat, välineet ja menetelmät antavat lisää ryhtiä toimintaan.
Sukupuolivaikutusten arviointi	Ei arvioitu.

Vanhus- ja vammaispalvelujen työ- ja päivätoimintaan sekä vammaisten ja vanhusten palveluohjaukseen ja sosiaalityöhön ohjataan lisää resursseja.	
Toimenpiteen eteneminen	Vanhusten päivätoimintaan Raikukujan ja Simonkylän yksikköihin on avattu lisää asiakaspaikkoja ja neljä määräaikaista ohjaajaa on palkattu. Lakosta johtuen on toimintaa jouduttu supistamaan, muutoin pystytty pitämään toiminta avoinna. Vammaisten asiakasohjaukseen on saatu 3 lisävakanssia (1 erityissosiaali-ohjaaja ja 2 palveluohjaajaa) ja nämä kaikki on saatu rekrytoitua ja ovat aloittaneet työn. Vanhusten asiakasohjauksessa palveluvelkaa on syntynyt ja ikäihmisten yhteydenotoissa näkyy toimintakyvyn lasku ja tuen tarpeen lisääntyminen. Omaishoitajien yhteydenotot ovat lisääntyneet. Seniorineuvonnan puhelintyöhön ohjattu sisäisesti resursseja, kun kasvokkain neuvonnassa ollut vähemmän asiakkaita tai se on ollut tauolla koronarajoitusten vuoksi. Sairaalakotiutusten tukemiseen on kohdennettu alueelta lisäresursseja ja neuvontaa sekä palveluohjausta on kohdennettu eniten tarvitseville olemassa olevilla resursseilla.
Arvio vaikuttavuudesta	Vanhusten päivätoiminnassa on lisäresursseilla ja –tiloissa saatu purettua korona-aikana muodostunutta päivätoiminnan jonoa sekä nopeutettua asiakkaiden pääsyä palvelun piiriin. Jonotusaika on lyhentynyt.

	Vammaisten asiakasohjauksessa on saatu purettua jonoja ja kohdennettu lisäresursointia neuvontaan ja ohjaukseen sekä moniongelmaisiin asiakastilanteisiin. Vanhusten asiakasohjauksessa on saatu vastattua lisääntyneeseen palveluohjaustarpeeseen ja vahvistettua sairaalakotiutusten tukea.
Jatkotoimenpiteet ja -suunnitelmat	Vanhusten päivätoiminnassa jatketaan lisäresurssien mahdollistamalla suuremmilla asiakasryhmillä 31.12.2022 asti. Tavoitteena on asiakkaiden pääsy palvelun piiriin kolmen kuukauden aikana jonoon asettamisesta. Vammaisten asiakasohjauksen moniammatillisen tiimin osaamista vahvistetaan ja asiakaspolkuja sujuvoitetaan omatyöntekijäroolin vakiinnuttamisella. Vanhusten asiakasohjauksessa vahvistetaan sujuvia palvelupolkuja ja prosesseja yhteistyötahojen kanssa. Sekä vammaisten että vanhusten asiakasohjauksessa on saatavuus- ja rekrytointivaikeuksia sosiaalityöntekijöiden osalta. Suunniteltu tiiviimpää oppilaitosyhteistyötä ja kehitetty rekrytointitoimia.
Hyvinvointialueen vaikutukset	Vanhusten päivätoiminnassa varmistettava riittävät resurssit, jotta voidaan vastata ikääntyvien palvelun tarpeeseen. Myös ilman päätöstä tuotettavien palvelujen jatkuminen hyvinvointialueella on varmistettava, palvelut on luotu asiakastarpeen pohjalta (PILKE, Uusien omaishoitajien valmennus, virtuaalinen päivätoiminta). Vammaisten ja vanhusten asiakasohjauksen resursointi on turvattava sujuvan toimintamallin varmistettavaksi kasvava asiakastarve huomioiden.
Sukupuolivaikutusten arviointi	Varsinaisia sukupuolivaikutuksia ei arvioitu. Vanhusten päivätoiminnassa on kriteerien mukainen ikäraja, josta joustetaan asiakkaan terveydentilan edellyttäessä palvelun aloitusta. Vammaisten asiakasohjauksessa huomioidaan jatkossakin moninaisuustekijät.

Turvataan omaishoitajien vapaapäivät.	
Toimenpiteen eteneminen	Asiakasohjauksesta on palveluohjaajien toimesta pyritty löytämään omaishoitoperheiden kanssa heidän tarvettaan vastaava vapaapäivien järjestämisen tapa ja näin tuettu omaishoitajien jaksamista. Päivätoiminnassa on priorisoitu koronasupistusten aikanakin omaishoitajien vapaapäivien turvaaminen mahdollisuuksien mukaan. Vapaiden pitämistä on pyritty mahdollistamaan perhehoidon ja kotiin vietävien palvelujen avulla, kun yksiköiden toiminta on ollut supistettua.
Arvio vaikuttavuudesta	Korvaavia palveluja on pystytty tarjoamaan, mutta palveluvelkaa on edelleen.
Jatkotoimenpiteet ja -suunnitelmat	Päivätoiminnassa priorisoidaan jatkossakin omaishoidettavat, jotta turvataan omaishoitajien vapaapäivien toteutuminen ja tuetaan näin omaishoitajien jaksamista.

Hyvinvointialueen vaikutukset	Hyvinvointialueen tulee jatkossakin turvata omaishoitajien vapaan toteuttamiseen erilaisia palveluvaihtoehtoja, jotta perheen on mahdollista pitää vapaata juuri heille sopivalla tavalla. Hyvinvointialueen palveluvalikko tulee yhtenäistää.
Sukupuolivaikutusten arviointi	Ei arvioitu.

Liikkuvaa sairaalapalvelutoimintaa kehitetään edelleen tukemaan kotona asumista ja ehkäisemään päivystyskäyntien tarvetta myös poikkeusolojen helpottaessa.	
Toimenpiteen eteneminen	Vuoden 2022 alusta toiminta vakiinnutettiin ja yksikkö sai kolme vakituista vakanssia käyttöönsä aikaisemmin saatujen kolmen lisäksi.
Arvio vaikuttavuudesta	Liikkuvan sairaalan tuella erityisasumisen asukkaita ei ole juurikaan jouduttu siirtämään koronan vuoksi sairaalahoitoon. Keskimmäin 100 asiakasta/kuukausi ei ole päätenyt päivystykseen, vaan asia on pystytty hoitamaan kotona tai asumispalveluyksikössä.
Jatkotoimenpiteet ja -suunnitelmat	Toimintaa laajennetaan uusien yksiköiden ja uusien kotihoidon asiakkuuksien myötä.
Hyvinvointialueen vaikutukset	Liikkuva sairaala -toiminta laajennetaan hyvinvointialueen aloittaessa myös Keravalle.
Sukupuolivaikutusten arviointi	Ei koske toimintaa.

Katetaan suun terveydenhuollon toteutumattomien käyntien tulomenetykset ja puretaan jonot mm. lisätöillä ja lisärekrytoinneilla.	
Toimenpiteen eteneminen	Hoitovelkaa on lyhennetty oman henkilöstön tekemillä lisätöillä. Johtokunta päätti palvelusetelin käyttöönotosta hoitovelan purun tueksi 13.4.2022. Palveluseteli saadaan tuotantoon kesäkuun 2022 alusta alkaen.
Arvio vaikuttavuudesta	Palvelusetelien käyttömäärä perustuu arvioon. Odotamme merkittävää vaikutusta, joka näkyy hoitoon pääsyssä kesäkauden jälkeen. Palvelusetelin käyttö kohdentuu hoidon tarpeen arvion tai hammaslääkärin arvion perusteella tehtyihin jatkohoitoihin. Oman henkilökunnan lisätöillä tehty jononpurku eteni hyvin vuonna 2021. Kevään 2022 heikentynyt pandemiatilanne lisäsi jälleen hoitotakuujonon pituutta.
Jatkotoimenpiteet ja -suunnitelmat	Palvelusetelin käytön vakiinnuttaminen ja lisätöiden jatkaminen jonon purkamiseksi. Lisäksi tarvitaan erillinen jononpurun hankinta yksityissektorilta. Tarkastelussa myös toimintatapojen tehostaminen Hyvä vastaanotto-mallin mukaisesti sekä Lean-koulutusten aloittaminen palvelualueella. Näiden vaikutukset ovat nähtävissä viiveellä, mutta ne muuttavat palveluiden tarjonnan rakennetta pysyvästi

Hyvinvointialueen vaikutukset	Keravan asiakaslähtöisiä toimintamalleja palvelujen saatavuuden tehostamiseksi, joita Vantaallakin valmistellaan, voidaan hyödyntää hyvinvointialueella palvelujen tuotannossa.
Sukupuolivaikutusten arviointi	Seuraamme käyntimääriä, käynneiltä poisjääntejä, sähköisten asiointien määriä sekä tapaturmia sukupuolittain.

Vakiinnutetaan elintapaneuvontamalli ja hyvinvointimentorointi.	
Toimenpiteen eteneminen	Elintapaneuvontaa oli toteuttamassa huhtikuuhun 2022 asti viiden henkilön tiimi, joista neljä toimii liikuntakoordinaattorina sekä kokonaisuuden kehittämistä koordinoimassa oli yksi projektiasiantuntija. Huhtikuusta eteenpäin tiimi toimii autonomisesti ilman projektiasiantuntijaa ja tilalle palkattiin viides liikuntakoordinaattori. Palvelun kehittämistyö jatkuu tiimin toimesta. Projektiasiantuntijan vastuualueet ovat jaettu tiimin kesken. Elintapaneuvontaa toteutetaan nykyään entisen neljän toimipisteen sijaan jo kuudessa eri toimipisteessä (viidellä terveysasemalla ja yhdessä avoimessa kohtaamispaikassa). Terveystenhuoltohenkilökuntaa (mm. hoitajat, lääkärit, neuvola, fysioterapia, ravitsemusterapia) perehdytetään toimintaan säännöllisesti, jotta he pystyvät ohjaamaan palveluun kohderyhmään kuuluvia henkilöitä.
Arvio vaikuttavuudesta	Vantaan hyvinvointimentoroinnista on tehty hankeaikaisten tulosten perusteella (n=53) Itä-Suomen yliopiston ja THL:n kanssa kustannussäästölaskelma. Kustannussäästöjen mukaan 2,5 prosentin keskimääräinen painonpudotus hyvinvointimentoroinnin kaltaisella toiminnalla vähentää kohderyhmällä tyypin 2 diabetekseen sairastumista neljänneksellä. Hyvinvointimentoroinnin tähän asti päättäneiden asiakkaiden (n=53) keskimääräinen painonpudotus on $3,4 \pm 4,7$ %. Kustannussäästölaskelman mukaan mentorointitoiminta tuottaa terveydenhuoltomenoihin ja tuottavuuskustannuksiin noin 1,7 miljoonan euron kumulatiiviset säästöt 1 000 asiakasta kohden 15 vuoden aikana. Arvioitu säästö on asiakasta kohti 15 vuoden aikana on 1 767 euroa (luottamusväli -383–3989 euroa). Hyvinvointimentoroinnin ohjauskuluja (481 euroa/ asiakas) ei ole huomioitu laskelmassa. Kustannussäästölaskelman perusteella hyvinvointimentoroinnin kaltainen toiminta tuottaa säästöjä terveydenhuoltomenoihin ja tuottavuuskustannuksiin. Pidemmän aikavälin vaikutuksia voidaan arvioida Vantaan pilottiryhmillä vasta myöhemmin. Aikaisempi tutkimusnäyttö (esimerkiksi Stopdiabetes-malli ja mHealth-interventiot) osoittaa, että elintapaohjauksella voidaan kehittää elintapoja ja terveydentilaa.

6. JOHTOPÄÄTÖKSET

Kuten raportista käy ilmi, koronaepidemia on vaikuttanut käytännössä jokaiseen kaupunkilaiseen, yritykseen, yhteisöön sekä koko kaupunkiorganisaatioon monin tavoin. Vantaa laatikin ensimmäisten kaupunkien joukossa toipumissuunnitelman koronaepidemian jälkihoidosta. Toipumissuunnitelma sisältää jälkihoidon tavoitteet, konkreettiset toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi sekä näiden toimenpiteiden vaatimat määrärahat. Tämän raportin tarkoitus oli luoda katsaus toipumiseen ja toimenpiteiden etenemiseen. Raporttia varten toteutettiin kysely koskien kaikkia toipumissuunnitelman toimenpiteitä. Kyselyssä toimialoja pyydettiin kertomaan toimenpiteiden etenemisestä, arvioimaan toimenpiteiden vaikuttavuutta, kertomaan jatkotoimenpiteistä ja –suunnitelmista, kertomaan hyvinvointialueuudistuksen vaikutuksista sekä arvioimaan sukupuolivaikutuksia.

Toimenpiteiden etenemistä koskevien vastausten pohjalta voidaan todeta, että kaikki toimenpiteet on saatu käynnistettyä. Kaupunki on lähtenyt vastaamaan koronakriisin vaikutuksiin monenlaisin keinoin. Osa toimenpiteistä on hyvinkin konkreettisia ja keskittyvät esimerkiksi hoitojonojen lyhentämiseen tai terveyskeskuksen toiminnan palauttamiseen normaaliksi. Toisaalta toimenpiteet saattavat olla laajoja ja verkostoihin nojaavia. Yleisesti voidaan todeta, että toimenpiteiden etenemistä koskevat vastaukset kertovat ketterästä toiminnasta. Vaikka koronakriisi on koetellut kaupunkilaisia, yhteisöjä ja kaupunkiorganisaatiota, on toipuminen kuitenkin näyttäytynyt myös mahdollisuutena tarkastella toimintoja ja toimintatapoja. Toimenpiteitä koskevat vastaukset osoittavat, että hankalassa tilanteessa on pystytty kääntämään katse myös kehittämiseen.

Valtakunnallisten raporttien ja Vantaata koskevien kerättyjen indikaattorien perusteella voidaan todeta, että toipumissuunnitelmassa määritellyt toimenpiteet ovat oikeasuuntaisia. Raporttia taustoittavan kirjallisuuden perusteella koronasta toipumisessa valtakunnallisestikin tulisi keskittyä erityisesti yhteiskunnallisesti heikossa asemassa oleviin sekä lapsiin ja nuoriin. Vantaan kaupungin toipumissuunnitelmasta löytyykin kattavasti esimerkiksi lasten ja nuorten hyvinvointia edistäviä toimenpiteitä.

Yksi tämän raportin lähtöasetelmista oli luoda katsaus toimenpiteisiin ja niiden vaikuttavuuteen. Toimialoille toteutetun kyselyn pohjalta voidaan todeta, että toimenpiteiden vaikuttavuutta ei pystytty vielä täysin arvioimaan. Saatujen vastausten perusteella joidenkin toimenpiteen osalta toimialat ovat pystyneet

toteamaan, että toimenpide on ollut vaikuttava. Tällöin vaikuttavuutta on yleensä pystytty arvioimaan esimerkiksi hoitojonojen pituudessa tapahtuneista muutoksista tai lisäresurssien vaikutuksesta henkilöstön työalueisiin. Vastaavasti toimenpiteiden vaikuttavuus on voinut näkyä positiivisina oppimistuloksina ja pienempinä ryhmäkokoina. Vastauksista voikin päätellä, että toimialojen on tässä vaiheessa helpompi arvioida vaikuttavuutta, kun se näkyy jollakin konkreettisella tavalla.

Kuitenkin suurin osa toimenpiteistä on laaja-alaisia tai toimialarajat ylittäviä, jolloin vaikuttavuus on hankalasti mitattavissa. Toimenpiteet ovat käynnistyneet vasta loppuvuodesta 2021 tai vuoden 2022 aikana, eivätkä toimialat vielä itsekään pysty arvioimaan toimintansa vaikuttavuutta. Toimenpiteiden vaikuttavuus saattaa heijastua laajasti kuntarajat ylittävän verkoston toiminnassa tai näkyä yksittäisen asiakkaan elämänlaadun paranemisessa. Voisikin päätellä, että vaikka toiminnan vaikuttavuus ei näkyisi vielä laajassa koko kaupungin mittakaavassa, saattaa toiminta kuitenkin jo nyt saada merkittäviä muutoksia aikaan yksilötasolla. Kun tarkastellaan toimintaa tästä näkökulmasta, tuntuvat toimialojen toiveet jatkuvuudesta perustelluilta. Tällöin toiminnan vaikuttavuus voisi tulla näkyväksi yksilötasolta koko kaupunkitasoiseksi.

Toisaalta vaikuttavuus saattaa tulla näkyväksi vasta pitkällä aikavälillä. Osaltaan vaikuttavuuden arviointia hankaloittaa myös se, että toimenpiteiden vaikuttavuus saattaa näyttäytyä erilaisena toimialan työntekijöille kuin esimerkiksi tämän raportin kirjoittajille.

Toteutetun kyselyn perusteella valtaosa vastanneista toimialoista näki, että toiminnan vaikuttavuuden kytkeytyvän toiminnan jatkuvuuteen. Jotta toimenpiteet olisivat vaikuttavia, erityisesti pitkällä aikavälillä, täytyisi toiminta saada vakinaiseksi ja jatkuvaksi. Joidenkin toimenpiteiden kohdalle, kuten esimerkiksi aikuisten perusopetuksen lisä- ja tukiopetuksen kohdalla, vaikutukset tulevat esiin vasta pitkällä aikavälillä. Vastausten perusteella voidaankin todeta toimialojen odottavan toimenpiteiltä merkittäviä vaikutuksia. Tällöin erityisesti vaikuttavuuden takaamiseksi tulisi pyrkiä mahdollistamaan jatkuva toiminta. Toisaalta toimenpiteet on suunniteltu väliaikaiseksi toiminnaksi, jolloin niiden jatkumista ei pystytä automaattisesti takaamaan.

Tämän väliraportin laatimista haastoi aikataulu: henkilöresursseja on tarvittu koronakriisiä seuranneen, Venäjän aloittaman sodan aiheuttaman häiriötilanteen hoitamiseen. Alkuperäisenä suunnitelmana oli toteuttaa kaikille toimialoille

asiantuntijahaastatteluja toimenpiteiden etenemisestä. Kuitenkin aikataulullisten haasteiden vuoksi tästä suunnitelmasta luovuttiin ja toimenpiteiden etenemisestä kysyttiin toimialoilta lomakkeen avulla. Kysymysrunko oli kaikkien toimenpiteiden osalta sama, eikä tarkentavia kysymyksiä lomakkeella juurikaan ollut. Tämä toi tiettyjä haasteita vastausten käsittelyyn, sillä toimialoilta saaduissa vastauksissa oli paljon eroja. Osaan on vastattu hyvin lyhyesti, kun taas osaan on vastattu tarkasti ja laajasti. Haastattelujen avulla vastausten laatueroja olisi voitu vähentää esimerkiksi esittämällä haastattelutilanteessa tarkentavia kysymyksiä.

Toimenpiteiden asettuminen kaupungin ja hyvinvointialueen rajapinnalle

Suuri osa toipumissuunnitelman toimenpiteistä osuu kaupungin ja hyvinvointialueen rajapinnoille. Hyvinvointialueuudistus tulee olemaan valtava ja historiallinen rakenteellinen ja toiminnallinen uudistus. Kaupungin ja hyvinvointialueen toimintojen eriyttäminen ja yhteistyön rakentaminen on vasta käynnissä ja toimenpiteiden osalta vastauksissa oli vaihtelevasti arvioitu hyvinvointialueuudistuksen vaikutuksia. Toimialat ovat joidenkin toimenpiteiden kohdalta pystyneet kertomaan, miten uudistus tulee vaikuttamaan. Joidenkin toimenpiteiden kohdalla vastauksissa on lähinnä arvioitu uudistuksen vaikutuksia. Kuitenkin toimialoilta saatujen vastausten perusteella voidaan aistia, että siirtymään suhtaudutaan positiivisesti. Vaikka uudistus on tuonut toimenpiteiden jatkumiseen epävarmuutta, nähdään sen myös mahdollistavan uusia toimintatapoja ja toiminnan uudenlaista järjestelyä. Hyvinvointialueuudistus tulee myös näkymään siinä, että joidenkin toimenpiteiden osalta kaupungin tekemän työn merkitys tulee korostumaan. Toipumissuunnitelman toimenpiteiden tulee siirtyä myös hyvinvointialueelle, jotta koronaepidemiasta toipumista ja palveluvelan hoitamista voidaan edelleen jatkaa. Tähän tulee kiinnittää erityistä huomiota toimenpiteiden toteuttamisessa, jatkosuunnitelmia pohtiessa sekä hyvinvointialueen valmistelussa.

Kehittämisehdotuksia toimenpiteisiin

Vaikka toipumissuunnitelma on hyvin laaja ja kattava, on tätä raporttia tehdessä noussut kuitenkin esiin katvealueita toipumisessa. Toipumissuunnitelman toimenpiteiden määrittely aloitettiin heti koronakriisin alkuvaiheessa, jolloin toimenpiteet ovat perustuneet toimialojen omiin kokemuksiin, tietoihin ja arvioihin kriisin vaikutuksista.

Toipumissuunnitelmassa ei ole mainittu lähisuhdeväkivaltaa eikä suunnitelmasta löydy siihen liittyviä toimenpiteitä. Lähisuhdeväkivalta on pahentunut koronaepidemian aikana. Väkivalta on epidemian myötä siirtynyt ja painottunut koteihin ja yksityisiin tiloihin, joka on osaltaan voinut muuttaa väkivaltaa vakavammaksi ja se on myös sukupuolittunut. Myös lapsien ja nuorien kokema väkivalta on yleistynyt, ja heistä aiempaa useampi on kokenut fyysistä ja henkistä väkivaltaa esimerkiksi vanhempien toimesta. Epidemian aikana koulujen ja päiväkotien sulkutilat ovat vähentäneet väkivallan tunnistamista lapsien ja nuorten osalta. Nämä ovat olleet osalle lapsista ainoita paikkoja, jossa turvalliset aikuiset ovat läsnä. Koronaepidemian aikana turvakotien asiakasmäärät ovat laskeneet, joka kertoo siitä, että väkivaltaa kokeneet eivät ole hakeutuneet tai päässeet palveluihin. Peruspalveluissa tulisi kiinnittää huomiota erityisesti maahanmuuttajien ja lasten tarpeiden huomioimiseen sekä lähisuhdeväkivallan puheeksi ottamiseen, jotta kokemukset eivät jäisi piiloon. Maahanmuuttajien kohdalla erityistä huolta herättää lukutaidottomat henkilöt. Myös viestintään on panostettava ja lähisuhdeväkivallasta ja avun saamisesta tulee tiedottaa monikielisesti ja monikanavaisesti, jotta tieto olisi eri väestöryhmien saatavilla. Uhrien tukipalveluja tulisi tuoda esiin enemmän ja väkivallan tunnistamiseen tulisi panostaa. (Hietamäki ym. 2022, 72–74; Mesiäislehto ym. 2022, 122.) Tämä olisi hyvä ottaa huomioon jatkotoimenpiteitä suunnitellessa. Lähisuhdeväkivalta on myös yksi Vantaan kaupungin turvallisuussuunnitelman teemoista, ja painopistealueina siinä ovat ennalta ehkäisy, varhainen tunnistaminen ja puheeksi ottaminen, naisiin kohdistuva väkivalta ja haavoittuvassa asemassa olevat ryhmät. (Turvallisuussuunnitelma 2021.)

Nykyisissä toipumissuunnitelman toimenpiteissä maahanmuuttajille kohdistettuja toimenpiteitä ovat ainoastaan suomen kielen opetukseen liittyvät toimenpiteet. Kuitenkin Suomeen muuttaneella väestöllä koronakriisin haitalliset vaikutukset ovat näkyneet elinoloissa sekä terveydessä ja hyvinvoinnissa. Joka viidennellä maahan muuttaneista on ollut psyykkistä kuormittuneisuutta koronaepidemian aikana, mikä on melkein kaksi kertaa enemmän kuin koko väestössä. Myös univaikeudet, yksinäisyyden kokemukset ja syrjintäkokemukset ovat lisääntyneet. Esimerkiksi syrjinnän vastainen työ ja hyvien väestösuhteiden aktiivinen ja ennakoiva edistäminen olisi tärkeää huomioida seuraavia toimenpiteitä suunnitellessa. (Castaneda & Skogberg 2022, 216, 218.)

Lisäksi toipumissuunnitelman toimenpiteissä ei ole mainittu ollenkaan järjestökenttää eikä suunnitelmasta löydy myöskään varsinaisia toimenpiteitä

järjestöihin liittyen. Koronakriisi on varmasti näkynyt myös järjestötoiminnassa ja järjestökentältä kaupunki saattaisi saada näkökulmia toipumiseen. Järjestöt olisikin hyvä ottaa mukaan jälkihoitoon ja jatkossa pohtia yhdessä mahdollisia toimenpiteitä. Myös toipumissuunnitelmasta jo löytyviä toimenpiteitä voisi myös tarkastella järjestöjen näkökulmasta. Koronakriisi on todennäköisesti näkynyt myös järjestöjen taloudessa ja järjestöjen tukeminen olisikin tärkeää koronanepidemian jälkeen. Järjestöjen tukeminen olisikin hyvä huomioida seuraavalla avustuskierroksella.

Toipumissuunnitelman toimenpiteiden jatkotarkastelu ja arviointi

Toimialojen vastauksissa näkyy erityisesti se, että osaa toimenpiteistä on toteutettu vielä vähän aikaa: vastauksissa ei ole välttämättä pystytty arvioimaan vielä ollenkaan vaikuttavuutta tai jatkotoimenpiteet ja –suunnitelmat ovat vielä määrittämättä. Vastaavasti hyvinvointialueuudistus näkyy epävarmuutena vielä ainakin joidenkin toimenpiteiden kohdalla. Onkin perusteltua arvioida toimenpiteiden etenemistä, vaikuttavuutta sekä yleisesti toipumista, kun toimenpiteitä on toteutettu pidempään. Tämä arviointi olisi hyvä suorittaa laadullisena arviona ja haastatteleamalla toimialoja tarkempien tietojen saamiseksi. Samassa yhteydessä tulisi myös tarkastella määrärahojen suuntaamisen vaikuttavuutta ja rahallisten panosten vaikutuksia toipumiseen.

Toimenpiteiden toteutumista tulisi seurata säännöllisesti. Tällöin voidaan huomata puutteita toimenpiteiden etenemisessä, tarve lisätoimenpiteille tai onko jokin toimenpide sellainen, että se tulisi vakiinnuttaa pysyväksi toiminnaksi. Seuraavassa kaupungin talousarviossa tulee myös ottaa huomioon mahdolliset lisätoimenpiteet, niihin tarvittavat määrärahat ja tarvitaanko määrärahoja toimenpiteiden vakiinnuttamiseen.

LÄHTEET

Sähköiset

Castaneda, A. & Skogberg, N. 2022. Suomeen muuttanut väestö. Teoksessa Kestilä L., Kapiainen S., Mesiäislehto M. & Rissanen P. 2022 (toim.). Covid-19-epidemian vaikutukset hyvinvointiin, palvelujärjestelmään ja kansantalouteen: Asiantuntija-arvio, kevät 2022. s. 216–220. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Raportti 4/2022. Helsinki.

https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/144268/THL_Rap4_2022_Covid-seuranta_kevat_2022_web.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Eronen, A., Hiilamo, H., Ilmarinen, K., Jokela, M., Karjalainen, P., Karvonen, S., Kivipelto, M., Koponen, E., Leeman, L., Londén, P. & Saikku, P. 2020.

Sosiaalibarometri 2020. Soste, Helsinki. **<https://www.soste.fi/wp-content/uploads/2020/07/SOSTE-Sosiaalibarometri-2020.pdf>**

Harjunmaa, U., Helminen, S., Soukka, T., Auero, M. & Hiivala, N. 2022. Suun terveydenhuolto. Teoksessa Kestilä L., Kapiainen S., Mesiäislehto M. & Rissanen P. 2022 (toim.). Covid-19-epidemian vaikutukset hyvinvointiin, palvelujärjestelmään ja kansantalouteen: Asiantuntija-arvio, kevät 2022. s. 111–122. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Raportti 4/2022. Helsinki.

https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/144268/THL_Rap4_2022_Covid-seuranta_kevat_2022_web.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Hietamäki, J., Nipuli, S., Peltonen, J., Helenius, J. & Vuorenmaa, M. 2022. Turvallisuus ja lähisuhdeväkivalta. Teoksessa Kestilä L., Kapiainen S., Mesiäislehto M. & Rissanen P. 2022 (toim.). Covid-19-epidemian vaikutukset hyvinvointiin, palvelujärjestelmään ja kansantalouteen: Asiantuntija-arvio, kevät 2022. s. 72–84. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Raportti 4/2022. Helsinki.

https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/144268/THL_Rap4_2022_Covid-seuranta_kevat_2022_web.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Karvonen, S. & Honkatukia, J. 2022. Työttömyys, lomautukset ja koettu toimeentulo. Teoksessa Kestilä L., Kapiainen S., Mesiäislehto M. & Rissanen P. 2022 (toim.). Covid-19-epidemian vaikutukset hyvinvointiin, palvelujärjestelmään ja kansantalouteen: Asiantuntija-arvio, kevät 2022. s. 63–71. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Raportti 4/2022. Helsinki.

[https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/144268/THL_Rap4_2022_Covid-seuranta kevat 2022 web.pdf?sequence=4&isAllowed=y](https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/144268/THL_Rap4_2022_Covid-seuranta_kevat_2022_web.pdf?sequence=4&isAllowed=y)

Kestilä L., Kapiainen S., Mesiäislehto M. & Rissanen P. 2022 (toim.). Covid-19-epidemian vaikutukset hyvinvointiin, palvelujärjestelmään ja kansantalouteen: Asiantuntija-arvio, kevät 2022. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Raportti 4/2022. Helsinki.

[https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/144268/THL_Rap4_2022_Covid-seuranta kevat 2022 web.pdf?sequence=4&isAllowed=y](https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/144268/THL_Rap4_2022_Covid-seuranta_kevat_2022_web.pdf?sequence=4&isAllowed=y)

Kivipelto, M., Ilmarinen, K. & Liukko, E. 2022. Sosiaalipalvelut ja etuudet. Teoksessa Kestilä L., Kapiainen S., Mesiäislehto M. & Rissanen P. 2022 (toim.). Covid-19-epidemian vaikutukset hyvinvointiin, palvelujärjestelmään ja kansantalouteen: Asiantuntija-arvio, kevät 2022. s. 133–143. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Raportti 4/2022. Helsinki.

[https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/144268/THL_Rap4_2022_Covid-seuranta kevat 2022 web.pdf?sequence=4&isAllowed=y](https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/144268/THL_Rap4_2022_Covid-seuranta_kevat_2022_web.pdf?sequence=4&isAllowed=y)

Koponen, E., Liukko, E. & Muurinen, H. 2020. Koronasta aiheutuva palveluvaje työikäisten palveluissa. Tutkimuksesta tiiviisti 29/2020. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Helsinki.

https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/140492/URN_ISBN_978-952-343-553-7.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Koponen, P., Liukko, E., Sutela, H., Mäkinen, J.-P., Sainio, P. & Koskinen, S. 2022. Työikäiset. Teoksessa Kestilä L., Kapiainen S., Mesiäislehto M. & Rissanen P. 2022 (toim.). Covid-19-epidemian vaikutukset hyvinvointiin, palvelujärjestelmään ja kansantalouteen: Asiantuntija-arvio, kevät 2022. s. 195–207. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Raportti 4/2022. Helsinki.

[https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/144268/THL_Rap4_2022_Covid-seuranta kevat 2022 web.pdf?sequence=4&isAllowed=y](https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/144268/THL_Rap4_2022_Covid-seuranta_kevat_2022_web.pdf?sequence=4&isAllowed=y)

Kuussaari, K., Heiskanen, M., Partanen, A., Viskari, I., Järvinen-Tassopoulos, J. & Marionneau, V. 2022. Päihde- ja riippuvuuspalvelut. Teoksessa Kestilä L., Kapiainen S., Mesiäislehto M. & Rissanen P. 2022 (toim.). Covid-19-epidemian vaikutukset hyvinvointiin, palvelujärjestelmään ja kansantalouteen: Asiantuntija-arvio, kevät 2022. s. 144–153. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Raportti 4/2022. Helsinki.

[https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/144268/THL_Rap4_2022_Covid-seuranta kevat 2022 web.pdf?sequence=4&isAllowed=y](https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/144268/THL_Rap4_2022_Covid-seuranta_kevat_2022_web.pdf?sequence=4&isAllowed=y)

Lahtela, J. & Pietiläinen, M. 2022. Palkansaajat ovat kokeneet korona-ajan työolot eri tavoin – onko sukupuolella ollut merkitystä? Tieto&Trendit asiantuntija-artikkelit ja ajankohtaisblogit. Tilastokeskus. 23.5.2022.

<https://www.stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2022/palkansaajat-ovat-kokeneet-korona-ajan-tyoolot-eri-tavoin-onko-sukupuolella-ollut-merkitysta/>

Lammi-Taskula, J., Lindberg, P., Närvi, J., Kauppinen, T., Gissler, M., Hakulinen, T., Hauhio, N., Helenius, J., Hietanen-Peltola, M., Jahnukainen, J., Eriksson, P., Utriainen, S., Weckroth, N., Saariluoma, L., Kiviruusu, O. & Aalto-Setälä, T. 2022. Lapset, nuoret ja perheet. Teoksessa Kestilä L., Kapiainen S., Mesiäislehto M. & Rissanen P. 2022 (toim.). Covid-19-epidemian vaikutukset hyvinvointiin, palvelujärjestelmään ja kansantalouteen: Asiantuntija-arvio, kevät 2022. s. 168–186. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Raportti 4/2022. Helsinki.

[https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/144268/THL_Rap4_2022_Covid-seuranta kevat 2022 web.pdf?sequence=4&isAllowed=y](https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/144268/THL_Rap4_2022_Covid-seuranta_kevat_2022_web.pdf?sequence=4&isAllowed=y)

Luoma, M-L., Kehusmaa, S. & Edgen, J. 2022. Ikääntyneet. Teoksessa Kestilä L., Kapiainen S., Mesiäislehto M. & Rissanen P. 2022 (toim.). Covid-19-epidemian vaikutukset hyvinvointiin, palvelujärjestelmään ja kansantalouteen: Asiantuntija-arvio, kevät 2022. s. 155–167. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Raportti 4/2022. Helsinki.

[https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/144268/THL_Rap4_2022_Covid-seuranta kevat 2022 web.pdf?sequence=4&isAllowed=y](https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/144268/THL_Rap4_2022_Covid-seuranta_kevat_2022_web.pdf?sequence=4&isAllowed=y)

Mesiäislehto, M., Elomäki, A., Kivipelto, M., Närvi, J., Räsänen, T., Sutela, H. & Kärkkäinen, E. 2022. Koronakriisin vaikutukset sukupuolten tasa-arvoon Suomessa. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2022:46. Valtioneuvoston kanslia. Helsinki.

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164176/VNTEAS_2022_46.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Mäkelä, P., Gunnar, T., Järvinen-Tassopoulos, J., Jääskeläinen, M., Kankaanpää, A., Karlsson, T. & Marionneau, V. 2022. Päihteiden käyttö ja rahapelaaminen. Teoksessa Kestilä L., Kapiainen S., Mesiäislehto M. & Rissanen P. 2022 (toim.). Covid-19-epidemian vaikutukset hyvinvointiin, palvelujärjestelmään ja

kansantalouteen: Asiantuntija-arvio, kevät 2022. s. 57–62. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Raportti 4/2022. Helsinki.

[https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/144268/THL_Rap4_2022_Covid-seuranta kevat 2022 web.pdf?sequence=4&isAllowed=y](https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/144268/THL_Rap4_2022_Covid-seuranta_kevat_2022_web.pdf?sequence=4&isAllowed=y)

Nuorisotyö raiteilla. 2022. Vantaan kaupunki.

<https://www.vantaa.fi/fi/hankkeet/hanke/mek-nuorisotyo-raiteilla-ntr>

Owal Group Oy. 2021. Koronavirusepidemian vaikutukset toisen asteen koulutukseen. **https://owalgroup.com/wp-content/uploads/2021/03/Koronan-vaikutukset-toisen-asteen-koulutukseen_1603.pdf**

Parikka, S., Koskela, T., Hietajärvi, L., Ikonen, J. & Salmela-Aro, K. 2022. Korkeakouluopiskelijat. Teoksessa Kestilä L., Kapiainen S., Mesiäislehto M. & Rissanen P. 2022 (toim.). Covid-19-epidemian vaikutukset hyvinvointiin, palvelujärjestelmään ja kansantalouteen: Asiantuntija-arvio, kevät 2022. s. 187–194. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Raportti 4/2022. Helsinki.
[https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/144268/THL_Rap4_2022_Covid-seuranta kevat 2022 web.pdf?sequence=4&isAllowed=y](https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/144268/THL_Rap4_2022_Covid-seuranta_kevat_2022_web.pdf?sequence=4&isAllowed=y)

Pärnänen, A. 2022. Yrittäjien työllisyys toipunut hyvin koronasta – tietyillä toimialoilla työllisyys kuitenkin edelleen heikompi. Tieto&Trendit asiantuntija-artikkelit ja ajankohtaisblogit. Tilastokeskus. 11.5.2022.
<https://www.stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2022/yrittajien-tyollisyys-toipunut-hyvin-koronasta-tietyilla-toimialoilla-tyollisyys-kuitenkin-edelleen-heikompi/>

Rissanen, P., Kestilä, L., Kapiainen, S. & Mesiäislehto, M. 2022. Johdanto. Teoksessa Kestilä L., Kapiainen S., Mesiäislehto M. & Rissanen P. 2022 (toim.). Covid-19-epidemian vaikutukset hyvinvointiin, palvelujärjestelmään ja kansantalouteen: Asiantuntija-arvio, kevät 2022. s. 35–40. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Raportti 4/2022. Helsinki.
[https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/144268/THL_Rap4_2022_Covid-seuranta kevat 2022 web.pdf?sequence=4&isAllowed=y](https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/144268/THL_Rap4_2022_Covid-seuranta_kevat_2022_web.pdf?sequence=4&isAllowed=y)

Skogberg N., Koponen P., Lilja E., Austero S., Achame S. & Castaneda A.E. Access to information, preventive measures and working conditions during the coronavirus epidemic – findings of the population-based MigCOVID Survey among persons who have migrated to Finland. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Työpaperi 8/2021.

Helsinki.

https://thl.fi/documents/10531/6484308/TYO+2021_008_Tiivistelm%C3%A4+suomeksi+%281%29.pdf/f54a398b-f6d2-7ece-0098-7f17458bec9e?t=1630946787921

Sutela, H. 2020. Koronakriisin työllisyysvaikutuksia on tarkasteltava sukupuolen mukaan – tällä kertaa iskut osuivat erityisesti naisiin. Tieto&Trendit asiantuntija-artikkelit ja ajankohtaisblogit. Tilastokeskus. 17.12.2020.

<https://www.stat.fi/tietotrendit/blogit/2020/koronakriisin-tyollisyysvaikutuksia-on-tarkasteltava-sukupuolen-mukaan-talla-kertaa-iskut-osuivat-erityisesti-naisiin/>

Sutela, H. 2021. Koronakriisin sukupuolivaikutukset työmarkkinoilla näennäisen ristiriitaisia – pandemia heijastunut eri tavoin osa- ja kokoaikatyöhön. Tieto&Trendit asiantuntija-artikkelit ja ajankohtaisblogit. Tilastokeskus. 29.10.2021.

<https://www.stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2021/koronakriisin-sukupuolivaikutukset-tyomarkkinoilla-naennaisen-ristiriitaisia-pandemia-koetellut-eri-ryhmia-eri-tavoin/>

Suvisaari, J., Aalto-Setälä, T., Kiviruu O., Parikka, S. & Koskela T. 2022. Mielenterveys. Teoksessa Kestilä L., Kapiainen S., Mesiäislehto M. & Rissanen P. 2022 (toim.). Covid-19-epidemian vaikutukset hyvinvointiin, palvelujärjestelmään ja kansantalouteen: Asiantuntija-arvio, kevät 2022. s. 42–51. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (THL). Raportti 4/2022. Helsinki.

[https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/144268/THL_Rap4_2022_Covid-seuranta kevat 2022 web.pdf?sequence=4&isAllowed=y](https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/144268/THL_Rap4_2022_Covid-seuranta_kevat_2022_web.pdf?sequence=4&isAllowed=y)

Suvisaari, J. & Rissanen, P. 2022. Mielenterveyspalvelut. Teoksessa Kestilä L., Kapiainen S., Mesiäislehto M. & Rissanen P. 2022 (toim.). Covid-19-epidemian vaikutukset hyvinvointiin, palvelujärjestelmään ja kansantalouteen: Asiantuntija-arvio, kevät 2022. s. 133–143. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (THL). Raportti 4/2022. Helsinki.

[https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/144268/THL_Rap4_2022_Covid-seuranta kevat 2022 web.pdf?sequence=4&isAllowed=y](https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/144268/THL_Rap4_2022_Covid-seuranta kevat 2022_web.pdf?sequence=4&isAllowed=y)

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. 2022. Vantaan kaupunki.

<https://www.vantaa.fi/fi/kaupunki-ja-paatoksenteko/vastuullisuus/tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuus>

THL. 2022a. Huostassa olevien lasten määrä väheni vuonna 2021. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. <https://thl.fi/fi/-/huostassa-olevien-lasten-maara-vaheni-vuonna-2021?redirect=%2Ffi%2F>

THL. 2022b. Ravitsemus ja koronaepidemia. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. <https://thl.fi/fi/web/elintavat-ja-ravitsemus/ajankohtaista/ravitsemus-ja-koronaepidemia>

Toimintaympäristötiedot. 2022. Vantaan kaupunki. <https://www.vantaa.fi/fi/kaupunki-ja-paatoksenteko/tietoa-vantaasta/tilastot-ja-tutkimukset/toimintaymparistotiedot>

Toipumissuunnitelma. 2021. Vantaan kaupunki. Koronaepidemiasta palautuminen ja palveluvelan hoitaminen. <https://paatokset.vantaa.fi/ktwebscr/files/show?doctype=3&docid=2292282&version=1>

Tuominen, M. 2022. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus eivät ole. Ne tehdään. Vantaan kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön suunnitelma strategiakaudelle 2022–2025. Vantaa. <https://www.vantaa.fi/sites/default/files/document/Vantaan%20kaupungin%20tasa-arvo-%20ja%20yhdenvertaisuusty%C3%B6n%20suunnitelma%20strategiakaudelle%202022-2025.pdf>

Turvallisuussuunnitelma. 2021. Vantaan kaupunki. <https://www.vantaa.fi/sites/default/files/document/Turvallisuussuunnitelma%202021%20KH%201.11.2021%20FINAL.pdf>

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2022. Työnvälitystilasto. Uudenmaan työllisyyskatsaus, Huhtikuu 2022. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Helsinki. https://www.ely-keskus.fi/documents/13166/0/Tkat_FI.pdf/75b878a2-17a6-a509-00e7-f0deb511c077?t=1653292322919

Ukkola, A. 2021. Tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja osallisuus koulutuksessa – katsaus kansallisiin arviointeihin. Väättäinen, Hanna (toim.) Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. https://karvi.fi/wp-content/uploads/2022/01/KARVI_T1621.pdf

Valtioneuvosto. 2021. Koronapandemian vaikutuksia kulttuurialalla 2020–2021. Raportti kyselyn vastauksista. Valtioneuvoston julkaisuja 2021:26. Valtioneuvosto. Helsinki, Suomi 2021.

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162973/VN_2021_26.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Valtioneuvosto. 2020. Mitä yli 70-vuotiaan pitää ottaa huomioon koronavirustilanteessa? **<https://valtioneuvosto.fi/-/1271139/mita-yli-70-vuotiaan-pitaa-ottaa-huomioon-koronavirustilanteessa->**

Varanka, J., Packalen, P., Voipio-Pulkki, L-M., Määttä, S., Pohjola P., Salminen, M., Railavo, J., Berghäll, J., Samuli Rikama, S., Nederström, H. & Hiitola, J. COVID-19-kriisin yhteiskunnalliset vaikutukset Suomessa: Keskipitkän aikavälin arvioita.

Valtioneuvoston julkaisuja 2022:14. Valtioneuvosto. Helsinki, Suomi 2022.

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163983/VN_2022_14.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Virtanen, L., Kaihlanen, A-M., Kouvonen, A., Safarov, N., Laukka, E., Valkonen, P. & Heponiemi, T. 2022. Hyvinvointiyhteiskunnan digitaaliset palvelut yhdenvertaisiksi — 9 kriittistä toimenpidettä haavoittuvassa asemassa olevien huomioimiseksi.

Päätösten tueksi 1/2022. Helsinki: Terveiden ja hyvinvoinnin laitos.

https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/143708/URN_ISBN_978-952-343-811-8.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Väre, A., Holm, M., Hakoma, R., Hintsala, S., Lindström, E., Rieppo, S., Sainio, P. & Nurmi-Koikkalainen, P. 2022. Toimintarajoitteiset ja vammaiset henkilöt. Teoksessa Kestilä L., Kapiainen S., Mesiäislehto M. & Rissanen P. 2022 (toim.). Covid-19-epidemian vaikutukset hyvinvointiin, palvelujärjestelmään ja kansantalouteen: Asiantuntija-arvio, kevät 2022. s. 208–215. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Raportti 4/2022. Helsinki.

[https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/144268/THL_Rap4_2022_Covid-seuranta kevat 2022 web.pdf?sequence=4&isAllowed=y](https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/144268/THL_Rap4_2022_Covid-seuranta_kevat_2022_web.pdf?sequence=4&isAllowed=y)

Julkaisemattomat

Hyvinvointikatsaus. 2022. Vantaan kaupunki. Koronapandemian vaikutukset vantaalaisten hyvinvointiin.

Monimuotoisen työllistämisen raportti. 2022. 6.6.2022. Vantaan kaupunki.

Myönteisen erityiskohtelun toimintaohjelma. 2019. Ohjelmasuunnitelma 2019–2021. Vantaan kaupunki.

Taustamuistio. 2022. Koronaepidemian vaikutukset vantaalla. Muistio toipumissuunnittelun taustaksi. Päivitetty versio. Vantaan kaupunki.

LIITTEET

Liite *Indikaattorit toipumissuunnitelman väliraporttiin* on erillisenä liitetiedostona.

KORONAEPIDEMIAN VAIKUTUKSET VANTAALLA

**MUISTIO TOIPUMISSUUNNITTELUN
TAUSTAKSI**

Kaupunginhallitus 19.9.2022

**Vantaa
Vanda**

SISÄLLYSLUETTELO

KORONAVIRUSEPIDEMIA	4
Koronavirus ja covid-19-tauti	5
Epidemian eteneminen, ensimmäinen aalto	6
Epidemian eteneminen, toinen aalto	8
Epidemian eteneminen, kolmas aalto	13
Epidemian eteneminen, neljäs aalto	15
Epidemian eteneminen, viides aalto lokakuu-joulukuu 2021	18
Epidemian eteneminen, viides aalto tammikuu-maaliskuu 2022	22
Epidemiatilanne huhti-toukokuussa 2022	25
 EPIDEMIAN VAIKUTUKSET VANTAALLA	 28
Häiriötilannejohtaminen	28
Viestintä	31
Vantaa.fi viestinnän pääkanava	31
Monikielinen koronaviestintä	31
Kaupunginjohtajan koronainfot	32
Maksettu mainonta	32
Korona-auto	32
Sisäinen koronaviestintä	32
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan viestintä	33
Kasvatuksen ja oppimisen toimialan viestintä	34
Epidemiaan liittyvät lainsäädännön muutokset, lausunnot ja edunvalvonta	35
Koronaepidemian vaikutukset vantaalaisiin	36
Työttömyyden kasvu	36
Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden tarve	39
Lasten ja nuorten oppimisvaje ja vaikutukset oppilas- ja opiskelijahuollon tarpeeseen	44
Lasten ja nuorten hyvinvointi	47
Kulttuuri ja tapahtumat	48
Osallisuus, yhteisöllisyys ja syrjäytymisen ehkäisy	49
Harrastustoiminnan rajoitukset	49
Kirjastojen rajoitukset	50

Asukastilat ja kuntalaispalvelut.....	51
Vaikutukset organisaation toimintaan ja talouteen	52
Kaupunkistrategia ja johto	52
Sosiaali- ja terveydenhuolto	53
Kasvatus ja oppiminen	55
Kaupunkikulttuuri.....	56
Kaupunkiympäristö.....	56
Vaikutukset kaupungin henkilöstöön	57
Kriisin opit	59
Viestintä ja tiedonkulku	59
Johtaminen ja päätöksenteko.....	59
Työssäjaksaminen	60
Etätyö ja läsnätyö.....	61
Elinkeinoelämä.....	61
Huoltovarmuus, laadun- ja jatkuvuudenhallinta, turvallisuus	61

VANTAAN KAUPUNKI

09/2021, PÄIVITETTY 06/22

KAUPUNKISTRATEGIAN JA JOHDON TOIMIALA

KORONAVIRUSEPIDEMIA

Tässä muistiossa on kuvattu koronaepidemian eteneminen Vantaalla maaliskuusta 2020 toukokuuhun 2022. Epidemian aikana Suomi on ollut kaksi kertaa valtioneuvoston ja tasavallan presidentin julistamissa poikkeusoloissa: 17.3.–16.6.2020 ja 1.3.–27.4.2021. Kevään 2020 aikana toteutettiin myös historialliset liikkumisrajoitukset, joiden aikana Uudenmaan asukkaiden oli pysyttävä maakunnan alueella ja muiden maakuntien asukkaat eivät voineet käydä Uudellamaalla. Tämä sulku oli voimassa 28.3.–15.4.2020.

Muistiossa on kuvattu epidemian keskeiset vaikutukset Vantaan kaupungin toimintaan ja palveluihin ja vantaalaisten elämään. Muistio on laadittu Vantaan toipumissuunnitelman taustaksi taustoittamaan ja perustelemaan toipumisen edellyttämiä toimenpiteitä ja helpottamaan päätöksentekoa. Muistio perustuu toipumissuunnittelun aikana kerättyyn materiaaliin.

Muistio ja toipumissuunnitelma käsiteltiin kaupunginhallituksessa syksyllä 2021. Epidemian aiheuttamia pidemmän aikavälin painotuksia toiminnassa sisällytetään myös samaan aikaan laadittavaan valtuustokauden strategiaan. Toipumissuunnitelmaan tarvittavat määräaikaisten lisäresurssit päätetään erikseen talousarviokäsittelyiden yhteydessä.

Taustamuistiota ja toipumissuunnitelmaa laadittaessa ollaan edelleen koronaepidemian keskellä ja tarve tilanteen seuraamiselle jatkuu. Taustamuistion päivittäminen tehtiin touko-kesäkuussa 2022. Toimialat täydensivät heitä koskevia tietojaan koskemaan koko tähänastista korona-aikaa. Myös tiedot epidemian etenemisestä päivitettiin toukokuulle 2022 asti. Toipumissuunnitelmaa ja sen taustamuistiota tarkastellaan uudelleen vielä myöhemmin.

Koronavirus ja covid-19-tauti

”Uusi koronavirus aiheuttaa äkillisen hengitystieinfektion. Taudinkuva voi vaihdella lähes oireettomasta taudista vakavaan tautiin. Oireet voivat myös vaihdella taudin edetessä. Monella vakavampia oireita saaneella on lisäksi ollut jokin riskitekijä, kuten korkea ikä tai vaikea-asteinen sydänsairaus. Oireita voivat olla päänsärky, haju- tai makuaistin häiriöt, nuha, nenän tukkoisuus, yskä, hengenahdistus, voimattomuus, väsymys, lihaskivut, kurkkukipu, kurkun karheus, kuume, pahoinvointi, oksentelu ja ripuli.

Vakavassa covid-19-taudissa potilas voi saada, keuhkokuumeen, akuutin hengitysvaikeusoireyhtymän (acute respiratory distress syndrome, ARDS) ja muita komplikaatioita. Potilaan tila voi heiketä nopeasti. Tilan heikkeneminen tapahtuu tavallisimmin sairauden toisella viikolla. Vakava koronavirustauti voi johtaa kuolemaan. Osa covid-19-tautiin sairastuneista tarvitsee sairaala- tai tehohoitoa, joka voi kestää pitkään. Hengitysvaikeudesta kärsivät potilaat voivat tarvita hengityskonehoitoa, joka saattaa altistaa bakteeri-infektioille.

Potilaat voivat saada myös muita komplikaatioita, kuten alaraajan syvän laskimotukoksen, keuhkoveritulpan tai aivoverenkiertohäiriöitä. Nämä johtuvat osin siitä, että koronavirusinfektio lisää veren hyytymistäipumusta. Joillekin potilaille tulee neurologisia oireita, kuten vireystason muutoksia. Sairaalahoidon tarve on yleisempää iäkkäillä, erityisesti 60 vuotta täyttäneillä, ja potilailla, joilla on perussairauksia. covid-19-potilaiden riski kuolla lisääntyy nopeasti iän myötä, ja se on merkittävästi suurempi kuin influenssassa. Osa potilaista saattaa kärsiä covid-19-taudin pitkäaikaisseurauksista, kuten väsymyksestä, hengenahdistuksesta, yskästä, nivel- ja rintakivuista.”
(Lähde: THL)

Epidemian eteneminen, ensimmäinen aalto

Koko maailmaa ravisuttaneen koronapandemian vaikutukset kantautuivat Vantaalle jo aikaisessa vaiheessa vuotta 2020. Kaupungin häiriötilanteen johtamisjärjestelmä otettiin virallisesti käyttöön torstaina 12.3.2020. Tätä ennen tilannetta oli seurattu ja käsitelty jo kaupungin johtoryhmässä ja pidempään sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan johtoryhmässä. Tuossa vaiheessa koronavirustartuntojen määrä oli sekä Suomessa että Vantaalla vielä hyvin alhainen. Häiriötilannejohtoryhmän maanantain 16.3.2020 aamun muistion mukaan todettujen koronavirustartuntojen määrä Suomessa oli 243 ja Vantaalla 12. Vantaalaisten tartunnan saaneiden oireet olivat lieviä ja he kaikki olivat kotona hoidossa.

Tilanne muualla Euroopassa oli kuitenkin merkittävästi huonompi ja valtioneuvosto tiedotti tuon samaisen maanantain aikana, että hallitus on todennut yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa, että maassa vallitsevat koronavirustilanteen vuoksi poikkeusolot. Samalla hallitus linjasi lisätoimenpiteistä koronavirustilanteen hoitamiseksi Suomessa.

Kuva 1 Viikoittaiset tartuntamäärät 1.6.2020 asti

Kuva 2 Päiväkohtaiset tautitapaukset 1.6.2020 asti Vantaalla ja HUS alueella

16.3.2020 valtioneuvoston asettamat keskeisimmät lisätoimenpiteet kaupungin ja kaupunkilaisten kannalta:

- Koulujen, oppilaitosten, korkeakoulujen, kansalaisopistojen ja muun vapaan sivistystyön tilojen sulkeminen ja **siirtyminen niissä etäopetukseen** pois lukien ainoastaan esiopetus ja perusopetuksen 1.-3. luokkien lähiopetus niille lapsille, joiden vanhemmat työskentelivät yhteiskunnan toiminnan kannalta kriittisillä aloilla sekä erityisen tuen päätöksen saaneiden oppilaiden lähiopetus sitä tarvitseville kuitenkin niin, että ne vanhemmat, joiden on mahdollista järjestää lapsen hoito kotona, menettelevät niin.
- Kehotus järjestää **lasten hoito kotona**, mikäli se oli mahdollista.
- **Ylioppilastutkinnon kokeiden** toteuttaminen nopeutetussa aikataulussa.
- **Julkisten kokoontumisten rajoittaminen** kymmeneen henkilöön ja suositus välttää tarpeetonta oleskelua yleisillä paikoilla.
- **Valtion ja kuntien tilojen sulkeminen** sisältäen muun muassa kirjastot, harrastustilat, nuorisotilat, järjestöjen kokoontumistilat, museot, jne. Vastaava suositus annettiin myös yksityisille ja kolmannen sektorin toimijoille sekä uskonnollisille yhteisöille.
- **Vierailukielto** vanhusten ja muiden riskiryhmien asukaspalveluyksiköissä, hoitolaitoksissa, terveydenhuollon yksiköissä ja sairaaloissa tietyin poikkeuksin.
- Kehotus julkisen sektorin työnantajille määrätä työntekijät mahdollisimman laajasti **etätyöhön**.
- Velvoite yli 70-vuotiaille **välttää lähikontaktia** muiden ihmisten kanssa.
- **Sosiaali- ja terveydenhuollon kapasiteetin lisääminen ja toisaalta kiireettömän toiminnan vähentäminen ja samalla lakisääteisistä määrärajoista ja velvoitteista joustaminen**
- Kansanterveyden ja terveysturvallisuuden vuoksi **valmistelun aloittaminen rajojen sulkemiseksi** pikaisella aikataululla sekä
- Ulkomailta palaavien ohjaaminen **karanteeniin**.

Vantaalaistenkin elämään asetettiin siis nopealla aikataululla ja kohtuullisen rauhallisessa tilanteessa erittäin merkittäviä ja poikkeuksellisia rajoitustoimia. Ensimmäisen aallon aikaiset poikkeusolot olivat voimassa lopulta 17.3.–16.6.2020.

Ensimmäisen aallon aikana toteutettiin myös koko Uudenmaan maakunnan ja muiden maakuntien väliset liikkumisrajoitukset, jolloin Uudenmaan asukkaiden oli pysyttävä maakunnan alueella ja muiden maakuntien asukkaat eivät voineet käydä Uudellamaalla. Vapaa-ajan matkustus ei ollut sallittua. Jokaisella oli kuitenkin oikeus palata koti- tai asuinpaikkakunnalleen. Uudenmaan sulkua toteutettiin, koska koronaviruksen ilmaantuvuus oli tuossa vaiheessa Uudellamaalla ja erityisesti pääkaupunkiseudulla selvästi muuta maata korkeampi. Tämä hyvin poikkeuksellinen sulkua oli lopulta voimassa 28.3.–15.4.2020. Rajoitustoimista huolimatta epidemia kuitenkin kiihtyi ja tartuntojen määrä kasvoi tasaisesti kevään 2020 aikana.

Aikajana, ensimmäinen aalto

Päivämäärä	Tartuntamäärä ja ilmaantuvuus	Tapahtumat/toimenpiteet
Alkuvuosi 2020		Seuranta ja käsittely kaupungin ja sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan johtoryhmissä
12.3.2020	Tartunnat: 12 (15.3.2020)	Häiriötilanteen johtamisjärjestelmä käyttöön
16.3.2021	Tartunnat: 19	Hallitus ja presidentti toteavat Suomen olevan poikkeusoloissa
28.3.2020	Tartunnat: 72 Ilmaantuvuus 7 vrk: 18,1	Uudenmaan sulkuliikkumisrajoitukset käyttöön
15.4.2020	Tartunnat: 244 Ilmaantuvuus 7 vrk: 26,1 Ilmaantuvuus 14 vrk: 67,8	Liikkumisrajoitukset päättyvät
Kesäkuu 2020	Tartunnat: 878 (15.6.2020) Ilmaantuvuus 7 vrk: 2,9 Ilmaantuvuus 14 vrk: 16,8	Tilanne rauhoittuu kesää kohti.

Kesän 2020 aikana epidemiatilanne rauhoittui. Kesäkuun 2020 viimeisen häiriötilannejohtoryhmän muistion mukaan vantaalaisia koronatartunnan saaneita oli yhteensä 886 ja Suomessa 7 209, kun niitä 3. elokuuta 2020 oli 917 ja koko Suomessa yhteensä 7 466. Jo loppukesän aikana ja viimeistään syksyn kuluessa alettiin kuitenkin puhua jo mahdollisesta syksyn aikana tulevasta toisesta epidemiaaallost.

Epidemian eteneminen, toinen aalto

Syyskuun 2020 alussa sosiaali- ja terveysministeriö antoi toimintasuunnitelman, jonka tehtävänä oli toimia ohjeena paikallisten ja alueellisten suositusten ja rajoitusten toteuttamiseen. Suunnitelmassa epidemiologinen tilannekuva oli jaettu kolmeen vaiheeseen: perustaso, kiihtymisvaihe ja leviämisvaihe. Niiden avulla oli tarkoitus arvioida jatkossa suositusten ja rajoitusten tarvetta ja kohdentamista. Niitä voitiin käyttää päätöksenteon perusteluina niin alueellisesti kuin valtakunnallisestikin.

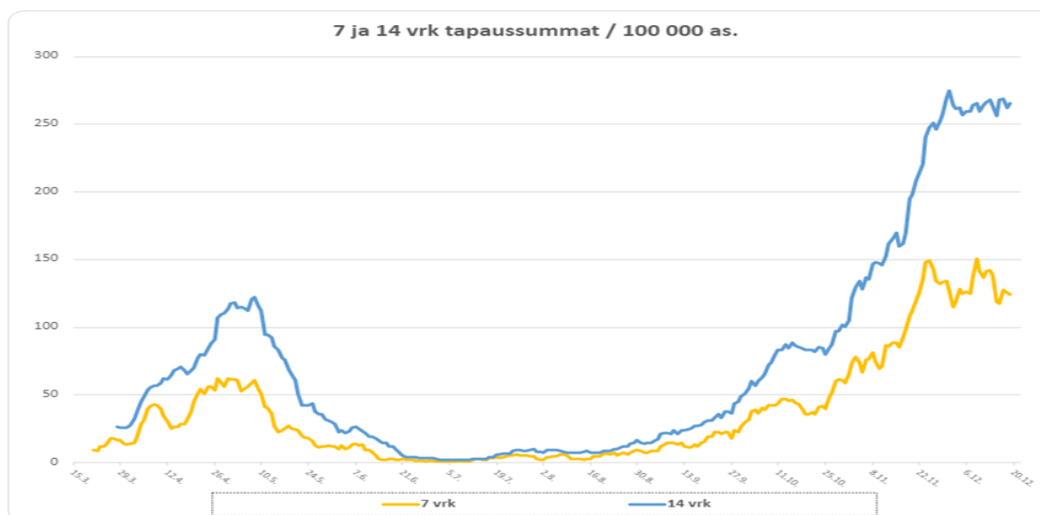
Syyskuussa 2020 perustettiin myös pääkaupunkiseudun yhteinen koronakoordinaatioryhmä. Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupunkien, HUS:n ja Etelä-Suomen aluehallintoviraston perustama alueellinen koronakoordinaatioryhmä on ollut osa sosiaali- ja terveysministeriön alueellista toimintamallia ja sen tavoitteena on ollut vahvistaa yhteistä tilannekuvaa sekä koordinoita ja valmistella alueellisia ja paikallisia toimia. Ylimmästä johdosta koostuva pääkaupunkiseudun koronakoordinaatioryhmä on vastannut yhteisen tilannekuvan pohjalta päätöksenteon valmistelusta ja koordinaatiosta. Päätökset on tehnyt ja tekee jokainen toimija oman toimivaltansa puitteissa.

Jo 24.9.2020 kokouksessaan koronakoordinaatioryhmä totesi, että pääkaupunkiseutu oli siirtynyt epidemiassa *kiihtymisvaiheeseen*, ja sen vaiheen rajoituksia alettiin linjata ja toimeenpanna kaupungeissa.

19.11.2020 koronakoordinaatioryhmä linjasi, että pääkaupunkiseutu on siirtynyt epidemian *leviämisvaiheeseen*, vaikka kaikki STM:n määrittämät vaiheen kriteerit eivät tuolloin vielä täyttyneet. Samalla suosituksia ja rajoituksia kiristettiin entisestään epidemian leviämisen hillitsemiseksi.

Kuva 3 Viikoittaiset tartuntamäärät 21.12.2020 asti

Kuva 4 7 ja 14 vrk tapaussummat 21.12.2020 asti

Aikajana, toinen aalto

Päivämäärä	Tartuntamäärä ja ilmaantuvuus	Tapahtumat/toimenpiteet
Syyskuun alku 2020 (1.9.2020)	Tartunnat: 976 Ilmaantuvuus 7 vrk: 8,8 Ilmaantuvuus 14 vrk: 14,3	STM:n toimintasuunnitelma, jossa epidemiologinen tilannekuva oli jaettu kolmeen vaiheeseen
Syyskuu 2020 (7.9.2020)	Tartunnat: 1004 Ilmaantuvuus 7 vrk: 11,8 Ilmaantuvuus 14 vrk: 21,1	STM:n toimintasuunnitelma, joka toimi ohjeena paikallisten ja alueellisten rajoitusten toteuttamiseen epidemiologisen tilannekuvan perusteella
Syyskuu 2020 (10.9.2020)	Tartunnat: 1013 Ilmaantuvuus 7 vrk: 14,3 Ilmaantuvuus 14 vrk: 21,5	PKS-koronakoordinaatioryhmä perustetaan
24.9.2020	Tartunnat: 1097 Ilmaantuvuus 7 vrk: 22,3 Ilmaantuvuus 14 vrk: 35,4	Pääkaupunkiseutu kiihtymisvaiheeseen
19.11.2020	Tartunnat: 2170 Ilmaantuvuus 7 vrk: 98,1 Ilmaantuvuus 14 vrk: 169,7	Pääkaupunkiseutu leviämisvaiheeseen
Tammikuu 2021 (1.1.2021)	Tartunnat: 3952 Ilmaantuvuus 7 vrk: 88,4 Ilmaantuvuus 14 vrk: 195,4	Rokotukset alkavat

Perustaso – epidemia ei kasva

Tartuntojen alhainen ilmaantuvuus, tartuntaketjut hallittavissa, uudet tapaukset yksittäisiä

Kriteerit, joita voidaan käyttää epidemiatilanteen arvioinnissa:	Hybridistrategian toimenpiteet
• epidemia ei kasva ja tartuntojen ilmaantuvuus on alhainen • ajoittain esiintyvät tartuntaketjut ovat hallittavissa, altistuneet ovat jäljitettävissä ilman jatkotartuntojen riskiä nostavaa viivettä • merkittävää leviämistä tunnettujen ryppäiden ulkopuolella havaita • uudet tapaukset ovat joko satunnaisia yksittäistapauksia ja ne todetaan pääosin karanteenissa jo olevilla	• hygieniatoimet, turvaetäisyyksien noudattaminen • testaa, jäljitä, hoida ja eristä -strategian mukainen tartuntaketjujen katkaisu: • testauskapasiteetin nosto ja prosessin sujuvoittaminen • Koronavilkku-sovelluksen käyttöönotto • riskiperusteinen viestintä, testaus ja karanteenipäätökset (vrt. lentokentät) • kansalaisten kasvomaskisuositus (taso 1) viranomaisharkinnan perusteella alueille, joilla on esiintynyt tartuntoja vähintään kahtena peräkkäisenä viikkona • kohdennetut valtakunnalliset ja alueelliset infokampanjat (esim. Koronavilkku) • matkustusrajoitukset • materiaalinen varautuminen (hankinnat) • tartuntatautilain mukaiset viranomaistoimet

Kuva 5 Epidemiologinen tilannekuva: Perustaso, STM, Toimintasuunnitelma covid-19-epidemian hillinnän hybridistrategian toteuttamiseen, 2021

Kiihtymisvaihe – epidemian kasvu alkaa kiihtyä

Tapausten alueellinen ilmaantuvuus on perustasoa korkeampi, useita paikallisia ja alueellisia tartuntaketjuja

Kriteerit, joita voidaan käyttää epidemiatilanteen arvioinnissa: • 14 vrk tapaussumma ei ylitä tasoa 25/100 000 asukasta • positiivisten näytteiden osuus on >1% • esiintyy joukkoaltistumisia • yli 2/3 tartunnanlähteistä on selvitetävissä ja tartuntaketjut katkaistavissa ilman jäljityksestä johtuvia viiveitä • sosiaali- ja terveydenhuollon toimintakyky ja palveluiden saatavuus pystytään turvaamaan ilman erityistoimia	Hybridistrategian lisätoimenpiteet: • testauskapasiteetin lisääminen indeksitapausten ja oireettomien tartunnan saaneiden tunnistamiseksi • tartunnanjäljitysresurssien lisääminen • alueellinen etätyösuositus ja kasvomaskisuositus • paikalliset ja alueelliset infokampanjat • ennakoivat ja riittävän laaja-alaiset paikalliset ja alueelliset rajoitustoimet, viiveetön testaus, jäljityksen nopeus ja tarvittaessa kohdentaminen korkean riikin altistustilanteisiin sekä joukkoaltistumisten edellyttämät karanteenitoimet ovat avainasemassa
--	---

Kuva 6 Epidemiologinen tilannekuva: Kiihtymisvaihe, STM, Toimintasuunnitelma covid-19-epidemian hillinnän hybridistrategian toteuttamiseen, 2021

Leviämisvaihe – epidemian kasvu nopeutuu edelleen

Epidemian kasvu nopeutuu edelleen, tapaukset leviävät väestössä alueellisesti tai laajemmin, jäljitys vaikeutuu

Kriteerit, joita voidaan käyttää apuna väestöleviämisen arvioinnissa: • 14 vrk tapaussumma on suuruusluokkaa > 25–50 / 100 000 asukasta • positiivisten näytteiden osuus on > 2% • jäljitettävyys heikkenee, noin 2/3 tartunnanlähteistä tai vähemmän on selvitetävissä • epidemian hillintään tarvittavien resurssien määrä kasvaa • sairaala- ja tehohoitojaksojen määrän ennustetaan kääntyvän nousuun	Hybridistrategian lisätoimenpiteet • maksimaaliset alueelliset suositukset ja rajoitukset välittömästi käyttöön • etätyö ja kasvomaskisuositus (laaja) • jos tilanne laajenee ja/tai sitä ei saada hallintaan alueellisin toimenpitein: • valtakunnalliset rajoitukset ja suositukset; viestintäkampanja; materiaalivarastojen vapauttaminen; varautuminen hoitokapasiteetin lisäämiseen koko maassa; viimesijaisena poikkeusolot ja valmiuslaki
---	--

Kuva 7 Epidemiologinen tilannekuva: Leviämisvaihe, STM, Toimintasuunnitelma covid-19-epidemian hillinnän hybridistrategian toteuttamiseen, 2021

Vuoden 2021 alussa Vantaalla aloitettiin koronarokotusten antaminen. Vantaalla alettiin rokottaa viikolla yksi koronapotilaita hoitavaa hoitohenkilökuntaa ja viikolla kaksi ikääntyneiden hoivakotien asukkaita ja henkilöstöä. Tämän jälkeen siirryttiin portaittain seuraavana vuorossa olevien ikääntyneiden rokotuksiin sekä toiselle rokotuskierrokselle ensimmäisenä rokotuksen saaneiden osalta.

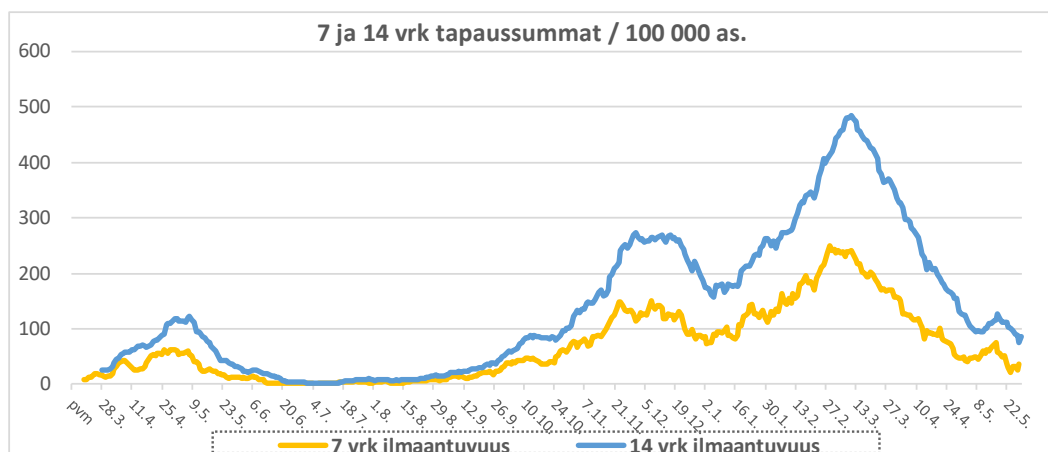
Epidemian eteneminen, kolmas aalto

Alkuvuodesta 2021 alettiin ennakoida epidemian kolmatta aaltoa rauhallisemmin sujuneen joulunajan jälkeen. Kolmannessa aallossa merkittävässä osassa olivat myös erilaiset virusvariantit. Poikkeusolot tulivatkin uudelleen voimaan 1.3.2021 ja olivat voimassa 27.4.2021 saakka. Hallitus valmisteli maaliskuun aikana myös lakiesitystä liikkumisvapauden ja lähikontaktien väliaikaisesta rajoittamisesta, mutta perui esityksensä 31.3.2021 sen jälkeen, kun perustuslakivaliokunta oli antanut esitykselle kovaa kritiikkiä. Maaliskuussa päätettiin hyvin poikkeuksellisesti myös siirtää kuntavaalit huhtikuulta kesäkuulle 2021 koronatilanteen vuoksi.

Loppukevään ja alkukesän 2021 aikana epidemiatilanne Vantaalla systemaattisesti parantui ja koronavirustartuntojen määrä vähentyi. Pääkaupunkiseudun koronakoordinaatioryhmä linjasi 10.6.2021 kokouksessaan, että pääkaupunkiseutu on palannut epidemiassa paremmalle tasolle eli kiihtymisvaiheeseen. Tämän seurauksena merkittävää osa rajoituksista alettiin purkaa 15.6.2021 alkaen.

Kuva 8 Viikoittaiset tartuntamäärät 31.5.2021 asti

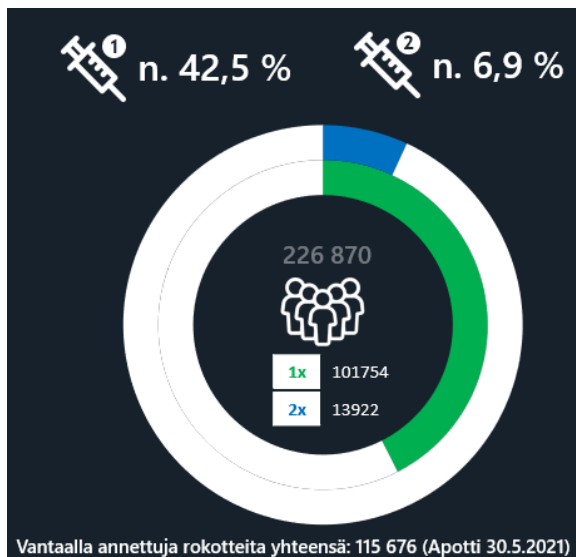

Kuva 9 7 ja 14 vrk tapaussummat 31.5.2021 asti

Aikajana, kolmas aalto

Päivämäärä	Tartuntamäärä ja ilmaantuvuus	Tapahtumat/toimenpiteet
Alkuvuosi 2021 (15.1.2021)	Tartunnat: 4376 Ilmaantuvuus 7 vrk: 88,9 Ilmaantuvuus 14 vrk: 178,6	Kolmatta aaltoa aletaan ennakoimaan
1.3.2021	Tartunnat: 6743 Ilmaantuvuus 7 vrk: 222,4 Ilmaantuvuus 14 vrk: 407,7	Poikkeusolot uudelleen voimaan
Maaliskuu 2021 (31.3.2021)	Tartunnat: 8857 Ilmaantuvuus 7 vrk: 169,7 Ilmaantuvuus 14 vrk: 359,3	Lakiesitys liikkumisvapauden ja lähikontaktien väliaikaisesta rajoittamisesta, kariutui perustuslakivaliokunnassa
Maaliskuu 2021 (6.3.2021)	Tartunnat: 7182 Ilmaantuvuus 7 vrk: 236,7 Ilmaantuvuus 14 vrk: 458,6	Kuntavaalit siirretään huhtikuulta kesäkuulle
10.6.2021	Tartunnat: 10328 Ilmaantuvuus 7 vrk: 36,2 Ilmaantuvuus 14 vrk: 67,0	Pääkaupunkiseutu siirtyy leviämismuodosta kiihtymismuodoksi
15.6.2021	Tartunnat: 10433 Ilmaantuvuus 7 vrk: 22,7 Ilmaantuvuus 14 vrk: 44,2	Rajoituksia on alettu purkamaan

Rokotustoiminta eteni vauhdikkaasti. Vantaalla oli rokotuspisteet Korsossa, Hiekkaharjulla, Myyrmäessä ja Martinlaaksossa. Lisäksi oli mahdollista saada rokote pop-up pisteillä Martinlaaksossa Sanomalassa ja Korsossa Lumossa (vain tehosteet). Pop-up rokotusta tehtiin myös jalkautuen Kivistöön, Korsoon, Koivukylään, Hakunilaan ja Tikkurilaan.

Kuva 10 Rokotustilanne 31.5.2021

Epidemian eteneminen, neljäs aalto

Kesä 2021 poikkesi koronaepidemian osalta merkittävästi vuoden 2020 kesästä. Vielä kesäkuun loppupuolella Vantaalla oltiin lähestymässä jopa epidemian perustasoa, mutta kesän aikana tartuntojen määrät kasvoivat helposti tarttuvien virusvarianttien ja ihmisten erilaisten kohtaamisten vuoksi koko Suomessa nopeasti. Epidemia eteni erityisesti sosiaalisesti aktiivisten nuorten aikuisten keskuudessa. Suojamaskien käytössä ja terveysturvallisuusohjeiden noudattamisessa alkoi myös olla väsymystä, mikä heijastui epidemiatilanteen heikkenemiseen.

Heinäkuun lopulta lähtien Vantaan tartunnanjäilytys ruuhkautui uudelleen ja tartunnan saaneiden ja altistuneiden asukkaiden kontaktoinnin jonot kasvoivat. Tämän vuoksi aloitettiin tartunnanjäilytykseen tehostettu sisäinen ja ulkoinen lisäresursointi. Myös kaupunkitasoinen resurssikeskus käynnistettiin uudelleen tartunnanjäilytyksen vahvistamiseksi.

Pääkaupunkiseutu siirtyi elokuun alussa kiihtymisvaiheesta leviämisvaiheeseen. Koulujen alkaessa kesälomien jälkeen rokotukset laajenivat 12–15-vuotiaisiin. Rokotteita tarjottiin kouluilla ja tämän myötä ikäryhmän rokotekattavuus saatiin hyvälle tasolle. Karanteenit ja tartunnanjäilytys kuormittivat koulujen hallintoa.

Syyskuussa uudistettiin myös hybridistrategia, jonka tavoitteena oli avata yhteiskunta, edistää sen avoinna pitämistä sekä tukea epidemian jälkihoitoa, talouden kasvuedellytyksiä ja jälleenrakennusta. Sosiaali- ja terveysministeriö

päivitti myös kansallisen koronatestaus- ja jäljitysstrategian, jossa koronavirustestaus kohdistui ensisijaisesti virukselle altistuneiden, rokottamattomien oireisten sekä rokottamisen jälkeenkin vakavalle koronavirusinfektiolle alttiiden henkilöiden testaamiseen.

Syyskuun lopussa (30.9.2021) THL päivitti kansalaisille tarkoitettua maskisuositustaan. Suositus ei perustunut enää koronaepidemian eri vaiheisiin vaan pääosin ihmisten omaan tilannekohtaiseen harkintaan. Kuitenkin edelleen suositeltiin, että maskia kannatti käyttää etenkin ruuhkaisissa, julkisissa sisätiloissa ja erityisesti, jos on rokottamaton.

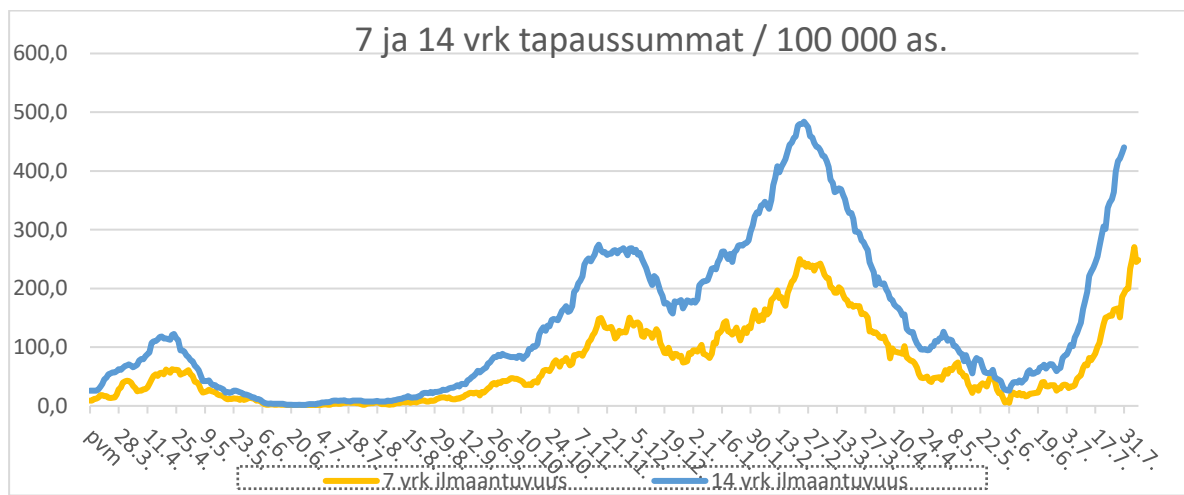
Aikajana, neljäs aalto

Päivämäärä	Tartuntamäärä ja ilmaantuvuus	Tapahtumat/toimenpiteet
28.6.2021	Tartunnat: 10528 Ilmaantuvuus 7 vrk: 29,5 Ilmaantuvuus 14 vrk: 45,3	Neljättä aaltoa aletaan ennakoimaan
Heinäkuu 2021 (6.7.2021)	Tartunnat: 10631 Ilmaantuvuus 7 vrk: 25,8 Ilmaantuvuus 14 vrk: 65,3	Tartuntojen määrä lähtenyt nousuun ja rajoituksia on jatkettu
20.7.2021	Tartunnat: 10877 Ilmaantuvuus 7 vrk: 69,5 Ilmaantuvuus 14 vrk: 102,3	Neljäs aalto
3.8.2021	Tartunnat: 11521 Ilmaantuvuus 7 vrk: 161,8 Ilmaantuvuus 14 vrk: 267,9	Pääkaupunkiseutu siirtyy kiihtymisvaiheesta leviämisvaiheeseen
6.9.2021	Tartunnat: 13553 Ilmaantuvuus 7 vrk: 131,9 Ilmaantuvuus 14 vrk: 268,3	Uudistettu hybridistrategia voimaan
14.9.2021	Tartunnat: 13837 Ilmaantuvuus 7 vrk: 97,8 Ilmaantuvuus 14 vrk: 223,4	STM päivitti kansallisen koronatestaus- ja jäljitysstrategian

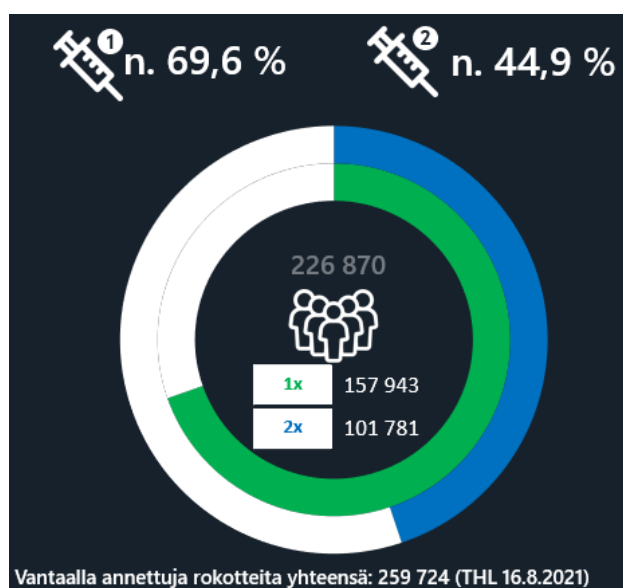
Valtakunnallisesti keskusteltiin siitä, miten ja millä aikataululla yhteiskunta voidaan avata ja rajoitukset poistaa. Valtakunnallisesti keskusteltiin myös kolmannen rokotteen antamisesta. 17.9.2021 alkaen käynnistyykin kolmas rokotuskierros 12 vuotta täyttäneille immuunipuutteisille henkilöille.

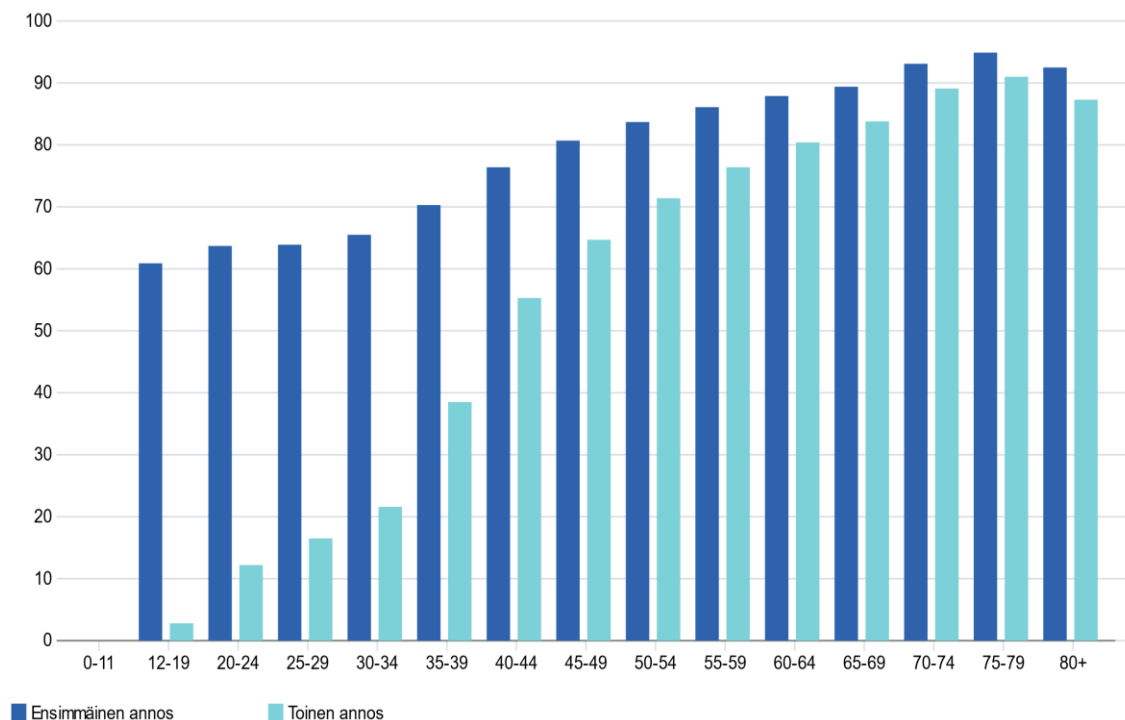
Kuva 11 Viikoittaiset tartuntamäärät 15.8.2021 asti

Kuva 12 7 ja 14 vrk tapaussummat 15.8.2021 asti

Kuva 13 Rokotustilanne 15.8.2021

Kuva 14 Rokotusten eteneminen ikäryhmittäin 15.8.2021

Kuva 15 Koronatartuntojen määrän kehitys Vantaalla maaliskuusta 2020 elokuuhun 2021

Epidemian eteneminen, viides aalto lokakuu-joulukuu 2021

Lokakuun alussa tartuntojen määrä ja ilmaantuvuus olivat edelleen korkealla tasolla ja viidettä aaltoa alettiin ennakoimaan. Keskimääräinen päivittäinen tartuntamäärä

viikon (4.10–11.10.) ajalta oli 38,3 tartuntaa vuorokaudessa. Rajoituksia alettiin kuitenkin keventämään ja esimerkiksi valtakunnallinen etätyösuositus päättyi 15.10.2021. Lokakuun alussa Vantaalla aloittivat hajautetut infektiövastaanotot, jotka toimivat Korson, Koivukylän, Martinlaakson, Myyrmäen ja Tikkurilan terveysasemilla.

Vantaalla rokotekattavuudessa oltiin eniten jäljessä nuoremmissa ikäryhmissä (alle 40-vuotiaat). Rokotuksia annettiin Hiekkaharjun Variassa, Myyrmäki-hallissa sekä Dixin, Myyrmannin ja Jumbon kauppakeskuksissa. Näiden lisäksi jalkautuvien rokotustiimien ja pop up -rokotusten avulla rokotuksia oli ympäri Vantaata. Maahanmuuttajajärjestöjen ja uskonnollisten yhteisöjen kanssa järjestettiin myös kaksi yhteistyötilaisuutta rokotuskattavuuden parantamiseksi (Häiriötilannejohtoryhmän 14.10.2021 muistio). Kolmansiä rokotuksia tarjottiin 20.10.2021 alkaen kaikille 60 vuotta täyttäneille, laitoksissa ja hoivakodeissa asuville sekä lääketieteellisille riskiryhmille 1 ja 2.

EU:n digitaalinen koronatodistus eli koronapassi otettiin käyttöön 16.10.2021. Koronapassi oli vaihtoehto esimerkiksi asiakasmäärään tai aukioloaikoihin liittyvien koronarajoitusten noudattamiselle. Koronapassi ei kuitenkaan ollut vaihtoehto rajoituksille silloin, jos viranomainen oli kieltänyt yleisötilaisuuden tai sulkenut tilan kokonaan.

Vantaalla kuudesluokkalaisten ja sitä vanhempien yleinen maskisuositus koulun tiloissa poistui 25.10.2021 alkaen pääkaupunkiseudun koronakoordinaatioryhmän linjauksen mukaisesti. Samalla poistui myös koulujen henkilökuntaa koskeva maskisuositus.

THL päivitti myös ohjeensa koronavirustestiin hakeutumisesta STM:n testausstrategian mukaiseksi. Kaksi rokotusannosta saaneen ei tarvinnut mennä testiin, vaikka oireita ilmeni. Kuitenkin edelleen suositeltiin, että kokonaan rokottamattomat tai yhden rokoteannoksen saaneet hakeutuvat oireisena testiin.

Marraskuun alussa tartuntojen määrä ja sairaalahoidon tarve alkoivat kasvaa. Rokotustahti oli myös hidastunut. STM valmisteli aiempien vaihekriteereiden tilalle tautitilanteeseen soveltuvat epidemian leviämisalueiden epidemiologiset tunnusmerkit, joita voitiin käyttää suuntaa antavana apuna toimenpiteiden tarpeen arvioinnissa.

Epidemian leviämisalueelle ominaisia tunnusmerkkejä ovat:

- Alueellisessa tai väestöryhmäkohtaisessa rokotuskattavuudessa on puute tai puutteita,
- Sosiaali- tai terveydenhuollon kuormitus kasvaa ja palvelujärjestelmän osan tai osien toimintakyky heikkenee,
- Positiivisten näytteiden osuus on > 3,0–3,5 %, pois lukien kohdennetut terveystarkastukset ja seulonnat,
- Jätevesiseuranta osoittaa havaituissa virusmäärissä satunnaisvaihtelun ylittävää kasvua,
- Esiintyy laajoja joukkoaltistumisia, joiden selvittäminen vaikeuttaa merkittävästi muuta epidemian torjuntatyötä,
- Jäljityksen viive rajoittaa tartuntaketjujen riskiperusteista tehokasta katkaisua,
- Tartuntojen 14 vrk:n tapaussumma koko väestössä on suuruusluokkaa > 100 / 100 000 asukasta tai rokottamattoman tai jonkun muun väestöryhmän suuruusluokkaa > 200 / 100 000 asukasta.

Kuva 16 Ote STM:n alueille antamasta ohjauskirjeestä koskien hybridistrategian toimintasuunnitelman täysimääräistä käyttöönottoa. Lähde: [STM](#)

Pääkaupunkiseudulla palattiin 23.11.2021 laajaan maskisuositukseen rokotussuojan tasosta riippumatta pääkaupunkiseudun koronakoordinaatioryhmän linjauksen mukaisesti. Samalla ryhmä linjasi paluusta laajaan etätyösuositukseen. Marraskuun lopussa sairaalassa olevien koronapotilaiden määrä oli THL:n tilaston mukaan nyt korkeampi kuin kertaakaan koko epidemian aikana.

Marraskuussa maailmalla levisi myös uusi virusvariantti. Ensimmäiset havainnot omikronvariantista tehtiin Etelä-Afrikassa ja Botswanassa sekä Hongkongissa. THL suositteli välttämään 26.11.2021 alkaen kaikkea matkustamista Etelä-Afrikkaan, Namibiaan, Botswanaan, Zimbabween, Lesothoon ja Eswatiniin (Swazimaa). Eteläisen Afrikan maista saapuvat ohjattiin pakolliseen terveystarkastukseen rajanylityspisteillä. Uuden omikronvariantin myötä tartuntojen määrä kasvoi. Suomessa todettiin ensimmäinen omikronvirusmuunnoksen aiheuttama tartunta 2.12.2021. (THL.)

Joulukuussa tautitapausten määrä ja ilmaantuvuusluku olivat edelleen korkealla tasolla ja kehityssuunta oli heikkenevä. Omikronin etenemistä seurattiin huolestuneena. Hätäjarrumekanismi otettiin käyttöön 22.12.2021 ja voimakkaasti heikentyneen koronatilanteen ja nopeasti leviävän omikron-virusmuunnoksen

vuoksi uusia rajoituksia tuli voimaan. Kaikki sisätiloissa järjestettävät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset kiellettiin. Myös asiakas- ja yleisötiloja määrättiin suljettavaksi kokonaan. Koronapassi jätettiin eli sitä ei voinut ottaa käyttöön rajoitusten vaihtoehtona.

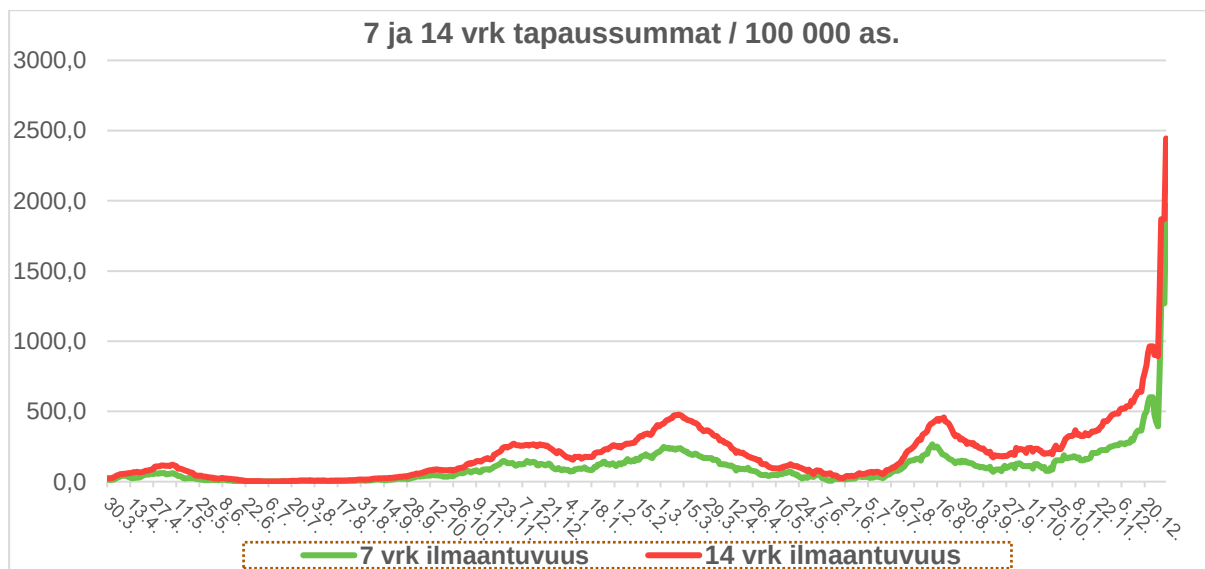
Rokotukset laajenivat nopeasti myös uusiin ryhmiin:

- 26.11.2021 alkaen kolmansia rokotteita ryhdyttiin antamaan hoitohenkilöstölle.
- 2.12.2021 alkaen ryhdyttiin tarjoamaan THL:n suosituksen mukaisesti koronarokotuksia kaikille 18 vuotta täyttäneille ja sitä vanhemmille 5–6 kuukautta toisen rokoteannoksen jälkeen.
- 19.12.2021 alkaen riskiryhmiin kuuluvia 5–11-vuotiaita lapsia ryhdyttiin rokottamaan koronavirusta vastaan Myrmyrmanin ja Hiekkaharjun Varian koronarokotuspisteillä.
- 27.12.2021 alkaen neljättä koronarokotusta tarjottiin yli 12-vuotiaille voimakkaasti immuunipuutteisille henkilöille.
- 31.12.2021 alkaen tarjottiin koronarokotetta kaikille 5–11-vuotiaille lapsille. Perusterveiden 5–11-vuotiaiden rokottaminen edellytti valtioneuvoston asetusmuutosta, joka tuli voimaan 23.12.2021.

Aikajana, viides aalto (lokakuu-joulukuu 2021)

Päivämäärä	Tartuntamäärä ja ilmaantuvuus	Tapahtumat/toimenpiteet
Lokakuu 2021 (1.10.2021)	Tartunnat: 14398 Ilmaantuvuus 7 vrk: 117,3 Ilmaantuvuus 14 vrk: 192,6	Rajoituksia kevennettiin Viidettä aaltoa alettiin ennakoimaan
16.10.2021	Tartunnat: 14960 Ilmaantuvuus 7 vrk: 123,5 Ilmaantuvuus 14 vrk: 233,8	Koronapassi otettiin käyttöön Viides aalto
12.11.2021	Tartunnat: 16297 Ilmaantuvuus 7 vrk: 152,2 Ilmaantuvuus 14 vrk: 325,3	STM:n uudet epidemian leviämisalueiden epidemiologiset tunnusmerkit otettiin käyttöön
15.11.2021	Tartunnat: 16550 Ilmaantuvuus 7 vrk: 158,9 Ilmaantuvuus 14 vrk: 336,1	Hybridistrategian uudistettu toimintasuunnitelma otettiin käyttöön

10.12.2021	Tartunnat: 18621 Ilmaantuvuus 7 vrk: 276,6 Ilmaantuvuus 14 vrk: 536,6	STM päivitti kansallisen koronatestaus- ja jäljitysstrategian muuttuneen epidemiatilanteen vuoksi
22.12.2021	Tartunnat: 20708 Ilmaantuvuus 7 vrk: 565,3 Ilmaantuvuus 14 vrk: 918,9	Hätäjarrumekanismi otetaan käyttöön
23.12.2021	Tartunnat: 20939 Ilmaantuvuus 7 vrk: 601,1 Ilmaantuvuus 14 vrk: 964,2	Uusia rajoituksia voimaan
30.12.2021	Tartunnat: 23987 Ilmaantuvuus 7 vrk: 1267,9 Ilmaantuvuus 14 vrk: 1869,0	Koronapassin jäädytys

Kuva 17 7 ja 14 vuorokauden ilmaantuvuus maaliskuusta 2020 joulukuuhun 2021

Epidemian eteneminen, viides aalto tammikuu-maaliskuu 2022

Tammikuun alussa tautitapausten määrä ja ilmaantuvuusluku olivat ennätysellisen korkealla tasolla ja epidemian kehityssuunta oli edelleen heikkenevä. Omikron-virusmuunnos levisi nopeammin kuin mikään aiempi muunnos. Johtokeskuksen tilanneraportin (10.1.2022) mukaan koronartuntojen lähde oli tiedossa enää vain 2,2 % tapauksista.

1.1.2022 alkaen Vantaan kaupunki tarjosi rokotuksia myös muilta paikkakunnilta työhön tuleville kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon sekä kasvatusalan työntekijöilleen.

Tammikuussa tartuntatautilakiin säädettiin uusi, väliaikaisesti voimassa oleva pykälä (48 a), jolla voidaan edellyttää sosiaali- ja terveydenhuollon työnantajalta velvollisuutta huolehtia siitä, että henkilöstö ei aiheuta hoidettaville koronaviruksen tartuntavaaraa. Säännös astui voimaan 1.1.2022 kuukauden siirtymäajalla ja se on voimassa 31.12.2022 saakka.

Useissa HUS-alueen kunnissa, kuten myös Vantaalla, luovuttiin 21.1.2022 viranomaisen asettamasta koronaeristyksestä, koska perustetta laajamittaisille eristyspäätöksille ei enää ollut. Tartuntataudeista vastaavan lääkärin tekemiä eristyspäätöksiä käytetään jatkossa vain tilanteissa, joissa aidosti pystytään ehkäisemään jatkotartuntoja.

Aluevaalit järjestettiin epidemiatilanteen edellyttämällä järjestelyillä. Ennakkoäänestys oli käynnissä 12.-18.1.2022 ja varsinainen vaalipäivä oli 23.1.2022. Toimitsijat ohjeistettiin huolehtimaan äänestystilan sekä äänestäjien koronaturvallisuudesta. Eristyksessä tai karanteenissa olevan oli mahdollista äänestää ulkona vaalipäivänä.

Koronaepidemian huippu saavutettiin 25.1.2022 pääkaupunkiseudulla, jolloin sosiaali- ja terveydenhuollon kuormituksen nousu pysähtyi ja kääntyi laskuun. 1.2.2022 alkaen AVI kumosi päätöksen, jolla oli määrätty tiettyjä liikunta-, harrastus- ja virkistystiloja suljettavaksi. Samalla lievennettiin yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia koskevia rajoituksia. Sisätiloissa oli mahdollista järjestää enintään 50 hengen tilaisuuksia, jos kaikilla osallistujilla oli määritellyt istumapaikat.

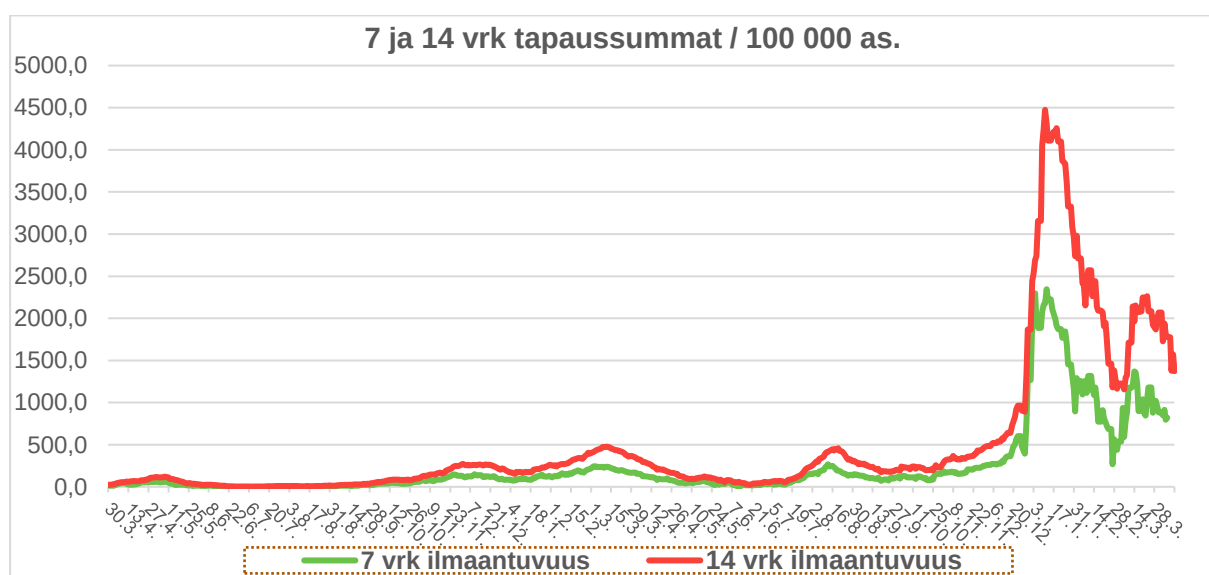
STM päivitti 10.2.2022 kansallisen testaus- ja jäljitysstrategian. Sen tavoitteena on tunnistaa vaikeiden hengitystieinfektioiden aiheuttajat ja ehkäistä tartuntojen leviäminen erityisesti väestöryhmissä, joilla vaikean tautimuodon riski on korkea. Tärkeimpiä näytteenoton kriteerejä ovat henkilön oireisuus ja hoidon tarve, vakavalle taudille alttiiden riskiryhmien suojeleminen sekä terveydenhuollon kantokyvyn turvaaminen.

Koronapassin jäädytys päättyi 28.2.2022. Samana päivänä tuli myös voimaan tartuntatautipäivärahan hakemista koskevat lakimuutokset, joissa säädettiin

koronan leviämiskorkeus vuoksi pois töistä jääville oikeus tartuntatautipäivärahaan ilman virallista eristämismääräystä. Lait ovat voimassa 30.6.2022 asti.

Helmikuun aikana lievennettiin myös ravintolarajoituksia ja maaliskuun alussa purettiin kaikki ravintoloita koskevat rajoitukset. 15.3.2022 päättyi määräys asiakas- ja yleisötilojen terveysturvallisesta käytöstä, joka tarkoitti sitä, että kaikki rajoitukset oli purettu. Jäljellä oli vain maskisuositukset.

Vantaa alkoi 25.3.2022 alkaen tarjoamaan neljättä koronarokotusta kaikille 80 vuotta täyttäneille ja iäkkäiden hoivakodeissa asuville THL:n suosituksen mukaisesti.

Kuva 18 7 ja 14 vuorokauden ilmaantuvuus maaliskuusta 2020 huhtikuuhun 2022

Aikajana, viides aalto (tammikuu-maaliskuu 2022)

Päivämäärä	Tartuntamäärä ja ilmaantuvuus	Tapahtumat/toimenpiteet
21.1.2021	Tartunnat: 38370 Ilmaantuvuus 7 vrk: 1873,2 Ilmaantuvuus 14 vrk: 4096,6	Viranomaisen asettamasta koronaeristyksestä luovutaan
23.1.2021	Tartunnat: 40137 Ilmaantuvuus 7 vrk: 1767,1 Ilmaantuvuus 14 vrk: 3870,7	Aluevaalien vaalipäivä
25.1.2021	Tartunnat: 41326 Ilmaantuvuus 7 vrk: 1842,8 Ilmaantuvuus 14 vrk: 3836,6	Koronaepidemian huippu saavutettu pääkaupunkiseudulla

1.2.2022	Tartunnat: 43477 Ilmaantuvuus 7 vrk: 894,8 Ilmaantuvuus 14 vrk: 2737,6	Rajoituksia aletaan keventämään
10.2.2022	Tartunnat: 48049 Ilmaantuvuus 7 vrk: 1315,3 Ilmaantuvuus 14 vrk: 2572,0	STM päivitti kansallisen Covid-19-testaus- ja jäljitysstrategia
28.2.2022	Tartunnat: 52385 Ilmaantuvuus 7 vrk: 564,5 Ilmaantuvuus 14 vrk: 1379,8	Koronapassin jäädytys ja valtakunnallinen etätyösuositus päättyi
1.3.2022	Tartunnat: 52386 Ilmaantuvuus 7 vrk: 508,3 Ilmaantuvuus 14 vrk: 1273,7	Ravintolarajoitukset purettiin
15.3.2022	Tartunnat: 57559 Ilmaantuvuus 7 vrk: 1359,4 Ilmaantuvuus 14 vrk: 2151,9	Kaikki rajoitukset purettiin, jäljellä oli vain maskisuositus

Epidemiatilanne huhti-toukokuussa 2022

Huhtikuussa koronavirusepidemia ei edelleenkään osoittanut laantumisen merkkejä Suomessa. Sairaalahoidossa olevien koronapotilaiden määrä oli edelleen korkealla tasolla. Toukokuussa sairaalahoitoa tarvitsevien koronapotilaiden määrä kääntyi kuitenkin laskuun. Tartuntojen määrä on myös korkea.

Vaikka koronataapauksien määrä oli huhtikuussa edelleen korkealla, THL poisti yleisen kasvomaskisuosituksensa kolmea poikkeusta lukuun ottamatta. THL suosittelee maskin käyttöä edelleen julkisissa sisätiloissa ja liikennevälineissä niille, jotka hakeutuvat koronaepäilyn vuoksi hoitoon tai testiin, niille, joilla on hengitystieinfektion oireita, mutta kodin ulkopuolella liikkuminen on välttämätöntä ja niille, jotka tietävät altistuneensa koronavirukselle (esim. perheessä on todettu tartuntoja) ja kodin ulkopuoliset lähikontaktit eivät ole vältettävissä. Oireisille suositellaan aina ensisijaisesti pysymistä kotona oireiden väistymiseen saakka. Suosituksen päivityksestä huolimatta jokainen voi oman harkintansa mukaan edelleen käyttää maskia esimerkiksi sellaisissa sisätiloissa, joissa lähikontaktien välttäminen on vaikeaa.

Vantaa tarjoaa 6.5.2022 alkaen neljättä koronarokotusta kotihoidon tai omaishoidon piirissä oleville ikääntyneille sekä niille iäkkäille, joiden terveys ja toimintakyky on merkittävästi heikentynyt. Neljänsien rokotusten laajentaminen perustuu THL:n uuteen suositukseen. THL:n tämänhetkisen arvion mukaan muulle väestölle

neljänsistä annoksista on suurempi lääketieteellinen hyöty, jos ne jaetaan myöhemmin. Mahdollinen ajankohta on syksyllä.

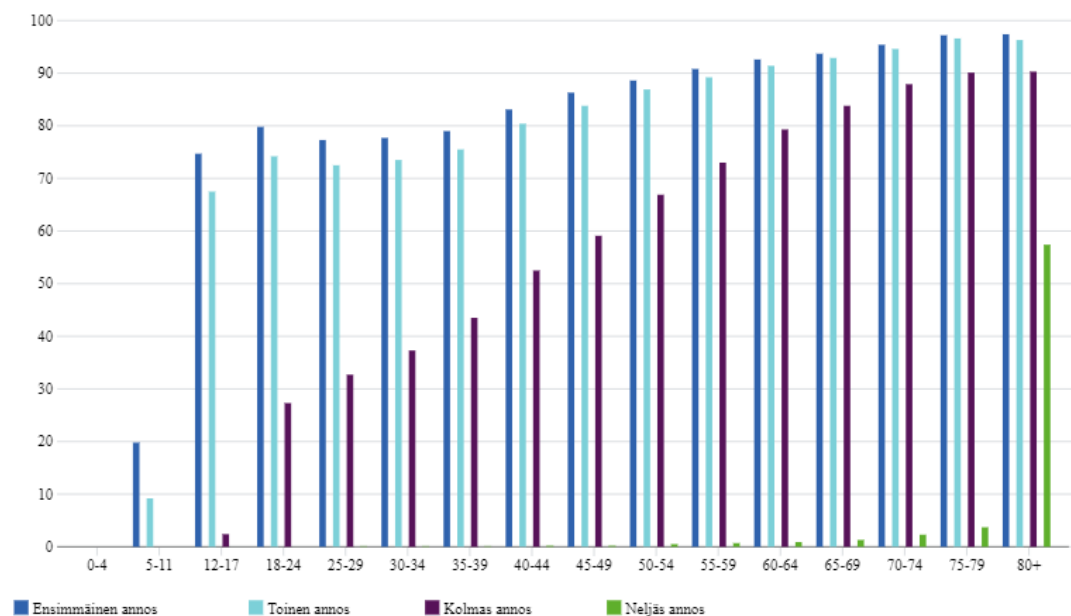
Aikajana, huhtikuu-toukokuu 2022

Päivämäärä	Tartuntamäärä ja ilmaantuvuus*	Tapahtumat/toimenpiteet
14.4.2022 (viikko 15)	Tartunnat: 64415 Ilmaantuvuus 7 vrk: 488,0 Ilmaantuvuus 14 vrk: 1775,8	THL:n yleinen kasvomaskisuositus kansalaisille poistuu kolmea poikkeusta lukuun ottamatta
5.5.2022 (viikko 18)	Tartunnat: 70413 Ilmaantuvuus 7 vrk: 559,5 Ilmaantuvuus 14 vrk: 922,6	THL suosittelee neljättä rokoteannosta iäkkäille, jotka ovat järjestetyn kotihoidon tai omaishoidon piirissä sekä muillekin iäkkäille, joiden terveys ja toimintakyky ovat heikentyneet

*7.4.2022 alkaen THL päivitti tiedot koronatapauksista kerran viikossa

Tämän muistion päivitystä viimeisteltäessä Suomessa on todettu koko koronavirusepidemian aikana kaikkiaan 1 081 225 ja Vantaalla 71 552 tautitapausta (19.5.2022). Vantaalla 5.5.-18.5.2022 välisenä aikana uusien tapausten ilmaantuvuus väestöön suhteutettuna on 473 tapausta 1000 000 asukasta nähden. Tautiin on menehtynyt yhteensä 170 vantaalaista (16.5.2022).

Rokotustilanne Vantaalla on hyvä. Yli 18-vuotiaista vantaalaisista ensimmäisen annoksen on saanut 85,6 %, toisen annoksen 82,8 % ja kolmannen annoksen 57,4 %. Neljännen annoksen on saanut 3,2 % ja yli 80-vuotiaista neljännen annoksen on saanut jo 57,4 %.

Kuva 19 Rokotuskattavuus (%) ikäryhmittäin Vantaalla, 18.5.2022 tilanne. Lähde: THL

Epidemia näyttää rauhoittuvan kesää kohti. Tartuntojen määrä, ilmaantuvuusluku ja sairaalahoidon kuormitus ovat laskussa. Kuitenkin mahdollista uutta tartunta-aaltoa ennustetaan syksyille.

EPIDEMIAN VAIKUTUKSET VANTAALLA

Häiriötilannejohtaminen

Vantaan kaupungin valmiusohjeen mukaisesti häiriötilanteiden johtamista varten perustettiin kaupunginjohtajan päätöksellä erillinen johtoryhmä maaliskuussa 2020. Sen tehtävänä on vastata häiriötilanteen vaatimien toimenpiteiden kokonaishallinnasta, tehdä kyseisessä häiriötilanteessa tarvittavat linjaukset ja seurata aktiivisesti tilanteen kehittymistä. Päätöksenteko tapahtuu hallintosäännön tai sen perusteella erikseen tehtyjen delegointipäätösten mukaisesti.

Häiriötilannejohtoryhmään kuuluvat kaupungin johtoryhmän jäsenet, turvallisuuspäällikkö, tietohallintojohtaja, kaupungininsinööri, terveystalouden johtaja, vanhus- ja vammaispalvelujen johtaja, perhe- ja sosiaalipalvelujen johtaja, ensimmäinen kaupungineläinlääkäri, kaupunginlakimies ja Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen edustaja. Häiriötilannejohtoryhmä on tarpeen mukaan itse täydentänyt kokoonpanoaan kutsumalla ryhmään tarvittavia asiantuntijoita. Häiriötilannejohtoryhmän puheenjohtajana toimii kaupunginjohtaja.

Heti häiriötilanteen alussa toteutettiin hallintosääntömuutos, jossa kaupunginjohtajalle annettiin häiriötilanteiden ajalle ja poikkeusoloihin erityistä päätösvaltaa, jolla hän voi käyttää normaaliolojen hallintosäännön määrittelemästä toimivallasta poiketen päätösvaltaa peruspalvelujen turvaamiseksi ja häiriötilanteen normalisoimiseksi, milloin asia koskee toimenpiteiden yhteensovittamista eri toimialueiden välillä, taloudellisten resurssien tai henkilöstöresurssien suuntaamista, tiedottamista tai muuta häiriötilanteen hoitamiseksi välttämätöntä päätöstä. Tämä päätösvalta on mahdollistanut tilanteen vaatiman nopean toiminnan. Kaupunginhallituksella on ollut näihin kaupunginjohtajan päätöksiin otto-oikeus, mutta se ei ole käyttänyt tätä oikeuttaan kertaakaan.

Häiriötilanteen johtamisen tueksi ja tilannekuvan ylläpitämiseksi perustettiin kaupungille myös erillinen johtokeskus. Turvallisuuspäällikkö toimii johtokeskuksen esimiehenä. Johtokeskuksen toiminnan ylläpitämiseen ja johtokeskukseen on kutsuttu lisähenkilöstöä muualta organisaatiosta. Johtokeskuksen perustehtävä on kaupungin häiriötilannejohtamisen tukeminen tekemällä tilannekuvaa, tilanapäiväkirjaa, tiedonhankintaa, tilannekatsauksia ja tilanneraportteja. Korona-tilannekuvasta on laadittu säännölliset raportit, joista käy tiivistetysti ilmi tärkeimmät tapahtumat ja toimenpiteet toimialoilta, palvelualueilta ja yhteistyötahoilta sekä

toimialojen toimintakyky ja arvio tilanteen kehityksestä. 1.5.2022 alkaen raportointi koronatilanteesta siirtyi sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan vastuulle.

Ensimmäisen kerran koronaepidemiaa käsiteltiin kaupungin johtoryhmässä 2.3.2020.

Ensimmäinen häiriötilannejohtoryhmän kokous pidettiin 12.3.2020.

Häiriötilannejohtoryhmällä on ollut toukokuun 2022 loppuun mennessä yhteensä 171 kokousta.

Johtokeskus on laatinut 308 tilanneraporttia koronapandemian aikana.

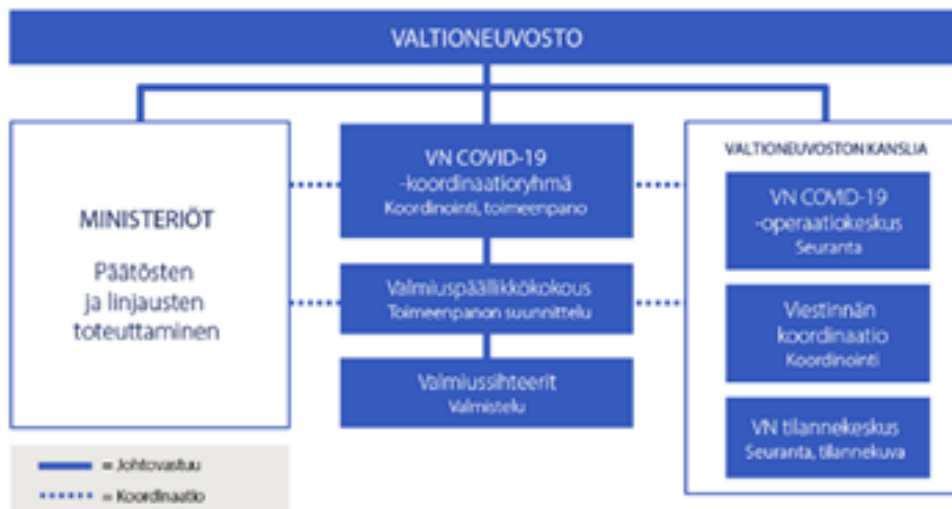
Kaupunginjohtaja on antanut kaupunginvaltuustolle ja -hallitukselle koronakatsauksen lähes jokaisen kokouksen aluksi.

Häiriötilannejohtoryhmän linjausluettelot on lähetetty tiedoksi koko valtuustolle ja kaupunginhallitukselle kokousten jälkeen, jos kokouksessa on tehty uusia linjauksia.

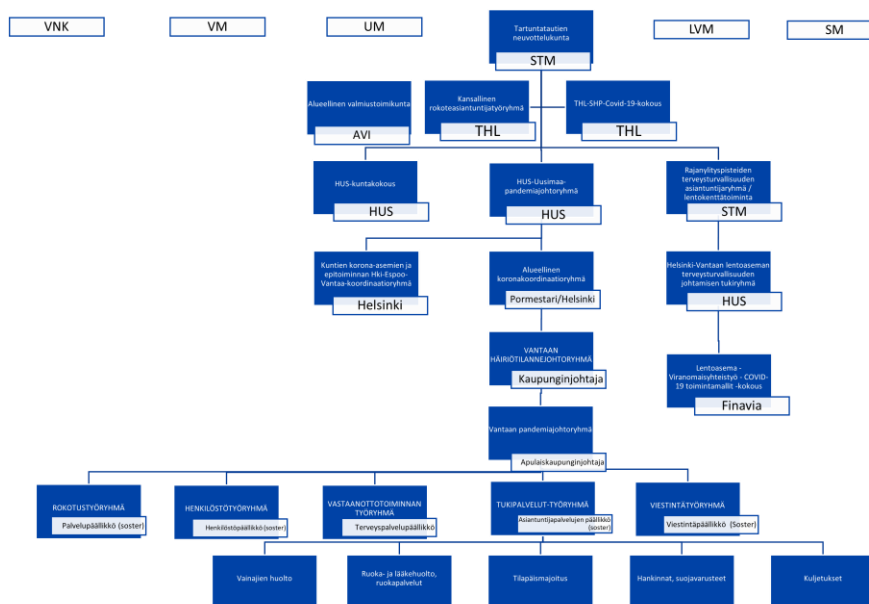
Koronakatsaus on annettu myös lähes jokaisessa kaupungin yhteistoimintaryhmän kokouksessa.

Kaupunginjohtaja on pitänyt koronavirustilanteesta useita kymmeniä henkilöstöinfoja sekä mediainfoja.

Valtioneuvoston poikkeusolojen johtaminen koronavakiisissâ

Kuva 20 Valtioneuvoston poikkeusolojen johtamisorganisaatio

Kuva 21 Ministeriöiden ja muiden toimijoiden roolit poikkeusolojen johtamisessa

Viestintä

Monikanavaisen ja monikielisen viestinnän merkitys on ollut hyvin keskeinen häiriötilanteessa. Tähän kappaleeseen on koottu keskeisiä koronaepidemiaan liittyviä tunnuslukuja ja tietoja ajalta maaliskuu 2020–toukokuu 2021 sekä ajalta toukokuu 2021–toukokuu 2022.

Vantaa.fi viestinnän pääkanava

Koronaviestinnän pääkanavaksi perustettiin maaliskuussa 2020 vantaa.fi-kotisivuille oma koronasivusto vantaa.fi/korona. Ensimmäisen koronavuoden aikana kaupunki julkaisi ja jakeli yhteensä 473 koronatiedotetta suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Näiden pääkielien lisäksi sivulta löytyy ajankohtaista koronatietoa viroksi, venäjäksi, somaliksi, arabiaksi, albaniaksi ja dariksi. Kieliversioilla oli vuoden aikana tuhansia käyttäjiä, joten monikielisen viestinnän tärkeys korostui selvästi pandemian aikana.

Monikielinen koronaviestintä

Muilla kuin kotimaisilla kielillä vantaalaisille viestittiin monin tavoin. Tälle kohderyhmälle on viestitty englanniksi, venäjäksi, viroksi, arabiaksi, somaliksi, albaniaksi ja dariksi. Monikielisille on vaihtelevalla kielivalikoimalla tarjottu tietoa muun muassa somekampanjoissa, verkkosivuilla, koronabotilla, bussipysäkkien ja kauppakeskusten mainoksissa, kaupungin infonäytöissä, järjestöille tuotetuissa julisteissa sekä koronaa ja -rokotuksia käsittelevissä videoissa. Videoiden katselumäärät: englantia 237 katselua, ranska 80, somali 149, suomi 3600, albania 394, arabia 220, venäjä 221, viro 95 katselua ja ruotsi 81 katselua. Kaikkiin vantaalaistalouksiin jaettiin 9-kielinen koronaesite, jota jaettiin myös kaupungin ja järjestöjen eri pisteissä. Kaupunki on järjestänyt yleisiä infotilaisuuksia sekä kaupunginjohtajan keskustelutilaisuuksia koronasta ja rokotteista. Järjestöjen kanssa on jaettu maskeja. Koronatietoa on jaettu monikielisesti myös Wilmassa ja Asukaslehdessä.

Kasvatuksen ja oppimisen toimialalla kaikki koronaviestit on lähetetty suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi, sekä lisäksi varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen viestit viroksi, venäjäksi, arabiaksi, albaniaksi ja somaliksi.

Kaupunginjohtajan koronainfot

Kaupunginjohtaja on pitänyt koko epidemian ajan säännöllisesti mediainfoja Vantaan koronatilanteesta. Vantaa-kanavan kautta lähetetyt infot olivat maaliskuun 2020 ja kesäkuun alun 2021 välillä keränneet yhteensä liki 40 000 katselua. Infoja on striimattu useaan otteeseen suorana myös Yle Areenassa, Helsingin Sanomissa, Ilta-Sanomissa ja Iltalehdessä, joiden kautta katsojamäärät ovat olleet vielä tätäkin suurempia. Lisäksi Vantaa-kanavalla julkaistiin myös PKS-koronakoordinaatioryhmän mediainfoja.

Maksettu mainonta

Koronaviestinnässä käytettiin myös maksettua mainontaa, jälleen kuntalaisten saavutettavuuden varmistamiseksi. Vantaan Sanomissa julkaistiin yhteensä kolme tiedotusaukeamaa. Lisäksi vuoden aikana tehtiin useita monikielisiä (suomi, ruotsi, englanti, viro, venäjä, somali, arabia, albania, norja, tanska, islanti) sosiaalisen median kampanjoita, joilla tavoitettiin yhteensä lähes 280 000 henkilöä.

Korona-auto

Viestinnässä kokeiltiin myös aivan uudenlaisia viestintäkeinoja. Koronatietoa jakava auto kiersi Vantaalla keväällä 2020, joului-tammikuussa 2020–2021 ja maaliskuussa 2021. Maaliskuussa 2021 yhteistyötä tehtiin SPR:n kanssa ja jalkautuvat, monikieliset koronaneuvojat päivystivät kauppakeskuksilla. Autosta jaettiin n. 5000 maskia ja 2000 tiedotetta koronasta.

Sisäinen koronaviestintä

Kaupunginjohtajan videoinfoja kaupungin henkilöstölle julkaistiin ensimmäisen koronavuoden aikana yhteensä 32 kappaletta ja toisena koronavuonna yhteensä 19 kappaletta. Videot julkaistiin kaupungin intrassa ja koko kaupungin Yammerissa.

Sisäisiä koronatiedotteita julkaistiin pandemian ensimmäisen vuoden aikana yhteensä 55 kappaletta ja 1.5.2021–19.5.2022 välisenä aikana yhteensä 32 kappaletta. 19.5.2022 mennessä tiedotteille oli kertynyt yhteensä 27 139 näyttökertaa. Mukaan on laskettu tiedotteet, jotka koskevat henkilöstölinjauksia, työskentelyohjeistuksia, häiriötilannejohtoryhmän päätöksiä sekä koronan aikaista

työhyvinvointia, etätyötä ja johtamista. Lisäksi mukaan on laskettu kaupunginjohtajan henkilöstöinfojen videokatsauksista tehdyt uutiset, joita alettiin julkaista erillisinä uutisina maaliskuussa 2022. Keskeisimmät tiedotteet on intran lisäksi lähetetty laajalla sähköpostijakelulla. Intran koronasivuston Henkilöstölinjauksia-osiossa on vierailtu 19.5.2022 mennessä yhteensä lähes 40 300 kertaa ja Ohjeita työntekoon -osiossa yhteensä yli 23 400 kertaa. Lisäksi korona-aiheita ollut esillä tarpeen mukaan kuukausittain lähtevässä esihenkilöiden uutiskirjeessä, ja Vantaan koronatilanteesta tehtiin tarkastelujaksolla viikoittaista mediaseurantaa viikoilla 17–40/2021.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan viestintä

Toukokuiden 2021 ja 2022 välisenä aikana sosiaali- ja terveydenhuollon Twitter-tilillä julkaistiin korona-aiheisia twiittejä 125 kappaletta ja 9 re-twiittausta. Intrauutisia julkaistiin sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstölle yhteensä 13 kappaletta. Vantaa.fi:ssä julkaistuja tiedotteita tai uutisia oli 87 kappaletta ja lehdistölle lähetettyjä tiedotteita 22 kappaletta. Lisäksi useita verkkosivuja on pidetty ajantasaisina. Erilaisia julisteita sekä infonäyttö-dioja on ollut terveysasemilla, Vantaa-infossa sekä kirjastoissa.

Terveyspalvelujen toiminnasta on runsaasti sisäistä sekä ulkoista viestintää koronaan liittyen: koronan vaikutukset palveluntuotantoon, tartuntatautiyksikön ohjeet eri toimijoille, lentokentän terveysturvallisuustoiminta, eristys- ja karanteeniohjeistus, koronaan liittyvät muut ohjeet kuntalaisille, pandemiaterveysasematoiminta ja infektiovastaanotot, tartunnanjäljitys, koronanäytteenotto ja koronarokotukset.

Perhe- ja sosiaalipalveluissa sisäinen koronaviestintä on tapahtunut linjajohdon kautta ajantasaisesti sisältäen mm. eristys- karanteeni- koronarokotus- ja hygieniaoheistukset. Koronaan liittyvä henkilöstötilannekatsaus on koottu ja raportoitu viikoittain. Häiriötilannejohtoryhmän päätökset on viestitty viiveettä sähköpostitse työntekijöille. Intran koronasivustoa on mainostettu.

Suun terveydenhuollossa viestittiin pandemian vuoksi tehdyistä erityisjärjestelyistä liittyen pandemiatuotantoon. Suun terveydenhuollon työskentelyyn on tullut koko pandemian ajan erityisohjeita sekä THL:ltä sekä alueellisesti HUS:lta. On pidetty huolta siitä, että henkilökunnalla on tieto toimenpideohjeista sekä edellytykset toteuttaa niitä.

Vanhus- ja vammaispalveluissa asiakkaiden, potilaiden, omaisten, läheisten ja ostopalvelukumppaneiden tiedottaminen ja yhteinen vuoropuhelu ovat korostuneet koko pandemian ajan.

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan viestintä

Kasvatuksen ja oppimisen toimialalla toukokuiden 2021 ja 2022 välisenä aikana on julkaistu 52 koronauutista verkkosivuilla (kieliversiot suomi, ruotsi, englantia sekä viro, venäjä, arabia, albania ja somali). Sisäisiä intrajulkaisuja ja –ohjeita koronaan liittyen on julkaistu 97. Wilman ja Studentan kautta on jaettu 63 tiedotetta, ja sähköpostitse rehtoreiden ja päiväkodinjohtajien kautta 90 viestiä (huom. kieliversiot suomi, ruotsi, englantia sekä viro, venäjä, arabia, albania ja somali). Kaupungin ja kasvatuksen ja oppimisen toimialan omissa somekanavissa koronaan liittyen on julkaistu ja vastattu 66 kertaa. Yhteensä toimialalta on koronaviestejä toukokuiden 2021 ja 2022 välisenä aika julkaistu 368 kpl.

Epidemiaan liittyvät lainsäädännön muutokset, lausunnot ja edunvalvonta

Koronaepidemiaan liittyviä erilaisia lausuntopyyntöjä on tullut eri viranomaisilta useita kymmeniä. Koronaepidemiaan liittyvissä lainsäädäntömuutoksissa vantaalaiset asiantuntijat ovat olleet myös eduskunnassa eri valiokunnissa kuultavina. Keskeisimmät lausunnot ovat liittyneet tartuntatautilakiin, maahantuloon, liikkumisvapauden määräaikaisiin rajoituksiin, häiriötilanteiden johtamiseen, tilannekuvaan, palveluihin, jne. Lisäksi Vantaa sai ainoana kuntana mahdollisuuden lausua onnettomuustutkintakeskuksen tutkintaselostuksen luonnoksesta koronaepidemian ensimmäisestä vaiheesta Suomessa.

Lausuntopyynnöistä valtaosa on tullut erittäin lyhyellä valmisteluajalla, jonka vuoksi niitä ei ole voitu viedä kaupunginhallituksen käsiteltäväksi, vaan valtaosa on annettu kaupunginjohtajan päätöksillä. Kaupunginhallitusta on kuitenkin säännöllisesti informoitu valmistelussa olevista lainsäädännön muutoksista ja Vantaan näkökulmista niihin.

Epidemia on lisännyt yhteistyötä ja yhteistyön tarvetta organisaation sisällä mutta myös suhteessa muihin kaupunkeihin ja viranomaisiin. Kunta-valtio-suhde on ollut kriisissä erittäin keskeinen. Erityisesti epidemian alkuvaiheessa oli suuria haasteita siinä, että tieto valtion linjauksista ja rajoituksista ei kulkenut etukäteen kuntiin, vaikka kuntien vastuulla oli hoitaa lähes kaikkien rajoitusten ja muiden toimenpiteiden toimeenpano. Kesken kriisin erittäin nopealla aikataululla valmistellut lainsäädäntömuutokset ovat olleet myös suuri haaste, koska niiden valmistelussa ei ole kuultu asianosaisia riittävästi eikä siten pystytty hahmottamaan lainsäädäntömuutosten vaikutuksia käytännön toimintaan. Edunvalvonnan merkitys onkin korostunut ja erityisesti suuret kaupungit ovat pyrkineet yhdessä tuomaan kaupunkien ja kaupunkilaisten näkökulmaa esille niin virallisissa yhteyksissä kuin yhteiskunnallisen keskustelunkin kautta.

Kaupungin eri toimijat ovat osallistuneet erilaisiin kansallisiin ja HUS:n alueen asiantuntija- ja tilannekuvatyöryhmiin. Lisäksi esimerkiksi perhe- ja sosiaalipalvelut ovat raportoineet säännöllisesti mm. Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitokselle (THL) koronaepidemian vaikutuksista palveluihin.

Koronaepidemian vaikutukset vantaalaisiin

Seuraavassa osiossa on kuvattu koronaepidemian ja sen aiheuttamisen rajoitustoimenpiteiden keskeisiä vaikutuksia vantaalaisiin.

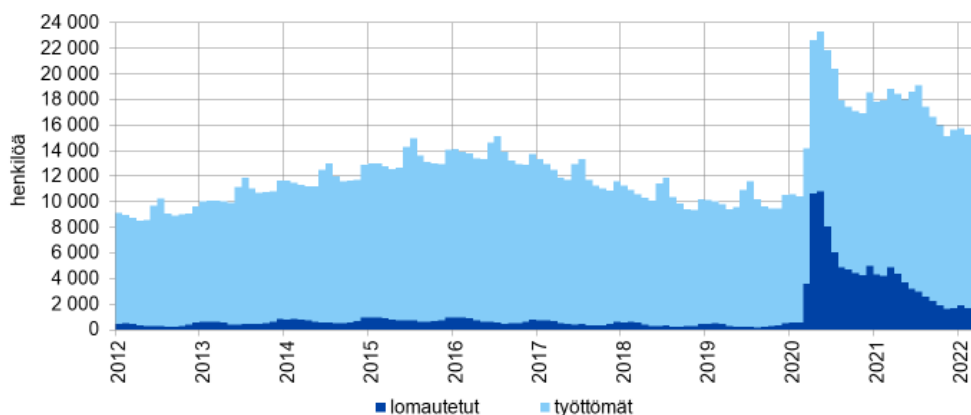
Työttömyyden kasvu

Pandemian ja siihen liittyvien rajoitustoimien myötä työttömyysluvut kasvoivat vuonna 2020 erittäin voimakkaasti Vantaalla niin irtisanomisten kuin lomautustenkin kautta.

Kaupungin työllisyystilanne oli vuoden 2020 alussa hyvä. Koronaepidemian myötä työttömyysaste nousi helmikuun 2020 8,6 prosentista jo toukokuuhun mennessä jopa 19,2 prosenttiin. Työttömiä työnhakijoita oli tuolloin noin 23 300 henkeä, heistä lomautettuja noin 10 800. Elokuuhun 2020 mennessä työttömyysaste laski Vantaalla, kuten muissakin suurissa kaupungeissa selvästi. Heinäkuun 2021 lopun työttömyysaste oli 15,2 % ja maaliskuun 2022 lopun 11,3 %. Kun syyskuussa 2020 lomautettuja henkilöitä oli yli 4800, oli määrä 9.5.2022 enää 909 henkilöä. Samaan aikaan avoimien työpaikkojen määrä on kasvanut yli viiteen tuhanteen.

Pitkäaikaistyöttömien määrä on kääntynyt vuoden 2022 aikana helmi-maaliskuun taitteessa laskuun. Vuoden 2020 helmikuussa pitkäaikaistyöttömiä oli 2 639 ja heinäkuussa 2021 määrä oli kasvanut 6 396 henkilöön. Helmikuussa 2022 pitkäaikaistyöttömiä oli 6700 henkilöä ja maaliskuussa 2022 6500 henkilöä. Vaikka laskua työttömien ja lomautettujen määrässä on, työttömyys ei ole kuitenkaan korjaantunut pandemiaa edeltävälle tasolle, johtuen pitkälti vantaalaisen työttömyyden rakenteesta.

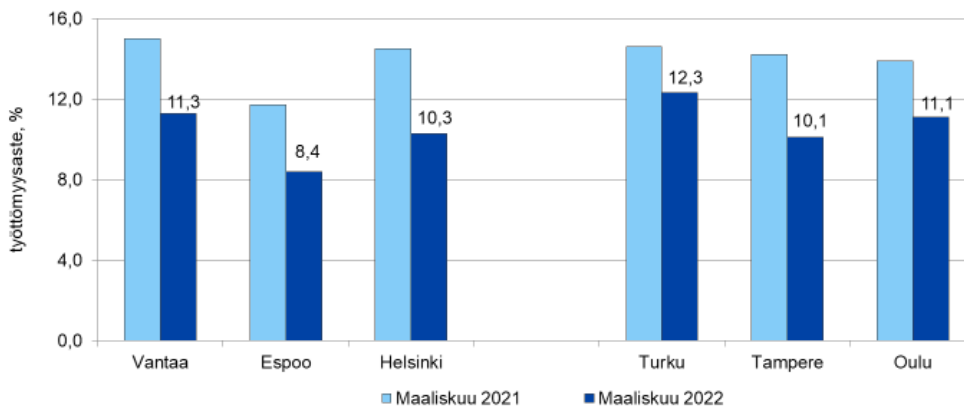
Työttömät ja lomautetut kuukausittain Vantaalla vuoden 2012 tammikuusta lähtien

Lähde: TEM, päivitetty 2.5.2022

Kuva 22 Työttömyyden kehitys vuodesta 2012 lähtien

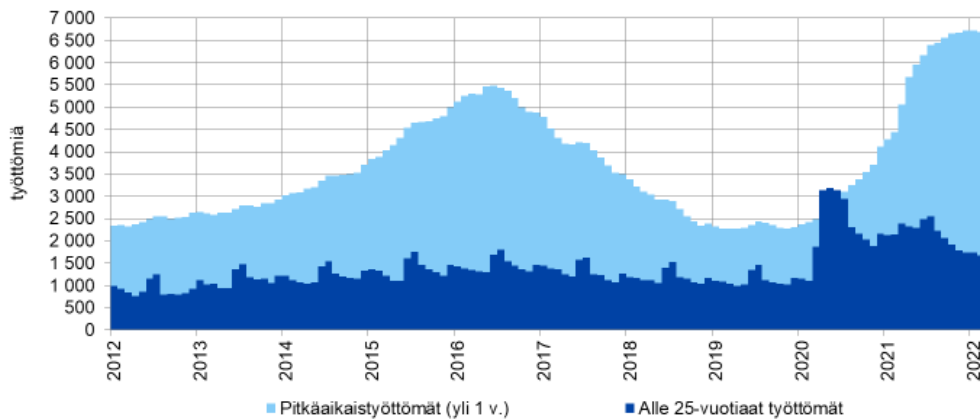
Työttömyysaste (%) Vantaalla ja muissa suurissa kaupungeissa 2021 ja 2022

Lähde: TEM, päivitetty 2.5.2022

Kuva 23 Työttömyysaste suurissa kaupungeissa maaliskuu 2021 ja maaliskuu 2022

Nuorten ja pitkäaikaistyöttömien määrät Vantaalla vuoden 2012 tammikuusta lähtien

Lähde: TEM, päivitetty 2.5.2022

Kuva 24 Nuorten ja pitkäaikaistyöttömien määrät Vantaalla vuodesta 2012 lähtien

Työttömyys ja vähävaraisuus vaikuttavat monin tavoin ihmisiin ja heidän lähipiiriinsä. Kansaneläkelaitoksen tilastoista on nähtävissä koronavuoden vaikutus myös vantaalaisten perustoimeentulotuen piiriin siirtyneiden lukumäärän kasvuna. Vuonna 2020 toimeentulotukea saaneita kotitalouksia oli 18 849, mikä oli noin 2 600 enemmän kuin vuonna 2019 vastaavana aikana. Vuonna 2021 toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien määrä on lähtenyt hienoiseen laskuun, ollen 18 318, mikä on 531 kotitaloutta vähemmän kuin vuonna 2020. Kela maksoi epidemiakorvausta perustoimeentulotuen saajakotitalouksille loppuvuodesta 2020.

Tulonsiirtojen lisäksi kunnalle jää kuitenkin tehtäväksi löytää tapoja tukea pienituloisia tai toimeentulotuen varassa eläviä kotitalouksia tässä haastavassa yhteiskunnallisessa tilanteessa.

Koska työllisyyden kuntakokeilu alkoi koronavuoden aikana, on niin sanottua palveluvelkaa kertynyt sekä TE-palveluista siirtyneiden asiakkaiden osalta että koronan vuoksi työttömäksi jääneiden asiakkaiden osalta. Työllisyyspalveluiden asiakaspalvelussa jouduttiin myös siirtymään etätöihin samalla, kun asiakkaiden palvelutarpeet olivat kaikkein suurimmillaan. Henkilökohtaisen palvelun tarpeeseen ja erityistarpeisiin oli vaikeampaa vastata suuren asiakasmäärän vuoksi. Huoli on lisääntynyt erityisesti nuorten ja pitkäaikaistyöttömien kohdalla. Pitkäaikaistyöttömien taloudellisen tilanteen ja hyvinvoinnin arvioidaan heikentyneen. Osa asiakkaista on myös "kadonnut" ja heidän osaltaan on jouduttu keskeyttämään kuntouttava työtoiminta.

Vieraskielisten palvelut vaatisivat enemmän kasvokkaisia kohtaamisia ollakseen tehokkaampia. Digitaaliset etäpalvelut eivät myöskään tavoita kaikkia asiakkaita, ja on havaittu, että heikoimmassa asemassa olevilla on vaikeuksia käyttää etäpalveluita.

Yritykset ovat päässeet valtaosin takaisin normaaliin toimintaan lukuun ottamatta niitä aloja, missä kustannustaso on noussut merkittävästi (esim. rakentaminen ja lentoasemaympäristö). Vantaalaisten yritysten liikevaihto putosi 13 % vuoden 2020 toisella neljänneksellä verrattuna vuoden 2019 loppuun. Vuoden 2021 kolmannella neljänneksellä oli yritysten liikevaihto edelleen 8 % alle 2019 huippulukemien, mutta suunta on ollut nouseva. Palkkasumman eli maksettujen palkkojen osalta oltiin vuoden 2021 kolmannella neljänneksellä enää 3 % jäljessä vuoden 2019 tilanteesta.

Toimialoista teollisuus, rakentaminen ja kauppa ovat kaikki palautuneet hyvin ja teollisuuden liikevaihto jopa kasvanut 4 % pandemian aikana. Muut palvelut ovat vielä merkittävästi (13 %) jäljessä pandemiaa edeltäviä aikoja. Tässä heijastuu erityisesti pandemian vaikutus muun muassa liikenteeseen, matkailu- ja ravintolatoimintaan ja muuhun työhön, missä rajoitukset ovat leikanneet kysyntää. Rakennusallalla pandemiaa suurempi lähitulevaisuuden haaste on Venäjän hyökkäyksen aiheuttama kustannusshokki ja osittain työvoimapula.

Myös lentoliikenteeseen liittyvien toimintojen osalta sota on vaikuttanut erityisesti Aasian liikenteeseen, mutta tätä on osin kompensoinut muun lentomatkailun piristyminen. Huhtikuussa 2022 Helsinki-Vantaan lentoasemalla kävi yhteensä 960 000 matkustajaa, kun vuotta aiemmin matkustajamäärä oli 113 000. Lisäksi rahdin korkeammat hinnat ovat jonkin verran kompensoineet Aasian henkilöliikenteen ongelmia. Uusien yritysten perustamisessa tapahtui hyvin pieni pudotus keväällä 2020, mutta jo seuraavana talvena yritysperustanta oli palautunut normaalille tasolle.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden tarve

Koronaepidemian vuoksi sekä lääkärien että hoitajien terveyskeskusvastaanottomäärät laskivat vuonna 2020 noin 40 000 käynnillä ja edelleen vuonna 2021 8900 käynnillä. Toisaalta sähköisen asioinnin määrä on lähes kaksinkertaistunut vuodesta 2020 ollen vuonna 2021 yli 106 700 sähköistä

yhteydenottoa. Ennaltaehkäisevän terveydenhuollon terveystarkastukset on toteutettu lakisääteisesti: leikki-ikäisten lasten lääkärin kiireettömät tarkastukseen odottavien määrä on alkanut kasvaa vuoden 2022 alusta. Kuntoutuspalvelujen käynnit ovat laskeneet 24 %. Vastaanottokäyntien vähenemisen taustalla ovat olleet mm. henkilöstösiirrot koronaan liittyviin tehtäviin sekä muille palvelualueille. Lisäksi käyntejä on toteutettu ostopalveluna, mikä ei näy edellä mainituissa käyntimäärissä.

Osa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista on korvautunut uudella tavalla toimintatavoilla muun muassa etävastaanoitoilla, ja osalla asiakkaista palvelu on jouduttu perumaan tai siirtämään ja osin asiakkaat ovat jättäneet hakeutumatta palvelun piiriin.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tiettyjen palvelujen tarve kasvoi epidemian aikana eikä tähän kasvuun ole vielä pystytty vastaamaan. Koronaepidemia on heijastunut erityisesti lasten ja nuorten mielenterveyteen sekä lapsiperheiden ja vanhemmuuden hyvinvointiin. Ikääntyneillä näkyy tapaamisrajoitusten aiheuttamaa yksinäisyyttä ja kuntoutuspalveluiden rajatumpaa saatavuutta. Päihde- ja mielenterveyspalvelujen tarve on kasvanut.

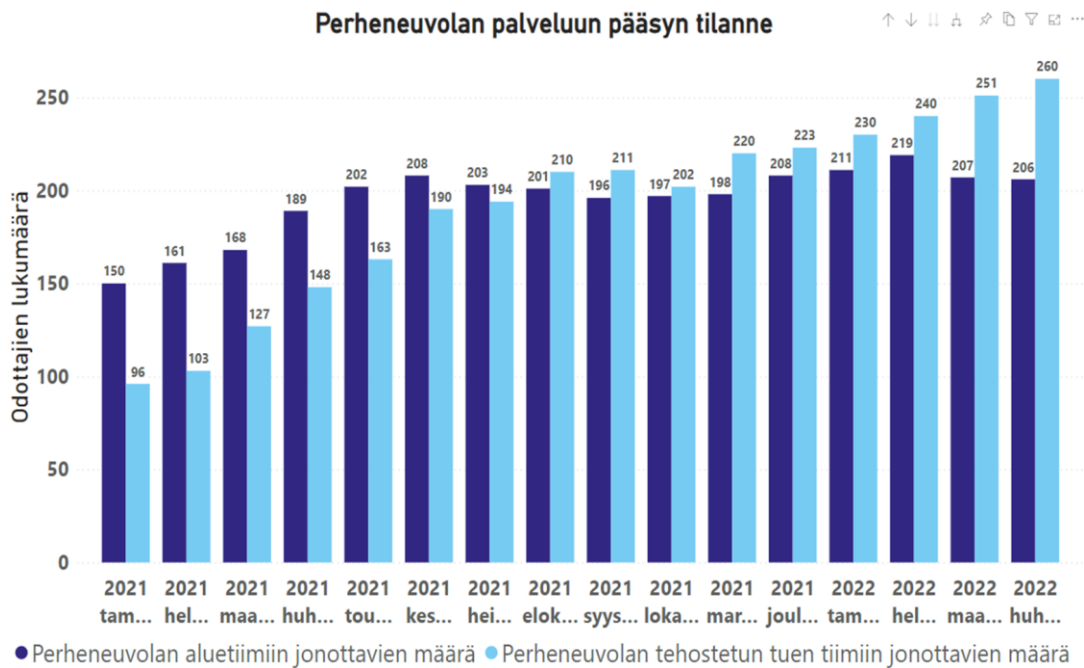
Poliisin tilastojen mukaan myös kotihälytysten määrä kasvoi merkittävästi vuonna 2020 edelliseen vuoteen verrattuna. Kotihälytystehtäviä oli Vantaalla vuonna 2020 yhteensä 4180, kun niitä vuonna 2019 oli 3476. Vuonna 2021 kotihälytystehtävien määrä oli 4123.

Kaupunkilaisille on epidemian aikana kertynyt hoitovelkaa erityisesti Martinlaakson pandemiaterveysaseman alueella. Ehkäisevän terveydenhuollon, kuntoutuksen ja suun terveydenhuollon supistukset ovat myös vaikuttaneet asiakkaisiin.

Suun terveydenhuollon kiireetön toiminta oli keskeytetty vuonna 2020 keväällä kahden kuukauden ajan sekä henkilökuntaa oli siirretty sosiaali- ja terveydenhuollon toimialla muihin tehtäviin. Liikelaitos tarvitsi toimintansa turvaamiseksi korona-avustusta vuonna 2020 2 miljoonaa euroa. Suun terveydenhuollossa jäi toteutumatta vuonna 2020 noin 60 000 käyntiä vähemmän ja vuonna 2021 käyntejä oli noin 15 000 vähemmän verrattuna vuoteen 2019. Tutkittujen potilaiden määrä oli vuonna 2020 noin 8 000 vähemmän ja vuonna 2021 noin 6000 vähemmän kuin vuonna 2019. Ennen pandemiaa kaikille hoitoa tarvitseville pystyttiin tarjoamaan aika eikä hoitojonoa ollut. Pandemian vuoksi

jouduttiin ottamaan hoitotakuujono käyttöön. Suun terveydenhuollon digitaalisia palveluita otettiin käyttöön laajemmin pandemiatilanteen jouduttamana.

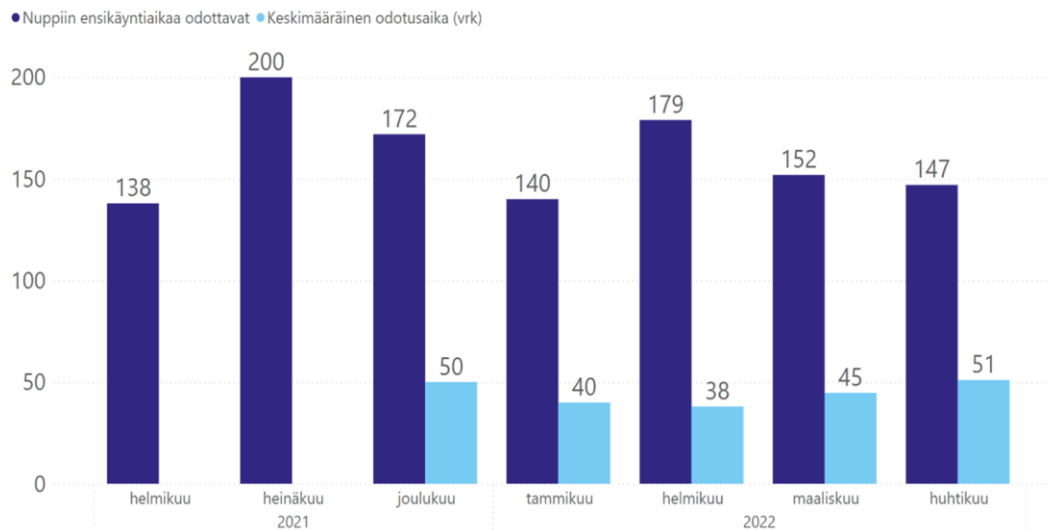
Perhe- ja sosiaalipalveluissa pandemian pitkittyminen on kasvattanut huomattavasti psykososiaalisten palvelujen tarvetta. Palveluntarpeen lisääntyminen ja palveluihin pääsyn hidastuminen koskee erityisesti perheneuvolatoimintaa, psykologipalveluja, lääkäripalveluja, nuortenkeskus Nuppia, lapsiperheiden varhaista tukea sekä perheoikeudellisia asioita. Perheneuvolatoiminnan palveluun jonottavien asiakkaiden määrä on kasvanut vuoden 2021 tammikuusta vuoden 2022 huhtikuuhun mennessä 150:stä 206:een (38 %). Perheneuvolan tehostetun tiimin toiminnassa jonottajien määrä on noussut samalla seuranta-ajalla 96:sta 260:een, mikä tarkoittaa noin 270 % kasvua. Perheneuvolatoiminnan yksikössä on kehitetty ryhmämuotoisia palveluja, vili-prosessia adhd-tyyppisesti oireileville lapsille sekä fokuosoituja lyhytinterventioita palveluun pääsyn edistämiseksi.

Kuva 25 Perheneuvolan palveluun pääsyn tilanne tammikuusta 2021 huhtikuuhun 2022. Lähde: Asiakas- ja potilastietojärjestelmä Apotti

Nuortenkeskus Nupin asiakkaiden odotusaika palveluun pääsyyn on vaihdellut ajankohdittain ja heijastaen myös koronapandemian vaikutuksia palvelujen tuottamisen resursseihin. Suurimmillaan jonotilanne on ollut heinäkuussa 2021, jolloin palveluun pääsyä odotti 200 nuorta. Nuortenkeskus Nupin toimintaa tukemaan perustettiin syksyllä 2021 hoito- ja palveluvelan purkuun kohdennettuja uusia vakansseja (1 psykologi ja 3 sairaanhoitajaa), jotka kaikki on täytetty ja näiden vakanssien vaikutus näkyy jo positiivisena tuloksena jonojen vähenemisenä. Vuoden 2021 loppuun mennessä ja vuoden 2022 alkamisen jälkeen jonotilanne on kääntynyt laskuun, ollen huhtikuussa 2022 147 nuorta. Nuortenkeskus Nupissa on

otettu tammikuussa 2022 käyttöön chat-yhteydenottokanava ja asiakkuuden alkamista on sujuvoitettu siten, että asiakas saa heti yhteydenottonsa perusteella ensitapaamisajan. Nupissa on myös laajennettu ja kehitetty nuorten vanhemmille tarjottavaa tukea.

Kuva 26 Nuortenkeskus Nupin odotusajat. Lähde: Asiakas- ja potilastietojärjestelmä Apotti.

Myös psykologipalveluissa, lääkäripalveluissa, perheoikeudellisissa palveluissa ja lapsiperheiden varhaisen tuen palveluissa asiakkaiden palveluntarve on kasvanut koronapandemian aikana. Syksyllä 2021 lääkäripalveluihin saatiin 1 erikoislääkärin vakanssi ja varhaisen tuen yksikköön 2 lähihoitajaa ja 2 sosiaaliohjaajaa.

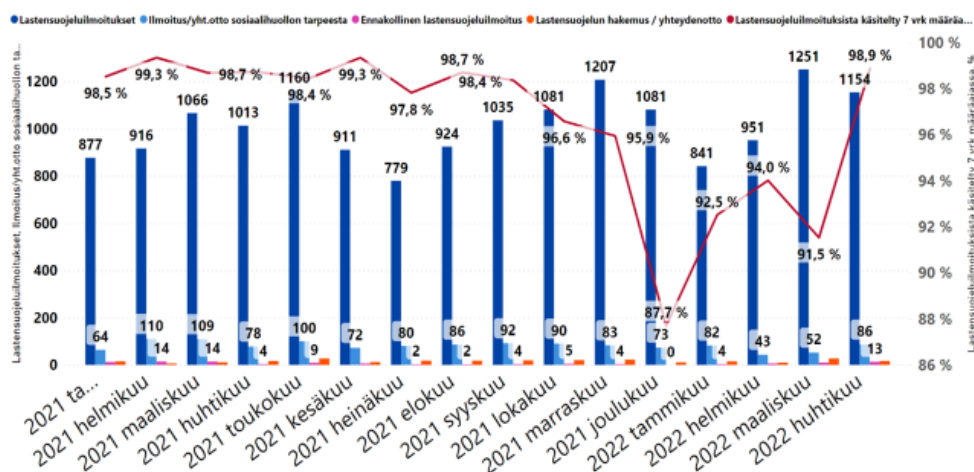
Psykologipalveluissa on keväällä 2022 onnistuttu lyhentämään palveluun pääsyn aikaa keskitetyllä ostopalvelujen koordinaatiolla.

Pahimmissa epidemian vaiheissa psykososiaalisissa palveluissa on tarjottu asiakkaille mahdollisuutta etävastaanottoihin ja etävastaanottojen mahdollisuus säilytetään tulevaisuudessakin. Pandemian alkuvaiheessa kontaktoitiin kaikki nuortenkeskus Nupin, psykologipalvelujen sekä perheneuvolatoiminnan palveluja odottavat asiakkaat, kartoitettiin tuen tarvetta ja pyrittiin mahdollisesti ohjaamaan esim. järjestöjen tarjoaman tuen piiriin. Tämä toistettiin kesällä 2021 ja asiakkailta tuli siitä hyvää palautetta.

Pandemian alkuvaiheessa psykososiaaliset palvelut osallistuivat ja organisovat yhdessä MLL:n kanssa perheiden ruoka- ja vaatejaon kolmella alueella. Myyrmäen piste oli toiminnassa kevään ja kesän 2020 ja Koivukylän ja Hakunilan pisteet pyörivät edelleen kohtaamispaikoissa. Kevään ja kesän 2020 ajalle pandemian ensivaiheeseen organisoitiin monitoimijainen puhelintuki opiskeluhoollon sekä järjestö- ja seurakuntatoimijoiden kanssa.

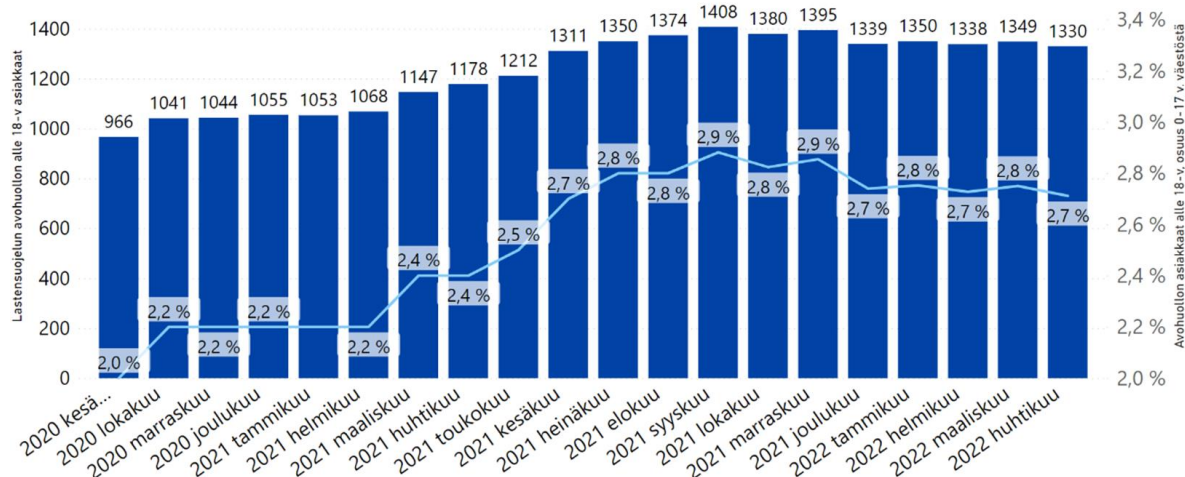
Lastensuojeluilmoitusten ja sen seurauksena myös lastensuojelun avohuollon asiakasmäärät lähtivät nousuun epidemian. Asiakasmäärät ovat jatkaneet nousua, joka näkyvissä erityisesti keväästä 2021 alkaen. Lastensuojelun avohuollon asiakasmäärä on kasvanut kesäkuusta 2020 huhtikuuhun 2022 noin 38 %.

Ilmoitukset ja yhteydenotot lastensuojeluun Lastensuojeluilmoituksia käsitelty 7 vrk määräajassa (%)

Kuva 27 Lastensuojelun tilastoja tammikuusta 2021 huhtikuuhun 2022. Lähde: Asiakas- ja potilastietojärjestelmä Apotti.

Asiakkaat avohuoltoon alle 18 vuotta Avohuollon asiakkaat alle 18-v, osuus 0-17 v. väestöstä

Kuva 28 Avohuollon tilastoja kesäkuusta 2020 huhtikuuhun 2022. Lähde: Asiakas- ja potilastietojärjestelmä Apotti.

Kuntouttavien palvelujen saatavuus on rajoitusten vuoksi heikentynyt. Vanhusten päivätoiminta ja vammaisten työ- ja päivätoiminnot ovat olleet ajoittain suljettuina ja toiminta on ollut supistettua keväästä 2020 alkaen aina kevääseen 2022 asti.

Pandemian vuoksi osittain supistettu toiminta on kasvattanut ikääntyneiden päivätoiminnan asiakkaiden palvelujen aloittamisen odotusaikoja. Ikääntyneiden kuntouttavaa päivätoimintaa järjestettiin osittaisten sulkemisten aikana omaishoidon vapaita käyttäville asiakkaille omaishoitajien jaksamisen turvaamiseksi (lakisääteinen omaishoidon vapaa) sekä omaishoidon kaltaisessa tilanteessa sekä kriisiytyneissä tilanteissa oleville. Jalkautuvaa päivätoimintaa toteutettiin omaishoidon kaltaisessa tilanteessa oleville ja syrjäytymisriskissä oleville päivätoiminnan asiakkaille. Syksyllä 2021 lisääntyneen palvelutarpeen tilanteen purkamiseksi omaa toimintaa vahvistettiin lisäämällä päivätoiminnan paikkoja. Päivätoiminnassa on kehitetty vuoden aikana myös virtuaalitoimintaa.

Jalkautuva työtoiminta aloitettiin kesäkuussa 2020 soittojen pohjalta nousseiden tarpeiden pohjalta vammaisten työ- ja päivätoiminnassa. Jalkautuvassa toiminnassa on ollut mm. pienryhmätapaamisia, yhteydenottoja asiakkaisiin sekä jalkautumisia asumisyksiköihin. Myös virtuaalista toimintaa järjestettiin.

Pandemiatilanteen vuoksi Vantaan sairaalassa hoitojaksoja suhteessa kapasiteettiin on ollut vähemmän, sillä paikkoja on jouduttu sulkemaan. Osastoepidemiat ja niistä johtuneet sulut vähensivät hoitojaksojen määrää ja pidensivät niiden kestoja, ja sen jälkeen toimintaa ovat haastaneet jatkohoitoa sairaalassa odottavien potilaiden lukumäärän kasvu. Kahden hengen huoneita on jouduttu käyttämään yhdelle hengelle ja osastoja sulkemaan kohortoinnin vuoksi uusilta potilailta. Kotisairaalan käyntiluvut puolestaan kasvoivat merkittävästi sinne perustetun pandemiatiiimin seurauksena. Päiväsairaalan ja geriatrisen vastaanoton toiminta keskeytettiin maaliskuussa 2020. Sen jälkeen päiväsaairaala on pysynyt korkean riskin vuoksi suljettuna. Geriatrien poliklinikka on ollut auki lukuun ottamatta pandemian ensimmäisen aallon sulkua.

Koronapandemian vaikutukset palvelujen saatavuuteen kohistuivat erityisesti lyhytaikaisen hoivan ja omaishoidon vapaiden järjestämiseen. Yksiköissä toteutettavaa lyhytaikaista hoitoa ja hoivaa pyrittiin korvaamaan järjestämällä hoitoa ja muita tarvittavia palveluja ja tukitoimia asiakkaiden kotiin.

Lasten ja nuorten oppimisvaje ja vaikutukset oppilas- ja opiskelijahuollon tarpeeseen

Etäopetuksena ja ajoittain laajojenkin karanteenien myötä perusopetuksen oppilaille on kertynyt oppimisvajetta. Sitä esiintyy suurella joukolla oppilaista oppiaineissa,

jotka perustuvat aiemmin opitun osaamiseen. Tällaisia kouluaineita ovat esimerkiksi äidinkieli, matematiikka, vieraat kielet, taito- ja taideaineet ja jossain määrin reaaliaineet.

Oppilailla, joiden omatoimisuus ja itseohjautuvuus ovat heikkoja, ja joiden vanhemmilla ei välttämättä ole kykyä tai mahdollisuutta tarjota tukea on ollut etäopetuksessa suuria vaikeuksia koulunkäyntiin sitoutumiseen ja oppimistulosten saavuttamiseen.

Etäopetus on ollut hyvin teoriapohjaista ja kouluihin kuuluvat juhlat, opintoretket ja vierailut ovat rajoitusten vuoksi puuttuneet kokonaan. Lisäksi oppilailta on puuttunut opiskeluun sitouttava kouluyhteisö.

Lukioissa on havaittu, että opintoja pidennetään aiempaa enemmän ja kursseja on keskeytynyt normaalia enemmän. Ammattiopintojen keskeyttäminen lisääntyi epidemian vuoksi, vaikkakin alle 20-vuotiaiden keskeyttäminen alitti tavoitteen ollen 13,8 % kesällä 2021 raportoiduissa luvuissa. Lukioissa pidentäjien määrä on pysynyt jotakuinkin samana koko korona-aikana, mutta ammattipisto Variassa opintojen keskeyttäneiden määrä on laskenut merkittävästi vuonna 2022. (ensimmäinen osavuosikatsaus 2022). Kaikkien Varian opiskelijoiden osalta keskeyttämisprosentti on 5 % ja alle 20-vuotiaiden osalta 4,5 %. Yhteisölliseen hyvinvointityöhön on kuluva lukuvuonna kiinnitetty oppilaitoksissa erityistä huomiota, koska sitä ei ole voitu tehdä korona-aikaan yhtä hyvin kuin normaalisti, johtuen etäopiskelujaksoista ja koronarajoitteista. Ammatin oppiminen etäopetusaikana on myös vaikeutunut. Jatkossa on varmistuttava siitä, että ammatillisessa koulutuksessa on riittävästi resursseja tarjota opetusta niille opiskelijoille, jotka tarvitsevat lisätukea ammatin oppimiseen.

Erityisesti lukioissa opiskelijoiden yhteydenotot psykologeihin ovat lisääntyneet. Olennaista on, että opiskelijoille pystytään tarjoamaan asianmukaisia opiskeluhuoltopalveluja. Myös Variassa yhteydenotot opiskeluhuoltoon ja opinto-ohjaajiin ovat lisääntyneet. Toisella asteella tarvitaan uusia keinoja palauttaa opiskelumotivaatio ja -rytmi.

Oppilas- ja opiskelijahuollon havaintojen mukaan lapsille, nuorille, aikuisopiskelijoille ja perheille on kertynyt mielenterveyteen liittyvien palveluiden hoitovajetta. Osa oppilaista ja opiskelijoista on kokenut korona-aikana esimerkiksi yksinäisyyttä ja ahdistusta tai oppimisen vajeita. Osalla perheistä on taloudellisia

vaikeuksia ja ongelmia jaksamisessa ja vanhemmuudessa. Erityisesti itsenäisesti asuvilla toisen asteen opiskelijoilla on ollut taloudellisia vaikeuksia. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa etäopiskelun aikana yksilökohtaisille käynneille hakeutuminen on vähentynyt. Lasten ja nuorten mielenterveysongelmat ovat lisääntyneet. Pahoinvoinnin lisääntyminen on näkynyt koulu- ja opiskeluterveydenhuollon vastaanotoilla.

Opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalvelut

Kuraattori- ja psykologipalvelujen kysynnässä oli hetkellistä laskua koronapandemian alkuvaiheessa, etenkin keväällä 2020. Syksystä 2021 alkaen asiakkuuksien määrät lähtivät selvään kasvuun ja vastaanottoja on tarjottu joustavasti asiakkaiden tarpeista lähtien lähi- ja etävastaanottoina. Koko korona-ajan psykologien ja kuraattorien palvelut ovat olleet käytössä.

Asiakastyön etätyökäytäntöjä kuraattori- ja psykologityössä on otettu käyttöön ja kehitetty edelleen vastaamaan paremmin tuen antamista ja yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamista myös korona-aikaan. Ryhmämuotoinen paikan päällä annettava tuki on ollut koronarajoitusten takia normaalia vähäisempää. Usein erityisesti eri kieliryhmien vanhempia olisi hyvä tavata kasvokkain, mikä ei ollut mahdollista korona-aikana, jolloin osa potentiaalisista asiakkaista on voinut jäädä saavuttamatta.

Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa on vanhemmuuden tukeminen korostunut kuraattori- ja psykologityössä myös korona-aikana. Korona-aika ei näytä vaikuttaneen asiakkuuteen hakeutumisen tulosityhin tai asiakasmääriin. Perusopetuksessa mielialaan liittyvät syyt ovat korostuneet psykologien ja kuraattorien asiakkuuksissa. Myös väkivalta ilmiönä on alkanut korostua myös alakouluikäisillä lapsilla aiempaa enemmän. Lasten rajaton käytös on lisääntynyt. Toisella asteella naispuolisten opiskelijoiden käyntimäärät kasvoivat kevään 2020 jälkeen enemmän kuin miespuolisten opiskelijoiden, vaikkakin molemmissa oli kasvua. Vastaanotoille hakeutumisen pääsyinä olivat esimerkiksi tunne-elämään liittyvät pulmat, taloudelliset vaikeudet, yksinäisyys, jaksamisen haasteet, etäopiskeluun liittyvät vaikeudet sekä arjen- ja elämänhallinnan ongelmat.

Koronapandemian aiheuttaman hoitovajeen paikkaamiseksi perustettiin kasvatuksen ja oppimisen toimialan opiskeluhuollon yksikköön 7 uutta kuraattorin vakanssia ja 4 psykologin vakanssia. Psykologien vakansseissa on ollut

rekrytointivaikeuksia. Kevään 2022 aikana koronarajoitusten purkautuessa psykologien ja kuraattorien työskentely on pitkälti normalisoitunut.

Lasten ja nuorten hyvinvointi

Epidemian aikana on noussut erityinen huoli lasten ja nuorten hyvinvoinnista. Kasaantunut pahoinvointi voi purkautua syksyllä palattaessa normaaliin arkirytmiin. Osa nuorista on jäänyt ajelehtimaan, kun tilat ja harrastukset olivat kiinni ja koulut etäopetuksessa. Nuorten yksinäisyys, henkinen pahoinvointi, väkivalta, päihteet ja muu häiriökäyttäytyminen ovat arvioiden mukaan kasvaneet. Nuoret viettävät enemmän aikaa kaduilla aikuisten tavoittamattomissa.

NUORISOPALVELUIDEN LUKUJA KOKO KORONA-AJALTA (1.3.2020-16.5.2022)

Kuva 29 Nuorisopalveluiden lukuja koronaepidemian aikana

Vantaan nuorisopalveluiden työntekijät ovat kohdanneet koko tähänastisena korona-aikana (1.3.2020 – 16.5.2022) nuoria erilaisilla verkkoalustoilla 43 977 kertaa. Nuorisotyöntekijät ovat jalkautuneet tapaamaan nuoria heidän vapaa-ajan viettopaikkoihinsa ja kohtaamisia on syntynyt 120 065 kappaletta. Etsivät nuorisotyöntekijät ovat työskennelleet 1397 nuoren kanssa, työpajatoimintaan on osallistunut 475 nuorta ja 114 nuorta on saanut rinnallakulkijan tukea työ- tai opintopolun löytämiseen.

Maaliskuun 2020 ja kesäkuun 2021 välisenä aikana etsivään nuorisotyöhön oli tullut 784 yhteydenottoa ja niistä suurin osa tuli 16–20-vuotiailta. Nuoret saivat etsiviltä tukea ja tsemppausta ja nuoria ohjattiin erilaisten palvelujen piiriin: toimeentulo (16,6 %), terveyteen liittyvät palvelut (10,8 %) sekä mielenterveyspalvelut (8,3 %).

Nuorisopalveluiden työntekijät kohtasivat samalla ajanjaksolla chat-keskusteluissa nuoren 2112 kertaa. Suurin syy nuoren yhteydenottoon oli paha olo (23,39 %). Arjessa selviytymiseen liittyvät ongelmat tarkentuivat opiskeluun ja työelämään liittyviin haasteisiin (52,34 %) sekä uupumiseen (22,43 %). Yhteydenottoja, joissa yhteydenoton syynä oli itsetuhoisuus, kirjattiin 333.

Perhe- ja sosiaalipalveluissa lasten ja nuorten pahoinvointi on näkynyt kaikissa psykososiaalisen tuen palveluissa sekä lastensuojeluilmoitusten lisääntymisenä. Lasten ja nuorten kohdalla on erityisen tärkeä huomioida vanhempien oma tuen tarve ja mahdollisuudet tukea lasta kuormittavissa elämäntilanteissa. Näissä on ollut nähtävissä heikkenemistä pandemian aikana. Lasten ja nuorten pahoinvointi on näkynyt terveyspalvelujen vastaanotoilla mm. mielenterveysongelmina ja päihteiden käytön lisääntymisenä.

Poliisin tilastojen mukaan nuorten henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset olivat vuonna 2020 edellistä vuotta korkeammalla tasolla. Erityisesti ero näkyi alle 15-vuotiaiden tekemien rikosten määrissä. Toisaalta luvut olivat hyvin samaa luokkaa vuoden 2018 lukujen kanssa.

Kulttuuri ja tapahtumat

Yksityisille kulttuurialan toimijoille rajoitustoimenpiteet ovat aiheuttaneet taloudellisia haasteita ja tapahtumatuotannon elpymistä onkin tuettava. Ihmiset myös kaipaavat livekulttuurin ääreen. Tämä näkyy siinä, että kaikissa ulkotapahtumissa, joita on pystytty järjestämään korona-aikana, ovat kävijämäärät olleet suuret.

Museoiden näyttelytilat ovat olleet pitkiä jaksoja suljettuina. Laajamittaista virtuaalista tapahtumatuotantoa onkin kohdennettu eri kohderyhmille, myös avoimesti kaikille kaupunkilaisille.

Taiteen perusopetus pystyttiin järjestämään kokonaisuudessaan etäopetuksena, joten palvelutarjonta säilyi muuten ennallaan, paitsi varhaisiän musiikkikasvatuksen osalta.

Koronapandemian myötä Aikuisopiston toiminta siirtyi verkkoon. Valtaosa kursseista ja toiminnoista järjestettiin 17.3.2020 - 30.6.2020 välisenä aikana etänä. Syksyllä 2020 toimittiin lähiopetuksessa noin kolmen kuukauden ajan. Samaten

vuonna 2021 toimittiin vaihtelevasti lähi- ja etäopetuksessa, jolloin jo lähtökohtaisesti kansalaisopistossa suunniteltiin huomattava määrä opetuksesta etäopetuksesi. Kevätlukukausi 2022 aloitettiin etäopetuksessa. Vaikutukset ovat olleet suuret erityisesti taito- ja taideaineiden ja muiden käytännön aineiden opetukseen, maahanmuuttajakoulutukseen sekä aikuisten perusopetukseen. Koulutusvelkaa voidaan nähdä syntyneen varsinkin aikuisten perusopetuksessa, jossa tilanne on aiheuttanut erityistä tuen tarvetta. Kansalaisopiston kurssien osalta on syntynyt ”hyvinvointivelkaa”, koska kuntalaiset eivät ole voineet kehittää itseään ja virkistäytyä opiston lähiopetuksessa. Erityisesti opiston lähikursseilla on myös sosiaalista syrjäytymistä ehkäisevä vaikutus.

Osallisuus, yhteisöllisyys ja syrjäytymisen ehkäisy

Epidemian jälkeen on suuri tarve yhteisötyön ja osallisuuden vahvistamiseen ja yhteisöpalvelujen arjen toiminnan turvaamiseen. Myös verkostoja tulee rohkaista aloittamaan yhteisötyötä mahdollisimman pian. Epidemia on iskenyt voimakkaasti heihin, joilla on ollut vaikeuksia jo ennen koronaa. Matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja tarvitaan kaikilla alueilla Vantaalla ja kaikille alueen asukkaille, toimijoille ja järjestöille. Lisäksi tarvitaan yhteisöllisiä ruokailuja, taidepajoja ja paikkoja tulla kuulluksi ja nähdyksi.

Yhteisöllisyyttä tulee korostaa myös viestinnässä ja erityisesti tulee panostaa palvelutarjonnan ulkopuolelle pudonneiden tavoittamiseen. Syrjäytymistä ehkäisevää toimintaa tarvitaan laajasti.

Harrastustoiminnan rajoitukset

Rajoitusten myötä harrastustilat ovat olleet pitkään suljettuina tai normaalia hyvin paljon vähäisemmällä käytöllä. Uimahallipalveluiden sulku hankaloitti tai esti kokonaan erityisryhmien ja liikuntarajoitteisten liikunnan harrastamisen. Toisaalta ulkoliikuntapaikkojen ja virkistysalueiden käyttäjämäärät kasvoivat rajoitusten aikana ja uudet käyttäjät löysivät nämä palvelut. Seuratoiminnan eri muodot ovat monipuolistuneet, mutta harrastajamäärät muun muassa urheiluseuratoiminnassa ovat laskeneet.

Epidemian vaikutuksesta vapaa-ajan palveluiden käyttöön ja osallistumiseen tehtiin kyselytutkimus Suomen kuuden suurimman kaupungin (Helsinki, Espoo, Tampere,

Vantaa, Turku ja Oulu) asukkaille. Alustavista tuloksista voidaan nostaa seuraavia huomioita:

- Lähes 40 % vastanneista arveli, että pandemia muuttaa hänen käyttäytymistään pysyvästi varovaisemmaksi.
- Suuri enemmistö vastaajista suosii kirjastopalveluiden perinteistä käyttötapaa ja kaipasi mahdollisuutta mennä etsimään kirjoja paikan päältä. Lisäksi noin joka kolmas vastanneista käy kirjastossa tavatakseen ihmisiä. Kirjasto oli tärkeä etenkin toimeentulovaikeuksia kokeville, yksinhuoltajille, nuorempien ikäluokkien edustajille, korkeakoulutetuille ja naisille.
- Teatteri- tai konserttiesitysten seuraamista odotettiin innolla ja enemmistö vastaajista oli valmis menemään seuraamaan esitystä jo epidemian lievässä vaiheessa, kunhan turvajärjestelyistä on huolehdittu hyvin. Selvälle enemmistölle vastaajista oli merkitystä myös ihmisten tapaamisella. Hyvin harvat vastasivat, että esityksen seuraaminen etänä korvaa hyvin paikan päällä seuraamisen.
- Yli puolet vastaajista ilmoitti liikkumisensa vähentyneen merkittävästi rajoitusten vuoksi. Useimmin liikunta oli vähentynyt vähän koulutetuilla, toimeentulovaikeuksia kokevilla sekä alle 40-vuotiailla. Enemmistö vastaajista oli valmis palaamaan käyttämään liikuntatiloja niiden auetessa, mutta kolmannes vastaajista aikoi mennä niihin vasta, kun pandemia on kokonaan ohi.
- 60 % vastaajista ilmoitti, että joko hän itse tai perheenjäsenensä on lopettanut jonkin liikuntaharrastuksen koronan vuoksi. Lopettaneista lähes kaikki aikoivat kuitenkin jatkaa lajin harrastamista epidemian jälkeen. Virtuaalisesti toteutettuun liikunnanohjaukseen osallistuneista noin puolet oli kiinnostunut niistä myös pandemian jälkeen, mutta suuri enemmistö kuitenkin katsoi, että virtuaalitoteutus ei korvaa paikan päällä pidettyä liikunnanohjausta.

Kirjastojen rajoitukset

Kirjastotilat ovat olleet kokonaan kiinni tai palvelut käytössä rajoitetusti vuonna 2020 ja vuonna 2021 palveluita oli rajoitetusti käytössä. Kirjastoautot eivät ajaneet reittejään tammi-heinäkuun 2021 aikana. Ensisijaisena palvelutapana oli aineiston etukäteisvaraus ja itsepalvelu. Kirjastotilat eivät olleet käytössä varaushyllyä ja rajattua valikoimahyllyä lukuun ottamatta. Asiakastietokoneiden määrää oli vähennetty ja niiden käyttöaika oli supistettu. Yleisötilaisuuksia järjestettiin vain verkossa. Kesän 2021 aikana kirjastojen aukioloa oli supistettu. Syyskaudella kirjaston asiakasmääriä ja tapahtumien osallistujamääriä oli rajoitettu.

Lainausten määrä väheni vuonna 2020 edelliseen vuoteen verrattuna 26 % ja vuonna 2021 kasvoi 10 % vuoteen 2020 verrattuna. Lasten kaunokirjallisuuden lainaus laski jopa 40 % vuonna 2020, mutta kasvoi 38 % vuoden 2021 aikana. Toisaalta vuonna 2020 E-lainausten määrä kasvoi merkittävästi: E-lehtien 70 % ja E-kirjojen 28 %. Nämä pysyivät vuonna 2021 lähes ennallaan. E-musiikin lainaukset kasvoivat vuonna 2020 19 %, mutta vähenivät vuonna 2021 noin 20 %. Alkuvuoden 2022 tilastojen perusteella tammi-huhtikuun lainausmäärät edelliseen vuoteen 2021 verrattuna ovat nousseet +45,8 %, ja vuoteen 2019 verraten alkuvuoden lainausmäärät ovat lähes samalla tasolla.

Kirjasto on myös erittäin innovatiivisesti kehittänyt uudenlaisia etätapahtumia kaupunkilaisille. Maahanmuuttajille suunnatut etäkielikahvilat ja lapsille suunnatut Soturikissat live –tapahtumat ovat pyörineet viikoittain koko korona-ajan, ja Vantaalta lähtenyt ilmastolukupiirikampanja levisi valtakunnalliseksi keräten 97 lukupiiriä ympäri Suomen keskustelemaan ilmastonmuutoksesta. Vuonna 2020 Vantaan kirjastoissa järjestettiin yhteensä 895 tapahtumaa, jotka keräsivät 13 586 osallistujaa. Vuonna 2021 tapahtumia järjestettiin 652 kappaletta, ja osallistujia oli 24 158. Virtuaalitapahtumia kirjastossa järjestettiin 216, osallistujia ja tallenteen katsojia oli arviolta noin 16 100.

Kirjastot ovat myös tärkeitä yhteisöllisiä kohtaamispaikkoja. Niin lasten, nuorten, maahanmuuttajien kuin ikäihmistenkkin arkeen on vaikuttanut paljon se, että kirjastot on jouduttu pitämään kiinni tai palveluita rajoittamaan. Tämä on näkynyt varsinkin myönteisen erityiskohtelun toimintaohjelman alueilla, joissa lapset on huomioitu normaalitilanteessa erityisesti kirjaston tapahtumatoiminnassa, ja nyt nämä lapset ovat jääneet tätä palvelua vaille. Kaikilla ei ole taitoja tai mahdollisuutta osallistua etätapahtumatoimintaan. Esimerkiksi osa maahanmuuttajista on jäänyt pois kielikahvilatoiminnasta, koska etäkielikahvila on tuntunut vieraalta tai liian vaikealta toimintamuodolta.

Kirjastojen tietokoneet ovat erityisen tärkeitä vähävaraisille vantaalaisille ja välttämätön väline yhteiskunnallisten asioiden hoitamisessa. Korona-aika on hankaloittanut näiden palveluiden saavutettavuutta.

Asukastilat ja kuntalaispalvelut

Parhaimmillaan teknologinen kehitys sujuvoittaa arkea ja edistää yhteisöllisyyttä. Kääntöpuolena on kuitenkin eriarvoisuuden lisääntyminen, jos haavoittuvimmassa

tilanteessa olevat jäivät kehityksen vauhdista. Tämä näkyi selvästi myös asukastilojemme ja asiakaspalvelupisteidemme arjessa. Digitukea tarvitsevien asiakkaiden määrä kasvoi nopeasti ja erilaisiin viranomaisasiointiin liittyvien dokumenttien ja hakemusten tulostamiseen tuli suuri tarve.

Asukastilojen kävijämäärät tippuivat 90 000 kävijästä (2019) 30 000 kävijään vuonna 2020. Vuonna 2021 asukastiloilla oli kävijöitä yhteensä 44 100, ja vuoden 2022 ensimmäisten kuukausien (tammi-huhtikuu) kävijämäärä oli 16 500. Ruoka-apua jaettiin laajalti, esimerkiksi hätäruoka-apupalvelu toimitti vuoden 2020 maaliskesäkuussa 17 390 ruokakassia koteihin. Hävikkiterminaali on ollut koko ajan normaalisti auki ja koko korona-ajan 5 000 vantaalaista viikossa on saanut ruoka-apua. Koronalinjalle saapuneita puheluita oli maaliskuusta 2020 toukokuuhun 2022 yhteensä 138 000 kappaletta. Vuonna 2020 Vantaa-infossa kävi 138 000 asiakasta, vuonna 2021 103 530 asiakasta ja tammi-huhtikuu 2022 välisenä aikana 40 000 asiakasta.

Vaikutukset organisaation toimintaan ja talouteen

Koronaepidemia ja rajoitustoimenpiteet ovat vaikuttaneet kaupungin toimintaan kokonaisuutena hyvin monella eri tavalla, ja vaikutukset ovat kohdentuneet eri toimialoihin ja palveluihin myös hyvin eri tavoin. Seuraavassa on kuvattu epidemian ja rajoitustoimien vaikutuksia toimialoittain.

Kaupunkistrategia ja johto

Toimialalla perustettiin ja organisoitiin koko häiriötilanteen johtamisjärjestelmä heti epidemian alussa. Häiriötilannejohtoryhmä kokoontui ensimmäisen kevään ajan joka arkiaamu. Syksyllä kokouksia vähennettiin kahteen viikossa ja juhannuksesta 2021 alkaen häiriötilannejohtoryhmä on kokoontunut kerran viikossa. Syksyllä 2021 koronatilanteen parantuessa kokouksia harvennettiin pidettäväksi kahden viikon välein, mutta omikronmuunnoksen levitessä kokoustahtia tiivistettiin uudelleen.

Kaupungin johtokeskus perustettiin heti alkuvuodesta 2020 ja se on kerännyt tilannekuvaa ja raportoinut siitä sekä tukenut muuten häiriötilannejohtamista koko epidemian ajan. Toukokuussa 2022 koronatilanteen raportointi siirtyi sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan vastuulle.

Toimialalla valtaosa työntekijöistä on tehnyt koronavuoden ajan töitä etänä. Palveluiden toteuttamisessa keskeisimmät muutokset ovat kohdistuneet kasvupalveluiden palvelualueeseen, jossa rajoitukset ovat vaikuttaneet niin työllisyyspalveluihin kuin yrittäjille tarjottaviin elinkeinopalveluihinkin.

Kuntalain pikavauhtia valmistuneen muutoksen myötä toimielimet pystyivät toteuttamaan nopean digiloikan ja toimielinten kokoukset on pystytty toteuttamaan Teamsin välityksellä. Syksyllä 2021 päästiin lyhyeksi ajaksi palaamaan läsnäkokouksiin, mutta tilanteen heikentyessä jouduttiin taas palaamaan Teams-kokouksiin. Maaliskuusta 2022 alkaen toimielinten kokoukset ovat jälleen olleet läsnäkokouksia.

Vuonna 2021 järjestetyt kuntavaalit siirrettiin nopealla aikataululla huhtikuulta kesäkuulle. Kuntavaalien koronaturvallinen järjestäminen työllisti merkittävästi ja aiheutti lisäkustannuksia, jotka valtio on luvannut korvata. Myös tammikuussa 2022 aluevaalien järjestelyissä koronaturvallisuuteen jouduttiin kiinnittämään paljon huomiota.

Viestinnän merkitys on korostunut kriisitilanteessa. Toimiala vastasi häiriötilanteeseen liittyvästä sisäisestä ja ulkoisesta viestinnästä.

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Toimialalla jouduttiin epidemian myötä erittäin kriittiseen ja vaativaan tilanteeseen. Uusina palveluina aloitettiin koronavirustestaus ja tartuntojen jäljitys, käynnistettiin pandemiaterveysasema, organisoitiin lentokentän terveystarkastustoiminta, laadittiin varasairaalasunnitelmat yhdessä HUS:n ja Keravan kaupungin kanssa, muutettiin väistötila kohorttiosastoksi, perustettiin kotisairaalan pandemiatiimi, annettiin kriisityötä koronaan menehtyneiden omaisille, järjestettiin haavoittuvassa asemassa olevien maskijakelu, avattiin koronapuhelin ja soitettiin epidemian alkuvaiheessa asiakassoittot vantaalaisille ikäihmisille sekä organisoitiin vantaalaisten koronarokustustoiminta.

Kotisairaalan pandemiatiimi perustettiin keväällä 2020. Sen tehtävänä oli tukea ja hoitaa niitä pandemiapotilaista, joita voidaan hoitaa kotona, palvelutalossa tai ympärivuorokautisessa hoivassa kotisairaالاتasoisen hoidon turvin. Keväällä 2021 aloitti toimintansa pilottina Liikkuva Sairaala LiiSa. Toiminta käynnistyi määräaikaisten toimin, jotka vakinaistettiin 1.1.2022.

Pandemiatilanteen vaikeutuessa perustettiin kohorttiosastoja tarpeen mukaan erityisasumiseen sekä Vantaan sairaalaan. Keväällä 2022 Vantaa osallistui Helsingin koordinoiman korona varasairaalan ylläpitoon ja siellä hoidettiin myös vantaalaisia koronapotilaita. Supistettuja ja suljettuja toimintoja pyrittiin korvaamaan vaihtoehtoisilla keinoilla, esimerkiksi lyhytaikaista hoitoa järjestettiin asiakkaan kotiin, kun lyhytaikaishoidon yksikkö oli kiinni.

Perhe- ja sosiaalipalveluissa lakisääteiset palvelut ovat jatkaneet toimintaa normaalisti. Asiakkaille ja perheille on tarjottu mahdollisuus etävastaanottoihin ja/tai kotiin jalkautuvaan työhön pandemian aikana. Varautumissuunnitelmaa on tehty ja päivitetty säännöllisesti pandemian alusta alkaen, mutta toimintoja ei ole missään vaiheessa jouduttu sulkemaan kokonaan. Sisäisiä henkilöstösiirtoja muihin toimintoihin ei perhe- ja sosiaalipalveluista ole tehty.

Terveyspalvelujen infektiovastaanottotoiminta siirrettiin lokakuussa 2021 viidelle terveysasemalle (Martinlaakso, Myyrmäki, Tikkurila, Korso ja Koivukylä). Maaliskuussa 2022 erilliset infektiovastaanotot purettiin. Vuonna 2021 tartunnanjäilytyksessä hoidettiin lähes 20 000 vantaalaisen koronaan sairastuneen tartunnanjäilytyksessä sekä altistuneiden kontaktointi. Toiminta vaati ajoittain avuksi terveyspalvelujen eri palveluyksiköiden resursseja sekä järjestöjen, seurakunnan ja puolustusvoimien toimijoita. Vuoden 2022 alusta alkaen tartunnanjäilytystoiminta on keskittynyt vakavan koronataudin riskiryhmiin. Vuoden 2021 aikana organisoitiin laajamittainen koronarokotustoiminta; rokotuksia annettiin noin 400 000. Lisäksi järjestettiin terveysneuvontaa Helsinki-Vantaan lentoasemalla sekä koronatodistusten tulostuspalvelua. Koronarokotustoiminta on jatkunut kansallisten linjausten mukaisesti vuonna 2022. Vuoden 2022 alussa terveyspalvelujen henkilöstöä siirrettiin vanhuspalvelujen yksikköihin turvaamaan kriittiset toiminnot. Vuosien 2020–2021 aikana ryhmätoimintoja jouduttiin supistamaan ja toteuttamaan etätoimintana. Vuonna 2022 toimintoja on voitu jälleen lisätä.

Toimialalla on myös jouduttu osittain supistamaan tai sulkemaan toimintoja. Joissain toiminnoissa kysyntä on myös vähentynyt epidemian vuoksi. Vanhusten päivätoiminta ja vammaisten työ- ja päivätoiminnot ovat olleet ajoittain suljettuina ja toiminta on ollut supistettua keväästä 2020 alkaen aina kevääseen 2022 asti. Suljettujen ja supistettujen toimintojen henkilöstö siirtynyt palvelualueen kriittisiin toimintoihin. Suun terveydenhuollossa keväällä 2020 kiireetön toiminta oli pääosin keskeytetty. Samaan aikaan henkilökuntaa siirtyi muihin pandemian hoitoon liittyviin

tehtäviin. Suun terveydenhuollon ammattilaiset organisoivat ja toteuttivat ensimmäisen drive-in-testauspisteen.

Kaupungin sisäisten henkilöstösiirtojen ja muiden epidemian vuoksi kiireellisten rekrytointien myötä toimialalla on myös perehdytetty lyhyessä ajassa poikkeuksellisen paljon uutta henkilökuntaa uusiin töihin.

Lisäksi toimialalla on perustettu useita tilanteen johtamiseen ja operatiiviseen toimintaan liittyviä yhteistyöryhmiä niin organisaation sisäisesti kuin eri viranomaisten kanssa.

Kasvatus ja oppiminen

Epidemian alussa maaliskuussa 2020 opetusta siirrettiin erittäin laajasti ja erittäin lyhyellä varoitusaajalla etäopetukseksi. Vaikutus koski kevään 2020 osalta kaikkia ikäryhmiä. Toinen aste ja peruskoulun yläluokat siirrettiin uudelleen etäopetukseen marraskuussa 2020. Pisimpään koko koronavuoden aikana etäopetuksessa ovat olleet toisen asteen opiskelijat ja yläkoulujen oppilaat. Etäopetuksen myötä digitaaliset oppimisympäristöt ja uudet oppimis- ja opetusmenetelmät on otettu laajasti käyttöön.

Varhaiskasvatuksessa lakisääteiset palvelut on pystytty järjestämään enimmäkseen normaalisti toimintakaudella 2020–2021. Keväällä 2020, kun valtakunnallisesti annettiin kehoitus hoitaa lapset kotona, mikäli mahdollista, oli Vantaallakin varhaiskasvatuksen palveluiden käyttäjiä vähän.

Etäopetus ja etätyöskentely ovat mahdollistaneet uusien käytäntöjen kehittämistä, mutta toisaalta myös kuormittaneet ja haastaneet. Työyhteisöjen yhteisöllisyyteen on pyritty kehittämään uudenlaisia toteutustapoja, mutta luonnollisestikin siinä on syntynyt suurta vajetta. Henkilöstötilanne on ollut myös ajoittain erittäin haastava, koska sijaisia ei ole saatu niin paljon, kuin heitä olisi tarvittu.

Kasvatuksen ja oppimisen toimialalla on ollut epidemian vuoksi karanteeneissa yhteensä noin 13 000 lasta/oppilasta/opiskelijaa ja noin 1250 työntekijää kesään 2021 mennessä. Karanteeneja esiintyi vuoden 2020 aikana yhteensä 61 palveluyksikössä (varhaiskasvatus, perusopetus ja toinen aste) ja vuonna 2021 kesään mennessä yhteensä 70 palveluyksikössä. Perusopetuksessa on ollut karanteeneissa noin 12 200 lasta 1.4.2020-31.3.2022 välisenä aikana. Karanteenit

ovat koskettaneet kaikkia suomenkielisen ja ruotsinkielisen perusopetuksen yksiköitä.

Kaupunkikulttuuri

Koronaepidemia on vaikuttanut erittäin laajasti kaupunkikulttuurin toimialan palveluihin. Toimialalla on jouduttu rajoitusten vuoksi pitämään toimialan palvelupisteitä pitkiä aikoja suljettuina kokonaan tai rajoitetuin aukioloin.

Vaikutukset kulttuuripalveluihin ja kolmannen sektorin kulttuurityöhön ovat merkittävät. Tapahtumatuotantoa siirrettiin rajoitusten aikana osin virtuaaliseksi.

Kun sisäliikuntatilat ovat olleet suljettuina, on ulkoliikuntapaikkojen, erityisesti ulkoilureittien, latujen, luistelukenttien ja ulkokuntosalien käyttö kasvanut merkittävästi. Esimerkiksi Kuusijärven Suden tassu ohitettiin talvella 2020 oli keskimäärin 740 kertaa vuorokaudessa, Hakunilan urheilupuiston suoritemäärä oli noin 4540 kertaa vuorokaudessa ja Petikon latujen määrä noin 1580 kertaa vuorokaudessa. Myös kaupungin virtuaalijumppien suosio on ollut suurta.

Kirjastotilat ovat olleet kokonaan kiinni tai palvelut käytössä rajoitetusti.

Vantaa-infon asiointipisteet Myyrmäessä ja Tikkurilassa saatu pidettyä auki rajoittamalla palveluita. Neuvontapalveluihin on lisätty sosiaali- ja terveydenhuoltoa tukevia palveluita kuten esimerkiksi koronaneuvontaa.

Nuorison palvelualueella toimintaa on jouduttu mukauttamaan koko ajan rajoitusten vaihtuessa. Erityisesti on panostettu jalkautuvaan nuorisotyöhön, digitaaliseen työhön ja yksilölliseen työhön. Avointa nuorisotyötä (mm. nuorisotilat, harrasteryhmät, nuorten aikuisten harrastustoiminta) on pystytty toteuttamaan vaihtelevasti riippuen vallitsevista rajoitustoimenpiteistä. Vaihtelevien rajoitustoimenpiteiden vuoksi nuoria on jäänyt runsaasti tavoittamatta.

Kaupunkiympäristö

Toimialan toimintaan epidemia vaikutti muita toimialoja vähemmän. Niin sanottu kenttätyö pystyttiin toteuttamaan normaalisti terveysturvallisuus huomioiden ja valtaosa henkilöstöä siirtyi etätöihin. Rajoitusten vuoksi asiakaspalvelut ovat olleet

joiltain osin kiinni. Ympäristöterveydenhuollossa tartuntatautilain muutokset toivat uusia valvontatehtäviä.

Ympäristöterveydenhuolto valvoi tartuntatautilain mukaisia rajoituksia Vantaan alueella. Lisäksi yrittäjille annettiin neuvontaa rajoitusten noudattamiseen liittyen. Tartuntatautilain mukaisia tarkastuksia tehtiin Vantaalla 311 kappaletta, joista 93 tehtiin toisen tarkastuksen yhteydessä. Ravitsemusliikkeiden tartuntatautilain mukaisia rajoituksia valvoi aluehallintoviraston alkoholitarkastajat, alkoholin tarjoilusta riippumatta.

Vaikutukset kaupungin henkilöstöön

Heti epidemian alussa tehtiin linjaus siitä, että Vantaalla ei lomauteta henkilöstöä koronan vuoksi. Keväällä 2020 perustettiin kaupunkitasoinen resurssikeskus sujuvoittamaan henkilöstön siirtyminen sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalle erilaisiin epidemian tuomiin tehtäviin niistä toiminnoista, jotka rajoitusten vuoksi jouduttiin sulkemaan. Vuonna 2020 resurssikeskuksen kautta tehtiin 385 siirtoa ja vuonna 2021 tehtiin 38 siirtoa.

Henkilöstön sairauspoissaoloja on seurattu koko epidemian ajan, ja sairauspoissaolot ovat pysyneet sekä kaupunkitasoisesti että sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla niin sanottuun normaalivuoteen verrattuna erittäin hyvällä tasolla. Myös henkilöstölle toteutetun Kunta10-tutkimuksen tulokset syksyllä olivat merkittävästi parantuneet vuoteen 2018 verrattuna. Seuraava Kunta10 toteutetaan syksyllä 2022.

Toimialat nostivat kuitenkin monenlaisia henkilöstövaikutuksia esille. Koronaepidemia on koettu kuormittavaksi kautta organisaation. Erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon ja kasvatuksen ja oppimisen toimialalla sijaistarve on ollut sairastumisten tai karanteenien vuoksi poikkeuksellisen suuri. Henkilöstösiirrot ovat kuormittaneet niin siirtyviä kuin vastaanottaviaakin työntekijöitä.

Osalla työntekijöistä työmäärä on lisääntynyt koronan vuoksi erittäin paljonkin, mikä näkyy jaksamisessa ja työhyvinvoinnissa. Kun valtaosa henkilöstöä siirtyi nopealla aikataululla etätöihin, toi se myös uudenlaisia haasteita etätöiden johtamiseen ja yhteisöllisyyden ylläpitämiseen.

Toisaalta poikkeuksellinen aika on tuonut myös mahdollisuuden kehittää ihan uudenlaisia käytäntöjä niin omaan kuin sidosryhmätyöhönkin ja kehittää kaupunkilaisille uudenlaisia palveluita. Tämä on mahdollistanut myös uuden oppimisen ja voimavarojen kasvattamisen uudenlaisten palveluiden menestyksen myötä. Monet ovat kokeneet etätyön myös parantavan työnteon tehokkuutta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö

Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstölle koronavuodet ovat olleet monella tavalla raskaita. Työntekijät ovat joutuneet tekemään runsaasti lisää- ja ylitoita tai olleet varalla. Sijaistarve on ollut muun muassa karanteenien vuoksi poikkeuksellisen suuri, mikä on aiheuttanut kuormitusta vakinaiselle henkilöstölle. Pitkäkestoinen suojavarusteissa työskentely on myös ollut kuormittavaa.

Perhe- ja sosiaalipalveluissa koronapandemian seuraukset ovat näkyneet henkilöstön ja erityisesti esihenkilöstön kuormittumisena. Runsaiden karanteeneista johtuvien poissaolojen vuoksi työn kuormitus ja työmäärä on kasautunut työssä oleville työntekijöille. Etätöihin siirtyminen, suojavarusteiden käyttö ja uusien työmuotojen suunnittelu ja toteutus ovat kuormittaneet koko henkilöstöä. Jatkuva sijaisten rekrytointi ja perehdyttäminen sekä erilainen koronapandemiaan liittyvä raportointi ja varautuminen ovat tuoneet huomattavasti lisätyötä perustyön rinnalle. Tämän lisäksi palveluntarve on kasvanut, mikä on tuonut painetta koko henkilöstölle. Erityisenä haasteena vuonna 2022 nähdään runsas työntekijöiden vaihtuvuus ja vaikea rekrytointitilanne, kun päteviä hakijoita esim. sosiaalityöntekijöiden, psykologien ja sosiaaliohjaajien tehtäviin ei ole. Kasvanut palveluntarve yhdistettynä henkilöstövajeeseen ja vaihtuvuuteen kuormittaa henkilöstöä.

Terveyspalveluissa ja suun terveydenhuollon palveluissa on ollut koronan seurauksena kuormitusta henkilöstöllä ja esimiehillä, joka on näkynyt myös sairauspoissaolojen kasvuna. Työn kuormitusta ovat lisänneet omien tehtävien lisäksi hoidettavat koronatehtävät, hoitojonojen pidentyminen ja palvelutarpeen kasvu. Tämä on näkynyt eettisenä kuormittumisena ja väsymyksenä. Korona vaikuttanut laajasti terveydenhuollon henkilöstön tarpeeseen eri tehtävissä valtakunnan laajuisesti, minkä seurauksena myös Vantaan kaupungilla on ollut ongelmia henkilöstön rekrytoinnissa ja saatavuudessa.

Kriisin opit

Tulevia kriisejä ajatellen kaupungin organisaatiossa on tunnistettu monia kehittämiskohtia sekä opittu paljon. Oppimiskokemukset ja kehittämisajatuksot on kerätty toimialoilta ja palvelualueilta. Kriisin oppeja tarkastellaan keskeisimpien toimintojen kautta.

Viestintä ja tiedonkulku

Viestinnässä ja tiedonkulussa painottuvat selkeät tiedonkuluntavat ja rakenteet. Monikielistä ja kanavaista viestintää tulee lisätä ja oikea-aikainen ja oikeasisältöinen viestintä koetaan tärkeäksi. Viestinnän on oltava avointa, johdonmukaista, selkeää ja ajantasaista. Jatkossa tulee kiinnittää huomiota siihen, että tieto on koottuna yhteen paikkaan. Ylilyöntejä ja turhaa dramatiikkaa viestinnässä tulee välttää. Jatkossa tulee myös varmistaa, että kansallisen tason tiedot saadaan ennakoivasti ennen kuntalaisia oikea-aikaisten toimien varmistamiseksi.

On tunnistettu, että koronapandemian alussa viestinnän määrän tarve aliarvioitiin. Henkilökunnalle viestintään on panostettava ja sitä on tehtävä säännöllisesti ja selkokielisesti. Toimialojen välisen yhteistyön sujuminen ja tiedonkulku on erittäin tärkeää.

Johtaminen ja päätöksenteko

Johtamisen tulee olla selkeää ja yhdenmukaista. Kriisitilanteessa korostuu esihenkilön läsnäolon merkitys ja myös yksiköiden esimiesten tukeminen on tärkeää. Esihenkilöillä tulee olla riittävästi aikaa kriisin hoitamiseen, jolloin oikeanlainen voimavarojen kohdentaminen ja muiden työtehtävien priorisoiminen on oleellista. Selkeät johtamisrakenteet ja delegoinnit sekä tulevaisuususkon luominen auttavat asioiden ja ihmisten johtamisessa. Paluu uudenaikaiseen arkeen vaatii keskustelua sekä uusia toimintamalleja. Lähiesimiestyöhön tarvitaan riittävästi resursseja ja panostuksia. Koronapandemian aikana on tunnistettu, että esimiesten täydentävä työnohjaus on toiminut hyvin.

Parannettavaa on työtehtävien ennakoinnissa. Kriisin pitkittyessä on varmistettava, että kriittisiin tehtäviin on riittävästi henkilöstöresurssia, jolla ko. tehtävään allokoitua työaikaa. Tarvittaessa on harkittava määräaikaisten lisätehtävien

perustamista. Päätösten toimeenpanoon tulee varata siirtymäaika. Päätöksen ja toimeenpanon lyhyt reagointiaika ei ole jatkuvassa kriisissä kestävä. Vastuunjaot on määriteltävä ja viestittävä niin, että ohjeistukset ovat toimialalla samanlaisia. Toimialan sisäistä yhteistyötä ja palveluiden tarkastelua yli organisaatorajojen on vahvistettava. On tunnistettu, että johtamisrakenne, selkeä päätöksentekojärjestelmä, tiivis johtotiimityöskentely ja joustava asioiden käsittely edesauttavat hektisessä kriisityövaiheessa.

Raportoinnin päällekkäisyyttä tulee karsia. Osaamisen, välineiden, yhteyksien, tietojärjestelmien, viestintä- ja johtamisjärjestelmän, sijaisjärjestelyjen sekä delegointien tulee olla toimivaa ja ajantasaista.

Toipumiseen ja palautumiseen tarvitaan aikaa. Kriisi- ja muutosjohtaminen luovat uudenlaisia paineita johtamiselle. Kuluneesta oppiminen ja opin hyödyntäminen jatkossa luo mahdollisuuksia selviytyä vastaavista tilanteista jatkossa. Toimintoihin kaivataan sekä suunnitelmallisuutta että ennakointia.

Työssäjaksaminen

Työhyvinvointivelan ja poikkeustilanteen jälkihoitoon tulee panostaa. Henkilöstön huomioiminen, palkitseminen ja arvostuksen osoittaminen lisäävät niin työssäjaksamista kuin työhyvinvointia. Työn merkityksellisyyttä tulee korostaa. Erityistä huomiota tulee kiinnittää niihin keinoihin, joiden avulla työssäjaksamista voidaan lisätä. Täydentävällä työnohjauksella ja määräaikailla lisäresursseilla voidaan lisätä työhyvinvointia.

Kriisien psyykkisiin vaikutuksiin tulee osata varautua. On tunnistettu, että yhteishengen ja yhdessä selviämisen tunteen ylläpitämisen keinoja sekä etäjohtamisen toimintakulttuuria tulee edelleen kehittää. Debriefingin ja muun tehostetun lähiesimiestyön tuen tarpeen on nähty lisääntyvän. Kokemuksien mukaan henkilökunnalle on tarjottu kaupungin järjestämää debriefingin mahdollisuutta onnistuneesti. Henkilöstön hyvinvointiin tulee panostaa myös kriisin keskellä. Henkilöstö koetaan tärkeimmäksi voimavaraksi niin kriisissä kuin sen jälkihoidossakin. Tulevaisuudessa tulee huolehtia koko henkilöstön osallistamisesta ja on varmistettava, että tieto saavuttaa kaikki henkilöstöryhmät.

Etätyö ja läsnätyö

Esimiestyötä ja etätyöskentelyn tapoja tulee edelleen kehittää. Luottamus henkilökunnan vastuullisuuteen etätyössä on kasvanut ja tätä tulee tulevaisuudessa hyödyntää työtehtävien suunnittelussa esimerkiksi mahdollistamalla monipaikkainen työnteko. Esimiesten psykososiaalinen tuki poikkeustilanteessa on varmistettava myös jatkossa. Kouluissa on tunnistettu, että etäopetuksen tulee kuitenkin olla mahdollisimman lyhytkestoista.

Kaupungin hybridityön ohjeet päivitettiin viimeksi syksyllä 2021 ja niissä tehtävissä, jossa etätyö on mahdollista, sitä myös käytetään ja sen käyttö on vakiintumassa normaaliksi osaksi työn tekemisen tapoja. Etätyöpäivien lisääntyessä tulee kiinnittää erityisesti huomiota siihen, että työyhteisöissä säilyy yhteisöllisyys eikä kukaan jää ”yksin”. Työn tavoitteellisuutta tulee korostaa ja jokaisen itsensä johtamisen taitoihin tulee panostaa. Myös läsnä tapahtuvan kehittämisen ja esihenkilön ja työntekijän live-tapaamisiin tulee panostaa.

Elinkeinoelämä

Elinkeinoelämän kanssa tehtävässä työssä tärkeäksi on tunnistettu systemaattinen yrityskehittämisen kanssa tehtävä ennakointia tukeva työ, kuten erilaiset kyselyt ja kartoitukset. Oleellista on tunnistaa yritysten kriisinkestävyyteen ja elpymiseen liittyviä tarpeita. Valtion ja kuntien yrityspalveluiden järjestämisen ekosysteemin työnjaon ja prosessien tulisi olla selkeästi suunniteltu muun muassa muutosturvaan ja yritysten kriisiapuun liittyvien asioiden organisoinnissa.

Huoltovarmuus, laadun- ja jatkuvuudenhallinta, turvallisuus

Jatkossa tehtävien järjestelyissä tulee panostaa riskienhallintaan. Tällä hetkellä resursointi on ohutta myös kriittisissä työtehtävissä. Osa palveluista tulisi järjestää myös muutoin kuin ostopalveluina. Hankintasopimuksissa on huomioitava poikkeustilanteet ja myös kunnan huoltovarmuuteen sekä ajantasaiseen valmiussuunnitelmaan tulee kiinnittää huomiota. Tärkeää on ylläpitää henkistä kriisinkestävyyttä ja pyrkiä toimintojen normaaliin järjestämiseen niin pitkälti kuin mahdollista. Valmius- ja kriisisuunnitelmat tulee olla ajantasaisia ja päivitettyjä. Hyvinvointialueuudistuksen myötä valmius- ja kriisisuunnitelmat on laadittava saumattomiksi yhteistyössä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen kanssa. Yhteinen tilannekuva ja toimintasuunnitelma tärkeää erilaisten kriisien aikana.

Kriisitietoisuuden vahvistamisella, varautumisella ja ajantasaisilla riskienhallintasuunnitelmilla lisätään turvallisuutta. Tietosuojaan ja tietoturvaan liittyviin ratkaisuihin tulee panostaa. On myös luotava suunnitelmat siitä, miten erilaisissa kriisitilanteissa huomioidaan ja ratkaistaan tiloihin liittyvät tarpeet. Resurssikeskuksen toiminta tulee osaltaan olla organisoitua, suunniteltua ja hallittua. Erityistä huomiota tulee kiinnittää kriittisten tehtävien ja näissä tarvittavan osaamisen tunnistamiseen, niin että tarve ja tarjonta saadaan kohtaamaan.

Kriisivalmius kehittyy kriisissä olemisen kautta oppimalla. Seuraavaa mahdollista tilannetta varten on olemassa toimintakonsepti ja kokemus tuo varmuutta. Tulevaisuudessa tulee panostaa selkeään kriisiviestintäohjeistukseen, toimintaohjeisiin ja kriisinhallinnan koulutukseen.

INDIKAATTORIT TOIPUMIS- SUUNNITELMAN VÄLIRAPORTTIIN

LIITETIEDOSTO

**Vantaa
Vanda**

SISÄLLYSLUETTELO

LIITE.....	4
Indikaattori 1.....	4
Indikaattori 2.....	5
Indikaattori 3.....	5
Indikaattori 4.....	6
Indikaattori 5.....	6
Indikaattori 6.....	7
Indikaattori 7.....	7
Indikaattori 8.....	8
Indikaattori 9.....	8
Indikaattori 10.....	9
Indikaattori 11.....	9
Indikaattori 12.....	10
Indikaattori 13.....	10
Indikaattori 14.....	11
Indikaattori 15.....	11
Indikaattori 16.....	12
Indikaattori 17.....	12
Indikaattori 18.....	13
Indikaattori 19.....	13
Indikaattori 20.....	14
Indikaattori 21.....	14
Indikaattori 22.....	15
Indikaattori 23.....	15
Indikaattori 24.....	16
Indikaattori 25.....	16
Indikaattori 26.....	17

Indikaattori 27	17
Indikaattori 28	18
Indikaattori 29	18
Indikaattori 30	19
Indikaattori 31	19

Julkaisija

Vantaan kaupunki

08/2022

Kaupunkistrategia ja johto

LIITE

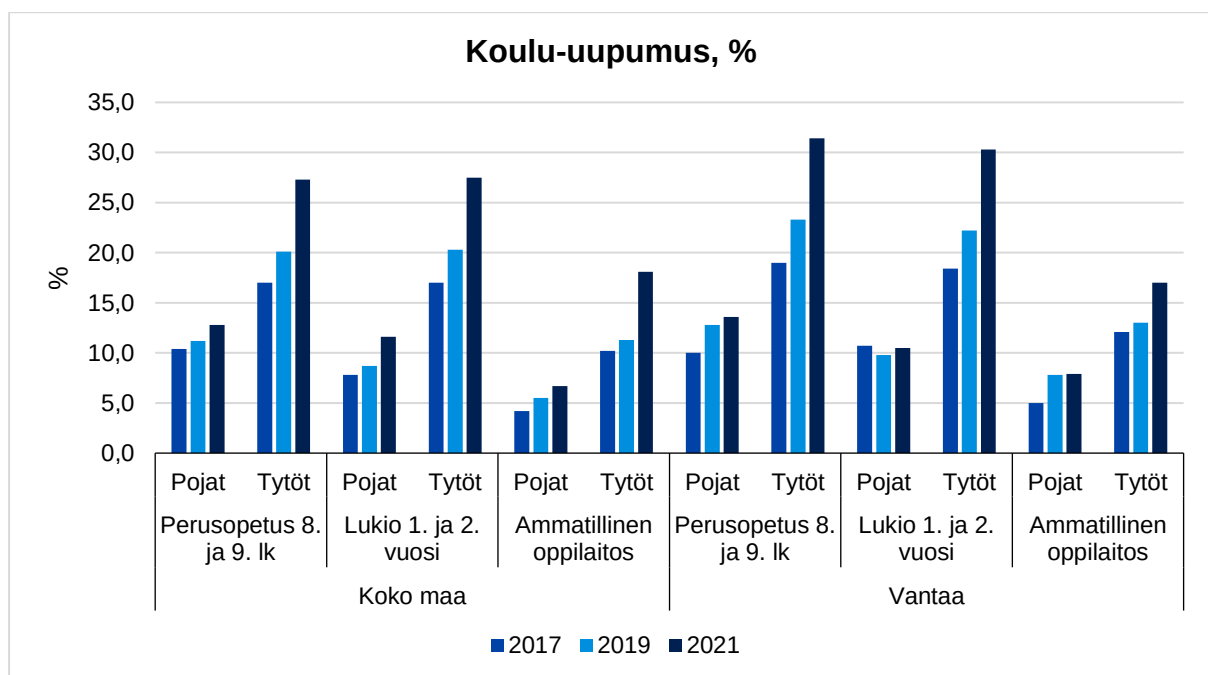
Tiedostossa on toipumissuunnitelman väliraportin indikaattorit.

Indikaattorien 1–6, 9–13 ja 16–31 kuvien lähde: Vantaan kaupungin Hyvinvointikatsaus 2021.

Indikaattorien 7–8 kuvien lähde: Vantaan kouluterveyskyselyn tulokset [PowerBi-alustalla](#).

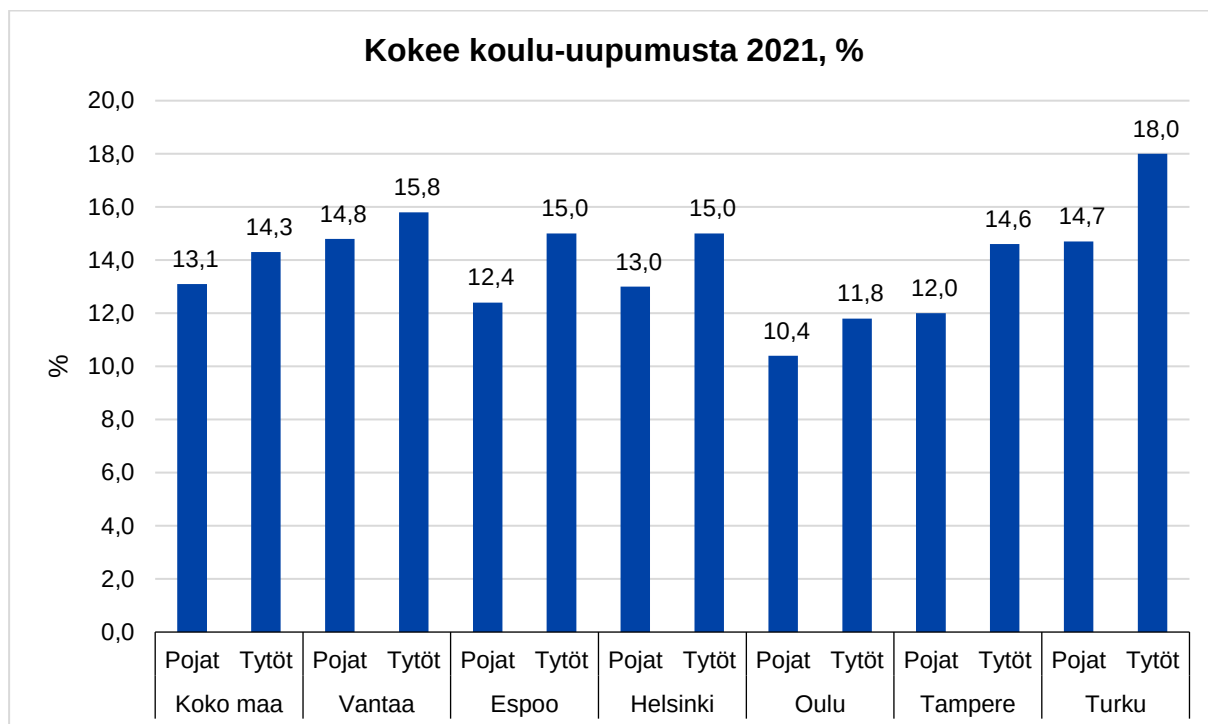
Indikaattorien 14–15 kuvien lähde: [Vantaa.fi – Toimintaympäristötiedot](#) - Tilastoja Vantaalta -diasarja

Indikaattori 1

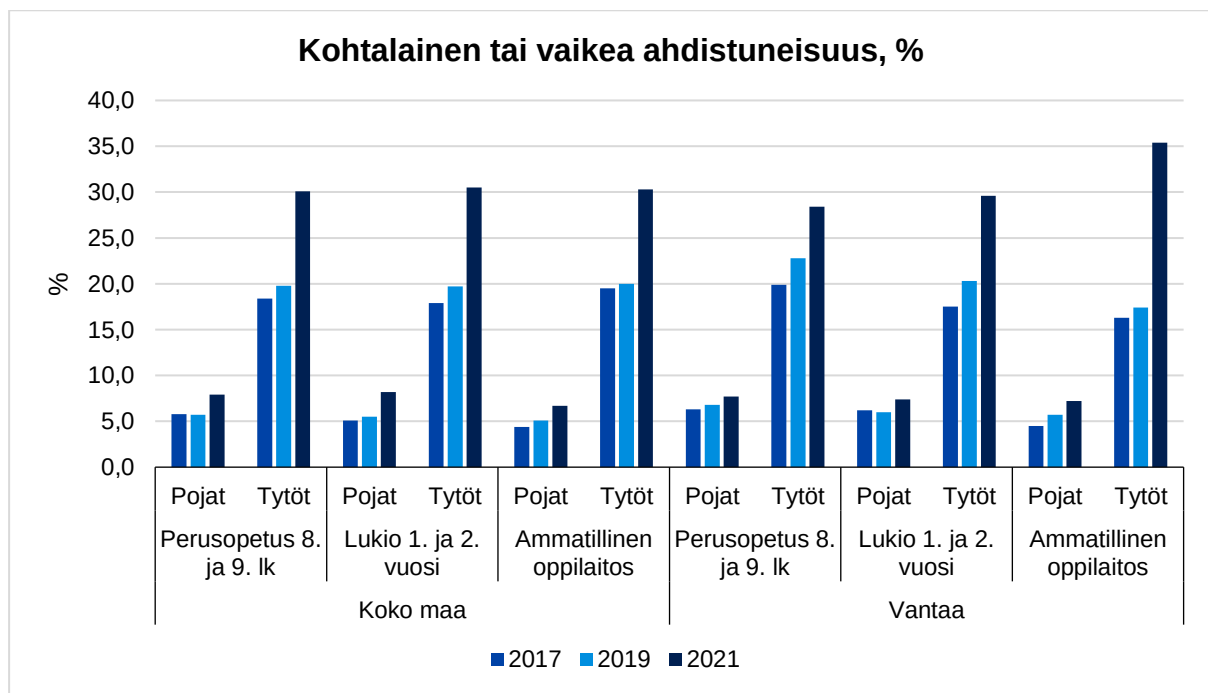
Indikaattori 1 Koulu-uupumuksen kokemus koko maassa ja Vantaan kouluissa ja oppilaitoksissa. Lähde: THL, Kouluterveyskysely 2017–2021

Indikaattori 2

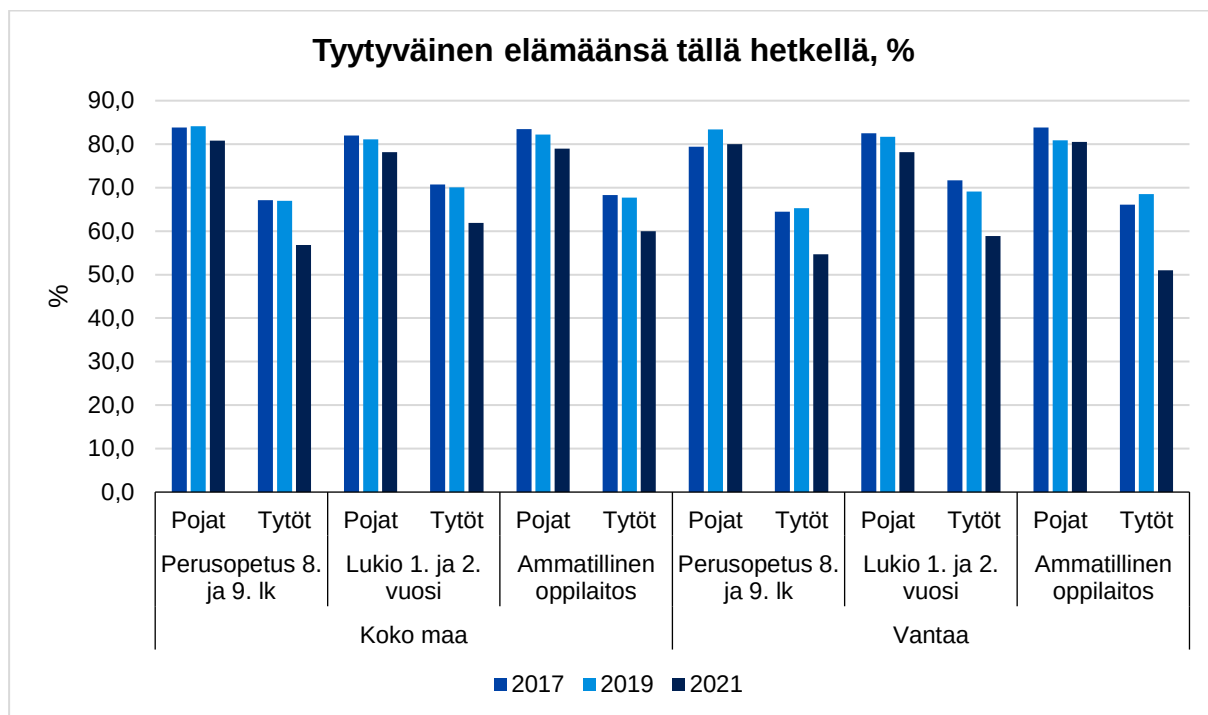
Indikaattori 2 Alakoululaisten koulu-uupumuksen kokemus koko maassa ja eri kaupungeissa. Lähde: THL, Kouluterveyskysely 2021

Indikaattori 3

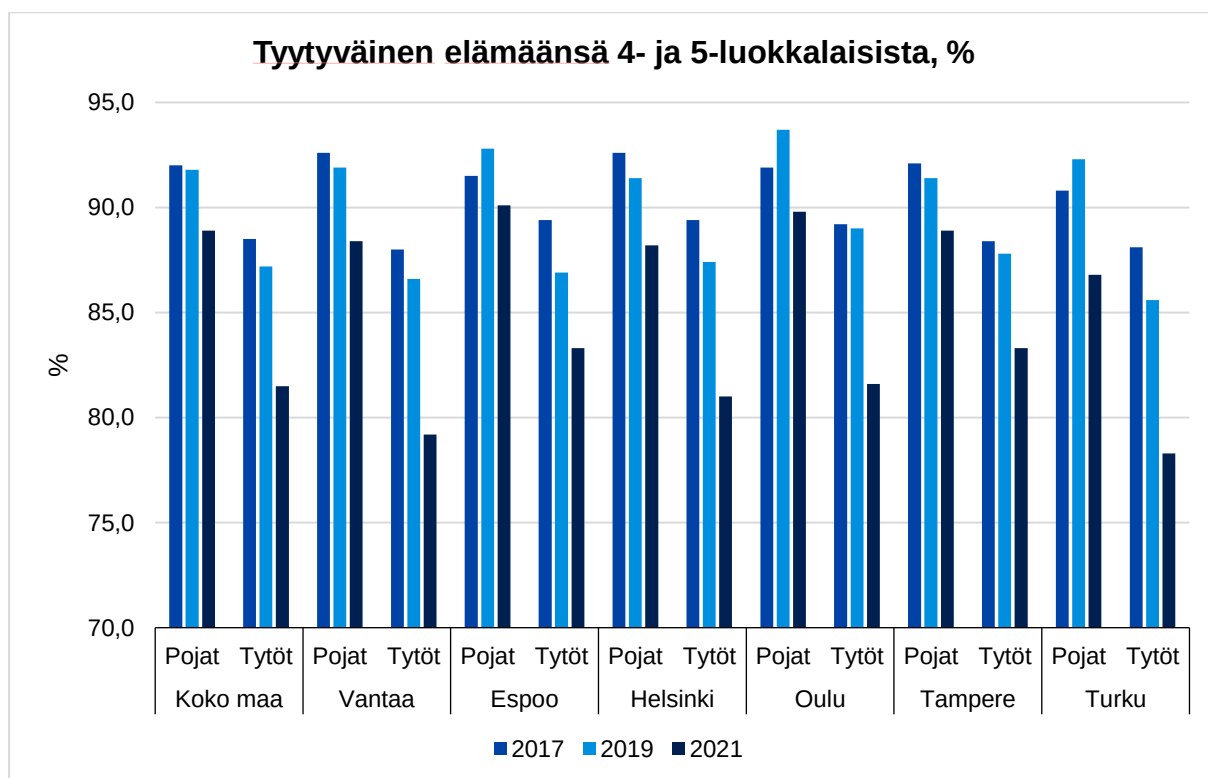
Indikaattori 3 Ahdistuneisuuden kokemus koko maassa ja Vantaan kouluissa ja oppilaitoksissa. Lähde: THL, Kouluterveyskysely 2017–2021

Indikaattori 4

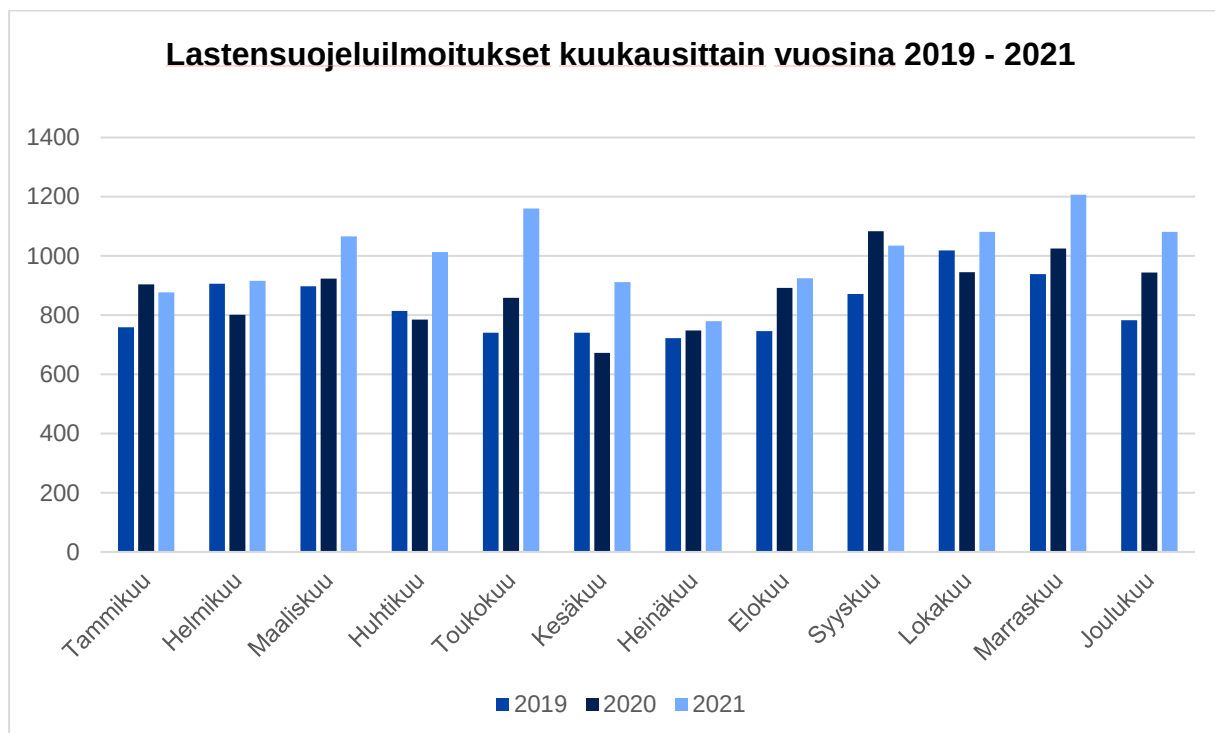
Indikaattori 4 Tyytyväisyyden kokemus elämäänsä koko maassa ja Vantaan kouluissa ja oppilaitoksissa.
Lähde: THL, Kouluterveyskysely 2017–2021

Indikaattori 5

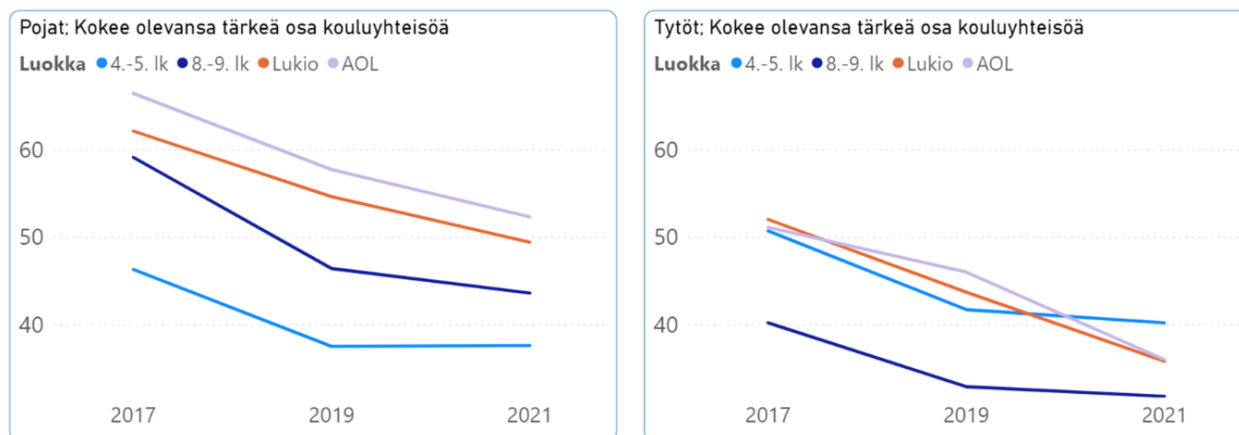
Indikaattori 5 4- ja 5-luokkalaisten tyytyväisyyden kokemus elämäänsä koko maassa ja eri kaupungeissa.
Lähde: THL, Kouluterveyskysely 2017–2021

Indikaattori 6

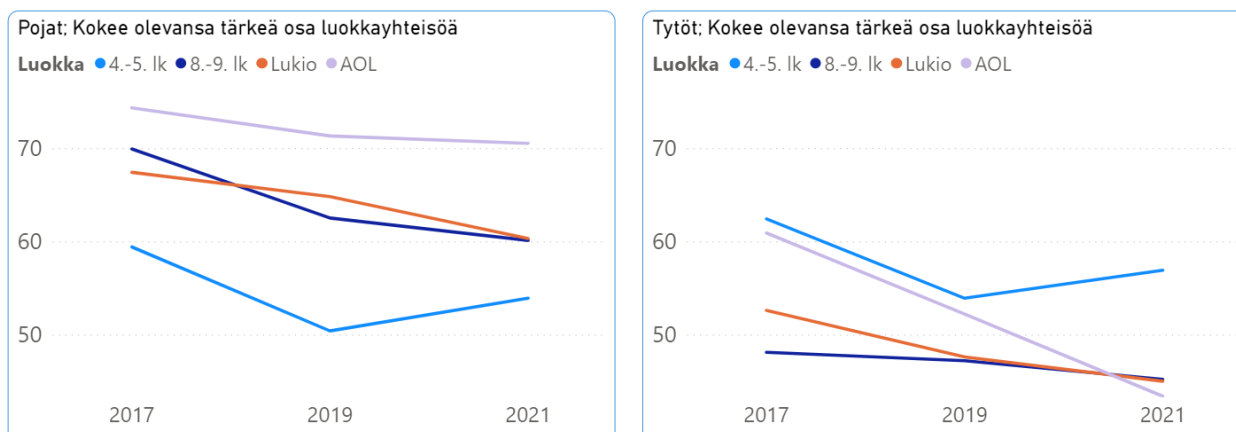
Indikaattori 6 Lastensuojeluilmoitusten määrät kuukausittain Vantaalla 2019–2021. Lähde: Hyvinvointikatsaus 2021

Indikaattori 7

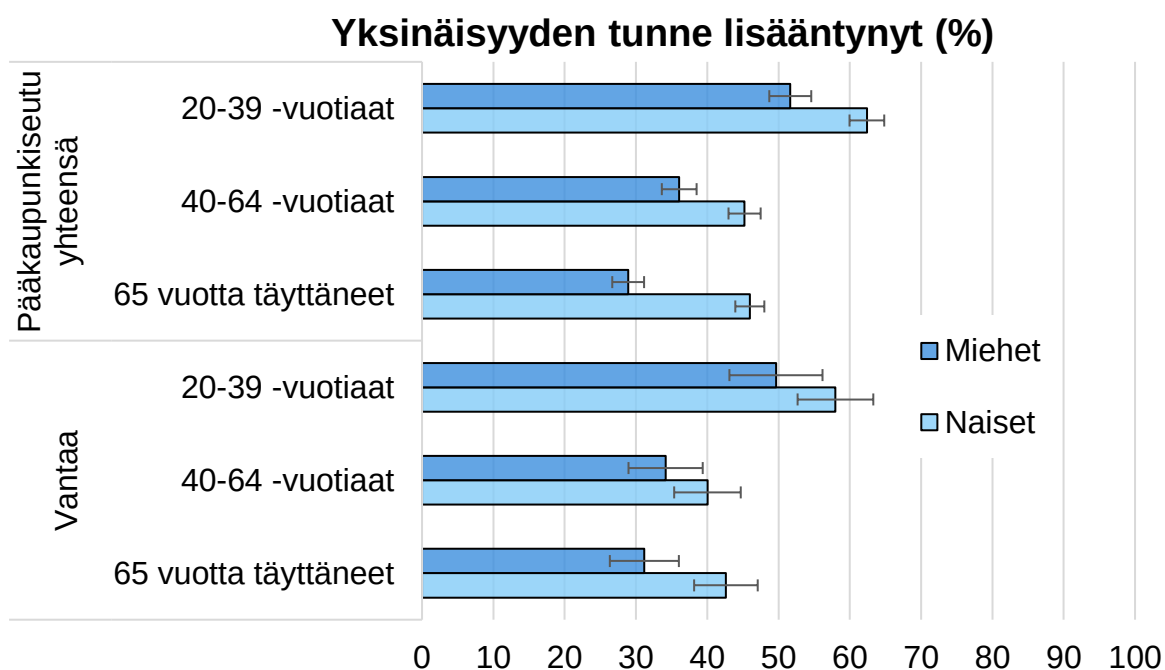
Indikaattori 7 Osallisuuden kokemus kouluyhteisössä Vantaan kouluissa ja oppilaitoksissa. Lähde: THL, Kouluterveyskysely 2017–2021

Indikaattori 8

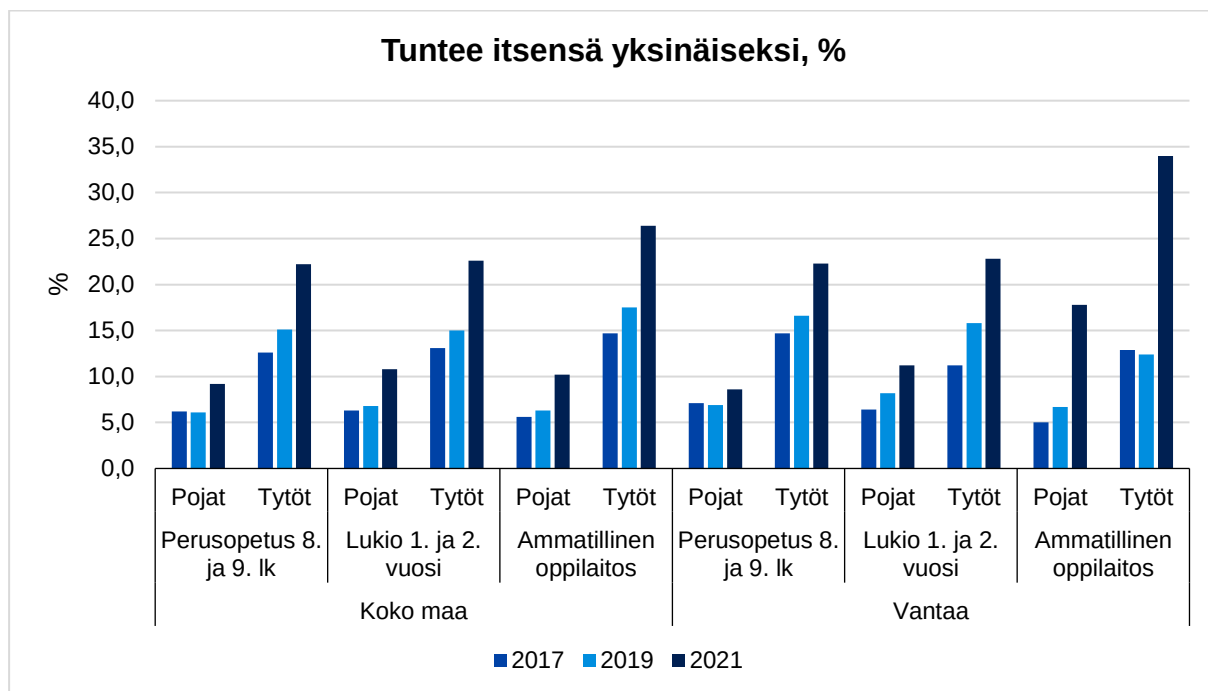
Indikaattori 8 Osallisuuden kokemus luokkakayhteisössä Vantaan kouluissa ja oppilaitoksissa. Lähde: THL, Kouluterveyskysely 2017–2021

Indikaattori 9

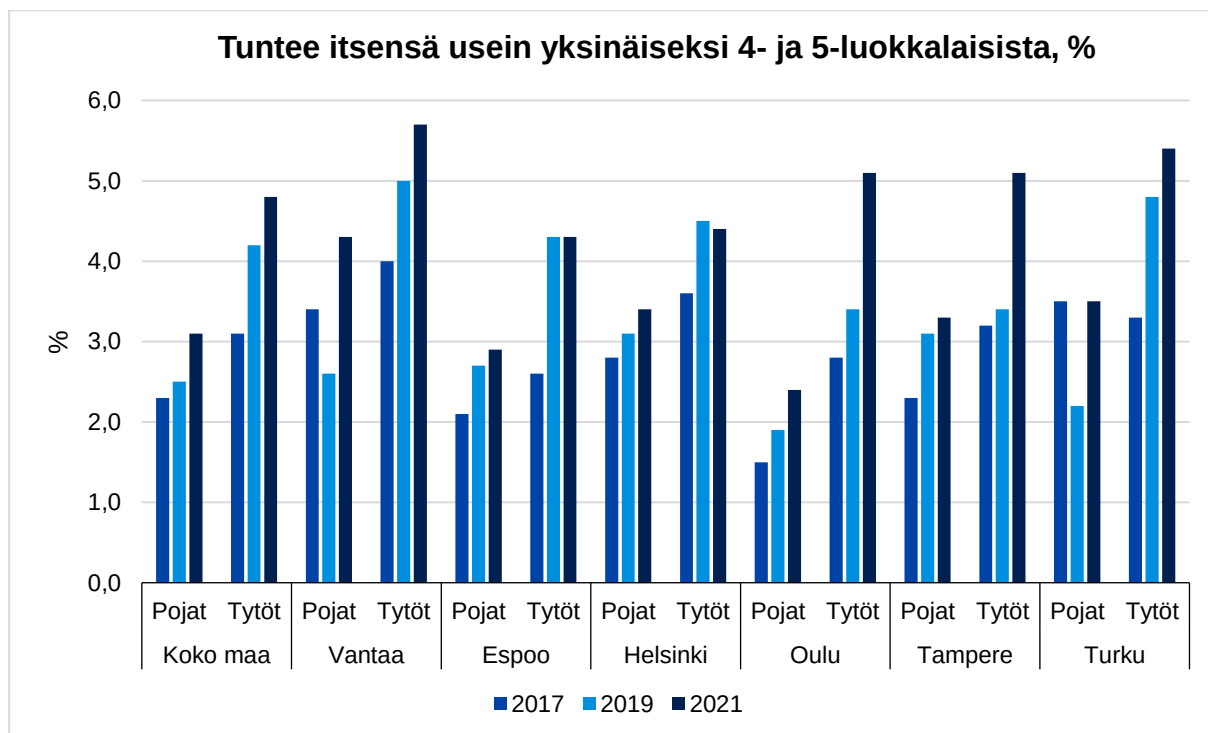
Indikaattori 9 Niiden pääkaupunkiseutulaisten ja vantaalaisten osuus, jotka ovat vastanneet yksinäisyyden tunteen lisääntyneen koronaepidemian aikana. Lähde: Pääkaupunkiseudun hyvinvointikysely 2021

Indikaattori 10

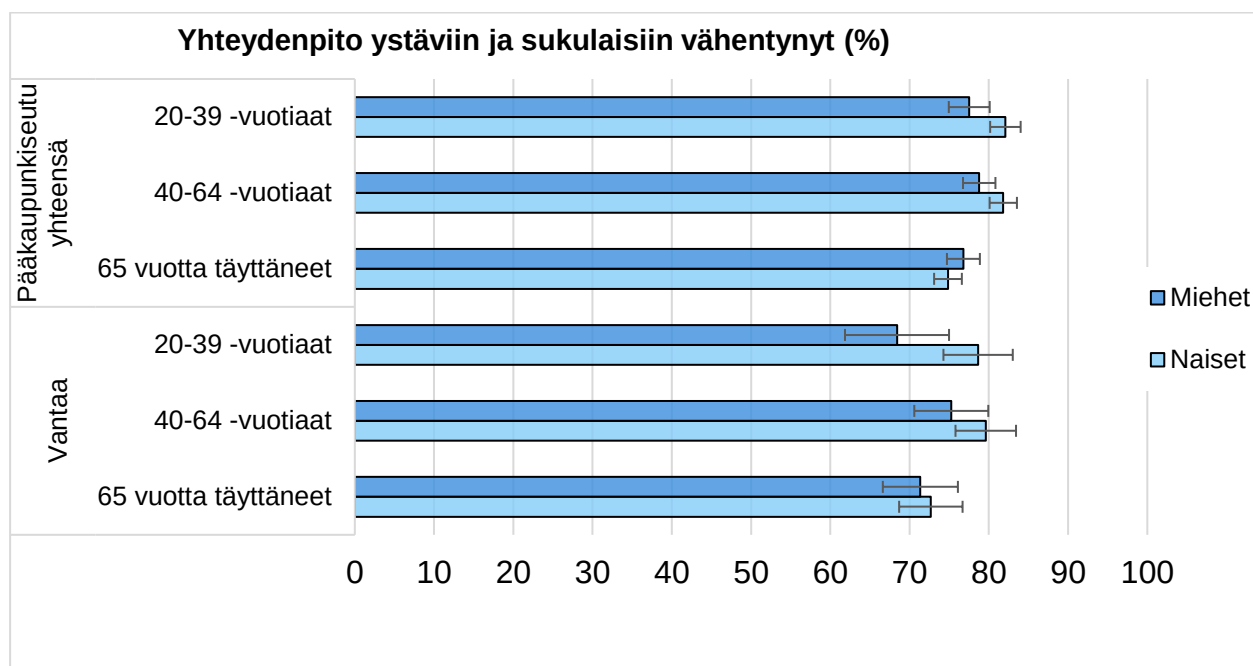
Indikaattori 10 Yksinäisyyden kokemus koko maassa ja Vantaan kouluissa ja oppilaitoksissa. Lähde: THL, Kouluterveyskysely 2017–2021

Indikaattori 11

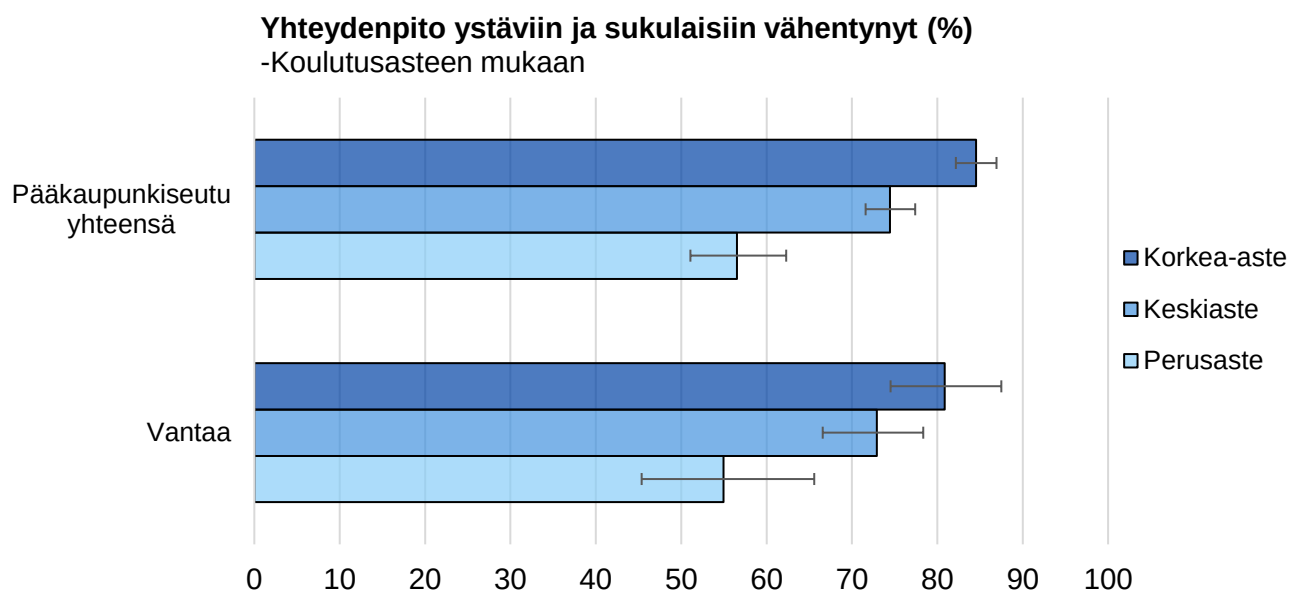
Indikaattori 11 4- ja 5-luokkalaisten yksinäisyyden kokemus koko maassa ja eri kaupungeissa. Lähde: THL, Kouluterveyskysely 2017–2021

Indikaattori 12

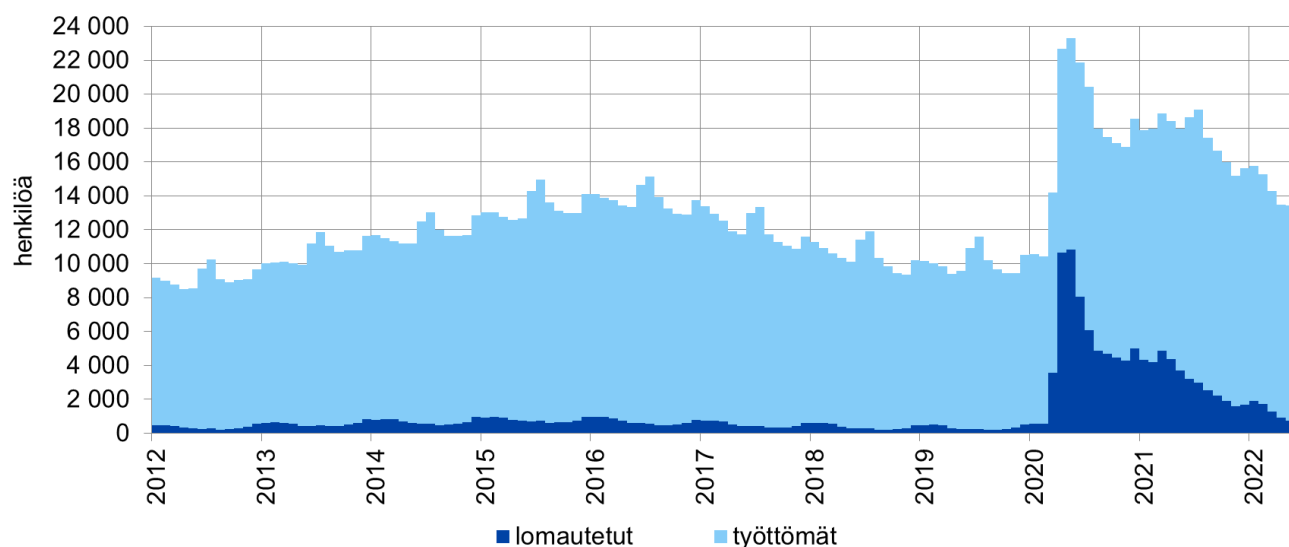
Indikaattori 12 Niiden pääkaupunkiseutulaisten ja vantaalaisten osuus, jotka ovat vastanneet yhteydenpidon ystäviin ja sukulaisiin vähentyneen koronaepidemian aikana. Lähde: Pääkaupunkiseudun hyvinvointikysely 2021

Indikaattori 13

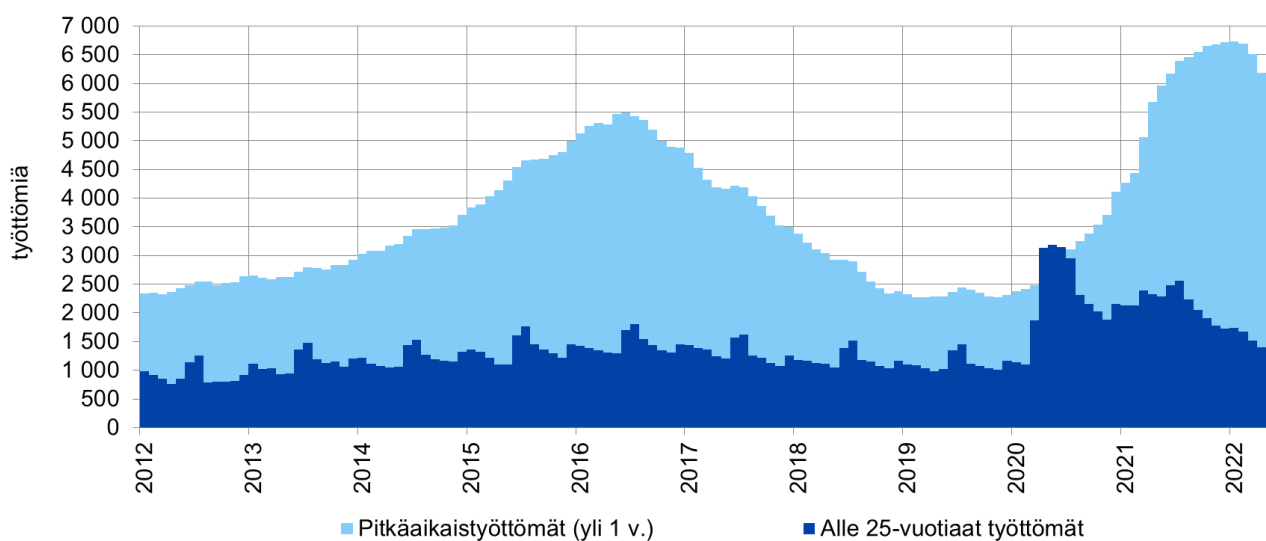
Indikaattori 13 Niiden pääkaupunkiseutulaisten ja vantaalaisten osuus, jotka ovat vastanneet yhteydenpidon ystäviin ja sukulaisiin vähentyneen koronaepidemian aikana koulutusasteen mukaan. Lähde: Pääkaupunkiseudun hyvinvointikysely 2021

Indikaattori 14

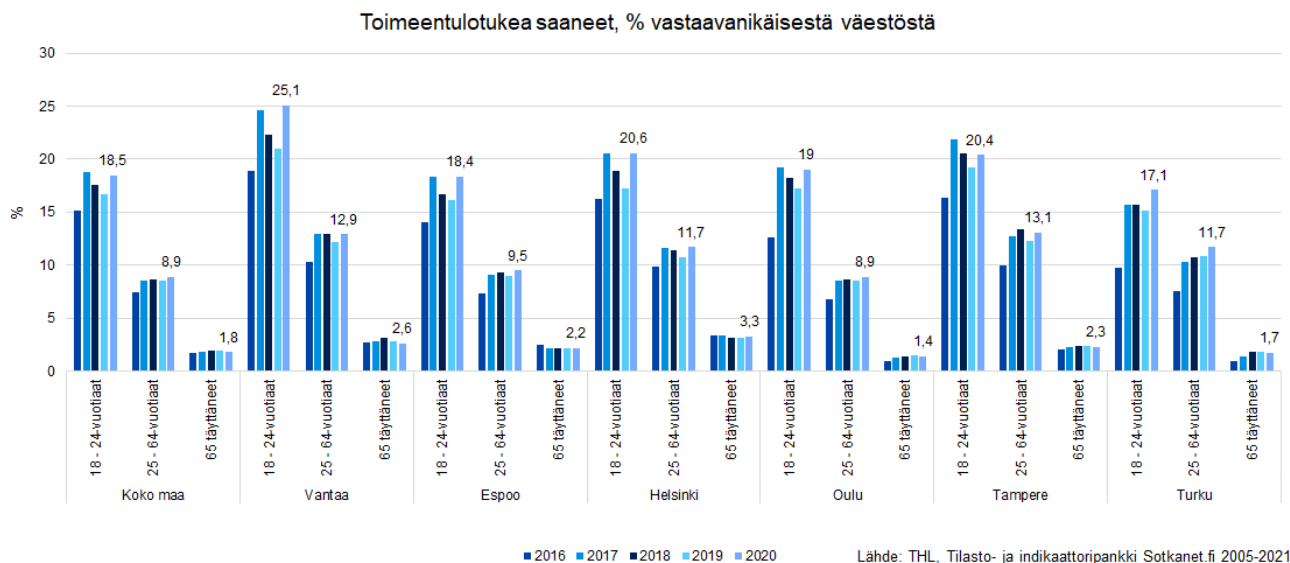
Indikaattori 14 Työttömät ja lomautetut kuukausittain Vantaalla vuoden 2012 tammikuusta lähtien. Lähde: TEM, 21.6.2022

Indikaattori 15

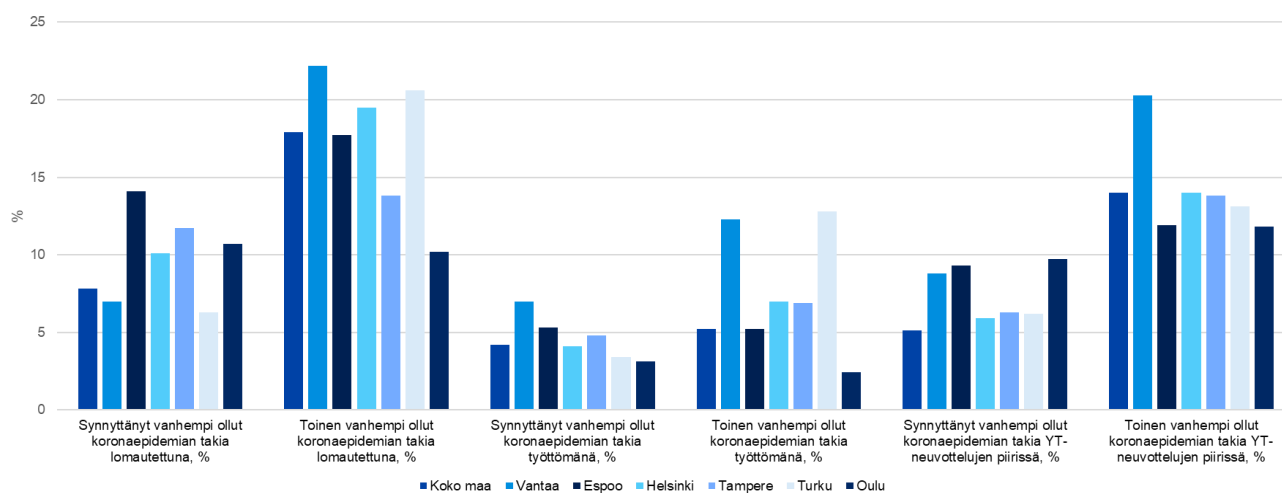
Indikaattori 15 Nuorten ja pitkäaikaistyöttömien määrät Vantaalla vuoden 2012 tammikuusta lähtien. Lähde: TEM, 21.6.2022

Indikaattori 16

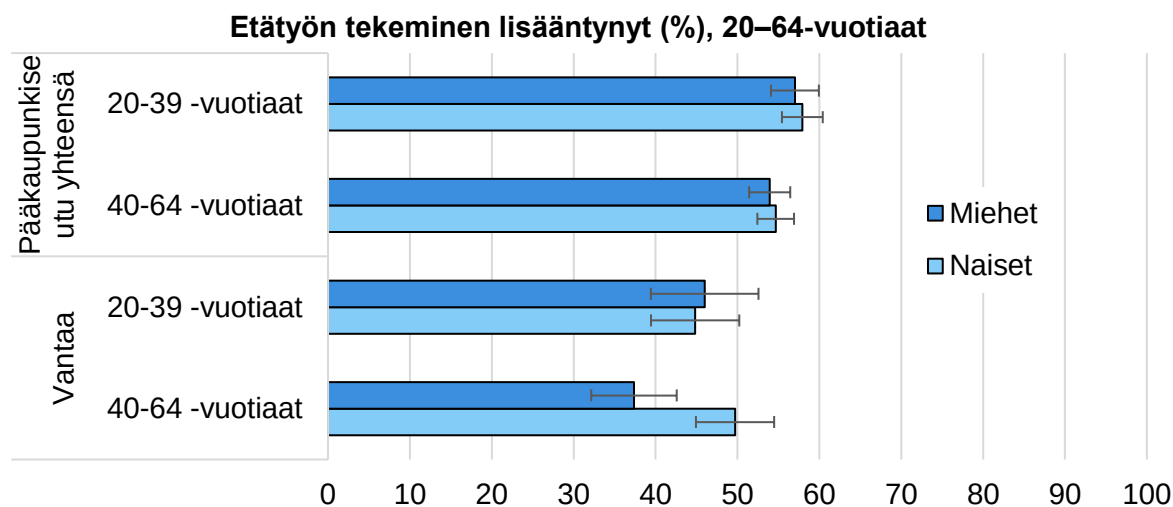
Indikaattori 16 Toimeentulotukea saaneet vastaavan ikäisestä väestöstä koko maassa ja eri kaupungeissa. Lähde: THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2021.

Indikaattori 17

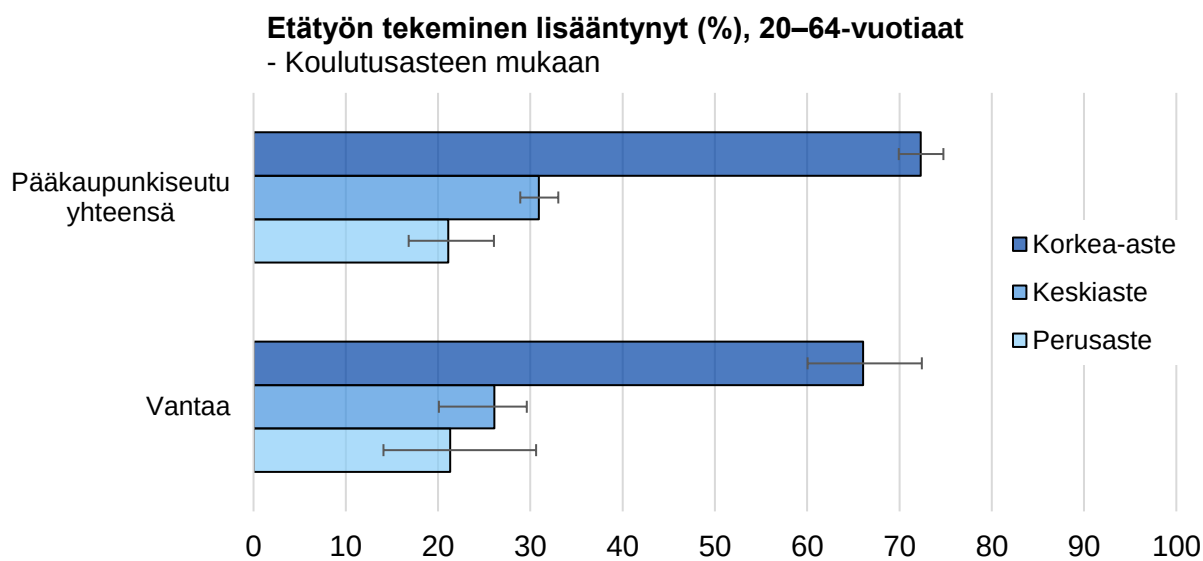
Indikaattori 17 Koronapandemian vaikutus työtilanteeseen vauvaperheissä. Lähde: THL, FinLapset 2020

Indikaattori 18

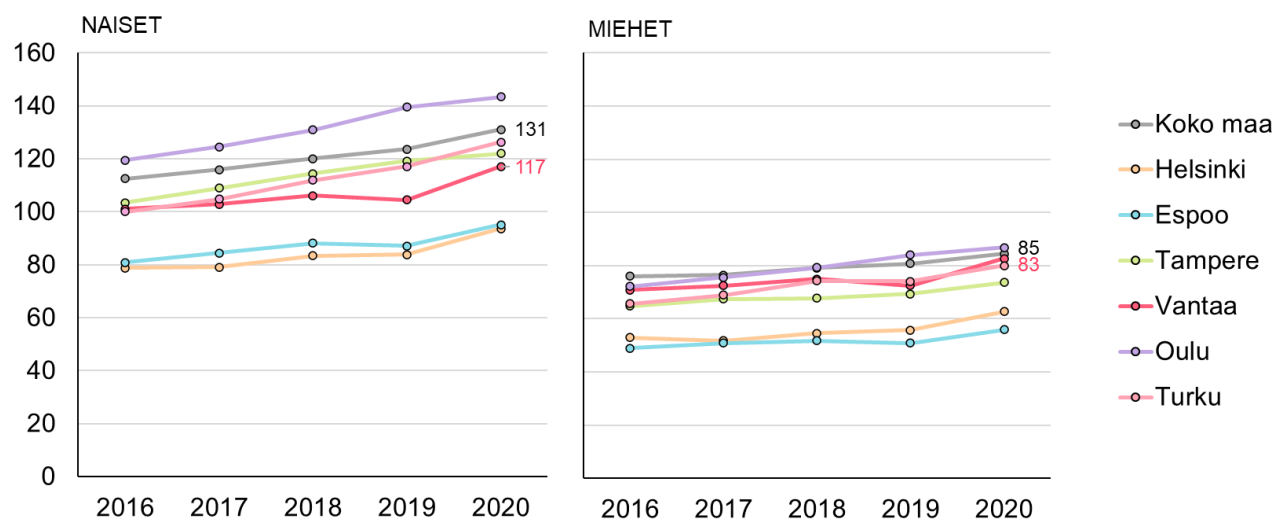
Indikaattori 18 Niiden pääkaupunkiseutulaisten ja vantaalaisten työikäisten osuus, jotka ovat vastanneet etätyön tekemisen lisääntyneen koronaepidemian aikana. Lähde: Pääkaupunkiseudun hyvinvointikysely 2021

Indikaattori 19

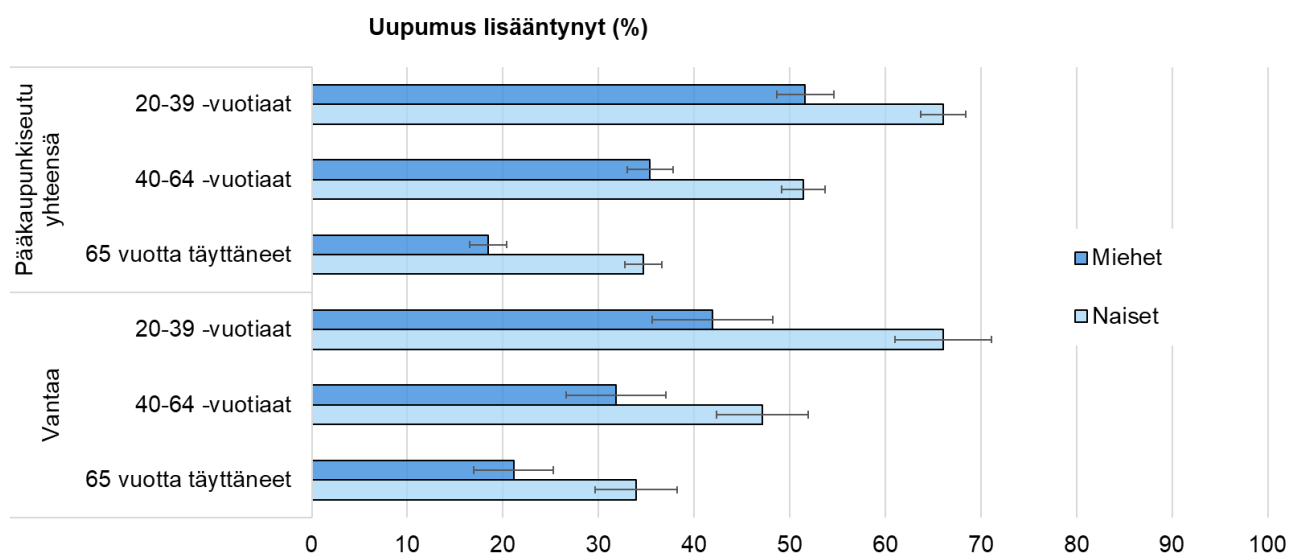
Indikaattori 19 Niiden pääkaupunkiseutulaisten ja vantaalaisten työikäisten osuus, jotka ovat vastanneet etätyön tekemisen lisääntyneen koronaepidemian aikana koulutusasteen mukaan. Lähde: Pääkaupunkiseudun hyvinvointikysely 2021

Indikaattori 20

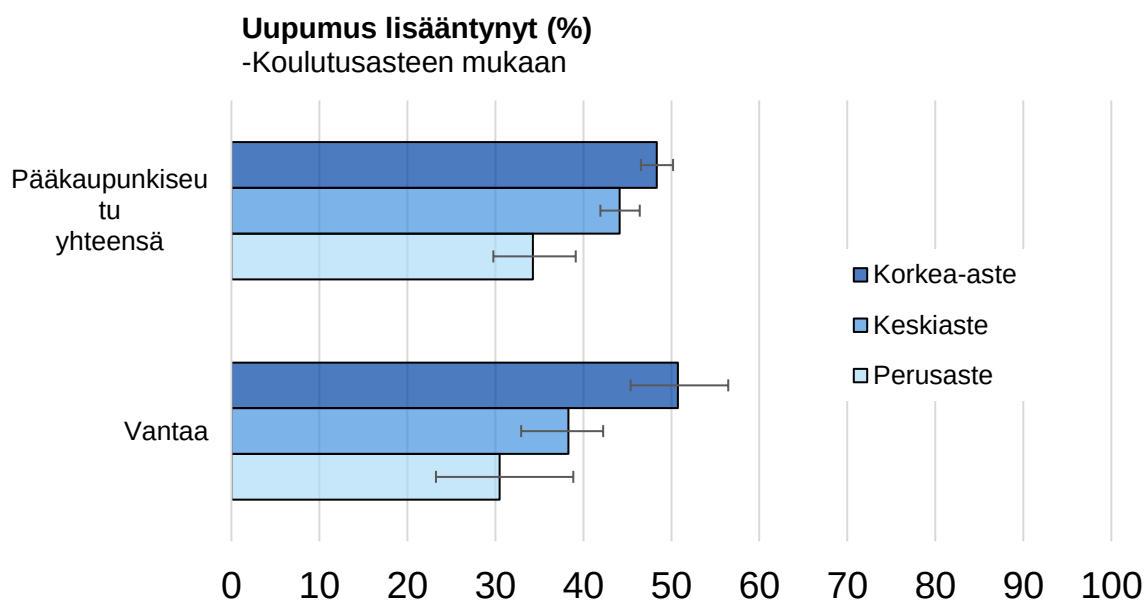
Indikaattori 20 Sairauspäivärahaa saaneet 25–64-vuotiaat naiset ja miehet vuosina 2016–2020 / 1 000 vastaavan ikäistä. Sairauspäivärahaa saaneet kuvaa yli 10 arkipäivää kestäneitä sairauspoissaoloja. Lähde: Tilasto sairauspäivärahasta, Kela

Indikaattori 21

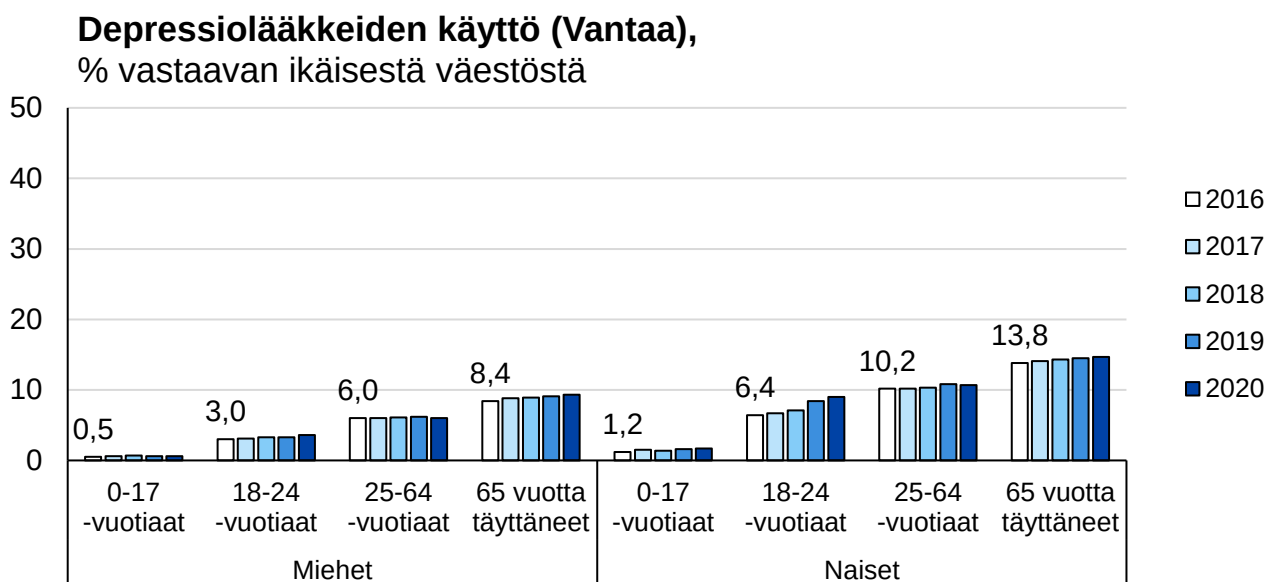
Indikaattori 21 Niiden pääkaupunkiseutulaisten ja vantaalaisten osuus, jotka ovat vastanneet uupumuksen lisääntyneen koronaepidemian aikana. Lähde: Pääkaupunkiseudun hyvinvointikysely 2021

Indikaattori 22

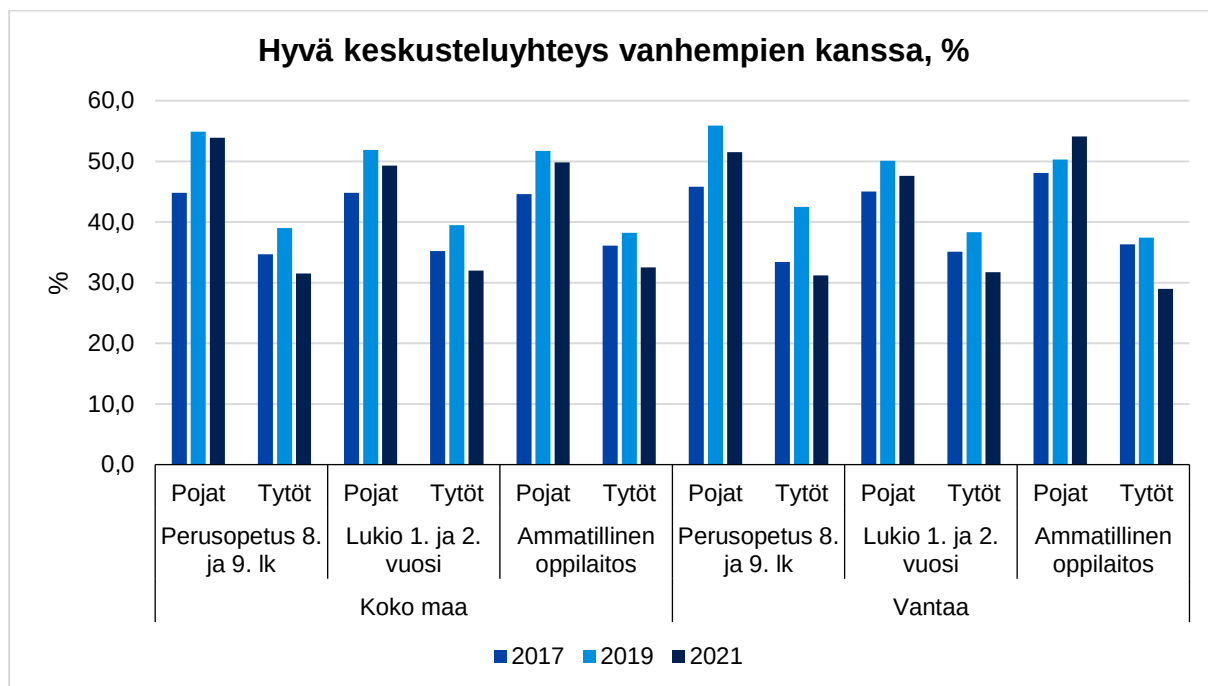
Indikaattori 22 Niiden pääkaupunkiseutulaisten ja vantaalaisten osuus, jotka ovat vastanneet uupumuksen lisääntyneen koronaepidemian aikana koulutusasteen mukaan. Lähde: Pääkaupunkiseudun hyvinvointikysely 2021

Indikaattori 23

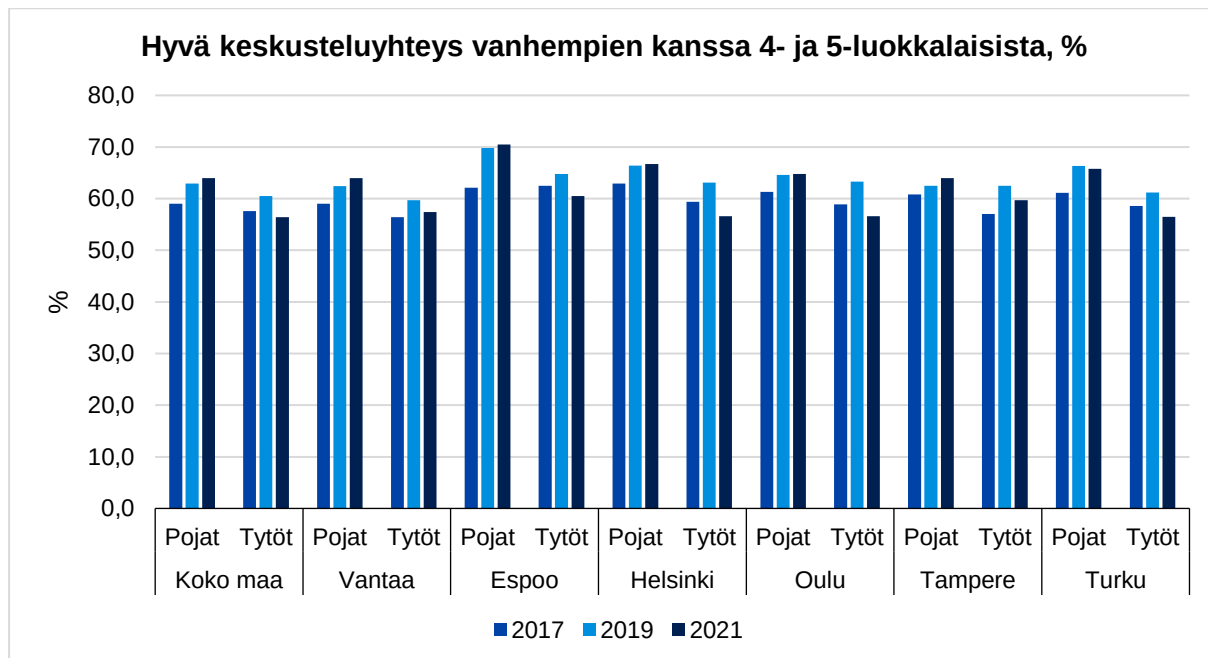
Indikaattori 23 Depressiolääkkeistä korvausta saaneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä. Indikaattori ilmaisee vuoden aikana depressiolääkkeistä korvausta saaneiden osuuden prosentteina vastaavan ikäisestä väestöstä. Väestösuhteutuksessa on käytetty Kelan vakuutettua väestöä. Lähde: Tilasto sairaanhoitokorvauksista, Kela

Indikaattori 24

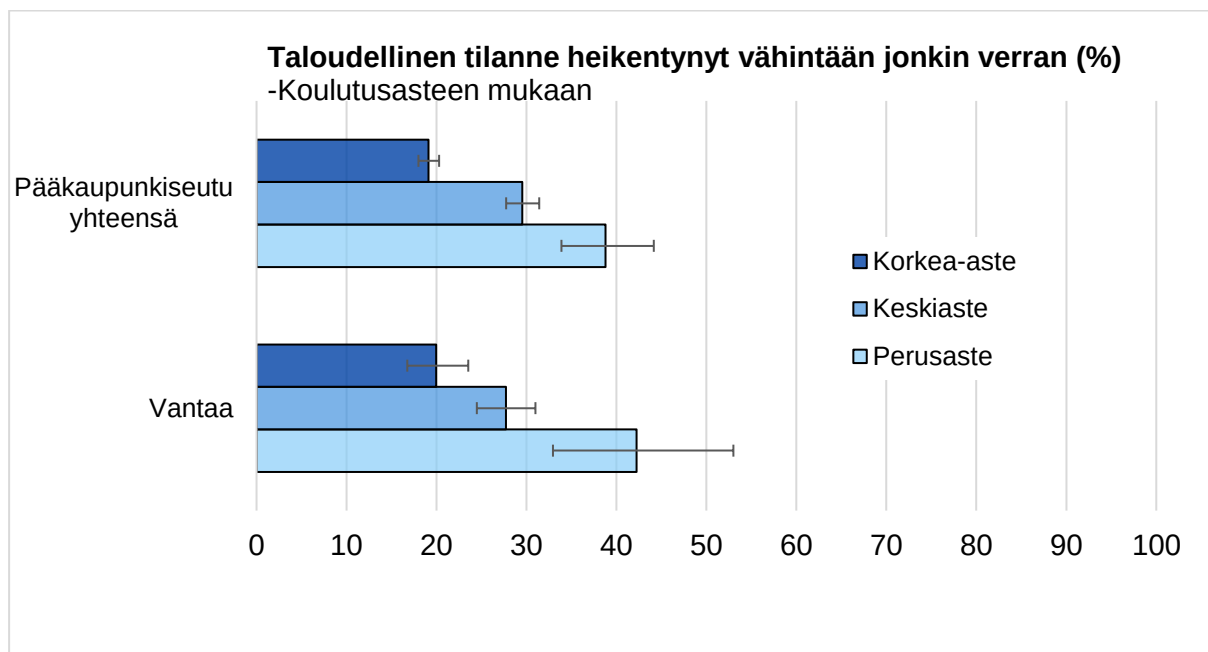
Indikaattori 24 Kokemus hyvästä keskusteluyhteydestä vanhempien kanssa koko maassa ja Vantaan kouluissa ja oppilaitoksissa. Lähde: THL, Kouluterveyskysely 2017–2021

Indikaattori 25

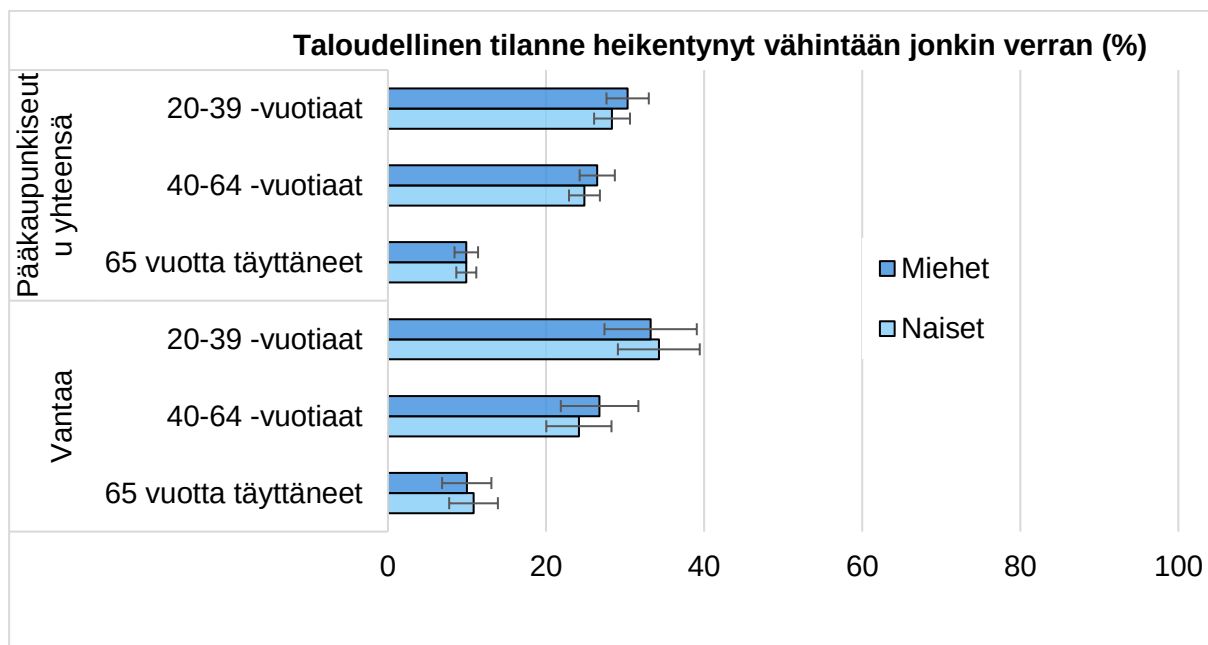
Indikaattori 25 4- ja 5-luokkalaisten kokemus hyvästä keskusteluyhteydestä vanhempien kanssa koko maassa ja eri kaupungeissa. Lähde: THL, Kouluterveyskysely 2017–2021

Indikaattori 26

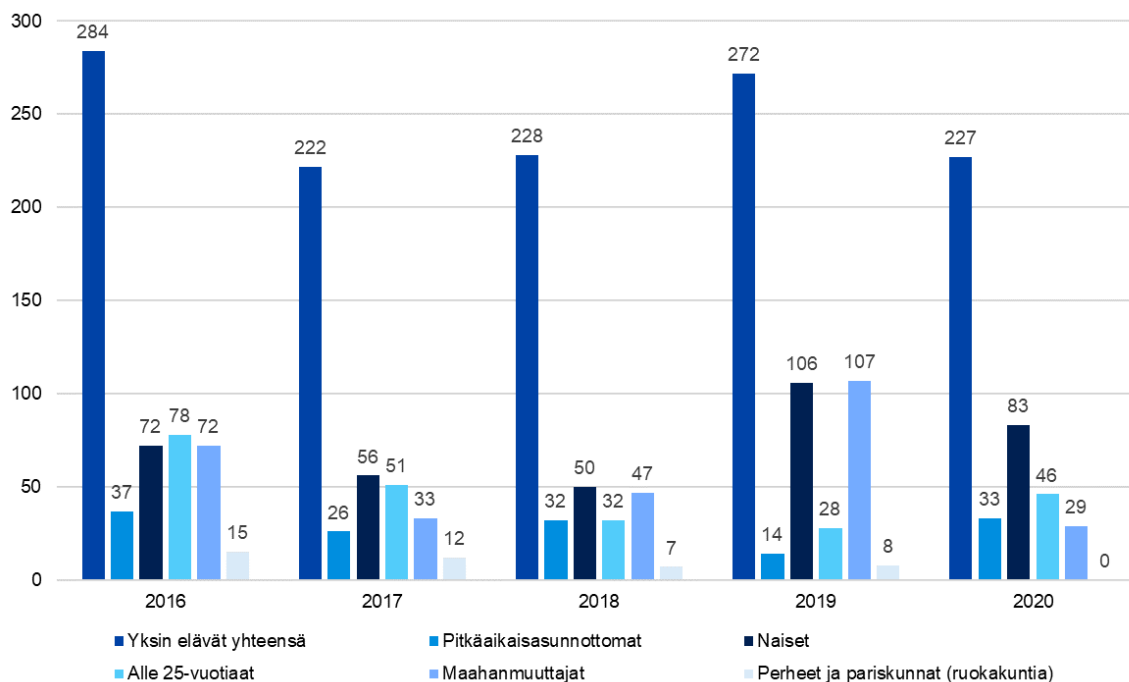
Indikaattori 26 Niiden pääkaupunkiseutulaisten ja vantaalaisten osuus, jotka ovat vastanneet taloudellisen tilanteen heikentyneen koronaepidemian aikana koulutusasteen mukaan. Lähde: Pääkaupunkiseudun hyvinvointikysely 2021

Indikaattori 27

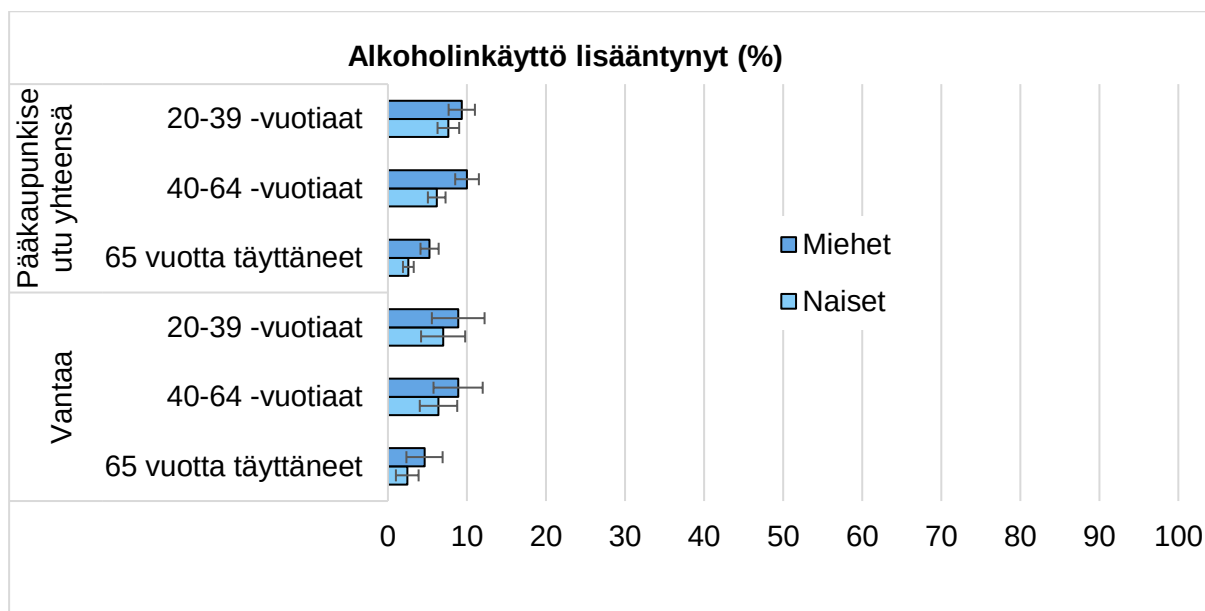
Indikaattori 27 Niiden pääkaupunkiseutulaisten ja vantaalaisten osuus, jotka ovat vastanneet taloudellisen tilanteen heikentyneen koronaepidemian aikana. Lähde: Pääkaupunkiseudun hyvinvointikysely 2021

Indikaattori 28

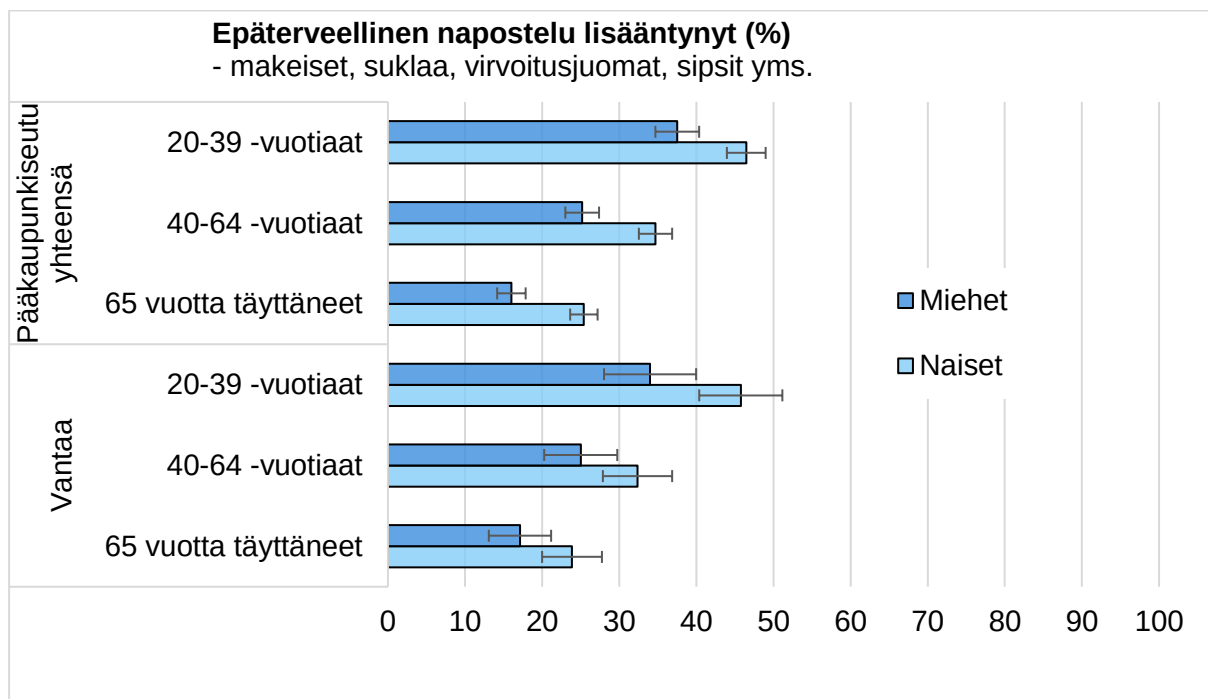
Indikaattori 28 Asunnottomien määrä Vantaalla 2016–2020. Lähde: ARA:n asunnottomuus selvitykset 2016–2020

Indikaattori 29

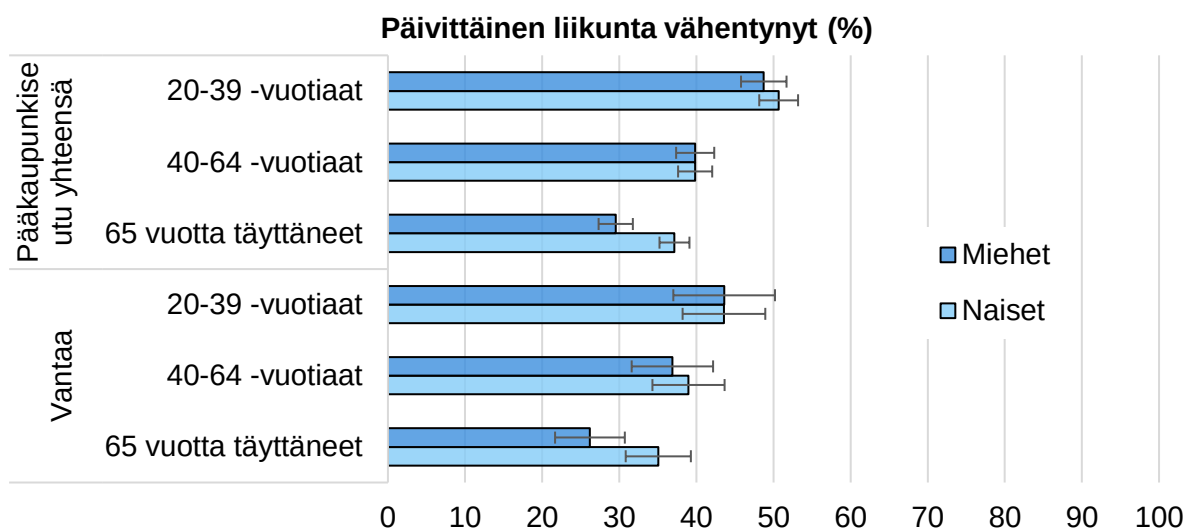
Indikaattori 29 Niiden pääkaupunkiseutulaisten ja vantaalaisten osuus, jotka ovat vastanneet alkoholinkäytön lisääntyneen koronapandemian aikana. Lähde: Pääkaupunkiseudun hyvinvointikysely 2021

Indikaattori 30

Indikaattori 30 Niiden pääkaupunkiseutulaisten ja vantaalaisten osuus, jotka ovat vastanneet epäterveellisen napostelun lisääntyneen koronaepidemian aikana. Lähde: Pääkaupunkiseudun hyvinvointikysely 2021

Indikaattori 31

Indikaattori 31 Niiden pääkaupunkiseutulaisten ja vantaalaisten osuus, jotka ovat vastanneet päivittäisen liikunnan vähentyneen koronaepidemian aikana. Lähde: Pääkaupunkiseudun hyvinvointikysely 2021

13 §

Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma vuosille 2022–2031

VD/10240/02.01.02.00/2022

RV/MR/PK/KVa/MT

Vantaan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt Yleiskaavan 2020 (kaupunginvaltuusto 25.1.2021 § 14). Sen tavoitteiden toteuttamista ohjataan muun muassa maankäytön suunnittelun ja toteutuksen ohjelmointiin liittyvillä strategisilla linjauksilla ja asemakaavoituksen työohjelmalla. Kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma toteuttaa omalta osaltaan Vantaan yleiskaavaan tavoitteita ja se on laadittu valtuustokauden Kaupunkistrategian linjausten ja tavoitteiden pohjalta yhteistyössä toimialojen kanssa vuosille 2022–2031.

Kaupungin hallintosäännön 3 luvun 7 § mukaan Talouden ja strategian palvelualueen tehtäväksi on määritelty talousarvion valmistelu sekä investointien ja kaupunkitasoisen palveluverkon ohjaus.

Kaupunkikonsernin toimitilainvestoinnit perustuvat kaupunkitasoiseen palveluverkkosuunnitteluun ja kaupunkitasolla tehtävään investointien priorisointiin.

Kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma ohjaa vuotuista toimitilainvestointiohjelman laatimista. Toimialojen toimitilainvestointiesitysten tulee olla kaupunkitasoisessa palveluverkkosuunnitelmassa vuosille 2022–2031 esitettyjen linjausten mukaisia sekä edistää palveluverkkojen tavoitetilan saavuttamista.

Palveluverkkosuunnitelmassa käsitellään kaupungin asukkaille tarjoamia palveluja ja niiden palveluverkkoa. Palveluverkolle soveltuvien tonttien kaavoitusta ja tonttien luovutusta on ennakoitava ja suunniteltava pitkällä tähtäimellä. Palveluiden tilatarpeiden muutoksia hallitaan säännöllisellä palveluverkkosuunnittelulla ja ratkaisuvaihtoehtoja tutkitaan alueellisilla tai palvelukohtaisilla selvityksillä. Tavoitteena on palvelutarpeiden mukaisen taloudellisesti ja toiminnallisesti tehokkaan sekä monikäyttöisen palveluverkon kehittäminen, mikä vastaa myös kaupungin väestömäärän kasvun aiheuttamaan palvelutarpeen lisääntymiseen.

Kaupungin kehityksen ohjaaminen nykyiseen rakenteeseen, keskustoihin ja joukkoliikennevyöhykkeille kasvattaa palvelutarpeita näillä alueilla. Kaupungin kokonaisedun mukaista on varmistaa jatkossa, että rakentamisolosuhteiltaan hyviä palvelurakentamisen tontteja on riittävästi sekä kaupungin omiin uudis- ja täydennysrakentamistarpeisiin, että tulevan Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen tarpeisiin.

Kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelman valmistelu

Kaupunginvaltuuston 31.1.2022 hyväksymien strategian linjausten mukaisesti talousohjaus on valmistellut yhteistyössä toimialojen kanssa kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelman vuosille 2022–2031.

Kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelman sisältö on jaettu kahteen osaan. Ensimmäisessä osassa on palveluverkkosuunnitelman lähtökohtia sisältäen strategian- sekä yleiskaavan tavoitteita kaupunkirakenteen tiivistämiseksi ja keskusta alueiden kehittämiseksi. Se sisältää asuntorakentamisennusteen tiedot sekä väestöennusteen tiedot vuoteen 2045 saakka. Vastuullisuus ja resurssiviisauden tiekartan tavoitteet sisältyvät ensimmäiseen osioon samoin kuin kaupungin taloutta ja elinvoimaa koskevat tavoitteet.

Toinen osa sisältää palvelujen järjestämisen tavoitteet ja yleiset periaatteet. Toimialoittain ja palvelualueittain on käyty läpi palveluverkkoja koskevat palvelujen kehittämistä koskevat linjaukset sekä palveluverkkojen kehittämisen tavoitteet. Toimialan palvelujen kehittämislinjausten ja alueen väestön kasvuun perustuen palveluverkkojen kehittämistarpeet on tuotu esiin kaikilla suuralueilla. Osio sisältää myös kaupungin yhteiset palveluverkkoasiat sekä tietoja toimialojen sähköisten palvelujen kehittämishankkeista.

Palveluverkkosuunnitelmasta on tehty tiivistelmä MATTI-järjestelmän Tarinakartta tuotteella. Tarinakartasta löytyvät tiiviissä muodossa muun muassa kaupungin strategiset tavoitteet, palveluverkkoa koskevat kärkihankkeet, toimialojen palveluverkkojen kehittämislinjaukset sekä keskeiset palveluverkkoa koskevat uudisrakentamishankkeet:

<https://matti.vantaa.fi/portal/apps/MapJournal/index.html?appid=7748e6d35a6142c5a1ac14d6d5242fe2>

Kaupungin hankejohtoryhmä on toiminut kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelman laadinnan ohjausryhmänä. Palveluverkkosuunnitelman sisältö määriteltiin työryhmässä yhdessä toimialojen asiantuntijoiden kanssa. Talousohjaus on vastannut taustatietojen kokoamisesta sekä koordinoitunut palveluverkkosuunnitelman laatimista. Suunnitelmaa on valmisteltu toimialojen asiantuntijoiden kanssa kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnittelun työryhmässä. Asukaskysely palvelujen saavutettavuudesta on toteutettu OsallistuvaVantaa.fissä 14.1.-18.2.2022.

Kaupunkitasoista palveluverkkosuunnitelmaluonnosta on käsitelty kevään 2022 aikana hankejohtoryhmän kokouksissa, kaupunginvaltuuston iltakoulussa 5.5.2022 (asukaskyselyn tulokset), valtuustoseminaarin ryhmätöissä 13.5.2022, kaupungin johtoryhmässä 16.5.2022, kaupunginhallituksen iltakoulussa 6.6.2022, kaupungin yhteistoimintaryhmässä 21.6.2022 sekä vaikuttamistoimielimissä. Hankejohtoryhmä päätti pyytää lautakunnilta lausunnot palveluverkkosuunnitelmasta kesällä 2022.

Lautakuntakäsittelyt

Lautakunnilta on pyydetty lausunnot Kaupunkitasoisesta palveluverkkosuunnitelmasta 2022–2031. Lausunnot on käsitelty kaupunkitilalautakunnassa 10.8.2022 § 7, kaupunkiympäristölautakunnassa 23.8.2022 § 5, Kasvatuksen ja oppimisen lautakunnassa 12.9.2022 § 6, sosiaali- ja terveyslautakunnassa 12.9.2022 § 7 ja kaupunkikulttuurilautakunnassa 13.9.2022 § 10.

Kaupunginhallitus 19.9.2022 § 13

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2022–2031 liitteineen kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi.

Päätös:

Päätettiin jättää asia pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Liitteet:

- Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2022-2031
- Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2022-2031, liitteet
- Lautakuntien lausunnot kaupunkitasoisesta palveluverkkosuunnitelmasta

Täytäntöönpano:

Lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: Erityisasiantuntija Kirsi Vaten, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Sisällys

Kaupunkitilalautakunta 10.8.2022 § 7	2
Kaupunkiympäristölautakunta 23.8.2022 § 5.....	5
Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 12.9.2022 § 6.....	9
Sosiaali- ja terveyslautakunta 12.9.2022 § 7.....	12
Kaupunkikulttuurilautakunta 13.9.2022 § 10.....	13

Kaupunkitilalautakunta 10.8.2022 § 7

KAUPUNKITILALAUTAKUNNAN LAUSUNTO VANTAAN KAUPUNKITASOISESTA PALVELUVERKKOSUUNNITELMASTA VUOSILLE 2022–2031

Vantaan kaupunkitasoista palveluverkkosuunnitelmaa vuosille 2022–2031 on valmisteltu tammikuussa 2022 hyväksytyn valtuustostrategian linjausten mukaisesti. Hankkeen ohjausryhmänä toiminut kaupungin hankejohtoryhmä on pyytänyt lautakunnilta lausuntoa suunnitelmasta.

Kaupunkitilalautakunta lausuu asiasta seuraavaa:

Palveluverkkosuunnittelun lähtökohdat Palveluverkkosuunnittelussa keskeistä on kuvata palveluverkon kehittämisen yleiset periaatteet sekä arvioida eri palveluiden tarvetta ja palvelutarpeen ennakoituja muutoksia alueittain.

Palveluverkkosuunnitelmalla on merkittävä vaikutus koko kaupunkiympäristön toimialan ja molempien lautakuntien toimintaan suunnitelmakaudella. Esimerkiksi suuremmilla täydennysrakentamis- ja laajennusalueilla käyttötarkoituksen muuttuessa asumiseen kaupunki varmistaa ensin palveluiden rakentamisedellytykset tonttien osalta. Voimakkaasti täydentyvillä keskusta-alueilla yksittäisiä pieniä asumista lisääviä kaavahankkeita tarkastellaan kokonaisuutena ja niitä voidaan edistää vasta kun palvelutarpeen lisääntymiseen on löydetty ratkaisut. Ratkaisuja palveluverkon tontteihin haetaan niin kaupungin kuin yksityisenkin mailta (hyötyjen/haittojen jakamisen näkökulma) ja käytämme tämän mahdollistamiseksi maankäyttösopimuksia, maanvaihtoja ja maanhankintaa.

Palveluverkkosuunnitelman yleisten periaatteiden mukaisten toimitilojen ja yleisten alueiden monikäyttöisyyden, innovatiivisten tila- ja tonttiratkaisujen sekä yhteiskäyttöhankkeiden edistäminen ovat tärkeitä tavoitteita kasvavalle kaupungille, joka toimii rajallisin resurssein. Näihin tavoitteisiin voi kuitenkin olla vaikeaa päästä, jos jo palveluverkkosuunnitelmavaiheessa kiinnitytään vahvasti yksittäisiin hankkeisiin. Näin ollen kaupunkitilalautakunta katsoo, että suunnittelun tässä vaiheessa ei ole tarkoituksenmukaista keskittyä yksittäisiin hankkeisiin.

Maankäytön prosessien ja toimitilasuunnittelun kannalta palveluverkkosuunnitelmassa on oleellista kuvata palvelutarve, joka investointiohjelmavaiheessa täsmentyy hanketasolle. Merkittävä osa palveluverkkosuunnitelmassa mainituista yksittäisistä toimitilahankkeista sisältyy hyväksyttyyn toimitilainvestointiohjelmaan vuosille 2022–2031, mutta joukossa on myös hankkeita, jotka eivät tällä hetkellä sisälly toimitilainvestointiohjelmaan. Jälkimmäiset on tärkeä huomioida palvelutarpeen kuvaajina, mutta samalla on syytä korostaa, että vasta jatkosuunnittelu ja kaupungin investointibudjetti lopulta määrittelevät sen, millä tavalla ja ajoituksella em. palvelutarpeeseen vastataan.

Maankäytön näkökulmasta keskeinen palveluverkkosuunnittelua ohjaava työkalu on kaupunginvaltuuston 25.1.2022 hyväksymä Yleiskaava 2020 (YK0048), joka ohjaa Vantaan kaupunkirakenteen kehittymistä vuoteen 2040 saakka. Yleiskaavan keskeinen lähtökohta on kaupungin tiivistyminen olemassa olevan rakenteen sisällä. Tämä lähtökohta on huomioitu palveluverkkosuunnittelussa hyvin.

Palveluiden on sijoitettava sinne, missä asukkaat ovat ja palveluiden saavutettavuuden tukeuduttava mahdollisuuksien mukaan kävelyyn, pyöräilyyn ja joukkoliikenteeseen. Kestävän liikkumisen edistäminen palveluverkon suunnittelussa on tärkeä osa valtuustostrategian mukaisten resurssiviisautavoitteiden toteutumista. Oikein ajoitettuina ja riittävällä laajuudella toteutettuina julkiset ja yksityiset palveluinvestoinnit myös lisäävät alueen elinvoimaa ja ehkäisevät segregatiota. Palvelurakenteen kehittämisessä on tärkeää huomioida valtuustostrategian mukaisesti kaikki Vantaan alueelliset kaupunkikeskukset. Tästä näkökulmasta palveluverkon tarkastelu suuralueittain on perusteltua, vaikkakin se saattaa johtaa palveluverkkosuunnitelman liialliseen hankekeskeisyyteen.

Suuralueilta oli jäänyt pois toimitilajohtamisen investointihankkeiden kuvaukset ilmeisen resurssipulan vuoksi. Ko. hankkeet on syytä täydentää lopulliseen suunnitelmaan. Myös Hakunilan kulttuuri- ja urheilupuistokokonaisuuden kehittäminen ansaitsi suurempaa huomiota tässä suunnitelmassa.

Kaupunkitilalautakunta kiinnittää huomiota siihen, että valtuustostrategian mukaiset kaupungin kärkihankkeet eivät näy palveluverkkosuunnitelmassa riittävän selkeästi. Kärkihankkeet ovat lähtökohtaisesti koko kaupungin elinvoimaa lisääviä hankkeita, jotka toteutuessaan tulevat olemaan seuraavan vuosikymmenen merkittävimpiä investointihankkeita Vantaalla. Näin ollen ne ansaitsevat näkyvämmän roolin palveluverkkosuunnitelmassa. Kaikilla kaupungin kärkihankkeilla (Vantaan ratikka, Tikkurilan oppimiskampus, Myyrmäen kaupunkikulttuuritalo ja Kuusijärven kehittäminen) on vahva yhteys kaupungin palveluverkon kehittymiseen - ei vain alueellisesti vaan myös kaupunkitasoisesti. Kärkihankkeet voi myös nähdä eräänlaisena läpileikkauksena kaupungin tarjoamista palveluista sosiaali- ja terveyspalveluiden siirryttyä hyvinvointialueelle.

Kaupunkiympäristön toimialan palveluiden kuvaus

Kaupunkiympäristön toimialan rooli palveluverkon kehittämisessä on ennen kaikkea mahdollistaa muiden toimialojen vastuulla olevien palveluiden sekä yksityisten palveluiden kehittäminen pitkäjänteisellä maankäytön suunnittelulla, riittävällä tonttitarjonnalla, toimitilojen ja yleisten alueiden investointihankkeilla sekä toimivalla joukkoliikenteellä yhteistyössä HSL:n kanssa. Pääsääntöisesti kaupunkiympäristön toimiala siis mahdollistaa palveluverkon fyysiset puitteet ja saavutettavuuden, kun taas muut toimialat vastaavat varsinaisten palveluiden järjestämisestä. Kaavoituksen ohella pitkäjänteinen maa- ja asuntopolitiikka, tehokas kiinteistönhallinta ja toimiva infrastruktuuri ovat keskeisiä kaupunkiympäristön toimialan vastuulla olevia palveluverkon kehittämisen työkaluja. Parhaillaan päätöksenteossa ovat palveluverkkosuunnitelman kanssa samanaikaisesti valmistellut kiinteistöjohtamisen linjaukset sekä maa- ja asuntopoliittisten linjausten päivittäminen.

Kaupunkiympäristön toimialan tarjoamia viranomaispalveluita (esim. rakennusvalvonta, kiinteistönmuodostus ja yleisten alueiden lupapalvelut) on jo pitkään kehitetty sähköiset palvelut edellä, ja tämä työ myös jatkuu tulevaisuudessa. Kaupunkiympäristön toimialan näkökulmasta sähköisten palveluiden kuvaus omana kokonaisuutenaan palveluverkkosuunnitelmassa johtaa siihen, että keskeinen osa toimialan omaa palvelutarjontaa on irrallaan

toimialakohtaisesta palveluiden järjestämisen kuvauksesta. Näin ollen palveluverkkosuunnitelman luku 2.4. ei nykyisessä muodossaan kuvaa koko toimialan palveluiden kokonaisuutta kovinkaan kattavasti.

Hyvinvointialueuudistus ja toimitilainvestoinnit

Vuoden 2023 alusta voimaan tuleva hyvinvointialueuudistus tulee aiheuttamaan merkittäviä muutoksia Vantaan palveluverkon ylläpitoon ja etenkin sen kehittämiseen. Kaupunkitilalautakunta pitää tärkeänä, että jatkossa palveluverkkosuunnittelua tehdään hyvässä yhteistyössä Vantaa-Keravan hyvinvointialueen kanssa. Vaikka sosiaali- ja terveydenhuollon käytössä ollut rakennettu kiinteistöomaisuus ja sen kehittäminen siirtyykin vähitellen hyvinvointialueen vastuulle, kaupungin vastuulle jää edelleen palveluverkon tasapuolisen kehittymisen mahdollistaminen mm. kaavoituksen ja maanomistuksen keinoin.

Palveluverkkosuunnitelmassa ei kuitenkaan ole riittävästi korostettu niitä vaikutuksia, joita kaupungin palvelutuotannon kokonaisuutta supistava hyvinvointialueuudistus aiheuttaa kaupungin jäljelle jäävän palveluverkon investointi- ja perusparannushankkeille. Palveluverkkosuunnitelmassa todetaan aivan oikein, että kuntien kannalta keskeistä on huolehtia siitä, että vero- ja valtionosuustulojen kehitys riittää myös keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä kattamaan jäljelle jäävien kunnan toimintojen kustannukset. Samalla on kuitenkin tärkeää huomata, että palvelutuotannon volyymin pienentyessä palveluverkon kehittämisessä on pohdittava entistäkin tarkemmin, miten rajalliset määräraha- ja henkilöresurssit saadaan hyödynnettyä mahdollisimman tehokkaasti.

Palveluverkkosuunnittelussa on tärkeää etsiä uusia keinoja vastata lisääntyvään palvelu- ja tilatarpeeseen mm. palveluja ja hankkeita yhdistämällä, kehittämällä kiinteistöjä useampaan käyttötarkoitukseen sekä lisäämällä tilojen käyttöastetta ja yhteiskäyttöä. Toimitilahankkeissa on myös syytä kiinnittää huomiota joustavuuteen. Ajoittain nopeastikin muuttuvaan palvelutarpeeseen on helpompi vastata, kun toimitilat ja tontit on suunniteltu mahdollisimman muuntojoustaviksi. Tarpeettomiksi käyneiden tilojen hyödyntäminen kaupungin muussa palvelutuotannossa tai niistä luopuminen ajoissa on paitsi taloudellisesti järkevää myös resurssiviisasta.

Tällä hetkellä nousupainetta erityisesti toimitilainvestointien kustannuksille aiheuttavat koronapandemian ja etenkin Ukrainan sodan myötä voimakkaasti nousseet rakentamiskustannukset. Tätä taustaa vasten kaupunkitilalautakunta pitää selkeänä puutteena, että investointimenojen hallinnan näkökulma palveluverkkosuunnitelmassa on vähentynyt verrattuna voimassa olevaan palveluverkkosuunnitelmaan. Vuosien 2018–2027 palveluverkkosuunnitelmassa toimitilainvestointien säästömahdollisuuksille oli omistettu kokonaan oma päälukunsa, kun taas nyt lausunnoilla olevassa suunnitelmaluonnoksessa resurssien rajallisuutta käsitellään hajanaisesti muutamissa sivulauseissa. Palveluverkkosuunnitelman yleiset periaatteet toki on laadittu siten, että ne huomioivat toimitilaverkon kehittämisen taloudelliset haasteet, mutta periaatteiden taustoja ei näiltä osin avata riittävästi. Toimitilainvestointien säästömahdollisuuksien syvällisempi tarkastelu olisi ollut perusteltua, jotta olisi voitu arvioida jo tehtyjen toimenpiteiden vaikuttavuutta sekä tarkastella tarvetta uusille toimenpiteille.

Palveluverkkosuunnittelu jatkossa

Palveluverkkosuunnitelma on kokonaisuutena katsottuna varsin laaja tietopaketti kaupungin palveluista tällä hetkellä sekä tulevaisuuden palvelutarpeesta. Kaupunkitilalautakunta katsoo, että jatkosuunnittelussa luonnoksen pohjalta hyväksyttävän palveluverkkosuunnitelman jälkeen voisi laatia luonteeltaan strategisemman palveluverkkosuunnitelman tiivistelmän, jossa kuvattaisiin lyhyesti palveluverkon kehittämisen keskeiset tavoitteet ja uudistussuunnat alueittain sekä linjausten taustalla olevat toimintaympäristön muutokset. Tiivistelmä parantaisi suunnitelman käytettävyyttä palveluverkon strategisen ohjauksen työkaluna.

Kaupunkiympäristölautakunta 23.8.2022 § 5

Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto Vantaan kaupunkitasoisesta palveluverkkosuunnitelmasta vuosille 2022–2031

Vantaan kaupunkitasoista palveluverkkosuunnitelmaa vuosille 2022–2031 on valmisteltu tammikuussa 2022 hyväksytyn valtuustostrategian linjausten mukaisesti. Hankkeen ohjausryhmänä toiminut kaupungin hankejohtoryhmä on pyytänyt lautakunnilta lausuntoa suunnitelmasta.

Kaupunkiympäristölautakunta lausuu asiasta seuraavaa:

Kaupunkiympäristölautakunta on yksimielisesti eri poliittisten ryhmien toimesta tehnyt useita sisällöllisiä havaintoja, jotka vaativat poliittisia neuvotteluita. Kaupunkiympäristölautakunta on kuitenkin arvioinut, että neuvottelut käydään kaupunginhallitus- ja valtuustovaiheessa, kun lopullinen esitys palveluverkkosuunnitelmasta on poliittisten ryhmien nähtävillä.

Näin ollen kaupunkiympäristölautakunta keskittyy lausunnossaan vain oman vastualueensa asioihin.

Palveluverkkosuunnittelun lähtökohdat

Palveluverkkosuunnittelussa keskeistä on kuvata palveluverkon kehittämisen yleiset periaatteet sekä arvioida eri palveluiden tarvetta ja palvelutarpeen ennakoituja muutoksia alueittain.

Palveluverkkosuunnitelmalla on merkittävä vaikutus koko kaupunkiympäristön toimialan ja molempien lautakuntien toimintaan suunnitelmakaudella. Esimerkiksi suuremmilla täydennysrakentamis- ja laajennusalueilla käyttötarkoituksen muuttuessa asumiseen kaupunki varmistaa ensin palveluiden rakentamisedellytykset tonttien osalta. Voimakkaasti täydentyvillä keskusta-alueilla yksittäisiä pieniä asumista lisääviä kaavahankkeita tarkastellaan kokonaisuutena ja niitä voidaan edistää vasta kun palvelutarpeen lisääntymiseen on löydetty ratkaisut. Ratkaisuja palveluverkon tontteihin haetaan niin kaupungin kuin yksityisenkin mailta

(hyötyjen/haittojen jakamisen näkökulma) ja käytämme tämän mahdollistamiseksi maankäyttösopimuksia, maanvaihtoja ja maanhankintaa.

Palveluverkkosuunnitelman yleisten periaatteiden mukaisten toimitilojen ja yleisten alueiden monikäyttöisyyden, innovatiivisten tila- ja tonttiratkaisujen sekä yhteiskäyttöhankkeiden edistäminen ovat tärkeitä tavoitteita kasvavalle kaupungille, joka toimii rajallisin resurssein. Näihin tavoitteisiin voi kuitenkin olla vaikeaa päästä, jos jo palveluverkkosuunnitelmavaiheessa kiinnitytään vahvasti yksittäisiin hankkeisiin. Näin ollen kaupunkiympäristölautakunta katsoo, että suunnittelun tässä vaiheessa ei ole tarkoituksenmukaista keskittyä yksittäisiin hankkeisiin.

Maankäytön prosessien ja toimitilasuunnittelun kannalta palveluverkkosuunnitelmassa on oleellista kuvata palvelutarve, joka investointiohjelmavaiheessa täsmentyy hanketasolle. Merkittävä osa palveluverkkosuunnitelmassa mainituista yksittäisistä toimitilahankkeista sisältyy hyväksyttyyn toimitilainvestointiohjelmaan vuosille 2022–2031, mutta joukossa on myös hankkeita, jotka eivät tällä hetkellä sisälly toimitilainvestointiohjelmaan. Jälkimmäiset on tärkeä huomioida palvelutarpeen kuvaajina, mutta samalla on syytä korostaa, että vasta jatkosuunnittelu ja kaupungin investointibudjetti lopulta määrittelevät sen, millä tavalla ja ajoituksella em. palvelutarpeeseen vastataan.

Maankäytön näkökulmasta keskeinen palveluverkkosuunnittelua ohjaava työkalu on kaupunginvaltuuston 25.1.2022 hyväksymä Yleiskaava 2020 (YK0048), joka ohjaa Vantaan kaupunkirakenteen kehittymistä vuoteen 2040 saakka. Yleiskaavan keskeinen lähtökohta on kaupungin tiivistyminen olemassa olevan rakenteen sisällä. Tämä lähtökohta on huomioitu palveluverkkosuunnittelussa hyvin. Palveluiden on sijoitettava sinne, missä asukkaat ovat ja palveluiden saavutettavuuden tukeuduttava mahdollisuuksien mukaan kävelyyn, pyöräilyyn ja joukkoliikenteeseen. Kestävän liikkumisen edistäminen palveluverkon suunnittelussa on tärkeä osa valtuustostrategian mukaisten resurssiviisautavoitteiden toteutumisesta. Oikein ajoitettuina ja riittävällä laajuudella toteutettuina julkiset ja yksityiset palveluinvestoinnit myös lisäävät alueen elinvoimaa ja ehkäisevät segregatiota. Palvelurakenteen kehittämisessä on tärkeää huomioida valtuustostrategian mukaisesti kaikki Vantaan alueelliset kaupunkikeskukset. Tästä näkökulmasta palveluverkon tarkastelu suuralueittain on perusteltua, vaikkakin se saattaa johtaa palveluverkkosuunnitelman liialliseen hankekeskeisyyteen.

Suuralueilta oli jäänyt pois toimitilajohtamisen investointihankkeiden kuvaukset ilmeisen resurssipulan vuoksi. Ko. hankkeet on syytä täydentää lopulliseen suunnitelmaan. Myös Hakunilan kulttuuri- ja urheilupuistokokonaisuuden kehittäminen ansaitsee suurempaa huomiota tässä suunnitelmassa.

Kaupunkiympäristölautakunta kiinnittää huomiota siihen, että valtuustostrategian mukaiset kaupungin kärkihankkeet eivät näy palveluverkkosuunnitelmassa riittävän selkeästi. Kärkihankkeet ovat lähtökohtaisesti koko kaupungin elinvoimaa lisääviä hankkeita, jotka toteutuessaan tulevat olemaan seuraavan vuosikymmenen merkittävimpiä investointihankkeita Vantaalla. Näin ollen ne ansaitsevat näkyvämmän roolin palveluverkkosuunnitelmassa. Kaikilla kaupungin kärkihankkeilla (Vantaan ratikka, Tikkurilan oppimiskampus, Myyrmäen kaupunkikulttuuritalo ja Kuusijärven kehittäminen) on vahva yhteys kaupungin palveluverkon kehittymiseen - ei vain alueellisesti vaan myös kaupunkitasoisesti. Kärkihankkeet voi myös nähdä eräänlaisena läpileikkauksena kaupungin tarjoamista palveluista sosiaali- ja terveyspalveluiden siirryttyä hyvinvointialueelle.

Kaupunkiympäristön toimialan palveluiden kuvaus

Kaupunkiympäristön toimialan rooli palveluverkon kehittämisessä on ennen kaikkea mahdollistaa muiden toimialojen vastuulla olevien palveluiden sekä yksityisten palveluiden kehittäminen pitkäjänteisellä maankäytön suunnittelulla, riittävällä tonttitarjonnalla, toimitilojen ja yleisten alueiden investointihankkeilla sekä toimivalla joukkoliikenteellä yhteistyössä HSL:n kanssa. Pääsääntöisesti kaupunkiympäristön toimiala siis mahdollistaa palveluverkon fyysiset puitteet ja saavutettavuuden, kun taas muut toimialat vastaavat varsinaisten palveluiden järjestämisestä. Kaavoituksen ohella pitkäjänteinen maa- ja asuntopoliittikka, tehokas kiinteistönhallinta ja toimiva infrastruktuuri ovat keskeisiä kaupunkiympäristön toimialan vastuulla olevia palveluverkon kehittämisen työkaluja. Parhaillaan päätöksenteossa ovat palveluverkkosuunnitelman kanssa samanaikaisesti valmistellut kiinteistöjohtamisen linjaukset sekä maa- ja asuntopoliittisten linjausten päivittäminen.

Kaupunkiympäristön toimialan tarjoamia viranomaispalveluita (esim. rakennusvalvonta, kiinteistönmuodostus ja yleisten alueiden lupapalvelut) on jo pitkään kehitetty sähköiset palvelut edellä, ja tämä työ myös jatkuu tulevaisuudessa. Kaupunkiympäristön toimialan näkökulmasta sähköisten palveluiden kuvaus omana kokonaisuutenaan palveluverkkosuunnitelmassa johtaa siihen, että keskeinen osa toimialan omaa palvelutarjontaa on irrallaan toimialakohtaisesta palveluiden järjestämisen kuvauksesta. Näin ollen palveluverkkosuunnitelman luku 2.4. ei nykyisessä muodossaan kuvaa koko toimialan palveluiden kokonaisuutta kovinkaan kattavasti.

Hyvinvointialueuudistus ja toimitilainvestoinnit

Kaupunkiympäristön toimiala huolehtii rakennettujen alueiden sekä kaupunkiin kuuluvien luonto- ja viheralueiden toimivuudesta. Oleellinen osa tätä kokonaisuutta ovat ns. ekosysteemipalvelut, eli ekosysteemin ihmisille tarjoamat ilmaiset, aineelliset ja aineettomat hyödyt. Toimivat ekosysteemipalvelut parantavat esimerkiksi veden ja ilman laatua sekä auttavat meitä varautumaan sään ääri-ilmiöihin, kuten kovista sateista johtuviin tulviin. Nykyisessä dokumentissa ekosysteemipalveluita ei ole mainittu lainkaan. Nämä palvelut tulisi mainita resurssiviisauden tiekartan mukaisesti kappaleessa 2.4.1.

Vuoden 2023 alusta voimaan tuleva hyvinvointialueuudistus tulee aiheuttamaan merkittäviä muutoksia Vantaan palveluverkon ylläpitoon ja etenkin sen kehittämiseen. Kaupunkiympäristölautakunta pitää tärkeänä, että jatkossa palveluverkkosuunnittelua tehdään hyvässä yhteistyössä Vantaa-Keravan hyvinvointialueen kanssa. Vaikka sosiaali- ja terveydenhuollon käytössä ollut rakennettu kiinteistöomaisuus ja sen kehittäminen siirtyykin vähitellen hyvinvointialueen vastuulle, kaupungin vastuulle jää edelleen palveluverkon tasapuolisen kehittämisen mahdollistaminen mm. kaavoituksen ja maanomistuksen keinoin.

Palveluverkkosuunnitelmassa ei kuitenkaan ole riittävästi korostettu niitä vaikutuksia, joita kaupungin palvelutuotannon kokonaisuutta supistava hyvinvointialueuudistus aiheuttaa kaupungin jäljelle jäävän palveluverkon investointi- ja perusparannushankkeille. Palveluverkkosuunnitelmassa todetaan aivan oikein, että kuntien kannalta keskeistä on huolehtia siitä, että vero- ja valtionosuustulojen kehitys riittää myös keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä kattamaan jäljelle jäävien kunnan toimintojen kustannukset. Samalla on kuitenkin tärkeää huomata, että

palvelutuotannon volyymin pienentyessä palveluverkon kehittämisessä on pohdittava entistäkin tarkemmin, miten rajalliset määräraha- ja henkilöresurssit saadaan hyödynnettyä mahdollisimman tehokkaasti. Palveluverkkosuunnittelussa on tärkeää etsiä uusia keinoja vastata lisääntyvään palvelu- ja tilatarpeeseen mm. palveluja ja hankkeita yhdistämällä, kehittämällä kiinteistöjä useampaan käyttötarkoitukseen sekä lisäämällä tilojen käyttöastetta ja yhteiskäyttöä. Toimitilahankkeissa on myös syytä kiinnittää huomiota joustavuuteen. Ajoittain nopeastikin muuttuvaan palvelutarpeeseen on helpompi vastata, kun toimitilat ja tontit on suunniteltu mahdollisimman muuntojoustaviksi. Tarpeettomiksi käyneiden tilojen hyödyntäminen kaupungin muussa palvelutuotannossa tai niistä luopuminen ajoissa on paitsi taloudellisesti järkevää myös resurssiviisasta.

Tällä hetkellä nousupainetta erityisesti toimitilainvestointien kustannuksille aiheuttavat koronapandemian ja etenkin Ukrainan sodan myötä voimakkaasti nousseet rakentamiskustannukset. Tätä taustaa vasten kaupunkiympäristölautakunta pitää selkeänä puutteena, että investointimenojen hallinnan näkökulma palveluverkkosuunnitelmassa on vähentynyt verrattuna voimassa olevaan palveluverkkosuunnitelmaan. Vuosien 2018–2027 palveluverkkosuunnitelmassa toimitilainvestointien säästömahdollisuuksille oli omistettu kokonaan oma päälukunsa, kun taas nyt lausunnoilla olevassa suunnitelmaluonnoksessa resurssien rajallisuutta käsitellään hajanaisesti muutamissa sivulauseissa. Palveluverkkosuunnitelman yleiset periaatteet toki on laadittu siten, että ne huomioivat toimitilaverkon kehittämisen taloudelliset haasteet, mutta periaatteiden taustoja ei näiltä osin avata riittävästi. Toimitilainvestointien säästömahdollisuuksien syvällisempi tarkastelu olisi ollut perusteltua, jotta olisi voitu arvioida jo tehtyjen toimenpiteiden vaikuttavuutta sekä tarkastella tarvetta uusille toimenpiteille.

Palveluverkkosuunnittelu jatkossa

Palveluverkkosuunnitelma on kokonaisuutena katsottuna varsin laaja tietopaketti kaupungin palveluista tällä hetkellä sekä tulevaisuuden palvelutarpeesta. Kaupunkiympäristölautakunta katsoo, että jatkosuunnittelussa luonnoksen pohjalta hyväksyttävän palveluverkkosuunnitelman jälkeen voisi laatia luonteeltaan strategisemman palveluverkkosuunnitelman tiivistelmän, jossa kuvattaisiin lyhyesti palveluverkon kehittämisen keskeiset tavoitteet ja uudistussuunnat alueittain sekä linjausten taustalla olevat toimintaympäristön muutokset. Tiivistelmä parantaisi suunnitelman käytettävyyttä palveluverkon strategisen ohjauksen työkaluna.

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta 12.9.2022 § 6

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan lausunto palveluverkkosuunnitelmasta 2022–2031

Kaupungin hallintosäännön (kv/31.1.2022) 3 luvun 7 § mukaan Talouden ja strategian palvelualueen tehtäväksi on määritelty talousarvion valmistelu sekä investointien ja kaupunkitasoisen palveluverkon ohjaus. Kaupunkikonsernin toimitilainvestoinnit perustuvat kaupunkitasoiseen palveluverkkosuunnitteluun ja kaupunkitasolla tehtävään investointien priorisointiin.

Kaupungin hankejohtoryhmä on käsitellyt Kaupunkitasoista palveluverkkosuunnitelmaa 2022–2031 keväällä 2022 ja päättänyt, että palveluverkkosuunnitelmasta pyydetään lautakunnilta lausunnot.

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan edustajat ovat olleet mukana valmistelemassa uutta palveluverkkosuunnitelmaa yhdessä talouden ja strategian palvelualueen sekä muiden toimialojen kanssa tiiviissä yhteistyössä.

Valmisteltu palveluverkkosuunnitelma vuosille 2022–2031 on rakennettu kaupungin uuden strategian pohjalle. Tämä näkyy mm. palveluverkon kehittämisen tarkastelussa kaupunkikeskustoittain ja resurssiviisauden tavoitteiden huomioimisena.

Suunnitelmassa on otettu hyvin huomioon kasvatuksen ja koulutuksen palveluiden edellyttäminen tilojen laatu ja soveltuvuus varhaiskasvatukseen, opetukseen ja koulutukseen sekä käsitelty palveluiden saavutettavuutta. Liikaa ei voi korostaa tiivistyvän kaupunkirakenteen asettamaa haastetta sopivien tonttien löytymiseen päiväkodeille ja kouluille. Palveluverkkosuunnitelmasta päätettäessä on tärkeää, että palveluverkon kehittämisen tarpeet otetaan maankäytön ja asuntopolitiikan valmistelussa huomioon. Asunto- ja palvelurakentamisen oikea-aikaisuus ja riittävien palveluiden turvaaminen ovat tärkeitä kuntalaisten viihtymiselle ja hyvälle elämälle Vantaalla. Päiväkodit ja koulut ovat tärkeimpiä kriteereitä valittaessa asuinpaikkaa.

Toimialan näkökulmasta on myös tärkeää, että sosiaali- ja terveydenhoitopalveluiden siirtyessä hyvinvointialueen vastuulle lapsia, nuoria ja perheitä palvelevat palvelut ovat edelleen hyvin saavutettavia ja että opiskeluhuollon palvelut säilyvät koulu- ja oppilaitoskiinteistöissä. Tämä edellyttää tiivistä yhteistyötä kaupungin ja hyvinvointialueen välillä.

Edelleen toimiala pitää tärkeänä, että ruotsinkielisiä kuntalaisia palvelevaa palveluverkkoa suunniteltaessa otetaan huomioon tarve palveluiden keskittämiseen sellaisiin toimipaikkoihin, joissa on kaupungin eri toimialojen palveluja sekä tiloja myös muiden palveluntuottajien toiminnoille. Hyvänä avauksena nähdään myös mahdollisuus yhdistää suomen- ja ruotsinkielinen palvelu yhteisen päiväkotikiinteistön muodossa. Tällöin voidaan tuottaa tukipalvelut myös ruotsinkieliselle palvelulle edullisemmin kuin erillisissä ratkaisuissa.

Kansainvälistyvällä Vantaalla on tärkeää tarjota kasvatuksen ja oppimisen palveluita myös englannin kielellä johdonmukaisena jatkumona varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle. Tämä edellyttää investointia myös tiloihin. Tämän vuoksi esitämme tarkennusta palveluverkkoluonnokseen seuraavasti:

Sivulle 24 esitämme tekstiä täydennettäväksi seuraavasti:

"Peruskoulun voi käydä kokonaan myös englannin kielellä. Perusopetuksen voi käydä englannin kielellä Kaivokselan koulussa (vuosiluokat 1–6), Rekolanmäenkoulussa (vuosiluokat 1–6) ja Vantaan kansainvälisessä koulussa (vuosiluokat 1–9). Aviapoliksen alueella, kehä III:n eteläpuolella olevan kansainvälisen koulun tilat eivät riitä vastaamaan englanninkielisen koulutuksen kysyntään, mikä tulee ottaa huomioon alueen koulutiloja suunniteltaessa."

sivulle 26:

"Kansainvälistyvän Vantaan asukkaille on tavoitteena tarjota englanninkielistä opetusta myös kansainvälisen IB-viitekehyksen mukaisesti Primary Years Programme- ja Middle Years Programme -opetuksessa. Tämän jälkeen pystyttäisiin tarjoamaan englanninkielistä opetusta IB-linjan jatkumossa, joka alkaa varhaiskasvatuksesta ja ulottuu toiselle asteelle saakka. IB-jatkumon rakentaminen olisi tarkoituksenmukaisinta jo olemassa olevan ja vielä laajentuvan toisen asteen IB-koulutuksen (lukio ja ammatillinen) läheisyyteen Tikkurilaan. Lisäksi tulee varmistaa englanninkielisen opetuksen riittävyys myös muualla Vantaalla."

sivulle 68:

"Kehä III eteläpuolen koulut ottavat aluksi vastaan Kehä III pohjoispuolen kasvua, kunnes Atomi ja Muuran koulu valmistuvat. Veromiehen alueen rakentuminen ja oppilasmäärän kasvu edellyttää palveluverkolta riittäviä, oikea-aikaisia ratkaisuja, jotta lasten koulumatkat eivät kasva liian pitkiksi. Alueella toimii Vantaan kansainvälinen koulu, jossa perusopetus toteutetaan englanninkielisenä. Kansainväliseen kouluun tullaan myös alueen ulkopuolelta ja englanninkielisen koulutuksen kysyntä ylittää koulun nykyiset tilat, mikä tulee ottaa huomioon alueen koulutilaratkaisuihin."

Toisen asteen koulutuksen osalta suunnitelmassa ovat mukana keskeiset hankkeet (Tikkurilan lukion lukiokoulutuksen ja Varian ammatillisen koulutuksen tilat, Aviapoliksen lukio sekä Varian hankkeet Hiekkaharjussa ja Vehkalassa), jotka parantavat koulutuksen vetovoimaisuutta ja saavutettavuutta. Kasvatuksen ja oppimisen toimiala valmistelee parhaillaan tiiviissä yhteistyössä toimitilajohtamisen kanssa päiväkotisuunnitteluohjetta, jolla uudistetaan nykyisiä suunnitteluohjeita mm. vastaamaan lainsäädännön vaateita ryhmäkoosta. Peruskoulujen osalta toimialalla on valmistumassa uusi kapasiteettitarkastelu, joka tulee vaikuttamaan opetustilojen mitoittamiseen siten, että tilatarve määritellään ottaen huomioon koulukohtaiset tarpeet.

Toimiala pitää hyvänä, että suunnitelmassa on korostettu eri toimialojen ja palveluiden tarpeiden yhteensovittamista palveluverkkoa suunniteltaessa. Investointisuunnitelman ja talousarvion valmistelussa pitäisi kuitenkin ratkaista, miten yhteishankkeet käsitellään investointiohjelmassa ja talousarviovalmistelussa oikeudenmukaisesti ja niin, että se kannustaa yhteiseen suunnitteluun ja yhteisiin hankkeisiin.

Toimiala esittää huolensa rakentamiskustannusten viimeaikaisen nousun vaikutuksista toimialan välttämättömiin peruskorjaus- ja uudishankkeisiin.

Lisäksi pyydämme korjaamaan tekstin sivulta 25, johon jäänyt virheelliset luvut. Kohdan "Suunnittelussa suositaan yhtenäiskouluja, joiden kokoluokka on 600–900 oppilasta. Osassa yhtenäiskouluhankkeista 900 oppilaan kokoluokka saattaa ylittyä, koska soveltuvien tonttien riittämättömyyttä pyritään ennakoimaan niissä hankkeissa, joissa se on mahdollista. Yli 900 oppilaan yhtenäiskoulu ei ole kuitenkaan ihanteellinen yhtenäiskoulun koko." Tekstin pitäisi olla: "Suunnittelussa suositaan yhtenäiskouluja, joiden kokoluokka on 600–1000 oppilasta. Osassa yhtenäiskouluhankkeista 1000 oppilaan kokoluokka saattaa ylittyä, koska soveltuvia tontteja on joillakin alueilla riittämättömästi."

Lisäksi apulaiskaupunginjohtaja muutti esitystään muokkaamalla lausunnon sivulla 1 kohtaa "Toisen asteen koulutuksen osalta suunnitelmassa ovat mukana keskeiset hankkeet (Oppimiskampus, Aviapoliksen lukio sekä Varian hankkeet Hiekkaharjussa ja Vehkalassa), jotka parantavat koulutuksen vetovoimaisuutta ja saavutettavuutta." vaihtamalla termin "oppimiskampus" ilmaisuun "Tikkurilan lukion lukiokoulutuksen ja Varian ammatillisen koulutuksen tilat".

Lautakunnan jäsen Eve Rämö esitti, että palveluverkkosuunnitelmaa tulisi muuttaa suomenkielisten varhaiskasvatuspalveluiden osalta. Palveluverkkosuunnitelman luonnoksessa on kirjoitettu: "Suomenkielisistä varhaiskasvatuspalveluista lasten koko- ja osa-aikainen varhaiskasvatus ja esiopetus järjestetään ja niiden palveluita kehitetään lähipalveluperiaatteella. Lähipalvelun kriteerinä on saavutettavuus, joka tarkoittaa, että enimmällä osalla käyttäjistä palveluun on matkaa enintään 1,5 km tai määritelty riittävä joukkoliikennetiheys. Riittävän joukkoliikennetiheyden kriteeri on, että yhteys toimipisteeseen kestää enintään 30 minuuttia ja haja-asutusalueilla yhteys kestää enintään 60 minuuttia." (s. 18-19). Rämö esitti, että riittävän joukkoliikennetiheyden kriteereistä tulee poistaa haja-asutusalueille asetettu erillinen 60 minuutin raja. Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat Rämön muutettua esitystä äänestävät jaa, ja he jotka kannattavat apulaiskaupunginjohtajan alkuperäistä esitystä äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin ja toteutettiin kädennostolla. Äänestyksessä annettiin 12 jaa-ääntä ja 0 ei-ääntä, 2 tyhjää ääntä ja 1 oli poissa. Puheenjohtaja totesi Rämön muutetun esityksen tulleen lautakunnan päätökseksi.

Lautakunnan jäsen Eeva Tikkanen esitti, että Keskusta haluaisi lisätä palveluverkkosuunnitelmaan seuraavat kohdat:

1. Toimiala tuo esille, että uusia päiväkotij- ja koulutontteja kaavoitettaessa otettaisiin mahdollisimman hyvin huomioon niiden sijainti lähellä luontoa ja, että rakennettaessa lähellä olevaa luontoa säilytettäisiin kasvu- ja oppimisympäristönä.
2. *Lisäksi on tärkeää huomioida, että julkisilla kulkuvälineillä pääsee vaivattomasti päiväkoteihin, kouluihin ja oppilaitoksiin.*
3. *Eri toimialojen yhteistyöllä tulisi varmistaa, että mahdollisimman monessa kaupunginosassa olisi kohtaamispaikka lapsiperheille, nuorille sekä erikäisille asukkaille esimerkiksi koulujen ja päiväkotien tiloja hyödyntäen.*

Tikkasen esitys sai kannatusta ja puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat Tikkasen muutettua esitystä äänestävät jaa, ja he jotka kannattavat apulaiskaupunginjohtajan alkuperäistä esitystä äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin. Äänestyksessä todettiin lautakunnan olevan yksimielinen Tikkasen muutetun esityksen puolesta.

Päätös:

Hyväksyttiin apulaiskaupunginjohtajan muutettu ehdotus, sekä lisäksi Rämön esityksen mukaisesti lautakunta lausuu kantanaan, että palveluverkkosuunnitelmasta tulisi poistaa joukkoliikennetiheyden kriteereistä haja-asutusalueille asetettu erillinen 60 minuutin takaraja ja että palveluverkkosuunnitelmaan tulisi tehdä lisäykset Tikkasen esityksen mukaisesti.

Sosiaali- ja terveyslautakunta 12.9.2022 § 7

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto kaupunkitasoisesta palveluverkkosuunnitelmasta 2022–2031

Hyvinvointialueuudistuksen myötä sosiaali- ja terveyspalvelujen ja pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy hyvinvointialueelle 1.1.2023. Tavoitteena on turvallinen siirtymä, jolloin sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä pelastustoimen ydintehtävät jatkuvat hyvinvointialueella saumattomasti ja palveluiden saatavuus varmistetaan.

Vantaalaiset ovat jatkossa sekä Vantaan kaupungin että Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen asukkaita ja asiakkaita. Siirtymän koittaessa asukkaiden tarvitsemat palvelut löytyvät pääsääntöisesti samoista fyysisistä toimipisteistä kuin tähänkin asti. Jatkossa on tärkeää, että kaupunki ja hyvinvointialue tekevät yhteistyötä palveluverkon kehittämisessä ja siihen liittyvän suunnittelun yhteensovittamisessa. Yhteistyön avulla voidaan myös tukea alueellisesti tasapainoista kasvua ja ehkäistä segregatiokehitystä. Sosiaali- ja terveyspalvelujen ja muiden peruspalvelujen saatavuus ja saavutettavuus ovat osaltaan kaupunginosien kehitykseen ja elinvoimaan vaikuttavia tekijöitä.

Vantaa on yksi Suomen nopeinten kasvavista kaupungeista ja etenkin iäkkäiden osuus väestöstä kasvaa. Tulevaisuudessa tarve esimerkiksi uusille vanhustenkeskuksille on ilmeinen ja näiden tonttitarpeet tulee ennakoida maankäytön suunnittelussa riittävän varhaisessa vaiheessa. Tiivistä yhteistyötä kaavoituksen ja hyvinvointialueen välillä tarvitaankin suunniteltaessa uudiskohteiden ja isoimpien toimitilahankkeiden sijoittumista. Sosiaali- ja terveyspalvelujen toimipisteiden tulee jatkossakin sijaita liikenteellisesti keskeisillä paikoilla, hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrella. Palveluverkkoa kehitettäessä tulee huomioida vammaisten ihmisten kokonaisvaltaiset tarpeet, ja esteettömyys tulee ottaa huomioon koko rakentamisen ketjussa suunnittelusta toteutukseen ja kunnossapitoon.

Myös yksittäisen toimipisteen tasolla on toivottavaa jatkaa kaupungin ja hyvinvointialueen välistä yhteistyötä. Esimerkiksi perhekeskusmallin lähtökohtana on, että asiakas saa yhdestä toimipisteestä monipuolisesti lasten, nuorten ja perheiden palveluja tarpeidensa mukaisesti. Nämä palvelut voivat olla sekä hyvinvointialueen, kaupungin tai muiden yhteistyökumppaneiden tuottamia.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen saavutettavuuteen tulee jatkossakin kiinnittää erityistä huomiota. Palvelujen saavutettavuutta koskevassa asukaskyselyssä korostui, että etenkin terveyspalvelujen ja suun terveydenhuollon palvelujen saavutettavuudessa ja palveluun pääsyssä koetaan olevan parannettavaa. Vantaalla terveysasemia on tällä hetkellä seitsemän ja niistä useimmille on keskitetty sekä sosiaali- että terveyspalveluja. Kahdeksas terveysasema avautuu Kivistön palvelukeskittymään vuonna 2023, mikä parantaa terveyspalvelujen saavutettavuutta Kivistön suuralueella. Sähköistä asiointia koskevassa kysymyksessä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut korostuivat asukkaiden vastauksissa. Etenkin ajanvarauksen lääkäriin, hammaslääkäriin ja hoitajalle toivotaan hoituvan jatkossa sähköisesti tai etäasioinnin kautta.

Kaupunkikulttuurilautakunta 13.9.2022 § 10

Kaupunkikulttuurin toimialan lausunto kaupunkitasoisesta palveluverkkosuunnitelmasta 2022-31

Palveluverkkosuunnitelma on tehty taloussuunnittelun ja toimialojen kanssa tiiviissä yhteistyössä. Suunnitelmassa esitetään palveluverkon kehittämistarpeet nykytilaan peilaten sekä tulevaisuuden tarpeet mm. väestönkasvuun perustuen.

Laaditun suunnitelman perusteella voidaan todeta, että tilojen käytön tehostamiseen ja tilojen toiminnallisuuteen on panostettu, mutta kehitettävää tavoitteen saavuttamiseksi edelleen riittää. Kaupunkikulttuurin toimialan palveluverkon kehittämisessä tämä periaate korostuu ja kaupunkitasoisia prosesseja halutaan kehittää edelleen, jotta eri käyttäjäryhmien tarpeen huomioidaan entistä paremmin ja riittävän aikaisessa vaiheessa.

Nuorisopalveluiden palveluverkko on muodostunut tarvelähtöisesti asuinalueiden rakentumisen ja laajentumisen myötä siten, että suurimmilla asuinalueilla on nuorisotila. Nuorisotiloissa on alueen nuorille voitu tarjota harrastustoimintaa, ohjausta ja kasvun tukea sekä luoda edellytyksiä nuorten osallisuudelle ja omaehtoiselle toiminnalle.

Kulttuuripalvelujen palveluverkko painottuu Tikkurilaan, Myyrmäkeen, Martinlaaksoon, Korsoon ja Hakunilaan.

Vantaan liikunnan palveluverkon suunnittelu perustuu liikunnan palveluketjuajatteluun. Palveluketju muodostuu eri tasoista palveluista, jotka on jaoteltu liikuntapaikkapalveluiden saavutettavuuden, vaikutuspiirin laajuuden, palveluvarustuksen ja rakenteellisten ominaisuuksien mukaan lähipalveluihin, alueellisiin palveluihin, kaupunkitasoisiin palveluihin ja seudullisiin palveluihin. Tavoitteena on, että liikuntaolosuhteet vastaavat laadullisesti käyttäjien tarpeita ja

niitä on riittävästi suhteessa asukasmäärään. Liikuntapaikkaverkoston painopisteet ja kehittämistarpeet ovat ulkoliikuntapaikkojen ja lähiliikunnan palveluverkon laajentamisessa sekä sisäliikuntapaikkojen ja erityisesti koulujen yhteydessä olevien liikuntasalien laadun kehittämisessä. Konkreettisia suurhankkeita ohjelmakauden aikana ovat Elmon urheilupuiston ja Kivistön urheilupuiston rakentaminen sekä Tikkurilan urheilupuiston kehittäminen.

Palveluverkkojen kehittämistarpeet

Palveluverkkojen kehittämistarpeissa painottuvat väestön kasvu ja toiminnan kehittyminen. Palveluverkon ja vuotuisen toimitilainvestointiohjelman suunnittelun lähtökohtana on nykyisen palveluverkon kunto, tarkoituksenmukaisuus ja toimivuus sekä väestöennusteen mukainen kasvu ja tarvittavat muutokset palveluiden tuottamistavoissa.

Julkiset tilat, kuten koulut, suunnitellaan monikäyttäjäperiaatteella tarjoten tilat myös organisaation ulkopuolisille käyttäjille oman käytön toiminta-ajan ulkopuolella. Tulevaisuuden palveluverkon tulee olla joustava ja mahdollistaa tilojen yhteiskäyttö. Tulevaisuuden kouluverkon tulee omalta osaltaan vähentää alueellista eriytymistä.

Aikuisopisto haluaa tarjota koulutusta lähipalveluna. Tämän johdosta on tärkeää, että opetusta voidaan jatkossakin antaa laajasti eri kaupunginosissa. Tilojen monikäyttöisyys sekä vapaa-ajankäytön huomioiminen jo tilojen suunnitteluvaiheessa on erittäin tärkeää. Opisto tarjoaa runsaasti opetusta myös päiväaikaan, minkä vuoksi on tarve panostaa opiston omien tilojen kehittämiseen.

Kuntalaispalveluiden asiakaspalvelupisteet ja asukastilat ovat monikäyttöisiä, saavutettavia ja esteettömiä. Tällä varmistetaan yhteispalvelulain ja asukastilaohjelman asettamat vaatimukset, velvoitteet sekä tarpeet fyysisille tiloille. Myös fyysisen digituen tarpeet tulee huomioida. Tilasuunnittelussa on huomioitava asiakaspalveluverkoston kumppanien toimintamahdollisuudet, jolloin palvelukeskittymistä saadaan luotua palvelutoreja. Asukastilojen on sovellettava järjestöjen omatoimiseen käyttöön.

Nuorisopalveluiden palveluverkon kehittämisen haasteena on edelleen alueellisen nuorisotyön lähipalvelun, jalkautuvan nuorisotyön sekä asemien ja kauppakeskusten yhteyteen rakennettavien nuorisotyön tilojen ja palvelujen toteuttaminen toimintaympäristön muutoksessa. Nuorisotilojen sijoittumisella kauppakeskusten, asemien tai muiden palvelujen läheisyyteen on keskeinen tekijä tilojen ja toiminnan vetovoimaisuudelle. Tilojen tulee olla keskeisillä paikoilla ja tilojen käytettävyyden helppoa kaikkina vuorokaudenaikoina.

Kivistön kauppakeskukseen sijoittuvan kirjaston valmistuessa vuonna 2023 on Vantaalla 10 kirjastoa ja kaksi kirjastoautoa. Toisaalta uusien ja kasvavien kaupunginosien tarpeet vaikuttavat siten, että nykyisten kirjastojen peruskorjaus (kuten Tikkurilan kirjasto), uuden kirjaston sijainti Aviapoliksessa ja kirjastoauton palveluiden tarjonta huomioidaan palveluverkkosuunnitelmassa.

Kulttuuripalveluja tarjotaan kulttuuritaloissa, kirjastoissa sekä muissa kaupungin toimipisteissä. Tikkurilan keskustan kulttuuripalvelujen palveluverkkoa kehitetään, sekä selvitetään sopivia tiloja lastenkulttuurikeskus Pessin korvaaviksi tiloiksi,

esimerkiksi Silkin kiinteistöstä. Kivistöön tulee kaupunkikulttuurin toimialan yhteiskäyttötilat, joissa kulttuuripalvelut ovat mukana. Aviapolikseen tarvitaan tilat kulttuurille. Taidemuseo Artsin tulevissa olosuhteissa tulee kiinnittää entistä tarkemmin huomiota riittäviin ja kasvaviin tilatarpeisiin ja oikeaan, taideteoksille sopivaan mikroilmastoon sekä näyttely- että kokoelmatiloissa.

Liikunnan palveluverkossa keskeistä on ulko- ja lähiliikuntapaikkojen sekä koulujen yhteydessä olevien liikuntahallien kehittäminen sekä uimahallien peruskorjaukset. Palveluverkko täydentyy myös uusilla Elmon uimahallin ja urheilupuiston hankkeilla, Tikkurilan urheilupuiston kehittämisellä sekä Kivistön urheilupuiston suunnittelulla. Yksityiset- ja kumppanuushankkeet täydentävät kaupungin liikunnan palveluverkkoa.

Toimenpiteet toimialan palveluverkkojen investointikustannusten hallintaan

Kaupunkikulttuurin toimialan palvelujen osalta korostuvat etenkin yhteishankkeiden ja optimaalisen kokoisten hankkeiden toteuttaminen. Hankekoko vaikuttaa myös käyttötalouteen. Toimialan palvelujen kokonaisvaltaisessa palveluverkkosuunnittelussa otetaan huomioon olemassa oleva palveluverkko sisältäen myös huonokuntoisista, epätarkoituksenmukaisista ja epätaloudellisista tiloista luopumisen. Myös tähän vastataan optimaalisella ja aiempaa suuremmalla yksikkökoolla sekä yhteishankkeilla.

Kaupunkikulttuurin toimialalla kehitetään ja edistetään toimialarajat ylittävää tilojen yhteiskäyttöä toimijajoukkoa laajentamalla, tilojen käyttöaikaa pidentämällä ja lisäämällä tilojen käyttöä limittäin. Lisäksi toimintatapoja ja palvelujen tuottamista kehitetään kaupunkitasoisella ja asukkaita osallistavalla yhteistyönä.

Kaupunkitasoisia tarveselvitys-, hankesuunnittelu ja rakennusprosesseja päivitetään siten, että asukkaiden, järjestöjen ja kaupunkikulttuurin oman palvelutuotannon tarpeet tulevat aina huomioitua. Tilojen ja niiden kalustuksen monikäyttöisyyden edistämiseksi suositetaan vakioituja kalusteratkaisuja ja -kokonaisuuksia, jolloin kierrätettävyyden ja joustava käyttö paranevat.

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään antaa kaupunginhallitukselle liitteen 3 mukainen lausunto Vantaan kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelman luonnoksesta vuosille 2022–2031.

Käsittely:

Lautakunnan jäsen Loviisa Kaartokallio ehdotti, että kaupunkikulttuurin lausuntoon (liite 3) s. 2 kohta ”Nuorisotilojen sijoittumisella kauppakeskusten, asemien tai muiden palvelujen läheisyyteen on keskeinen tekijä tilojen ja toiminnan vetovoimaisuudelle. Tilojen tulee olla keskeisillä paikoilla ja tilojen käytettävyyden helppoa kaikkina vuorokaudenaikoina.” tulisi muuttaa (muutos punaisella)” Nuorisotilojen sijoittumisella kauppakeskusten, asemien tai muiden palvelujen läheisyyteen on keskeinen tekijä tilojen ja toiminnan vetovoimaisuudelle. Tilojen tulee olla käyttäjien kannalta keskeisellä paikalla ja tilojen käytettävyyden helppoa.” Lautakunta hyväksyi Kaartokallion ehdottaman muutoksen yksimielisesti.

Lautakunnan jäsen Anu Hall ehdotti, että kaupunkikulttuurin lausuntoon (liite 3) s. 2 kohtaan ”Aviapolikseen tarvitaan tilat kulttuurille. Taidemuseo Artsin tulevissa

olosuhteissa tulee kiinnittää entistä tarkemmin huomiota riittäviin ja kasvaviin tilatarpeisiin ja oikeaan, taideteoksille sopivaan mikroilmastoon sekä näyttely- että kokoelmatiloissa.” lisätään perään lause ”Kulttuuripalvelujen tarjontaa vahvistetaan Vantaan kaikilla alueilla.” Lautakunta hyväksyi Hallin ehdottaman lisäyksen yksimielisesti.

Lautakunnan jäsen Anu Hall ehdotti, että palveluverkkosuunnitelmaan (liite 1) tehdään muutos s. 73 kohtaan ”Kivistössä on asukastila Rubiini, joka on palvelusopimuksella annettu Marjaverkko ry:n ylläpidettäväksi. Asukastila Rubiini suljetaan ja toiminta keskitetään Kivistön asemakortteleiden rakenteilla olevaan kaupunkikulttuurikeskukseen.” ja korvataan (muutos punaisella) ”Kivistössä on asukastila Rubiini, joka on palvelusopimuksella annettu Marjaverkko ry:n ylläpidettäväksi. Asukastila Rubiinin tulevaisuudesta päätetään sen jälkeen, kun Kivistön uusi kaupunkikulttuurikeskus valmistuu.” Lautakunta puolsi Hallin ehdottamaa muutosta yksimielisesti.

Lautakunnan jäsen Elina Nykyri ehdotti, että palveluverkkosuunnitelmaan (liite 1) yleisiin periaatteisiin lisätään kohta s. 17 ” Kaupungin palveluiden esteettömyyttä ja saavutettavuutta kehitetään. Palveluissa huomioidaan muun muassa lapsiperheiden, vammaisten ihmisten, pitkäaikaissairaiden, ikäihmisten ja muunkielisten ihmisten tarpeet. Kaupungin viestinnän selkeyttä, monikielisyyttä- ja kanavaisuutta kehitetään. Palveluista tiedotetaan paitsi yleiskielellä.” Lautakunta kannatti ehdotusta muutoksin ja puoltaa yksimielisesti seuraavan kohdan lisäämistä ”Kaupungin palveluiden esteettömyyttä ja saavutettavuutta kehitetään. Kaupungin viestinnän selkeyttä, monikielisyyttä- ja kanavaisuutta kehitetään. Palveluista tiedotetaan paitsi yleiskielellä, myös selkokielellä. Viestinnässä käytetään yleisempiä Vantaalla puhuttuja kieliä.”

Päätös:

Hyväksytään liitteen 3 mukainen lausunto Vantaan kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelman luonnoksesta vuosille 2022–2031 lautakunnan päättämin muutoksin, sekä lautakunta lausuu kantanaan, että palveluverkkosuunnitelmaa tulisi muuttaa sen esittämien muutosten mukaisesti.

VANTAAN KAUPUNKITASOINEN PALVELUVERKKOSUUNNITELMA 2022 - 2031, KH 19.9.2022

SISÄLLYS

VANTAAN KAUPUNKITASOINEN PALVELUVERKKOSUUNNITELMA 2022 -

2031, KH 19.9.20221

SISÄLLYS2

Esipuhe5

Kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma6

OSA I, KAUPUNKI KASVAA JA TIIVISTYY7

1.1 Kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelman lähtökohdat7

1.2 Kestävä toimintapa.....11

1.3 Taloudellisesti ja elinvoimaisesti vahva kaupunki.....13

OSA II, KAUPUNGIN PALVELUVERKOT KEHITTYVÄT.....16

2. Palveluiden järjestämisen tavoitteet, yleiset periaatteet ja linjaukset16

2.1 Kasvatus ja oppiminen18

2.1.1 Varhaiskasvatus.....18

2.1.2 Perusopetus22

2.1.3 Toisen asteen koulutus27

2.2 Kaupunkikulttuuri.....31

2.2.1 Kirjasto- ja asukaspalvelut.....32

2.2.2 Kulttuuripalvelut.....36

2.2.3 Liikuntapalvelut39

2.2.4 Nuorisopalvelut42

2.3 Kasvupalvelut.....44

2.3.1 Työllisyyspalvelut45

2.3.2 Elinkeinopalvelut46

2.4 Kaupunkiympäristö.....46

2.4.1 Puistot, viheralueet ja yleiset alueet47

2.4.2 Kestävä liikkuminen.....51

2.4.3 Ympäristöpalvelut.....54

3. Palvelujen järjestämisen kehittämistarpeet suuralueittain54

3.1 Tikkurila54

3.1.1 Väestönkehitys.....55

3.1.2 Kasvatuksen ja oppimisen palvelut55

3.1.3 Kaupunkikulttuurin palvelut	57
3.1.4 Kaupunkiympäristön palvelut	59
3.1.5 Kasvupalvelut.....	61
3.2 Myyrmäki	61
3.2.1 Väestönkehitys.....	62
3.2.2 Kasvatuksen ja oppimisen palvelut	62
3.2.3 Kaupunkikulttuurin palvelut	64
3.2.4 Kaupunkiympäristön palvelut	66
3.3 Aviapolis.....	66
3.3.1 Väestönkehitys.....	67
3.3.2 Kasvatuksen ja oppimisen palvelut	68
3.3.3 Kaupunkikulttuurin palvelut	69
3.3.4 Kaupunkiympäristön palvelut	70
3.3.5 Kasvupalvelut.....	71
3.4 Kivistö	71
3.4.1 Väestönkehitys.....	72
3.4.2 Kasvatuksen ja oppimisen palvelut	72
3.4.3 Kaupunkikulttuurin palvelut	73
3.4.4 Kaupunkiympäristön palvelut	74
3.5 Koivukylä	75
3.5.1 Väestönkehitys.....	75
3.5.2 Kasvatuksen ja oppimisen palvelut	76
3.5.3 Kaupunkikulttuurin palvelut	77
3.5.4 Kaupunkiympäristön palvelut	77
3.5.5 Kasvupalvelut.....	78
3.6 Korso	78
3.6.1 Väestönkehitys.....	78
3.6.2 Kasvatuksen ja oppimisen palvelut	79
3.6.3 Kaupunkikulttuurin palvelut	80
3.6.4 Kaupunkiympäristön palvelut	80
3.7 Hakunila.....	81
3.7.1 Väestönkehitys.....	81
3.7.2 Kasvatuksen ja oppimisen palvelut	82
3.7.3 Kaupunkikulttuurin palvelut	83
3.7.4 Kaupunkiympäristön palvelut	84
4. Kaupungin yhteiset palveluverkkoasiat	85

5. Sähköisten palvelujen kehittäminen	87
6. Työryhmä	89
Liite 1. Väestöennuste, teemakartat.....	90
Liite 2. Edunvalvonta (sote- ja valtion palvelut Vantaalla).....	93
Liite 3. Vaikuttamistoimielimien kannanotot	99
Lähteitä	104

Esipuhe

Vantaan kaupungin kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma on laadittu vuosille 2022–2031. Palveluverkkosuunnitelma päivitetään valtuustokausittain. Edellinen Kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma valmistui vuonna 2018 koskien vuosia 2018–2027.

Palveluverkkosuunnitelmassa käsitellään kaupungin asukkaille tarjoamia palveluja ja niiden palveluverkkoa. Palveluverkolle soveltuvien tonttien kaavoitusta ja tonttien luovutusta on ennakoitava ja suunniteltava pitkällä tähtäimellä. Tavoitteena on palvelutarpeiden mukaisen taloudellisesti ja toiminnallisesti tehokkaan sekä monikäyttöisen palveluverkon kehittäminen, mikä vastaa myös kaupungin väestömäärän kasvun aiheuttamaan palvelutarpeen lisääntymiseen. Kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma on pohja tulevien vuosien toimitilainvestointiohjelman päivittämiselle ja sen keskeiset linjaukset ohjaavat myös yksittäisiä palveluverkon kehittämishankkeita. Suunnitelman toteuttamisen mukaisista yksittäisistä investoinneista tehdään päätökset vuosittain talousarvioprosessin mukaisesti.

Kaupungin kasvu jatkuu vahvana, vaikka koronaepidemian aikana väestönkasvu jäikin aikaisempia vuosia matalammalle tasolle. Kaupungin rakentamisen investointiohjelmassa korostuvat päiväkotij- ja koulurakentaminen myös tulevina vuosina. Strategian mukaisesti edistetään myös mm. kaupungin kärkihankkeita, joita ovat Vantaan ratikka, Kuusijärven kehittäminen, Myyrmäen kaupunkikulttuuritalo sekä Oppimiskampus Tikkurilaan.

Sosiaali- ja terveystalvelujen ja pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy kunnilta hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta lähtien. Sen myötä kuntien tehtäväalue pienenee. Kunnille jää kuitenkin jatkossakin merkittävä rooli niiden toimiessa mm. koulutus-, sivistys- ja kulttuuripalvelujen järjestäjänä sekä maankäytön ja ympäristön toimijana ja elinvoiman edistäjänä. Kunnille jää myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävä yhdessä hyvinvointialueiden kanssa.

Hyvinvointialueuudistuksen myötä kaupungin rooli muuttuu sosiaali- ja terveystalvelujen ja pelastustoimen palveluverkkojen kehittämisen osalta yhteistyökumppanuudeksi. Yhteistyössä keskeistä tulee olemaan sopivien tonttien löytäminen hyvinvointialueen palvelujen käyttöön sekä palveluverkon kehittämistä tukeva kaavoitustyö. Asukkaiden näkökulmasta on myös tärkeää, että kaupungin ja hyvinvointialueen palvelut ja palveluverkko muodostavat eheän kokonaisuuden.

Vantaan kaupungin kokonaistalous on viimeisten viiden vuoden aikana kehittynyt sen verran suotuisasti, että kaupungin ja kaupunkikonsernin voimakas velkaantuminen on saatu pysäytettyä ja kaupungin ja konsernin lainakantojen tasot ovat pienentyneet lähelle valtakunnallisia keskiarvoja ja alle kuuden suurimman kaupungin keskiarvon. Tämä antaa hyvän lähtökohdan hyvinvointialueuudistuksen jälkeisen uuden Vantaan kaupungin kehittämiseksi. Talouden tasapainon ja investointikyvyn ylläpitoon on kuitenkin jatkossa rajallisemmin keinoja käytettävissä. Tässä yhtenä tärkeänä keinona on tavoitteellinen ja pitkäjänteinen palveluverkkosuunnittelu.

Ritva Viljanen
Kaupunginjohtaja

Kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma

Vantaan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt Yleiskaavan 2020 (25.1.2021). Sen tavoitteiden toteuttamista ohjataan muun muassa maankäytön suunnittelun ja toteutuksen ohjelmointiin liittyvillä strategisilla linjauksilla ja asemakaavoituksen työohjelmalla. Kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma toteuttaa omalta osaltaan Vantaan yleiskaavaan tavoitteita ja se on laadittu valtuustokauden strategian (kv 31.1.2022 § 5) linjausten ja tavoitteiden pohjalta yhteistyössä toimialojen kanssa vuosille 2022–2031.

Palveluverkkosuunnitelmassa käsitellään kaupungin asukkaille tarjoamia palveluja ja niiden palveluverkkoa. Palveluverkolle soveltuvien tonttien kaavoitusta ja tonttien luovutusta on ennakoitava ja suunniteltava pitkällä tähtäimellä. Palveluiden tilatarpeiden muutoksia hallitaan säännöllisellä palveluverkkosuunnittelulla ja ratkaisuvaihtoehtoja tutkitaan alueellisilla tai palvelukohtaisilla selvityksillä. Tavoitteena on palvelutarpeiden mukaisen taloudellisesti ja toiminnallisesti tehokkaan sekä monikäyttöisen palveluverkon kehittäminen, mikä vastaa myös kaupungin väestömäärän kasvun aiheuttamaan palvelutarpeen lisääntymiseen. Kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma ohjaa muun muassa vuotuista talousarvioprosessiin kuuluvaa toimitilainvestointiohjelman päivittämistä.

Hallintosäännön mukaan talouden ja strategian palvelualue vastaa kaupunkitasoisesta palveluverkon ohjauksesta. Edellinen kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2018–2027 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 24.9.2018. Kaupungin palveluverkkoja on kehitetty voimassa olevan kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelman 2018–2027 periaatteiden mukaisesti.

Kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelman päivitystyö käynnistettiin kaupungin hankejohtoryhmän (hankejoton) toimeksiannosta syksyllä 2021. Työn ohjausryhmänä on toiminut kaupungin hankejohtoryhmä. Palveluverkkosuunnitelman laatimista varten koottu työryhmä on kokoontunut syksyn 2021 ja alkuvuoden 2022 aikana. Lisäksi palveluverkkosuunnitelmaa on käsitelty palveluverkkosuunnittelun workshopeissa 29.3.2022 ja 26.4.2022, vaikuttamistoimielimissä 13.4.–4.5.2022, valtuustoseminaarissa 13.5.2022, kaupungin johtoryhmässä 16.5.2022, yhteistoimintaryhmässä 21.6.2022 sekä lautakunnissa elokuussa 2022.

Asukkailla on ollut mahdollisuus antaa palautetta ja kehittämis ehdotuksia kaupungin palvelujen saavutettavuudesta OsallistuvaVantaa.fi sivustolla 14.1.–18.2.2022. Kyselyyn vastasi 769 vantaalaista. Kyselyn tuloksia on käsitelty toimialoilla. Kooste tuloksista on erillisenä liitteenä.

Kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2022–2031 tarkistetaan tarvittavilta osin seuraavalla valtuustokaudella.

OSA I, KAUPUNKI KASVAA JA TIIVISTYY

1.1 Kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelman lähtökohdat

Strategia

Vantaan strategiassa painottuvat vahvasti kaupunkilaisten hyvinvointi ja yhdenvertaisuus. Tavoitteena on tukea ihmisiä elämänkaaren eri vaiheissa, panostaa onnistuneeseen hyvinvointialuesiirtymään sekä tasata hyvinvointieroja. Vahvana teemana nousee esiin oppiminen elämän eri vaiheissa. Osaamisen pohja luodaan varhaiskasvatuksessa ja peruskoulussa, mutta koulutuspolkuja tulee rakentaa eri ikäisille. Osaamisen ja oppimisen merkitys tunnistetaan niin tasa-arvon, vieraskielisten integraation kuin elinvoiman näkökulmista. Lisäksi kaupunkia ja sen useita keskuksia kehitetään viihtyisämmiksi, turvallisemmiksi ja toimivammiksi.

Strategia sisältää poikkihallinnollisia kärkihankkeita, jotka ovat pitkäkestoisia investointihankkeita, eivätkä ne toteudu kokonaisuudessaan yhden strategiakauden aikana vaan suuntaavat tulevaisuutta pidemmälle. Kärkihankkeita ovat Vantaan ratikka, joka mahdollistaa tiivistyvän kaupungin. Kuusijärven kehittäminen luontomatkailu- ja virkistyskohteena, joka parantaa matkailua ja luonnon virkistyskäyttöä. Myyrmäen kaupunkikulttuuritalo, joka nostaa kulttuurin merkitystä sekä Oppimiskampus Tikkurilassa, joka tukee niin elinvoiman kuin jatkuvan oppimisen tarpeita.

Kuva 1. Innovaatioiden Vantaa. Kaupunkistrategia 2022–2025.

Kaupungin kehittämisen lähtökohtana on kestävä ja alueellisesti tasapainoinen kasvu. Mahdollisimman optimaalisesti ajoitetulla kuntatekniikan rakentamisella, liikennehankkeilla ja palveluinvestoinneilla ohjaamme kaupungin kasvua taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävästi.

Vantaa on asettanut kaupunkistrategiassaan tavoitteeksi hiilineutraaliuden vuoden 2030 loppuun mennessä. Tavoitteen saavuttamiseksi ja uusien ja tehokkaampien

toimintatapojen edistämiseksi vuonna 2018 laadittiin resurssiviisauden tiekartta ja toimialakohtaiset toteutussuunnitelmat. Resurssiviisauden tiekartta on päivitetty uudelle valtuustokaudelle vuosille 2022–2025. Tiekartan tavoitteiden toteutumisen kannalta merkittävimpiä toimenpiteitä ovat rakentamisen energiatehokkuuden parantaminen, kaupunkirakenteen eheyttäminen, joukkoliikenteen parantaminen, kestävien hankintojen tekeminen sekä tilojen ja laitteiden käytön energiatehokkuus. Resurssiviisaus tulee ottaa huomioon kaikessa suunnittelussa ja toteutuksessa.

Kukoistavat kaupunkikeskukset

Strategia nostaa esiin yhtenä painopisteenä kukoistavat kaupunkikeskukset, joissa monipuolinen asuminen, julkiset palvelut ja muut työpaikat synnyttävät vilkkaita ja viihtyisiä toimintaympäristöjä.

Kukoistavat kaupunkikeskukset ponnistavat omasta historiastaan, niissä on omaa kulttuuria, tapahtumia ja ne jäävät helposti mieleen. Kaupunkikeskus on fyysisesti ja toiminnallisesti monipuolinen ydin, josta löytyy asukkaita, työpaikkoja ja virkistystä. Kaupunkirakenne on monipuolinen ja kerroksellinen. Se on selkeä, jatkuva ja tunnistettava.

Kaupunkikeskukset eivät kehity ilman monipuolista keskustarakennetta. Keskusalueilla tarvitaan asumisen, viherympäristöjen ja liikkumisympäristöjen lisäksi monipuolisia sekä julkisia että yksityisiä palveluita, muun muassa kaupan palveluita. Tarvitaan myös erilaisia työpaikkoja sekä omaleimaisuutta korostavia kulttuurin tiloja ja palveluita. Erilaiset kulttuurin tilat toimivat kohtaamisen paikkoina eri-ikäisille ja eri elämäntilanteissa oleville asukkaille.

Keskuksissa julkinen kaupunkitila ja viherympäristö on laadukasta ja viihtyisää, liikkumisessa priorisoidaan jalankulku, pyöräily ja joukkoliikenne. Laadun paikkoja ovat erityisesti puistot, kadut, aukiot ja torit. Tikkurilan keskuksessa tärkeä resurssi on myös Keravanjoki. Yksityisen autoliikenteen osalta keskuksissa korostuvat pysäköinnin ratkaisut ja sen vaatiman tilan tehostaminen. Kaupungin tori- ja terassitoiminnan kokonaisuutta kehitetään ja siitä vastaa elinkeinopalvelut.

Keskusten kehittämistä pyritään vauhdittamaan. Jokaisen suuralueen keskukselle laaditaan oma kehittämissuunnitelma, jossa korostuvat alueen myönteiset ominaispiirteet. Tikkurilan vahvuutena on sen elävä ja kerroksellinen jokivarren kantakaupunkimaisuus, joka uudistuu historiaa arvostaen. Myyrmäen urbaaneissa kortteleissa sen sijaan elää värikäs katutaidekulttuuri, aktiivinen asukastoiminta ja vireä edistysellinen yritystoiminta. Aviapolis on kansainvälinen lentokenttäkaupunki ja kaupunkikeskus, josta rakentuu asukkaiden, palvelujen ja yritysten monimuotoinen ydin. Kivistön värikäs ja vihreä kaupunkikeskusta kasvaa Kehäradan Kivistön ja tulevan Lapinkylän aseman ympärille. Koivukylä on tunnistettava ja perinteikäs, se on myös vireä ja turvallinen. Korso puolestaan kasvaa, muuttuu ja kehittyy. Korson sydän säilyy keskuspuistossa eli Ankkapuistossa. Hakunilassa Vantaan ratikka tuo uutta vauhtia moni-ilmeisen ja monikulttuurisen keskustan kehitykselle.

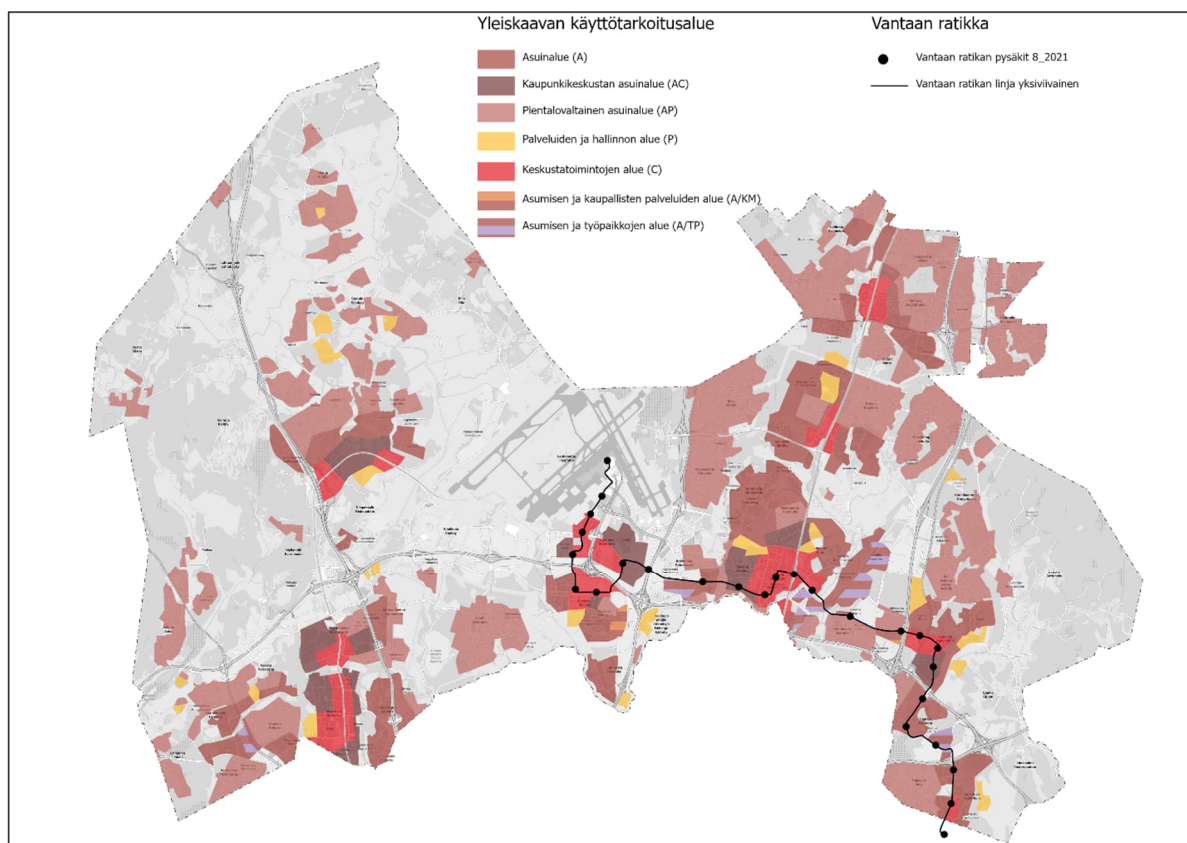
Asuminen ja palvelut yleiskaavassa

Kaupunginvaltuusto hyväksyi yleiskaava 2020:n 25.01.2021 (valituksenalainen). Uusi yleiskaava on pitkän tähtäimen suunnitelma, jolla kaupunki ohjaa maankäytön kehitystä haluamaansa suuntaan. Tavoitevuosi on 2050. Yleiskaavan väestöskenaarioiden mukaan kaupunki kasvaa 100 000 asukkaalla vuoteen 2050 mennessä.

Yleiskaavassa jatketaan tavoitetta kaupunkirakenteen tiivistämisestä ja täydentämisestä. Kaupungin kasvu halutaan sijoittaa olemassa olevaan rakenteeseen.

Olemassa olevia keskuksia kehitetään nykyistä monipuolisemmiksi asumisen, työn ja palvelujen alueiksi. Yleiskaava mahdollistaa kaupungin kasvun ohjaten sen nykyiseen kaupunkirakenteeseen sitä eheyttäen ja uudistaen. Kasvu painottuu erityisesti keskuksiin, joista varsinkin pääkeskukset Tikkurila, Aviapolis ja Myyrmäki vahvistuvat ja laajenevat merkittävästi. Vahvin kasvukäytävä on mahdollisen tulevan Vantaan ratikan varsi, mutta joukkoliikennekaupunki täydentyä myös muilla yhteyksillä ja solmukohdilla.

Asuinrakentaminen painottuu keskuksiin ja tiiviimmille alueille. Vantaalla on merkittävän laajat pientaloalueet ja kaupunki on profiloitunut pientalojen suurkaupungiksi. Nykyisiä pientaloalueita täydennetään ja uusia pientaloalueita ja -tontteja kaavoitetaan lisää. Palvelujen sijoittumisesta yleiskaava ohjaa vain tilaa vievimpiä, kuten urheilu- ja puistoja. Muilta osin tavoite riittävistä palveluista on nostettu keskuksien ja asumisen alueiden yleiskaavamääräyksiin. Lähipuistoja ja virkistysalueita tulee varata riittävästi ja rakentamisen tulee olla vihertehokasta niin asunto- kuin työpaikka-alueellakin.

Kuva 2. Yleiskaava 2020:ssa palveluiden riittävyys ja saavutettavuus kestäväillä kulkumuodoilla on nostettu määräyksiin asuin- ja keskusalueilla.

Kaupungin elinvoiman ja seudun kasvun turvaamiseksi on yleiskaavaan määriteltä riittävästi työpaikkarakentamisen mahdollisuuksia. Kaupan sijoittumista ohjataan erityisesti suurimpien yksiköiden ja niin sanottujen kaupan alueiden osalta: tärkeimpinä linjauksina keskuksien kehittämisen tukeminen ja saavutettavuus kestäväällä liikkumisella. Lentokentän ja lentämisen kasvuun on varauduttu, mikä näkyy muun muassa osittain laajenevina lentomelualueina.

Kuva 3. Yleiskaava 2020:n keihäänkärjet.

Kaupunkirakenteen tiivistyminen

Kaupungin kehityksen ohjaaminen nykyisen rakenteeseen, keskuksiin sekä joukkoliikennevyöhykkeille kasvattaa luonnollisesti myös palvelutarpeita näillä alueilla. Tämä tukee nykyisten palvelujen toimintaedellytyksiä sekä mahdollistaa sen, että palvelut ovat hyvin saavutettavissa kestävin liikkumismuodoin. Olemassa olevia palvelutontteja on jo tehostettu ja tehostetaan uusien ja kasvavien palvelutarpeiden myötä. Kaupungin tiivistyminen tuottaa myös haasteita palvelujen sijoittamiselle, koska uuden Y-tonttivarannon löytäminen uusille palvelurakennuksille on entistä vaikeampaa. Mikäli riittävän kokoisia tontteja ei löydy, tarkastellaan yksityisen maan hankintaa palvelurakentamisen käyttöön sekä innovatiivisia tila- ja tonttiratkaisuja. Tiivistyminen aiheuttaa haasteita myös yleisten alueiden kunnossapidolle, kun esimerkiksi lumitila jää entistä vähäisemmäksi. Jos yleisiä alueita otetaan palvelujen käyttöön, tulee myös alueen kunnossapidosta sopia.

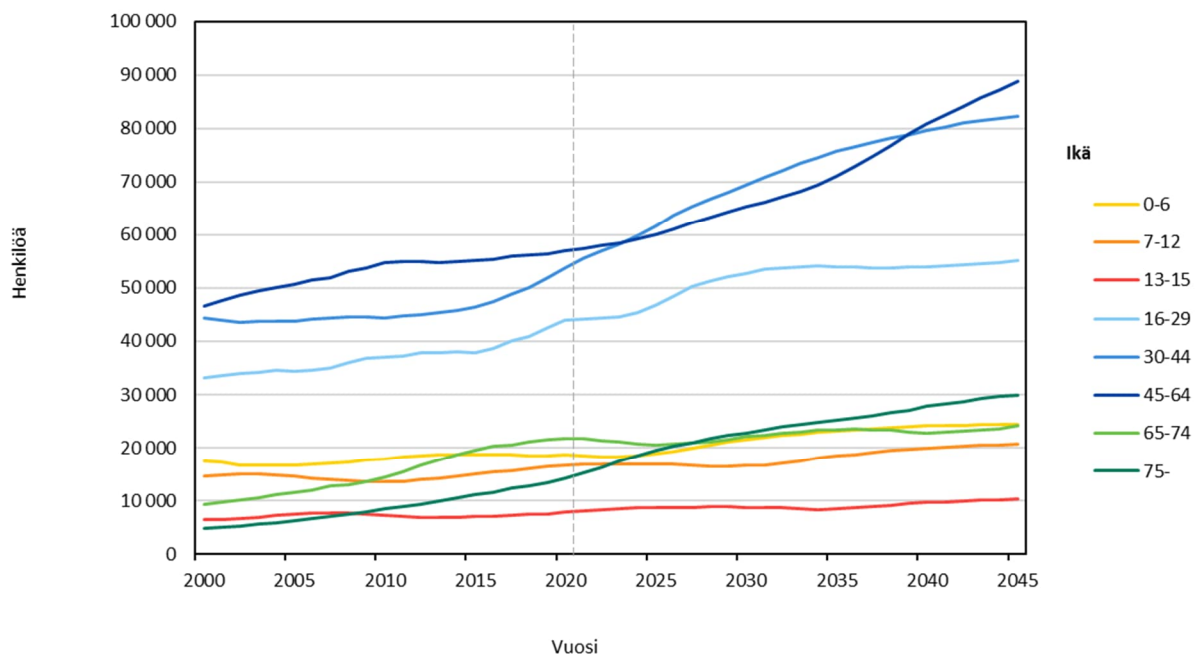
Kaupunkirakenteen sosiaaliseen eheyteen kiinnitetään erityistä huomiota ohjaamalla kasvua tasapainoisesti eri alueille, jotta alueellisen eriarvoistumisen kehitys saadaan pysähtymään.

Asuntorakentamisennuste

Nykyinen MAL-aiesopimus kattaa vuodet 2020–2031, ja sen mukaan Helsingin seudun asuntotuotanto tavoite sopimuskaudelle 2020–2023 on yhteensä noin 16 500 asuntoa vuodessa. Vantaan osuus tästä tavoitteesta on 2 640 asuntoa vuodessa. Tulevana 10-vuotiskautena Vantaalle on arvioitu valmistuvan keskimäärin 3 400 uutta asuntoa vuodessa. Rakentamisen ennustetaan olevan hieman rauhallisempaa ennustekauden ensimmäisinä vuosina ja voimakkainta vuosina 2024–2026, jolloin uusia asuntoja ennustetaan valmistuvan yli 4 000 vuodessa. Suuralueittain tarkasteltuna eniten asuntoja valmistuu Myyrmäen, Kivistön, Aviapoliksen ja Tikkurilan suuralueille. Lähes jokaisella suuralueella rakennettavista asunnoista kerrostaloasuntojen osuus on suhteellisesti suurin ja rivitalojen osuus suhteellisesti pienin. Rakennettavien kerrostaloasuntojen osuus on pienin Korson suuralueella, jonne omakoti- tai paritaloja rakennetaan suhteellisesti eniten.

Väestönkasvu

Vantaan väkiluvun ennustetaan kasvavan edelleen nopeasti, vaikka edellisten vuosien ennätyksellisen suuren väestönkasvun arvioidaan hieman hidastuvan lähivuosina (Vantaan väestöennuste 2021). Väestö kasvaa ennusteen mukaan vuosina 2021–2023 keskimäärin 1,4 prosenttia vuodessa ja voimakkaan asuntorakentamisen myötä kasvun oletetaan nousevan 2,3 prosenttiin vuosiksi 2024–2026. Sen jälkeen kasvun ennustetaan laskevan asteittain siten että se on 1,9 prosenttia vuonna 2027, 1,6 prosenttia vuonna 2030 ja 1,0 prosenttia vuonna 2041 (kuvio 1). Vuoden 2021 alussa Vantaalla asui 237 231 henkilöä. Uuden 2021 vuoden ennusteen mukaan väestöä olisi vuoden 2025 alussa noin 253 000 ja vuoden 2026 aikana ylitettäisiin 260 000 asukkaan raja. Perusennusteen mukaan vuonna 2031 Vantaalla olisi noin 284 000 asukasta, mikä tarkoittaisi 45 000 uutta asukasta vuoden 2021 lopun tilanteeseen verrattuna. Runsaan asuntorakentamisen myötä väestön ennustetaan kasvavan määrällisesti eniten Kivistön, Myyrmäen, Aviapoliksen ja Tikkurilan suuralueilla. Nopeimmin kasvavia ikäryhmiä ovat 25–54-vuotiaat sekä 75 vuotta täyttäneet.

Kuvio 1. Vantaan väestöennuste 2021. Väestönkehitys Vantaalla 2000–2045.

1.2 Kestävä toimintapa

Ympäristövastuullisuus

Yksi Vantaan strategiassaan määrittelemistä arvoista on vastuullisuus, jolla tarkoitetaan hyvän elämän turvaamista nykyisille ja tuleville sukupolville. Strategian mukaan kaikessa kaupungin valmistelussa ja päätöksenteossa huomioidaan ekologiset, sosiaaliset, taloudelliset ja kulttuuriset näkökulmat. Vantaa seuraa vastuullisuustyön toteutumista kahden vuoden välein VLR-raportilla (Voluntary Local Review), jossa tarkastellaan kuinka kaupunki vastaa YK:n kestävän kehityksen vuonna 2015 asetetun Agenda 2030 toimintaohjelman 17 tavoitteen toimeenpanoon kaupungissa.

Ympäristövastuuta kaupungissa toteuttaa resurssiviisauden tiekartta ja siitä johdetut toimialoittaiset toteutus suunnitelmat. Tiekartassa määritellään myös toimenpiteet hiilineutraaliuden saavuttamiseksi vuonna 2030, mihin Vantaa on sitoutunut. Kestävässä kaupungissa yhdyskuntarakenteella on merkittävä vaikutus päästöihin myös liikenteen kautta pitkälle tulevaisuuteen. Palveluiden, kuten myös asuntojen ja työpaikkojen sijoittuminen vaikuttaa olennaisesti liikenteen määrään ja siihen, millä kulkuneuvolla liikutaan. Päästöjä voidaan vähentää, jos palveluita ei sijoiteta sellaisille alueille, joille ei ole hyviä joukkoliikenneyhteyksiä. Tiivis yhdyskuntarakenne mahdollistaa toimivan joukkoliikenteen ja tiheä palveluverkko luo hyvät edellytykset kävelylle ja pyöräilylle.

Rakennetulla ympäristöllä on ratkaiseva merkitys ilmastonmuutoksen hillinnässä, sillä rakennukset aiheuttavat kolmanneksen Suomen ilmastopäästöistä. Kestävässä kaupungissa kiinnitetään huomiota vähähiilisiin rakennusmateriaaleihin, sillä rakennusten elinkaaren aikaisista kasvihuonekaasupäästöistä rakennusmateriaalien osuus on merkittävä. Merkittäviä päästöjä aiheuttaa myös esirakentaminen. Rakennusmateriaalien merkitys kasvaa edelleen rakennusten energiatehokkuuden parantua ja käytön aikaisten kasvihuonekaasupäästöjen vähentyessä. Kestävä toimintatapa huomio vähähiilisuuden myös korjausrakentamisessa ja mahdollistaa rakennusmateriaalien kierron.

Kuva 4. Resurssiviisauden tiekartan visio 2030.

Tavoitteena on, että Vantaan alueella on luovuttu lämmityksessä fossiilisista polttoaineista vuoteen 2030 mennessä. Energiatehokkuutta parannetaan systemaattisesti niin kaupungin omissa kiinteistöissä kuin koko kaupunkialueen kiinteistöissä edistämällä kiinteistöjen ja asuntojen energiaremontteja.

Kestävässä kaupungissa rakentaminen suunnitellaan ja rakennukset ja rakenteet ylläpidetään muuttuvan ilmaston vaatimukset huomioiden. Ilmastonmuutokseen sopeutuminen on myös osa kaupungin riskienhallinnan suunnittelua. Viherrakentaminen yleisillä alueilla ja myös katoilla auttaa sopeutumaan ilmastonmuutokseen

erityisesti hulevesien ja lämpötilojen hallinnan kautta. Samalla luodaan viihtyisämpää ja monimuotoisempaa ympäristöä ja lisätään hiilinieluja.

Vantaalla tuetaan ympäristösertifikaattien, kuten Ekokompassin ja koulujen ja päiväkotien Vihreä Lippu -ohjelman käyttöönottoa. Kaupunkiympäristön toimiala kehittää toimintaansa ympäristöjohtamisjärjestelmän avulla. Järjestelmän käyttöönoton tavoitteena on kehittää toimialan ympäristöasioiden hallintaa ja sitä kautta vaikuttaa toimialan omiin päästöihin.

Vantaan tulee kehittää omien kiinteistöjensä jätehuoltoa sujuvammaksi. Tämä vaatii konsernitaseista johtamista, koordinoitua ja kehittämistä jäteastioiden saatavuudessa, tiloissa ja puhtauspalvelusopimuksissa. Erityisesti muovijätteen hyödyntämiseen kiinnitetään huomiota.

Sosiaalinen vastuullisuus

Osallistuvalla Vantaalla palvelut tehdään kaupunkilaisten kanssa kaupunkilaisia varten. Palvelut tavoittavat eri ikäluokat, vammaiset ja kieliryhmät. Erityisenä tavoitteena on lapsiystävällisyys. Tavoitteena on myös erilaisten perheiden tukeminen.

Vantaan kaupungilla myönteisen erityiskohtelun toimintaohjelman (MEK) tavoitteena on hyvinvointierojen kaventaminen asukkaiden ja asuinalueiden välillä. Ohjelma käsittää toimenpiteitä laajasti eri toimialoilta, minkä avulla on tuettu osaamista ja koulutusta, lasten ja perheiden hyvinvointia sekä yhteisöllisyyttä ja turvallisuutta. MEK-ohjelma on ollut käynnissä vuodesta 2019 lähtien ja siihen on budjetoitu vuosittain kaksi miljoonaa euroa. Uuden MEK-ohjelman suunnittelu vuosille 2023–2025 on parhaillaan käynnissä, ja voimme odottaa uuden ohjelman valmistuvan syksyllä 2022. Uutta ohjelmaa rakennetaan yhteistyössä toimialojen edustajien sekä alan tutkijoiden kanssa.

Vantaan kaupunki on myös saanut rahoitusta Opetus- ja kulttuuriministeriön hankkeeseen vuosille 2022–2024. Kyseessä on Valtion erityisavustus koulusegregaation vähentämistä koskevaan hallinnonalojen väliseen yhteistyöhön ja kaupunkisuunnitteluun. Tavoitteena on muodostaa toimialat ylittävä kokonaiskäsitys nykytilanteesta sosioekonomisen eriytymisen ennaltaehkäisyssä Vantaan kaupungin sisällä ja huomioida Vantaan kasvava moninaisuus ja muuttoliike kaupunkirakenteessa ja erityisesti kasvatuksen ja oppimisen palvelutilojen suunnittelussa sekä toiminnassa. Hankkeen aikana Vantaalle laaditaan alueellinen toimintarajat ylittävä toimintamalli koulutuksellisen segregaaation vähentämisen näkökulmasta. Työtä ohjaa Vantaan oman ohjausryhmän lisäksi myös valtakunnallinen verkosto Opetus- ja kulttuuriministeriön johdolla.

1.3 Taloudellisesti ja elinvoimaisesti vahva kaupunki

Vantaan talous ja elinvoima

Sosiaali- ja terveystalouden ja pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy kunnilta hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta lähtien. Sen myötä kuntien tehtäväalue pienenee. Kunnille jää kuitenkin jatkossakin merkittävä rooli niiden toimiessa mm. koulutus-, sivistys- ja kulttuuripalvelujen järjestäjänä sekä maankäytön ja ympäristön toimijana ja elinvoiman edistäjänä. Kunnille jää myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävä yhdessä hyvinvointialueiden kanssa. Vuonna 2024

on suunnitteilla, että kuntien tehtävät puolestaan lisääntyvät, kun TE-keskuksista siirtyvät valtion työ- ja elinkeinopalvelut kokonaisuudessaan kuntien vastuulle.

Hyvinvointialueiden aloittaessa kunnista siirtyvät sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen menot hyvinvointialueille. Vastaavasti siirtyy myös tuloja, kuten toimintatuottoja, veroja ja valtionosuuksia. Siirtymävuonna uudistuksen aiheuttama kuntien talouden tasapainon muutos rajataan nolnaan. Kuntien kannalta keskeisintä on pyrkiä huolehtimaan siitä, että vero- ja valtionosuustulojen kehitys riittää myös keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä kattamaan jäljelle jäävien kunnan toimintojen kustannukset. Etenkin voimakkaasti kasvavat kaupungit ja kunnat tarvitsevat jatkossakin vuosikatteen hyvää kehitystä rahoittaakseen väestön- ja palvelutarpeen kasvun vaatimat investoinnit.

Vantaan kaupungin kokonaistalous on viimeisten viiden vuoden aikana kehittynyt sen verran suotuisasti, että kaupungin ja kaupunkikonsernin voimakas velkaantuminen on saatu pysäytettyä ja kaupungin ja konsernin lainakantojen tasot ovat pienentyneet lähelle valtakunnallisia keskiarvoja ja alle kuuden suurimman kaupungin keskiarvon. Tämä antaa hyvän lähtökohdan hyvinvointialueuudistuksen jälkeisen uuden Vantaan kaupungin kehittämiseksi. Talouden tasapainon ylläpitoon ja investointikyvyn ylläpitoon on kuitenkin jatkossa keinoja rajallisemmin käytössä. Vantaa kaupungin strategiassa on asetettu strategiakaudelle tavoitteita, joiden avulla pyritään varmistamaan kaupungin talouden vahva kehitys myös tulevaisuudessa.

Vantaa on vahvasti kasvava ja kansainvälistyvä kaupunki. Vahva kansainvälisyys on tekijä, jolla Vantaa erottuu muista suurista kaupungeista. Vieraskielisten osuuden ennakoidaan kasvavan Vantaalla voimakkaasti myös jatkossa. Vantaa on lentokenttäkaupunkina myös Suomen portti maailmalle ja sijoittumiskohde kansainvälisille yhtiöille. Monipuolisen elinkeinorakenteen ansiosta Vantaan työpaikkaomavaraisuus on selvästi yli 100 % ja työpaikkojen kasvu on ollut historiallisesti vahvaa.

Työttömyys Vantaalla nousi covid-19-pandemian aikana voimakkaasti. Erityisesti pitkäaikaistyöttömyyden tilanteen parantuminen on ollut hitaampaa kuin muissa suurissa kaupungeissa. Vantaa panostaa työllisyystoimissaan pitkien työttömyysjaksojen katkaisemiseen ja pitkäaikaistyöttömien aktiiviseen työllistämiseen. Työllisyyden hoidossa panostetaan myös erityisesti nuorten ja vieraskielisten työllistymiseen.

Tulevaisuuden kasvu syntyy uudistumisesta ja osaamisesta. Kaupunki pyrkii nostamaan kaupunkilaisten koulutustasoa. Myös pitkäjänteisen elinkeinopolitiikan rooli elinvoiman kehittämisessä on ratkaisevaa.

Vantaan kaupunki pyrkii ohjaamaan alueiden suunnittelua ja rakentamista siten, että luodaan hyviä ja käyttäjien tarpeita palvelevia, terveellisiä, turvallisia ja viihtyisiä sekä sosiaalisesti toimivia ja lisäarvoa tuottavia elinympäristöjä, jotka houkuttelevat sekä uusia asukkaita että yrityksiä. Yritykset hakevat hyviä sijainteja toimivien liikenneyhteyksien ja asiakasvirtojen varrella. Hyvät yhteydet mahdollistavat sekä työvoiman ja asiakkaiden liikkumisen että tavarankuljettamisen.

Vantaan ratikka on hanke, jossa suunnitellaan Vantaalle noin 19 kilometrin pituista pikaraitiotietä ja siihen liittyviä katutilan uudistuksia. Tavoitteena on luoda uuden yleiskaavan määrittelemään käytävään uusia erinomaisen saavutettavuuden asuin- ja työpaikka-alueita, joille kaupunki voi kasvaa kestävästi. Ratikkahankkeen edistäminen edistyy valtuustososopimuksessa esitetyllä tavalla. Suunnitelmat valmistuvat vuonna 2023, jolloin kaupunginvaltuustoon tuodaan päätösesitys raitiotien rakentamisesta valtuustososopimuksen mukaisesti.

Palvelutilojen rakentaminen

Palvelutilojen rakentamisella voidaan tukea ja kehittää alueiden vetovoimaa ja omaleimaisuutta ja nämä tavoitteet tulee ottaa hankkeiden toteuttamisen yhdeksi lähtökohdaksi asiakaspalvelutarpeiden ohella. Toimitilaverkkoselvityksissä ja hankkeiden valmistelussa tullaan ottamaan entistä paremmin huomioon alueellisen vetovoiman kehittämiseen liittyviä strategisia valintoja ja kaupungin asemakaavan tavoitteita. Kaupunkirakenteen kehittymisessä huomioidaan sosioekonomisen eriytymisen ennaltaehkäisyn näkökulma ja muodostetaan toimialat ylittävä kokonaiskäsitys nykytilanteesta ja kehitystarpeista sosioekonomisen eriytymisen ennaltaehkäisyssä alueen sisällä.

Vantaan kaupungilla on palvelutilojen rakentamisella mahdollisuus kehittää alueiden identiteettiä ja vetovoimaa panostamalla laadukkaaseen ja kiinnostavaan arkkitehtuuriin, rakennusten pitkäaikaiskestävyyteen ja ilmastotietoisuuteen. Poikkihallinnollisissa tiimeissä on mahdollista tunnistaa strategisesti vaikuttavimmat palvelurakentamisen hankkeet ja kohdistaa resurssit näiden toteuttamiseen alueen vetovoimaisuuden kannalta oikea-aikaisesti. Näiden laadun paikkojen yhteinen tunnistaminen edesauttaa palvelujen oikea-aikaista toteutumista asukasmäärään nähden sekä kaupungin eri osapuolten tavoitteiden toteutumista.

Vantaan kaupunki edistää kaupunkikeskusten ja alueiden elinvoiman kehittämistä myös ostamalla tai vuokraamalla toimitiloja ulkoa. Kaupungin panostusten vaikuttavuutta arvioidaan tällöin muun muassa kaupunkikehityksen ja segregaaion näkökulmista.

Toimialoille tarpeettomaksi ja tyhjilleen jääneiden rakennusten purkamisen tai myynnin sijaan jatkossa tutkitaan tarkemmin mahdollisuudet kiinteistöjen kehittämiseen ja käytön jatkamiseen alueellisten toimijoiden, yritysten ja yhdistysten sekä asukkaiden hyväksi.

Kaupungin kiinteistöjohtaminen tukee kaupungin ydintoimintoihin kuuluvien palvelujen järjestämistä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että palvelutiloihin liittyvät päätökset tehdään kaupungin järjestämisvastuulla olevien palveluiden tavoitteiden mukaisesti ottamalla huomioon muun muassa palvelujen tuottavuus, toiminnan tehokkuus ja asiakastyytyväisyys.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen palveluverkko

Vantaalaiset ovat jatkossa sekä Vantaan kaupungin että Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen asiakkaita. Asukkaiden näkökulmasta on tärkeää, että näiden kahden toimijan palvelut ja palveluverkko muodostavat eheän kokonaisuuden. Kaupungin ja hyvinvointialueen yhteistyö on tämän vuoksi tärkeää palveluverkon kehittämisessä ja siihen liittyvän suunnittelun yhteensovittamisessa. Tiivistä yhteistyötä kaavoituksen ja hyvinvointialueen välillä tarvitaan suunniteltaessa uudiskohteiden ja isoimpien toimitilahankkeiden sijoittumista. Uudessa yleiskaavassa määritellyt linjaukset sisäänpäin kasvusta joukkoliikenteeseen

tukeutuen ja nykyisiä keskuksia vahvistaen toimivat palveluverkkosuunnittelun perustana.

Hyvinvointialueuudistuksen myötä sosiaali- ja terveydenhuollon käytössä olevat toimitilat siirtyvät hyvinvointialueen hallintaan 1.1.2023. Suoraomisteisten toimitilojen osalta kaupunki ja hyvinvointialue tekevät vuokrasopimuksen, kuten voimaanpanolaissa (Laki sosiaali- ja terveydenhuolto- ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta) säädetään. Hyvinvointialue toimii vuokralaisena myös kaupunkikonsernin ulkopuolelta vuokratuissa toimitiloissa. Kaupunki laatii suunnitelman, jolla myydään hyvinvointialueelle vuokrattavat kiinteistöt ja asunnot joko täysin ulkopuoliselle taholle tai osittain kaupungin konserniyhtiölle, jos siitä on saatavissa hyötyä.

OSA II, KAUPUNGIN PALVELUVERKOT KEHITTYVÄT

2. Palveluiden järjestämisen tavoitteet, yleiset periaatteet ja linjaukset

Tavoitteita

Palvelut järjestetään resurssiviisaasti kaupungin strategisia ja palvelullisia tavoitteita toteuttaen sovittujen määrärahojen puitteissa. Palveluverkkosuunnittelussa etsitään uusia keinoja vastata lisääntyvään palvelu- ja tilatarpeeseen muun muassa palveluja ja hankkeita yhdistämällä, kehittämällä kiinteistöjä useampaan käyttötarkoitukseen sekä lisäämällä tilojen käyttöastetta ja yhteiskäyttöä.

Palveluverkkoratkaisut perustuvat palvelutarpeiden kehittymiseen, kaupunkitasoiseen priorisointiin ja vaihtoehtojen kokonaistaloudellisten vaikutusten arviointiin. Oikein toteutettuna palvelut lisäävät alueen elinvoimaa ja ehkäisevät sosiaalista eriarvoistumista.

Toimivat ja tarkoituksenmukaiset palvelutilat tukevat palvelutoimintaa, parantavat tuottavuutta ja hyvinvointia. Oikein sijoitetut ja mitoitettut sekä tehokkaassa käytössä olevat palvelutilat tukevat kaupungin säästö- ja päästövähennystavoitteiden saavuttamista.

Yleiset periaatteet:

- *Palvelut sijaitsevat pääsääntöisesti raideliikenteen ja joukkoliikenteen laatu-käytävien varsilla ja ne ovat helposti sekä kestävästi saavutettavia (esteettö-myys, julkinen liikenne, kävely, pyöräily).*
- *Palvelujen sijainnin suunnittelussa hyödynnetään täydennysrakentamisen tuomat keskittämismahdollisuudet.*
- *Kaupunkisuunnittelussa ja tontinkäyttösuunnitelmissa otetaan huomioon myös tilapäiset ja äkilliset palvelutilatarpeet.*
- *Suuremmilla täydennysrakentamis- ja laajennusalueilla käyttötarkoituksen muuttuessa asumiseen, kaupunki varmistaa ensin palveluiden rakentamis-edellytykset tonttien osalta.*
- *Voimakkaasti täydentyvillä keskusta-alueilla asumista lisääviä kaavahankkeita tarkastellaan kokonaisuutena ja palvelutarpeen lisääntymiseen etsitään ratkaisut.*
- *Asuinalueita, palveluja ja yleisiä alueita suunniteltaessa ratkaistaan palvelu-jen tilatarpeet ja toiminnot kokonaisuutena. Ratkaisuja haetaan niin kaupun-gin kuin yksityisenkin mailta (hyötyjen/haittojen jakamisen näkökulma) ja käy-tämme tämän mahdollistamiseksi maankäytösopimuksia, maanvaihtoja ja maanhankintaa.*
- *Herkille kohteille, kuten päiväkodeille ja kouluille osoitetaan toteuttamiskel-poiset sijainnit huomioon ottaen ilmanlaatua, melua ja tärinää koskevat mää-räykset.*
- *Päiväkotien ja koulujen tonttien ja tilojen mitoituksessa ja suunnittelussa nou-datetaan ensisijaisesti valtakunnallisia ja kaupungin omia ohjeita, mutta tar-vittaessa esimerkiksi täydentyvillä ja tiiveimmillä alueilla kehitetään innovatii-visia tila- ja tonttiratkaisuja toiminnan laatua heikentämättä.*
- *Toimitilat, yleiset alueet ja -kiinteistöt suunnitellaan muunneltaviksi ja moni-käyttöisiksi.*
- *Lisääntyvään tilatarpeeseen vastataan yhteishankkeilla ja lisäämällä tilojen yhteiskäyttöä.*
- *Ratkaisuja haetaan myös olemassa olevasta tilakannasta.*
- *Kaupungin tilat, keskus-, piha- ja ulkoalueet tuodaan osaksi kaupunkikulttuu-rin palveluverkkoa.*
- *Sähköisiä palveluja kehitetään ja niiden saavutettavuutta parannetaan.*

joukkoliikennetiheys. Riittävän joukkoliikennetiheyden kriteeri on, että yhteys toimipisteeseen kestää enintään 30 minuuttia. Tiiviisti rakennetuilla aluilla tavoitteena on, että pystytään alittamaan mainitut kriteerit. Tavoitteena on tarjota varhaiskasvatusta riittävän lähellä lapsen kotia, mikä vahvistaa jokaisen lapsen mahdollisuutta osallistua varhaiskasvatukseen ja oikeutta oppimiseen. Palveluverkon tavoitteena on mahdollistaa tasa-arvoiset oppimisen edellytykset, yhteisöllisyyden kehittyminen ja vahva alku lapsen oppimispolulle, joka jatkuu päiväkodista kouluun. Nämä periaatteet ohjaavat palveluverkon suunnittelua. Päiväkotien sijoittelussa pyritään ottamaan huomioon muiden palvelujen sijainti ja työmatkaliikenteen pääsuunnat. Alueilla, joilla palvelutarve on tilapäisesti suuri, pyritään etsimään joustavia ratkaisuja, kuten esimerkiksi paviljonki- tai kotaratkaisuja.

Ilta- ja ympärivuorokautista varhaiskasvatusta järjestetään keskitetysti ja näiden palveluiden osalta palveluverkkoa kehitetään edelleen keskitetyn palvelun periaatteella. Avoimen varhaiskasvatustoiminnan palveluja ja niihin kuuluvia kerho- ja asukaspuistotoimintaa kehitetään yhteistyössä perhekeskusten ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Näiden palveluiden palveluverkon suunnittelussa huomioidaan palveluiden alueelliset tarpeet, saavutettavuus ja avoimeen toimintaan liittyvien muiden toimijoiden palveluverkot ja toimipisteiden sijoittuminen.

Ruotsinkielinen varhaiskasvatus järjestetään keskitetysti Itä- ja Länsi-Vantaalle. Ruotsinkielisten varhaiskasvatuspalveluiden keskittämisessä pyritään yhteisiin tilaratkaisuihin etenkin muiden ruotsinkielisten palveluiden ja suomenkielisen varhaiskasvatuksen kanssa.

Englanninkielistä varhaiskasvatusta kehitetään sekä osana koko palveluverkkoa sijoittamalla englannin kielirikasteista esiopetusta ja varhaiskasvatusta toimintayksiköihin että keskitetysti IB-koulutusohjelmajatkumoon (International Baccalaureate) tähtäävällä yhteishankkeella, jossa huomioidaan myös varhaiskasvatusikäisten ikäluokkia IB-koulutusohjelman mukaisesti. Kansainvälistyvän Vantaan tavoitteena on tarjota jatkossa englanninkielistä opetusta myös kansainvälisen IB-viitekehyksen mukaisesti Primary Years Programme –opetuksessa varhaiskasvatusikäisille. Tavoitteena on toteuttaa varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen IB-linjan saumaton jatkumo, jossa erityisesti esikoulu- ja alkuopetusikäisten lasten yhteistoiminnallinen oppiminen ja opetus mahdollistetaan.

Esiopetusta on pilottikohteissa myös kaksivuotisena 5-vuoden ikäisille lapsille. Esiopetusta kehitetään ja vahvistetaan yhteistyötä alkuopetuksen kanssa. Esiopetuksen ja alkuopetuksen yhteistoiminnallisuutta ja yhdessä oppimista tuetaan sijoittamalla esiopetuksen ja alkuopetuksen tiloja mahdollisuuksien mukaan toistensa yhteyteen tilamuutos- ja uudishankkeissa.

Yksityinen varhaiskasvatus täydentää kunnallista palvelua ja sen nykytasolla oleva osuus eri alueilla palveluntuottamisessa on lähtökohtana varhaiskasvatuksen palveluita kehitettäessä.

Varhaiskasvatuksen palveluverkon kehittäminen

Palveluverkon ja vuotuisen toimitilainvestointiohjelman suunnittelun lähtökohtana on varhaiskasvatuksen palvelutarve, nykyisen palveluverkon kunto, tarkoituksenmukaisuus ja toimivuus sekä väestöennusteen mukainen lasten määrän muutos. Investointisuunnitelmaa päivitetään ja täydennetään toimitilajohtamisen johdolla

tehtyjen alueellisten päiväkotiverkkoselvitysten mukaisilla päiväkotihankkeilla. Pysyvien päiväkotien muodostamaa palveluverkon runkoa kehitetään ennakoivasti ja systemaattisesti, jotta kiireellisiltä tilaratkaisuilta vältyttäisiin. Kuitenkin äkillisiä muutoksia palvelutarpeeseen saattavat aiheuttaa yllättävät muutokset kiinteistöjen kunnossa, palvelujen tarpeen ennakoimaton kasvaminen palvelua ohjaavien lakimuu-
tosten vaikutuksesta tai ennakoimattomat asiakaskäyttäytymiseen vaikuttavat muutokset esimerkiksi valtakunnallisten tai kunnallisten päätösten seurauksena. Nämä saattavat synnyttää myös ennakoimattomia investointitarpeita.

Varhaiskasvatuksen kunnallinen palveluverkko muodostuu varhaiskasvatuksen toimintayksiköistä. Toimintayksikköön voi kuulua yksi tai useampi päiväkotitoiminta, ryhmäperhepäiväkotitoiminta, perhepäivähoitajatoiminta, avoimen varhaiskasvatuksen toimintaa, asukaspuisto tai kerhoja. Varhaiskasvatuksen kunnallisessa palvelutuotannossa on erilaisia palvelumuotoja painottuen päiväkoteihin.

Päiväkodiksi määritellään kiinteistö tai huoneisto, jossa on varhaiskasvatuksen toimintaa samalla tontilla yhdessä tai useammassa rakennuksessa. Mikäli tontilla on useampi rakennus, nimitetään päärakennusta päiväkodiksi ja toisia rakennuksia lisärakennuksiksi. Päiväkotitilaksi määritellään varhaiskasvatuksen käytössä olevia tiloja, jotka sijaitsevat erillään päiväkodista tai ovat muun toiminnan yhteydessä (esimerkiksi esiopetusryhmä koululla). Mahdollisiin toiminnan väistämisen tarpeisiin vastaavat väistötilapäiväkodit.

Varhaiskasvatuksen tilat tukevat varhaiskasvatukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja ne mahdollistavat lapsen oppimisen ja sosiaalisten taitojen kehittymisen. Oppimisympäristöjä suunnitellaan ja kehitetään siten, että ne vahvistavat yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa. Tilat ovat muunneltavia, ne joustavat erilaisiin toiminnallisiin tarpeisiin ja niissä on huomioitu esteettömyys. Päiväkotien pihat ovat tärkeä osa varhaiskasvatuksen oppimisympäristöä ja niiden osalta edellä mainitut tavoitteet ovat yhtenevät itse päiväkotirakennuksen tilojen kanssa. Pihojen maaperän laadulla on merkitystä myös lasten vastustuskyvyn kehittymiseen. Uusia päiväkotitoimintatiloja ja koulutontteja kaavoitettaessa tulee ottaa mahdollisimman hyvin huomioon niiden sijainti lähellä luontoa ja rakennettaessa lähellä olevaa luontoa säilytettäväksi kasvu- ja oppimisympäristönä.

Vantaan päiväkotien pihalla on tehty kartoituksia, joissa on yleisesti arvioitu pihan kuntoa ja pihalla olevien välineiden kuntoa. Näin on saatu kattavampi ymmärrys kaikista Vantaalla olevien päiväkotien pihojen ja välineiden kunnosta ja pihan toimivuudesta. Pihojen kunnostamisessa osallistetaan päiväkodin henkilökuntaa liikuntapalveluiden avulla. Näin saadaan kerättyä suunnittelijoille toiveita ja ideoita pihan suunnitteluun päiväkodin lapsilta, henkilökunnalta ja vanhemmilta. Pihalla käytetään mahdollisuuksien mukaan orgaanista aineita välineiden rakenteissa, turva-alustassa ja vaalitaan korjauksissa pihalla olevaa puustoa ja muuta kasvillisuutta.

Osa tiloista on mahdollista vuokrata organisaation ulkopuolisille käyttäjille, ja nämä palvelevat myös kuntalaisten tarpeita ilta- ja vapaa-ajankäyttäjinä. Myös päiväkotien piha- ja pysäköintialueet ovat asukkaiden käytettävissä varhaiskasvatuksen aktiivisen toiminta-ajan ulkopuolella. Päiväkotien tiloja voitaisiin myös hyödyntää kaupungin lapsiperheiden, nuorten ja eri-ikäisten asukkaiden kohtaamispaikkana. Tämä edellyttää eri toimialojen tiivistä yhteistyötä.

Palveluverkkoa kehitetään uudishankkeilla, joiden optimikoko olisi 168–210 tilapaikkaa. Tarvittaessa optimikoosta voidaan joustaa ja tehdä laajempia yhteishankkeita muiden palveluiden, erityisesti perusopetuksen, ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen ja IB – koulutusohjelman hankkeiden kanssa.

Optimikokoisissa yksiköissä on mahdollista huomioida ekologisen, taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurisen kestävä kehityksen näkökulmat. Optimaalinen yksikkökoko mahdollistaa ekologisesti kestävämmät rakentamis- ja toiminnanjärjestämisen ratkaisut sekä säästää investointi- ja käyttökustannuksissa pienempiin yksiköihin nähden. Optimikokoisissa yksiköissä on mahdollista erilaisista sosioekonomisista taustoista tulevien lasten oppimisen edellytysten ja laajemmin eri asuinalueiden välisten oppimiserojen tasaaminen. Riittävän kokoista väestöpohjaa palvelevat yksiköt mahdollistavat kulttuuriseen monimuotoisuuteen ja kaikkien oikeuksien arvostamiseen kasvamisen. Näin pyritään ehkäisemään eriarvoistumiskehitystä Vantaan eri alueilla. Optimikokoisissa yksiköissä lapsen tukemiseen liittyvien ratkaisujen järjestäminen, lyhyemmän ja pidemmän aikavälin palvelutarpeen määrän vaihteluiden huomioiminen, henkilökuntaresurssin kohdentuminen, digitaalisiin ja muihin oppimisen välineisiin investoiminen ja varhaiskasvatuksen laatuindikaattoreihin vaikuttaminen on kestävämmällä pohjalla pieniin yksiköihin nähden.

Päiväkotien tilasuunnittelua on kehitetty toiminnallisista, kokonaistaloudellisista ja resurssiviisauden lähtökohdista yhdessä Kasvatuksen ja oppimisen toimialan ja Kaupunkiympäristön toimialan toimitilajohtamisen kanssa. Tämän kehittämistyön pohjalta on laadittu nykyinen Vantaan päiväkotikonsepti -suunnitteluohje, jonka mukaisesti toteutetaan varhaiskasvatuksen uudistilahankkeet. Ohjeen päivitystyö on käynnissä ja se tuo muutoksia tilasuunnitteluun jo lähitulevaisuudessa.

Kaupungin strateginen tavoite tiivistää kaupunkikeskuksia haastaa päiväkotirakentamisen kaupunkitasoisia ohjeistuksia, koska nykyisten mitoitusten mukaisia tontteja on vaikeaa löytää. Näissä tapauksissa etsitään innovatiivisia tila- ja tonttiratkaisuja, jotta palvelu voidaan järjestää parhaalla mahdollisella tavalla.

Lainsäädäntö, ohjeistukset ja niiden muutokset

Varhaiskasvatuksen toimintaa keskeisesti ohjaa varhaiskasvatuslaki ja esiopetuksen toteuttamista perusopetuslaki. Varhaiskasvatusta suunniteltaessa, järjestettäessä tai tuotettaessa ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu. Varhaiskasvatuslain mukaan varhaiskasvatuksen toimintaympäristön on oltava kehittävä, oppimista edistävä sekä terveellinen ja turvallinen lapsen ikä ja kehitys huomioon ottaen.

Varhaiskasvatuksen osallistumisastetta pyritään valtakunnallisesti nostamaan lisäämällä hallinnonalojen välistä yhteistyötä ja tehostamalla muiden tahojen kuten esimerkiksi neuvoloiden perheille antamaa ohjausta varhaiskasvatuksen palveluihin. Myös tulevat lainsäädännössä tapahtuvat muutokset kuten esiopetuksen mahdollinen laajentuminen viisivuotiaille lapsille tulevat todennäköisesti lisäämään varhaiskasvatuspalveluiden piirissä olevien lasten määrää. Nämä tulevat haastamaan palveluverkkoa tulevana vuosina. Valmisteilla oleva perhevapaauudistus, joka lisääisi perheiden valinnan vapautta perhevapaiden käytöstä, on arvioitu lisäävän varhaiskasvatuksessa etenkin palvelutarpeen lyhyen ajan vaihtelua. Varhaiskasvatuksen henkilöstön kelpoisuusvaatimusten muutosten voimaan tuleminen ja sen

vaikutukset yksiköiden henkilöstörakenteeseen huomioidaan tilasuunnitteluohjeistuksia päivitettäessä.

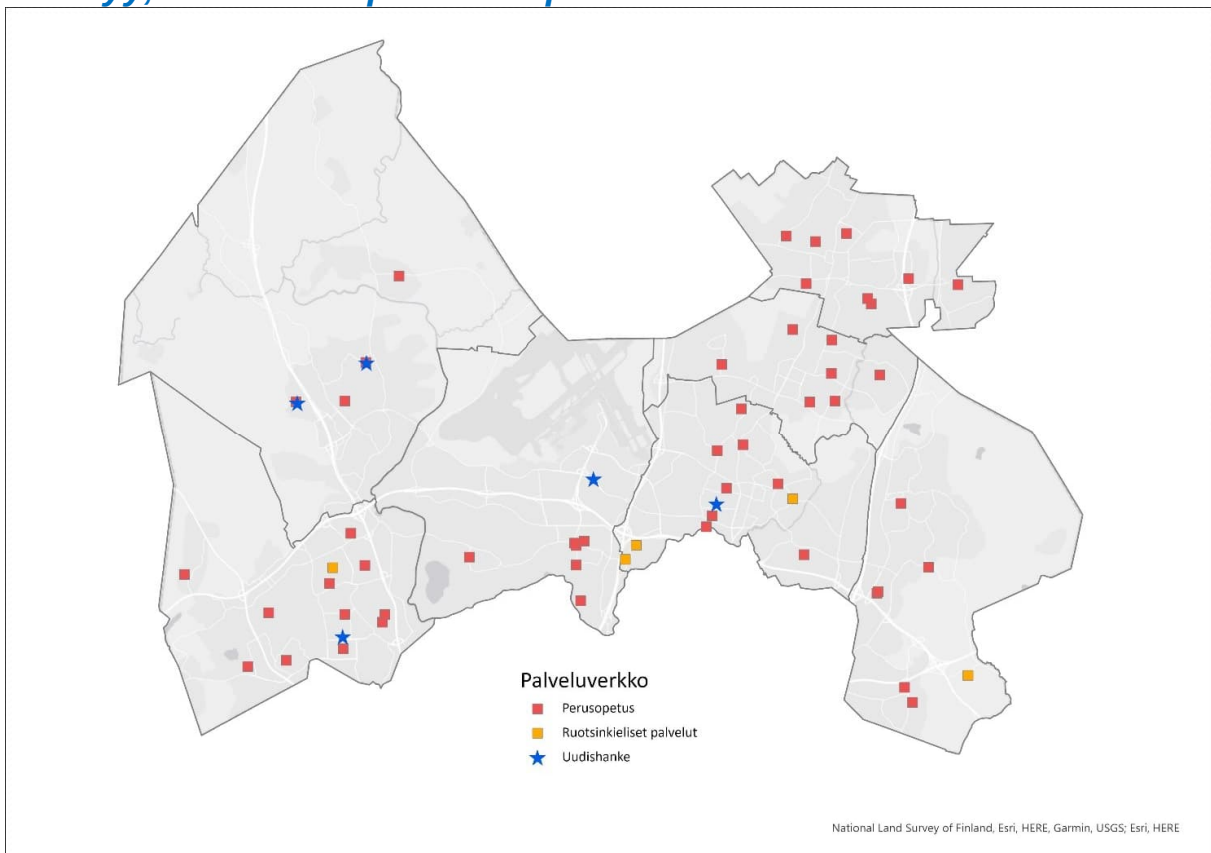
Kuntien välinen yhteistyö

Kunnan on järjestettävä varhaiskasvatuslaissa säädettyä varhaiskasvatusta siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Kuntien väliseen yhteistyöhön perustuva varhaiskasvatuspalveluiden käyttö on vähäistä koko palvelutuotannon määrään nähden, ja sillä ei ole merkittäviä vaikutuksia palveluverkon suunnitteluun. Pääkaupunkiseudun kuntien (Espoo, Helsinki, Kauniainen ja Vantaa) välillä on sovittu palvelujen järjestämisestä varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. Sopimus turvaa perheen muuttotilanteessa lapsen varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen jatkumisen aiemmassa asuinkunnassa perheen niin halutessa. Perhe voi myös hakea lapselle varhaiskasvatuspaikkaa toisesta kunnasta.

2.1.2 Perusopetus

Suomenkielisessä perusopetuksessa toteutetaan lähikouluperiaatetta. Palvelutarpeen kasvu vaihtelee alueittain ja kouluittain, mikä otetaan huomioon tilasuunnittelussa.

Ruotsinkielisen perusopetuksen palveluverkko rakentuu nykyisten koulukiinteistöjen varaan. Mikäli ruotsinkielisen väestön määrä lisääntyy, kasvavaan palvelutarpeeseen vastataan.

Kartta 2. Perusopetuksen palveluverkko 2022–2031. Uudishankkeiden sijainti ei ole tarkka, vaan ne näkyvät kartalla kaupunginosan tai suuralueen keskipisteessä. Uudishankkeet ovat Vantaan kaupungin talousarvion 2022 toimitilainvestointiohjelman mukaisia hankkeita vuosille 2022–2031. Talousarvio on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 13.12.2021.

Perusopetuksen kouluverkkoon kuuluu 46 koulua, joista suomenkielisiä on 41 ja ruotsinkielisiä 5. Koulut ovat hallinnollisia yksiköitä. Kuudessa koulussa on erillisiä opetuspisteitä. Koulun pihapiirissä voi olla useita rakennuksia. Koulukiinteistöt ovat pääsääntöisesti kaupungin tai kaupungin omistamien yhtiöiden omistuksessa. Suomenkieliset koulut on jaettu neljään oppilaaksiottoalueeseen, joilla kullakin on 8–13 koulua.

Valtakunnallisesti voidaan arvioida, että vantaalainen suomenkielinen kouluverkko on tehokas, taloudellinen ja kattava saavutettavuudeltaan. Koulujen keskimääräisesti suurempi keskikoko takaa, että opetus pystytään järjestämään toiminnallisesti ja taloudellisesti järkevästi. Tilatehokkuudessa on monien koulujen osalta jo saavutettu toiminnan kannalta maksimitehokkuus. Nykyisen opetussuunnitelman mukaisesti opetuksesta ja oppilaiden lisääntyneistä tuen tarpeista johtuen erityisesti erilaiset pienryhmätilat ovat useissa kouluissa riittämättömiä. Kevään 2022 aikana valmistellaan uudet mitoitusperusteet peruskoulutiloille, jotka tulevat ohjaamaan tarveselvityksiä ja hankesuunnitelmia vuodesta 2022 eteenpäin. Erilaisilla alueilla sijaitsevien koulujen toisistaan eriytyviä tilatarpeita otetaan huomioon mitoitusperusteiden tarkastelussa.

Äkillisiin perusopetusikäisten määrän muutoksiin ja väistötilatarpeisiin varaudutaan vuokrapaviljongeilla tarpeen mukaan. Tavoitteena kuitenkin on laajentaa palveluverkkoa pitkäjänteisen investointisuunnittelun mukaisesti väestöennusteeseen perustuen. Samalla kun kasvaville alueille suunnitellaan uusia kouluja ja koulujen laajennuksia, toisilla alueilla perusopetusikäisten määrä laskee väestöennusteen 2021–2031 perusteella. Kyseisillä väljenevillä alueilla tiloja voidaan hyödyntää esimerkiksi perusopetuksen kasvavaan kaupunki- ja aluetasojen ryhmien tilojen tarpeeseen, jolloin palveluverkon tilat tulevat jatkossakin olemaan tehokkaassa käytössä. Osassa kouluista laskeva oppilasmäärä tuo helpotusta nykyiseen toimintaympäristön muutosten aiheuttamaan tila-ahtauteen.

Kasvavien alueiden oppilasmäärä edellyttää uusia kouluja tai olemassa olevien koulujen laajennuksia. Lisäksi tiivistyvään kaupunkirakenteeseen kaavoitetaan uusia Y-tontteja ja olemassa olevia Y-tontteja laajennetaan tarvittaessa. Olemassa olevista koulukäyttöä varten varatuista tonteista ei tule luopua. Täydennysrakentamisen alueilla nykyisen palveluverkon kapasiteetti ei välttämättä riitä vastaamaan asuntorakentamisesta johtuvaan oppilasmäärän kasvuun.

Suomenkielisessä perusopetuksessa toteutetaan lähikouluperiaatetta. Oppilaiden koulumatkat ovat pääsääntöisesti alle kolme kilometriä ja yhtenä oppilaaksioton periaatteena on oppilaan turvallinen ja lyhyt koulumatka. Erityisen tärkeä lähikouluperiaate on pienimpien koululaisten kohdalla.

Suomenkielisessä perusopetuksessa on mahdollista opiskella ruotsia kielikylpyopetuksessa. Kielikylpyopetusta ruotsin kielellä annetaan Uomarinteen koulussa (vuosiluokat 1–6) ja Viertolan koulussa (vuosiluokat 1–6) sekä osittaista kielikylpyopetusta Kilterin koulussa (vuosiluokat 7–9) ja Peltolan koulussa (vuosiluokat 7–9).

Peruskoulun voi käydä kokonaan myös englannin kielellä. Perusopetuksen voi käydä englannin kielellä Kaivokselan koulussa (vuosiluokat 1–6), Rekolanmäen koulussa (vuosiluokat 1–6) ja Vantaan kansainvälisessä koulussa (vuosiluokat 1–9).

Aviapoliksen alueella, kehä III:n eteläpuolella olevan kansainvälisen koulun tilat eivät riitä vastaamaan englanninkielisen koulutuksen kysyntään, mikä tulee ottaa huomioon alueen koulutiloja suunniteltaessa.

Tällä hetkellä englanninkielisen opetuksen kysyntä ylittää tarjonnan, joten kansainvälistyvän Vantaan asukkaille on tavoitteena tarjota jatkossa englanninkielistä opetusta myös kansainvälisen IB-viitekehyksen (International Baccalaureate) mukaisesti Primary Years Programme - ja Middle Years Programme -opetuksessa.

Oppilaiden kolmiportainen tuki järjestetään pääsääntöisesti lähikouluissa, mukaan lukien erityinen tuki. Lisäksi jokaisella alueella on vaativan erityisen tuen alueellisia etappi- ja pajaryhmiä ja jalkautuvaa etappitoimintaa. Koulujen tiloja käytetään myös perusopetuksen 1. ja 2. vuosiluokan oppilaiden aamu- ja iltapäivätoimintaan. Valtion rahoituksen turvin kerho- ja harrastustoimintaa on lisätty viime vuosina merkittävästi. Tarkoituksena on mahdollistaa jokaiselle lapselle ja nuorelle mieluisa ja maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä.

Koulujen pihoja on kehitetty suunnitelmallisesti. Koulujen pihojen kunnostuksessa ja lähiliikuntapaikkojen suunnittelussa on liikuntapalveluiden puolelta osallistettu koulujen oppilaita ja henkilökuntaa, sekä alueen asukkaita, jotta saadaan kartoitettua toiveita ja tarpeita. Piholla käytetään mahdollisuuksien mukaan orgaanista aineita välineiden rakenteissa, turva-alustassa ja vaalitaan korjauksissa pihalla olevaa puustoa ja muuta kasvillisuutta.

Kaupungin koulukiinteistöissä on runsaasti peruskorjaustarpeita. Koulukiinteistöjen sisäilmatilannetta on viime vuosina kohennettu entistä kattavampien sisäilmatutkimusten ja sisäilmakorjauksiin painotettujen korjausmäärärahojen myötä. Laajojen korjaustöiden ajaksi tarvitaan erillisiä väistötiloja, sillä oppilasmäärän kasvun vuoksi koulurakennuksista ei pääsääntöisesti ole mahdollista järjestää väistötiloja tilankäyttöä tiivistämällä. Koulurakennusten korjauksista johtuen perusopetuksen toimintaa on väistötiloissa muun muassa entisissä toimistotiloissa Sanomalassa Vantaankoskella, Tikkurilaan valmistuneessa väistöpaviljongissa sekä Metropolia ammattikorkeakoululta vapautuneissa tiloissa Lummetiellä Tikkurilassa.

Osa tiloista on mahdollista vuokrata organisaation ulkopuolisille käyttäjille, ja nämä palvelevat myös kuntalaisten tarpeita iltaja vapaa-ajankäyttäjinä. Myös koulujen piha- ja pysäköintialueet ovat asukkaiden käytettävissä koulun aktiivisen toimintajan ulkopuolella.

Perusopetuksen palveluverkon kehittäminen

Palveluverkon ja vuotuisen toimitilainvestointiohjelman suunnittelun lähtökohtana on nykyinen palveluverkko, väestöennusteen mukainen oppilasmäärän muutos sekä tilojen kunto. Lisäksi investointiohjelma sovitetaan kaupungin investointimäärärahoihin.

Väestöennusteen 2021–2031 mukaan perusopetusikäisten määrä kasvaa vuoteen 2031 mennessä noin 400 henkilöllä, mutta alueellinen vaihtelu on suurta. Suurimpia kasvualueita ovat Kivistön (775), Tikkurilan (525) ja Myyrmäen (372) suuralueet. Aviapoliksen (-378), Korson (-377), Hakunilan (-187) ja Koivukylän (-82) suuralueilla oppilasmäärä kasvu laskee ennusteajanjaksolla. Aviapoliksen suuralueen Kehä III:n eteläpuolen perusopetusikäisten määrä on väestöennusteen mukaan voimakkaasti

laskeva, mutta Kehä III:n pohjoispuolelle rakentuvassa Aviapoliksen keskuksessa ja sen lähialueilla perusopetusikäisten määrä kasvaa. Väestöennusteen 2021–2031 mukaan perusopetuksen palvelutarve muodostuu Aviapoliksen pohjoisosaan.

Uusista kouluyksiköistä tehdään pääsääntöisesti kooltaan sellaisia, että vuosiluokat 1–6 ovat kooltaan vähintään noin 300 oppilasta ja vuosiluokat 7–9 vähintään 350 oppilasta. Riittävän suuri yksikkökokoo mahdollistaa opetuksen monipuolisen ja joustavan toteuttamisen ja ryhmittelyn, riittävän valinnaisuuden sekä ehkäisee eriarvoistumiskehitystä. Yhtenäiskouluja pyritään rakentamaan aina, kun se on toiminnallisesti ja taloudellisesti mahdollista. Suunnittelussa suositaan yhtenäiskouluja, joiden kokoluokka on 600–1 000 oppilasta. Osassa yhtenäiskouluhankkeista 1 000 oppilaan kokoluokka saattaa ylittyä, koska soveltuvia tontteja on joillain alueilla riittämättömästi.

Kaupungin strateginen tavoite tiivistää kaupunkikeskuksia ja tuottaa paineen muuttaa päiväkotij- ja koulurakentamisen kaupunkitasoisia periaatteita ja ohjeistuksia, koska nykyisten mitoitusten mukaisia tontteja on vaikeaa löytää. Tavoitteena on löytää toteutustapoja, joissa palvelun ja sen toiminnan järjestämisen mukaisia tilamitoituksista ei tarvitse tinkiä, vaikka tontti olisikin pienempi kuin mitä nykyisissä Kasvatuksen ja oppimisen toimialan esittämässä ohjemitoituksissa on esitetty.

Koulurakentamisessa jatketaan siirtymistä kotiluokka-ajattelusta ryhmätila-ajatteluun, jossa tilakokonaisuutta ajatellaan perinteistä luokkatilaa laajempaan oppimisalueena. Tilakokonaisuudesta muodostetaan polveileva oppimaisema sijoittamalla alueelle erikokoisia pienryhmätiloja ja jakamalla alue esimerkiksi seinällä, siirtoseinällä, akustisilla kevyillä jakoseinillä tai kalusteilla pienemmiksi ja/tai rauhallisemmiksi työskentelytiloiksi.

Opiskelun ja opettamisen lähtökohtana on opettajien ja muun kasvatushenkilökunnan yhteistyö, yhteisopettajuus ja oppilaiden joustava ryhmittely pedagogisten tarpeiden mukaisesti. Perusopetuksen tilaratkaisujen kehittämisessä, suunnittelussa, toteutuksessa ja käytössä otetaan huomioon ergonomia, ekologisuus, esteettisyys, esteettömyys ja akustiset olosuhteet sekä tilojen valaistus, sisäilman laatu, viihtyisyys, järjestys ja siisteys.

Vuosina 2016–2020 toteutetuissa uudisrakennuksissa, laajennuksissa ja tilamuu-toksissa on lähtökohtana ollut vuonna 2016 laadittu määritelty tilatehokkuus. Vuonna 2019 on päivitetty perusopetuksen tilojen suunnittelun RT-ohjekortti ja Vantaan koulusuunnitteluohje tukemaan uusien koulujen toteuttamista. Uusista kouluhankkeista saatujen tietojen ja perusopetuksen muuttuneen toimintaympäristön analyysin perusteella on koulujen kapasiteettitarkastelu vuodelta 2013 uusittu. Vuoden 2022 kapasiteettitarkastelussa otetaan huomioon uudistuneiden opetussuunnitelmien ja kasvaneen palvelutarpeen vaatimat muutokset, jotka aiheuttavat sen, että keskimääräinen neliömäärä oppilasta kohti kasvaa. Palvelutarpeen muutokseen on keskeisesti vaikuttanut vuonna 2016 vahvistettu perusopetuksen opetussuunnitelma, vammaisopetuksen ryhmien lukumäärän kasvu ja suomi toisena kiele-nä oppimäärää opiskelevien oppilaiden määrän kasvu. Tilasuunnittelussa tämä tarkoittaa, että mitoitukset vaihtelee eri alueilla palvelutarpeen mukaan.

Olemassa olevissa kouluissa muokataan tilaratkaisuja mahdollisuuksien mukaan tukemaan pari- ja tiimiohjaajuuksia sekä opetuksen toteuttamista joustavasti eri

kokoisissa ryhmissä. Teknisten korjausten yhteydessä tutkitaan mahdollisuudet toteuttaa opettamista ja opiskelua tukevia tilaratkaisuja.

Asuinalueiden eriytymiskehityksen hidastamisessa tulee tehdä yhä tiiviimpää yhteistyötä kaavoituksen, asuntorakentamisen ja eri palvelujen järjestäjien kesken. Eriytymiskehityksestä seuraa oppilaiden ja heidän perheidensä palvelutarpeiden erilaistuminen. Muuttuneeseen palvelutarpeeseen pyritään vastaamaan resurssiohjauksella, koulujen oman toiminnan kehittämällä, tiiviillä yhteistoiminnalla osana alueen palveluvalikkoa ja alueellisista yhteistyötä.

Vammaisopetus on kaupunki- ja aluetasoinen palvelu. Uusien ryhmien muodostaminen edellyttää yleensä oppilaiden tarpeet huomioivia tilamuutoksia. Oppilaaksiotossa voidaan huomioida vammaisopetuksen ja valmistavan opetuksen ryhmien sijoittaminen kouluihin, joissa on siihen tilaa. Perusopetuksessa on asetettu tavoite tasoittaa suomi toisena kielenä -oppilaiden jakautumista eri koulujen välillä. Yhtenä keinona on valmistavan opetuksen ryhmien sijoittaminen kouluihin, joissa on entuudestaan vähemmän suomi toisena kielenä -oppilaita. Valmistavan opetuksen jälkeen he voivat jatkaa koulunkäyntiä näissä kouluissa.

Oppilashuollon palveluiden ja tilojen järjestämisen vastuu siirtyy hyvinvointialueelle, mutta todennäköisesti palvelut tulevat jatkossakin säilymään kouluissa ja oppilaitoksissa. Lakisääteisten oppilashuollon palveluiden (terveydenhoitaja, lääkäri, koulupsykologi ja kuraattori) lisäksi kouluilla työskentelee jo nyt myös mm. psykiatrisia sairaanhoitajia, sosiaaliohjaajia ja nuorisotyöntekijöitä.

Edellä esitetyt periaatteet koskevat myös ruotsinkielisiä perusopetusta.

Uusia koulutiloja tarvitaan ennen kaikkea kasvavilla Kivistön, Myyrmäen, Aviapoliksen ja Tikkurilan alueilla. Näiden alueiden täydennysrakentamisen ja keskusalueiden kehittämisen myötä palveluverkon kapasiteetti on ylittymässä oppilasmäärän kasvusta johtuen, joten alueille on suunniteltu uudisrakentamista. Näiden alueiden asukas- ja oppilasmäärän kehitystä suhteessa käytettävissä olevaan tilakapasiteettiin seurataan tiiviisti.

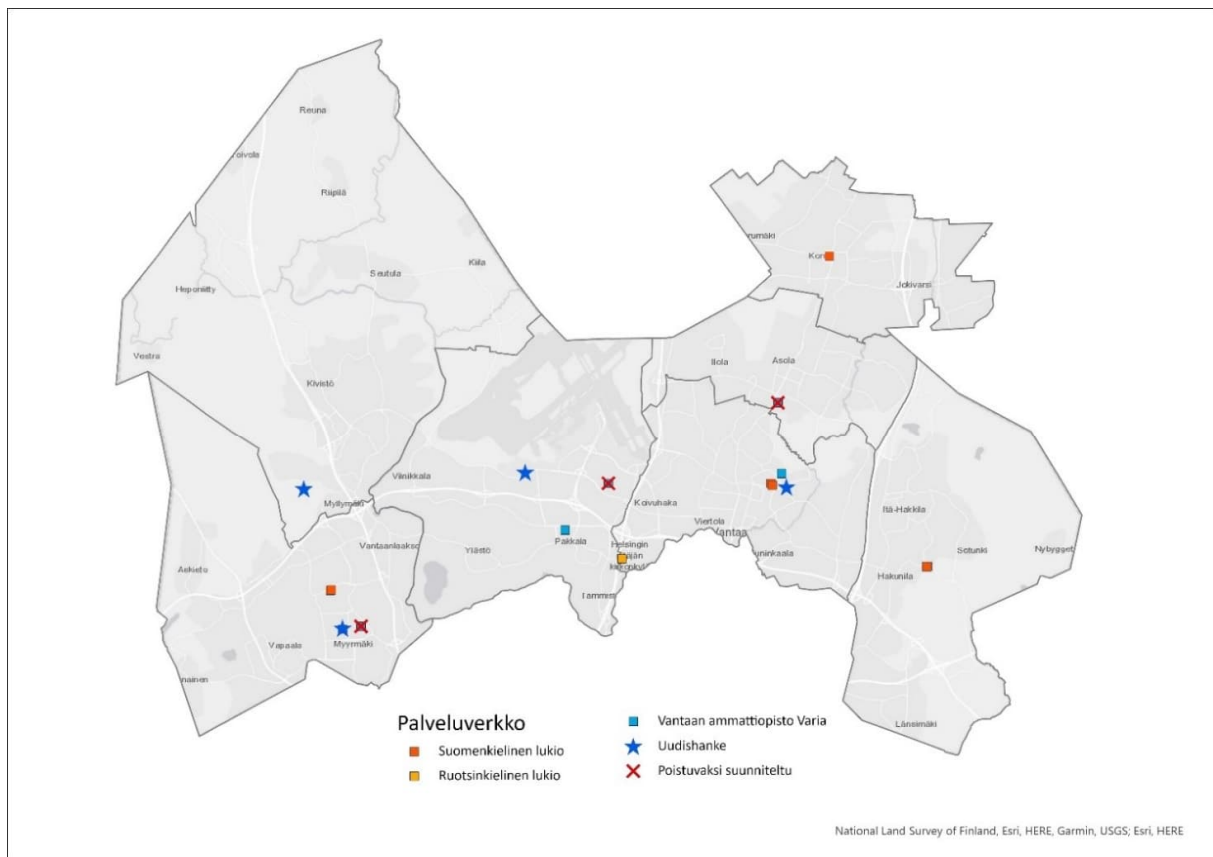
Tavoitteena on varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen tilojen sijoittaminen yhteiseen monitoimijataloon, joka toteutetaan uudisrakennuksena tai laajennuksena. Esiopetuksen ja alkuopetuksen tilojen yhteiskäyttöä, yhteistoiminnallisuutta ja yhdessä oppimista tuetaan sijoittamalla esiopetuksen ja alkuopetuksen tiloja mahdollisuuksien mukaan toistensa yhteyteen.

Kansainvälistyvän Vantaan asukkaille on tavoitteena tarjota englanninkielistä opetusta myös kansainvälisen IB-viitekehityksen mukaisesti Primary Years Programme- ja Middle Years Programme -opetuksessa. Tämän jälkeen pystyttäisiin tarjoamaan englanninkielistä opetusta IB-linjan jatkumossa, joka alkaa varhaiskasvatuksesta ja ulottuu toiselle asteelle saakka. IB-jatkumon rakentaminen olisi tarkoituksenmukaista jo olemassa olevan ja vielä laajentuvan toisen asteen IB-koulutuksen (lukio ja ammatillinen) läheisyyteen Tikkurilaan. Lisäksi tulee varmistaa englanninkielisen opetuksen riittävyys myös muualla Vantaalla.

2.1.3 Toisen asteen koulutus

Vantaan tavoitteena on tarjota jokaiselle vantaalaiselle peruskoulun päättäneelle opiskelupaikka ja vastata osaltaan aikuisten jatkuvan oppimisen tarpeisiin. Lukiokoulutuksessa tavoite on tarjota opiskelupaikka 60 % peruskoulun päättävistä nuorista. Varian oppilaitosverkkoa tullaan uudistamaan ja tilatehokkuutta parantamaan.

Opiskeluympäristöjen tulee olla vuorovaikutusta, yhteisöllisyyttä sekä itsenäistä työskentelyä tukevia ja ratkaisuissa tulee ottaa huomioon, että oppimista tapahtuu mitä moninaisimmissa tilanteissa ja paikoissa. Oppilaitosten tulee sijaita hyvien julkisten liikenneyhteyksien varrella.

Kartta 3. Toisen asteen koulutuksen palveluverkko 2022–2031. Uudishankkeiden sijainti ei ole tarkka, vaan ne näkyvät kartalla kaupunginosan tai suuralueen keskipisteessä. Uudishankkeet ovat Vantaan kaupungin talousarvion 2022 toimitilainvestointiohjelman mukaisia hankkeita vuosille 2022–2031. Talousarvio on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 13.12.2021.

Toisen asteen koulutuksen palveluverkon kehittäminen

Toisen asteen koulutuksen palveluverkko palvelee koko Vantaata, vaikka jokaisella keskusalueella ei ole toisen asteen koulutusta antavaa yksikköä. Vantaan tavoitteena on tarjota jokaiselle vantaalaiselle peruskoulun päättäneelle opiskelupaikka ja vastata osaltaan jatkuvan oppimisen tarpeisiin. Oppivelvollisuuden laajeneminen ei juuri vaikuta toisen asteen opiskelijoiden määrään, koska ennen laajenemistakin

kaikille perusopetuksen päättäneille nuorille on voitu tarjota opiskelupaikka (Toisen asteen koulutuksen palveluverkkoselvitys 2021).

Toisen asteen koulutus ei ole lähipalvelua, jolloin liikenneyhteydet korostuvat palveluiden saavutettavuuden näkökulmasta. Opiskelijat hakeutuvat toisen asteen koulutuksiin myös yli kuntarajojen (vapaa hakeutumisoikeus). Oppilaitosten tiloilla on paljon vaikutusta siihen, mihin opiskelijat hakeutuvat opiskelemaan. Vaikka toimimme tiiviissä yhteistyössä alueen muiden koulutusta järjestävien toimijoiden kanssa, on toisen asteen koulutuksen vetovoimaisuudesta huolehdittava. Palveluverkkoa tarkasteltaessa on huomioitavaa myös, että koulutuksen järjestämistä varten saatava rahoitus riippuu opiskelijamääristä. Tämä yhdistettynä vapaaseen hakeutumisoikeuteen haastaa pitämään opiskelutilat toimivina ja laadukkaina, niin että niihin halutaan tulla opiskelemaan.

Tiloilta edellytetään muunneltavuutta ja joustavuutta sekä nykyaikaisten oppimis-/opiskelumahdollisuuksien joustavaa hyödyntämistä. Opiskeluympäristöjen tulee olla vuorovaikutusta, yhteisöllisyyttä sekä itsenäistä työskentelyä tukevia ja ratkaisuissa tulee ottaa huomioon, että oppimista tapahtuu mitä moninaisimmissa tilanteissa ja paikoissa. Opiskeluympäristöjä laajennetaan oppilaitoksen ulkopuolelle myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen. Lisäksi robotiikka, simulaatiot ja verkko-oppiminen lisääntyvät ammatillisessa koulutuksessa merkittävästi seuraavan kymmenen vuoden aikana. Korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten, kirjastojen, liikunta- ja luontokeskusten, taide- ja kulttuurilaitosten, työelämän ja yritysten sekä muiden tahojen tarjoamia opiskeluympäristöjä hyödynnetään monin tavoin. Yhteistyötä tehdään myös muiden koulutus- ja työelämän toimijoiden kanssa.

Fyysiset tilat tulee rakentaa siten, että niitä voidaan muunnella joustavasti muuttuvien koulutusten ja oppimisympäristövaatimusten mukaisiksi. Uusien tilojen suunnittelussa selvitetään tilojen yhteiskäytön mahdollisuuksia yritysten ja muiden koulutustoimijoiden kanssa. Lukioissa digitaalisia yo-kirjoituksia varten tarvitaan muuntojoustavia tiloja.

Lukiokoulutuksen palveluverkon kehittäminen

Vantaalla on viisi suomenkielistä lukiota ja yksi ruotsinkielinen lukio. Suomenkieliset lukiot ovat kooltaan 457–1231 opiskelijan oppilaitoksia, keskikooltaan 732 opiskelijaa. Vantaalla rakennetaan keskimääräistä suurempia lukioita, lukioiden keskimääräistä kokoa ei ole syytä enää kasvattaa. Kolmessa lukiossa (Sotungin lukio, Tikkurilan lukio, Martinlaakson lukio) on lisäksi myös aikuislukion opetussuunnitelman mukaista opetusta.

Martinlaakson lukio sijaitsee Mercuria Kauppiaitten Kauppaoppilaitoksen kanssa samassa kiinteistössä. Sotungin lukio toimii samassa kiinteistössä peruskoulun kanssa ja Lumon lukio Lumon monitoimitalossa. Tikkurilan lukio ja Vaskivuoren lukio toimivat erillisissä kiinteistöissä. Ruotsinkielinen lukio Helsingin Gymnasium toimii samassa kiinteistössä Helsingin Skolan kanssa.

Lukioverkon kehittämisen lähtökohtana on ollut lukioiden sijoittuminen hyvien liikenneyhteyksien varrelle sekä riittävän suuret oppilaitokset. Suomenkielisistä lukioista neljä sijaitsee juna-aseman läheisyydessä siten, että kolme lukiota sijaitsee kehäradan varrella. Ainoastaan Sotungin lukioon on rajalliset kulkuyhteydet julkisilla liikennevälineillä.

Vuonna 2021 Vantaan lukioissa oli aloituspaikkoja noin 52 % peruskoulun päättävästä ikäluokasta. Vantaan kaupungin tavoitteena on nostaa aloituspaikkojen määrää lukioissa 60 prosenttiin peruskoulun päättävästä ikäluokasta. Tavoitteen mukaisesti nykyisten lukioden aloituspaikkamäärää on nostettu 60 opiskelijalla vuosina 2020 ja 2021. Aloituspaikkoja tullaan lisäämään vielä 70 elokuussa 2022. Lisäksi vuodelle 2026 on suunniteltu valmistuvan uusi 700 opiskelijan Aviapoliksen lukio sekä 300 opiskelijan Tikkurilan lukion laajennus oppimiskampukseen. Aviapoliksen lukiosta on tarkoituksena rakentaa lukio, jossa tehdään tiivistä yhteistyötä alueen yritysten kanssa.

Tarkasteluajanjaksolla valmistuvan Aviapoliksen lukion tilaohjelma on rakennettu uuden opetussuunnitelman pohjalta huomioiden erityisesti tilojen käyttö- ja täyttöasteen nostaminen. Hankkeessa saatua pohjatietoa tullaan soveltamaan tulevissa lukiohankkeissa. Lukiorakennukset ovat tehokkaassa käytössä, koska opetuksen lisäksi opiskelijat käyttävät tiloja oppituntien jälkeen ryhmätöihin ja harjoituksiin. Lisäksi Martinlaakson ja Tikkurilan lukion tiloissa järjestetään iltapetusta aikuisopiskelijoille. Tilojen tehokasta käyttöä pyritään edelleen parantamaan tilojen monipuolisella yhteiskäytöllä. Yhteistyötä muiden koulutus- ja työelämän toimijoiden kanssa pyritään lisäämään.

Ammatillisen koulutuksen palveluverkon kehittäminen

Ammatillisen koulutuksen koulutuspaikkojen määrää säätelee valtio. Ammatillisen koulutuksen koulutusmäärien suunnittelu ei ole kuntakohtaista, vaan koulutuksen ennakointia tehdään valtakunnallisesti ja alueellisesti. Koulutuspaikkoja lisätään koulutustarpeen mukaisesti niin, että siinä huomioidaan väestön muutokset ja työelämän muutostarpeet.

Ammatillisen peruskoulutuksen koulutuspaikkojen määrän oletetaan lisääntyvän pääkaupunkiseudulla usealla tuhannella paikalla seuraavan kymmenen vuoden aikana. Vantaan osuus lisäyksestä on arvioitu olevan 100–200 koulutuspaikkaa/vuosi. Lisäksi 1.1.2018 voimaan tullut uusi koulutuksen ja tutkintojen järjestämislupa sisältää Variassa aikaisempaa laajemman koulutustehtävän, muun muassa työvoimapolitiittisen koulutuksen, johon on kohdennettu vuosittain noin sata koulutuspaikkaa.

Pääkaupunkiseudulla tehdään yhteistyötä ammatillisen koulutuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa, jotta koulutustarjonta jakaantuisi pääkaupunkiseudulla mielekkäästi, tarjontaa olisi riittävästi kaikille aloille ja että koulutuksen järjestäminen olisi taloudellisesti ja toiminnallisesti tehokasta. Ammatillisen koulutuksen palvelutarpeen ennakointiin on luotu malli, johon osallistuvat sekä yksityiset että kunnalliset koulutuksen järjestäjät.

Vantaan kaupunki toimii ammatillisen koulutuksen järjestäjänä Vantaan ammatitiopisto Variassa. Lisäksi Vantaalla toimii kaupungin 95,5 prosenttisesti omistama Mercuria Kauppiaitten kauppaoppilaitos Oy, jossa opetuksen painotuksena on kauppan- ja logistiikan alat.

Ammatillisen koulutuksen tilat eivät ole tällä hetkellä kaikilta osin kunnossa. Aviapoliksen kiinteistössä on sisäilmaongelmia, Koivukylän toimipisteen tilat tulevat lähivuosina peruskorjausikään ja Myyrmäen kiinteistöön tehdään vain välttämättömät

korjaustyöt, jotta rakennusta voidaan käyttää, kunnes saadaan rakennettua korvaavat tilat. Osa Myyrmäen toimipisteestä on käyttökiellossa huonon sisäilman vuoksi.

Varian oppilaitosverkkoa tullaan uudistamaan niin, että tilatehokkuus paranee edelleen ja samalla palveluiden kattavuus paranee. Varian toiminta keskitetään kahteen hyvien kulkuyhteyksien päässä olevaan toimipisteeseen, Vehkalaan ja Oppimiskampukseen Tikkurilaan sekä sen opetuspisteeseen Hiekkaharjuun.

Tällä hetkellä toiminnassa olevia, mutta lähivuosina poistuvia Varian toimipisteitä on Myyrmäessä, Aviapoliksessa ja Koivukylässä. Kyseisten toimipisteiden koulutusalat tullaan siirtämään Vehkalaan ja Oppimiskampukseen, joissa kummassakin tulee opiskelemaan noin 2000–2500 ammattiin opiskelevaa.

Opetus, ohjaus ja opiskelijoiden tukipalvelut järjestetään niissä siten, että opiskelu on mahdollista ympäri vuoden. Yhteisiä oppimistiloja yritysten ja muiden sidosryhmien kanssa hyödynnetään nykyistä tehokkaammin. Koulutusalat tulevat muokkautumaan tulevaisuudessakin tarpeen mukaan, ja tilat pyritään järjestämään muuntojoustaviksi tarpeita ajatellen.

Vantaalla ei ole ruotsinkielistä ammatillista oppilaitosta, vaan Vantaa on osakkaana Helsingissä sijaitsevassa Yrkesinstitutet Practicumissa.

Työllisyyspalveluiden hoidon siirtyminen kuntien vastuulle 2020-luvun alkupuoliskolla edellyttää koulutuspaikkojen uutta kohdentamista. Vantaan kaupunkistrategian 2022–2025 tavoitteena on puolittaa nuoriso- ja vieraskielisten työttömyys. Vantaalla oli elokuussa 2021 alle 30-vuotiaita työttömiä noin 5000 henkilöä ja vieraskielisiä työttömiä yli 7000 henkilöä. Suuri osa heistä tarvitsee koulutusta työllistyäkseen.

Ammatillisen koulutuksen palveluverkon suunnittelussa varaudutaan Vantaalla noin 4500 opiskelijan määrään 2020-luvun lopussa. Palveluverkon kapasiteetin ylityksessä voidaan ottaa käyttöön esimerkiksi väliaikaisia vuokratiloja, laajennettua työpaikalla tapahtuvaa oppimista tai laajennettua etä/verkko-opetusta.

Ammatilliseen koulutukseen hakeutuminen on asuinpaikasta riippumatonta ja koulutukseen haetaan yli kuntarajojen. Varian opiskelijoista noin neljännes tulee Vantaan ulkopuolelta. Hakeutumiseen opiskelemaan Vantaalle vaikuttaa myös muun muassa oppilaitoksen vetovoima ja saavutettavuus.

2.2 Kaupunkikulttuuri

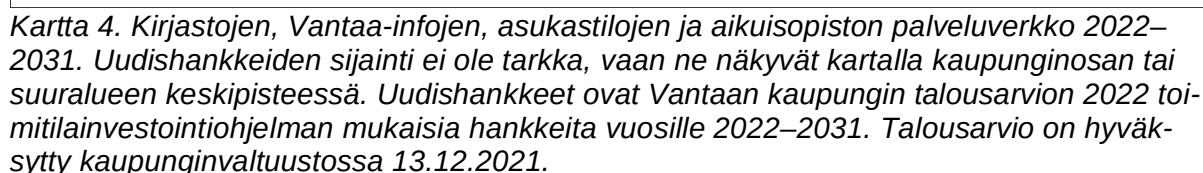
Kaupunkikulttuurin palveluverkon tavoitteena on, että Vantaalla on turvalliset ja laadukkaat asukas-, kirjasto-, nuoriso-, liikunta- ja kulttuuripalvelut kaikille lähellä ja helposti käytettävänä. Kaupunkikulttuurin palveluverkolla tuetaan asukkaiden tasa-vertaisia osallistumismahdollisuuksia ja mahdollistetaan syrjäytymistä ja eriytymiskehitystä vähentävää yhteisöllistä toimintaa, harrastamista ja tapahtumia.

Kaupunkikulttuurin palveluja tarjotaan kaikissa julkisissa sisä- ja ulkotiloissa, sähköisissä kanavissa ja liikkuvissa palveluissa. Kaupungin palveluverkossa iltaisin ja viikonloppuisin tapahtuva vapaa-ajan toiminta on osaltaan kaupunkikulttuurin palvelutarjontaa. Kaupunkikulttuurin palveluverkon toimitiloja kehitetään monikäyttäjäperiaatteen mukaisesti. Yksityisten palveluntuottajien tarjonta täydentää kaupunkikulttuurin palveluverkkoa. Palveluverkon kehittämisessä huomioidaan digitaalisten ja hybridipalveluiden vaikutukset toimipisteiden tilatarpeeseen, toiminnallisuuksiin ja mitoituksiin. Väestönkasvu huomioidaan palveluiden sijoittamisessa ja uudisrakentamisen tarpeen arvioinnissa, jotta palveluiden suhteellinen saatavuus asukasmäärään verrattuna säilyy vähintään nykyisellä tasolla.

Kaupunkikulttuurin palveluverkon valtuustokauden strategian kärkihankkeet ovat Kuusijärven ulkoilualueen kehittäminen ja Myyrmäen palvelujen keskittäminen uuteen kaupunkikulttuuritaloon. Toimialle keskeisiä hankkeita ovat lisäksi Elmon ja Kivistön, Tikkurilan ja Hakunilan urheilupuistojen kehittäminen.

Kirjastopalvelu on luonteeltaan lähipalvelu. Lähikirjaston merkitys on suuri muun muassa pienten lasten ja ikääntyneiden oppimisen, hyvinvoinnin ja elämänlaadun kannalta. Monikulttuurisen Vantaan asukkaille kirjasto tarjoaa matalan kynnyksen oppimis- ja kohtaamispaikan. Palveluverkon tulee olla asukkaiden helposti saavutettavissa ja on tarkoituksenmukaista, että kirjastot sijaitsevat muiden palveluiden läheisyydessä.

Kuntalaispalveluiden palveluverkon kehittämisessä huomioidaan tilojen monikäyttöisyys, saavutettavuus ja esteettömyys. Tulevaisuudessa fyysiset asiointipisteet sijoittuvat kaupunkikeskuksiin yhdessä palvelua tukevien toimintojen kanssa muodostaen palvelutoreja. Palvelutorikonsepti on tapa tarjota kuntalaisille keskeiset palvelut yhdessä paikassa. Asukastilaohjelman mukaisesti jokaisella suuralueella tulee olla asukkaiden ja järjestöjen käytössä oleva tila.

Kirjasto- ja asukaspalveluiden yksiköitä ovat Vantaan aikuisopisto, Vantaan kaupunginkirjasto sekä kuntalaispalvelut. Palvelualueen palvelut edistävät vantaalaisten hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta sekä lähi- ja kuntademokratiaa. Tämän vuoksi on tärkeää, että palveluita tuotetaan lähipalveluina. Toimipisteiden tulee sijaita keskeisillä paikoilla ja niiden on oltava helposti saavutettavissa julkisilla liikennevälineillä. Liikkuvat palvelut, kuten kirjastoauto tukevat lähipalveluja silloin, kun pysyvät toimipisteet ovat kauempana.

Palveluverkkoa kehitettäessä on huomioitava muiden keskeisten palvelujen kuten tulevien hyvinvointikeskusten sijainti. Palveluita on kohdennettava erityisesti niille alueille, joilla niihin on suurin tarve. Kohdentamista on harkittava esimerkiksi myönteisen erityiskohtelun ohjelman kohdealueiden mukaisesti. Tarvittaessa palveluita viedään niitä tarvitsevien luokse.

Toimipisteiden suunnittelussa on huomioitava tilojen muunneltavuus ja niiden soveltuvuus monimuotoiseen toimintaan. Yhdistyksille ja asukkaille tarkoitettujen tilojen on oltava itsenäisesti käytettävissä. Tiloissa tulee olla mahdollisuus digituen antamiseen kaupunkilaisille.

Kirjaston palveluverkon kehittäminen

Kirjastojen palveluverkossa on yksitoista kirjastoa ja 139 kirjastoauton pysäkkiä. Vantaan kirjastotilojen 10 000 neliön pinta-ala on noin 40 neliötä tuhatta asukasta kohti. Tavoitteena on ollut lisätä kirjastotilaa 75 neliöön tuhatta asukasta kohti, mikä olisi pääkaupunkiseudulla hyvien liikenneyhteyksien ja tiheän asutuksen vuoksi riittävä määrä. Vantaalla kirjastotilaa lisää Kivistön kauppakeskukseen avattava uusi kirjasto. Suunnitelmakaudella kirjastotilojen isoin lisäystarve kohdistuu Myyrmäkeen ja Aviapoliksen alueelle Veromiehen kaupunginosaan.

Kirjaston tehokas käyttöaste edellyttää hyvää sijaintia ja saavutettavuutta julkisten liikennevälineiden avulla. Selvitysten mukaan kirjaston käyttö vähenee merkittävästi, kun kirjaston etäisyys kotoa kasvaa yli kahteen kilometriin. Palveluverkon kehittämistä ohjaa kirjastolaki, joka määrittelee kirjaston tehtäviksi muun muassa lukeamisen edistämisen, ohjauksen ja tuen tarjoamisen tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon. Myös tilojen tarjoaminen oppimiseen, harrastamiseen ja työskentelyyn on määriteltä kirjastojen tehtäväksi. Palveluiden suunnittelussa on tärkeää huomioida lapsiperheiden ja kirjastoa itsenäisesti vapaa-ajallaan käyttävien lasten ja nuorten tarpeet. Lähikirjaston merkitys on suuri myös esimerkiksi ikääntyneiden oppimisen, hyvinvoinnin ja elämänlaadun kannalta. Monikulttuurinen Vantaa voi helposti saavutettavien kirjastojen kautta tarjota matalan kynnyksen oppimis- ja kohtaamistilan.

Kirjastojen palvelutarjonnassa tulee huomioida myös tilojen osalta tasalaatuisten palvelujen tarjonta kaupungin eri suuralueilla. Kirjaston kokoelmat koostuvat sekä fyysisestä kokoelmasta että e-kokoelmasta (digikokoelma). Kirjastojen tilantarve ei merkittävästi vähene e-aineistojen myötä, tilaa tarvitaan edelleen myös laitteille asiakkaiden verkkoasiointia ja digikokoelman käyttöä varten.

Tilojen monikäyttöisyys ja hyvä yhteistyö eri toimijoiden kesken ovat tärkeitä suunnittelussa huomioitavia asioita. Kirjaston yhteistyö yhteisissä tiloissa nuorisopalvelun kanssa on toiminut hyvin. Samoin jatkossa kirjaston tiloihin voidaan suunnitella kirjastokäynnin elämyksellisyyttä taidepalveluiden suhteen (kulttuuripalvelut)

huomioiden esimerkiksi taidenäyttelyjen vaatiman tilan tarpeet. Kirjaston visiossa tuodaan esiin toiminnan päämääränä asiakkaiden osallisuuden varmistamista ja asiakkaiden kohtaamista sekä tilojen, työpajojen ja kerhojen toimimista alustana elämyksille ja tämän huomiointia tilojen suunnittelussa.

Omatoimikirjastojen kehittäminen jatkuu suunnitellusti asiakkaiden tarpeita heijastaen. Omatoimikirjastojen suunnittelussa on huomioitava sekä turvallisuuteen liittyvät seikat että selkeät kulkureitit. Oma, muista rakennuksen toimijoista riippumaton, teknologian avulla valvottu sisäänkäynti mahdollistaa laajemmat käyttöajat.

Resurssiviisauden tiekartta sisältää kirjaston toimenpiteenä jakamistalouden kehittämisen (esinelainaus), mikä edellyttää erilaista tilaa ja varastointitilaa, jotta esinelainaus saadaan toimimaan myös omatoimisena lainauksena.

Kirjaston liikkuvat palvelut, kirjastoautot, ovat tärkeä palvelu päiväkodeille ja kouluille sekä uusilla asuinalueilla tai muuten kauempana kirjastoista asuville kaupunkilaisille. Uusien alueiden liikennesuunnittelussa on huomioitava kirjastoauton käyttöön tarvittavat pysäkit.

Aikuisopiston palveluverkon kehittäminen

Vantaan aikuisopiston palveluverkkoa kehitetään paikallisen sivistystarpeen, väestörakenteen ja väestön muutosten mukaisesti. Palvelut tuodaan lähelle ihmisiä, helposti saavutettaviin paikkoihin. Suuri osa Aikuisopiston opetuksesta tapahtuu iltaisin ja viikonloppuisin muiden toimijoiden, kuten koulujen, tiloissa. Aikuisopisto tarvitsee opetuksessaan myös erityistiloja (esimerkiksi kotitalous, tekstiilityö, tekninen työ, kuvataide, keramiikka, liikunta, musiikki ja ilmaisutaito) sekä tiloja päivällä tapahtuvaan opetukseen. Päiväopetuksen järjestämiseen Aikuisopistolla on omat tilat Myrskyläessä ja Tikkurilassa. Tikkurilassa Aikuisopiston opetuksen keskittäminen Vantaan Oppimiskampukselle parantaisi yhteistyötä ja synergiaa opetuksen järjestämisessä ja lisäisi tilojen yhteiskäyttöä eri toimijoiden kesken.

Tiloja käytetään tehokkaasti. Opiston omat tilat ovat käytössä klo 8.00–21.30, myös viikonloppukäyttö on runsasta. Tilojen varaaminen ja käyttäminen tulee olla joustavaa. Tilojen yhteiskäyttöä lisätään entisestään esimerkiksi muiden oppilaitosten kanssa. Opiston iltatoiminnalla voidaan tehostaa tilojen käyttöastetta entisestään.

Digitalisaatio muuttaa myös tiloille asetettavia vaatimuksia (muun muassa laitteistot, kalusto ja arkkitehtoniset ratkaisut), kun esimerkiksi hybridiopetus ja opusteknologian käyttö lisääntyvät. Digitalisaatio vähentää henkilökohtaisesti annettavaa asiakaspalvelua. Jäljelle jäävien asiakaspalvelutilojen tulee olla sijainniltaan hyvin saavutettavia.

Kuntalaispalveluiden palveluverkon kehittäminen

Kuntalaispalvelujen palveluverkko koostuu Vantaa-infon neuvonta- ja asiointipalveluista, asukastiloista ja Yhteisen pöydän ruokahävikkiterminalista.

Valtuustokauden strategian tavoitteena on laatia Asiakaspalvelu 2030 -visio ja toimenpideohjelma. Ohjelman tavoitteena on koota yhteen kaupungin hajallaan olevat, eri väestö- ja kieliryhmille suunnatut neuvonta- ja asiointipalvelut. Alueella tarjottavat palvelut tulee koota ensisijaisesti palvelutoreiksi, joissa toimivat alueen asiointi- ja neuvontapalveluita tarjoavat organisaatiot ja järjestöt yhdessä.

Kuntalaispalveluiden palvelutorikonsepti on tapa tarjota kuntalaisille keskeiset palvelut yhdessä paikassa yli toimialarajojen, laadukkaasti ja kustannustehokkaasti. Henkilöstö tuntee saatavilla olevat palvelut ja osaa ohjata asiakkaita tuen piiriin ennaltaehkäisevästi. Palvelutori on myös luonteva paikka kehittää asiakaspalveluja yhdessä julkishallinnon, yritysten ja kuntalaisten kanssa. Tilasuunnittelussa huomioidava tilojen monikäyttöisyys ja asiakaspalveluverkoston kumppanien toimintamahdollisuudet. Palvelutorin tavoitteena on lisätä asiakaskokemuksen vaikuttavuutta.

Virtuaali- ja etäpalvelujen kasvava käyttö synnyttää tarvetta digitaalisten laitteiden käytön opastukselle ja neuvonnalle sekä digipalvelujen käyttämiseen soveltuvia tiloja. Digisyrjäytymistä ehkäistään tarjoamalla digitukea alueellisesti laajan palveluverkon avulla. Vantaa-infojen käyntiasioinnin turvaaminen on välttämätöntä sekä yhteispalvelulain että digituen saavutettavuuden turvaamiseksi.

Kuntalaispalvelujen vuonna 2015 laaditun Asukastilaohjelman mukaisesti jokaisella suuralueella tulee olla asukkaiden ja järjestöjen käytössä oleva tila. Uusien tilojen tulee olla monikäyttöisiä sekä muunneltavia eri kohderyhmille ja eri vuorokaudenaikoina tapahtuvaan toimintaan. Tilojen on sovelluttava esimerkiksi järjestöjen omatoimiseen käyttöön. Esimerkiksi suuret eläkeläisryhmät tarvitsevat suuria koontumistiloja, joista on ollut eniten pulaa.

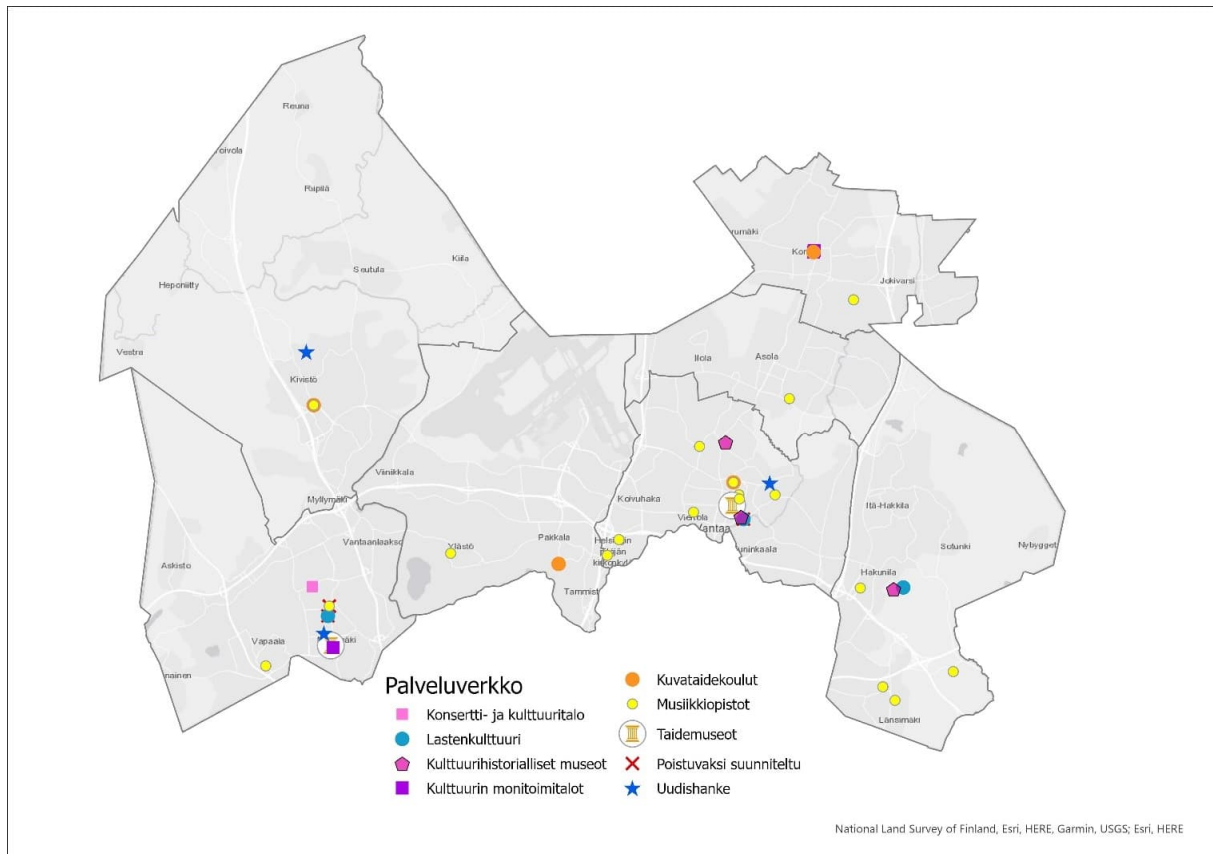
Järjestöjen käytössä olevat tilat

Järjestöjen palvelutoiminnan käyttöön luovutetut tilat täydentävät kaupungin omaa palvelutuotantoa. Yksinomaan järjestöjen käytössä olevia tiloja voivat olla esimerkiksi kulttuurihistoriallisesti merkittävät rakennukset, jotka halutaan säilyttää kaupungilla kaupungin arvojen mukaisessa käytössä. Lisäksi järjestöjen käyttöön voidaan osoittaa kumppanuuksien perusteella kaupungin hallinnoimia toimintatiloja. Järjestöjen tilatukimallin kehittämistarpeet tullaan selvittämään.

2.2.2 Kulttuuripalvelut

Kulttuurin tulevaisuuden palveluverkon painopiste on lähipalveluna toteutettava lasten- ja nuorten taide- ja kulttuuritoiminta. Tärkeinä painopisteinä lisäksi ovat museoiden toiminnan ja palvelujen kehittäminen sekä julkinen taide, kulttuuritilojen monipuolinen tarjonta, elinvoimaa vahvistavat tapahtumat eri puolilla kaupunkia sekä kiinnostavat historia-, taide- ja kulttuurireitit.

Kulttuurin palveluverkon kehittäminen edellyttää kulttuurin huomiointia kaupunkisuunnittelussa. Uusia monikäyttöisiä tiloja, suurempia puistoja ja keskusalueiden aukioita suunniteltaessa huomioidaan esittävän taiteen, näyttelyjen ja tapahtumien tuottamisen tarpeet.

Kartta 5. Kulttuuripalvelujen palveluverkko 2022–2031. Uudishankkeiden sijainti ei ole tarkka, vaan ne näkyvät kartalla kaupunginosan tai suuralueen keskipisteessä. Uudishankkeet ovat Vantaan kaupungin talousarvion 2022 toimitilainvestointiohjelman mukaisia hankkeita vuosille 2022–2031. Talousarvio on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 13.12.2021.

Kulttuuripalvelut ja kulttuuripalveluiden toimipisteet tukevat kuntien tehtävää kulttuuritoiminnan järjestäjänä: kulttuurin ja taiteen tekemistä, harrastamista, saatavuutta ja käyttöä sekä taide- ja kulttuurikasvatusta, tapahtumia, kansainvälisyyttä ja kulttuuriperintöä. Kulttuuripalveluiden palveluverkkoa suunnitellaan, rakennetaan ja kehitetään yhdessä asukkaiden kanssa.

Kulttuuripalveluiden palveluverkko koostuu kulttuuripalveluiden itse hallinnoimista toimipisteistä, kaupungin muiden tilojen vapaa-ajan käytöstä, kaupungin toimipisteiden piha-alueista, kaupungin tapahtumapuistoista ja suuraluekohtaisista tapahtumapaikoista. Lisäksi palveluverkko muodostuu kulttuuriympäristön historiallisista paikoista ja taidekohteista, kaupungin keskuksista kohtaamisten, viihtymisen ja osallisuuden ympäristöinä, purkutaloista kokeilujen ja innovaatioiden alustoina sekä taide- ja kulttuurireiteistä.

Lastenkulttuuritoiminnan keskeisiä periaatteita ovat laatu, yhdenvertaisuus, lapsilähtöisyys ja taide. Lasten- ja nuorten taide- ja kulttuuriharrastustoiminta toteutetaan helposti saavutettavana lähipalveluna. Kaupunkikeskuksissa tarjotaan edistyneiden oppilaiden taiteen perusopetusta kaikissa taidelajeissa.

Museotoiminnan järjestämisen periaatteena on ylläpitää ja vahvistaa väestön ymmärrystä kulttuuristaan, historiastaan ja ympäristöstään. Museoiden tulee edistää kulttuuri- ja luonnonperintöä koskevan tiedon saatavuutta tallentamalla ja säilyttämällä aineellista ja visuaalista kulttuuriperintöä tuleville sukupolville, harjoittamalla siihen liittyvää tutkimusta, opetusta ja tiedonvälitystä sekä näyttely- ja julkaisutoimintaa. Museolain edellyttämällä kokoelmapoliittisilla ohjelmilla linjataan kokoelmatoimintaa. Vantaan kaupunginmuseon ja Vantaan taidemuseo Artsin kokoelmapoliittisten ohjelmien linjaukset määrittävät kokoelmatoiminnan tarpeita palveluverkon kehittämiselle.

Kulttuurin palveluverkolla tuetaan Vantaan kulttuurilinjausten 2021–2030 tavoitteiden toteutumista muun muassa Vantaan tunnettavuutta tapahtumien kaupunkina. Tapahtumat lisäävät Vantaan veto- ja pitovoimaa. Kulttuuripalvelun palveluverkko mahdollistaa jokaisella suuralueella paikkoja ja tiloja tapahtumien järjestämiselle ja näin luodaan edellytyksiä alueellisen elinvoiman kehittymiselle sekä kaupungin asukkaisten arjen ja vapaa-ajan elävöittämiselle kulttuurin ja taiteen keinoin.

Kulttuuripalvelujen palveluverkon kehittäminen

Kulttuuripalveluiden palveluverkon ytimen muodostavat 11 kulttuuritilaa: kolme Lastenkulttuurikeskusta, Vantaan kaupunginmuseo, Vantaan taidemuseo Artsi, Galleria K, Håkansbölen kartano, Kulttuuritalo Martinus, Kulttuurikeskus Orvokki, Lumosali ja Lummesali. Kulttuuripalveluiden palveluverkkoa kehitetään tarkasteluajanjaksolla vastaamaan asukasmäärän kasvun mukaisiin tarpeisiin Vantaan kulttuurilinjausten 2021–2030 mukaisesti.

Lasten- ja nuortenkulttuurin palveluverkon kehittäminen

Vantaan kolmessa Lastenkulttuurikeskuksessa järjestetään keskitettynä kulttuuripalveluina näyttelyitä, esityksiä, työpajoja ja tapahtumia. Lasten- ja nuorten taide- ja kulttuuriharrastustoiminta, kulttuurikasvatussuunnitelmaan perustuva tarjonta sekä lasten ja nuorten taiteen perusopetuksen nuorimpien oppilaiden opetus toteutetaan suurelta osin helposti saavutettavana lähipalveluna eli esimerkiksi yhteiskäyttötiloissa päiväkotien ja koulujen yhteydessä. Yhteiskäyttöä ja monipuolisuutta tilojen käytössä tehostetaan siten, että myös lastenkulttuurin kasvavat tarpeet etenkin uusilla asuinalueilla tulevat huomioiduiksi. Lastenkulttuurin vaikuttavuus perustuu ammattilaisten tuottamaan, laadukkaaseen palveluun asianmukaisissa kaikille helposti saavutettavissa tiloissa.

Museopalveluiden palveluverkon kehittäminen

Museopalveluiden palveluverkko koostuu Vantaan kaupunginmuseosta, Vantaan taidemuseo Artsista, taidenäyttelytila Galleria K:sta, Håkansbölen kartanosta, kulttuuri- ja taidereiteistä, kulttuurihistoriallisista kohteista, julkisesta taiteesta ja näiden tueksi rakennetuista tai kehitettävistä palveluista.

Museopalveluiden palveluverkon toimipisteiden rakentamiseen ja olosuhteiden hallintaan liittyy taiteen esillepanoon, konservointiin ja säilyttämiseen liittyviä erityisvaatimuksia.

Museopalveluiden palveluverkon kehittämistarpeiden painopiste on taidemuseo Artsin sijoittaminen tulevaan Myyrmäen Kaupunkikulttuuritaloon ja sinne muuttoa edeltävät väistötilat sekä Håkansbölen kartanon päärakennuksen peruskorjaus ja hallintomallin kehittäminen. Kaupunginmuseon kokoelmatiloissa on ollut merkittäviä ongelmia ja riskejä. Kokoelmalle etsitään uutta, turvallista ja olosuhdevaatimukset täyttävää tilaa Vantaalta. Julkisen taiteen osalta merkittävimmät hankkeet ovat julkisen taiteen digitointihanke, Ratikan taiteen yleissuunnitelma ja Aviapoliksen taiteen yleissuunnitelma.

Kulttuuritapahtumien ja kulttuurireittien palveluverkon kehittäminen

Vantaan tunnettavuutta lisätään tapahtumien kaupunkina. Kulttuurin palveluverkossa Kulttuuritalo Martinus sekä kulttuuripalveluiden hallinnoimat Lumosali, Lummesali ja Orvokkisali tarjoavat ajanmukaiset, saavutettavat ja viihtyisät tilat erilaisille sisätapahtumille.

Jokaisella suuralueella on jo aukioita tai puistoja, jotka soveltuvat erilaisten ulkotapahtumien järjestämiseen. Tarkasteluajanjaksolla luodaan tapahtumapaikkakortit ja varausjärjestelmä kaupungin omien sekä kaupunkilaisten ja järjestöjen omaehtoisten tapahtumien tueksi. Näin helpotetaan tapahtumien järjestämistä kaikilla suuralueilla.

Kulttuurin palveluverkon kehittäminen edellyttää kulttuurin huomioimista kaupunkisuunnittelussa. Kulttuuri näkyy alueilla myös tapahtumakohtaisesti. Uusia monikäyttöisiä tiloja, suurempia puistoja ja keskusalueiden aukioita suunniteltaessa huomioidaan esittävän taiteen, näyttelyjen ja tapahtumien järjestämisen tarpeet.

Erilaisia kulttuurin kokeiluja ja innovaatioita järjestetään purkamista odottavissa tai muissa väliaikaisesti poissa normaalista käytöstä olevissa rakennuksissa.

Historia-, taide-, kulttuuri- ja elämysreitit ovat osa kulttuurin palveluverkkoa. Uusien sekä olemassa olevien reittien, kuten Kuninkaantien reitin kehittämistä jatketaan. Håkansbölen alueen luonto-, liikunta- ja kulttuurireitti toteutetaan osana Kormunintynöjan alueen kehittämistä. Reitti pyritään luomaan historiallisesti arvokkaiden alueiden välille Håkansbölen jugendhelmestä Nissbackan kartanoon ja Vilhusen taiteen äärelle.

Håkansbölen kartanoalue on voimakkaan kehitystyön alla ja sitä koordinoimaan palkataan projektityöntekijä. Alueesta muodostuu kaupunkilaisia, kulttuurimatkailijoita ja koululaisia palveleva kartanokohde, jossa historia ja kartanomaisema ovat koettavissa niin ulkoillessa, kahvilakäynnillä, tapahtumissa kuin opaskierroksilla. Päärakennus kunnostetaan lähivuosina. Sen jälkeen kolmivaiheinen rakennusten

Lähipalvelut

- liikunnalliseen aktiivisuuteen kannustaminen
- lähiliikuntapaikat, koulujen, päiväkotien ja asuinalueiden pihat, peli- ja leikkialueet, lähikentät, liikuntapuistot, kuntoilupaikat, skeittipaikat, asuinalueiden väliset viheralueet ja näillä kulkevat ulkoilureitit, kuntopolut ja ladut, kevyen liikenteen väylät, seniorikuntosalit jne.
- lyhyt etäisyys kodista, houkuttelevuus, monikäyttöisyys, turvallisuus, vaivattomuus
- erityisesti lapsille, nuorille, ikääntyneille ja erityisryhmille

Alueelliset palvelut

- omaehtoisen liikunnan harrastamisen ohella seura- ja muu ohjattu toiminta
- urheilupuistot, isot pelikentät, uimahallit, liikuntahallit, jäähallit, kuntosalit, uimarannat, kuntoportaat, frisbeegolfradat, keskiuureit ulkoilu- ja virkistysalueet jne.
- suuralueita palvelevat liikuntapaikat
- saavutettavuus, monipuolisuus, monikäyttöisyys

Kaupunkitasoiset palvelut

- monipuoliset ja keskitetyt palvelut, eri liikuntamuotojen ja -lajien harrastusmahdollisuudet
- suuret monitoimihallit, laajat ulkoilu- ja virkistysalueet, erityisliikuntapaikat jne.
- koko kaupunkia palvelevat liikuntapaikat
- liikenteellinen saavutettavuus (erityisesti kevyen liikenteen väylät ja julkinen liikenne)

Seudulliset palvelut

- laajoja käyttäjäryhmiä palvelevat liikuntapaikat
- ylikuntarajojen ylittävät liikuntapaikat
- kuntien rajat ylittävät ulkoilureitit ja virkistysalueet, kalliit, tilaa vievät ja melua tuottavat liikuntapaikat, erityisliikuntapaikat jne.

Kuva 5. Liikunnan palveluketju.

Vantaan liikuntapoliittiset linjaukset 2030 ohjaavat liikunnan palvelualueen tulevien vuosien tavoitteita ja toimenpiteitä vantaalaisten fyysisen aktiivisuuden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Linjaukset koostuvat seitsemästä visioteemasta, joista yksi on liikkumisympäristöjen laatu ja riittävyys. Tavoitteena on, että liikuntaolosuhteet vastaavat laadullisesti käyttäjien tarpeita ja niitä on riittävästi suhteessa asukasmäärään. Liikuntapaikkaverkoston painopisteet ja kehittämistarpeet ovat ulkoliikuntapaikkojen ja lähiliikunnan palveluverkon laajentamisessa sekä sisäliikuntapaikkojen ja erityisesti koulujen yhteydessä olevien liikuntasalien laadun kehittämisessä. Konkreettisia suurhankkeita ohjelmakauden aikana ovat Elmon urheilupuiston ja Kivistön urheilupuiston rakentaminen sekä Tikkurilan urheilupuiston kehittäminen.

Liikuntapaikkojen laadun parantaminen perusparannuksilla on tarpeellista, jotta liikuntapaikat saadaan pidettyä vetovoimaisina sekä käyttäjäkunnan odotuksia ja tarpeita vastaavina myös 2020-luvun loppupuolella. Perusparannuksilla mahdollistetaan myös kilpaurheilulle riittävän laadukkaat olosuhteet tasokkaaseen harjoitteluun ja kilpailutapahtumien järjestämiseen.

Väestönkasvu huomioidaan uudisrakentamisen tarpeen arvioinnissa, jotta liikuntapaikkojen suhteellinen saatavuus asukasmäärään verrattuna saadaan pidettyä nykyisellä tasolla.

Laadukkaat ja lähellä olevat liikunta- ja luontoympäristöt ovat asuinalueittaisia vetovoimatekijöitä, jotka vaikuttavat asuinpaikan valintaan pääkaupunkiseudulla.

Liikuntapalvelujen palveluverkon kehittäminen

Vantaan kaupungin liikuntarakentaminen nojaa valtuustokausittain päivitettyyn liikuntapaikkasuunnitelmaan. Suunnitelma ohjaa tulevien vuosien liikuntaympäristön suunnittelua, rakentamista, ylläpitoa ja kehittämistä. Liikuntapaikkasuunnitelmassa esitellään liikunnan tavoitteellinen palveluverkko sekä nykyisten liikuntapaikkojen uudet liikunnan rakentamistarpeet ja -hankkeet.

Liikunnan palveluverkon kehittämistarpeet painottuvat lähiliikuntapaikkoihin, sisäliikuntapaikkoihin ja urheilupuistoihin. Lähiliikuntapaikat sekä koulujen ja päiväkotien pihat ovat keskeisessä asemassa liikkumiseen aktivoivan arkiympäristön luomisessa. Tavoitteena on toteuttaa näitä paikallisina ja lähiliikuntapuistoja suuralueittain palvelevina liikkumisen paikkoina. Kaikille avoimia ja maksuttomia pelailuun, liikkumiseen ja kuntoiluun soveltuvia monipuolisia liikuntapaikkoja toteutetaan lähelle asuinympäristöjä. Kuntoilulaitteita toteutetaan alueittain. Kuntoiluportaiden ja frisbeegolfin tarjontaa sekä ulkoilureittien opasteita ja viitoituksia parannetaan.

Päiväkotien ja koulujen piha-alueet ovat merkittäviä arjen liikkumisympäristöjä lapsille, nuorille ja lapsiperheille. Pihojen kehittäminen liikuntaan innostavaksi on myös toimiva tapa lisätä fyysistä aktiivisuutta päiväkotien ja koulupäivään. Pihat ovat parhaimmillaan monipuolisia ja viihtyisiä oppimisympäristöjä sekä liikkumisen ja virkistytymisen alueita. Hyvin toteutettuina pihat toimivat houkuttelevina alueen lähiliikuntapaikkoina ja innostavat liikkumaan myös vapaa-ajalla. Helposti saavutettavina, maksuttomina ja kaikille avoimina päiväkotien ja koulujen pihat sekä muut erilaiset lähiliikuntapaikat luovat edellytyksiä eri-ikäisten asukkaiden omatoimiselle liikkumiselle, kohtaamiselle ja hyvinvoinnille.

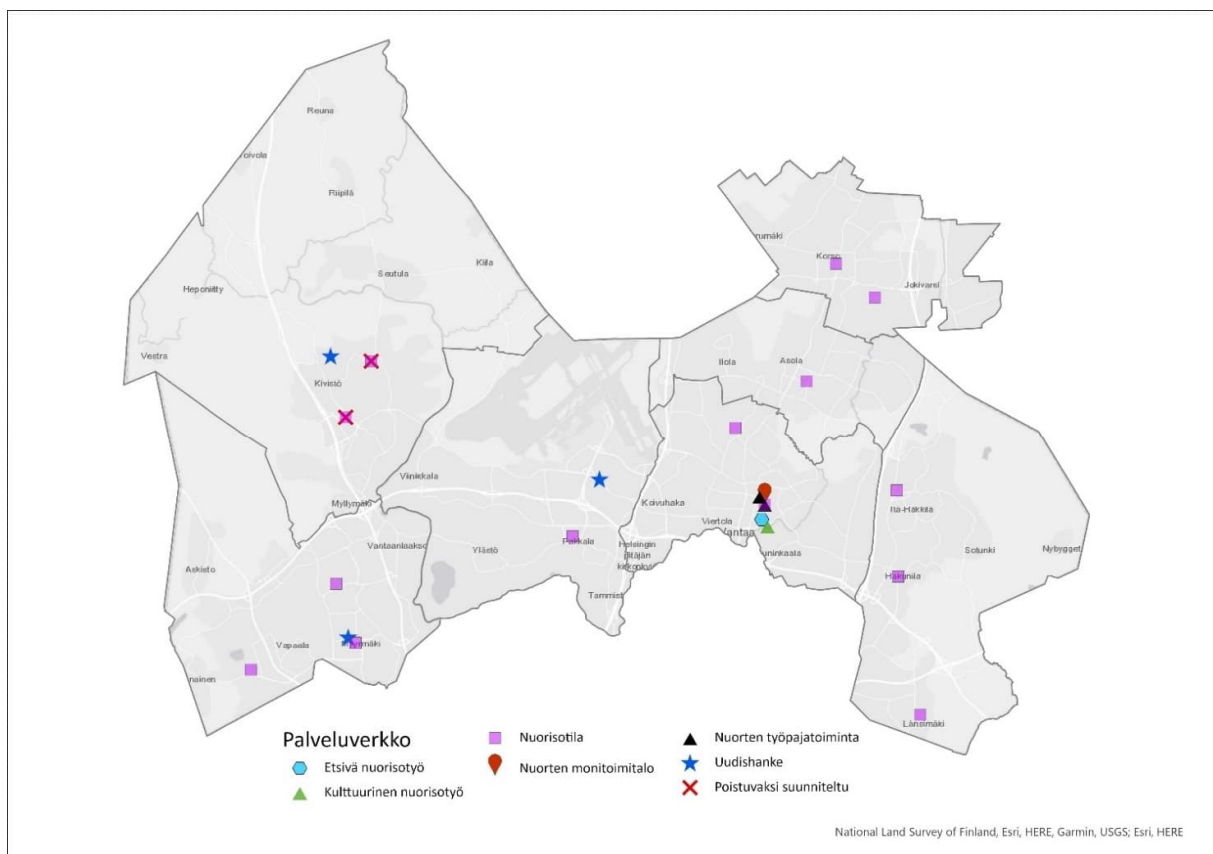
Koulujen ja oppilaitosten yhteydessä olevat liikuntatilat ovat erittäin merkittävä osa liikunnan palveluverkkoa. Opetusverkon muutosten yhteydessä huomioidaan muutosten vaikutukset ja korvaustarpeet liikunnan palveluverkossa. Sisäliikuntatilojen kehittäminen perustuu koulujen ja oppilaitosten yhteyteen tulevien liikuntahallien toteuttamiseen, pääsääntöisesti urheilupuistoihin sijoittuvien uimahallien ja jäähallien toteuttamiseen sekä nykyisten tilojen ylläpitämiseen ja kehittämiseen.

Urheilupuistojen palveluverkkoa kehitetään Elmassa, Tikkurilassa ja Kivistössä. Tikkurilan urheilupuiston kehittäminen edistyy yleissuunnitelman mukaisesti. Elmon urheilupuisto rakennetaan ja Kivistön urheilupuistoa suunnitellaan.

Yksityiset ja kumppanuushankkeet täydentävät kaupungin liikunnan palveluverkkoa. Yksityisinä hankkeina tavoitellaan ensisijaisesti liikuntahallien ja jäähallien toteuttamista Elmon ja Kivistön urheilupuistoihin. Hallien tarve perustuu asiakasmäärien kasvuun sekä tehtyihin vesiolosuhte- ja liikuntahalliselvityksiin. Elmon uimahallin valmistuttua suunnitellaan seuraava uimahalli palvelemaan Kivistön ja Aviapoliksen suuralueita.

2.2.4 Nuorisopalvelut

Nuorisotilat ja nuorisotyö ovat lähipalveluja ja nuorisotilat toimivat myös lähialueensa asukkaiden harrastus ja kohtaamispaikkoina. Nuoret viettävät suuren osan vapaa-ajastaan lähinnä omalla asuin-alueellaan, mutta yhä suuremmassa määrin nuoret myös liikkuvat Vantaan eri alueilla sekä laajemmin pääkaupunkiseudulla. Palveluverkkoa kehitetään jatkossa siten, että nuoria laajasti kiinnostavia toimintoja keskitetään Tikkurilan ja Myyrmäen nuorisotiloihin. Näihin keskuksiin keskitetään myös nuorten aikuisten palvelut. Jokaisen alueen omien nuorisotilojen vetovoimaisuudesta huolehditaan ja uusille alueille nuorisotilat suunnitellaan aina muiden palveluiden yhteyteen.

Kartta 7. Nuorisopalvelujen palveluverkko 2022–2031. Uudishankkeiden sijainti ei ole tarkka, vaan ne näkyvät kartalla kaupunginosan tai suuralueen keskipisteessä. Uudishankkeet ovat Vantaan kaupungin talousarvion 2022 toimitilainvestointiohjelman mukaisia hankkeita vuosille 2022–2031. Talousarvio on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 13.12.2021.

Nuorisopalvelujen palveluverkon kehittäminen

Nuorisotilojen palveluverkon muodostaa 14 nuorisotilaa, nuorten kulttuuritehdas Vernissa, nuorten työpajatoiminnan tilat, etsivän nuorisotyön yksikkö, nuorten aikuisten vapaa-ajan palvelut sekä koulu- ja oppilaitosnuorisotyön 14 eri koulussa ja oppilaitoksessa. Nuorten ja nuorten aikuisten palvelut sijaitsevat muiden kaupungin palvelujen yhteydessä.

Nuorisotilat ja nuorisotyö ovat lähipalveluja. Palveluverkkoa kehitetään siten, että nuoria ja nuoria aikuisia laajasti kiinnostavia toimintoja keskitetään Tikkurilan ja Myyrmäen monitoimitiloihin, joihin on parhaat yhteydet eri puolilta Vantaata. Samalla jokaisen alueen omien nuorisotilojen vetovoimaisuudesta huolehditaan. Uusille alueille suunnitellaan nuorisotilat aina muiden palveluiden yhteyteen ja tilojen yhteiskäyttö on suunnittelun pohjana.

Palvelujen tuottaminen monialaisesti ovat nuorisotyön strategisen ja tulevaisuuden palveluverkkosuunnittelun kokonaisuuden peruslähtökohtia. Tilojen ja palvelujen suunnitteluprosesseissa osallistetaan aina nuoret ja nuoret aikuiset parhaan mahdollisen lopputuloksen varmistamiseksi.

Vantaalla vahvasti kehitetty jalkautuva nuorisotyö on osana nuorisotyön palveluverkkoa. Kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävä nuorisotyö on jo vakiintunut palvelu ja toimintaa tullaan laajentamaan erityisesti perusopetuksen puolella huomioiden myönteisen erityiskohtelun alueet ja muut paikalliset tarpeet. Digitaalinen nuorisotyö sosiaalisessa mediassa sen eri alustoilla nuorten ja nuorten aikuisten kanssa on noussut merkittävään asemaan nuorisotyön palveluverkossa. Kulttuurisen nuorisotyön keskuksena toimii kulttuuritehdas Vernissa Tikkurilassa.

Tulevaisuuden tiloilta ja palveluilta edellytetään hyvää muunneltavuutta sekä soveltuvuutta kehittyviin ja muuttuviin tarpeisiin sekä yhteiskäyttöön muiden palvelujen kanssa. Tilojen nopea muunneltavuus antaa mahdollisuuksia tilojen käytön tehokkuuteen sekä tilojen hyvään toimivuuteen ja viihtyvyyteen. Tiloja tullaan käyttämään kaikkina viikonpäivinä ja kaikkina vuorokaudenaikoina. Tilojen muunneltavuus mahdollistaa useiden ryhmien toiminnan samanaikaisesti sekä myös isompien tapahtumien järjestämisen tilakokonaisuudessa. Palvelujen joustavuus, asiakaslähtöisyys ja tehokkuus takaavat oikea-aikaiset palvelut juuri niille kohderyhmille, jotka palveluita eniten tarvitsevat.

Nuorisotilojen sijoittumisella kauppakeskusten, asemien tai muiden palvelujen läheisyyteen on keskeinen tekijä tilojen ja toiminnan vetovoimaisuudelle. Tilojen tulee olla käyttäjien kannalta keskeisellä paikalla ja tilojen käytettävyyden helppoa. Maantieteellisesti tilojen ja resurssoinnin painopisteinä tulee olemaan erityisesti kasvavat Vantaan keskukset; Tikkurila, Aviapolis, Kivistö ja Myyrmäki. Myös Korson, Koivukylän ja Hakunilan alueilla on tulevaisuudessa lisääntyviä nuorisotyön tarpeita.

Pienempien alueiden alueellisen nuorisotyön resursseista tullaan huolehtimaan ja nuorisotyön lähipalvelutarve tulee myös säilymään. Nuorisotyön muodot ja välineet kehittyvät myös digitalisaation myötä. Nuorisotyötä tehdään myös sosiaalisessa mediassa ja nuorisotyön sähköisiä palveluja kehitetään Vantaalla ja valtakunnallisesti, vuorovaikutus nuorten kanssa saa uusia toisiaan täydentäviä muotoja ja toimintaympäristöjä.

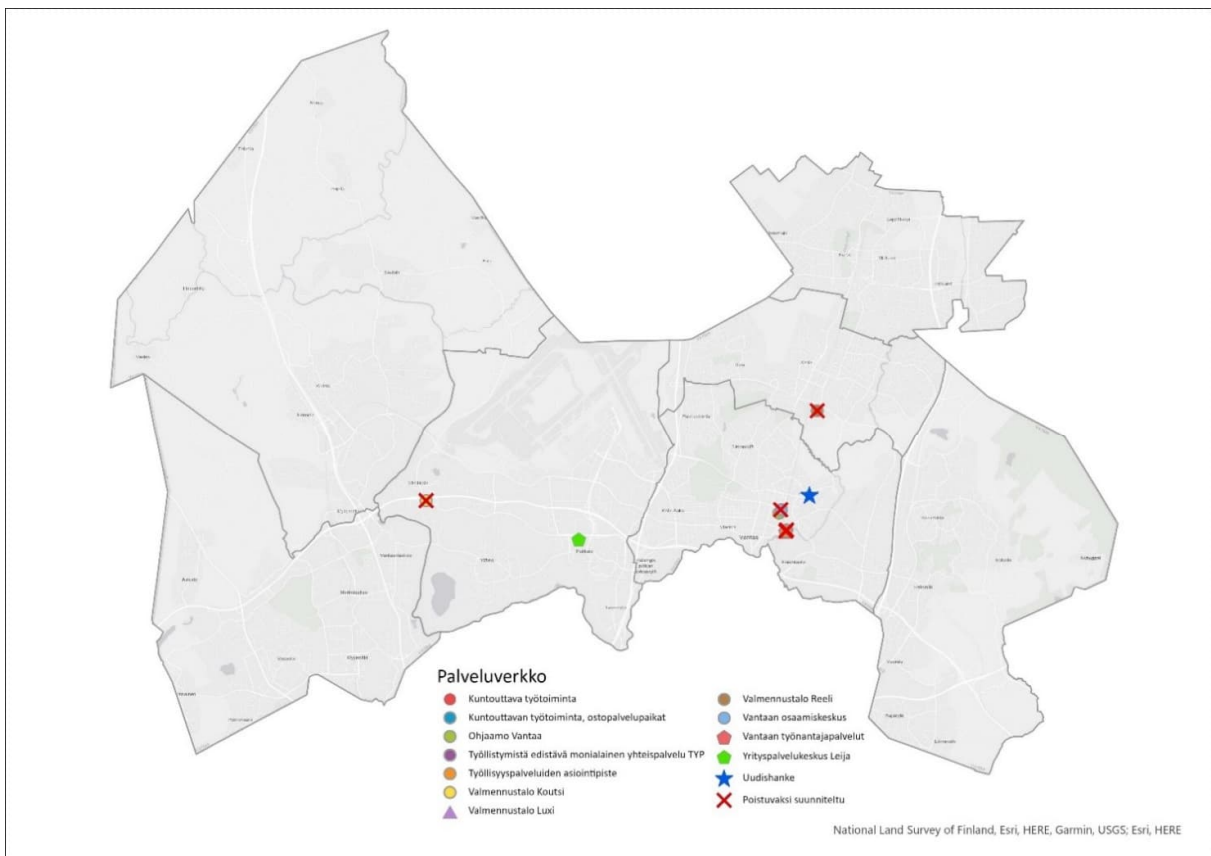
Palveluverkon kehittämisen haasteena on alueellisen nuorisotyön lähipalvelun, jalkautuvan nuorisotyön, nuorten aikuisten palvelujen sekä koulu- ja oppilaitosnuorisotyön toteuttaminen toimintaympäristön muutoksessa. Haasteena on myös niin sanottujen katvealueiden nuorisotyön tarpeeseen vastaaminen esimerkiksi liikkuvalla nuorisotyöllä ja kolmannen ja neljännen sektorin kanssa tehtävällä yhteistyöllä

paikallisesti palveluja muotoillen. Alueellisten nuorisotilojen tarve tullaan täsmentämään valmisteilla olevassa nuoriso- ja asukastilojen toimitilaverkkoselvityksessä.

2.3 Kasvupalvelut

Työllisyyspalvelut tarjoaa kokonaisvaltaista ohjausta työnhakuun, työllistymiseen ja oman osaamisen kehittämiseen. Työllisyyden kuntakokeilussa edistetään parhaillaan jo palvelurakennetta, joka tukee siirtymää pysyvään TE2024 työllisyydenhoidon malliin, jossa valtion työ- ja elinkeinopalvelut on tarkoitus siirtää kuntien vastuulle kokonaisuudessaan. Uudistuksen tavoitteena on palvelurakenne, joka edistää parhaalla mahdollisella tavalla työntekijöiden nopeaa työllistymistä ja lisää työ- ja elinkeinopalvelujen tuottavuutta, saatavuutta, vaikuttavuutta ja monipuolisuutta.

Elinkeinopalvelut tarjoaa monipuolisia palveluita ja neuvontaa yrittäjille ja yrittämisestä kiinnostuneille, toimii yrittäjien ja sidosryhmien, kuten oppilaitosten ja tutkimus- ja kehitysorganisaatioiden yhdistäjänä sekä ajankohtaisen tiedon välittäjänä. Elinkeinopalvelut edistää ja toteuttaa myös monenlaisia kehittämishankkeita, joilla tuetaan yritystoimintaa ja lisätään työllisyyttä.

Kartta 8. Kasvupalvelujen palveluverkko 2022–2031. Uudishankkeiden sijainti ei ole tarkka, vaan ne näkyvät kartalla kaupunginosan tai suuralueen keskipisteessä. Uudishankkeet ovat Vantaan kaupungin talousarvion 2022 toimitilainvestointiohjelman mukaisia hankkeita vuosille 2022–2031. Talousarvio on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 13.12.2021.

2.3.1 Työllisyyspalvelut

Kasvupalveluiden palvelualueen tehtäviin ja palvelujen järjestämisen kehittämistarpeisiin vaikuttavat useat eri lakimuutokset.

Vantaa ja Kerava ovat yhdistäneet voimansa työllisyydenhoidossa. Vantaa ja Kerava osallistuvat yhdessä työllisyyden kuntakokeiluun, joka on alkanut 1.3.2021. Kuntakokeilussa määritellyt valtion työ- ja elinkeinotoimistojen tehtävät siirrettiin määrääjäksi kuntien tehtäviksi.

Työllisyyskokeilujen tavoitteena on nykyistä tehokkaammin edistää työttömien työnhakijoiden työllistymistä ja koulutukseen ohjautumista ja tuoda uusia ratkaisuja osaavan työvoiman saatavuuteen. Kokeilun asiakkaita ovat ne työttömät ja työvoimapalveluissa olevat työnhakijat, jotka eivät ole oikeutettuja ansiopäivärahaan. Lisäksi kohderyhmään kuuluvat kaikki alle 30-vuotiaat työnhakijat sekä kaikki maahanmuuttajat ja vieraskieliset, jotka ovat joko työttömänä tai työvoimapalveluissa kokeilualueiden TE-toimistoissa. Vantaan ja Keravan työllisyyspalveluissa asiakas saa kokonaisvaltaista ohjausta työnhakuun, työllistymiseen ja oman osaamisen kehittämiseen.

Tämä on tarkoittanut yhdessä koronakriisin aiheuttaman työttömyyden kasvun myötä aiempaa suurempaa asiakasmäärää sekä henkilöstömäärää. Toukokuussa 2022 astuu lisäksi voimaan pohjoismainen työvoimapalvelumalli, joka tarkoittaa entistä tiiviimpää työnhakija-asiakkaiden kontaktointia, erityisesti työttömyyden alkuvaiheessa ja sitä myöden henkilöstöresurssien lisäystä.

Valtion työ- ja elinkeinopalvelut on tarkoitus siirtää kuntien vastuulle kokonaisuudessaan vuoden 2024 aikana. TE-palvelujen siirtoa koskeva hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syyskuussa 2022. Uudistusta koskeva lainsäädäntö tulee voimaan keväällä 2023. Uudistuksen tavoitteena on palvelurakenne, joka edistää parhaalla mahdollisella tavalla työntekijöiden nopeaa työllistymistä ja lisää työ- ja elinkeinopalvelujen tuottavuutta, saatavuutta, vaikuttavuutta ja monipuolisuutta. Kuntakokeilulle säädetään jatko siihen asti, kunnes palvelut siirtyvät pysyvästi kunnille.

TE2024-uudistus tarkoittaa, että kuntien vastuulle siirtyy valtion TE-toimistosta loputkin työnhakija-asiakkaat eli myös ansiosidonnaista päivärahaa saavat ja sen lisäksi E-palvelut eli yrityspalvelut ja ELY-keskusten määrärahat palvelujen ostamiseen. Uudistus tarkoittaa, että henkilöstömäärä kasvaa edelleen. Vantaan Työllisyyspalveluiden ja Elinkeinopalveluiden yhteistyö tiivistyy sen myötä entisestään ja palvelukokonaisuutta kehitetään.

Kasvupalveluiden palvelukokonaisuutta tukee kaupungin kärkihanke, Oppimiskampus, joka sijoittuu Tikkurilan Jokiniemeen. Oppimiskampus kokoaa yhteen kaupungin työllisyyspalvelut, elinkeinopalvelut ja maahanmuuttajiin liittyviä palveluita. Oppimiskampus on jatkuvasti kehittyvä alusta jatkuvaan oppimiseen liittyviin koulutuspalveluihin, se tukee vantaalaisten osaamisen kehittämistä ja toimii innovaatioalustana. Oppimiskampus tarjoaa toimi- ja liiketiloja sekä mahdollistaa tiiviimmän oppilaitosten ja yritysten välisen yhteistyön. Lisäksi tutkitaan mahdollisuutta yhteisen palvelutorin toteuttamiseksi muun muassa Kelan ja muiden kumppanien kanssa (niin sanottu elinvoimatori).

Työllisyyspalveluiden palvelutarjontaan kuuluvat tällä hetkellä työllisyyden kuntakokeilu, työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP), työttömien ja maahanmuuttajien neuvonta- ja asiakaspalvelu, työnantajapalvelut, maahanmuuttajien osaamiskeskus (OSKE), nuorten palveluiden Ohjaamo, kuntouttava työtoiminta (siirtyy hyvinvointialueelle 2023), tukityöllistäminen ja siihen liittyvät avustukset.

2.3.2 Elinkeinopalvelut

Elinkeinopalvelut-yksikkö vastaa kaupungin elinvoimaisuuden ja elinkeinopolitiikan strategisesta suunnittelusta ja toteutuksesta ja elinkeinopoliittisen seutuyhteistyön kehittämisestä. Elinkeinopalveluissa panostetaan tiiviiseen vuoropuheluun elinkeinoelämän kanssa ja pyritään tarjoamaan yrityksille aidosti toimivat ja monipuoliset palvelut yhteistyössä sidosryhmien, kuten oppilaitosten ja tutkimus- ja kehitysorganisaatioiden kanssa. Elinkeinopalveluihin on sijoittunut myös kaupunkitasoinen hanketoimisto, joka omalta osaltaan tukee ja edistää useita kaupunkikehittämishankkeita, joilla tuetaan yritystoimintaa ja lisätään työllisyyttä.

Elinkeinopalvelut sijaitsevat Aviapoliksen suuralueella, Yrityspalvelukeskus Leijassa, Pakkalassa. Elinkeinopalveluiden yhteydessä toimiva YritysVantaa tarjoaa maksutonta, henkilökohtaista neuvontaa yrittäjyyttä suunnitteleville, kevytyrittäjille sekä jo toimiville vantaalaisille yrityksille.

Elinkeinopalveluiden palvelutarjontaan kuuluvat tällä hetkellä muun muassa YritysVantaan palvelut, hanketoimisto, invest-in palvelut, yritysneuvonta sekä yritysten tuki- ja sijoittumispalvelut. TE2024 uudistus tiivistää elinkeinopalveluiden ja työllisyyspalveluiden yhteistyötä.

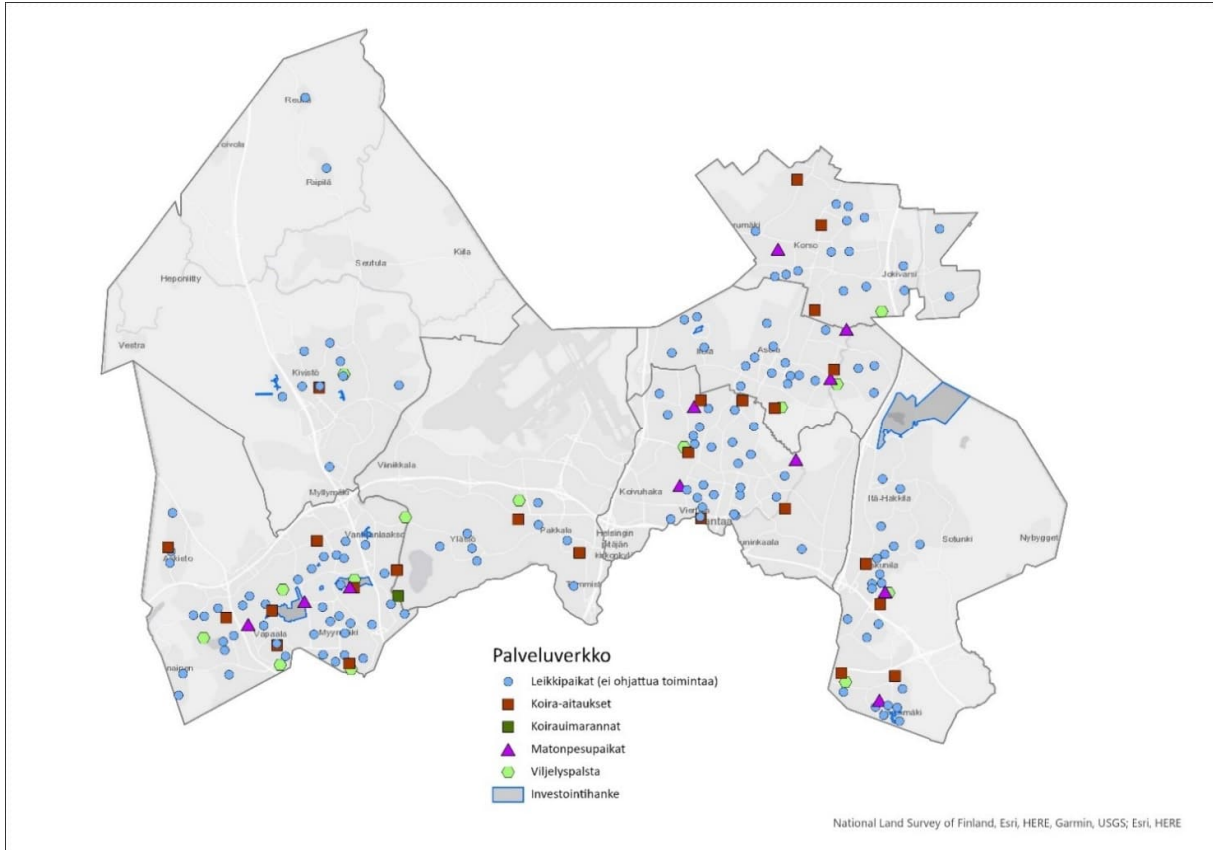
2.4 Kaupunkiympäristö

Kaupunkiympäristön toimiala vastaa kestävästä kaupunkikehityksestä, ekosysteemipalveluiden toiminnan turvaamisesta, maankäytön suunnittelusta, julkisen kaupunkitilan ja liikenteen suunnittelusta, kaavoituksesta, rakennusvalvonnasta, rakentamisesta ja kunnossapidosta, maanhankinnasta ja -luovutuksesta sekä kaupungin toimitiloista, ympäristönsuojelusta, ympäristöterveyden huollosta ja erilaisista valvontatehtävistä.

Kun kaupunki kasvaa, lisääntyy asukasmäärä ja siten palvelutarve. Tavoitteena on, että palvelut sijoittuvat sinne, missä asutaan ja missä joukkoliikenne on lähellä. Nykyisiä palvelutontteja tulee jatkossakin tiivistää. Lisäksi uusia tontteja ja tiloja tarvitaan asutuksen ja joukkoliikenteen ääreltä. Uuden yleiskaavan mukainen ajatus ole-massa olevan rakenteen tiivistämisestä tarkoittaa paikoin sitä, että uusia palvelutontteja on haastava löytää, erityisesti jo rakennetuilta alueilta. Tällaisiin tilanteisiin tarvitaan uudenlaisia tontti- ja tilaratkaisuja. Ratkaisuja haasteeseen voi löytyä myös MATTI-järjestelmästä paikkatietoja hyödyntämällä.

2.4.1 Puistot, viheralueet ja yleiset alueet

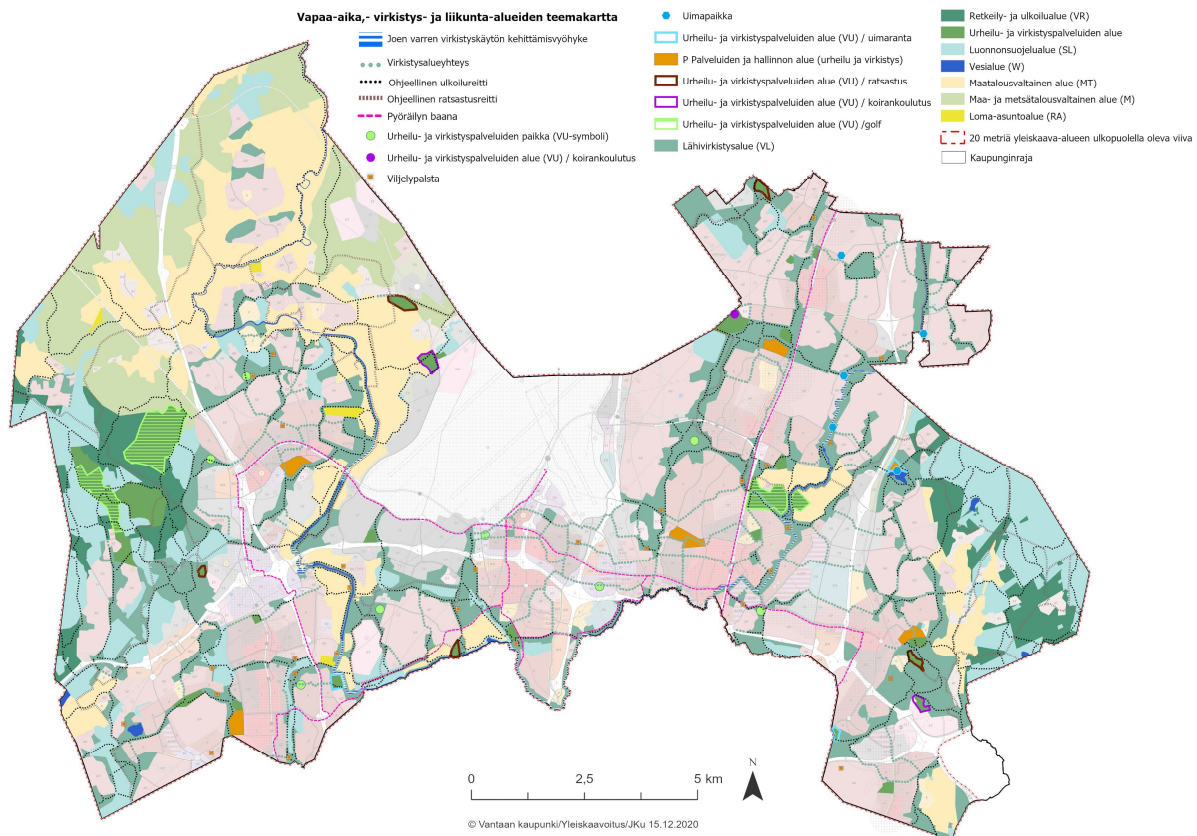
Yleiskaavassa, kaavarungoissa ja asemakaavoissa varataan riittävästi viheralueita, joille myös viheralueiden palveluverkko voi sijoittua. Palveluiden järjestämisen periaatteet ja linjaukset määritellään tarkemmin viheralueiden palveluverkkosuunnitelmassa.

Kartta 9. Kadut ja puistot viheralueiden palvelupisteiden palveluverkkoa. Kartassa on ympäristörakentamisen investointihankkeita, jotka sisältyvät kadut ja puistot vuoden 2022 rakentamisohjelmaan. Rakentamisohjelma 2022 on hyväksytty kaupunkitilalautakunnassa 19.1.2022.

Vantalla on noin 1 000 puistoa. Näistä lähes 200 on erilaisia puistoleikkipaikkoja, toiminta- ja muita puistoja ja osa pelikenttiä. Lisäksi eri puolella kaupunkia on 10 matonpesupaikkaa ja 25 koira-aitausta. Puistokäytäviä on yhteensä noin 190 km, joista talvikunnossapidettäviä 130 km.

Tällä hetkellä hoidettavia puisto- ja katuviheralueita on yhteensä noin 3130 hehtaaria. Tämä koostuu rakennetuista viheralueista (noin 900 ha), niityistä ja maisemapelloista (noin 480 ha) ja puistometsistä (noin 1750 ha). Metsätilojen vastuualueella hoidossa on noin 3 000 hehtaaria puisto- ja virkistysmetsiä ja kaupungin maatalan peltopinta-ala on noin 350 hehtaaria.

Kuva 6. Yleiskaavassa 2020 varattiin alueita ja paikkoja virkistys- ja liikunta-alueille. Yleiskaavassa katsotaan vuoteen 2050 saakka.

Viheralueverkosto ja viheralueiden palveluverkon kehittäminen

Yleiskaavassa, kaavarungoissa ja asemakaavoissa varataan riittävästi viheralueita, joille myös viheralueiden palveluverkko voi sijoittua. Julkiset virkistysalueet ovat kaikkien käytettävissä. Kaupunkirakenteen tiivistyessä asutuksen ja palvelujen lähellä olevien viheralueiden käyttöpaine kasvaa ja ne on varustettava vastaanottamaan suurempia kävijämääriä. Päiväkodit ja koulut voivat hyödyntää julkisia virkistys- ja viheralueita, kuten liikunta-alueita, leikkipaikkoja ja lähimetsiä opetus- ja retkikohteina.

Viheralueiden palvelut esitetään viheralueiden palveluverkkosuunnitelmassa. Viheralueiden palveluverkkosuunnitelma laaditaan katujen ja puistojen palvelualueen viheraluesuunnittelun vetämänä vuonna 2022. Viheralueiden tulevaisuutta yleiskaavan pohjalta linjataan viherrakenteen kehityskuvassa Vihreä ja virtaava Vantaa (VIVA). Tätä työtä laaditaan yleiskaavayksikön Kestävä kaupunki -tiimissä. VIVA-työn osana laaditaan viheralueiden mitoituksen ja saavutettavuuden linjaus. Tavoitteena on riittävä ja kytkeytynyt viheralueverkosto ja vihreä ympäristö myös rakennettujen alueiden sisällä.

Palveluiden järjestämisen periaatteet ja linjaukset määritellään tarkemmin viheralueiden palveluverkkosuunnitelmassa, jossa alustavat päätavoitteet ovat:

- Resurssiviisauden tavoitteet, Vantaalla resurssiviisauden tiekartta
- Varmistetaan viheralueiden palvelujen kunnossapitoresurssien riittävyys tiivistyvässä kaupunkirakenteessa ja kaupunkilaisten vaatimustason kasvaessa

- Taataan viheralueiden palvelujen saavutettavuus kaikille käyttäjäryhmille
- Alueiden monikäyttöisyys ja viihtyisyys
- Lisätään viestintää viheralueiden palveluista

Ulkoilureittien tavoitesuunnitelma on valmistunut vuonna 2022. Suunnitelman tarkoitus on osoittaa puuttuvat seudulliset ulkoilureittiyhteydet, selkeyttää ulkoilureittien suunnittelun asemaa kaupungin organisaatiossa sekä alustavasti ohjata tulevaa reittien suunnittelua. Tavoitesuunnitelmassa on keskitytty seudullisesti merkittävään pitkiin ja jatkuviin yhteyksiin ja toissijaisesti otettu mukaan joitain paikallisyhteyksiä, mikäli ne ovat esimerkiksi lasten koulumatkaliikkumisen kannalta merkittäviä. Reittitavoitteet sijoittuvat ensisijaisesti viher- tai virkistysalueille.

Luonnon monimuotoisuus on edellytys ekosysteemipalveluiden eli luontohyötyjen turvaamiselle. Luontohyödyt tarkoittavat muun muassa pölytystä, ilmaston säätelyä ja hiilen sidontaa, puhdasta vettä, tulvasuojaa sekä virkistyspalveluita. Riittävä ja kytkeytynyt viheralueverkosto on monimuotoisuuden säilymisen kannalta keskeinen. Lisäksi luonnon monimuotoisuutta turvataan rauhoittamalla luonnonsuojelualueita sekä suojelemalla luontotyyppejä ja eliölajeja. Resurssiviisauden tiekartan tavoitteiden mukaan Vantaalla laaditaan luonnonsuojelun toteutussuunnitelma, jossa tarkastellaan ja aikataulutetaan luonnonsuojelualuevarausten rauhoitusta, hoito- ja käyttösuunnitelmien laatimista ja niiden toteuttamista, luontoalueiden ennallistamista ja luontoalueverkostoa kokonaisuutena. Luonnonsuojelualueiden reitit ovat osa viheralueiden palveluverkkoa.

Laadukas julkinen kaupunkitila

Julkisen kaupunkitilan suunnittelussa, rakentamisessa ja kunnossapidossa noudatetaan Vantaan omaa kaupunkitilan ohjeistoa (<https://vantaankaupunkitilaohje.fi/>).

Kaupunkikeskukset rakennetaan kaupunkikuvaltaan ja kestävyydeltään korkeatasoisesti laadukkaita materiaaleja, tuotteita ja suunnitteluratkaisuja käyttäen. Materiaali- ja kalustevalinnoilla tuetaan paikan persoonallisuutta ja yhteisöllisyyttä luomalla mahdollisuuksia oleskeluun, toritoiminnalle, tapahtumille tai väliaikaiskäytölle. Ratkaisujen tulee olla lisäksi koneellisesti kunnossapidettäviä. Julkisen kaupunkitilan erityissuunnittelun, valon ja taiteen avulla vahvistetaan kaupungin identiteettiä.

Sisääntulokadut johtavat valtion pääväyliltä kaupunkikeskuksiin. Sisääntulokatuja roolia ja ohjaavuutta korostetaan muun muassa maalatuilla valaisinpylväillä, maisema-arkkitehtuurilla ja taiteella. Joukkoliikenneasemien ympäristöissä käytettävät materiaalit ja rakenteet ovat korkeatasoisia, kestäviä ja edustavia. Suunnittelussa huomioidaan erityisesti turvallisuus, esteettömyys, selkeä opastus ja kunnossapidettavuus.

Työpaikkojen ja kaupan alueiden julkinen ulkotila on kestävien ratkaisujen laadukas ja viihtyisä kävelyn ja pyöräilyn, joukkoliikenteen ja henkilöajoneuvoliikenteen kokonaisuus. Julkisessa ulkotilassa korostetaan alueen merkittäviä pääkatujaksoja, sisääntuloväyliä ja porttikohtia. Tonttien rajaaminen kaupunkitilasta on viimeistelty ja muodostaa katu-ympäristöön viihtyisyyttä laadukkailla materiaalivalinnoilla ja istutuksilla.

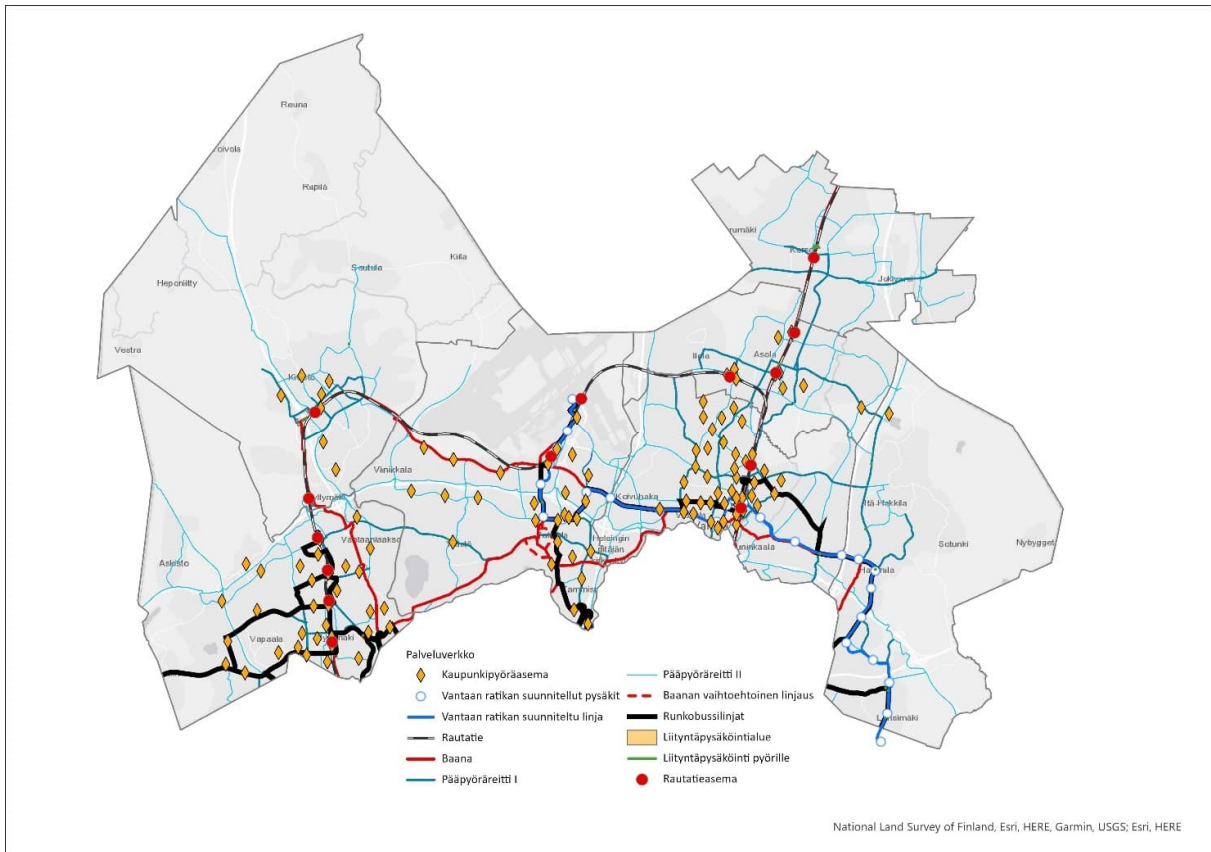
Asuinalueilla julkista kaupunkitilaa kehitetään mielenkiintoiseksi ja tunnistettavaksi kaupungiksi paikan luonteeseen ja rakentamisaikakauteen sopien. Uusilla asuinalueilla tämä vaatii hyvää suunnittelua, rohkeita ja paikkaansa sopivia, räätälöityjä ratkaisuja. Kaupunkirakenteen tiivistymistä ja täydennysrakentamista tuetaan panostamalla asuinalueiden palvelukeskittymien julkisen ulkotilan ratkaisujen laatuun sekä luonnon monimuotoisuuteen.

Puistojen ja viheralueiden laatutasossa noudatetaan kohteen sijaintipaikalle kaupunkirakenteessa määriteltyä laatutasoa. Keskuksissa myös puistojen rakentamisessa käytetään kestäviä ja esteettisesti korkeatasoisia materiaaleja ja ratkaisuja. Sekä materiaali- että kalustevalinnoilla tuetaan paikan persoonallisuutta. Oleskelupaikkojen suunnittelussa suositaan yhteisöllisyyttä tukevia ratkaisuja. Puistojen ja viheralueiden pääreitit ovat kovassa käytössä ympäri vuoden. Suunnittelussa kiinnitetään erityisesti huomiota turvalliseen liikkumiseen, esteettömyyteen ja opastukseen. Kohdekohtaisilla ratkaisuilla tuetaan paikan identiteettiä ja valaistuksella voidaan korostaa kohteen omaleimaisuutta. Ratkaisujen tulee olla kunnossapidon kannalta toimivia ja käytössä turvallisia. Puistojen rakenteiden tulee olla viimeisteltyjä ja kestäviä. Kasvillisuusratkaisuilla tuetaan luonnon monimuotoisuutta.

Liikuntapaikkojen rakentamisessa käytetään kestäviä ja esteettisesti korkeatasoisia materiaaleja ja ratkaisuja. Kalustevalinnoilla ja valaistuksella tuetaan paikalle suunnittelussa asetettuja toiminnallisia tavoitteita. Reittien ja pysäköintialueiden suunnittelussa kiinnitetään erityisesti huomiota toimivuuteen, turvalliseen liikkumiseen ja opastukseen. Liikuntapaikkojen ratkaisujen tulee olla helposti kunnossapidettavia, toimivia ja turvallisia. Rakenteiden ja pinnoitteiden tulee olla viimeisteltyjä ja kestäviä. Kasvillisuusratkaisuilla tuetaan kohteen tilallista hahmoa ja hallitaan sään vaikutuksia.

2.4.2 Kestävä liikkuminen

Tavoitteena on, että arjen palveluiden saavutettavuus kävellessä, pyörällä ja joukkoliikenteellä kaikille käyttäjäryhmille on helppoa ja turvallista. Usein tarvittavat lähipalvelut sijoittuvat kävely- tai pyörämatkan päähän ja harvemmin tarvittavat palvelut keskuksiin, joihin saavutettavuus joukkoliikenteellä on hyvä eri puolilta Vantaata.

Kartta 10. Kadut ja puistot, kestävän liikkumisen palveluverkko. Kartassa on kävelyn ja pyöräilyn kehittämishankkeita sekä joukkoliikenteen kehittämisen kohteita. Hankkeet ovat sisältyneet joko aiempiin kadut ja puistot palvelualueen rakentamishelmiin tai sisältyvät palvelualueen tuleviin ohjelmiin.

Tällä hetkellä kunnossapidettävän liikenneverkon (infran) laajuus Vantaalla on yhteensä noin 1 600 km, josta ajoratojen osuus on noin 1 000 km, jalankulku- ja pyöräteiden sekä jalkakäytävien osuus noin 600 km.

Maankäytön suunnittelussa luodaan lähtökohdat kestävälle liikkumiselle ja tarkemmassa infran suunnittelussa varmistetaan laadukkaat sekä toimivat yhteydet. Varmistetaan myös päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten saavutettavuus kävellessä ja pyöräillen. Kestävät kulkumuodot eli kävely, pyöräily ja joukkoliikenne eivät ole ainoastaan ympäristökysymys, vaan niillä on vaikutusta myös liikkumisen tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen sekä terveyteen. Kun palvelut ovat hyvin saavutettavissa kestävin kulkumuodoin, ne ovat myös niiden saavutettavissa, joille oman auton käyttö ei ole mahdollista. Palveluiden hyvän saavutettavuuden kestävin kulkumuodoin ei kuitenkaan tarvitse poissulkea niiden saavutettavuutta myös henkilöautoilla. Näin ollen

turvalliset yhteydet autoilla mukaan lukien saattoliikenne sekä riittävät pysäköintitilat, ovat myös palveluiden saavutettavuuden kannalta huomioitavia asioita.

Asukkaiden ja yleisemminkin kiinteistöjen pysäköinti Vantaalla ratkaistaan ensisijaisesti tonteilla. Yleisiä alueita hyödynnetään lähinnä silloin kun paikat palvelevat useita käyttötarkoituksia ja kiinteistöjä eli pysäköintipaikkojen tarve ei johdu suoraan tietyn kiinteistön tarpeista. Yleisten alueiden pysäköintipaikat voivat toimia myös esimerkiksi yhteiskäyttöautojen pysäköinnissä. Poikkeustapauksissa yleisiä alueita voidaan hyödyntää jonkin palvelukohteen pysäköintitarpeen täydentämiseen, jos tämä on kaavoituksessa ja sen liikenteellisessä yleissuunnittelussa perusteltu. Yleisten alueiden pysäköinti ei korvaa velvoitepaikkojen tarvetta. Poikkeuksen tähän voivat muodostaa keskusalueilla kaavoituksessa suunnitelmallisesti tehdyt kokonaisratkaisut, joissa on päädytty esimerkiksi keskitettyyn pysäköintiratkaisuun.

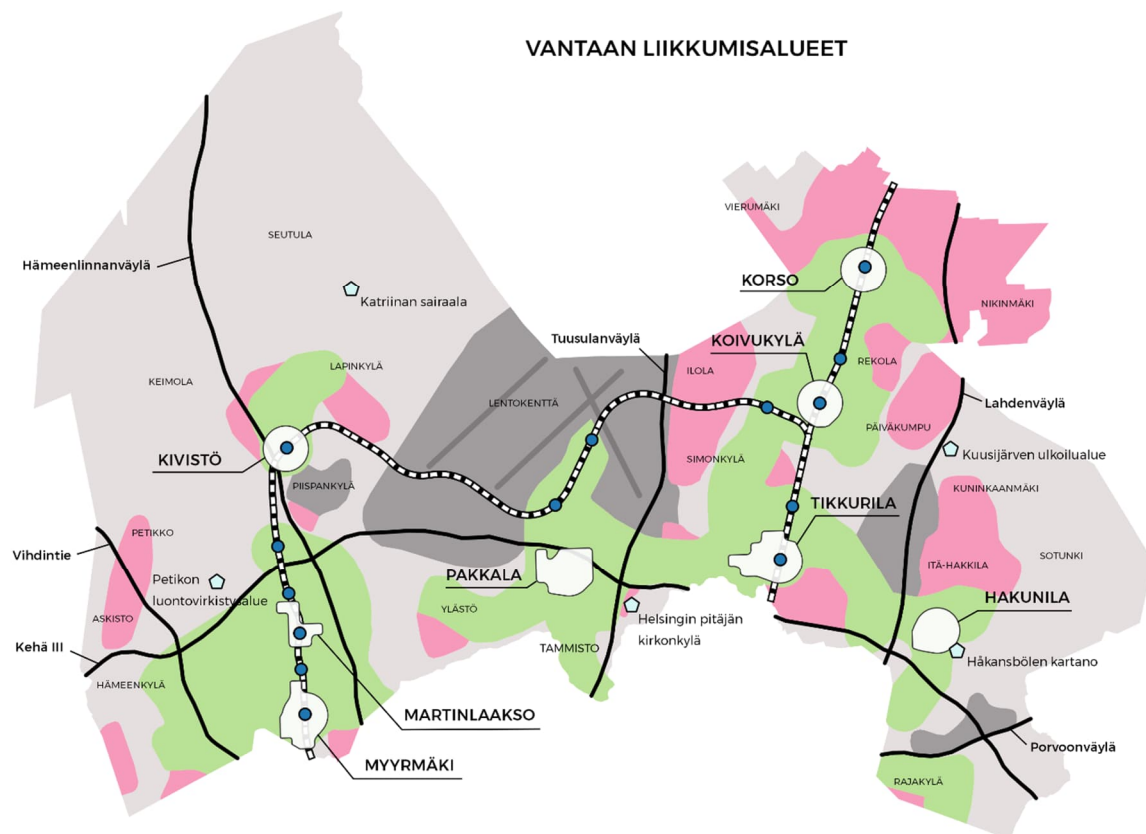
Yleiskaavan 2020 mukaisesti kaupunki kasvaa kestävästi sisäänpäin ja yleiskaava mahdollistaa ratikan kasvukäytävään uusia asukkaita ja työpaikkoja, sekä palveluita. Vantaan ratikkaa ja siihen olennaisesti liittyvää ratikkakaupunkia suunnitellaan, ja hanke päätös tuodaan toimielimien päätöksentekoon vuonna 2023. Suunniteltu ratikka tulisi yhdistämään Helsinki-Vantaa lentoaseman sekä Aviapoliksen, Tikkurilan, Hakunilan ja Länsimäen keskusalueet Mellunmäkeen. Runkobussilinja 570 liikennöi ratikan reitillä nykyisin.

Keskuksista pyritään luomaan viihtyisiä ja erityisesti kävelemään houkuttelevia. Vaikka keskuksia suunnitellaan entistä enemmän kävelijän ehdoilla, huolehditaan keskuksien saavutettavuudesta kaikilla kulkumuodoilla. Joukkoliikenteen kattavat yhteydet, laadukkaat pääpyörätiet ja baanat sekä riittävät pysäköintipaikkamäärät mukaan lukien tarpeellinen kadunvarren asiointipysäköinti tekevät keskuksien palveluista hyvin saavutettavia. Kaupunki kehittää myös pyöräpysäköintiä lisäämällä yleisille alueille tuntuvasti runkolukittavia pyörätelineitä.

Kestävää liikkumista tukevat myös yhteiskäyttöiset liikkumispalvelut kuten kaupunkipyörät, yhteiskäyttöautoille tarjottavat pysäköintipaikat sekä yksityisten toimijoiden sähköpotkulaudat. Kaupunkipyöriä on tällä hetkellä Vantaalla käytettävissä muun muassa Tikkurilan, Aviapoliksen, Myyrmäen ja Kivistön alueilla. Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupunkipyöräjärjestelmät siirtyvät HSL:n vastuulle kaudesta 2026 alkaen. Liityntäpysäköintipaikoilla voidaan yhdistää autolla tai polkupyörällä tapahtuva liityntämatka joukkoliikenteen käyttöön osalla matkasta. Autoille liityntäpysäköintipaikkoja on saatavilla Vantaalla kaikilla juna-asemilla lukuun ottamatta lentoaseman ja Aviapoliksen asemia. Polkupyörille pysäköintipaikkoja on asemien lisäksi bussipysäkeillä.

Vantaalla päivitetään vuoden 2022 aikana ensimmäisen kerran vuonna 2016 laadittu liikennepoliittinen ohjelma (VALO). Siinä määritellään Vantaan erityyppisten alueiden suunnitteluperiaatteet, tavoitteet liikkumisen suunnittelulle sekä niitä täydentävät toimenpiteet. Liikennepoliittinen ohjelma sisältää myös nykytilan kuvauksen Vantaan liikkumisalueista:

VANTAAN LIKKUMISALUEET

KAUPUNKIKESKUKSET

Tikkurila, Myyrmäki, Pakkala, Hakunila, Koivukylä, Korso, Kivistö ja Martinlaakso (500 m keskustan asemasta ja joukkoliikennekaupungin määrittämät alueet).

KESTÄVÄ LIKKUMINEN

Alueet, joissa kestävä liikkuminen (kävely, pyöräily, joukkoliikenne) on todellinen vaihtoehto henkilöautolle (joukkoliikennekaupungin määrittämät alueet 3 km säteellä keskustan asemasta/ keskeisimmistä pysäkeistä).

MUUT ASUINALUEET

Kestävän liikkumisen alueiden ulkopuolelle jäävät pääosin pientalovaltaiset asuinalueet.

YRITYSALUEET

Alueet, joiden pääkäyttötarkoitus on yritys- ja kuljetusala (yleiskaavan mukaiset isot alueet).

TIIVIIN YHDYSKUNTARAKENTEEN ULKOPUOLISET ALUEET

Harvaan asutut alueet, virkistysalueet sekä maa- ja metsätalousalueet.

ERITYISKOhteet

Kestävän liikkumisen alueen ulkopuolelle jäävät kohteet, jotka on tärkeä olla hyvin saavutettavissa kestäväillä kulkumuodoilla.

2.4.3 Ympäristöpalvelut

Ympäristönsuojelutyön palveluissa on keskeistä terveellisen, turvallisen ja kestävä elinympäristön turvaaminen ja kehittäminen kaupunkilaisille ja liikeyrityksille. Ympäristöterveydenhuollon tehtävänä on tunnistaa, ehkäistä ja poistaa elinympäristössä esiintyviä terveyshaittoja sekä tarjota eläinsuojelu- ja eläinlääkäripalveluja.

Sähköisiä palveluja kehitetään ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollossa liiketoiminnan tarpeisiin, neuvontaan, viestintään että osallistamiseen.

Vantaan ympäristökeskus huolehtii viihtyisän, terveellisen ja turvallisen elinympäristön säilymisestä ja kaikin puolin edistää kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia Vantaalla. Niistä vastaavat ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon yksiköt. Ympäristönsuojelun toimet painottuvat luonnon monimuotoisuuden ja toimintakyvyn turvaamiseen sekä ympäristön pilaantumisen torjuntaan ja valvontaan. Ympäristönsuojelun tehtävänä on myös ympäristövastuullisuus- ja ilmastotyön koordinointi kaupungissa.

Ympäristöterveydenhuollossa keskitytään suoraan ihmisten terveyteen vaikuttaviin seikkoihin. Siihen kuuluvat terveydensuojelun, elintarvikkeiden, tupakkalain, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta sekä eläinlääkäripalvelut. Vantaan eläinlääkärivastaanotolla Pakkalassa on saatavilla sairaiden eläinten perustason hoitoa vantaalaisille pieneläimille. Hyvinvointialue-uudistuksessa ympäristöterveydenhuollon tehtäviä ei tässä vaiheessa ole sisällytetty maakunnan tehtäviin.

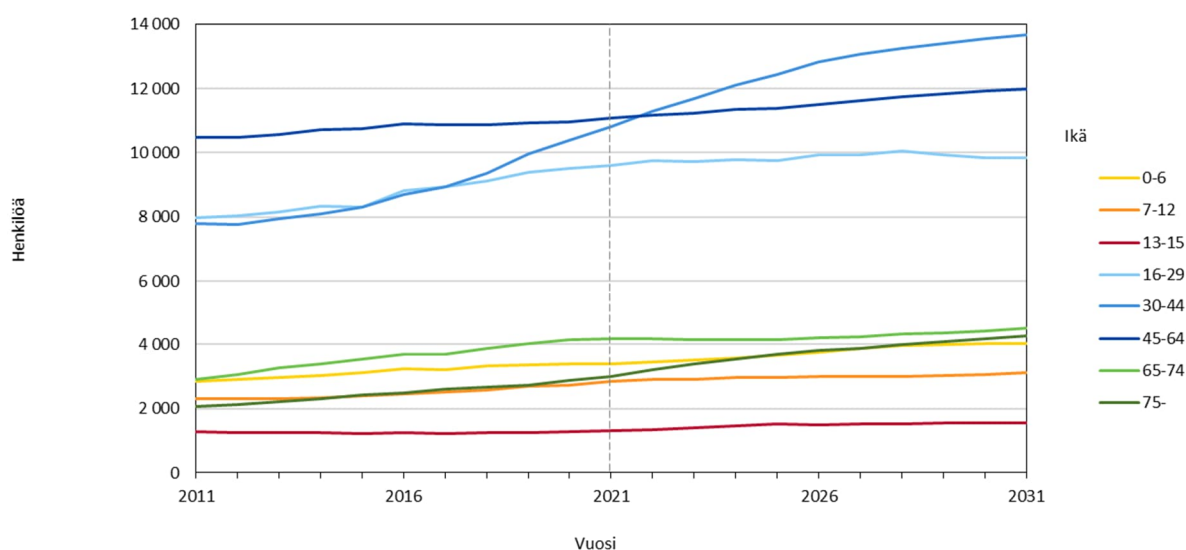
3. Palvelujen järjestämisen kehittämistarpeet suuralueittain

3.1 Tikkurila

Tikkurilan ydinkeskus on noin 11 000 asukkaan ja 9 000 työpaikan keskus. Maankäytön näkökulmasta keskuksen kehittämisen tavoitteena on alueen tiivistyminen siten, että tulevaisuudenkin Tikkurila on toiminnallisesti monipuolinen, viihtyisä, turvallinen ja esteetön kaupunkiympäristö. Tavoitteena on kaupunkikuva, jossa näkyy kaikkien vuosikymmenten historia. Keskuksen toiminnallisesti sekoittunut kantakautpunkkimainen rakenne laajenee junaradan molemmin puolin. Korkean rakentamisen tarkastelualue sijoittuu asemanseudulle sekä Jokiniemeen pääradan varteen. Myös kävelykeskusta laajenee pääradan itäpuolelle, ja matkakeskuksen merkitys korostuu entisestään mahdollisen Vantaan ratikan myötä. Alueella on loistava saavutettavuus päärata- ja kehäratayhteyksien myötä, ja Vantaan ratikka lisäisi raideyhteyden Itä-Vantaalle ja Mellunmäkeen. Kestävä kasvu ohjataankin joukkoliikenteen äärelle. Tikkurilassa viheralueita on vähän, ja virkistysyhteyksien sekä taskupuistojen merkitys korostuu. Ohikulkuliikennettä ohjataan suunnitellulle keskuksen kehälle, jonka rajaamaa aluetta kehitetään kestävä liikumisen alueena.

3.1.1 Väestönkehitys

Tikkurilan suuralue on asukasmäärältään Vantaan toiseksi suurin suuralue. Alueella asui vuoden 2021 alussa 46 200 henkilöä ja asukasmäärän ennustetaan kasvavan ennustejakson 2021–2031 aikana lähes 7 000 henkilöllä. Väestönkasvusta noin kaksi kolmasosaa tulee ennustejakson viiden ensimmäisen vuoden aikana. Alle kouluikäisten määrän ennakoitaan kasvavan suuralueella noin 640:lla ja kouluikäisten 300 lapsella. Työikäisten määrä kasvaa 4 000:lla ja 65 vuotta täyttäneiden 1 600 henkilöllä (kuvio 2). Tikkurilan suuralueella väestön määrän ennustetaan kasvavan eniten Tikkurilan kaupunginosassa, 4 500 henkilöllä. Jokiniemessä lisäys on noin 1 100, Koivuhaassa 800 ja Hiekkaharjussa 550 henkilöä. Muiden alueen kaupunginosien väkiluvun muutokset ovat pienempiä. (Vantaan väestöennuste 2021.)

Kuvio 2. Vantaan väestöennuste 2021. Tikkurilan suuralueen väestön määrän muutos ikäryhmittäin 2011–2031.

3.1.2 Kasvatuksen ja oppimisen palvelut

Varhaiskasvatus

Tikkurilan alueen nykyinen toimitilaverkko ei riitä kattamaan väestöennusteeseen perustuvaa varhaiskasvatusikäisten lasten määrän kasvua, minkä vuoksi alueelle tarvitaan uusia investointeja. Haasteena on alueen kehittyminen tiivistämällä kaupunkirakennetta, jonka vuoksi uusia sijainteja optimikokoisille päiväkodeille on haasteellista löytää. Päiväkotiverkkoselvityksen 2021 mukaan 10 vuoden ajanjaksolle tarvitaan yhteensä kuusi uutta päiväkotia, joista neljältä puuttuu sijainti.

Lisäksi alueella on tavoitteena tarjota myös varhaiskasvatusikäisille kansainvälisen IB-viitekehyksen mukaista englanninkielistä varhaiskasvatusta (Primary Years Programme 3–12-vuotiaille) osana IB-jatkumoa varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle.

Tikkurilan alueen päiväkotien palveluverkossa on huomattavissa määrin 1980–90-luvuilla rakennettuja tiloja ja osa olemassa olevista tiloista täytyy

päiväkotiverkkoselvitysten mukaisesti korvata kokonaan uusilla tiloilla. Osassa tiloista tulee ajankohtaiseksi tehdä osa- ja peruskorjauksia tai toiminnallisia ratkaisuja muun muassa ilmanvaihdon riittävyyden vuoksi, jotta tilat vastaavat varhaiskasvatuksen toiminnan tarpeita. Olemassa olevan palveluverkon osalta vuokra- ja paviljonkitiloista siirtyminen pysyvämpiin tilaratkaisuihin tulee lisäksi haastamaan palveluverkon kehittämistä tulevinä vuosina.

Perusopetus

Tikkurilan alueen voimakas kasvu edellyttää palveluverkossa nopeita ratkaisuja, jotta lapset mahtuvat alueen kouluihin. Alueen kaikkien koulujen käyttöaste on erittäin korkea ja oppilaita muuttaa alueelle jatkuvasti. Väestöennusteen 2021–2031 mukaan Tikkurilan alueelle tarvitaan tarkasteluajanjaksolla yksi uusi yhtenäiskoulu, mutta tontteja tulee varata myös ajanjakson jälkeistä perusopetusikäisten määrän kasvua varten.

Alueellisten vaativan erityisen tuen ryhmien, kuten vammaisopetuksen sekä etappi- ja pajaryhmien, tulee jatkossakin mahtua Tikkurilan alueen kouluihin, jottei erityisen tuen oppilaiden koulumatkoista muodostu liian pitkiä. Myös tämä lisää tarvetta perusopetuksen lisätiloille Tikkurilan alueella.

Viertolan alakoulun ruotsin kielikylpyopetus tulee jatkumaan opetuslautakunnan päätöksen mukaisesti Peltolan yläkoulussa kielikylpyoppilaiden saavuttaessa yläkouluiän vuonna 2023.

Tikkurilan alueelle on tavoitteena tarjota englanninkielistä opetusta myös kansainvälisen IB-viitekehyksen mukaisesti Primary Years Programme (3–12-vuotiaille) ja Middle Years Programme (11–16-vuotiaille) -opetuksessa. Tämän jälkeen pystytettiin tarjoamaan englanninkielistä opetusta IB-linjan jatkumossa, joka alkaa varhaiskasvatuksesta ja ulottuu toiselle asteelle saakka. IB-jatkumon rakentaminen olisi tarkoituksenmukaisinta jo olemassa olevan ja vielä laajentuvan toisen asteen IB-koulutuksen (lukio ja ammatillinen) läheisyyteen Tikkurilaan.

Tikkurilan 400 oppilaan väistöpaviljonki palvelee alueen koulujen väistötarvetta peruskorjausten ajan. Väistötilaa käyttävät Jokiniemen koulun lisäksi Simonkallion koulu ja mahdollisesti Viertolan koulu peruskorjausten aikana. Näiden väistötarpeiden jälkeen tulee tarkastella Tikkurilan väistöpaviljongin tarvetta vastaanottaa alueen kasvavaa oppilasmäärää osana Peltolan koulua. Alueen oppilaspaikkamäärän riittävyttä suhteessa perusopetusikäisten määrään seurataan vuosittain.

Peltolan koulun ja Tikkurilan väistöpaviljongin oppilaat (yhteensä noin 1100 oppilasta) käyttävät liikuntatiloina Tikkurilan urheilupuiston tiloja, koska koulutiloissa ei ole omaa liikuntasalia. Liikuntapuiston tilojen kuntoa ja kapasiteettia tulisikin tarkastella myös tästä näkökulmasta, jotta tilat riittävät päivisin seurojen lisäksi myös koulujen käyttöön.

Toinen aste

Varian toimintoja tullaan keskittämään Tikkurilan Oppimiskampukselle ja Hiekkaharjuun. Näin muodostuva Varia Oppimiskampus on osa ammatillisen koulutuksen keskittämisen strategiaa, jolla uudistetaan oppilaitosta vastaamaan nykypäivän tarpeisiin ja tehostetaan tilatehokkuutta.

Oppimiskampukseen toteutetaan myös lisäpaikkoja Tikkurilan lukiolle, joka mahdollistaa myös IB Diploma Programmen aloituspaikkojen lisäämisen. Varia on käynnistämässä myös IB-jatkumoon kuuluvan Career-related Programme -koulutuksen, joka tulee myös sijoittumaan kampusalueelle.

3.1.3 Kaupunkikulttuurin palvelut

Kirjastopalvelut

Tikkurilan kirjastotalo on pinta-alaltaan suurin ja kävijämäärältään Myyrmäen jälkeen Vantaan toiseksi suurin kirjasto. Tikkurilan kirjastolla on vuosittain noin 450 000 kävijää. Kävijämäärien kasvuun vastataan toteuttamalla kirjastotalon peruskorjaus tarkasteluajanjakson aikana. Tämä mahdollistaa myös omatoimikirjaston mahdollisuuksien huomioimisen osaan uudistettavista tiloista. Peruskorjauksen ajaksi kirjaston toimintoja siirretään väistötiloihin.

Aikuisopisto

Vantaan aikuisopiston kurssitoiminta ja maahanmuuttajien opetus toimii 1960-luvulla valmistuneessa Lummetie 5:n Opistotalossa. Opistotalon rakennukset ovat tulossa peruskorjausikään ja vaihtoehtona korjausinvestoinneille on aikuisopiston toiminnan siirtäminen Jokiniemeen toteutettavalle Vantaan Oppimiskampukselle. Uusia tiloja tarvitaan myös laajenevan aikuisten perusopetuksen tarpeisiin. Toimintojen keskittämällä oppimiskampukselle saavutetaan hyötyjä tilojen yhteiskäytön ja eri toimijoiden välisen yhteistyön lisääntyessä.

Kuntalaispalvelut

Yksi Vantaa-infon asiointipisteistä sijaitsee Tikkurilassa, Dixin kauppakeskuksessa. Alueella on tarvetta nykyaikaisemmille ja erilaisiin tarpeisiin hyödynnettäville palvelutiloille, sillä asiakaspalvelun painopiste on siirtynyt kassa-asioinnista palveluneuvontaan ja digituen tarve eri väestöryhmissä kasvaa jatkuvasti. Virtuaali- ja etäpalvelujen kasvava käyttö synnyttää tarvetta digitaalisten laitteiden käytönopastukselle ja neuvonnalle sekä digipalvelujen käyttämiseen soveltuvia tiloja. Vantaa-infon muuttamista palvelutoriksi ja sen mahdollista sijoittumista osaksi Oppimiskampusta selvitetään. Käyntiasioinnin mahdollistaminen on tärkeää asiakkaille.

Tikkurilan asukastila sijaitsee Tikkurilan keskuksessa hyvien kulkuyhteyksien päässä. Samassa rakennuksessa on nuorisotila ja työllisyyspalveluiden palveluita. Asukastila toimii avoimena kohtaamispaikkana, ja järjestöt, yhteisöt ja asukkaat voivat varata sen tiloja käyttöönsä. Lisäksi suuralueella toimii Simonkylässä sijaitseva kansalaistoiminnan keskus Leinikki, joka on palvelusopimuksella annettu Järjestörinki ry:n ylläpidettäväksi. Tikkurilan kehittyessä seurataan väestöennusteita ja käyttäjien toiveita ja pyritään etsimään ratkaisuja muuttuviin tilatarpeisiin.

Kulttuuripalvelut

Tikkurilassa merkittävänä kulttuurikeskittymänä toimivat Jokirannan alueen taide- ja kulttuurikohteet. Tikkurilan jokirannasta halutaan toiminnallinen ja aktiivinen kaupunkikulttuurin olohuone sekä urbaanin monimuotoisuuden laboratorio, jossa huomioidaan alueen identiteetin kannalta tärkeät historian kerrostumat sekä luodaan mahdollisuuksia taide- ja tiedesisällöille.

Lastenkulttuurin palveluja Tikkurilassa kehitetään edelleen. Lastenkulttuuritalo Pessin nykyisissä tiloissa on mahdollista tavoittaa vuosittain noin 15 000 kävijää. Lapsiperheiden määrän kasvaessa lastenkulttuurin palvelujen tulee olosuhteiltaan säilyä kaikille vantaalaisille saavutettavana ja tilojen tulee mahdollistaa monimuotoinen ja laadukkaan ammattimainen toiminta. Pessin nykyisten tilojen vuokrasopimus päättyy aikaisintaan 31.3.2026. Lapsiperheiden määrän kasvaessa on ratkaistava lastenkulttuurille isompien sekä ammattimaiseen teatteri- ja esitystoimintaan soveltuvien tilojen toteuttaminen Tikkurilassa.

Orvokin kulttuurikeskuksessa on musiikkiopiston ja kuvataidekoulun hallinto- ja opetustilat sekä Orvokkisali, joka on varustettu teatteritekniikalla. 100-paikkaisessa salissa järjestetään isoja lasten tapahtumia ja -leirejä, kokouksia, seminaareja ja juhlia. Suunnitelmakaudella lisätään salin ja luokkien monikäyttöisyyttä.

Musiikkiopistolla on Tikkurilassa Orvokin lisäksi myös toinen opetuspiste Tikkurilan kirjastotalossa. Siellä on opetustilojen lisäksi 140-paikkainen Lummesali, jossa järjestetään noin 100 konserttia ja tapahtumaa vuodessa. Niihin osallistuu arviolta noin 6 400 henkilöä. Tarkasteluajanjaksolla kirjastotalon peruskorjauksen yhteydessä salin toiminnallisuutta parannetaan.

Vantaan kaupunginmuseo sijaitsee Tikkurilan vanhalla rautatieasemalla. Museo toimii historian, kulttuuriperinnön ja kulttuuriympäristön asiantuntijana ja oppimisympäristönä Vantaalla. Asemarakennuksessa on esillä museon vaihtuvia näyttelyitä alueen historiasta. Yleisötilojen lisäksi asemalla on museon toimistotiloja. Museon koelmapalvelut toimivat Hiekkaharjun koulun pohjakerroksessa museolle muokatuissa tiloissa.

Viime vuosien aikana museorakennuksessa on tehty useita kunnostusremontteja ja esteettömyyttä on parannettu muun muassa rakentamalla hissi. Seuraavien vuosien kehittämisprojekti tapahtuu museon ulkopuolella, kun Carl Albert Adelfeltin aukiosta kunnostetaan korkeatasoinen kaupunkitila julkinen taide keskiössä. Edelfeltin aukiolle ja Veteraanipuistoon on suunnitteilla Teija ja Pekka Isorätyän Kohtalokas myöhästyminen -taidekonsepti.

Tikkurilassa esittävän taiteen osalta Kaupunkikulttuurin palveluverkkoa täydentää Teatteri Vantaan Silkkisali ja Tanssiteatteri Raatikon sali, joissa molemmissa yleisöpaikkoja on noin 200.

Liikuntapalvelut

Tikkurilassa kaupunkikulttuurin palvelujen erityinen kehittämistarve kohdistuu Tikkurilan urheilupuiston alueelle. Tikkurilan urheilupuisto on väestöltään kasvavan Tikkurilan suuralueen keskeinen urheilu- ja liikuntapaikka. Urheilupuiston kehittämisestä on laadittu yleissuunnitelma, joka sisältää alueen kehittämisvision vuoteen 2050. Yleissuunnitelma kattaa nykyisen urheilupuiston sekä siihen rajautuvat Peltolan koulun ja päiväkodin pihat sekä viereisen Sovintopuiston alueen. Urheilupuistosta luodaan monipuolinen palveluiden keskus, joka tarjoaa nykyaikaiset puitteet niin kovatasoiselle joukkueurheilulle, jokapäiväiselle perheliikunnalle kuin alueen koulujen liikunnan opetuksellekin.

Yleissuunnitelman toteuttaminen tapahtuu vaiheittain. Koska urheilupuiston toteuttaminen edellyttää muutoksia alueen liikennejärjestelyihin ja maanalaiseen infraan,

on toteutus luontevaa aloittaa nykyisten kenttien ja niihin liittyvien rakennusten uudistamisella. Urheilupuistoon toteutetaan uudet kentät, katsomot ja huoltotilat sekä jalkapallohalli. Yleissuunnitelmassa pitkän ajan tavoitteena on korvata nykyinen urheilutalo ja jäähallit uusilla laajempia ja monipuolisempia palveluita tarjoavilla rakennuksilla. Urheilupuistoon on investointisuunnitelmassa varauduttu toteuttamaan uusi liikuntahalli. Myöhemmin toteutettavaksi tulee uusi jäähalli sekä uimahallin laajennus. Lisäksi Tikkurilan suuralueen lähiliikuntapalveluita kehitetään koulujen ja päiväkotien pihojen parantamisella ja lähiliikuntapaikkoja toteuttamalla ja Hiekkaharjun liikuntapuiston ulkoliikuntapalveluita ylläpidetään.

Nuorisopalvelut

Tikkurilan nuorisotilat toimivat Tikkurilan keskuksessa Nuorten monitoimitila Liidossa sekä alueellisena lähipalveluna Hiekkaharjussa. Liidossa toimii lisäksi nuorten työpajoja (Kädentaito-, kulttuuri- ja keittiöpaja), pelitalo sekä nuorten ja nuortenaikuisten palvelupiste Ohjaamo. Etsivän nuorisotyön olosuhteita parannetaan tekemällä Ratatien Kipinä-taloon peruskorjauksia.

Tikkurilassa kulttuurisen nuorisotyön keskus on Kulttuuritehdas Vernissa. Kulttuuritehdas Vernissassa järjestetään vuosittain noin 200 konserttia, teatteriesitystä tai muuta tapahtumaa, jotka tavoittavat yleisöä noin 30 000–35 000 henkeä. Vernissan yleisökapasiteetti on enintään 250 henkeä ja istumapaikoilla 100 henkeä. Alun perin vernissatehtaana toiminut Vernissan rakennus peruskorjataan kunnioittaen sen kulttuurihistoriallisesti ja kaupunkikuvallisesti merkittäviä arvoja. Peruskorjauksen yhteydessä Vernissaan toteutetaan nykyaikaiset puitteet nuorten animaatio-, kuvataide-, musiikki-, tanssi-, teatteri- ja videotaidetoiminnalle sekä uusitut esitystilat. Peruskorjauksen aikana Vernissan toimintoja siirretään väistötiloihin.

3.1.4 Kaupunkiympäristön palvelut

Tikkurilassa maankäytön ja palveluiden näkökulmasta tavoitteena on voimakkaasti kasvavan keskuksen palvelutason kehittäminen ja lisääminen tarvetta vastaavaksi sekä keskukselle tyypillinen palveluiden ja muiden keskustoimintojen sekoittunut rakenne. Tikkurila on pääosin rakennettu alue ja se tiivistyy täydennysrakentamalla. Saavutettavuus on Tikkurilan keskuksen valtti ja tukee palveluiden sijoittumista keskuksen yhteyteen, joita tarkastellaan mahdollisuuksien mukaan kävelyetäisyydelle raideliikenteen asemista ja pysäkeistä. Vantaan ratikan myötä yhä suurempi osa Tikkurilasta olisi raideliikenteen äärellä. Jo rakennetulla alueella uusia tontteja ei aina ole, siksi tulee tarkastella myös erillisistä päiväkotirakennuksista eroavia vaihtoehtoisia ratkaisuja. Keskusalueiden lisäksi palveluille etsitään tilaa lähiympäristöstä keskusalueen ulkopuolelta. Tikkurilan hallinnollisen keskuksen julkinen kaupunkitila on merkittävä palvelu, ja asemanseudun ja laajentuvien kävelypainotteisten alueiden kehittäminen on tärkeä osa alueen muutosta.

Jokiniemen kampusalueelle suunnitellaan uutta tiivistä kampusympäristöä oppimiskampukselle ja sen toimintaa tukeville toiminnoille, kuten työpaikoille, asumiselle sekä palveluille. Oppimiskampus sijoittuvat kaupungin palveluista ainakin Tikkurilan lukion ja Varian uudisrakennukset sekä Kasvupalvelut. Jokiniemen kampusalueesta suunnitellaan innovatiivista ja monipuolista kantakaupunkia keskeiselle, helposti saavutettavalle ja näkyvälle paikalle pääradan varteen. Tavoitteena on joustava kaupunkirakenne, joka sallii erilaisten toimintojen sijoittumisen alueelle.

Tikkurila Oyj sekä Vantaan kaupunki kehittävät yhteistyössä Tikkurilan Värитеhtaan aluetta ja ovat järjestäneet alueelle kansainvälisen kutsukilpailun 2022. Kilpailulla haetaan vaihtoehtoisia ja toteuttamiskelpoisia ideoita sekä mitoitusta Tikkurilan nykyiseen keskustaan kiinteästi liittyvän kantakaupunginosan suunnitteluun. Kilpailun lopputuloksen perusteella alueelle valmistellaan kaavarunko tulevien asemakaavamuutosten pohjaksi. Alueen asemakaavoitus sekä alueen toteuttaminen tulevat tapahtumaan vaiheittain. Uuden kaupunginosan tulee korostaa alueen kerroksellista historiaa, alueen kulttuuriperintöä ja rakennusperintökohteita sekä vahvistaa Keravanjoen merkitystä yhteisenä kaupunkitilana ja puistona. Lisäksi haetaan ideoita siitä, millaista on uusi aktiivinen ja kestävä kaupunkilaisuus sekä kaupunkielämä muun muassa asumisen, työnteon, palveluiden, liikkumisen ja virkistystyksen suhteen. Alueella tulee tarkastella myös elinkaarikestävyyttä, energiatehokkuutta sekä hiilineutraaliutta.

Vantaan kaupunki järjesti vuoden 2021 aikana avoimen liikepaikanluovutuskilpailun Tikkurilan jokirantaan sijoittuvan liikepaikan toimijan ja rakennuttajan valitsemiseksi. Alue luovutetaan pitkäaikaisella vuokrasopimuksella liikepaikaksi sauna-ravintolan ja siihen liittyvien toimintojen sijoituspaikaksi. Rakentamatonta osaa joenvarren yleissuunnitelmasta päivitetään vuoden 2022 aikana. Työssä tutkitaan mm. saunaravintolan, esiintymislavan sekä erilaisten liikuntatoimintojen sijoittumista jokivarren alueelle.

Tikkurilan keskuksesta on erinomaiset yhteydet eri puolella Vantaata, lähiseutua sekä koko Suomeenkin. Joukkoliikenteen yhteyksiä tarjoavat Kehärata, Päärata sekä lukuisat bussilinjat. Tikkurilan aseman lisäksi suuralueella sijaitsee myös Hiekkaharjun asema.

Runkolinja 570 aloitti liikennöinnin syksyllä 2021 reitillä Mellunmäki–Hakunila – Tikkurila–Aviapolis–Lentoasema. Pääosin samalla reitille on parhaillaan suunnitteilla Vantaan ratikka, joka toteutuessaan parantaisi entisestään yhteyden laatutasoa ja toisi raideliikenteen myös Itä-Vantaan suuntaan.

Pyöräliikenteen baanoja on esitetty yleiskaavassa Päärataa mukailleen Helsingistä Korsoon Tikkurilan läpi sekä Tikkurilasta Hakunilan sekä Aviapoliksen ja sieltä Myyrmäen ja Kivistön suuntiin. Autoliikennettä erityisesti palvelevia pääteitä ovat alueella Kehä III ja Tuusulanväylä.

Tikkurilan keskuksen Tikkuraittia ja Asematietä kehitetään erityisesti kävely-ympäristöinä mikä tuo aikanaan kävelijälle sujuvan ja viihtyisän yhteyden juna-asemalta Tikkuraitin palveluihin asti. Aseman useammat liityntäpysäköintipaikat sekä autoille että pyörille mahdollistavat erilaiset matkaketjut. Tikkurilan eteläisessä alikulussa on myös 160-paikkainen kameravalvottu pyöräpysäköintihalli, jonne pääsee HSL:n matkakortilla. Lisäksi Tikkurilan alueella on käytettävissä kaupunkipyöriä.

Tikkurilan keskukseen on ratikan lisäksi suunnitteilla merkittäviä lähivuosien katu-ympäristön saneerauskohteita, kuten Tikkuraitti, Asematien länsiosa sekä Carl Albert Edelfeltin aukio. Kielotietä kehitetään kaupunkibulevardina ohjaamalla etelä-pohjoissuuntaista läpiajoa Talvikkitielle. Tikkurilan jokirantaa kehitetään edelleen virkistyskohteena.

3.1.5 Kasvupalvelut

Tikkurilassa sijaitsee työllisyyden kuntakokeilun asiointipisteet kahdessa eri osoitteessa. Palvelupisteissä sijaitsevat nuorten ja aikuisten matalan kynnyksen palvelut sekä ajanvarauksella toteutettavat palvelut. Lisäksi Tikkurilassa sijaitsevat maahanmuuttajien osaamiskeskuksen palvelut.

Kuntouttavan työtoiminnan valmennustalo Luxi sijaitsee Tikkurilassa Lummetiellä. Kuntouttavan työtoiminnan järjestämisvastuu siirtyy hyvinvointialueelle 1.1.2023. Tämä tarkoittaa, että valmennustalojen (Luxi, Reeli ja Koutsi) toiminnat siirtyvät hyvinvointialueiden palveluksi.

Työllisyyspalveluiden toimitiloihin Tikkurilaan on tarvittu lisätilaa sekä asiakastyöhön että hallinnollisiin tehtäviin. Toistaiseksi tämä on pystytty toteuttamaan vuokraamalla lisätilaa nykyisestä toimipisteestä. Tikkurilan lisäksi tilaa on etsitty myös muualta Vantaalta, junaradan varresta. Tämän uuden palvelupisteen tarkempi sijainti selviää kevään 2022 aikana.

TE2024 uudistus tiivistää entisestään Vantaan Työllisyyspalveluiden ja Elinkeino- ja palveluiden yhteistyötä ja palvelukokonaisuutta kehitetään niin uusien lakisääteisten tehtävien myötä. Tätä kokonaisuutta tukee myös kaupungin kärkihanke, Oppimiskampus, jonka on tarkoitus sijoittua jatkossa Tikkurilan Jokiniemeen. Oppimiskampus kokoaa yhteen kaupungin työllisyyspalvelut, elinkeinopalvelut ja koulutustarjontaa, tukee vantaalaisten jatkuvaa oppimista ja toimii innovaatioalustana, tarjoten toimitilaa myös yrityksille. Työnhakija- ja työnantaja-asiakkaat saavat palvelua ns. "yhdessä luukun" periaatteella ja osaavan työvoiman saatavuuteen pystytään vaikuttamaan entistä paremmin.

3.2 Myyrmäki

Myyrmäen sijainti on keskeinen luoteisella pääkaupunkiseudulla, lentokentän ja Otaniemi-Keilaniemen puolivälissä ja lyhyellä Kehärataetäisyydellä Helsingin keskustaan. Pääväylät Hämeenlinnaan ja Vihtiin sekä Porin suuntaan kulkevat Myyrmäen kummaltakin puolelta. Nämä yhteydet ja alueen näkyvyys niillä on kehityksen peruspilareita.

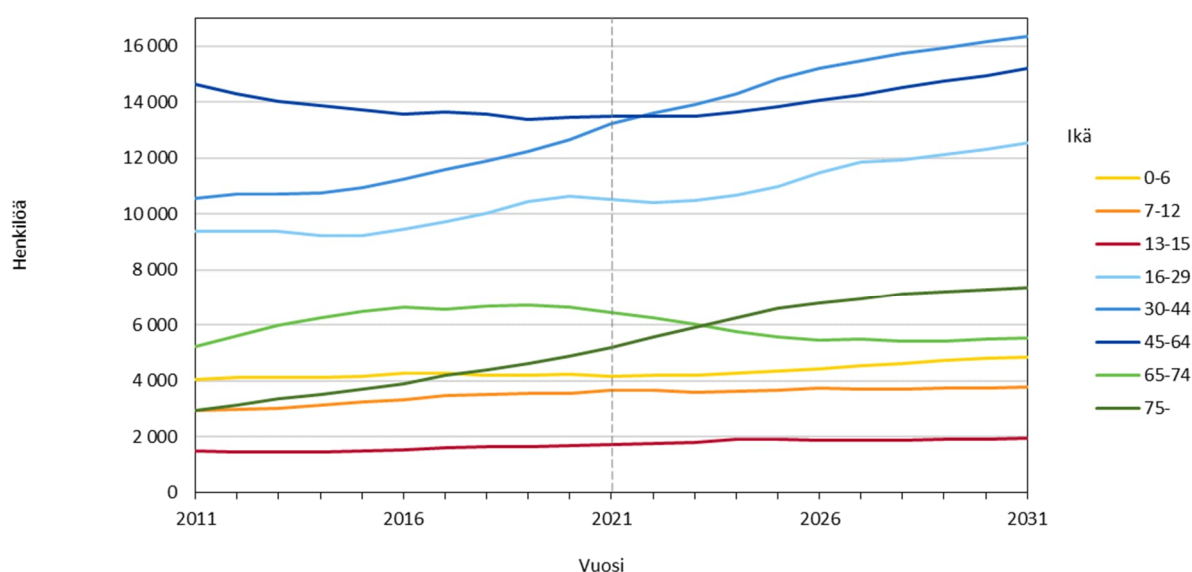
Myyrmäessä on työpaikkatarjonnan ohella laaja palvelutarjonta ja monipuolinen asuntojakauma. Myyrmäen kaupunginosassa asukkaita on noin 14 500 ja työpaikkoja melkein 5 700 eri kokoisissa yrityksissä ja julkisissa laitoksissa. Kaupungin osan liike-elämää kehitellään sekä ruohonjuuritasolla että isompien yritysten sijoitumismahdollisuuksia edistäen.

Myyrmäen fyysinen rakenne on rationaaliseen 70-luvun konstruktivistiseen ruutu-kaavaan perustuva, mutta silti vaihteleva. Eri ilmeisiä rakennuksia löytyy joka vuosikymmeneltä 70-luvusta lähtien. Kävelykeskustaa kehitetään aseman läheisyyteen, jossa myös tiivistetään kaupunkirakennetta ja rakennetaan lisää liiketiloja aktiivisen Myyrmäen raitin ympärille. Myyr York Downtown nimellä kulkeva keskuksen uudistamisprojekti tuo Myyrmäkeen tiivistä asumista sekä liike- ja toimitiloja aivan

aseman läheisyyteen Myyrmäen liike-elämä pyritään myös aktivoimaan muun muassa niin sanotulla Myyrmäki Business Avenue (MyBA) -hankkeella, jolla poikkihallinnollisesti edistetään uutta aktiivista liiketoimintaa ja tiiviistä elävää kaupunkitilan muodostusta.

3.2.1 Väestönkehitys

Myyrmäen suuralueella asuu yli 58 000 henkilöä, joten se on väestömäärältään Vantaan suurin suuralue. Suuralueen osuus Vantaan väestöstä on noin neljäsosa. Alueen väestön määrän ennustetaan kasvavan seuraavan kymmenvuotiskauden aikana yli 9 000 asukkaalla. Kasvua on koko kymmenvuotiskauden ajan. Ikäryhmistä suhteellisesti eniten kasvaa 35–45-vuotiaiden ja 75 vuotta täyttäneiden ikäryhmät, joiden molempien ennustetaan kasvavan yli 2 000 henkilöllä vuoteen 2031 mennessä. Vastaavasti 65–74-vuotiaiden ikäryhmän koko pienenee noin 900 henkilöllä. Alle kouluikäisten, 0–6-vuotiaiden ryhmän ennustetaan kasvavan noin 700:lla ja kouluikäisten noin 150 lapsella. Työikäisten määrä lisääntyy lähes 7 000 henkilöllä (kuvio 3). Suuralueen kaupunginosista eniten kasvaa Myyrmäki, jossa kasvua on noin 4 700 henkilöä, ja Martinlaakso, jossa asukkaiden määrä lisääntyy noin 2 200 henkilöllä. Väestönkasvu jakautuu Myyrmäessä ja Martinlaaksossa tasaisesti koko ennustekaudelle 2022–2031. (Vantaan väestöennuste 2021.)

Kuvio 3. Vantaan väestöennuste 2021. Myyrmäen suuralueen väestön määrän muutos ikäryhmittäin 2011–2031.

3.2.2 Kasvatuksen ja oppimisen palvelut

Varhaiskasvatus

Myyrmäen suuralueen nykyinen toimitilaverkko ei riitä kattamaan väestöennusteseen perustuvaa varhaiskasvatusikäisten lasten määrän kasvua, minkä vuoksi alueelle tarvitaan useita uusia investointeja. Haasteena tämän lisäksi on alueen kehittyminen tiivistämällä kaupunkirakennetta, jonka vuoksi uusia sijainteja optimikokoisille päiväkodeille on haasteellista löytää.

Myyrmäen päiväkotien palveluverkossa on huomattavissa määrin 1980–90-luvuilla rakennettuja tiloja. Osa palveluverkon olemassa olevista tiloista on päiväkotiverkko-selvitysten mukaisesti tarvetta korvata kokonaan uusilla tiloilla. Osassa tiloista tulee ajankohtaiseksi tehdä osa- ja peruskorjauksia tai toiminnallisia ratkaisuja muun muassa ilmanvaihdon riittävyyden vuoksi, jotta tilat vastaavat varhaiskasvatuksen toiminnan tarpeita.

Martinlaaksossa toteutetaan uudet korvaavat tilat ruotsinkieliselle varhaiskasvatukselle. Mårtensdal bildningsrum sisältää ruotsinkielisen päiväkodin ja peruskoulun.

Perusopetus

Myyrmäen alue on moni-ilmeinen ja asuinalueiden erilaisuus näkyy alueen kouluissa. Myyrmäen itäisellä alueella äidinkielenään muuta kuin suomea puhuvien oppilaiden osuus on kasvanut voimakkaasti viimeisen vuosikymmenen aikana. Monikielisen väestömäärän kasvu lisää muuntuvien pienryhmäopetustilojen tarvetta kouluissa. Alueella on tarjolla myös englanninkielistä opetusta Kaivokselan koulussa vuosiluokilla 1–6.

Myyrmäen läntisen alueen (Hämeenkylä, Askisto, Pähkinärinne, Rajatorppa) suomenkielisestä kouluverkosta tehdyn selvityksen mukaan alueen oppilaspaiikkojen kapasiteetti näyttäisi riittävän seuraavan kymmenvuotiskauden ajalle. Nykyisten enustejien perusteella ei alueella ole tarvetta uudisrakentamiselle tarkasteluajanjak-solla. Alueen koulujen tonteilla on jonkin verran käyttämätöntä rakennusoikeutta, jonka avulla voidaan tarvittaessa toteuttaa pienimuotoista lisätilan rakentamista kymmenvuotiskauden loppupuolella, jos se olisi tarpeen. Tyydyttäväkuntoiset Askis-ton koulun päärakennus ja lisärakennus sekä Pähkinärinteen koulu sekä kirjastora-kennus ovat esitetty korjattaviksi.

Myyrmäen itäisen alueen (Martinlaakso, Kivimäki, Kaivoksela, Uomarinne, Kilteri) suomenkielisestä kouluverkosta tehdyn selvityksen mukaan alueen oppilaspaiikko-jen kapasiteetti näyttää ylittyvän. Suurinta kasvu on yläkouluikäisten lasten mää-rässä.

Suurin palvelutarve kohdistuu Uomarinteen, Kaivokselan ja Kilterin kouluihin. Sano-malan aineopetustilat pystyvät vastaamaan yläkouluikäisten palvelutarpeeseen väli-aikaisesti, mutta ei pysyvästi. Seuraavalle kymmenelle vuodelle syntyvää yläkou-luikäisten opetustilojen vajetta ei pystytä paikkaamaan ympäröivien liikerakennus-ten tarjonnalla, aineopetusluokkien puutteesta johtuen. Uudisrakennuskoulun to-teuttaminen Varia Ojahaan tontille on perusteltua ja taloudellisesti järkevää. Sa-malle tontille on suunniteltu liikuntahallia.

Sanomala toimii sekä Kilterin koulun opetuspisteenä, että Myyrmäen alueen koulu-jen väistötilana Ojahaan koulun valmistumiseen saakka. Välttäväkuntoiset Kaivok-selan ja Kivimäen koulut ovat hyväksytyssä toimitilainvestointiohjelmassa peruskor-jausten listalla.

Toinen aste

Myyrmäessä Varian Ojahaantien toimipiste tulee poistumaan, ja uusi Varian toimi-piste valmistuu Vehkalaan. Vaskivuoren lukiota laajennetaan vastaamaan

paremmin lukion musiikinopetuksen tarpeisiin ja opiskelijamäärän kasvuun. Vaskivuoren lukiossa on erityistehtävä musiikin - ja tanssinopetuksessa sekä medialinja.

3.2.3 Kaupunkikulttuurin palvelut

Myyrmäen keskuksen uudisrakentamisen myötä kaupunkikulttuurin palveluille joudutaan etsimään uusia sijainteja. Tavoitteena on keskittää kaupunkikulttuurin palveluja Myyrmäen keskukseen rakennettavaan uuteen Kaupunkikulttuuritaloon. Kaupunkikulttuuritalosta on tavoitteena rakentaa alueen vetovoimaa kehittävä ja kaupunkikuvallisesti näyttävä keskus, joka tarjoaa monipuolisesti mahdollisuuksia kulttuuri- ja asukastoiminnalle.

Kirjastopalvelut

Myyrmäen väestön kasvaessa kirjasto tarvitsee isommat ja modernit tilat. Myyrmäen nykyinenkin kirjasto on kävijämäärältään Vantaan käytetyin kirjasto. Tavoitteena on toteuttaa Myyrmäen keskukseen rakennettavaan uuteen Kaupunkikulttuuritaloon kirjaston tarvitsemat tilat. Uudet tilat mahdollistavat uusien asukkaiden tarpeiden mukaisten palveluiden käyttöönoton. Kaupunkikulttuuritalon rakentamisen aikana kirjaston toiminta siirtyy väistötiloihin.

Martinlaakson kirjasto on hyvin saavutettavissa, mutta tiloissa on korjaustarpeita. Asukasmäärän kasvaessa kirjaston tilat eivät riitä toimivien ja vetovoimaisten kirjastopalvelujen järjestämiseen.

Pähkinärinteen kirjasto toimii lähikirjastona, tosin lähinnä aineiston noutopisteenä hyvässä yhteistyössä samoissa tiloissa nuorisopalveluiden kanssa.

Kuntalaispalvelut

Myyrmäen Vantaa-infon tilat sijaitsevat Myyrmäkitalossa, mutta asiointipiste siirtyy 2020-luvun lopulla valmistuvaan Kaupunkikulttuuritaloon. Vantaa-infon kävijämäärät ovat suuria tämänhetkisen tilan kokoon nähden. Asiakaspalvelun painopiste on siirtynyt kassa-asioinnista palveluneuvontaan ja digituen tarve eri väestöryhmissä kasvaa jatkuvasti. Väkimäärän kasvaessa alueella on tarvetta nykyaikaisemmille ja erilaisiin tarpeisiin hyödynnettäville palvelutiloille. Virtuaali- ja etäpalvelujen kasvava käyttö synnyttää tarvetta digitaalisten laitteiden käytönopastukselle ja neuvonnalle sekä digipalvelujen käyttämiseen soveltuvia tiloja. Käyntiasioinnin mahdollistaminen on tärkeää asiakkaille.

Asukastila Myyrinki sijaitsee Myyrmäen keskuksessa kauppakeskus Isomyyrin yhteydessä. Avoimen kohtaamispaikkatoiminnan ohella asukastilan tiloissa on järjestöjen, yhteisöjen ja asukkaiden toimintaa. Asukastila siirtyy aikanaan uuteen Kaupunkikulttuuritaloon. Ennen Kaupunkikulttuuritalon valmistumista asukastila tarvitsee väistötilat. Uusien tilojen suunnittelussa on tärkeää etsiä ratkaisuja muuttuviin tilatarpeisiin. Myyrmäen suuralueella Vantaanlaaksossa sijaitsee myös kesä kautena avoinna oleva Bulders, joka on vantaalaisten eläkeläisjärjestöjen käytössä.

Kulttuuripalvelut

Vantaan taidemuseo Artsin tiloja Myyrmäkitalossa ei ole alun perin rakennettu taide-museokäyttöön. Artsin tilojen olosuhteet eivät tue kansainvälisesti vetovoimaisten näyttelyiden toteuttamista. Olosuhteet rajaavat pois taideryhmiä, kuten

paperipohjaiset teokset ja arvokkaammat teoslainat. Myyrmäen keskuksen rakentamistoimenpiteiden johdosta taidemuseon kokoelmia on jouduttu siirtämään pois Myyrmäkitalosta ulkoiseen säilytyspalveluun. Uuden taidemuseon sijoitusvaihtoehtoista on tehty selvitystä ja paras ratkaisu on rakentaa uusi nykyaikainen taidemuseo ja taiteen säilytys- ja konservointitilat uuden Kaupunkikulttuuritalon yhteyteen. Kaupunkikulttuuritalon rakentamisen ajaksi Taidemuseon toiminnalle etsitään väistötilat.

Myyrmäen uuden Kaupunkikulttuuritalon tulevan taidemuseon museaalisten olosuhteiden hallinta saatetaan sille tasolle, että kansainvälisten näyttelyiden tuominen Artsiin on mahdollista. Kaupunkikulttuuritalon suunnittelun ja väistöjen toteuttamisen yhteydessä taidekokoelmien konservointia ja säilytystä vaativat tilat järjestetään vastaavalle tasolle.

Lastenkulttuurikeskus Toteemin tilojen toiminnallisuutta pyritään parantamaan siten, että nykyisissä tiloissa voidaan edelleen toimia tarkasteluajanjakson lopulle. Tavoitteena on toteuttaa lastenkulttuurille uudet kasvavaan kysyntään vastaavat tilat uuteen kaupunkikulttuuritaloon.

Myyrmäkitalossa sijaitseva Kino Myyri tulee jatkossa täydentämään Kulttuurin palveluverkkoa niin elokuvateatterina kuin erilaisten tapahtumien ja yhteisöllisten kohtaamisten paikkana.

Musiikkiopisto ja aikuisopisto

Vantaan musiikkiopiston Patotien opetuspisteen sekä Vantaan aikuisopiston Myyringin pisteen toiminnat tullaan sijoittamaan Myyrmäen keskusta hyvien liikenneyhteyksien päähän. Palvelujen uudelleen sijoittamisella saadaan mahdollisuuksia parantaa tilojen toiminnallisuutta ja kehittää tilojen yhteiskäyttöä muiden toimijoiden kanssa.

Liikuntapalvelut

Myyrmäen urheilupuiston monipuoliset palvelut yhdessä Kaivokselan, Vapaalan ja Martinlaakson liikuntapuistojen, Myyrmäen urheilutalon ja uimahallin, Martinlaakson uimahallin sekä Hämeenkyön liikuntahallin kanssa muodostavat tärkeän osan alueen palveluverkkoa. Suuralueen tarpeet liittyvät nykyisen palveluverkon ylläpitoon, Ojahaan yhtenäiskoulun liikuntahallin rakentamiseen sekä Myyrmäen uimahallin ja urheilutalon peruskorjaukseen. Rajatorpan kalliosuojan rauhanajan liikuntakäytön mahdollisuuksia parannetaan ja Martinlaakson uimahallin peruskorjausta jatketaan. Petikon ulkoilualueen palveluita kehitetään ja Vetokannaksen virkistysaluetta ylläpidetään. Alueen lähiliikuntapalveluita kehitetään koulujen ja päiväkotien pihojen parantamisella ja lähiliikuntapaikkoja toteuttamalla.

Nuorisopalvelut

Myyrmäen nuorisotila on Vantaan suurin monitoimitila, jossa käy nuoria ympäri pääkaupunkiseutua. Tiloja käyttävät myös monipuolisesti erilaiset asukasryhmät ja järjestöt. Myyrmäen keskuksen kehittämistoimenpiteiden seurauksena nuorisotilalle etsitään Myyrmäestä uudet tilat nuorten liikkumisen kannalta keskeiseltä paikalta. Tavoitteena on myöhemmin keskittää nuorten ja asukasryhmien toimintatiloja Myyrmäen keskuksen rakennettavaan uuteen Kaupunkikulttuuritaloon. Lähipalveluna toimii Martinlaakson ja Pähkinärinteiden nuorisotilat.

3.2.4 Kaupunkiympäristön palvelut

Maankäytön ja palveluiden näkökulmasta kaikkien kehitystoimien ytimenä on luoda Myyrmäestä vielä viihtyisämpi, monipuolisempi, ekologisempi ja hauskempi toiminna, kulttuurin

ja asumisen kukoistava keskus pääkaupunkiseudun luoteisosan navassa. Koulutusta tarjotaan Myyrmäessä sekä korkeatasoisten erikoislukioiden muodossa että kuulun Metropolia-ammattikorkeakoulun toimesta. Start up -toimintaa ollaan kehittämässä tämän opinahjon ympärillä sekä myös kulttuuripuolella, jossa Myyrmäki liike on kanavoinut menestyksekkäästi kansalaisaktivismia.

Myyrmäen suuralueella sijaitsee neljä juna-asemaa (Myyrmäki, Louhela, Martinlaakso ja Vantaankoski) ja kattava bussiliikenteen verkko. Runkolinja 30 (Eira–Kamppi–Munkkivuori–Myyrmäki) ja runkolinja 560 (Rastila (M)–Vuosaari (M)–Kontula (M)–Malmi–Myyrmäki) päättyvät Myyrmäkeen palvellen Myyrmäen eteläisimpiä alueita.

Syksyllä 2022 aloittavat runkolinjat 300 (Elielinaukio–Pähkinärinne–Myyrmäki) ja 400 (Elielinaukio–Martinlaakso–Vantaankoski) tulevat palvelemaan laajempia alueita. Poikittaisliikenne Espoon suuntaan paranee syksyllä 2023 runkolinjojen 520 (Martinlaakso–Myyrmäki–Leppävaara–Matinkylä) ja 530 (Myyrmäki–Jorvi–Espoon keskus–Matinkylä) aloittaessa liikennöinnin.

Autoliikenteen saavutettavuus on hyvä Vihdintien, Hämeenlinnanväylän ja Kehä III:n ansiosta. Liityntäpysäköintipaikkoja autoille on rajoitetusti saatavissa asemilla. Pitempimatkainen liityntäpysäköinti pyritään ohjaamaan aiemmin sijaitsevilla Vehkalan ja Kivistön liityntäpysäköintialueille. Pyöräliikenteen baanoja yleiskaavassa on esitetty Kivistön ja Tikkurilan suuntiin.

Myyrmäen keskuksen merkittäviä lähivuosien kunnallistekniikan investointikohteita ovat Luhtitie ja Kelokuusenmäki, Myyrmäen asemakorttelit, Paalutori ja Paalukylänpuiston sekä Rajatorpantien kaupunkibulevardi välillä Raappavuorentie–Jönsäksentie.

3.3 Aviapolis

Aviapoliksen lentokenttäkaupungista suunnitellaan tulevaisuuden visioissa kiehtova ja kansainvälinen solmukohta. Maankäytön näkökulmasta Aviapoliksesta halutaan resurssiviisauden edelläkävijä. Tiivis kaupunkirakenne sijoittuu ratikan varrelle olemassa olevan infrarakenteen äärelle. Säilytettävät metsäalueet ja urbaani kaupunkivihreä luovat tunnelmaa tiiviin kaupunkirakentamisen vastapainona. Asuin- että työpaikkakortteleiden piha-alueet istutetaan vehreiksi keitaiksi. Autot keskitetään pysäköintilaitoksiin. Pienet taskupuistot kortteleiden lomassa kutsuvat katsomaan kukkivia puita tai ihaillemaan taidetta.

Aviapoliksen keskus rakentuu Veromiehen kaupunginosaan Kehäradan aseman ympäristöön Aviabulevardin varrelle. Alueen kaupunkirakenne muuntuu seuraavien vuosikymmenien kuluessa logistiikkapainotteisesta alueesta vehreäksi ja

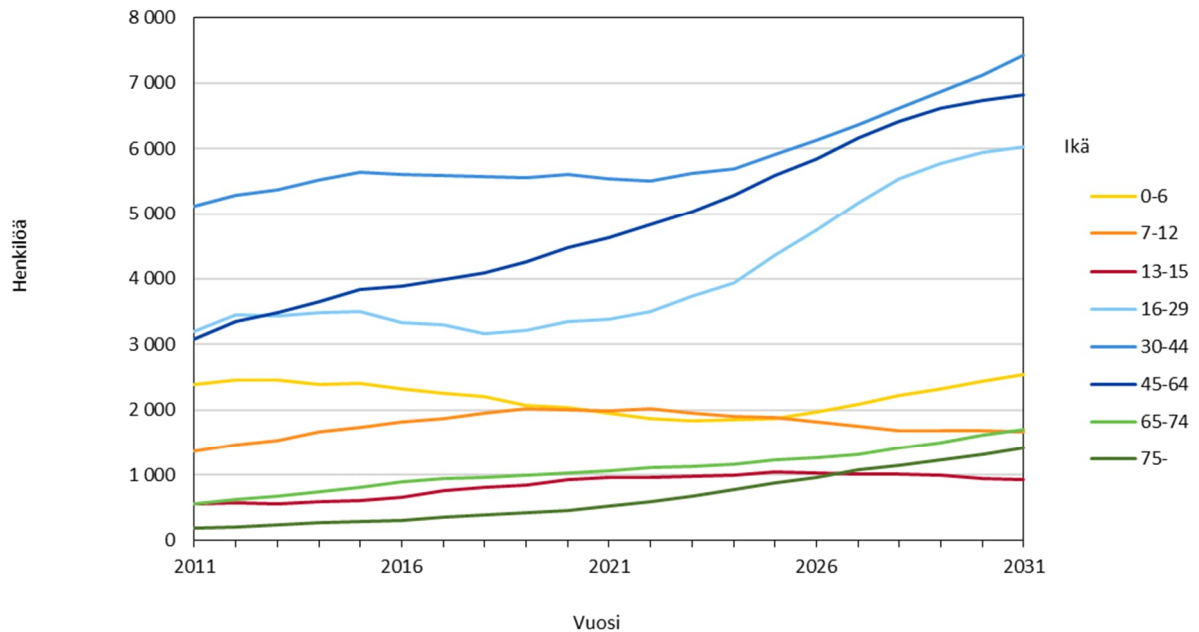
viihtyisäksi keskukseksi ja asuinalueeksi palveluineen ja työpaikkoineen. Keskuksessa yhdistyvät luonto, cityelämä ja lentokenttä kävely-ystävälliseksi lentokenttä-kaupungiksi. Aviabulevardi kivijalkakauppoineen tarjoaa laadukkaat puitteet cityelämälle. Uusi ilmailumuseo, Aviapoliksen lukio ja tapahtumatila Aviapolis X muodostavat vetovoimaisen kulttuurin, oppimisen ja tapahtumien kokonaisuuden Aviabulevardin varrelle. Tapahtumatila Aviapolis X on monitoiminen kohtaamispaikka alueen yrittäjille, työntekijöille ja kulttuurialan toimijoille sekä kaupungin toiminnoille. Samalla tila on esimerkki kestävästä rakentamisesta. Kävelyreitti ja ratikka kytkevät kaupunkikeskuksen ja lentokentän ainutlaatuisella tavalla.

Aviapolis on näyteikkunamme maailmalle: työ, ihmiset, inspiraatio ja innovaatiot sulautuvat yhteen. Joustavilla suunnitteluratkaisuilla mahdollistetaan sujuva arki ja työnteon monimuotoisuus, kuten mahdollisuus projektiluonteiseen työhön. Kansainvälinen työn ja oppisen keskus tarjoaa hyviä verkostoitumisen mahdollisuuksia, innostaa yhteistyöhön ja ideoimaan. Sijainti houkuttelee työnhakijoita ja opiskelijoita. Aviapolis on Vantaan suurin ja Suomen kasvavin keskus työlle ja yrittämiselle. Alueella on kymmeniä tuhansia työpaikkoja ja lentokenttä. Helsinki-Vantaan lentoaseman, lentoliikennetoimialan ja Aviapolis alueen merkitys on elintärkeää Suomen kansantaloudelle.

Aviapolikseen on helppo saapua autolla, junalla ja lentäen. Aviapoliksen suuralue on jo merkittävä toimisto-, hotelli- ja seudullisen kaupan keskittymä. Potentiaalia on tunnistettu kansainvälisistä lentoyhteyksistä hyötyville liikunta-, kulttuuri- ja elämyshankkeille. Alueen toimijat ovat laajasti sitoutuneet kestäväan kasvuun. Aviapolis on muotoisuudessaan ja ympäristöystävällisyydessään kansainvälisesti johtava esimerkkikohde muille lentokenttäkaupungeille.

3.3.1 Väestönkehitys

Aviapoliksen suuralueella asui vuoden 2021 alussa noin 20 000 henkilöä, mikä vastaa noin 8 prosentin osuutta koko Vantaan väestöstä. Aasukaiden määrän ennustetaan kasvavan seuraavan kymmenvuotiskauden aikana noin 8 500 henkilöllä kasvun painottuessa hieman enemmän jälkimmäiselle viisivuotisjaksolle. Alle kouluikäisten määrän ennakoidaan alueella lisääntyvän ennustejaksolla noin 600 lapsella ja kouluikäisten määrä puolestaan laskee noin 300 lapsella. Työikäisten määrä kasvaa 6 700 henkilöllä ja 65 vuotta täyttäneiden määrä noin 1 500 henkilöllä (kuvio 4). Aviapoliksen alueella suurin väestönkasvu kohdistuu runsaan uudisrakentamisen myötä Veromiehen kaupunginosaan, missä väestön määrän ennustetaan kasvavan yli 6 000 henkilöllä. Ylästössä väestön määrä lisääntyy noin 800, ja Pakkalahassa ja Tammistossa noin 500 henkilöllä. Muiden alueen kaupunginosien väkiluvun muutokset ovat pieniä. (Vantaan väestöennuste 2021.)

Kuvio 4. Vantaan väestöennuste 2021. Aviapoliksen suuralueen väestön määrän muutos ikäryhmittäin 2011–2031.

3.3.2 Kasvatuksen ja oppimisen palvelut

Varhaiskasvatus

Aviapoliksen alueen nykyinen toimitilaverkko ei riitä kattamaan väestöennusteen perustuvaa varhaiskasvatusikäisten lasten määrän kasvua, minkä vuoksi alueelle tarvitaan uusia investointeja. Etenkin uusilla rakentuvilla asuinalueilla palveluverkko tulee täydentymään uusilla päiväkodeilla. Osassa nykyisen palveluverkon tiloja tulee ajankohtaiseksi tehdä osa- ja peruskorjauksia, jotta tilat vastaavat varhaiskasvatuksen toiminnan tarpeita.

Perusopetus

Alueen koulutilojen suunnittelun haasteena on, että Aviapoliksen suuralueen Kehä III:n eteläpuolen perusopetusikäisten määrä on väestöennusteen mukaan laskeva, mutta Kehä III:n pohjoispuolelle rakentuvassa Aviapoliksen keskuksessa ja sen lähialueilla perusopetusikäisten määrä kasvaa. Aviapoliksen alueella ennustettu oppilasmäärän kääntyminen laskuun ei ole vielä toistaiseksi toteutunut.

Kehä III eteläpuolen koulut ottavat aluksi vastaan Kehä III pohjoispuolen kasvua, kunnes Atomi ja Muuran koulu valmistuvat. Veromiehen alueen rakentuminen ja oppilasmäärän kasvu edellyttää palveluverkolta riittäviä, oikea-aikaisia ratkaisuja, jotta lasten koulumatkat eivät kasva liian pitkiksi. Alueella toimii Vantaan kansainvälinen koulu, jossa perusopetus toteutetaan englanninkielisenä. Kansainväliseen kouluun tullaan myös alueen ulkopuolelta ja englanninkielisen koulutuksen kysyntä ylittää koulun nykyiset tilat, mikä tulee ottaa huomioon alueen koulutilaratkaisuissa.

Kehä III pohjoispuolen koulutilojen suunnittelussa on haasteena sopivan kokoisten koulutonttien löytäminen ilman melu- ja pienhiukkashaittaa. Kartanonkosken, Vantaan kansainvälinen koulu sekä Veromäen koulu käyttävät liikunnanopetuksessa ja

välituntikäytössä lähistöllä olevia liikuntakenttiä ja –puistoja. Osaa Veromäen koulun viereisestä puistosta suunnitellaan osoitettavan koulun käyttöön välitunti- ja liikunta-alueeksi.

Vantaan kansainvälisessä koulussa toteutetaan oppilasmäärän kasvusta johtuvia toiminnallisia tilamuutoksia. Veromäen koulu on hyväksytyssä investointiohjelmassa peruskorjausten listalla.

Toinen aste

Aviapoliksen Varian toimipiste tulee poistumaan Varian keskittäessä toimintojaan Vehkalaan, Tikkurilan oppimiskampukselle ja Hiekkaharjuun. Aviapoliksen lukio valmistuu hyvien kulkuyhteyksien päähän keskeiselle paikalle Aviapoliksen keskuksen alueelle. Kyseessä on 700 opiskelijan lukio, joka yhdessä Tikkurilan oppimiskampukselle sijoittuvan 300 lisäpaikan kanssa mahdollistaa aloituspaikkojen tarjoamisen noin 60 prosentille perusopetuksen päättävästä ikäluokasta.

3.3.3 Kaupunkikulttuurin palvelut

Kirjastopalvelut

Aviapoliksen alueella kirjastopalveluita tarjotaan tällä hetkellä Pointin kirjastossa Pakkalan alueella. Pointin kirjaston palvelut palvelevat sekä lähiseutua että kouluyhteisöä, ja se on edelleen tarpeellinen palvelu sijaitessaan Pakkalan alueella. Koko Aviapoliksen suuralueelle on ennustettu olevan noin 28 000 asukasta vuonna 2030, mikä lisää kirjastotilojen tarvetta alueella. Ennustetun väestönkasvun painotuksessa Veromiehen kaupunginosaan tarvitaan Veromieheen koko Aviapoliksen aluetta palveleva kirjasto. Uuden kirjaston tarve ajoittuu tarkasteluajanjakson loppupuolelle.

Saavutettavuuden kannalta paras sijainti uudelle kirjastolle olisi hyvien liikenneyhteyksien johdosta Aviapoliksen keskusalue. Aviapolis on myös työssäkäyntialue, joten kirjaston keskeinen sijainti lähellä liikenteen solmukohtia palvelisi myös alueella työssäkäyviä. Aviapoliksen alueen kirjastoa voidaan suunnitella myös alueen vetovoimatekijäksi, mikä tarjoaa mahdollisuuden yhdessä Ilmailumuseon kanssa toisen kiinnostavan vierailukohteen avaamiseen.

Kuntalaispalvelut

Aviapoliksen alueelta puuttuu asukastila. Alueen asukasmäärän kasvaessa on syytä huolehtia myös asukkaiden yhteisöllisistä tilatarpeista. Asukastilat toteutetaan tarvittaessa yhdessä vapaa-ajan palvelujen ja kirjaston kanssa.

Kulttuuripalvelut

Vantaan Aviapoliksen suuralueelle Veromieheen laaditaan taiteen yleissuunnitelma, joka tulee määrittelemään alueen taiteen suuntalinjoja. Tavoitteena on jäsentää kehittyvää Aviapolista taiteen keinoin ja luoda kansainvälinen kaupunkikeskus, jossa taide ja kulttuuri puhuttelevat eri kulttuureista tulevia toimijoita.

Lasten- ja nuorten taide- ja kulttuuriharrastustoiminta, kulttuurikasvatussuunnitelmaan perustuva tarjonta sekä lasten ja nuorten taiteen perusopetuksen nuorimpien oppilaiden opetus toteutetaan helposti saavutettavana lähipalveluna eli

yhteiskäyttötiloissa esimerkiksi päiväkodeissa, kouluissa, kirjastossa sekä mahdollisissa uusissa Kaupunkikulttuurin tiloissa.

Kulttuuri- ja taidetapahtumien järjestämisessä hyödynnetään alueella jo toimivia tai suunnitteilla olevia Vantaan kaupungin omistamia sekä yksityisiä tapahtumatiloja ja paikkoja, kuten esimerkiksi Aviapolis X, Backaksen kartanon alue ja tapahtumakeskus Puimala sekä Suomen Ilmailumuseo.

Liikuntapalvelut

Alueen väestönkasvu edellyttää Kartanonkosken liikuntapuiston ulkoliikunnan palveluiden ylläpitämisen lisäksi liikuntahallin toteuttamista yhtenäiskoulun yhteyteen, lähiliikuntapalveluiden kehittämistä asuinalueiden läheisyyteen ja koulujen ja päiväkotien pihoille alueen keski- ja pohjoisosaan sekä Aviapoliksen ja Kivistön suuralu- eiden asukkaita palvelevien uimahallin ja jäähallin toteuttamista.

Nuorisopalvelut

Lähipalveluna toimii Pakkalan nuorisotila. Normaalin nuorisotilatoiminnan lisäksi nuorisotilan pihapiirissä harrastetaan kaupunkiviljelyä nuorten kanssa. Piharaken- nuksissa on kesäkaudella myös eläinpihatoimintaa, joka on suunnattu lapsille, nuo- rille ja perheille.

Kasvavan nuorten määrän tarpeisiin on suunniteltu uutta pienimuotoista nuorisoti- laa Atomi –koulurakennushankkeen yhteyteen. Tuoreimman kaavoitustiedon va- lossa hanke on nuorisotilan osalta vanhentunut ja uusi sijoittuminen keskeisem- mälle paikalle on tarpeen. Koko suuraluetta palveleva nuorisotila rakentuu aseman seudulle joko palvelukeskuksen omaiseen tilaan, missä on muitakin julkisia palve- luita tai liiketilojen yhteyteen.

3.3.4 Kaupunkiympäristön palvelut

Aviapoliksessa maankäytön ja palveluiden näkökulmasta tavoitteena on asukas- määrän nähden palveluiden oikea-aikainen toteutuminen ja laadun paikkojen tun- nistaminen. Lentokenttäkaupungin läpi voi kulkea tulevaisuudessa ratikka sekä ja- lankulkijan ehdoilla suunniteltava Kiinnostavuuden kehä, joka yhdistää alueen pal- velut, aukiot ja raitit. Yllätyksellinen ja tunnistettava kaupunkitila tempaa kävelijän mukaansa ja tarjoaa elämyksiä, taidetta, historiaa sekä kulttuuria. Kaupallisia palve- luita keskitetään Aviapoliksen keskuksen lisäksi Muuran ja Huberilan aluekeskuk- siin.

Aviapoliksen suuralueella on kaksi juna-asemaa, lentoasema ja Aviapolis. Muuten alue on joukkoliikenteen osalta bussiliikenteen varassa. Kauppakeskus Jumbon ympäristö on keskeinen joukkoliikennekohde ja myös käytetty vaihtopaikka. Runko- linja 570 (Mellunmäki–Hakunila – Tikkurila–Aviapolis–Lentoasema) aloitti liikennöin- nin syksyllä 2021. Lisäksi suuralueella aloittaa syksyllä 2022 runkolinja 600 (Rauta- tientori–Kartanonkoski–Lentoasema). Suunnitteilla oleva Vantaan ratikka yhdistäisi raideliikenteen pariin suoraan muun muassa Jumbon ja useita asuinalueita.

Yleiskaavassa esitetyistä pyöräliikenteen baanoista alueen läpi kulkevat Lentoase- malta Helsinkiin johtava, Tikkurilan ja Kivistön välillä sekä Tikkurilan ja Myyrmäen välillä kulkevat baanat. Alueella on käytettävissä myös kaupunkipyöriä. Erityisesti

autoliikenteen saavutettavuuden kannalta keskeisiä läpikulkevia pääteitä ovat Kehä III ja Tuusulanväylä. Pidemmälle Suomeen ja maailmalle alueelta pääsee lentoaseman kautta.

Merkittäviä Aviapoliksen keskuksen kunnallistekniikan investointikohteita ovat Annefredin alueen kadut ja puistot (AUB) sekä Avia-aukio.

3.3.5 Kasvupalvelut

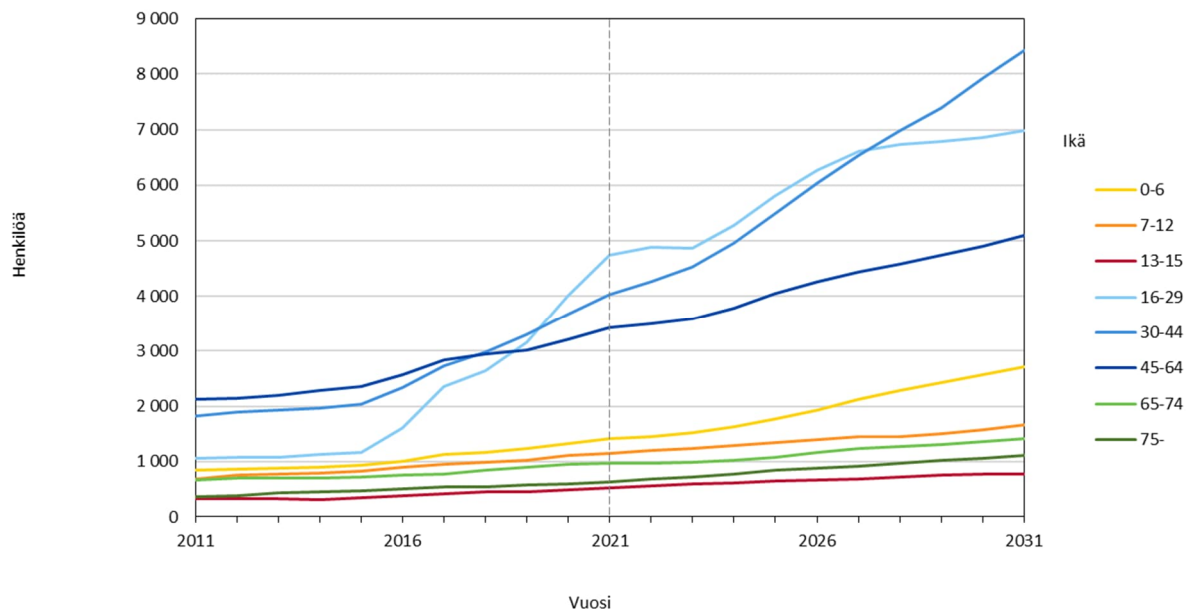
Kuntouttava työtoiminta ja sen myötä Työllisyyspalveluiden valmennustalo Koutsi, Tuupakassa siirtyy hyvinvointialueelle 1.1.2023. Valmennustalo on ollut Työllisyyspalveluiden ainoa toimipiste Aviapoliksen alueella. Työllisyyspalveluiden muut toimipisteet ovat sijoittuneet hyvien raideyhteyksien äärelle, pääosin Tikkurilaan jo nykyisellään. Jatkossa ne siirtyvät kokonaisuudessaan Oppimiskampukselle, Tikkurilan Jokiniemeen. Elinkeinopalvelut siirtyvät niin ikään Pakkalasta Tikkurilan Oppimiskampukselle.

3.4 Kivistö

Kivistön keskuksessa maankäytön suunnittelun tavoitteena on tiivis ja vihreä kahden aseman kaupunkikeskusta, joka tukeutuu tulevaisuudessa Kehäradan Kivistön ja Lapinkylän asemiin. Sekoittunut, pienimittakaavainen, inhimillisen kokoinen kaupunkirakenne tukee kävelyä ja kohtaamispaikkojen syntymistä kaupunkiympäristössä. Kivistön keskustassa suunnittelun lähtökohtana on ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen. Tärkein toimenpide ilmastonmuutoksen näkökulmasta on kaupunkielämän perustana oleva kävelykaupunki, jossa luonnon monimuotoisuus on maksimoitu. Kävelymatkan päässä Kivistön keskustasta avautuvat laajat metsäalueet sekä valtakunnallisesti arvokas Vantaanjokilaakson maisema-alue. Kivistön keskustan viherrakenteessa limittyvät nämä metsäisen Kivistön ja kulttuurimaiseman Kivistön identiteetit. Identiteettimaisemat luovat vahvaa paikan tuntua ja liittävät tiiviin keskustan viherverkoston luontevasti osaksi laajoja keskusaluetta ympäröiviä viheralueita. Tavoitteena on, että Kivistön keskusta on vihreä ja jokaisesta kodista pääsee yhtenäistä viherverkostoa pitkin laajoille virkistysalueille. Kivistön keskustaa asemakaavoitetaan ja rakennetaan vaiheittain tulevien vuosikymmenten aikana. Tulevaisuudessa Kivistön keskusta on lähipalveluiden kaupunki, jossa monipuoliset palvelut keskittyvät juna-asemien yhteyteen ja niiden välille kauppakatuja varsille. Kivistön keskusta tarjoaa tulevaisuudessa myös merkittävän määrän toimitilarakentamista ja työpaikkoja. Parhaillaan valmisteltavalla Kivistön tapahtuma-areenan asemakaavalla ja asemakaavamuutoksella mahdollistetaan Arena 3.3 -hanke: monitoimiareena ja hotelli sekä ravintola-, liike-, urheilu- ja toimistotilaa. Hankkeella on toteutuessaan valtakunnallista merkitystä niin kansainvälisten jalkapallo-otteluiden järjestämisessä kuin erilaisten kulttuuritilaisuuksien kuten konserttien järjestämisessä. Lisäksi Kivistön asemakortteleiden alueelle on parhaillaan suunnitteilla ja rakenteilla kaksi palvelukorttelia, joista toinen sisältää kaupallisten palvelujen lisäksi merkittävän määrän julkisia palveluja kuten kaupunkikulttuurikeskuksen, terveysaseman sekä bussiterminaalin.

3.4.1 Väestönkehitys

Kivistön suuralueella asuu kaikista suuralueista vähiten väestöä, vajaa 17 000 henkilöä. Alueen väestön määrän ennustetaan kasvavan vuosina 2021–2031 noin 11 000 henkilöllä. Alueen osuus koko kaupungin väestön määrästä kasvaa noin 10 prosenttiin nykyisestä 7 prosentista. Kasvu painottuu hieman enemmän ensimmäiselle viisivuotisjaksolle. Alueen työikäisten määrä kasvaa noin 8 300 henkilöllä. Eri-tyisesti kasvaa 25–44-vuotiaiden ikäryhmät. Alle kouluikäisten määrä kasvaa noin 1 300 lapsella ja kouluikäisten määrä 500 lapsella (kuvio 5). Kivistön suuralueen kasvu kohdistuu uudisrakentamisen seurauksena Kivistön ja Keimolan kaupungin-osiin. Kivistön kaupunginosaan ennakoidaan tulevan uutta väestöä noin 9 000 ja Keimolan kaupunginosaan 2 000 henkilöä. Keimolassa väestönlisäys on voimakkaampaa ensimmäisellä viisivuotiskaudella ja Kivistössä väestönkasvu jakautuu tasaisemmin koko ennustekaudelle. Muiden alueen kaupunginosien väkiluvun muutokset ovat pieniä. (Vantaan väestöennuste 2021.)

Kuvio 5. Vantaan väestöennuste 2021. Kivistön suuralueen väestön määrän muutos ikäryhmittäin 2011–2031.

3.4.2 Kasvatuksen ja oppimisen palvelut

Varhaiskasvatus

Kivistön alueen nykyinen toimitilaverkko ei riitä kattamaan väestöennusteeseen perustuvaa varhaiskasvatusikäisten lasten määrän kasvua, minkä vuoksi alueelle tarvitaan uusia investointeja. Kivistön alueen palveluverkko täydentyy lasten määrän voimakkaasta kasvusta johtuen useilla uusilla päiväkodeilla uusilla rakentuvilla alueilla. Väestöennusteen mukaan Kivistön alueelle tarvitaan 5 uutta päiväkotia seuraavalla kymmenvuotiskaudella.

Perusopetus

Kivistön alueen hyvin voimakas kasvu edellyttää palveluverkon laajentamista, jotta erityisesti yläkouluikäisille oppilaille on riittävä määrä koulupaikkoja Kivistössä. On huomioitava, että väestöennusteen mukainen oppilasmäärän kasvu on vuosittain sekä ennusteessa että toteutuneena ollut edellistä vuotta suurempi. Kivistössä Kanniston koulu laajennetaan yhtenäiskouluksi. Keimolanmäessä korvataan väliaikainen vuosiluokkien 1–6 koulu. Alueen kasvun arvioidaan jatkuvan myös nyt tarkasteltavana olevan 10–vuotiskauden jälkeen.

Toinen aste

Kivistön läheisyyteen, hyvien liikenneyhteyksien varrelle, valmistuu Varian toimipiste Vehkalantielle. Varia Vehkala on osa Varian ammatillisen koulutuksen keskittämisen strategiaa, jolla uudistetaan oppilaitosta vastaamaan nykypäivän koulutustarpeisiin ja tehostetaan oppilaitoksen tilatehokkuutta.

3.4.3 Kaupunkikulttuurin palvelut

Kivistön kaupunkikulttuurikeskus

Kivistön asemakortteleiden rakenteilla olevaan palvelukortteliin valmistuva kaupunkikulttuurin palvelukeskittymä sisältää kirjaston, nuorisotilan sekä runsaasti asukkaiden, asukasryhmien ja järjestöjen varattavissa ja käytettävissä olevia ja omatoimisesti käytettäviä tiloja. Tilat hyödynnetään tehokkaasti sekä mahdollistetaan erilaisia asukkaiden kohtaamisia ja järjestöjen tapahtumia.

Kirjastopalvelut

Kivistön alueen kirjastotilat muuttavat uusiin tiloihin kaupunkikulttuurikeskukseen. Uusien tilojen sijainti on keskeinen ja julkisilla liikennevälineillä helposti saavutettava, mikä lisää kirjastonkäyttöä samoin kuin uusien tilojen monipuoliset käyttömahdollisuudet eri-ikäisille asiakkaille ja asiakasryhmille.

Kuntalaispalvelut

Kivistössä on asukastila Rubiini, joka on palvelusopimuksella annettu Marjaverkko ry:n ylläpidettäväksi. Asukastila Rubiini suljetaan ja toiminta keskitetään Kivistön asemakortteleiden rakenteilla olevaan kaupunkikulttuurikeskukseen. Asukastila Rubiinin tulevaisuudesta päätetään sen jälkeen, kun Kivistön uusi kaupunkikulttuurikeskus valmistuu. Asukastilojen palveluverkkoon kuuluu myös Seutulassa sijaitseva Katrinebergin kartano.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuritarjontaa keskitetään Kivistön asemakortteleiden rakenteilla olevassa palvelukorttelissa sijaitsevaan yhteiskäyttötilaan sekä mahdollisiin muihin julkisiin tiloihin niin sisällä kuin ulkona. Musiikkiopisto ja Kuvataidekoulu toimivat Aurinkokivessä yhteiskäyttötiloissa. Lapsimäärän kasvaessa taiteen perusopetukselle tulee etsiä uusia tiloja Kivistön alueelta.

Liikuntapalvelut

Alueen väestönkasvu edellyttäisi Kivistön urheilupuiston rakentamista, liikuntahallin toteuttamista yhtenäiskoulun yhteyteen, alueen lähiliikuntapalveluiden parantamista

koulujen ja päiväkotien pihojen kehittämisellä ja lähiliikuntapaikkoja toteuttamalla sekä Aviapoliksen ja Kivistön suuralueiden asukkaita palvelevien uimahallin ja jäähallin toteuttamista.

Nuorisopalvelut

Nuorisotilatoiminta keskitetään Kivistön asemakortteleihin rakenteilla olevan palvelukorttelin kaupunkikulttuurikeskukseen ja se palvelee koko suuralueen nuoria. Kaniston nuorisotila tulee koulun käyttöön, mutta nuorisotyö hyödyntää jatkossakin tiloja. Sekä kuntosalissa että monitoimisalissa tullaan järjestämään ohjattua toimintaa alueen nuorille.

3.4.4 Kaupunkiympäristön palvelut

Maankäytön ja palveluiden näkökulmasta Kivistön keskusta on lähipalveluiden kaupunki, jossa palveluiden verkosto sekoittuneessa kaupunkirakenteessa tuotetaan asukkaiden, yritysten, kaupungin ja muiden toimijoiden yhteistyönä. Arjen lähipalvelut kuten päiväkodit ja lähikaupat löytyvät naapurustosta ja koko keskustaa palvelevat toiminnot keskittyvät Kivistön ja Lapinkylä asemakortteleihin sekä niiden välille kauppakatuja varsille.

Kivistön alueen joukkoliikenneyhteydet perustuvat erityisesti Kehäradan Vehkalan ja Kivistön asemiin sekä tulevaisuudessa suunnitelmissa olevaan Lapinkylän asemaan. Eripuolille Kivistön suuraluetta on myös bussilinjat. Vantaan ensimmäinen baanaosuus, noin 2 kilometrin Kvartsiraitti toteutettiin Kivistöön Kehäradan toteutuksen yhteydessä. Yleiskaavassa pyöräliikenteen baanat on esitetty Kivistöstä Tikkurilaan sekä Myyrmäen kautta Helsingin suuntaan. Autoliikenteen saavutettavuuden kannalta olennainen on Hämeenlinnan väylä sekä Kehä III, joilta tulijoita pyritään ohjaamaan Kivistön ja Vehkalan suurille liityntäpysäköintialueille.

Kivistön keskustassa autojen pysäköinti keskitetään pysäköintilaitoksiin. Autoliikenteelle parhaiten soveltuvat kadut vievät hybridipalvelukortteleihin, joihin keskitetty pysäköinti vapauttaa kotikadut tarpeettomalta autoliikenteeltä ja tekee kaduista miellyttävämpiä ja turvallisempia. Maanpäällisiin keskustakortteleihin keskitetty pysäköinti mahdollistaa muuntojoustavuuden. Mikäli pysäköinnin tarve radikaalisti vähenee tulevaisuudessa, voi korttelia hyödyntää muuhun toimintaan kuin pysäköintiin. Autojen kadunvarsipysäköintiä kehitetään palvelemaan erityisesti lyhytaikaista asiointi-, palvelu- ja vieraspysäköintiä. Ruusuparkki on Kivistön ensimmäinen hybridipalvelukortteli, pohjakerroksessa on päivittäistavarakauppa ja kierrätyshuone. Tulevissa pysäköintiä palvelevissa hybridipalvelukortteleissa pyritään vielä monimuotoisempaan toteutukseen. Esimerkkinä mainittakoon Kivistön Lumikvartsin asemakaava-alueelle sijoittuva pysäköintilaitos Lumiparkki, joka on jalostettu versio Ruusuparkista. Tavoitteena Lumiparkissa on Ruusuparkkia aktiivisempi kivijalkakerros, johon voisi sijoittua enemmän liiketilaa. Lisäksi pohjakerrokseen tavoitellaan ympäröivien asuintalojen vieraspysäköintiä ja liikuntaesteispysäköintiä. Lumiparkin katolle tavoitellaan aktiivista, rakennettua kaupunkitilaa, kuten leikkipuistoa, joka voisi palvella sekä alueen asukkaita, että päiväkotia.

Kivistön keskustan kunnallistekniikkaan investoidaan edelleen runsaasti. Kivistön asemakortteleihin rakennetaan uusi linja-autotermiinali ja Ruusumäenraitti jatkaa

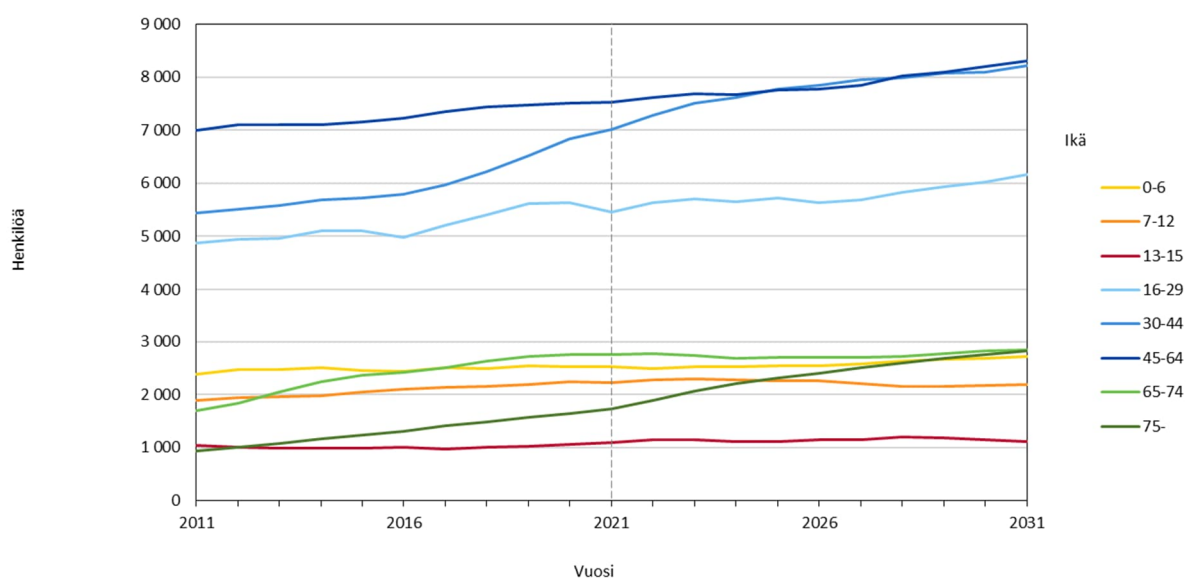
itään Kvartsiraitin pyöräilyn laatukäytävää. Keskustarakenteeseen liittyviä kunnallistekniikan laajennuskohteita ovat muun muassa Kivistön kirkon ja Kivistön koulun ympäristön sekä Puu-Kivistön asemakaava-alueet.

3.5 Koivukylä

Koivukylän 70-luvun kompaktikaupunki on saatettava nykypäivään uuden ajan kontaktikaupunkina. Keskuksen tulevaisuuden maankäytön kehittämisen potentiaali on erityisesti Koivukylän ja Havukosken kaupunginosien rajalla. Koivutorin ja nyt asukastilana toimivan Kirnun ja sen lähiympäristön täydennysrakentaminen kerrostaloasumisella ja palvelurakentamisella ryhdistäisi Koivukylän keskuksena tunnetun Havukosken länsireunaa ja yhteyksiä juna-asemalle. Havukosken kahdeksan korkean asuintornin ikonisen rivistön tulee jatkossakin hallita suurmaisemaa. Toisaalta matalammat kerrostalot ja etenkin erilliset liike- ja palvelurakennukset voisivat myös uudistua. Tavoitteena on myös parantaa esteetöntä ja sujuvaa jalan liikkumista radan puolelta toiselle.

3.5.1 Väestönkehitys

Koivukylän suuralueen osuus Vantaan väestöstä on 13 prosenttia, eli 30 300 henkilöä. Alueen väestön määrän ennustetaan lisääntyvän ennustejakson 2021–2031 aikana noin 4 000 asukkaalla. Kasvun ennakoidaan ajoittuvan tasaisesti koko ennustekauden ajalle. Alle kouluikäisten määrä kasvaa noin 200 lapsella ja kouluikäisten määrä vähentyy noin 40 lapsella. Työikäisten määrä kasvaa noin 2 700 henkilöllä ja 65 vuotta täyttäneiden määrä lähes 1 200 henkilöllä (kuvio 6). Koivukylän suuraluella väestön ennustetaan lisääntyvän eniten Havukosken, Koivukylän ja Asolan kaupunginosissa, kussakin noin 1300 henkilöllä. Rekolaan väestöä ennustetaan tulevan lisää noin 200 henkilöä. Koivukylässä ja Asolassa kasvu painottuu ensimmäiselle viisivuotiskaudelle ja Havukoskella jälkimmäiselle. Päiväkummussa ja Ilolassa väestön ennakoidaan hieman vähenevän. (Vantaan väestöennuste 2021.)

Kuvio 6. Vantaan väestöennuste 2021. Koivukylän suuralueen väestön määrän muutos ikäryhmittäin 2011–2031.

3.5.2 Kasvatuksen ja oppimisen palvelut

Varhaiskasvatus

Koivukylän alueen palveluverkko täydentyy lasten määrän kasvusta johtuen kahdella uudella päiväkodilla. Koivukylän alueen päiväkotien palveluverkossa on 1980–90-luvuilla rakennettuja tiloja. Osassa tiloista tulee ajankohtaiseksi tehdä osa- ja peruskorjauksia tai toiminnallisia ratkaisuja muun muassa ilmanvaihdon riittävyyden vuoksi, jotta tilat vastaavat varhaiskasvatuksen toiminnan tarpeita.

Perusopetus

Koivukylän alueella oppilaspaikat kouluissa riittänevät seuraavan kymmenvuotiskauden ajalle.

Alueen haasteena on eriytymiskehityksestä johtuva palvelutarpeen kasvu, joka vaikuttaa koulutilojen riittävyyteen ja se tulee ottaa huomioon koulutilojen suunnittelussa. Opetussuunnitelman mukaisia opintoja (suomi toisena kielenä -opinnot, oman äidinkielen ja pienryhmäisten uskontojen opinnot) tulee pystyä järjestämään ryhmämuotoisesti opetuksen kannalta laadukkaissa tiloissa. Lisäksi monikielisten lasten ja perheiden kotouttamisen tueksi kouluilla toimii myös muita toimijoita. Myös näille toimijoille tulisi pystyä osoittamaan koululta toimintaa tukevat tilat.

Kytöpuiston koulun tilojen riittävyyttä pyritään edesauttamaan koulun peruskorjaushankkeen yhteydessä. Tilojen riittävyys on haasteena myös muissa alueen alakouluissa vuoteen 2027 saakka, kunnes Päiväkummun koulun oppilasmäärä väestöennusteen mukaan alkaa laskemaan. Vuoden 2027 jälkeen Koivukylän alueella saatetaan tehdä osassa kouluja vuosiluokkamutoksia väestöennusteen toteumasta riippuen. Englanninkielistä opetusta tarjotaan ryhmissä Rekolanmäen koulussa vuosiluokilla 1–6.

Koivukylän alueen kouluissa sijaitsevat kaikki Korso-Koivukylän valmistavan opetuksen, vaativan erityisen tuen alueelliset sekä vammaisopetuksen ryhmät. Osa erityisen tuen ja valmistavan opetuksen ryhmistä siirrettäneen lähivuosina Korson alueelle, jotta Koivukylän alueen oppilaille riittää tilaa lähikoulussa.

Alueen kouluista vain Kytöpuiston koulu on peruskorjauslistalla seuraavan kymmenen vuoden aikana. Peruskorjauksen ajaksi koulun pihalle rakennetaan väistöpaviljonki. Itä-Hakkilan ja Ilolan koulut käyttävät väistöpaviljonkia peruskorjausten aikana Kytöpuiston koulun jälkeen.

Toinen aste

Varian Koivukylän toimipiste tulee poistumaan Varian keskittäessä toimintojaan kahteen toimipisteeseen.

3.5.3 Kaupunkikulttuurin palvelut

Kirjastopalvelut

Koivukylän kirjastopalveluiden sijainti liikekeskuksessa on lisännyt kirjastopalveluiden käyttöä, tiloihin muuton jälkeen lainausmäärät nousivat noin 8 %. Kuitenkin lapsille ja nuorille sopivien tilojen tarjonta on kirjastotiloissa nykyisellään puutteellinen. Mikäli käyttö entisestään lisääntyy, alueella tullaan tarvitsemaan lisätiloja kirjastolle.

Kuntalaispalvelut

Koivukylän asukastila sijaitsee keskeisellä paikalla Koivutorilla lähellä rautatieasemaa. Asukastila toimii alueen avoimena kohtaamispaikkana, ja sen tiloja käyttävät myös järjestöt, yhteisöt ja asukkaat. Alueen kehittyessä on tarpeen etsiä ratkaisuja mahdollisesti muuttuviin tilatarpeisiin.

Yhteisen pöydän hävikkiterminaali sijaitsee Koivukylässä osoitteessa Hosantie 2. Hävikkiterminaali vastaa hävikkiruoan keskitetystä jakelusta vantaalaiselle ruokavun verkostolle.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuritarjonta Koivukylässä keskitetään yhteiskäyttötiloihin, kuten Havukosken nuorisotaloon, asukastilaan, Rekolan kulttuurikeskittymään sekä lastenkulttuurin osalta myös kouluihin ja päiväkoteihin. Lisäksi perusparannetun Koivukylän ostoskeskuksen aukiota hyödynnetään erilaisten tapahtumien järjestämisessä.

Liikuntapalvelut

Rekolan ja Havukosken liikuntapuistojen ulkoliikunnan palveluiden ylläpitämisen ohella palveluverkkoa kehitetään Elmon urheilupuiston, uimahallin ja jäähallin sekä liikuntahallin rakentamisella Koivukylän suuralueelle. Alueen lähiliikuntapalveluita kehitetään koulujen ja päiväkotien pihojen parantamisella ja lähiliikuntapaikkoja toteuttamalla. Korson uimahallista luovutaan Elmon uimahallin valmistuessa ja Korson entisen koulun yhteydessä olevista liikuntatiloista liikuntahallin valmistuessa.

Nuorisopalvelut

Alueen nuorisotyön keskuksena toimii monipuolinen Havukosken nuorisotila. Se palvelee koko alueen nuoria ja toimii myös asukkaiden ja paikallisten järjestöjen koontumis- ja harrastamistilana. Nuorisotila toimii lisäksi alueellisen erityis- ja koulu- nuorisotyön tukikohtana. Muiden alueellisten nuorisotilojen tarve tullaan täsmentämään valmisteilla olevassa nuorisotila- ja asukastilojen toimitilaverkkoselvityksessä.

3.5.4 Kaupunkiympäristön palvelut

Maankäytön ja palveluiden näkökulmasta päiväkoteja on Koivukylän alueella tasaisesti. Havukosken puolella sijaitsee julkisten palveluiden luonteva kokonaisuus terveyskeskus ja vanhustenkeskus sekä kolme koulua, nuorisopalveluita ja ulkoliikunnan paikat Rautkallion-Kytöpuiston akselilla. Erityisryhmien palveluita ja asumista Paimenenkadun alueella on uudistettava. Suuralueella sijaitsee Peijaksen sairaala, jonka kehittäminen on käynnissä.

Koivukylän suuralueen joukkoliikenteen runkona ovat Pääradan Koivukylän ja Rekolan asemat sekä Kehäradan Leinelän asema, joita bussiliikenteen verkko

täydentää. Kaikilla asemilla on myös liityntäpysäköintipaikkoja autoille ja pyörille. Yleiskaavassa alueen poikki on esitetty pääradan viertä kulkeva pyöräliikenteen baana. Päätieyhteydet, Tuusulan väylä ja Lahdenväylä, kulkevat Koivukylän suuralueen reunoilla.

Elmon urheilupuisto pysäköintialueineen on merkittävä kunnallistekniikan investointikohde. Koivutorin viihtyisyyttä ja turvallisuutta parannetaan osana myönteisen erityiskohtelun hanketta.

3.5.5 Kasvupalvelut

Kuntouttava työtoiminta ja sen myötä Työllisyyspalveluiden valmennustalo Reeli, Koivukylässä siirtyy hyvinvointialueelle 1.1.2023. Työllisyyspalveluiden toimipisteet ovat keskitetty nykyisellään pääasiassa hyvien raideyhteyksien äärelle Tikkurilaan, ja kaikki toimipisteet tulevat sijaitsemaan jatkossa Tikkurilan Jokiniemessä, tulevalla Oppimiskampuksella.

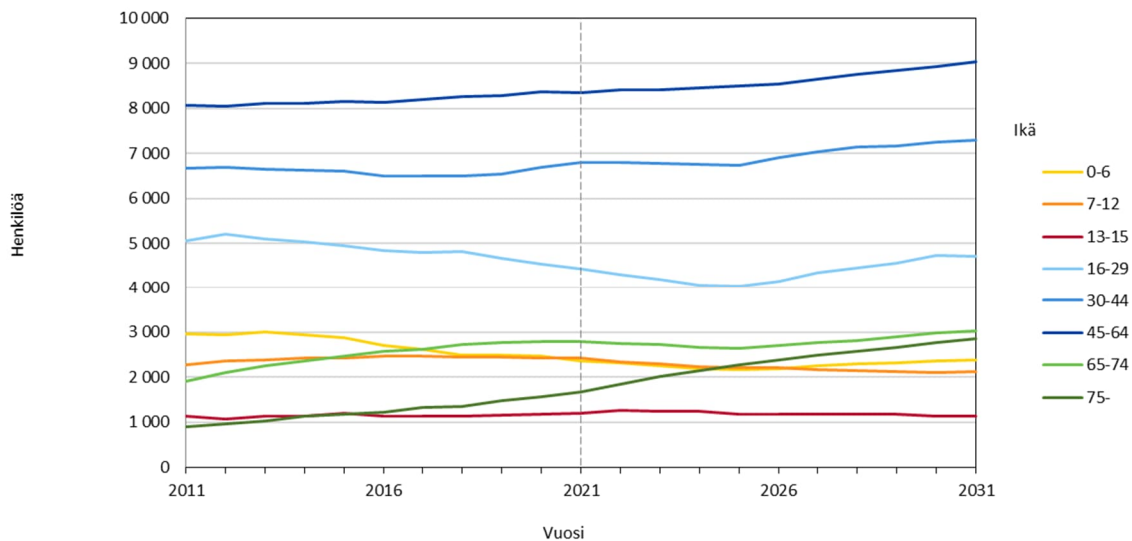
3.6 Korso

Maankäytön tavoitteena on luoda Korsolle toimiva, viihtyisä ja turvallinen keskus, joka kunnioittaa sen kyläkeskusmaista ilmettä. Naapurukset Korson vanha asema kahviloineen, monitoimitalo Lumo palveluineen ja Korson kirkko liiketiloineen muodostavat tästä erinomaisen esimerkin. Korson vahvuus on sen kerroksellisuus, jonka tulee pysyä aistittavissa. Keskuksen tontinluovutuskilpailun tuloksena vuonna 2016 kaavailtiin osaan Korsontien ja -polun kiinteistöjä kerrostaloasumista, jossa liiketiloja on kivijaloissa torin ympärillä. Suunnitelma edellytti myös uuden pysäköintilaitoksen ja bussiterminaalin rakentamista. Tämä näkemys keskuksen kehittymisestä on edelleen oikeansuuntainen. Keskusmaiselle kerrostaloasumiselle on alueella ollut kysyntää, kun suuralueen pientaloista halutaan jossain vaiheessa siirtyä hissitaloihin. Keskuksen itäpuolella lähinnä rataa olevat korttelit voivat tiivistyä tulevaisuudessa myös toimitiloja käsittävänä, vaikka keskusmainen asuminen liiketiloineen onkin alueella päätavoite. Kaupallisia palveluita on vahvistettava.

3.6.1 Väestönkehitys

Korson suuralue on väestömäärältään likimain yhtä suuri kuin Koivukylän suuralue, sillä alueella on noin 30 000 asukasta. Alueen väestön ennustetaan kasvavan ennustejakson 2021–2031 aikana noin 2 500 henkilöllä kasvun painottuessa jälkimmäiselle viisivuotisjaksolle. Koko ennustejakson aikana alle kouluikäisten lasten määrä säilyy lähes ennallaan ja kouluikäisten määrän ennakoidaan vähentyvän 300 lapsella. Työikäisten määrä lisääntyy noin 1 500 henkilöllä. Väestö kasvaa 65 vuotta täyttäneiden ikäryhmässä noin 1 400 henkilöllä (kuvio 7). Korson suuralueen kaupunginosista nopeimmin kasvaa Vallinoja, noin 1 200 asukkaalla, ja myös Nikinmäen väkiluvun ennustetaan kasvavan noin 600 henkilöllä. Leppäkorven kaupunginosaan väestöä ennakoidaan tulevan lisää noin 300, Metsolaan 200 ja Korsoon 150. Muiden alueen kaupunginosien väkiluvun kasvu on pienempää ja väestön

ennakoidaan hieman vähenevän Matarin ja Vierumäen kaupunginosissa. Väestön kasvu painottuu Nikinmäessä ennustejakson ensimmäiselle ja muissa kasvavissa kaupunginosissa jälkimmäiselle viisivuotisjaksolle. (Vantaan väestöennuste 2021.)

Kuvio 7. Vantaan väestöennuste 2021. Korson suuralueen väestön määrän muutos ikäryhmittäin 2011–2031.

3.6.2 Kasvatuksen ja oppimisen palvelut

Varhaiskasvatus

Korson alueella lasten määrän odotetaan suuraluetta tarkastellen pysyvän lähes ennallaan, mutta Vallinojan kaupunginosassa näyttäisi lapsimäärä kasvavan. Korson alueen päiväkotien palveluverkossa on 1980–90-luvuilla rakennettuja tiloja. Osassa vanhoja tiloja on tarvetta vähentää lapsi- ja henkilökuntamäärää ilmanvaihdon riittävyyden vuoksi tai korvata niitä kokonaan uusilla tiloilla. Korson alueelle tarvitaan kolme uutta päiväkotia seuraavan kymmenvuotiskauden aikana vastaamaan tähän tarpeeseen.

Perusopetus

Korson alueella oppilasmäärä laskee seuraavan kymmenvuotisjakson loppupäässä. Alueen oppilaat mahtuvat hyvin lähikouluihinsa. Leppäkorven koulun laajennuksen ja perusparannuksen valmistuminen vuonna 2022 selkeytti alueen koulujen oppilaaksiottoa. Osassa kouluja riittää tilaa vastaanottamaan myös alueellisia ja kaupunkitasoisia ryhmiä Koivukylän alueelta lähivuosina. Mikkolan koulun Lyyra-rakennukseen, Jokivarren kouluun ja Vierumäen Koulun Kulomäen opetuspisteeseen tehdään perusparannuksia.

Toinen aste

Alueella toimii Lumon lukio osana monitoimitaloa, jossa tullaan tekemään kunnossapitotöitä tarkasteluajanjaksolla.

3.6.3 Kaupunkikulttuurin palvelut

Kirjastopalvelut

Kirjastopalveluiden tarjonta Korson alueella on monitoimitalo Lumossa. Kirjaston tilat ovat helposti saavutettavissa asukkaiden kannalta, mutta tilojen esteettömyyttä tulee parantaa.

Kuntalaispalvelut

Vantaa-infolla on asiointipiste Korsossa. Toimipiste sijaitsee kirjaston yhteydessä. Korson asukastila sijaitsee Korson keskusalueella. Avoimen kohtaamispaikkatoiminnan ohella asukastilassa on järjestöjen, yhteisöjen ja asukkaiden toimintaa.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuritarjonnan keskeisin paikka Korsossa on Lumossa sijaitseva Lumosali. Lumosalissa on hyvät puitteet teatteri- ja musiikkiesityksiin, tapahtumiin sekä koulutus- ja kokouskäyttöön. Salissa on 275 paikkainen nouseva katsomo ja mahdollisuus lisätä 50 paikkaa kahdella irtotuolirivillä. Lisäksi Ankkapuistoa hyödynnetään erilaisissa ulkotapahtumissa.

Liikuntapalvelut

Elmon urheilupuisto, uimahalli ja jäähalli toteutetaan palvelemaan Koivukylän ja Korson suuralueita. Korson liikuntapuiston ulkoliikuntapalveluita ja Lumon liikuntatiloja ylläpidetään. Suuralueelle toteutetaan liikuntahalli. Lähiliikuntapalveluita kehitetään koulujen ja päiväkotien pihojen parantamisella ja lähiliikuntapaikkoja toteuttamalla.

Nuorisopalvelut

Alueen nuorisotyön lähipalveluina toimivat Korson ja Mikkolan nuorisotilat. Korson nuorisotila sijaitsee Lumon lukion yhteydessä ja antaa näin mahdollisuuden oppilaitoksen kanssa tehtävän yhteistyön tiivistämiselle. Mikkolan nuorisotila sijaitsee yläasteen yhteydessä ja mahdollistaa tulevaisuudessa entistä systemaattisemman yhteistyön koulun ja alueen nuorten hyväksi. Muiden alueellisten nuorisotilojen tarve tullaan täsmentämään valmisteilla olevassa nuorisojen ja asukastilojen toimitilaverkkoselvityksessä.

3.6.4 Kaupunkiympäristön palvelut

Maankäytön ja palveluiden näkökulmasta julkisten palveluiden on hyvä sijaita Korson ja Metsolan alueella keskeisesti niin, että ne ovat hyvin saavutettavissa julkisella liikenteellä, kävellen ja pyöräillen. Laaksossa sijaitsevaan Korson erinomaiseen keskuspuistoon johtavia yhteyksiä myös radan itäpuolelta on vahvistettava ja esteettömyyteen tulee kiinnittää huomiota.

Korson suuralueen keskeisin joukkoliikenteen solmupiste on Korson asema, jonne tuovat myös bussiliikenteen yhteydet eri puolilta suuraluetta. Yleiskaavassa esitetty Pääradan baana kulkee Korson suuralueen läpi nimensä mukaisesti pääradan viertä kulkien. Pääteistä alueen halki kulkee Lahdenväylä.

Merkittävin Korson alueen kunnallistekniikan investointikohde on Lehmustontien kaava-alue.

3.7.2 Kasvatuksen ja oppimisen palvelut

Varhaiskasvatus

Hakunilan alueen nykyinen palveluverkko ei riitä kattamaan väestöennusteeseen perustuvaa varhaiskasvatusikäisten lasten määrän kasvua, minkä vuoksi alueelle tarvitaan uusia investointeja. Haasteena etenkin Hakunilan kaupunginosassa on alueen kehittyminen tiivistämällä kaupunkirakennetta, jonka vuoksi uusia sijainteja optimikokoisille päiväkodeille on haasteellista löytää.

Hakunilan alueen päiväkotien palveluverkossa on huomattavissa määrin 1980–90-luvuilla rakennettuja tiloja. Osa palveluverkon olemassa olevista tiloista on päiväkotiverkkoselvitysten mukaisesti tarvetta korvata kokonaan uusilla tiloilla. Osassa tiloista tulee ajankohtaiseksi tehdä osa- ja peruskorjauksia tai toiminnallisia ratkaisuja muun muassa ilmanvaihdon riittävyys vuoksi, jotta tilat vastaavat varhaiskasvatuksen toiminnan tarpeita. Olemassa olevan palveluverkon osalta vuokra- ja paviljonkitiloista siirtyminen pysyvämpiin tilaratkaisuihin tulee lisäksi haastamaan palveluverkon kehittämistä tulevina vuosina.

Hakunilan alueella tai vaihtoehtoisesti laajemmin Itä-Vantaalla toteutetaan uudet korvaavat tilat ruotsinkieliselle varhaiskasvatukselle ja tavoitteena on yhteishanke suomenkielisen varhaiskasvatuksen kanssa.

Perusopetus

Hakunilan ja Länsimäen alueiden palveluverkkoa tulisi tarkastella toimialojen yhteistyönä päällekkäisyyksiä karsien. Molemmat alueet ovat syrjässä Tikkurilan keskuksen palveluista, joten alueiden palvelurakenteita tulisi tarkastella kokonaisvaltaisesti. Tästä toimivana esimerkkinä on Hakunilan yhteistyötalo, jonka toimintaa voisi kehittää ja laajentaa toimialojen yhteistyönä.

Hakunilan alueen kouluverkosta on tehty selvitys, josta erityisesti tulee kiinnittää huomiota Hakunilan alueen koulujen kuntoon. Eriytymiskehityksen ehkäisemiseksi koulujen tulisi olla alueen veto- ja pitovoimatekijöiden näkökulmasta erityisen houkuttelevia ja laadukkaasti rakennettuja alueen kuntalaisia palvelevia monitoimijataloja. Hakunilan alueen kouluista vain Itä-Hakkilan koulu on tällä hetkellä peruskorjausohjelmassa.

Länsimäen alueella Rajakylän koulu (1–4 lk) ja Länsimäen koulu (5–9 lk) muodostavat yhtenäisen koulupolun Vaaralan, Rajakylän ja Länsimäen alueen lapsille. Koulujen tilakapasiteetti on maksimaalisessa käytössä. Rajakylän koulun tontilla oleva asuntola muunnetaan koulun oppilashuollon käyttöön. Asuntolan käyttöä koulun tarpeisiin tulee tarkastella tarvittaessa laajemminkin, koska oppilasmäärä on alueella kasvava.

Vantaan monikielisen väestön määrän kasvaessa koulujen tilojen tulee pystyä paremmin vastaamaan palvelutarpeeseen. Perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisia opintoja (suomi toisena kielenä -opinnot, oman äidinkielen ja pienryhmäisten uskontojen opinnot) tulee pystyä järjestämään ryhmämuotoisesti opetuksen kanalta laadukkaissa tiloissa. Lisäksi monikielisten lasten ja perheiden kotouttamisen tueksi kouluilla toimii myös muita toimijoita. Myös näille toimijoille tulisi pystyä osoittamaan koululta toimintaa tukevat tilat.

Vantaan asuntorakentamisen ja väestökasvun keskittyessä suunnitellun ratikan varrelle tulee myös palveluverkkoa tarkastella tästä näkökulmasta. Vaaralan alueen ennustetun kasvun myötä tulee tarkastella Hakunilan alueen kouluverkon riittävyyttä ja ryhtyä toimiin riittävän ajoissa. Valmistelun pohjana toimii jo tehty Hakunilan alueen kouluverkkotarkastelu ja peruskoulujen kapasiteettitarkastelu.

Toinen aste

Sotungin lukion ja Sotungin peruskoulun käytössä olevan kiinteistön tilojen riittävyyttä tulee seurata. Vaikka lukiokoulutus ei ole paikallista vaan palvelee laajempaa aluetta, tarvitaan Sotungin tai Hakunilan alueelle lukiokoulutusta alueellisen kattavuuden näkökulmasta myös jatkossa. Sotungin lukion urheilupainotuksen näkökulmasta nykyinen sijainti on lukiolle erinomainen alueen kattavien urheilumaastojen ja liikuntatilojen ansiosta. Lähivuosina Sotungissa voi kuitenkin olla tarvetta esimerkiksi nykyisen kiinteistön laajentamiselle tai erillisen rakennuksen rakentamiselle lukiokoulutuksen käyttöön. Alueella on myös mahdollisesti tulevaisuudessa perusopetuksella laajennustarpeita, mikä tulee huomioida kaavoituksessa.

3.7.3 Kaupunkikulttuurin palvelut

Kirjastopalvelut

Hakunilan alueen kirjastopalveluita tarjotaan pienehköissä tiloissa suuralueen asukasmäärään nähden. Alueen väestömäärän ennustetaan kasvavan, joten kirjasto tulee tarvitsemaan lisätiloja. Mahdollinen raitiovaunuyhteyden rakentaminen lisää alueen vetovoimaa, joka vaikuttaa kirjaston palvelujen kehittämiseen alueella.

Länsimäen asukasmäärän kasvaessa nykyiset pienehköt kirjastotilat eivät täysin vastaa tarpeita. Tilojen toiminnallisuuden parantamista monipuolisemman palvelutarjonnan ja omatoimikäytön mahdollistamiseksi tullaan selvittämään.

Kuntalaispalvelut

Hakunilan suuralueen asukastilat sijaitsevat Hakunilan keskusalueella ja Länsimäessä. Hakunilan keskuksessa olevassa asukastilassa, Skomarsin torpassa, on avointa asukastilatoimintaa, minkä lisäksi järjestökäyttäjät voivat varata tiloja arki-iltoina vakituiseen toimintaansa. Järjestöt voivat varata Länsimäen asukastilaa vakituiseen toimintaansa. Muiden suuralueiden tavoin myös Hakunilan alueen asukastilaverkkoa kehitetään muuttuvien tilatarpeiden mukaisesti.

Kulttuuripalvelut

Sotungin alueen maalaismiljöön lisäksi Sotunki ja sen lähialueet pitävät sisällään useita kulttuurikohteita, joiden palveluita on mahdollista koota selkeämmiksi kokonaisuuksiksi. Suunnittelukaudella on valmistumassa esimerkiksi kulttuurireitti Håkansbölen kartanolta Laila Pullisen veistospuistoon ja kotimuseoon.

Håkansbölen kartantanoalue kunnostetaan kaupunkilaisia, kulttuurimatkailijoita ja koululaisia palvelevaksi kartanokohteeksi, jossa historia ja kartanomaisema ovat koettavissa niin ulkoillessa, kahvilakäynnillä, tapahtumissa kuin opaskierroksilla. Lastenkulttuurikeskus Pyykkityö toimii alueen lastenkulttuurin tukikohtana ja keskuksena. Sieltä käsin tuotetaan Itä-Vantaan lastenkulttuuripalveluita. Tapahtumissa hyödynnetään niin edellä mainittuja tiloja kuin Kuusijärven ulkoilualueita sekä Hakunilan urheilupuistoa.

Liikuntapalvelut

Hakunilan uimahallin, Rajakylän tenniskeskuksen, Rajakylän liikuntapuiston ja Hakunilan urheilupuiston palvelut muodostavat tärkeän osan alueen palveluverkkoa. Hakunilan urheilupuiston ulkoliikuntapalveluita kehitetään muun muassa toteuttamalla iso tekojää ja kaukalo sekä parantamalla lumetusjärjestelmää. Alueen väestömäärä edellyttää liikuntahallin toteuttamista. Alueen lähiliikuntapalveluita kehitetään koulujen ja päiväkotien pihojen parantamisella ja lähiliikuntapaikkoja toteuttamalla.

Nuorisopalvelut

Hakunilan keskuksen nuorisotila palvelee koko alueen nuorisoa ja tulee toimimaan osaltaan myös alueen asukkaiden ja järjestöjen tilana. Länsimäen nuorisotila toimii alueen lähipalveluna ja erityis- ja koulunuorisotyön tukikohtana. Tilaa käyttävät myös alueen asukkaat ja järjestöt. Muiden alueellisten nuorisotilojen tarve tullaan täsmentämään valmisteilla olevassa nuoriso- ja asukastilojen toimitilaverkkoselvityksessä.

Kuusijärvi

Kuusijärven ulkoilualueen kehittäminen on aloitettu edellisen palveluverkkosuunnitelman toimenpiteiden suuntaan. Sudentassun sillan valmistumisen myötä virkistysmahdollisuudet laajenivat Sipoonkorven kansallispuistoon. Palveluja kehitetään ulkoilualueen yleissuunnitelman ja palvelujen kehittämisen konseptikuvauksen mukaisesti.

Kuusijärven palvelutarjontaa lavennetaan ruuhkaiselta kesäkaudelta muihin vuodenaikoihin. Palveluilla tuetaan hyvinvointia luonnossa liikkumisen, saunomisen, uimisen sekä ruoka- ja kulttuurikokemusten kautta. Palveluihin ohjataan Kuusijärven verkkosivustolta ja kestäviä kulkuyhteyksiä kohteeseen parannetaan. Tapahtumallisuutta ja elämyksellisyyttä kehitetään alueen luonnon ehdoilla. Harrastamisen mahdollisuuksia parannetaan välinevuokraus- ja luontopalveluilla. Liikkumisen ohjaukseksi alueelle lisätään opasteita. Ulkoilualueen kävijämääräseurantaan luodaan tiedonkeruu- ja raportointimalli.

Tarkasteluajanjaksolla valmistuu pysäköintialueen laajennus ja alueen reitistöä, valaistusta ja opastusta parannetaan. Lisäksi rakennetaan uusi esteetön tulipaikka, uudet savusaunat ja grillikodot sekä uudet tukitilat luontopainotteisille yrittäjille. Tavoitteena on myös rakentaa uusi saunakylä sekä kahvila-ravintola- ja kokoustilarakennus.

3.7.4 Kaupunkiympäristön palvelut

Maankäytön ja palveluiden näkökulmasta erityinen Hakunilan vahvuus on keskuksen kainalosta avautuva ”vihreä olohuone”, urheilupuisto ja Håkansbölen kartanonpuisto, josta on yhteydet Sipoonkorven kansallispuistoon. Alueella on syytä varata tontti yhtenäiskoulua varten, jos perusopetusikäisten määrä kääntyy kasvuun. Mahdollisen yhtenäiskoulun sijainti urheilukentän vieressä olisi optimaalinen, ja urheilukenttä osaltaan vahvistaa alueen ulkoilupalveluita. Hakunilan mahdollisuudet toimia pääkaupunkiseudun merkittävänä ulkoilualueen porttina vahvistuvat myös keskuksen kehittämisen ja suunnitellun ratikan myötä paranevien joukkoliikenneyhteyksien

myötä. Hakunilalaiset luonnehtivat Hakunilaa yhteisölliseksi, luonnonläheiseksi, monikulttuuriseksi ja mainettaan paremmaksi alueeksi – potentiaalia on!

Hakunilan joukkoliikenne on bussiliikenteen varassa. Suunnitteilla oleva Vantaan ratikka toisi raideliikenteen myös Hakunilaan, joka on tällä hetkellä ainoa Vantaan pääkeskuksista, joka ei ole raideliikenteellä saavutettavissa. Käytännössä raideliikenne tarjoaa bussiliikennettä korkeatasoisempaa ja esteettömämpää joukkoliikennettä. Runkolinja 570 aloitti liikennöinnin syksyllä 2021 reitillä Mellunmäki–Hakunila – Tikkurila–Aviapolis–Lentoasema. Yleiskaavassa baana on esitetty Tikkurilasta Lahdentielle ja sen vartta Helsingin suuntaan. Alueen autoliikenteen seudullista saavutettavuutta parantavat erityisesti Kehä III, Lahdenväylä ja Porvoonväylä.

Hakunilan keskusalueen suurimmat kunnallistekniikkainvestoinnit kohdistuvat Hakunilan entisen bussivarikon alueeseen ja muun muassa Vanhan Lahdentien siirtoon.

Hakunilan suuralueen eteläosassa Helsingin rajalla sijaitseva Länsimäki kehittyy ratikkaan tukeutuen. Länsimäen kaavarunkotyön mukaan tulevaisuuden Länsimäki tarjoaa vuonna 2045 raitiolinjaan tukeutuvaa laadukasta kaupunkirakennetta. Tällä hetkellä Länsimäkeä palvelee varsin lyhyellä etäisyydellä Helsingin puolella sijaitseva Mellunmäen metroasema. Länsimäentien kummatkin puolet kehitetään kytkeytymään entistä paremmin toisiinsa sekä kaupunkikuvallisesti että toiminnallisesti. Tähän kaupunkimaiseen ympäristöön on hyvä keskittää palveluita ja sitoa alueet yhteen käveltäviä, turvallisia ja viihtyisiä jalankulkuraitteja hyödyntäen.

4. Kaupungin yhteiset palveluverkkoasiat

VantaaInfo

Vantaa-info antaa yleisneuvontaa kaupungin sekä yhteistyökumppaneiden palveluista ja tukee asukkaita palveluihin hakeutumisessa. Vantaa-infossa annetaan myös digitukea eli neuvotaan kaupungin ja yhteistyökumppaneiden sähköisten palvelujen käytössä. Vantaa-infon ulkoisia yhteistyökumppaneita ovat esimerkiksi HSL, Kela, TE-palvelut, Poliisin lupapalvelut sekä Digi- ja väestötietovirasto.

Vantaa-infon asiakkaita palvellaan monikanavaisesti puhelimitse, sähköpostitse, chatin välityksellä sekä asiointipisteissä. Asiointipisteet sijaitsevat Tikkurilassa, Myyrmäessä ja Korsossa. Yleisneuvonnan ohella palvelupisteissä annetaan muun muassa monikielistä palveluneuvontaa sekä järjestetään infotapahtumia erilaisista aiheista. Tikkurilan ja Myyrmäen Vantaa-infoissa on asiakastietokoneet sekä tulos- ja skannausmahdollisuus. Infojen henkilökunta tukee asiakaskoneiden peruskäytössä ja ohjaa turvallisen asioinnin perusteissa. Neuvonnan ja digituen ohella asiointipisteet tarjoavat monia muitakin palveluja. Niissä voi esimerkiksi hoitaa HSL:n matkakortteihin liittyviä asioita, toimittaa kaupungille ja yhteistyökumppaneille menevää postia ja ostaa vapaa-ajan tuotteita kuten kalastuslupia. Tikkurilan ja Myyrmäen Vantaa-infossa on myös näyttelytilaa vaihtuville näyttelyille.

Vantaa-info vastaa keskitetysti useisiin kaupungin eri asiakaspalvelunumeroihin, kuten varhaiskasvatuksen, kaupunkiympäristön ja pysäköinninvalvonnan linjoihin. Neuvontaa sähköisten palvelujen käytössä annetaan myös puhelimitse, sähköpostitse ja chatin välityksellä.

Lisäksi selvitetään mahdollisuutta yhteisen palvelutorin toteuttamiseen kaupungin kasvupalveluiden, Vantaa-Kerava Hyvinvointialueen ja Kelan kanssa.

Ateriapalvelut

Kaupungin ateriapalvelut tuotetaan pääosin Vantti Oy:n toimesta (86 %). Muita palveluntuottajia ovat Compass Group Finland Oy, Palmia Oy ja Attendo Oy (yhteensä 14 %). Valmistuskeittiöitä on yhteensä 44 ja palvelukeittiöitä yhteensä 140. Päivittäin valmistetaan noin 45 000 aterialla (30 300 koululounasta, 11 600 päiväkotilounasta ja 3100 hoiva- ja kotipalveluannosta (lounaat ja päivälliset). Lisäksi valmistetaan aamu-, väli- ja iltapaloja.

Vantaan kaupungin keittiöiden tämänhetkinen tuotantokapasiteetti on riittämätön kaupungin tarvitsemaan palveluun nähden. Keittiöt on suurimmaksi osaksi suunniteltu ko. kohteen omia ateriatarpeita ja pienempiä tuotantomääriä varten. Tuotantokapasiteettia ei voida nostaa ilman keittiöiden mittavia peruskorjaustoimenpiteitä, laajennuksia ja laitehankintoja.

Tarpeen mukaisen tuotantokapasiteetin saavuttamiseksi syksyllä 2021 tehtiin selvitys joidenkin Vantaan tuotantokeittiöiden laajentamisesta aluekeittiöiksi. Aluetuotantokeittiömallilla turvataisiin samalla kaupungin ateriapalvelut häiriö- ja poikkeustilanteissa palveluntuottajista riippumatta. Osa aluekeittiöistä olisi varustukseltaan myös valmiustilakeittiöitä.

Selvityksen tuloksena saatiin arvio vuosille 2022–2030 suunniteltujen uudisrakennus- ja peruskorjaushankkeiden lisätila- ja kustannustarpeista. Lisäksi vastaanottavat palvelukeittiöt tulee muutettavaksi cook & chill tuotantomalliin sopivaksi. Tämä edellyttää muun muassa riittäviä kylmä- ja varastotiloja sekä riittävää kapasiteettia ruokien kuumentamiseen ja kypsennykseen.

Aluetuotantokeittiöitä on tarkoituksenmukaista sijoittaa kaupungin eri suuralueille rakenteille tuleviin tai olemassa oleviin kohteisiin peruskorjausten yhteydessä. Yhden aluetuotantokeittiön tuotantokapasiteetti olisi noin 3 000 annosta päivässä. Keittiöiden tuotantokapasiteetti tarkentuu hankkeiden tarveselvitysvaiheessa ja niiden rakentamiseen varaudutaan investointiohjelmassa. Hankejohtoryhmän linjauksen mukaisesti vuonna 2022 suunnitteluvaiheessa olevan Varia Vehkalaan keittiö toteutetaan ensimmäisenä aluetuotantokeittiömallin mukaisena hankkeena. Muiden aluetuotantokeittiöiden toteuttaminen hyväksytään tapauskohtaisesti tarveselvitysten päätöksästyksen ja investointiohjelman hyväksymisen yhteydessä.

Muiden hankkeiden keittiöt suunnitellaan palvelemaan ainoastaan ko. kohteen omia ateriapalvelutarpeita toimimaan ensisijaisesti cook & chill tuotantomallilla vastaanottavina keittiöinä. Olemassa olevien kohteiden keittiötiloja kunnostetaan ja varustetaan palvelu/kuumennuskeittiöiksi samalla periaatteella.

Kielotie 13 –toimitalohanke

Vantaan kaupungin uudet toimitilat on tarkoitus rakentaa osoitteeseen Kielotie 13. Rakennuksesta on suunniteltu hybridirakennusta ja siihen sijoittuisi kaupungin uusien toimitilojen lisäksi liike- ja palvelutilaa sekä asumista. Rakennuksen toteuttaa VTK Kiinteistöt ja kaupungin toimijat asettuvat siihen vuokralle. Työtiloja rakennuksessa olisi noin 900:lle kaupungin työntekijälle. Kielotie 13 -toimitalorakennukseen keskitetään kaupungin eri toimialojen toimintoja, jotka tällä hetkellä sijaitsevat

hajautetusti Tikkurilassa pääosin vuokratiloissa Asematiellä, Kielotiellä ja Silkkitehtaantiellä. Vuokratiloista luovutaan ja osakeomisteisia tiloja kehitetään kaavallisesti. Kaupungintalo säilyy demokratiatalona kiinteästi uuteen toimitaloon integroituna.

Uuteen toimitaloon sijoittuisivat tietohallinto ja tietohallinnon konsultit, Pilvitoimisto ja CGI lähituki, kasvatuksen ja oppimisen toimiala, kaupunkikulttuurin toimiala, kaupunkiympäristön toimiala pois lukien eläinlääkäripalvelut ja tukikohtien henkilöstö sekä pysäköinninvalvonnan tarkastajat. Uusiin tiloihin sijoittuisivat myös kaupunki-strategian ja johdon toimiala pois lukien kasvupalvelut. Rakennukseen ei olisi tulossa asukas- tai asiakaspalvelupistettä.

5. Sähköisten palvelujen kehittäminen

Digitaaliset palvelut mahdollistavat ajasta ja paikasta riippumattoman asioinnin. Vantaalla digitaalisia palveluita kehitetään ja olemassa olevien käyttöä kasvatetaan Digitaalinen siirtymä -nimisen kehittämiskokonaisuuden kautta. Digitaalisen siirtymän toteututtua asukkailla on parempia mahdollisuuksia asioida sujuvasti myös digitaalisesti ja työntekijöillä tehokkaammat tavat saada sisäistä palvelua. Digitaalisessa siirtymässä tavoittelemme kaupungin palvelujen parempaa saavutettavuutta, laatua, nopeutta ja tehokkuutta. Palveluja kehitettäessä arvioidaan, milloin sähköisen asioinnin rinnalla tarvitaan edelleen kaupungin työntekijän avustamaa asiakaspalvelua. Lisäksi huolehditaan kuntalaisten digitaitojen kehittymisestä ja ehkäistään digisyrjäytymistä. Vantaa kuuluu ikäystävällisten kaupunkien verkostoon ja toteuttaa siinä hyväksi havaittuja toimintatapoja.

Vapaa-ajan käytön palveluverkon saavutettavuutta ja resurssien käytön tehokkuutta tehostetaan automatisoimalla pääsynhallintaa ja kulunvalvontaa. Tilojen käytöstä kerätään tietoa tilankäytön tehostamiseksi ja palveluverkon kehittämistä varten. Asukasryhmille ja järjestöille mahdollistetaan helppo tilojen varaaminen, tilojen omatoimikäyttö ja käytön raportointi helposti palvelun käytön yhteydessä.

Palveluiden käyttöönottoa ja käyttöä tuetaan kehittämällä digitaalisia ratkaisuja tilojen ja varusteiden opastukseen ja palautteiden keräämiseen. Ulkoilu- ja taidereittien saavutettavuuden parantamiseksi kehitetään reittisovellusta. Kaupunkikulttuurin lip-pujen, palveluiden ja tuotteiden hankkiminen mahdollistetaan verkkokaupasta.

Varhaiskasvatus suunnitelman perusteissa ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa asetetaan tavoitteita lasten ja nuorten digitaalisen osaamisen kehittämiseksi. Varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa hyödynnetään digitaalisia välineitä ja sisältöjä lasten ja nuorten ikäkauteen soveltuvasti. Toisella asteella digitaalisten välineiden käyttö osana opiskelua on arkipäivää ja myös etäopiskelu on mahdollista osana opintoja. Kasvatuksen ja oppimisen toimialalla varsinaista sähköistä asiointia käytetään yhteydenpidon kanavana ja hakeutumistilanteissa eri palveluihin sillä varsinaisessa toiminnassa – erityisesti varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa – digitaalisuus ei korvaa fyysistä palveluverkkoa.

Vantaa on käynnistänyt DigiOne-hankkeen, jossa on mukana, Espoon, Jyväskylän, Lahden, Oulun, Tampereen ja Turun kaupungit sekä Kuntien Tiera. Hankkeen tavoitteena on luoda oppimisen ja koulutuksen järjestelmiä yhteen kokoava valtakunnallinen digitaalinen palvelualusta, jonka avulla parannetaan oppimista ja hyvinvointia sekä tuotetaan tehokkaasti laadukkaita koulutuksen palveluita. Digitaaliselle

palvelualustalle kootaan kaikki opettajan, oppijan, rehtorin, huoltajien ja hallinnon käyttämät tiedot, järjestelmät ja palvelut käyttäjäystävälliseksi kokonaisuudeksi. Hankeaikana tuotetaan palvelut perusopetukseen ja lukioon mutta palvelualustan suunnittelussa huomioidaan myös varhaiskasvatus ja ammatillinen koulutus, jotta niihin liittyvät palvelut voidaan liittää alustaan myöhemmin.

Kaupunkiympäristön toimialalla sähköisten palveluiden kehittäminen liittyy pitkälti toimialan suunnittelu-, rakennuttamis-, lupa- ja valvontaprosessien sujuvoittamiseen ja modernisoimiseen. Keskeistä työssä on toimialalla laajalti käytössä olevan MATTI-järjestelmän kehittäminen ja täysipainoinen hyödyntäminen. Sähköisten viranomaispalveluiden kehittämisessä on pitkään ollut trendinä viranomaisrajapintojen kehittäminen sen sijaan, että asiakas joutuu asioimaan usean eri viranomaisen kanssa. Tämä kehitystyö jatkuu myös tulevaisuudessa.

Tulevien vuosien aikana merkittävä osa sähköisten palveluiden kehittämisestä kaupunkiympäristön toimialalla kohdistuu lakisääteisten prosessien kehittämiseen. Parhaillaan on käynnissä maankäyttö- ja rakennuslain uudistustyö, joka toisi merkittäviä muutoksia etenkin rakentamisen lupaprosessien sähköisiin palveluihin. Toinen vireillä oleva keskeinen lainsäädäntöhanke on rakennetun ympäristön tietojärjestelmän (RYTJ) kehittäminen, jonka tavoitteena on koota kaavoitus- ja rakennuslupaprosesseissa syntyvä tieto teknisten rajapintojen kautta kaikkien saataville yhtenäisessä muodossa. Samalla kehitetään tietomallien käyttöä osana rakentamisen lupaprosesseja. Lisäksi muun muassa asemakaavoituksen ja ympäristönsuojelun sähköisen asiointin palveluita kehitetään edelleen toimialalla jo käytössä olevan Lupapiste-järjestelmän yhteyteen.

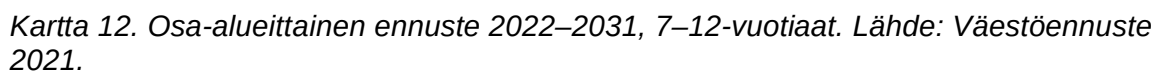
Maankäytön suunnitteluprosessien siirtyminen yhä vahvemmin paikkatietopohjaiseksi avaa uusia mahdollisia karttapohjaisten palveluiden kehittämiseen. Jatkossa siis esimerkiksi asukasvuorovaikutuksessa on yhä useammin mahdollista käydä vuoropuhelua kaupungin kanssa paikkatiedon avulla, mikä tehostaa muun muassa saadun kuntalaispalautteen käsittelyä. Suunnitteluun liittyvässä vuorovaikutuksessa taas karttapohjainen vuorovaikutuskanava antaisi asukkaille uuden, havainnollisen työkalun kertoa kaupungille tärkeistä säilytettävistä kohteista tai muutosta vaativista kohteista.

Vantaan kaupungin tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä. Yhtenä osana tavoitteeseen pääsemistä kaupunkiympäristön toimiala kehittää päätöksentekoa ekologisesta näkökulmasta katsottuna entistä vaikuttavammaksi ja läpinäkyvämmäksi kehittämällä ilmastoasioiden seurannan sekä viestinnän sähköisiä työkaluja.

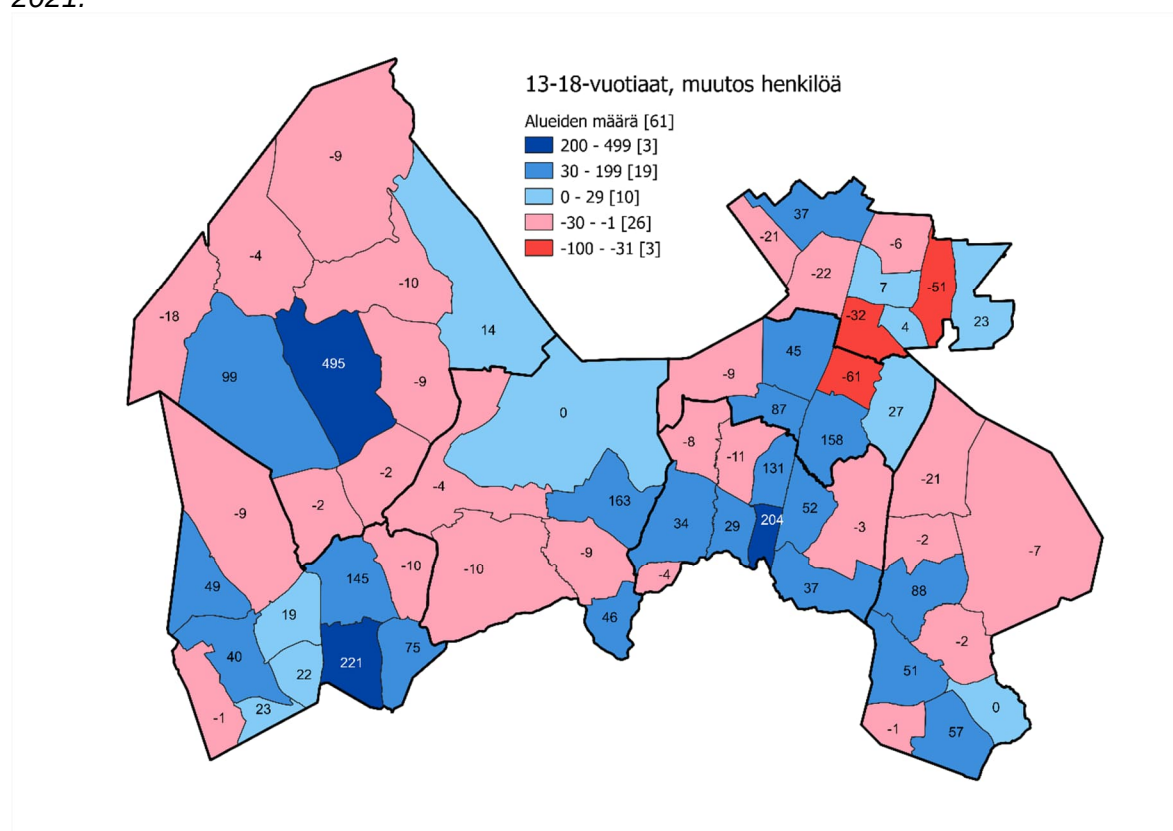
6. Työryhmä

Palveluverkkosuunnitelmatyöryhmän jäseninä ovat olleet kasvatuksen ja opetuksen toimialalta talous- ja hallintopäällikkö Raakel Tiihonen, palveluverkkoasiantuntijat Hannu Haarala ja Janne Myllylä (2.11.2021 asti) sekä Satu Turunen. Kaupunkiympäristön toimialan edustajina työryhmässä ovat olleet talous- ja hallintojohtaja Jonna Hohti, kadut ja puistot palvelualueelta kehittämispäällikkö Tuula Markkanen, rakennuspäällikkö Jaakko Koivunurmi ja puistosuunnittelupäällikkö Heidi Burjam, kiinteistöt ja tilat toimitilajohtamisen tiimistä tilakeskusjohtaja Pekka Wallenius, hankepäällikkö Eija Kivineva sekä hankekehitysarkkitehdit Laura Malinen ja Merja Ryytty, kiinteistön hallinta ja asumisen tiimistä kiinteistökehityspäällikkö Tomi Henriksson, yleiskaavoituksesta johtava maisema-arkkitehti Laura Muukka ja yleiskaavasuunnittelija Jonna Kurittu, ympäristökeskuksesta ympäristösuunnittelija Tina Kristiansson sekä asemakaavoituksesta asemakaavapäällikkö Ilkka Iainne ja asemakaava-arkkitehti Terhi Kuusisto. Kaupunkikulttuurin toimialalta työryhmässä ovat olleet yhteisten palvelujen päällikkö Leena Rusanen ja koordinaattori Harri Raita. Sosiaali- ja terveydenhuollosta työryhmässä ovat olleet talous- ja hallintojohtaja Teemu Paavola (syksy 2022) ja erityisasiantuntija Eija Pyyhtiä. Kaupunkistrategian ja johdon toimialalta työryhmän puheenjohtajana on toiminut talous- ja strategiajohtaja Matti Ruusula, sihteerinä erityisasiantuntija Kirsi Vatén sekä työryhmän jäseninä talousarviopäällikkö Päivi Kandolin, tutkija Minna Mänty ja Kasvupalveluiden palvelualueen asiantuntija Suvi Lindholm. Työryhmän jäsenet ovat koordinoineet palveluverkkosuunnitelman tietojen kokoamisen omalta palvelualueeltaan sekä osallistuneet suunnitelman laatimiseen.

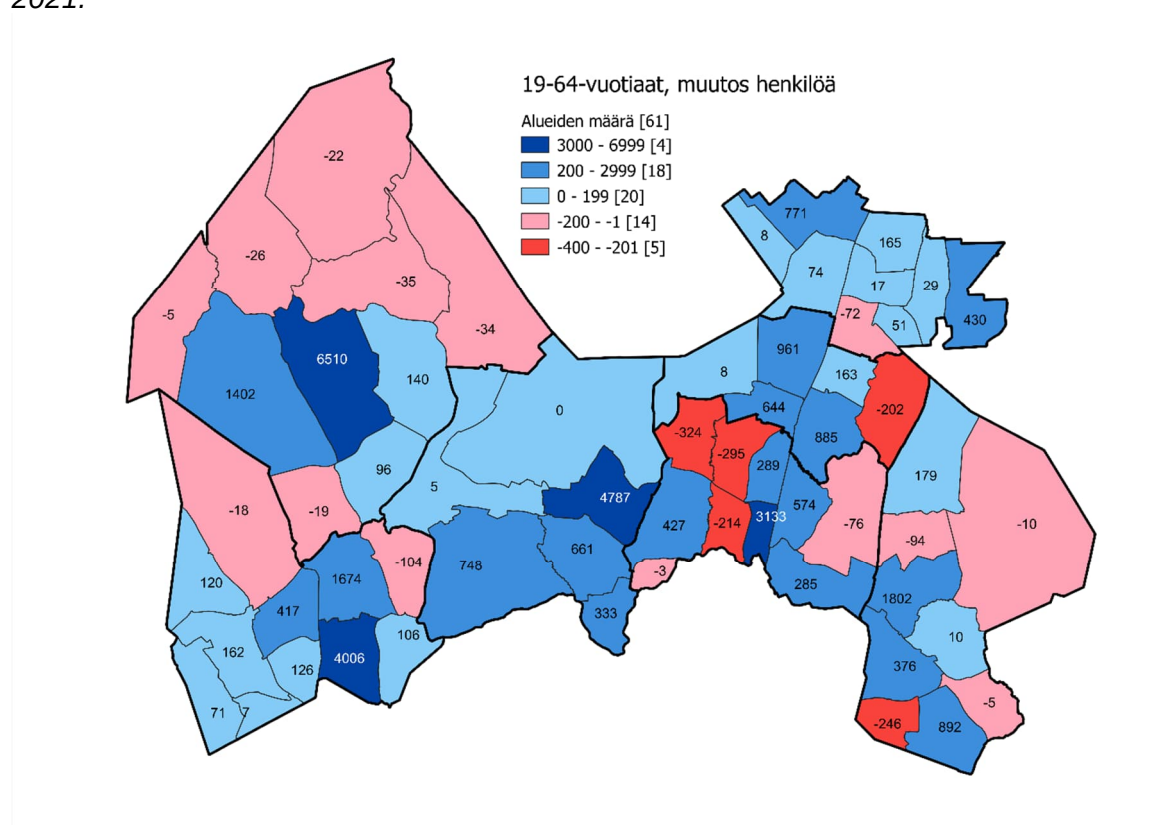
Kartta 11. Osa-alueittainen ennuste 2022–2031, 0–6-vuotiaat. Lähde: Väestöennuste 2021.

Kartta 13. Osa-alueittainen ennuste 2022–2031, 13–18-vuotiaat. Lähde: Väestöennuste 2021.

Kartta 14. Osa-alueittainen ennuste 2022–2031, 19–64-vuotiaat. Lähde: Väestöennuste 2021.

65-74-vuotiaat, muutos henkilöä

Alueiden määrä [61]

- 100 - 399 [4]
- 50 - 99 [14]
- 0 - 49 [21]
- 100 - -1 [17]
- 500 - -101 [5]

75+-vuotiaat, muutos henkilöä

Alueiden määrä [61]

- 300 - 599 [7]
- 200 - 299 [8]
- 0- 199 [44]
- 10 - -1 [2]

Liite 2. Edunvalvonta (sote- ja valtion palvelut Vantaalla)

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala vastaa sosiaali- ja terveystalouden toimialaan sekä suun terveydenhuollon liikelaitoksen tehtäväalueeseen kuuluvien asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialaan kuuluvat talous- ja hallintopalvelujen, perhe- ja sosiaalipalvelujen, vanhus- ja vammaispalvelujen ja terveystalouden palvelualueet sekä suun terveydenhuollon liikelaitos. Toimiala järjestää palvelut omana tuotantona sekä kumppanuuksia hyödyntäen yhteistyössä kuntien, kuntayhtymien, yritysten ja järjestöjen kanssa. Toimiala vastaa erikoissairaanhoidon järjestämisestä ja kustannuksista sekä yhteistyöstä erikoissairaanhoidon kanssa. Erikoissairaanhoidon tuottaa pääosin HUS-kuntayhtymä.

Sosiaali- ja terveystalouden palvelujen ja pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta lähtien. Uudistuksen myötä sosiaali- ja terveydenhuollon käytössä olevat toimitilat siirtyvät hyvinvointialueen hallintaan 1.1.2023.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan palveluverkko koostuu noin 230 toimipisteestä, jotka sijaitsevat noin 130 eri osoitteessa eri puolilla kaupunkia. Määrällisesti toimipisteitä on eniten Tikkurilan, Myyrmäen ja Koivukylän ja Korson suuralueilla. Toimialan johdon ja hallinnon toimipaikat sijaitsevat Tikkurilan ja Aviapoliksen suuralueilla.

Vantaalla on nykyisellään seitsemän terveystaloutta. Kahdeksas, Kivistön palvelukeskittymään avautuva terveystaloutta aloittaa toimintansa vuoden 2023 syksyllä. Terveystalouttien palveluvalikoima vaihtelee asemittain; useimmille terveystaloutille on keskitetty monipuolisesti sekä sosiaali- että terveystaloutta.

Vantaan voimakas väestönkasvu ja väestön ikääntyminen vaikuttavat merkittävästi sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaympäristöön. Väestönkasvu painottuu eri tavoin kaupungin eri osiin ja aiheuttaa siten paineita myös toimitiloille ja niiden riittävyydelle ja ikääntyneiden asumispalvelujen lisäämiselle. Palveluverkon pitkän aikavälin suunnitteluun vaikuttaa väestökehityksen ohella palvelutarpeen muutokset, tilojen kunto ja toimivuus sekä uusien palvelumuotojen kehittyminen, kuten digitaaliset, liikkuvat ja kotiin viettävät palvelut.

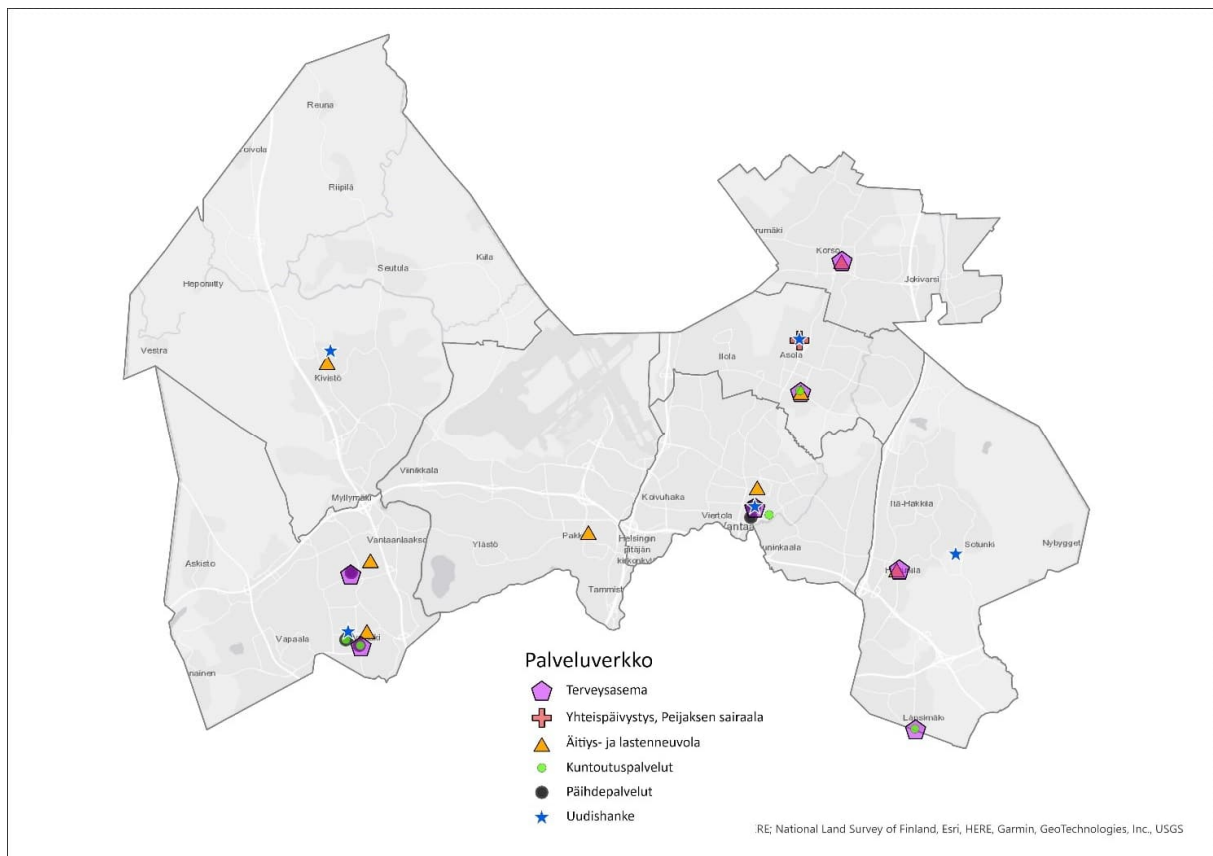
Tikkurilan terveystaloutta ja hyvinvointikeskuksen ja Peijas kampuksen rakentuminen tulevat vaikuttamaan merkittävästi sosiaali- ja terveydenhuollon palveluverkkoon vuosikymmenen loppupuolella. Esimerkiksi valtaosa Tikkurilan alueen sosiaali- ja terveystalouttaista on määrä siirtyä terveystaloutta ja hyvinvointikeskukseen ja sen yhteyteen tulevaan perhekeskukseen rakennuksen valmistuttua. Väestön ikääntyminen luo tarpeita vanhusten asumispalvelujen kehittämiseksi ja lisäämiseksi. Vantaalle on määrä valmistua kolme noin 200-paikkaista vanhustenkeskusta vuosikymmenen loppuun mennessä Tikkurilan, Hakunilan ja Kivistön suuralueille.

Terveystalout

Terveystaloutien tehtävänä on edistää kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia sekä ehkäistä ja hoitaa sairauksia. Terveystaloutien palvelualue järjestää ja tuottaa väestön tarpeen mukaiset, terveydenhuoltolain edellyttämät terveystaloutta, neuvola-, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut, lääkinnällisen kuntoutuksen palvelut, perustason mielenterveystaloutta sekä perus- ja erityistason päihdepalveluja.

Terveysasemia on Vantaalla seitsemän ja niihin on keskittynyt laajasti erilaisia terveyspalveluja, kuten lääkärin, sairaanhoitajan ja terveydenhoitajan vastaanotot. Useimmilla terveysasemilla on myös kuntoutuspalveluja ja psykiatrisen sairaanhoitajan vastaanotto. Apuvälinepalvelut on keskitetty Myyrmäen ja Koivukylän terveysasemille. Neuvoloita on kahdeksan ja koulu- ja opiskeluterveydenhuollon toiminnot järjestetään noin 80 oppilaitoksessa. Päihde- ja mielenterveyspalveluja tarjotaan terveysasemien lisäksi päihdepoliklinikoilla, terveysneuvontapisteissä ja päihdevieroitusyksikössä.

Terveyspalvelujen palveluverkkoon vaikuttavia uudishankkeita ovat muun muassa Lännen perhekeskus Myyrmäen suuralueella, Kivistön terveysasema, Tikkurilan terveys- ja hyvinvointikeskus, Hakunilan perhekeskus ja Peijas kampus.

Kartta 17. Sosiaali- ja terveydenhuollon terveyspalvelujen palveluverkko. Uudishankkeiden sijainti ei ole tarkka, vaan ne näkyvät kartalla kaupunginosan tai suuralueen keskipisteessä. Uudishankkeet ovat Vantaan kaupungin talousarvion 2022 toimitilainvestointiohjelman mukaisia hankkeita vuosille 2022–2031. Talousarvio on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 13.12.2021.

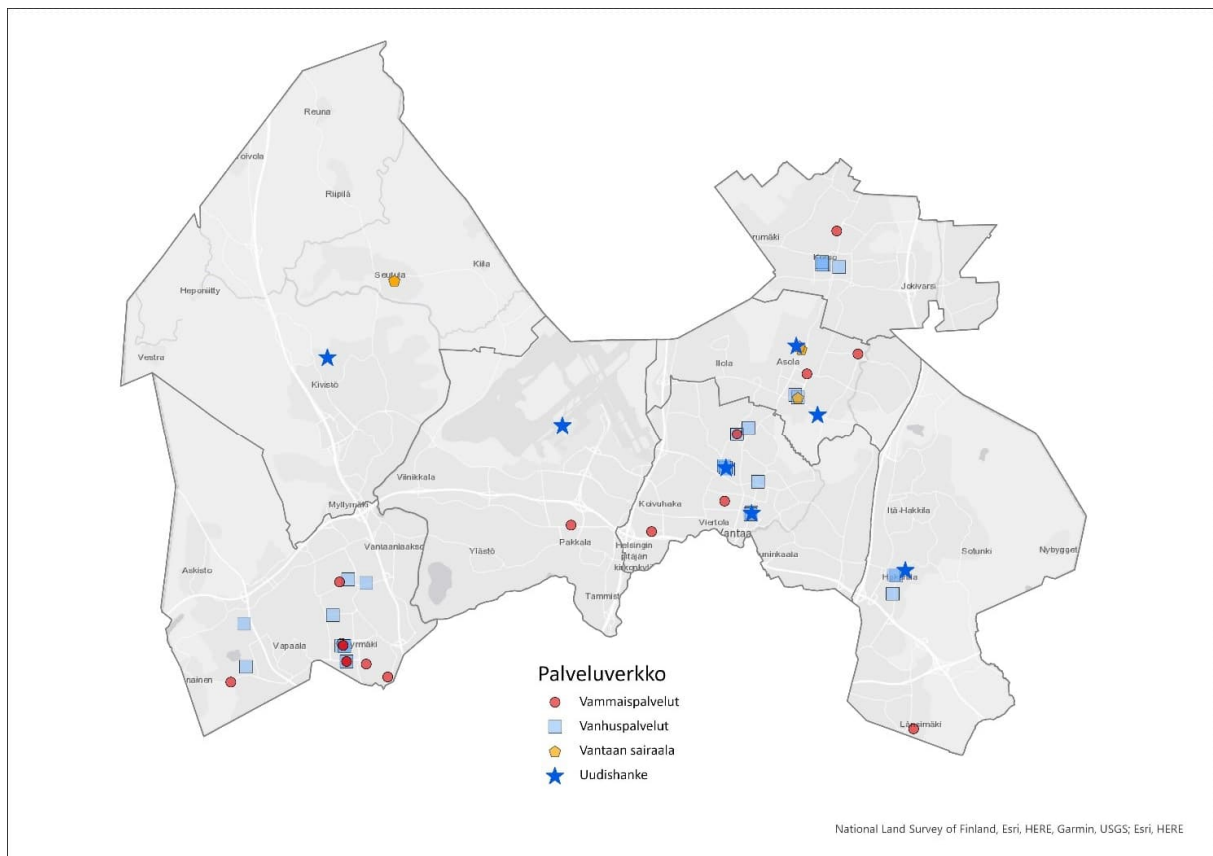
Vanhus- ja vammaispalvelut

Vanhus- ja vammaispalvelujen tavoitteena on osaltaan tukea ja mahdollistaa kunta-laisten mahdollisimman itsenäinen ja toimintakykyinen kotona asuminen. Palvelut järjestetään kaupungin omana toimintana, ostopalveluina, palvelusetelillä ja henkilökohtaisen budjetin avulla.

Vanhus- ja vammaispalvelujen palvelualueen toiminta on organisoitu erityisasumisen, kotona asumisen tuen, ostopalvelujen ja Vantaan sairaalan palveluyksiköihin.

Kotona asumisen tuen palveluyksikön vastuulle kuuluvat asiakasohjaus, kotihoito, vammaisten työ- ja päivätoiminta sekä vanhusten päivätoiminta. Erityisasumisen palveluyksiköissä tuotetaan erilaisia lakisääteisiä asumispalveluja ikääntyneille ja vammaisille. Vantaan sairaalan palveluyksikkö vastaa Vantaan perusterveydenhuollon sairaalatoiminnasta. Palveluyksikköön kuuluu toimipisteitä Katriinan sairaalassa ja Peijaksen sairaalassa.

Vanhus- ja vammaispalvelujen palveluverkkoon vaikuttavia uudishankkeita ovat muun muassa Peijas kampus, Tikkurilan terveys- ja hyvinvointikeskus, uudet vanhustenkeskukset Tikkurilaan, Hakunilaan ja Kivistöön sekä kehitysvammaisten toimintakeskus Itä-Vantaalle. Katriinan sairaalan toiminnot siirtyvät Peijas kampukselle vuosikymmenen loppupuolella uuden vuodeosastorakennuksen valmistuttua.

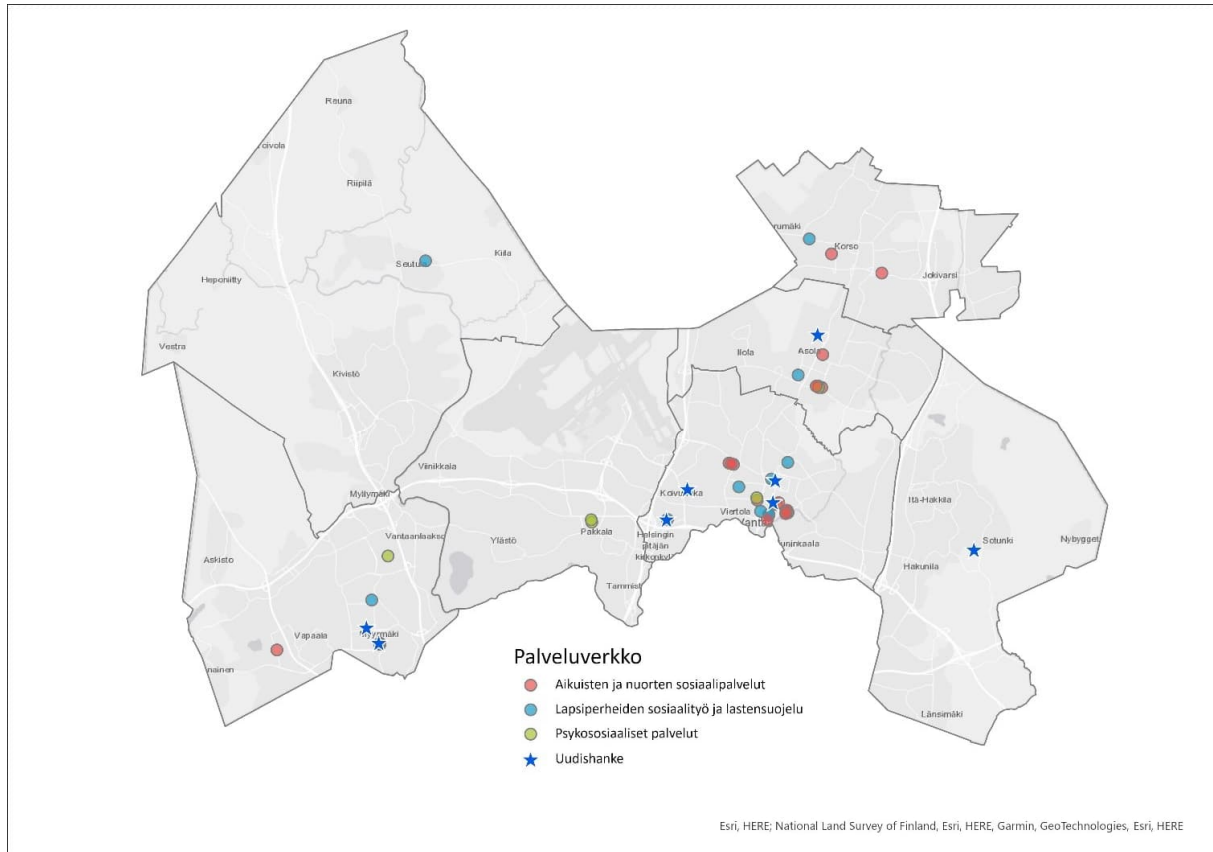

Kartta 18. Sosiaali- ja terveydenhuollon vanhus- ja vammaispalvelujen palveluverkko. Uudishankkeiden sijainti ei ole tarkka, vaan ne näkyvät kartalla kaupunginosan tai suuralueen keskipisteessä. Uudishankkeet ovat Vantaan kaupungin talousarvion 2022 toimitilainvestointiohjelman mukaisia hankkeita vuosille 2022–2031. Talousarvio on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 13.12.2021.

Perhe- ja sosiaalipalvelut

Perhe- ja sosiaalipalvelujen palvelualueen tehtävänä on edistää asukkaiden hyvinvointia järjestämällä lakisääteisiä ennaltaehkäiseviä, tukea antavia ja viimesijaisia sosiaali- ja terveystoimen palveluja. Palvelualueeseen kuuluu lapsiperheiden sosiaalityön ja lastensuojelun, aikuisten ja nuorten sosiaalipalvelujen sekä psykososiaalisten palvelujen palveluyksiköt sekä keskitetty laatu-, osto- ja valvontayksikkö. Perhekeskushankkeet tulevat vaikuttamaan vuosikymmenen kuluessa perhe- ja sosiaalipalvelujen palveluverkkoon. Investointisuunnitelmassa 2022–2031 on hankkeena Lännen perhekeskus Myyrmäen alueelle ja Hakunilan perhekeskus. Myös

Tikkurilan terveys- ja hyvinvointikeskuksen yhteyteen on määrä rakentua perhekeskus, jolloin lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia ja terveyttä edistäviä ja varhaisen tuen, hoidon ja kuntoutuksen palveluja voidaan tarjota samassa toimipaikassa usean erillisen toimipisteen sijaan. Koivukylässä sijaitsevaa lapsiperheiden palvelujen ja avoimen kohtaamispaikan keskittymää kehitetään perhekeskuksen toimipisteeksi toiminnallisesti ja uusin tilaratkaisuin. Hoivatila Vuorikummun laajennus ja Koisonittyhanke ovat niin ikään osa perhe- ja sosiaalipalvelujen palveluverkkoa.

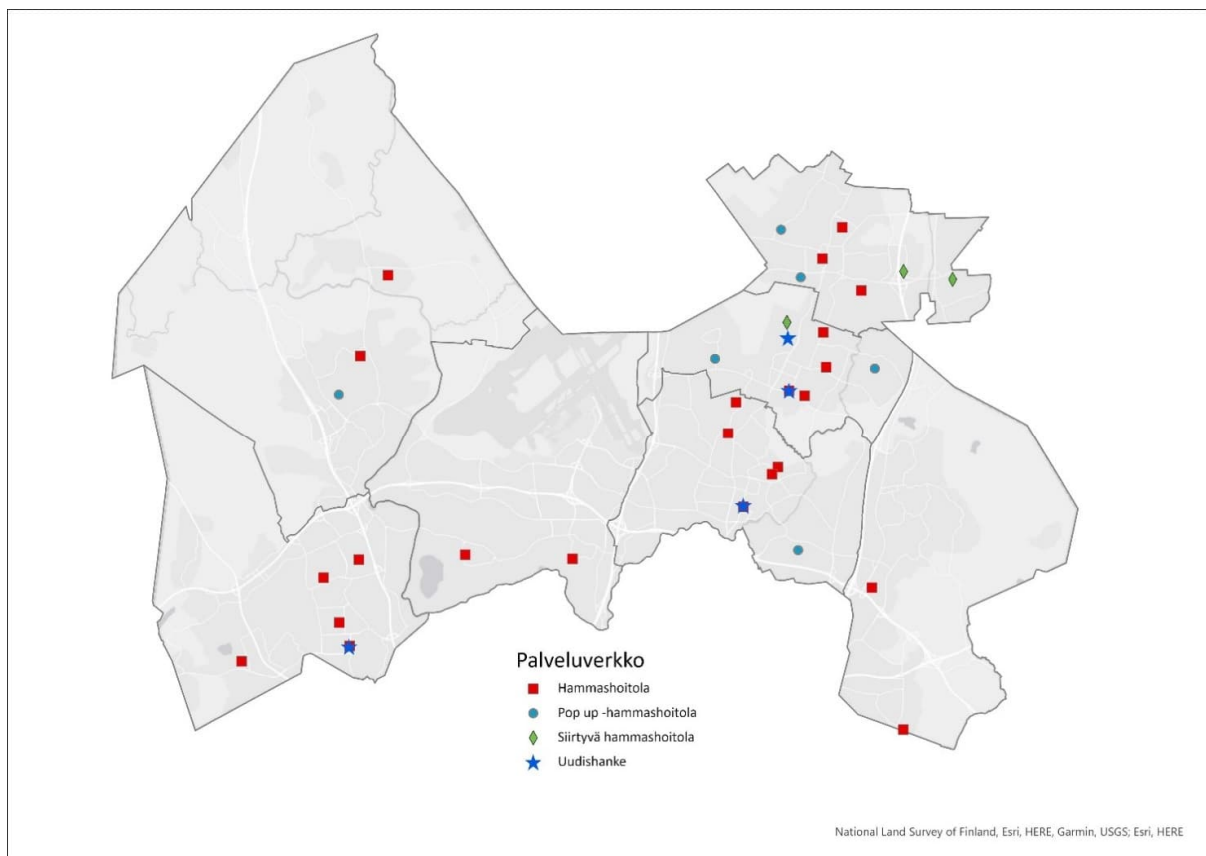

Kartta 19. Sosiaali- ja terveydenhuollon perhe- ja sosiaalipalvelujen palveluverkko. Uudishankkeiden sijainti ei ole tarkka, vaan ne näkyvät kartalla kaupunginosan tai suuralueen keskipisteessä. Uudishankkeet ovat Vantaan kaupungin talousarvion 2022 toimitilainvestointiohjelman mukaisia hankkeita vuosille 2022–2031. Talousarvio on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 13.12.2021.

Suun terveydenhuolto

Suun terveydenhuollon palvelujen tehtävänä on edistää kuntalaisten suun terveyttä ja hyvinvointia ennalta ehkäisemällä ja sairauksia hoitamalla sekä toimintakykyä parantavilla kuntoutustoimenpiteillä. Suun terveydenhuollon organisaatio muodostuu viidestä palveluyksiköstä; erikoishoito, Länsi-Vantaa, Itä-Vantaa, hoitotyö ja palveluohjaus.

Suun terveydenhuollon palveluverkko muodostuu 23 hammashoitolasta, kahdesta kiertävästä pop up –hoitolasta ja yhdestä siirtyvästä, eli niin sanotusta autohoitolasta. Suun terveydenhuollon palveluverkkoon vaikuttavia hankkeita ovat muun muassa Tikkurilan terveys- ja hyvinvointikeskus ja Peijas kampus. Lisäksi investointisuunnitelmaan 2022–2031 sisältyy hankkeena muun muassa Lehtikuusen hammashoitolan peruskorjaus, ja Koivukylän sekä Myyrmäen hammashoitoloiden laajennus- ja tilamuutostyöt.

Kartta 20. Sosiaali- ja terveydenhuollon suun terveyden huollon palveluverkko. Uudishankkeiden sijainti ei ole tarkka, vaan ne näkyvät kartalla kaupunginosan tai suuralueen keskipisteessä. Uudishankkeet ovat Vantaan kaupungin talousarvion 2022 toimitilainvestointiohjelman mukaisia hankkeita vuosille 2022–2031. Talousarvio on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 13.12.2021.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos

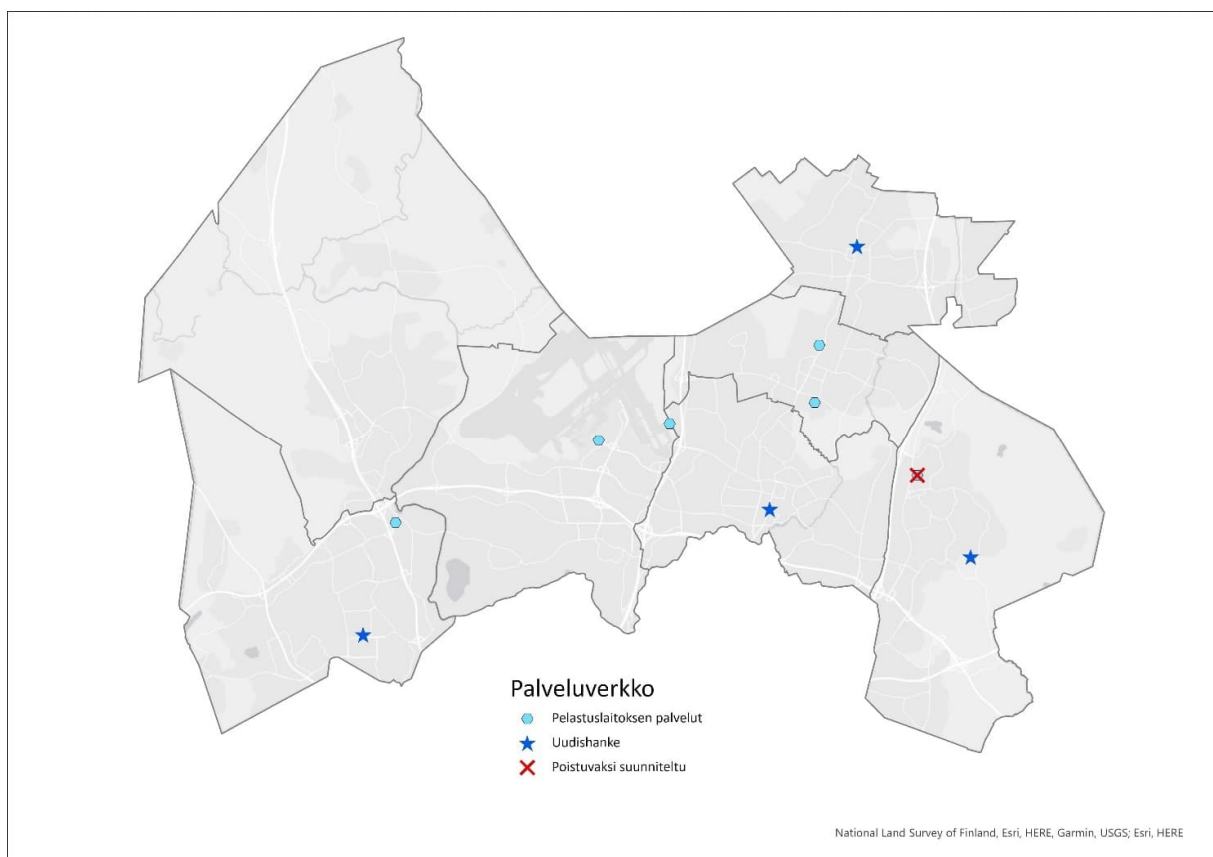
Pelastustoiminnan resurssien eli paloasemaverkoston sijoittamistarpeet määritellään riskianalyysissä. Pelastustoimen alue on jaettu neliökilometrin kokoisiin ruutuihin, jotka luokitellaan riskiluokkiin 1–4. Riskiluokka määräytyy ruudun asukasmäärän, kerrosalan, tapahtuneiden onnettomuuksien ja niiden seurauksien sekä mahdolliset erityisten riskikohteiden perusteella. Riskiluokan 1 ruudut, jotka ovat siis tyypillisesti asukastihentymiä, tulee tavoittaa 6 minuutissa hälytyksestä. Myös ensihoidossa Hus tekee osittain samoihin perusteisiin pohjautuvan tarkastelun, jota käytetään ensihoitoyksiköiden sijoittamiseen.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen alue (Vantaa, Kerava, Nurmijärvi, Tuusula, Järvenpää, Pornainen, Hyvinkää ja Mäntsälä) on asukasluvultaan Suomen nopeimmin kasvavaa aluetta, minkä seurauksena riskiluokan 1 alueiden määrä kasvaa jatkuvasti. Kun myös liikennemäärät ovat lisääntyneet merkittävästi, tavoittaa pelastuslaitos onnettomuuskohteet yhä harvemmin 6 minuutin tavoiteajassa. Suurimmat puutteet ovat Vantaalla.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto, jäljempänä AVI, lähetti 14.10.2020 selvityspyynnön, jossa se pyysi alueen pelastustoimelta omaa selvitystä ja näkemystä pelastustoiminnan palvelutason riittävydestä, liittyen ensimmäisen yksikön kiireellisten tehtävien ruutukohtaisiin toimintavalmiusaikojen toteutumiseen sekä selvitystä pelastustoiminnan palvelutasossa esiintyvän huomattavan epäkohdan korjaamiseksi.

Pelastuslaitos valmisteli selvityksen puutteista ja suunnitelman niiden korjaamiseksi. Suunnitelman mukaan Vantaalle rakennetaan vuoden 2026 loppuun mennessä neljä uutta pientä paloasemaa eli valmiusasemaa, joista yksi korvaa nykyiset Itä-Hakkilan toimitilat. Uusilla valmiusasemilla yhdistetään pelastustoiminnan ja ensihoidon tarpeet sekä varmistetaan paikallisen sopimuspalokunnan (VPK) toiminta-edellytykset asianmukaisissa tiloissa.

AVI antoi asiasta päätöksensä 21.4.2021, jossa se edellytti korjaamaan pelastustoimen palvelutason pelastuslain edellyttämälle tasolle pelastuslaitoksen tekemän suunnitelman mukaisesti. Pelastuslaitos ja Vantaan kaupunki ovat tämän jälkeen valmistelleet uusien valmiusasemien rakentamista. Koska pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy 1.1.2023 kunnilta hyvinvointialueille, lopullisen päätöksen rakentamisesta sekä sopimuksen rakennuttajan kanssa tekee Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen aluevaltuusto kesällä 2022.

Kartta 21. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen palveluverkko. Uudishankkeiden sijainti ei ole tarkka, vaan ne näkyvät kartalla kaupunginosan tai suuralueen keskipisteessä. Uudishankkeet ovat Vantaan kaupungin talousarvion 2022 toimitilainvestointiohjelman mukaisia hankkeita vuosille 2022–2031. Talousarvio on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 13.12.2021.

Kasvupalvelut

Kuntouttava työtoiminta ja sen myötä valmennustalot Luxi, Reeli ja Koutsi tulevat siirtymään hyvinvointialueelle 1.1.2023.

Liite 3. Vaikuttamistoimielimien kannanotot

Svenska kommitté 11.4.2022

Svenska kommittén beslöt att välja följande fyra gemensamma prioriteringar i planen för servicenätet på stadsnivå 2022–2031

1. Svenskspråkig service ska tas med i planeringsskedet i alla serviceområden.
2. Det ska finnas mera tjänster på svenska inom kultur- och idrottsservicen, dessa tjänster är bristfälliga idag.
3. I Håkansböle storområde ska ett större daghem för svenskspråkiga planeras och en tomt för detta ändamål ska anvisas. (Det finns pengar för det i investeringsbudgeten.)
4. Det ska ordnas tillräckligt många och mångsidiga hobbymöjligheter på svenska främst för barn och unga. Dessutom önskade påverkansorganet tillägga att svenska kommittén riktar följande fråga till stadsplaneringen: vad kan man göra för att få in svenskspråkig service i planeringsskedet, i synnerhet inom markanvändningen?

Nuorisovaltuusto 25.4.2022, kannanotto

Vantaan nuorisovaltuusto haluaa, että kaupunkitasoisessa palveluverkkosuunnitelmassa 2022–2031 taataan vantaalaisille nuorille oleellisten palveluiden laatu.

Nuorisovaltuusto pitää tärkeänä, että kaikki palvelut ovat saavutettavissa julkisen liikenteen välineillä. Tarkoitetaan, että palvelut eivät vain sijaitse julkisen liikenteen reitin varrella vaan matkat ovat kohtuullisen pituisia. Julkisen liikenteen välineiden vaihtoa kesken matkan tulisi myös pystyä minimoimaan. Nimenomaan suorat ja yksinkertaiset julkisen liikenteen yhteydet houkuttelevat käyttämään palveluita. Aidosti toimivat julkiset kulkuyhteydet tarjottuihin palveluihin edistävät myös päästövähennystavoitteita.

Nuorisopalveluiden osalta nuorisovaltuusto toivoo kehitystä. Nuorisotiloja kaivataan paikkoihin, joissa nuoret ovat tottuneet viettämään vapaa-aikaansa kuten ostoskeskusten yhteyteen. Tällöin nuorisotilat olisi helpompi saavuttaa ja nuorisovaltuusto kokee, että tällaiset nuorisotilat tavoittaisivat suuremman kävijämäärän ja tarjoaisivat paremman vapaa-ajanviettopaikan kuin ostoskeskusten liepeillä oleileminen.

Nuorisovaltuusto kaipaa myös ratkaisuja koulujen tilanpuutteeseen. Jotta opiskeluympäristöt ovat oppimista tukevia, täytyy tarjotut tilat olla nykypäiväiseen opiskeluun soveltuvia sekä riittävän tilavia. Etenkin vanhempien koulurakennusten tilatarpeet tulee olla tiedossa, ja niiden pohjalta tulee selvittää, onko tiloissa tarvetta kehitykselle. Myös henkilökunnan ja oppilaiden kokemukset tilojen riittävyydestä tulee huomioida. Toiveena on myös, että asuntojen kasvavaan kysyntään vastataan alueellisesti. Palveluverkon suunnittelussa tulee myös ottaa huomioon kestävät toimenpiteet, ja palveluiden toteutuksessa ympäristöystävälliset sekä kestävät toimintatavat.

Vammaisneuvosto 13.4.2022, lausunto

Palveluverkkosuunnitelman valmistelusta on kerrottu vaikuttamistoimielimille huhti-toukokuun aikana ja tarkoituksena on, että kukin vaikuttamistoimielin muodostaisi suunnitelmasta oman yhteisen kannanottonsa. Nämä kannanotot sisällytetään suunnitelman liitemateriaaliksi. Suunnitelma menee lausunnolle lautakuntiin elokuussa, kaupunginhallituksen ja -valtuuston käsittelyyn syys-lokakuussa.

Tällä lausunnolla on tarkoitus tuoda palveluverkkosuunnitelmaan 2022–2031 vammaisneuvosto näkökulmat sekä huomiot tulevaa palveluverkkoa rakentaessa. Lausuntopyyntö on tullut Kaupunginjohtajan ja strategian toimialalta ja vammaisneuvosto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto tähän teemaan.

Koska jatkossa koko väestön kannalta olennaisen keskeisiä palveluverkkoja suunnitellaan kahdella eri tasolla, on niiden synkronointi erityisen tärkeää. Taloudellisten ja toiminnallisten synergiaetujen saavuttamiseksi kaupungin ja hyvinvointialueen kiinteä yhteistyö ja vuoropuhelu suunnitelmien valmistelussa on erityisen toivottavaa. Tästä syystä pitäisi myös pyrkiä siihen, että suunnitelmia laadittaisiin myös ajallisesti samanaikaisesti.

Huomioita palveluverkkosuunnitelmasta vuosille 2022–2031

Palveluverkkoa kehittäessä tulee huomioida vammaisten korkea syrjäytymisriski yhteiskunnasta. Vammaisten henkilöiden asema on Suomalaisessa yhteiskunnassa haastava ja rakenteellisen syrjinnän ilmiöitä nousee edelleen kaupungin eri toiminoissa. Rakenteellisen syrjäytymisen myötä riski yksilön syrjäytymiseen yhteiskunnasta nousee korkeaksi. Palveluverkkosuunnitelma 2022–2031 sen nykyisessä muodossaan on jättänyt huomiotta vammaiset henkilöt ja vammaisia henkilöitä ei mainita.

Vantaan vammaisneuvosto pitää tärkeänä, että palveluverkkosuunnitelmaan vuosille 2022–2031 jalkautetaan YK:n vammaisten henkilöiden sopimuksen sisältö artikloineen. Palveluverkkosuunnitelman kehittämisen tueksi osaksi valmistelua tulee ottaa sosiaali- ja terveysministeriön vuonna 2021 julkaisema kansallinen toimenpideohjelma, jossa on listattuna konkreettisella tasolla eri hallinnon aloille suunnatut tavoitteet ja toimenpiteet, jotka sisältyvät YK:n vammaisten henkilöiden sopimuksen artikloihin.

Koska sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuu on siirtymässä 1.1.2023 alkaen uusille hyvinvointialueille, tarkastelee ymmärrettävästä syystä Vantaan kaupungin palveluverkkosuunnitelma 2022–2031 kaupungin muiden toimialojen toimintaa. Palveluverkkoa koskevat toimenpiteet kansallisesta toimenpideohjelmasta:

1. Vammaisten henkilöiden osallisuus (Vammaisyleissopimus 4.3 artikla)
2. Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo (Vammaisyleissopimus 5, 6, 7, 12 ja 13 artiklat)
3. Esteettömyys ja saavutettavuus (Vammaisyleissopimus 9 ja 21 artiklat)
4. Turvallisuus ja vaaratilanteet (Vammaisyleissopimus 11 artikla)
5. Liikkuminen (Vammaisyleissopimus 9, 18 ja 20 artiklat)
6. Kulttuuri-, virkistys – ja vapaa-ajan toiminta sekä liikunta (Vammaisyleissopimus 30 artikla)
7. Tietoisuuden ja tietopohjan lisääminen (Vammaisyleissopimus 8 ja 31 artiklat)

Vanhusneuvosto 20.4.2022, lausunto

Palveluverkkosuunnitelman valmistelusta on kerrottu vaikuttamistoimielimille huhti-toukokuun aikana ja tarkoituksena on, että kukin vaikuttamistoimielin muodostaisi suunnitelmasta oman yhteisen kannanottonsa. Nämä kannanotot sisällytetään suunnitelman liitemateriaaliksi. Suunnitelma menee lausunnolle lautakuntiin elokuussa, kaupunginhallituksen ja -valtuuston käsittelyyn syys-lokakuussa.

Tällä lausunnolla on tarkoitus tuoda palveluverkkosuunnitelmaan 2022–2031 vanhusneuvoston näkökulmat sekä huomiot tulevaa palveluverkkoa rakentaessa. Lausuntopyyntö on tullut Kaupunginjohtajan ja strategian toimialalta ja vanhusneuvosto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto tähän teemaan. Vanhusneuvoston lausuntoa on ollut valmistelemassa vanhusneuvoston jäsenet Marja-Liisa Saares, Risto Pyhälä ja Varpu Peltonen. Vanhusneuvoston työryhmän työskentelyyn osallistunut myös Vanhusneuvoston koordinaattori Kalle-Pekka Hietala.

Koska jatkossa koko väestön kannalta olennaisen keskeisiä palveluverkkoja suunnitellaan kahdella eri tasolla, on niiden synkronointi erityisen tärkeää. Taloudellisten ja toiminnallisten synergiaetujen saavuttamiseksi kaupungin ja hyvinvointialueen kiinteä yhteistyö ja vuoropuhelu suunnitelmien valmistelussa on erityisen toivottavaa. Tästä syystä pitäisi myös pyrkiä siihen, että suunnitelmia laadittaisiin myös ajallisesti samanaikaisesti.

Huomioita palveluverkkosuunnitelmasta vuosille 2022–2031

Vanhusneuvosto nostaa esille huolena, että ikääntyneiden ihmisten näkökulma ja huomiointi nousee esille ainoastaan kirjastopalvelujen osalta. Suunnitelma jättää merkittävästi ikääntyneen väestön huomiotta esimerkiksi kaavoitukseen ja rakentamiseen liittyvissä kysymyksissä. Palveluverkkosuunnitelma jättää myös huomiotta hyvinvointialueen vastuulle olevien tehtävien huomioon ja kuinka hyvinvointialueen sekä kaupungin palveluverkon rakenteet vastaavat yhteisesti erilaisiin ikääntyneitä väestöä koskeviin tulevaisuuden haasteisiin.

Palveluverkkosuunnitelmassa pitää vanhusneuvoston mielestä huomioida enemmän ikääntyneen väestön merkittävä kasvu Vantaan kaupungin alueella. Ikääntynyt väestön lukumäärän ennustetaan kasvavan vuoteen 2025 mennessä noin 20 000 henkeen nykyisestä 16 000. Ennustekauden loppuun 2045 mennessä 75 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä kasvaa 6,4 prosentista 8,9 prosenttiin. Ikääntyvän väestön määrän kasvaessa myös dementiaa sairastavien määrä kasvaa, mikä merkitsee myös palvelutarpeen määrän kasvua. Vanhusneuvosto pitää tärkeänä, että osana palveluverkkosuunnitelman toimeenpanoa huomioidaan Ympäristöministeriön suositusten mukaisesti muistiystävällisen asuinalueen rakentaminen (Vantaan kaupungin tulee palveluverkkosuunnittelussaan panostaa vahvemmin hyvinvointityön edistämiseen ja pyrkiä ennaltaehkäisemään yhteistyössä tulevan hyvinvointialueen kanssa. Ennaltaehkäisevällä toiminnalla tulee pyrkiä edistämään toimintakyvyn ja terveyden ylläpitämistä, jotta vanhusväestö pystyy mahdollisimman itsenäisesti elämään.

Kaupungin palveluverkkoa suunnitellessa on tärkeää, että toiminnoissa pyrkimys on ikäystävällisyyden edistäminen ja yksinäisyyden ennaltaehkäiseminen ja torjuminen. Koska sosiaali- ja terveystieteiden toteuttamisen vastuu siirtyy hyvinvointialueille, Kaupungin vastuu tulee korostumaan entistä merkittävämmiin kaupungin muilla toimialoilla. Vanhusneuvosto pitää tärkeänä, että

palveluverkkosuunnitelmassa edistetään myös yhteisöllisyyttä huomioilla kaavoituksessa ja rakennushankkeissa tilaratkaisut kansalaisyhteiskunnan toiminnan edistämiseksi. Ikääntyneen väestön kannalta esimerkiksi eläkeläisjärjestöjen toiminnan tukeminen on merkittävä yksinäisyyttä ennaltaehkäisevä toiminta.

Viimeisenä huomiona vanhusneuvosto nostaa esille palvelujen saatavuuden määrittämisen. Vanhusneuvosto pitää tärkeänä, että palveluverkon suunnittelutyössä määritetään palveluiden läheisyys kodista katsottuna. Palvelujen saavutettavuus nousee ikääntyneen väestön kannalta merkityksellisen, sillä vanhuuden myötä fyysinen toimintakyky alenee ja tämän myötä kynnys nousee korkeammaksi lähteä kauemmaksi palveluiden piiriin.

Keskeisimmät painopisteet palveluverkkojen kehittämisessä ikääntyneiden näkökulmasta

- Palvelujen läheisyys

Ikäihmisille tärkeimpien lähipalveluiden (esim. kauppa, apteekki) tulisi sijaita mahdollisimman lähellä kotia, mieluiten kävelymatkan päässä, koska myöhemmällä iällä oman auton käyttö ja jopa julkisen liikenteen käyttö ei ole enää mahdollista. Jo pelkkä päivittäinen kauppamatka on tärkeää terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä, se tarjoaa sekä hyötyliikuntaa että vähentää yksinäisyyttä.

- Kulkuväylien esteettömyys ja turvallisuus.

Jalankulkuväylien pitää olla aurattu ja hiekoitettu talvisin, ja niillä pitää voida kulkea rollaattorilla. Väylien varrella pitää olla riittävästi ja lyhyiden välimatkojen päässä kiinteitä levähdyspaikkoja, joihin voi istahtaa vetämään henkeä – myös talvisin.

- Ikäihmisten liikuntapaikat.

Isojen urheilupuistojen lisäksi erilaisten sosiaali- ja terveydenhuollon toimipisteiden yhteyteen olisi hyvä saada yli 70-vuotiaille tarkoitettuja pieniä kuntosaleja, joissa ikäihmiset voisivat käydä kuntoilemassa ilman terveydenhuollon lähetettä. Ne voisivat olla kumppanuushankkeita esimerkiksi yksityisten toimijoiden kanssa. Tärkeää on, että tällaiset pienet toimipisteet ovat helposti saavutettavissa ja lähellä.

- Vanhustenkeskukset palvelemaan myös kotona asuvia ikäihmisiä.

Hallinnolliset raja-aidat eivät saa muodostua esteeksi toimitilojen järkevälle ja monimuotoiselle käytölle. Tulevien vanhustenkeskusten suunnittelu on yhteistyöhaaste kaupungille, kaavoittajalle sekä hyvinvointialueelle, jotta sote-uudistuksen keskeiset tavoitteet, palvelujen integrointi voisi toteutua. Tulevat vanhustenkeskukset tulee suunnitella niin, että ne palvelevat niissä hoidettavien vanhusten lisäksi kaikkia alueella asuvia ikäihmisiä. Kotona asuvilla ikäihmisillä pitää olla mahdollisuus käydä ruokailemassa vanhustenkeskuksessa, osallistua erilaisiin kerhoihin ja harrastuksiin, kuntosali- ja muihin liikuntaryhmiin jne. Tiloissa olisi hyvä olla kokoontumistiloja järjestöille ja vapaaehtoistyölle.

- Järjestö- ja asukastilat

Tällä hetkellä järjestöjen toiminnan kehittämistyön suurin haaste on se, että kokoontumistiloja ei ole riittävästi.

Lopuksi

Vanhusneuvosto pitää tärkeänä, että tulevaisuuden palveluverkkoa vantaalla tehdään yhdessä ja näin ollen ikääntyntä väestöä tulee osallistaa palveluverkon kehittämiseen tulevaisuudessa eri keinoin, joita ovat esimerkiksi työryhmäjäsenyydet, lautapöytätyöt, kansalaisraadit sekä kuulemistilaisuudet.

Monikulttuurisuusasiain neuvottelukunta 4.5.2022

Monikulttuurisuusasiain neuvottelukunta käsitteli kokouksessaan 4.5.2022 kaupunkitasoista palveluverkkosuunnitelmaa. Laajempina teemoina esille se nosti esille erityisesti vieraskielisten osallisuuden, kohtaamisen paikat eri ryhmille, oppimisympäristöt, sähköisten palveluiden saavutettavuuden sekä nuorten tarpeet. Neuvottelukunta toi huomioinaan esille seuraavaa: Yleisenä kommenttina palveluverkkosuunnitelmassa tulee huomioida sosiaalinen eriarvoisuus ja segregaaation ehkäisy. Vieraskielisyys olisi hyvä huomioida suunnitelman pohjana olevissa väestöennusteissa.

Sähköisten palveluiden suunnittelussa huomioitavaa: digipalvelut lisääntyvät sitä mukaa kun läsnäpalvelut vetäytyvät alueilta ja niitä keskitetään ja se koskee niin kunnallisia kuin valtion palveluita. Sähköiset palvelut eivät avaudu vasta maahan tulleille. On tärkeää huomioida saavutettavuus – toisin sanoen selkokielisyys, erilaiset kieliversiot ja yksinkertainen kirjautuminen. Kaikki eivät kuitenkaan pysty käyttämään edes hyvin toteutettuja digipalveluita, vaan tarvitaan myös läsnäpalveluita.

Koulujen tilasuunnittelussa huomioitavaa: päiväkodeilla ja erityisesti kouluilla on iso merkitys asuinalueilla. Opettamisen ja harrastustilojen tarjoamisen lisäksi niissä tehdään paljon neuvontaa ja ohjataan lähialueen palveluihin. Tilojen täytyy sopia monenlaisiin tarpeisiin. Koulujen nykytrendi on avoimet oppimisympäristöt ja kahden opettajan tilat. Olisi hyvä selvittää enemmän tilojen käyttäjien eli opettajien ja oppilaiden tarpeita ja ottaa heidät huomioon tilojen suunnittelussa. On hyvin tiedossa, että oppilailla on keskittymisvaikeuksia avotiloissa eivätkä ne sovi kaikille, joten tarvitaan enemmän pienopetustiloja, muun muassa S2-opetukseen. On hyvä, että sellaisia on tulossa lisää. Työperäisen maahanmuuton kasvaessa englanninkielisen opetuksen riittävyys tulisi huomioida. Päiväkotien ja koulujen pihoja pitäisi kehittää virikkeellisemmiksi, niin ne toimisivat myös vapaa-ajalla.

Tarvitaan kohtaamisen paikkoja eri tarpeisiin ja ryhmille. On myös vetovoimakysymys, että arkea tukevat palvelut ja harrastukset löytyvät läheltä. Esimerkiksi nuoret eivät halua tai pysty menemään kauas kotoa, joten nuorisotiloja tarvitaan siellä missä nuoret asuvat. Tarvitaan myös paikkoja, missä esimerkiksi kotiäidit voivat kokoontua ja saada tukea kotoutumiseen. Myös ikäihmiset käyttävät muitakin kuin sosiaali- ja terveystalouksia. Heidän tarpeitaan tulee huomioida monipuolisesti – tarvitaan esim. kerhotiloja ja muita kohtaamisen paikkoja.

Väestöennusteen perusteella nuorten (13–18-vuotiaat) määrä kasvaa. Tällöin voi olettaa, että myös **nuorten palvelutarve kasvaa**. Onko se huomioitu palveluverkkosuunnitelmassa - tuleeko lisää palveluita ja resurssia jo olemassa oleville nuorisopalveluille? Tällä hetkellä nuortenkeskus Nupin palveluihin on pitkä jono, vaikka kaupunki on resursoinut jalkautuvaan nuorisotyöhön ja koulu- ja oppilaitosnuorisotyöhön.

Vaikuttamisesta on tehtävä helpompaa ja kuntalaiset on osallistettava palveluiden suunnitteluun nykyistä laajemmin. Osallistuva Vantaa -kanavat pitää saada paremmin näkyviin, sillä nyt ne ovat huonosti tunnettuja. Palveluverkkosuunnitelmaan liittyvä kysely pitäisi toteuttaa siten, että siihen saataisiin vastauksia laajemmin ja edustavammin eri väestöryhmiltä mukaan lukien eri-ikäiset ja eri sosioekonomisia taustoja edustavat vieraskieliset. Siinä voitaisiin hyödyntää esim. järjestöjen apua ja verkostoja. Ylipäänsä järjestöjen ääni pitää saada paremmin kuuluviin. Lapsia voitaisiin kuulla kouluissa ja maahanmuuttajataustaisia heidän omissa yhteisöissään.

Lähteitä

Asuntorakentamisennuste 2021. Kaupunkiympäristön toimiala, kiinteistöt ja asuminen yksikkö. MATTI-järjestelmän tiedot, Vantaan kaupunki 2021.

Innovaatioiden Vantaa, Vantaan kaupunkistrategia 2022–2025. Kv 31.1.2022 § 5.

[Kuntalaispalveluiden asukastilaohjelma 2015, Yleisjaosto 13.4.2015 § 39](https://paatokset.vantaa.fi/ktwebscr/files/show?doctype=3&docid=614564&version=1)
<https://paatokset.vantaa.fi/ktwebscr/files/show?doctype=3&docid=614564&version=1>

Resurssiviisauden tiekartta. Kaupunginvaltuusto 28.2.2022 § 8.

[Seudullinen palvelukartta, toimipisterekisteri \(tilanne 31.12.2021, poikkileikkausaineisto\)](https://www.hel.fi/palvelukarttaws/restpages/) <https://www.hel.fi/palvelukarttaws/restpages/>

Tikkurilan urheilupuiston kehittämisen yleissuunnitelma, kaupunkisuunnittelulautakunta 25.5.2021 § 7, tekninen lautakunta 5.5.2021 § 8, vapaa-ajan lautakunta 20.4.2021 § 17

Toisen asteen koulutuksen palveluverkkoselvitys 2021 (9.3.2021). Kaupunginhallitus 25.4.2021 § 34.

[Ulkoilureittien tavoitesuunnitelma. Petra Tammisto. Kadut ja puistot, Kaupunkiympäristön toimiala, Vantaan kaupunki 03/2021.](http://paatokset.vantaa.fi/ktwebscr/files/show?doctype=3&docid=2318408&version=1) <http://paatokset.vantaa.fi/ktwebscr/files/show?doctype=3&docid=2318408&version=1>

Vantaan kaupunginmuseon kokoelmapoliittinen ohjelma Kaupunkikulttuurilautakunta 25.1.2022 § 10

[Vantaan kaupunkitilaohje](https://vantaankaupunkitilaohje.fi/) <https://vantaankaupunkitilaohje.fi/>

Vantaan kirjastopoliittiset linjaukset vuoteen 2030, Vapaa-ajan lautakunta 16.2.2021 § 21

[Vantaan kulttuurilinjaukset 2021–2030, Vapaa-ajan lautakunta 16.3.2021 § 8,](https://paatokset.vantaa.fi/ktwebscr/files/show?doctype=3&docid=2157465&version=1)
<https://paatokset.vantaa.fi/ktwebscr/files/show?doctype=3&docid=2157465&version=1>

Vantaan kulttuurilinjaukset 2021–2030, Vapaa-ajan lautakunta 16.3.2021 § 8.

Vantaan liikuntahalliselvitys 2020. Liikuntapalvelut. Vantaan kaupunki.

Vantaan liikuntapaikkasuunnitelma 2018–2022, Vapaa-ajan lautakunta 16.1.2018 § 16 / Vantaan liikuntapaikkasuunnitelma 2009–2025, kaupunginhallitus 16.3.2009 § 18

Vantaan liikuntapoliittiset linjaukset 2030, Vapaa-ajan lautakunta 19.1.2021 § 21.

Vantaan päiväkotikonsepti. Vantaan kaupunki, Sivistysvirasto-varhaiskasvatus / Tilakeskus. 18.4.2019.

Vantaan taidemuseo ARTSIn kokoelmapoliittinen ohjelma Kaupunkikulttuurilautakunta 25.1.2022 § 10

Vantaan tuotantokeittiöiden laajentaminen aluekeittiöiksi. Konsulttiselvitys 18.10.2021 Vantaan kaupungin hankintakeskukselle. Ammattikeittiöiden suunnittelutoimisto Design Lime Oy. Merja Salminen, Lea Timonen Design Lime Oy.

Vantaan vesiliikunnan olosuhdeselvitys 2017. Liikuntapalvelut. Vantaan kaupunki.

Vantaan väestöennuste 2021. Koko kaupungin ennuste 2022–2045, osa-alueittainen ennuste 2022–2031. Vantaan kaupunki, Strategia ja tutkimus. Minna Mänty ja Juhani Riihelä. Tietopalvelu A1: 2021.

Vastuullinen Vantaa kuuluu kaikille. YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttaminen Vantaalla 2021.

Vantaan yleiskaava 2020, kaupunginvaltuusto 25.1.2021 § 14

[Yleisten kirjastojen laatusuositus; Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2010:20.
http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-485-956-1](http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-485-956-1)

VANTAAN KAUPUNKITASOINEN PALVELUVERKKOSUUNNITELMA 2022 – 2031, LIITTEET

VASTAA KYSELYYN JA KERRO MEILLE AJATUKSESI KAUPUNGIN PALVELUPISTEIDEN SAAVUTETTAVUUDESTA!

Kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelman päivitys on käynnissä. Suunnitelmassa esitetään tavoitteet kaupungin palveluverkkojen kehittämiseksi vuosina 2022–2031. Kertomalla mielipiteesi palvelujen saavutettavuudesta voit vaikuttaa palveluverkon kehittämiseen.

Tässä kyselyssä saavutettavuudella tarkoitetaan helppoa palvelun luokse pääsemistä. Voit arvioida esimerkiksi päiväkodin, terveysaseman, koulun tai leikkipuiston saavutettavuutta omasta näkökulmastasi.

Kerro meille myös, mitä kaupungin palveluja haluaisit käyttää sähköisesti. Millaisiin palveluihin toivot esimerkiksi sähköistä asiointimahdollisuutta, etävastaanottoa tai chat-asiointia?

Kyselyyn vastataan anonymisti. Kyselyaineisto julkaistaan myös avoimena datana, mutta aineistoa muokataan siten, ettei yksittäistä vastaajaa voi tunnistaa.

Kysely on auki 14.1.-18.2.2022. Kysely jakautuu usealle sivulle, ja siihen vastaamiseen menee noin 15 minuuttia.

Lisätietoja kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelman 2022–2031 päivittämisestä antaa erityisasiantuntija Kirsi Vaten Vantaan kaupungilta (etunimi.sukunimi@vantaa.fi, puh. 0407030535)

Päiväkodit ja koulut

Arvioi vain niitä palveluja, joita sinä tai joku perheenjäsenesi on käyttänyt viimeisen 4 vuoden aikana.

Saavutettavuudella tarkoitetaan tässä helppoa palvelun luokse pääsemistä.

Ovatko kaupungin palvelut hyvin saavutettavissa? Laita ruksi niiden palvelujen kohdalle, joiden saavutettavuus on mielestäsi hyvä.

- ☐ Suomenkielinen varhaiskasvatus (mm. varhaiskasvatus, esiopetus, kerhot, asukaspuistot)
- ☐ Ruotsinkielinen varhaiskasvatus (mm. varhaiskasvatus, esiopetus, kerhot, asukaspuistot)
- ☐ Suomenkielinen perusopetus
- ☐ Ruotsinkielinen perusopetus
- ☐ Lukio
- ☐ Varian ammatillinen koulutus

Laita ruksi niiden palvelujen kohdalle, joiden saavutettavuudessa on mielestäsi parannettavaa.

- ☐ Suomenkielinen varhaiskasvatus (mm. varhaiskasvatus, esiopetus, kerhot, asukaspuistot)
- ☐ Ruotsinkielinen varhaiskasvatus (mm. varhaiskasvatus, esiopetus, kerhot, asukaspuistot)
- ☐ Suomenkielinen perusopetus
- ☐ Ruotsinkielinen perusopetus
- ☐ Lukio
- ☐ Varian ammatillinen koulutus

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa? (Nimeä palvelu, jonka saavutettavuutta tulisi parantaa ja esitä parannusehdotus)

Onko joku tarvitsemasi palvelu jäänyt sinulta tai perheeltäsi käyttämättä sen huonon saavutettavuuden vuoksi? (Nimeä palvelu ja esitä parannusehdotus)

Minkä palvelun saavutettavuutta pitäisi parantaa (valitse tärkein)?

- ☐ Suomenkielinen varhaiskasvatus (mm. varhaiskasvatus, esiopetus, kerhot, asukaspuistot)
- ☐ Ruotsinkielinen varhaiskasvatus (mm. varhaiskasvatus, esiopetus, kerhot, asukaspuistot)
- ☐ Suomenkielinen perusopetus
- ☐ Ruotsinkielinen perusopetus
- ☐ Lukio
- ☐ Varian ammatillinen koulutus

Vapaa-ajan ja kulttuurin palvelut

Arvioi vain niitä palveluja, joita sinä tai joku perheenjäsenesi on käyttänyt viimeisen 4 vuoden aikana.

Saavutettavuudella tarkoitetaan tässä helppoa palvelun luokse pääsemistä.

Ovatko kaupungin palvelut hyvin saavutettavissa? Laita ruksi niiden palvelujen kohdalle, joiden saavutettavuus on mielestäsi hyvä.

- ☐ Kirjastot
- ☐ Asukastilat
- ☐ Nuorisotilat
- ☐ Nuorten työpajat
- ☐ Aikuisopistot
- ☐ Vantaan musiikkiopisto
- ☐ Vantaan kuvataidekoulu
- ☐ Kaupunginmuseo
- ☐ Taidemuseot (Artsi, Galleria K)
- ☐ Kulttuuritalot (Martinus, Lumosali)
- ☐ Lastenkulttuuripalvelut (Pessi, Toteemi)

Laita ruksi niiden palvelujen kohdalle, joiden saavutettavuudessa on mielestäsi parannettavaa.

- ☐ Kirjastot
- ☐ Asukastilat
- ☐ Nuorisotilat
- ☐ Nuorten työpajat
- ☐ Aikuisopistot
- ☐ Vantaan musiikkiopisto
- ☐ Vantaan kuvataidekoulu
- ☐ Kaupunginmuseo
- ☐ Taidemuseot (Artsi, Galleria K)
- ☐ Kulttuuritalot (Martinus, Lumosali)
- ☐ Lastenkulttuuripalvelut (Pessi, Toteemi)

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa? (Nimeä palvelu, jonka saavutettavuutta tulisi parantaa ja esitä parannusehdotus)

Onko joku tarvitsemasi palvelu jäänyt sinulta tai perheeltäsi käyttämättä sen huonon saavutettavuuden vuoksi? (Nimeä palvelu ja esitä parannusehdotus)

Minkä palvelun saavutettavuutta pitäisi parantaa (valitse tärkein)?

- ☐ Kirjastot
- ☐ Asukastilat
- ☐ Nuorisotilat
- ☐ Nuorten työpajat
- ☐ Aikuisopistot
- ☐ Vantaan musiikkiopisto
- ☐ Vantaan kuvataidekoulu
- ☐ Kaupunginmuseo
- ☐ Taidemuseot (Artsi, Galleria K)
- ☐ Kulttuuritalot (Martinus, Lumosali)
- ☐ Lastenkulttuuripalvelut (Pessi, Toteemi)

Liikunta ja ulkoilu

Arvioi vain niitä palveluja, joita sinä tai joku perheenjäsenesi on käyttänyt viimeisen 4 vuoden aikana.

Saavutettavuudella tarkoitetaan tässä helppoa palvelun luokse pääsemistä.

Ovatko kaupungin palvelut hyvin saavutettavissa? Laita ruksi niiden palvelujen kohdalle, joiden saavutettavuus on mielestäsi hyvä.

- ☐ Lähiliikuntapaikat (mm. monitoimikentät, kuntoilulaitteet)
- ☐ Kuntoradat
- ☐ Kuntoportaat
- ☐ Hiihtoladut
- ☐ Luistelualueet/tekojää
- ☐ Pallokentät
- ☐ Tenniskentät
- ☐ Skeittipaikat
- ☐ Frisbeegolfradat
- ☐ Liikuntasalit
- ☐ Palloiluhallit
- ☐ Jalkapallohallit
- ☐ Uimahallit
- ☐ Uimapaikat/uimarannat
- ☐ Jäähallit
- ☐ Ulkoilu- ja retkeilyreitit
- ☐ Kuusijärvi
- ☐ Sipoonkorpi
- ☐ Petikon luontovirkistysalue

Laita ruksi niiden palvelujen kohdalle, joiden saavutettavuudessa on mielestäsi parannettavaa.

- ☐ Lähiliikuntapaikat (mm. monitoimikentät, kuntoilulaitteet)
- ☐ Kuntoradat
- ☐ Kuntoportaat
- ☐ Hiihtoladut
- ☐ Luistelualueet/tekojää
- ☐ Pallokentät
- ☐ Tenniskentät
- ☐ Skeittipaikat
- ☐ Frisbeegolfradat
- ☐ Liikuntasalit
- ☐ Palloiluhallit
- ☐ Jalkapallohallit

- ☐ Uimahallit
- ☐ Uimapaikat/uimarannat
- ☐ Jäähallit
- ☐ Ulkoilu- ja retkeilyreitit
- ☐ Kuusijärvi
- ☐ Sipoonkorpi
- ☐ Petikon luontovirkistysalue

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa? (Nimeä palvelu, jonka saavutettavuutta tulisi parantaa ja esitä parannusehdotus)

Onko joku tarvitsemasi palvelu jäänyt sinulta tai perheeltäsi käyttämättä sen huonon saavutettavuuden vuoksi? (Nimeä palvelu ja esitä parannusehdotus)

Minkä palvelun saavutettavuutta pitäisi parantaa (valitse tärkein)?

- ☐ Lähiliikuntapaikat (mm. monitoimikentät, kuntoilulaitteet)
- ☐ Kuntoradat
- ☐ Kuntoportaat
- ☐ Hiihtoladut
- ☐ Luistelualueet/tekojää
- ☐ Pallokentät
- ☐ Tenniskentät
- ☐ Skeittipaikat
- ☐ Frisbeegolfradat
- ☐ Liikuntasalit
- ☐ Palloiluhallit
- ☐ Jalkapallohallit
- ☐ Uimahallit
- ☐ Uimapaikat/uimarannat
- ☐ Jäähallit
- ☐ Ulkoilu- ja retkeilyreitit
- ☐ Kuusijärvi
- ☐ Sipoonkorpi
- ☐ Petikon luontovirkistysalue

Sosiaali- ja terveyspalvelut

Arvioi vain niitä palveluja, joita sinä tai joku perheenjäsenesi on käyttänyt viimeisen 4 vuoden aikana.

Saavutettavuudella tarkoitetaan tässä helppoa palvelun luokse pääsemistä.

Ovatko kaupungin palvelut hyvin saavutettavissa? Laita ruksi niiden palvelujen kohdalle, joiden saavutettavuus on mielestäsi hyvä.

- ☐ Terveysasemat
- ☐ Kuntoutuspalvelut (fysio-, puhe-, toiminta- ja ravitsemusterapia ja apuvälinepalvelut)
- ☐ Perusterveydenhuollon mielenterveyspalvelut
- ☐ Äitiys- ja lastenneuvolat
- ☐ Lapsiperheiden palvelut (perheneuvola, perhekoutsit, lapsiperheiden kotipalvelu, lasten psykologipalvelut)
- ☐ Nuorten palveluneuvonta (Nuortenkeskus Nuppi)
- ☐ Aikuisten sosiaalipalvelut ja -neuvonta
- ☐ Aikuisten päihdepalvelut
- ☐ Suun terveydenhuolto (hammashuolto)
- ☐ Koululaisten hammashuolto
- ☐ Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto
- ☐ Kuraattori- ja psykologipalvelut (esiopetus, perusopetus ja toinen aste)
- ☐ Seniorineuvonta
- ☐ Vammaisneuvonta

Laita ruksi niiden palvelujen kohdalle, joiden saavutettavuudessa on mielestäsi parannettavaa.

- ☐ Terveysasemat
- ☐ Kuntoutuspalvelut (fysio-, puhe-, toiminta- ja ravitsemusterapia ja apuvälinepalvelut)
- ☐ Perusterveydenhuollon mielenterveyspalvelut
- ☐ Äitiys- ja lastenneuvolat
- ☐ Lapsiperheiden palvelut (perheneuvola, perhekoutsit, lapsiperheiden kotipalvelu, lasten psykologipalvelut)
- ☐ Nuorten palveluneuvonta (Nuortenkeskus Nuppi)
- ☐ Aikuisten sosiaalipalvelut ja -neuvonta
- ☐ Aikuisten päihdepalvelut
- ☐ Suun terveydenhuolto (hammashuolto)
- ☐ Koululaisten hammashuolto
- ☐ Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto
- ☐ Kuraattori- ja psykologipalvelut (esiopetus, perusopetus ja toinen aste)
- ☐ Seniorineuvonta
- ☐ Vammaisneuvonta

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa? (Nimeä palvelu, jonka saavutettavuutta tulisi parantaa ja esitä parannusehdotus)

Onko joku tarvitsemasi palvelu jäänyt sinulta tai perheeltäsi käyttämättä sen huonon saavutettavuuden vuoksi? (Nimeä palvelu ja esitä parannusehdotus)

Minkä palvelun saavutettavuutta pitäisi parantaa (valitse tärkein)?

- ☐ Terveysasemat
- ☐ Kuntoutuspalvelut (fysio-, puhe-, toiminta- ja ravitsemusterapia ja apuvälinepalvelut)
- ☐ Perusterveydenhuollon mielenterveyspalvelut
- ☐ Äitiys- ja lastenneuvolat
- ☐ Lapsiperheiden palvelut (perheneuvola, perhekoutsit, lapsiperheiden kotipalvelu, lasten psykologipalvelut)
- ☐ Nuorten palveluneuvonta (Nuortenkeskus Nuppi)
- ☐ Aikuisten sosiaalipalvelut ja -neuvonta
- ☐ Aikuisten päihdepalvelut
- ☐ Suun terveydenhuolto (hammashuolto)
- ☐ Koululaisten hammashuolto
- ☐ Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto
- ☐ Kuraattori- ja psykologipalvelut (esiopetus, perusopetus ja toinen aste)
- ☐ Seniorineuvonta
- ☐ Vammaisneuvonta

Työllisyyspalvelut

Arvioi vain niitä palveluja, joita sinä tai joku perheenjäsenesi on käyttänyt viimeisen 4 vuoden aikana.

Saavutettavuudella tarkoitetaan tässä helppoa palvelun luokse pääsemistä.

Ovatko kaupungin palvelut hyvin saavutettavissa? Laita ruksi niiden palvelujen kohdalle, joiden saavutettavuus on mielestäsi hyvä.

- ☐ TYP – työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu
- ☐ Nuorten Ohjaamo
- ☐ Kuntouttava työtoiminta (Valmennustalot Koutsi, Luxi, Reeli)
- ☐ Vantaan työllisyyspalvelut (Tikkurila)
- ☐ Vantaan osaamiskeskus (Tikkurila)

Laita ruksi niiden palvelujen kohdalle, joiden saavutettavuudessa on mielestäsi parannettavaa.

- ☐ TYP – työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu
- ☐ Nuorten Ohjaamo
- ☐ Kuntouttava työtoiminta (Valmennustalot Koutsi, Luxi, Reeli)
- ☐ Vantaan työllisyyspalvelut (Tikkurila)
- ☐ Vantaan osaamiskeskus (Tikkurila)

Miten palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa? (Nimeä palvelu, jonka saavutettavuutta tulisi parantaa ja esitä parannusehdotus)

Onko joku tarvitsemasi palvelu jäänyt sinulta tai perheeltäsi käyttämättä sen huonon saavutettavuuden vuoksi? (Nimeä palvelu ja esitä parannusehdotus)

Minkä palvelun saavutettavuutta pitäisi parantaa (valitse tärkein)?

- ☐ TYP – työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu
- ☐ Nuorten Ohjaamo
- ☐ Kuntouttava työtoiminta (Valmennustalot Koutsi, Luxi, Reeli)
- ☐ Vantaan työllisyyspalvelut (Tikkurila)
- ☐ Vantaan osaamiskeskus (Tikkurila)

Muut kaupungin palvelut

Arvioi vain niitä palveluja, joita sinä tai joku perheenjäsenesi on käyttänyt viimeisen 4 vuoden aikana.

Saavutettavuudella tarkoitetaan tässä helppoa palvelun luokse pääsemistä.

Ovatko kaupungin palvelut hyvin saavutettavissa? Laita ruksi niiden palvelujen kohdalle, joiden saavutettavuus on mielestäsi hyvä.

- ☐ Vantaa-Info (Tikkurilan Dixi, Myyrmäkitalo, Korson Lumo)
- ☐ YritysVantaa (aloittavan yrittäjän neuvontapalvelut)
- ☐ Kaupungin eläinlääkärin vastaanotto (Pakkala)
- ☐ Joukkoliikenne
- ☐ Liityntäpysäköinti
- ☐ Lähimetsät ja puistot
- ☐ Torit (Myyrmäki ja Tikkurila)
- ☐ Leikkipaikat
- ☐ Koira-aitaukset
- ☐ Matonpesupaikat
- ☐ Kaupunkipyörät

Laita ruksi niiden palvelujen kohdalle, joiden saavutettavuudessa on mielestäsi parannettavaa.

- ☐ Vantaa-Info (Tikkurilan Dixi, Myyrmäkitalo, Korson Lumo)
- ☐ YritysVantaa (aloittavan yrittäjän neuvontapalvelut)
- ☐ Kaupungin eläinlääkärin vastaanotto (Pakkala)
- ☐ Joukkoliikenne
- ☐ Liityntäpysäköinti
- ☐ Lähimetsät ja puistot
- ☐ Torit (Myyrmäki ja Tikkurila)
- ☐ Leikkipaikat
- ☐ Koira-aitaukset
- ☐ Matonpesupaikat
- ☐ Kaupunkipyörät

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa? (Nimeä palvelu, jonka saavutettavuutta tulisi parantaa ja esitä parannusehdotus)

Onko joku tarvitsemasi palvelu jäänyt sinulta tai perheeltäsi käyttämättä sen huonon saavutettavuuden vuoksi? (Nimeä palvelu ja esitä parannusehdotus)

Minkä palvelun saavutettavuutta pitäisi parantaa (valitse tärkein)?

- ☐ Vantaa-Info (Tikkurilan Dixi, Myyrmäkitalo, Korson Lumo)
- ☐ YritysVantaa (aloittavan yrittäjän neuvontapalvelut)
- ☐ Kaupungin eläinlääkärin vastaanotto (Pakkala)
- ☐ Joukkoliikenne
- ☐ Liityntäpysäköinti
- ☐ Lähimetsät ja puistot
- ☐ Torit (Myyrmäki ja Tikkurila)
- ☐ Leikkipaikat
- ☐ Koira-aitaukset
- ☐ Matonpesupaikat
- ☐ Kaupunkipyörät

Sähköiset asiointitavat

Kerro meille mitä kaupungin palveluja haluaisit käyttää sähköisesti (sähköinen asiointi, etäpalvelut/etävastaanotto, chat)?

Mitä asioita haluaisit jatkossa hoitaa kaupungin kanssa sähköisen asioinnin välityksellä? (kirjautuminen palveluun tapahtuisi esim. pankkitunnuksilla)

Mitä asioita haluaisit jatkossa hoitaa kaupungin kanssa etäpalveluna/etävastaanotolla?

Missä kaupungin palveluissa mielestäsi pitäisi olla myös chat-mahdollisuus?

Taustatiedot

Mikä on asuinkuntasi?

- ☐ Vantaa
- ☐ Helsinki
- ☐ Espoo
- ☐ Kerava
- ☐ Tuusula
- ☐ Sipoo
- ☐ Nurmijärvi
- ☐ Joku muu

Jos asut Vantaalla, niin millä suuralueella?

- ☐ Myyrmäki (Askisto, Petikko, Varisto, Hämeenkylä, Pähkinärinne, Hämevaara, Linnainen, Kaivoksela, Vantaanlaakso, Martinlaakso, Myyrmäki, Vapaala, Rajatorppa)
- ☐ Kivistö (Kivistö, Keimolanmäki, Keimola, Lapinkylä, Luhtaanmäki, Vestra, Myllymäki, Vehkala, Piispankylä, Seutula, Riipilä, Kiila)
- ☐ Aviapolis (Pakkala, Kartanonkoski, Tammisto, Veromies, Viinikkala, Ylästö)
- ☐ Tikkurila (Helsingin pitäjän kirkonkylä, Hiekkaharju, Jokiniemi, Koivuhaka, Kuninkaala, Hakkila, Ruskeasanta, Simonkylä, Tikkurila, Viertola)
- ☐ Koivukylä (Asola, Havukoski, Ilola, Koivukylä, Leinelä, Päiväkumpu, Rekola)
- ☐ Korso (Korso, Kulomäki, Leppäkorpi, Metsola, Mikkola, Matari, Nikinmäki, Jokivarsi, Vallinoja, Vierumäki)
- ☐ Hakunila (Hakunila, Itä-Hakkila, Kuninkaanmäki, Länsimäki, Länsisalmi, Ojanko, Rajakylä, Sotunki, Vaarala)
- ☐ En asu Vantaalla

Jos asut Vantaalla, niin kuinka kauan olet asunut täällä?

- ☐ Alle vuoden
- ☐ 1-10 vuotta
- ☐ Yli 10 vuotta

Sukupuoli

- ☐ Nainen
- ☐ Mies
- ☐ Jokin muu

Mikä on ikäsi?

- ☐ Alle 25
- ☐ 25-39
- ☐ 40-54
- ☐ 55-64
- ☐ 65+

Mikä on nykyinen perhemuotosi?

- ☐ Yksin asuva
- ☐ Pariskunta
- ☐ Yhden huoltajan lapsiperhe
- ☐ Kahden huoltajan lapsiperhe
- ☐ Asun vanhempieni kanssa
- ☐ Muu

Jos taloudessanne asuu lapsia, minkä ikäisiä he ovat? (Voit valita useamman ikäryhmän)

0-6	☐
7-12	☐
13-15	☐
16-17	☐
18+	☐

Onko taloudessanne auto?

- ☐ Ei
- ☐ 1 auto
- ☐ 2 autoa tai useampia

Mitä kulkuvälinettä käytät pääasiallisesti eri matkoihin liikkuessasi lähiseudulla?

	Joukkoliikenne	Auto	Polkupyörä	Kävely	Muu
Opiskelu- tai työmatkat	☐	☐	☐	☐	☐
Harrastus- ja vapaa-ajanmatkat	☐	☐	☐	☐	☐
Ostos- ja asiointimatkat	☐	☐	☐	☐	☐

Ovatko tarvitsemasi palvelut saavutettavissa julkisella kulkuvälineellä, pyörällä tai kävellen?

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei

Mitä et saavuta julkisella kulkuvälineellä, pyörällä tai kävellen?

Lyhteiden selitteet:

Toimiala

KASO

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala

SOTE

Sosiaali- ja terveystoimen toimiala

KAKU

Kaupunkikulttuurin toimiala

MUU

Kaupunkiympäristön toimiala

Palvelualue

LIIPA

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan

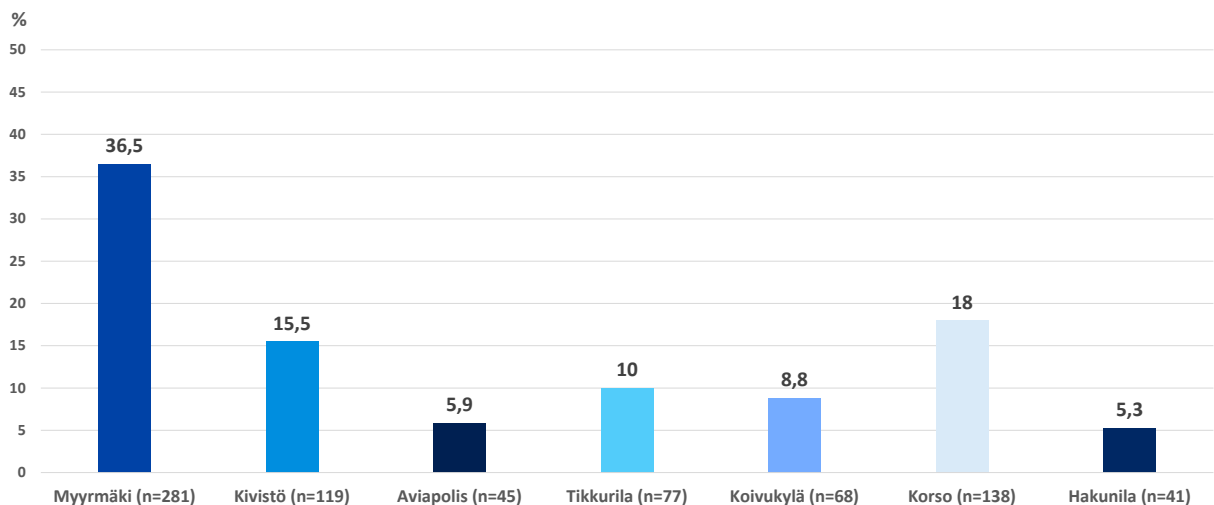
liikuntapalvelut

Palvelujen saavutettavuus -kyselyn tuloksia

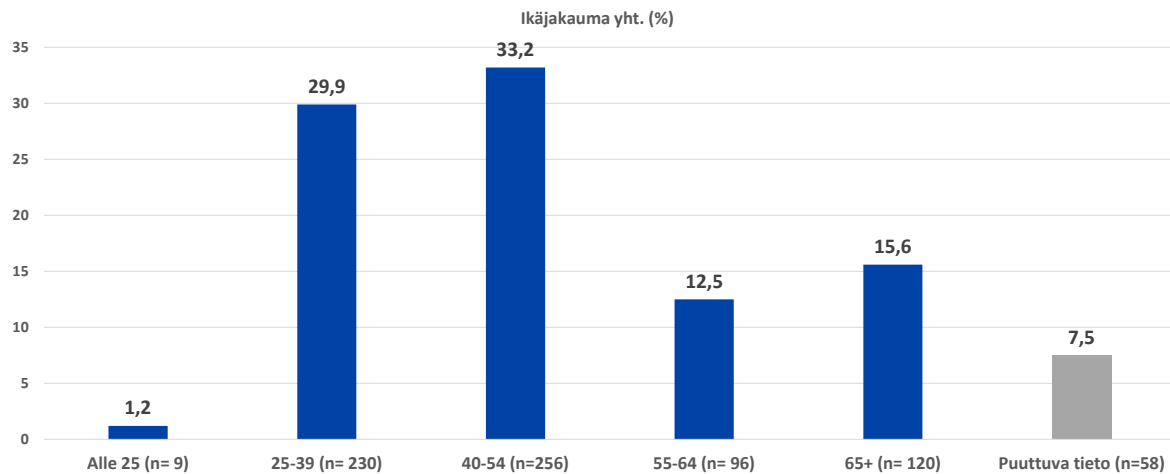
1

Vantaalaisten vastausten jakautuminen suuralueittain (% , n=769)

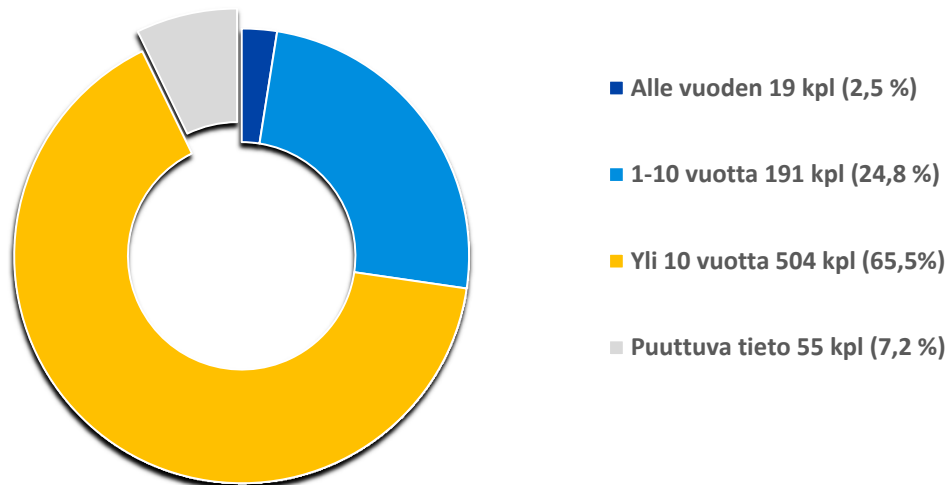
2

Vantaalaisten vastaajien ikäjakauma (Ikm n=769 ja %-osuus)

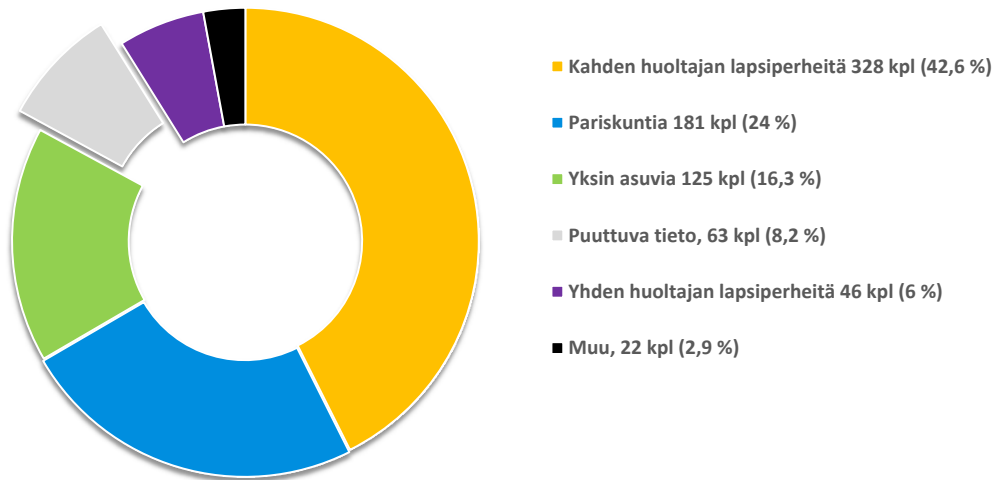
5

Kauanko olet asunut Vantaalla? (%, n=769)

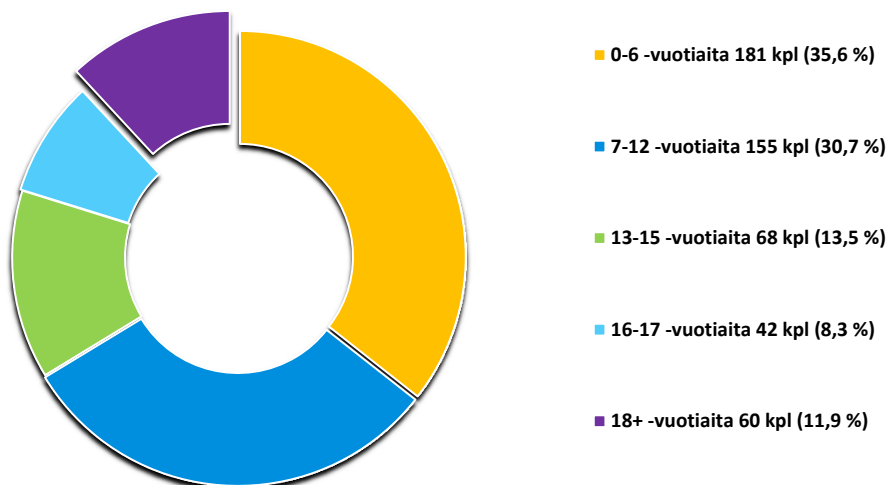
6

Vantaalaisten vastaajien perhemuoto (% , n=769)

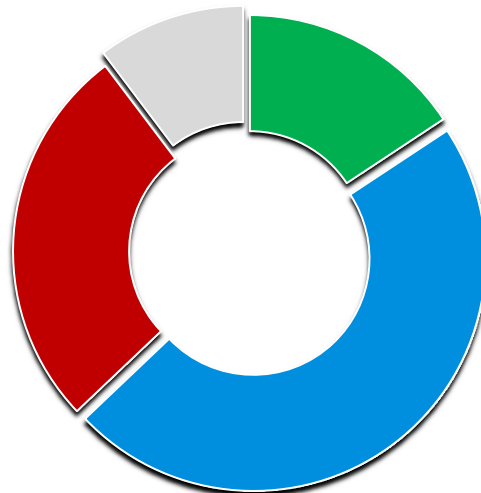
7

Lasten ikäjakauma % (n=508)

8

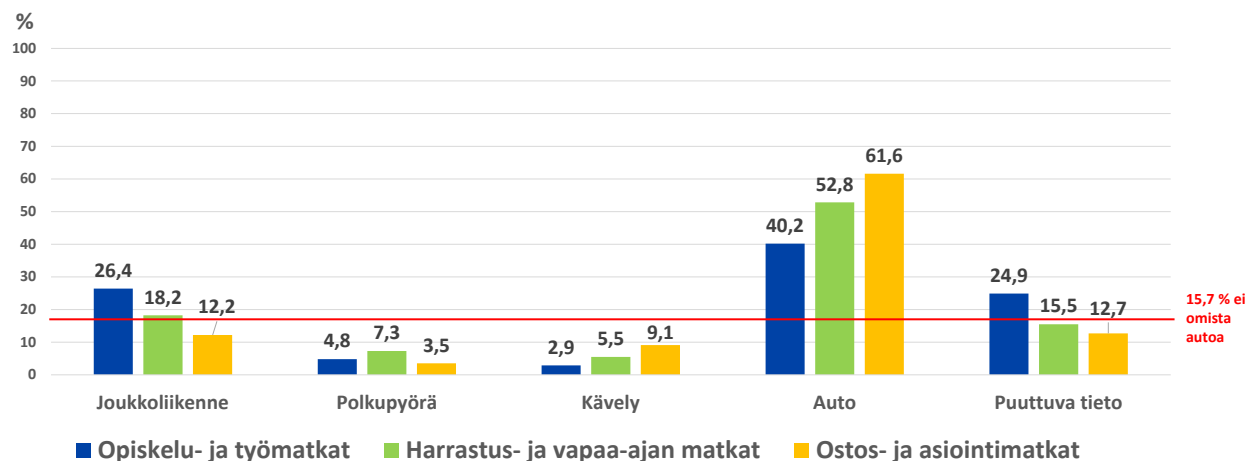
Vantaalaisten vastaajien auton omistus (% , n=769)

- Ei autoa 121 kpl (15,7 %)
- Auto 363 kpl (47,2 %)
- Useampi auto 26 kpl (26,8 %)
- Puuttuva tieto 79 kpl (10,3 %)

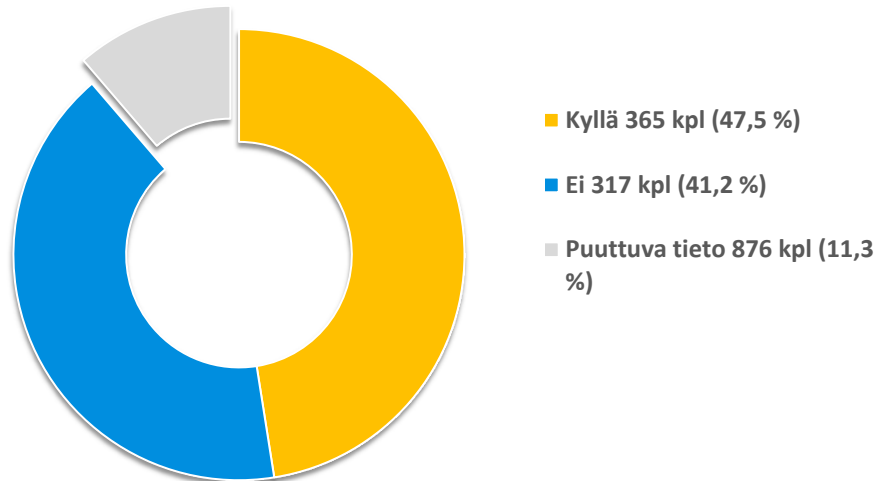
9

Mitä kulkuvälinettä käytät pääasiallisesti eri matkoihin liikkuessasi lähiseudulla? (% , n=769)

10

Ovatko tarvitsemasi palvelut saavutettavissa julkisella kulkuvälineellä, pyörällä tai kävellen? (% , n=769)

11

Tärkeimmät kehittämiskohteet palveluiden saavutettavuudessa - nostot

- Suomenkielinen varhaiskasvatus. Lukio (Kivistö, Aviapolis)
- Kirjastot, nuorisotilat, lähiliikuntapaikat. Uimahalli (Kivistö, Koivukylä, Aviapolis, Korso, Hakunila). Asukastilat, aikuisopistot (Aviapolis). Kuusijärvi (Tikkurila, Hakunila). Kuntoportaati (Hakunila).
- Vantaan työllisyyspalvelut, Nuorten Ohjaamo
- Terveysasemat ja suun terveyden huollon palvelut (palveluun pääsy)
- Joukkoliikenne (joukkoliikenteen saavutettavuus arvioidaan hyväksi, mutta samalla tärkeimmäksi kehittämiskohteeksi kaikkialla)

Huom! Sinisellä koko kaupunkia kyselyn perusteella koskevat tärkeimmät kehittämiskohteet.

12

Kyselyaineisto

13

Kyselyaineistosta

- Kyselyssä pakollista on ollut vastata vain suuralue -kysymykseen.
- Vastaaja on voinut jättää vastaamatta kysymyksiin tai hän on voinut valita useamman vaihtoehdon kustakin "kysymyspatteristosta".
- Vain kysymyksessä, jossa vastaajia on pyydetty valitsemaan "Tärkein palvelu, jonka saavutettavuutta tulisi parantaa" vastaaja on voinut valita vain yhden vastausvaihtoehdon.
- Suuralueella vastausten määrät/kysymys on suhteutettu suuralueelta saatuihin vastauksiin. Kunkin kysymyksen vastaajamäärä on laitettu näkyviin (n=x).

14

Myyrmäki

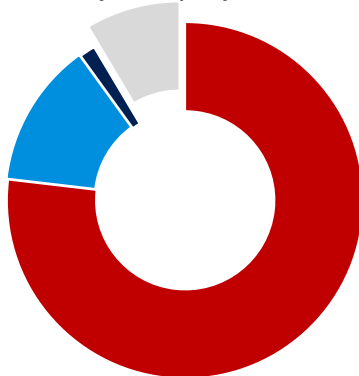

15

Vastaajien määrä 281

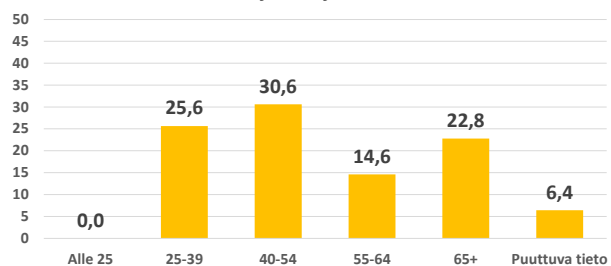

Vastaajien sukupuolijakauma %

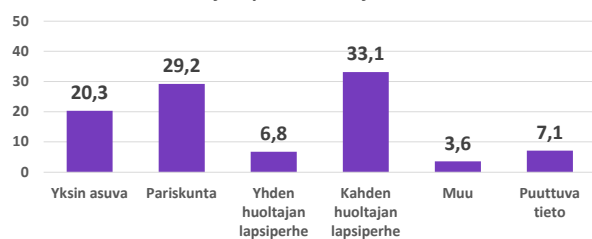

- Nainen 77 % (n=216)
- Mies 13,1 % (n=37)
- Muu 1,4 % (n=4)
- Puuttuva tieto 8,2 % (n=24)

Vastaajien ikäjakauma %

Vastaajien perhemuotojakauma %

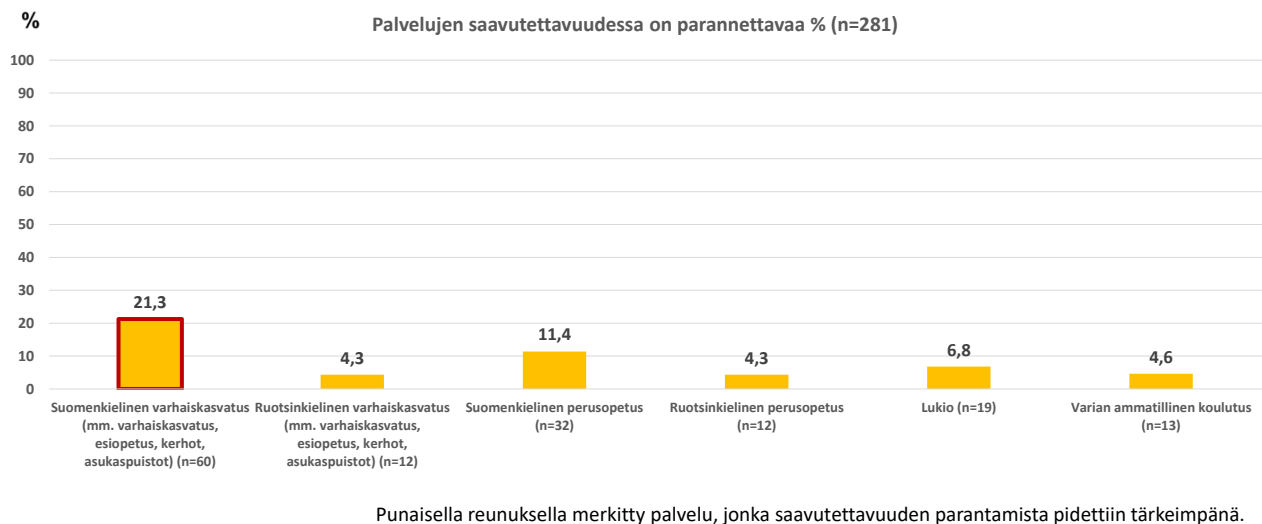
16

MYYRMÄKI Kaso

17

MYYRMÄKI Kaso

18

Avovastausten teemat

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

- Lähipalvelun toteutuminen varhaiskasvatuksessa: tarvitaan lisää päiväkoteja ja hoitopaikkoja, jotta toteutuisi lähipalveluna. Päiväkodit täynnä alueella.
- Perusopetus: tarkistettaisiin oppilaaksiottoalueiden rajat (ala- ja yläkoulu) esim. Pähkinärinteellä alueella
- Kerhoja lapsille
- Perusopetus ja julkinen liikenne: aikataulut sopimaan paremmin koulutuntien alkamisajankohtiin.
- Ruotsinkielinen perusopetus ja lukio (Helsingin skola): bussiaikataulujen sovittaminen paremmin tuntien alkamisajankohtiin.

Onko joku tarvitsemasi palvelu jäänyt sinulta tai perheeltäsi käyttämättä sen huonon saavutettavuuden vuoksi?

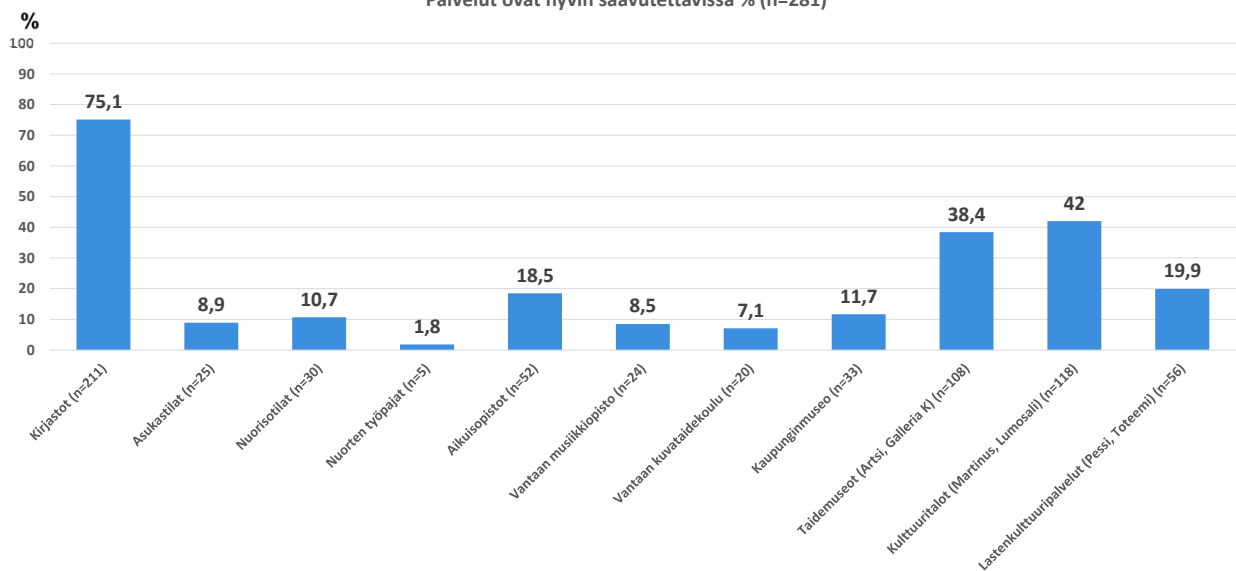
- Varhaiskasvatus

19

MYYRMÄKI Kaku

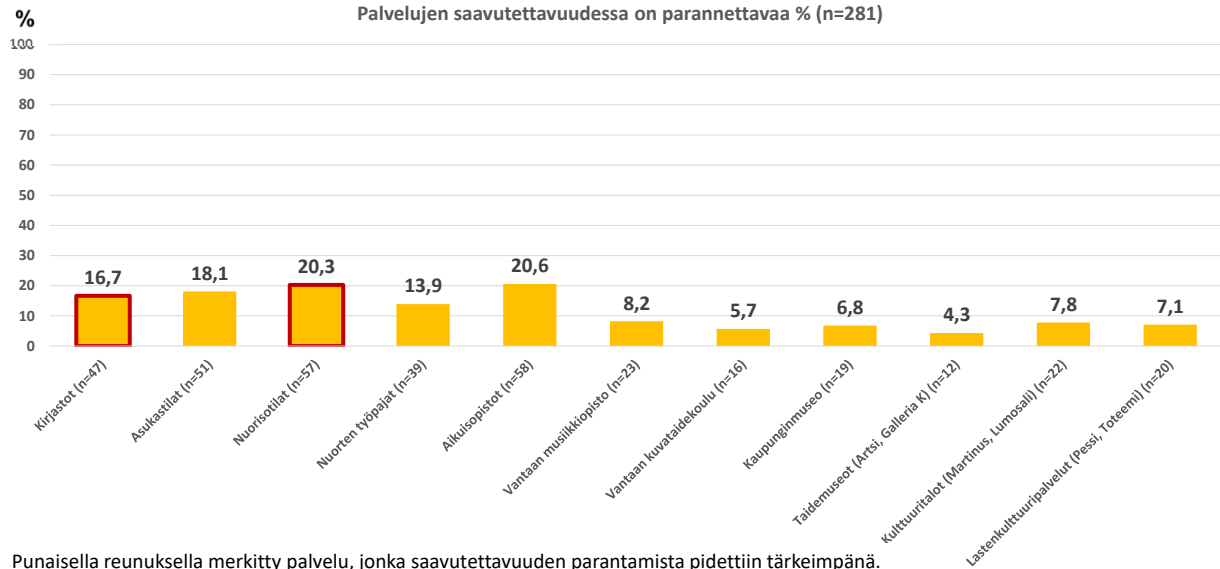

Palvelut ovat hyvin saavutettavissa % (n=281)

20

MYYRMÄKI Kaku

21

Avovastausten teemat

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

- Pähkinärinteen kirjaston säilyttäminen ja aukioloaikojen parantaminen (joustavuus)
- Nuorisotiloja ja nuorten kokoontumispaikkoja tarvitaan lisää (mm. Pähkinärinne, Hämevaara)
- Asukastiloja tarvitaan alueelle (mm. Martinlaakso, pientaloalueet)
- Aikuisopistolle enemmän kurssipaikkoja ja kurssitarjontaa laajemmaksi, enemmän kursseja
- Kirjastojen aukioloajat: aukioloaikojen pidentäminen arkisin ja avoinna olo viikonloppuina
- Enemmän lasten kulttuuritoimintaa Toteemiin.

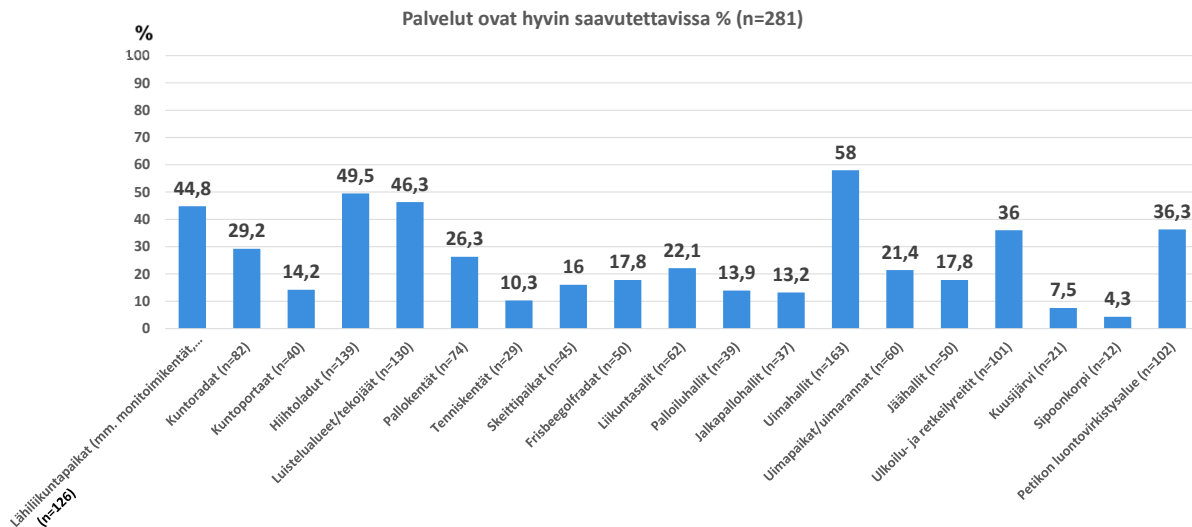
Onko joku tarvitsemasi palvelu jäänyt sinulta tai perheeltäsi käyttämättä sen huonon saavutettavuuden vuoksi?

- Asukastilat (puuttuvat), nuorisotilat
- Kirjastot mm. aukioloajat liian lyhyet ja palvelut eivät ole auki viikonloppuisin.
- Musiikkopisto, kuvataidekoulu, musiikkileikkikoulu
- Museot, elokuvateatteri, aikuisopiston kurssit

22

MYYRMÄKI

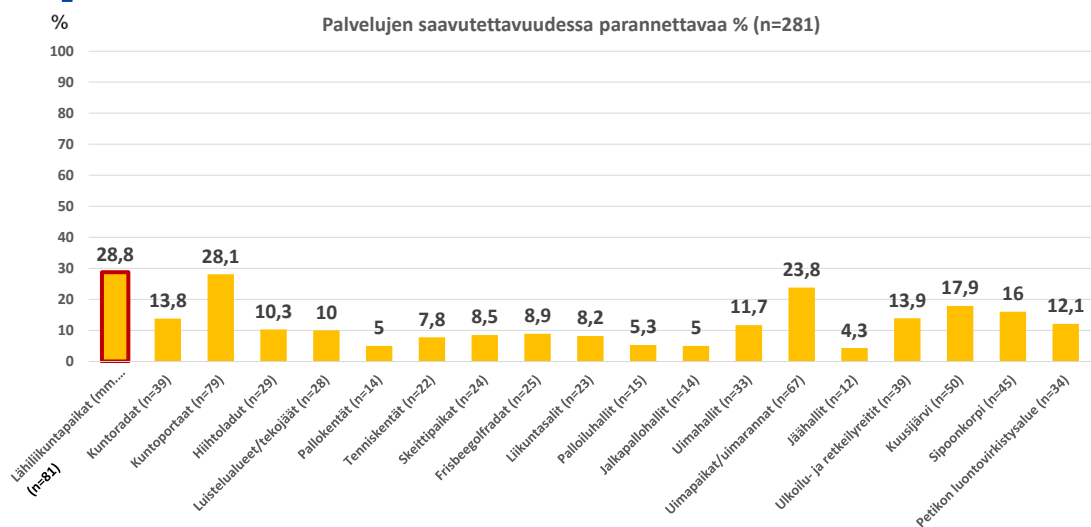
Liipa

23

MYYRMÄKI

Liipa

Punaisella reunuksella merkitty palvelu, jonka saavutettavuuden parantamista pidettiin tärkeimpänä.

24

Avovastausten teemat

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

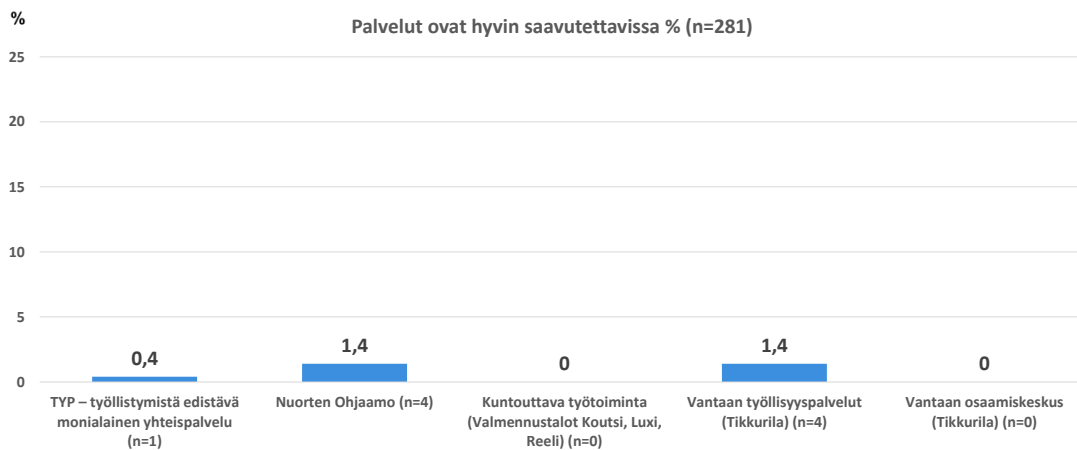
- Pähkinärinteeseen ulkokuntoilulaitteita ja kunnollinen lähiliikuntapaikka
- Lisää uimapaikkoja Länsi-Vantaalle (esim. lammaslampi, maaumala)
- Lisää tekojäitä alueelle
- Lisää skeittipaikkoja
- Kuntoportaatt alueelle
- Petikko, Vetokannas, Kuusijärvi lisää pysäköintipaikkoja
- Petikon opasteet paremmiksi
- Bussiyhteydet Kuusijärvelle (yhteydet itä-länsi)
- Tenniskenttä

Onko joku tarvitsemasi palvelu jäänyt sinulta tai perheeltäsi käyttämättä sen huonon saavutettavuuden vuoksi?

- Uimapaikat, uimahalli, tenniskenttä, skeittipaikka, Kuusijärvi ja Sipoonkorpi, lähiliikuntapaikat, kuntoportaatt, hiihtoladut

25

MYYRMÄKI Kasvupalvelut

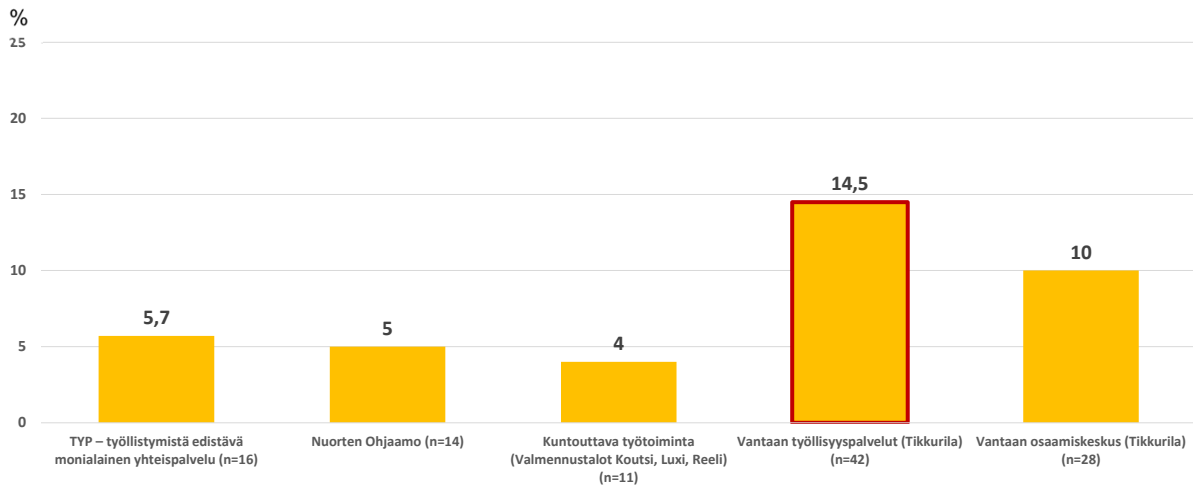

26

MYYRMÄKI Kasvupalvelut

Palvelujen saavutettavuudessa on parannettavaa % (n=281)

Punaisella reunuksella merkitty palvelu, jonka saavutettavuuden parantamista pidettiin tärkeimpänä.

27

Avovastausten teemat

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

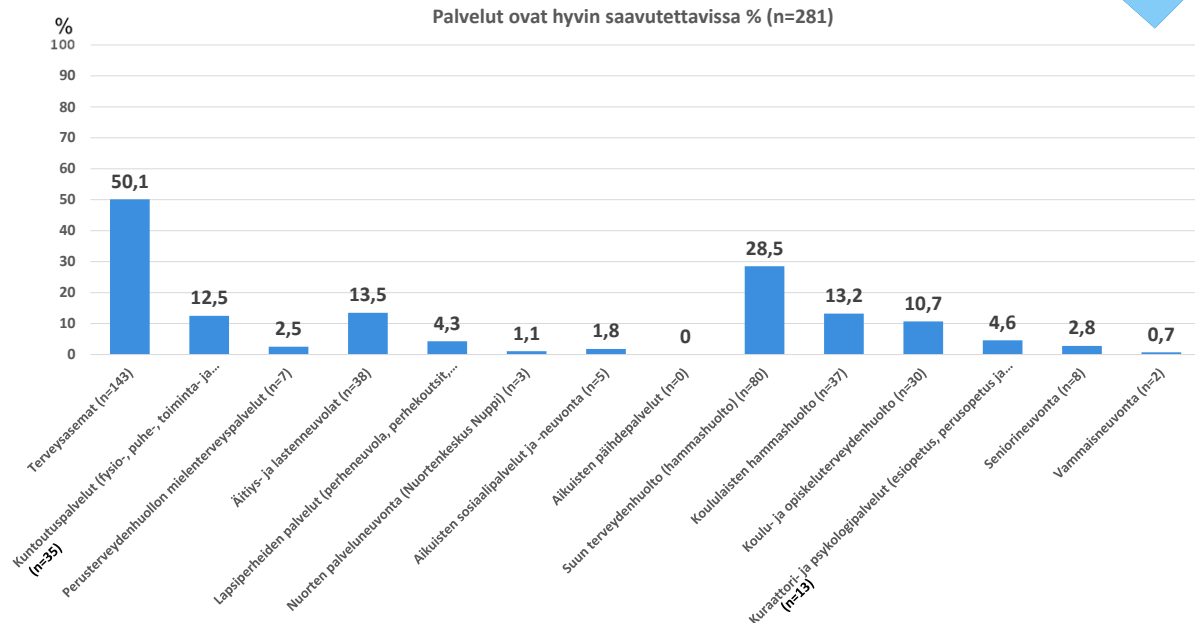
- Työvoimatoimisto ja työllisyyspalveluita takaisin Myyrmäkeen
- Vantaan osaamiskeskus myös Myyrmäkeen
- Saavutettavuutta esim. puhelimitse tulisi parantaa, nyt ketään ei tavoita

Onko joku tarvitsemasi palvelu jäänyt sinulta tai perheeltäsi käyttämättä sen huonon saavutettavuuden vuoksi?

- Työllisyyspalvelut

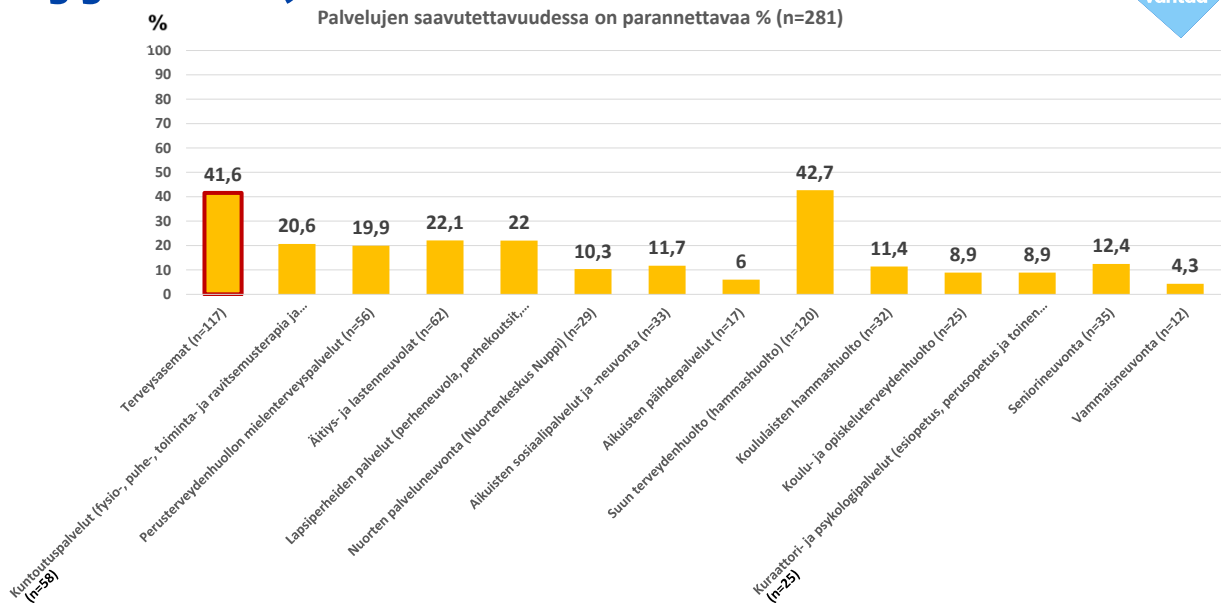
28

Myyrmäki, sote

29

Myyrmäki, sote

Punaisella reunuksella merkitty palvelu, jonka saavutettavuuden parantamista pidettiin tärkeimpänä.

30

Avovastausten teemat

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

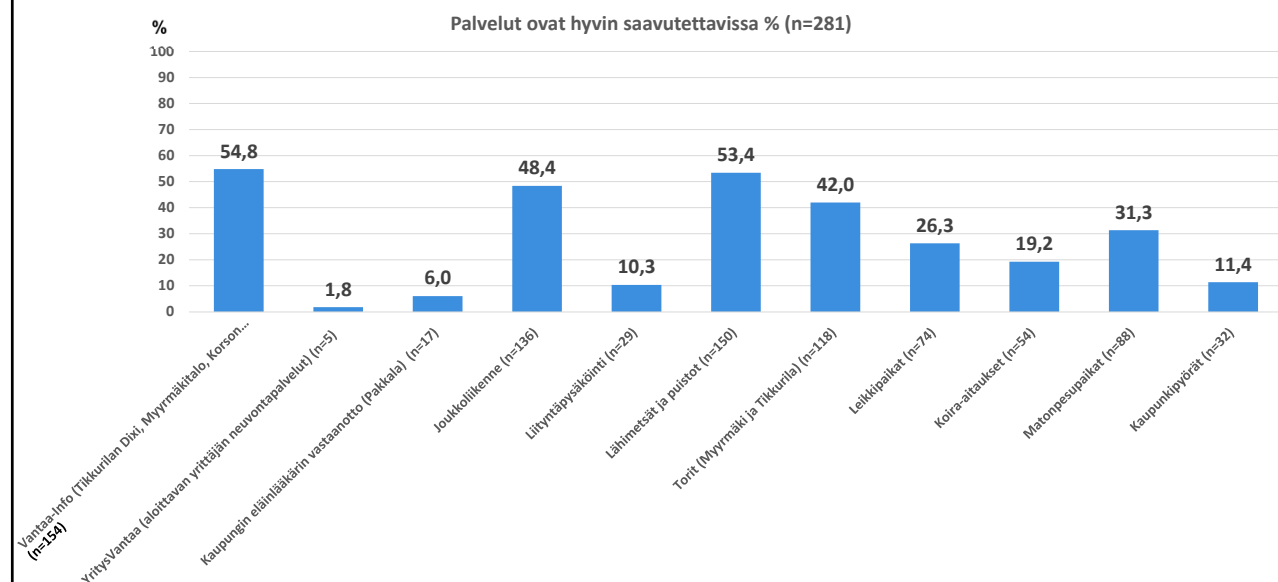
- Lähineuvolat takaisin, neuvoloita ei saa keskittää
- Aikojen saaminen terveydenhuoltoon ja suun terveydenhuoltoon, lisää aikoja ja laajemmat aukioloajat mm. iltoihin - ja viikonloppuihin.
- Koululaisten hammashuolto kouluille
- Ravitsemusterapia ja lasten neurologia palveluita myös Myyrmäkeen.
- Terveysasemalle ja hammaslääkärille päivystys Myyrmäkeen

Onko joku tarvitsemasi palvelu jäänyt sinulta tai perheeltäsi käyttämättä sen huonon saavutettavuuden vuoksi?

- terveysaseman palvelut, suun terveyden huolto, perheneuvola, neuvolalääkäri, kuntoutus, koulupsykologi, psykologi

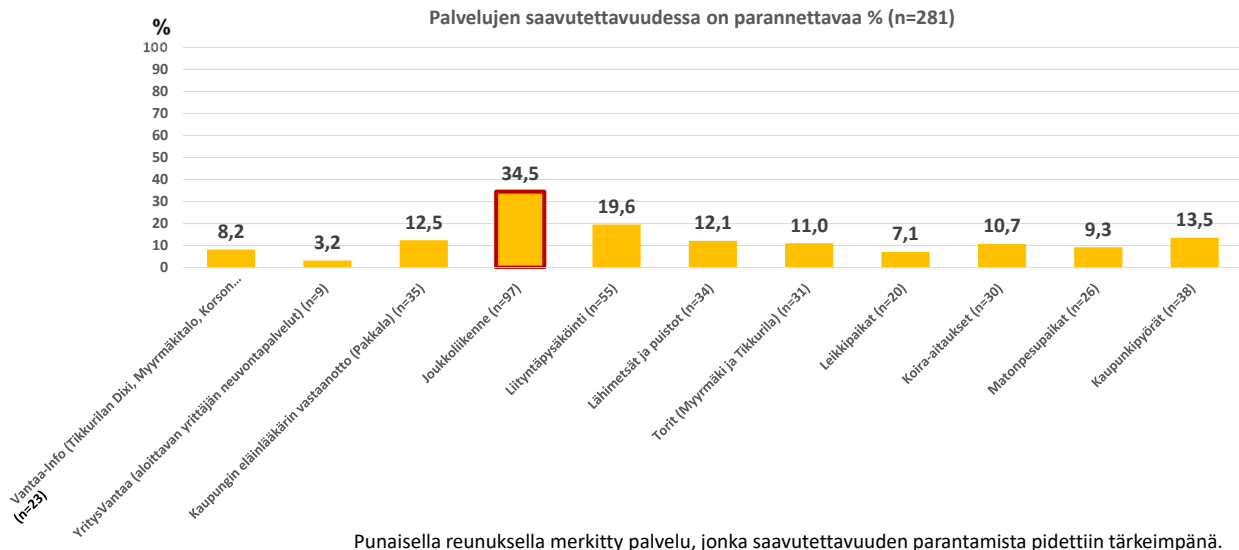
31

MYYRMÄKI, muut palvelut

32

MYYRMÄKI Muut palvelut

33

Avovastausten teemat

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

-Suoria joukkoliikenne linjoja. Vaihdollisilla yhteyksillä aikaa kuluu odotteluun. Vaihtoihin varattava aika pakottaa tiukassa aikataulussa lähtöön aiemmalla yhteydellä, ettei jatkosta myöhästy. Tämä heikentää merkittävästi joukkoliikenteen houkuttelevuutta.

-Yhtenäinen kaupunkipyöräjärjestelmä pääkaupunkiseudulle

-Vantaainfo myös Martinlaaksoon, pidemmät aukioloajat ja mm. poliisin lupapalvelut takaisin.

-Suorat bussiyhteyden Helsinkiin säilytettävä.

-Bussiyhteyksiin ja vuoroväleihin parannusta.

-Poikittaisliikennettä lännestä jumboon parannettava.

-Kävelyteiden kunnossapitoa parannettava (talvella)

-Liityntäpysäköintimahdollisuuksia tulisi lisätä

-Kaupungin eläinlääkäripalveluja länteen.

-Toreille oikeaa toritoimintaa

-Lähimetsien säilyttäminen

Onko joku tarvitsemasi palvelu jäänyt sinulta tai perheeltäsi käyttämättä sen huonon saavutettavuuden vuoksi?

-Vantaainfo aukioloaikojen vuoksi, koirapuistot, kaupunkipyörät, julkinen liikenne, kaupungin eläinlääkäri

34

Kivistö

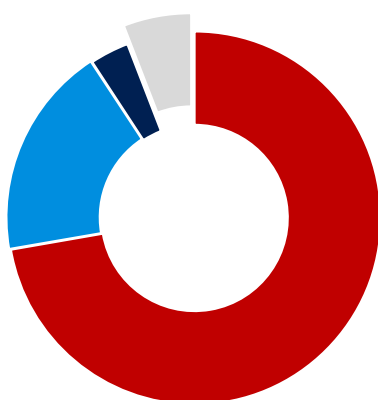

35

Vastaajien määrä 119

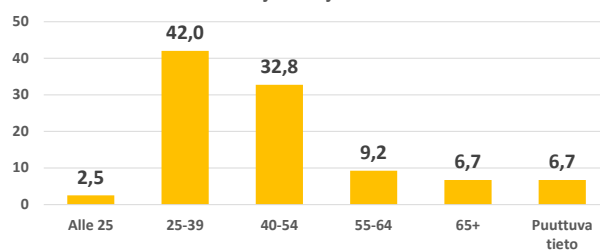

Vastaajien sukupuolijakauma %

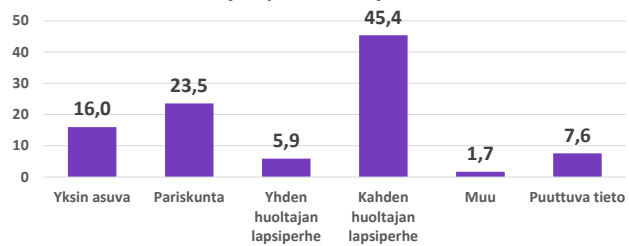

- Nainen 72,3 % (n=86)
- Mies 18,5 % (n=22)
- Muu 3,4 % (n=4)
- Puuttuva tieto 5,9 % (n=7)

Vastaajien ikäjakauma %

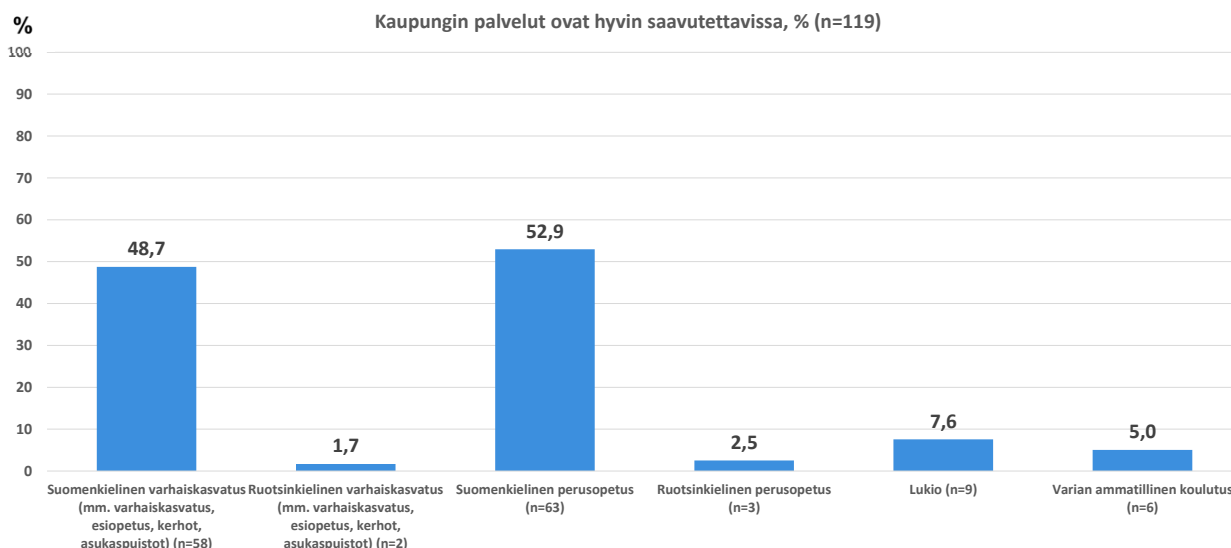

Vastaajien perhemuotojakauma %

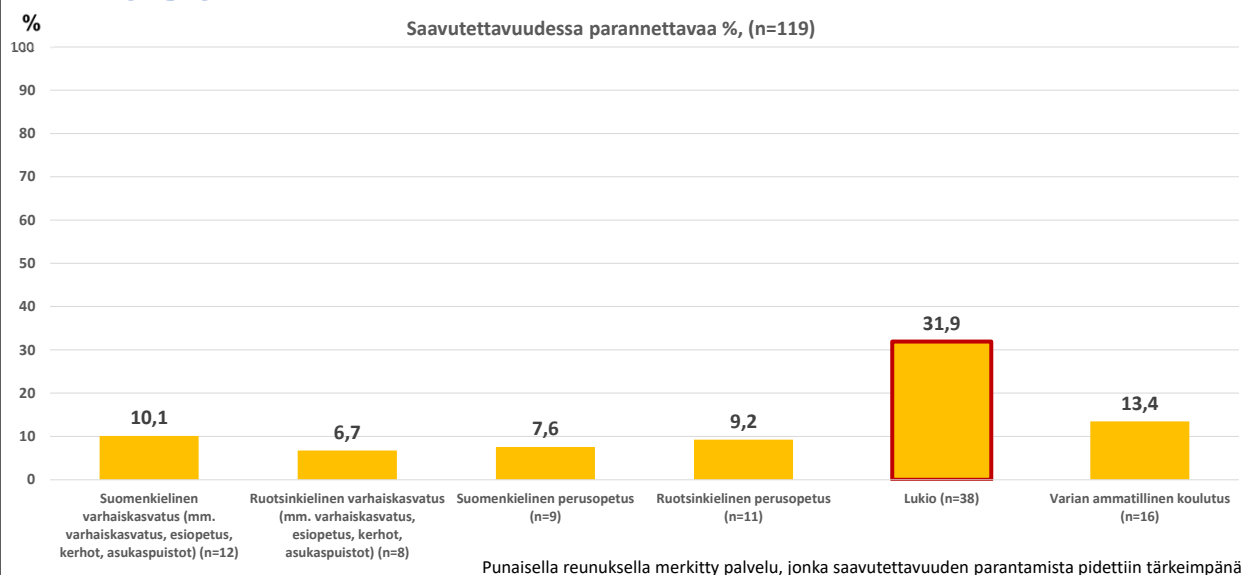
36

KIVISTÖ Kaso

37

KIVISTÖ Kaso

38

Avovastausten teemat

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

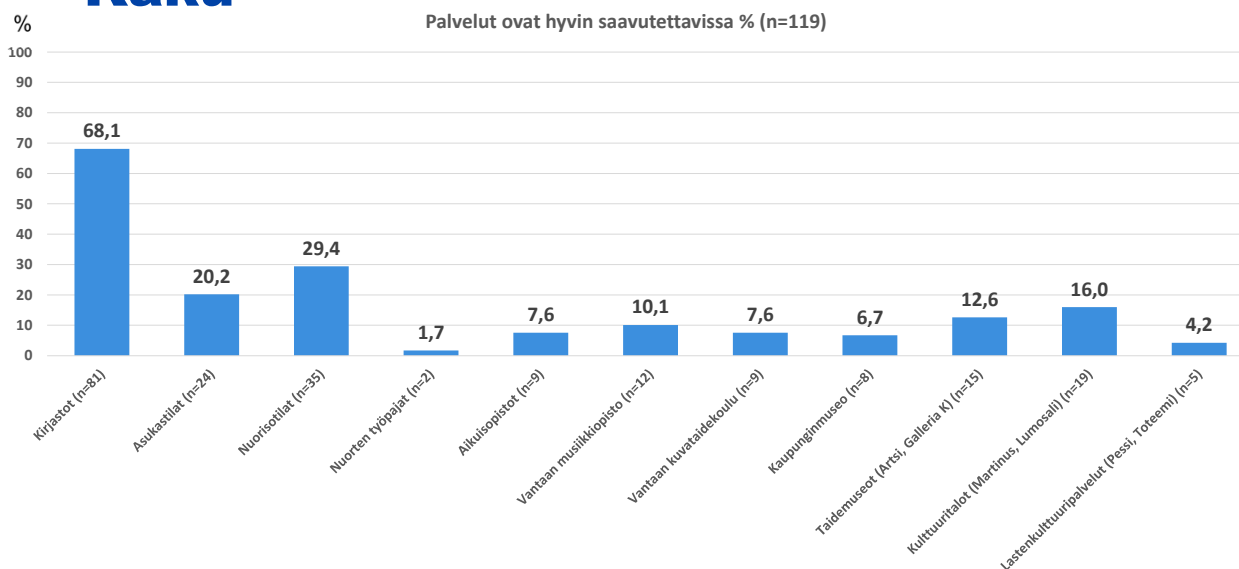
- Lähipalvelun toteutuminen varhaiskasvatuksessa: alueelle tarvitaan lisää päiväkotia
- Ruotsinkielinen varhaiskasvatus ja perusopetus voisivat toimia suomenkielisen yhteydessä.
- Kivistöön tarvitaan lukio
- Kivistöön kielikylpypäiväkoti (ruotsi, englanti)
- Liikenneyhteyksien parantaminen Kivistöstä ruotsinkieliseen yläkouluun ja lukioon

Onko joku tarvitsemasi palvelu jäänyt sinulta tai perheeltäsi käyttämättä sen huonon saavutettavuuden vuoksi?

- Varhaiskasvatus, lukio, kouluterveydenhoitaja/lääkäri

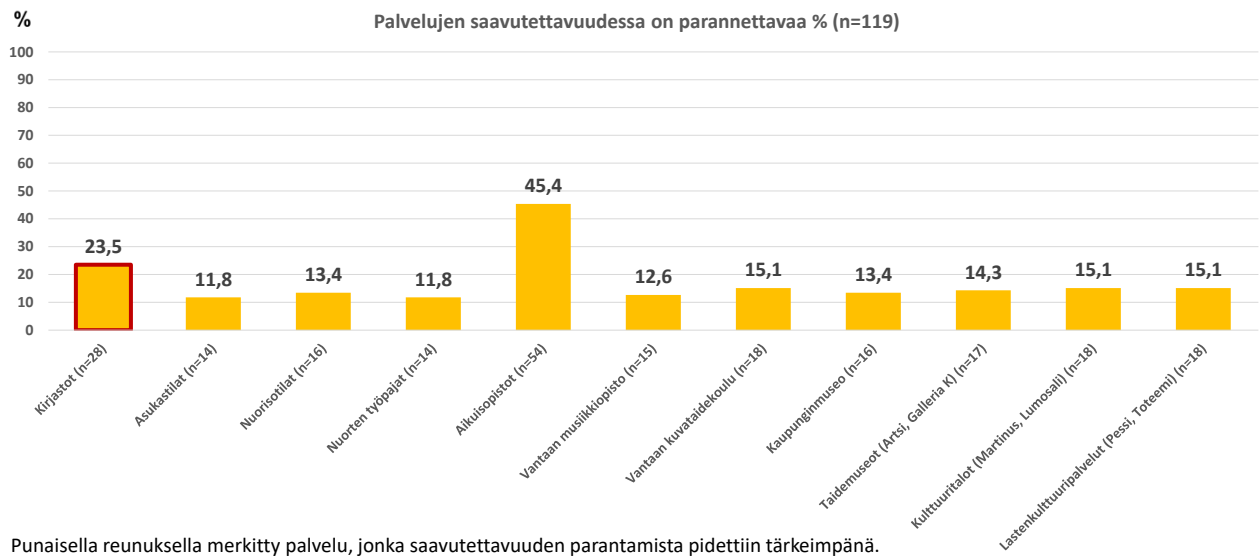
39

KIVISTÖ Kaku

40

KIVISTÖ Kaku

41

Avovastausten teemat

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

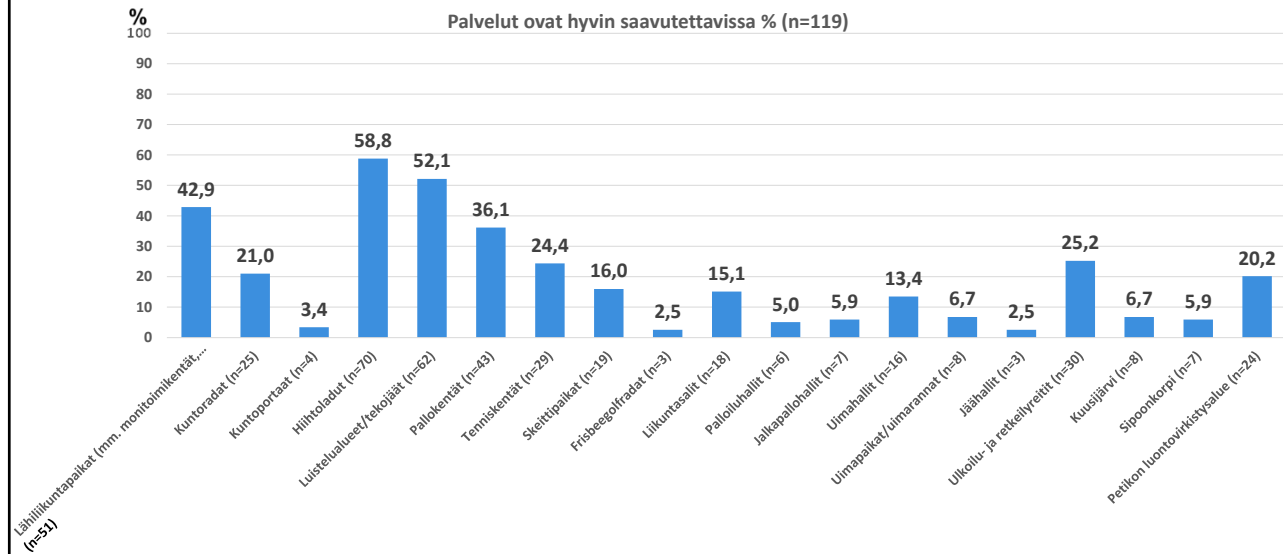
- Musiikkiopiston ja kuvataidekoulun tarjonta laajemmaksi
- Aikuisopiston kurssitarjontaa alueelle
- Tekemistä ja toimintaa nuorisolle, nuorisotiloja
- Kulttuuri, kirjasto- ja asukastilojen ilta- ja viikonloppu aukioloaikoja pidemmiksi
- Kirjastopalvelut paremmiksi
- Parkkipaikkoja enemmän alueelle (myös palvelujen yhteyteen)

Onko joku tarvitsemasi palvelu jäänyt sinulta tai perheeltäsi käyttämättä sen huonon saavutettavuuden vuoksi?

- Nuorisotilat, musiikkiopisto, kuvataidekoulu, aikuisopiston kurssit, lastenkulttuuri, kirjasto, elokuvateatteri

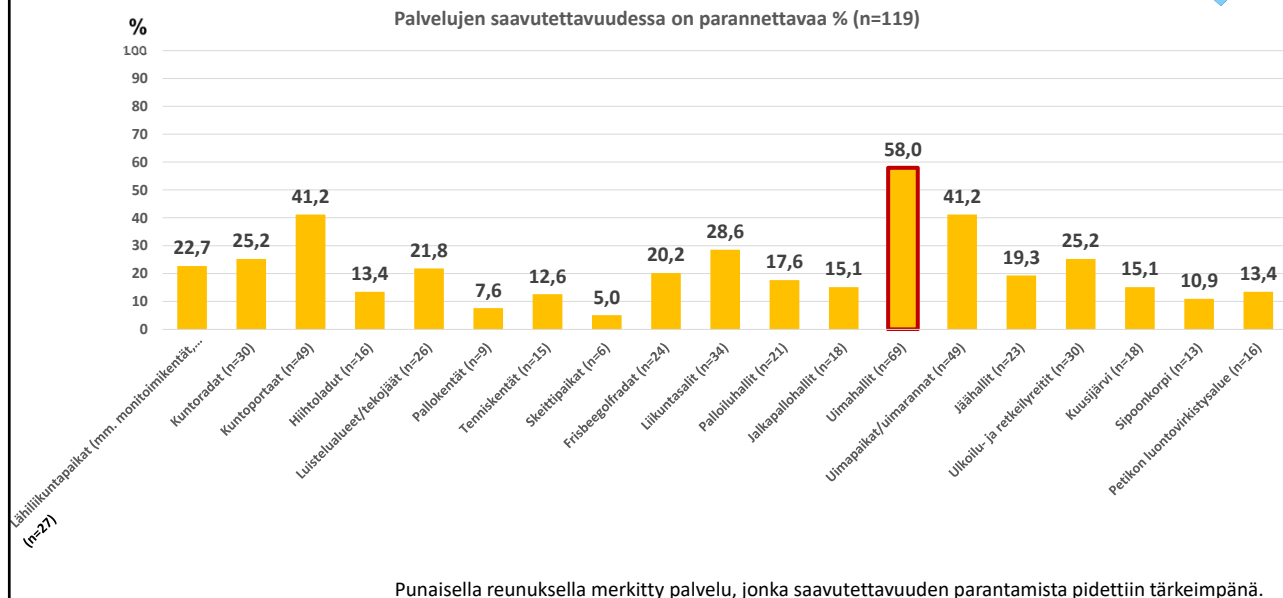
42

KIVISTÖ, Liipa

43

KIVISTÖ, Liipa

44

Avovastausten teemat

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

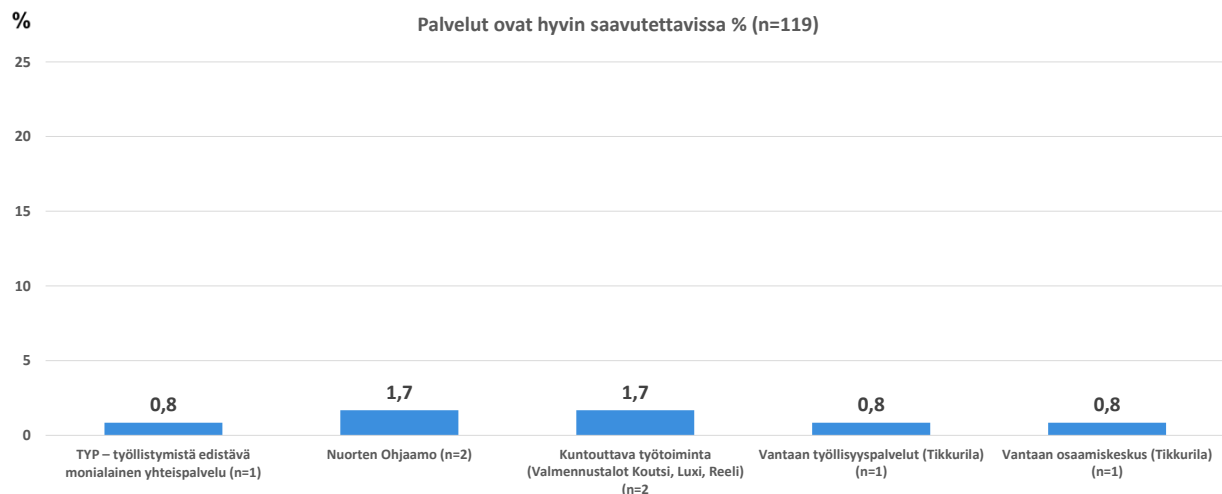
- Uimahalli ja uimapaikka Kivistöön, uimapaikka Vantaanjokeen
- Ulkoliikuntapaikkoja ja kuntoportaat, ulkokuntosali alueelle
- Jäähalli alueelle
- Petikon ulkoilualueelle lisää pysäköintitilaa ja paremmat opasteet
- Liikuntapaikkoja lisää Kivistöön, monitoimihalli ja kuntosali
- Luistelupaikkojen jäiden ja latujen kunnossapito paremmaksi
- Frisbeegolfrata ja Padel-kenttä Kivistöön
- Yhteyksien parantaminen Keimolan ja Petikon kuntoradoille ja retkeilyreiteille
- Keimolan suolle opasteet ja ulkokuntoiluvälineet

Onko joku tarvitsemasi palvelu jäänyt sinulta tai perheeltäsi käyttämättä sen huonon saavutettavuuden vuoksi?

- Uimaranta, uimahalli, kuntosali, frisbeegolf, Sipoonkorpi, jäähalli, jumpat, luistelukentät

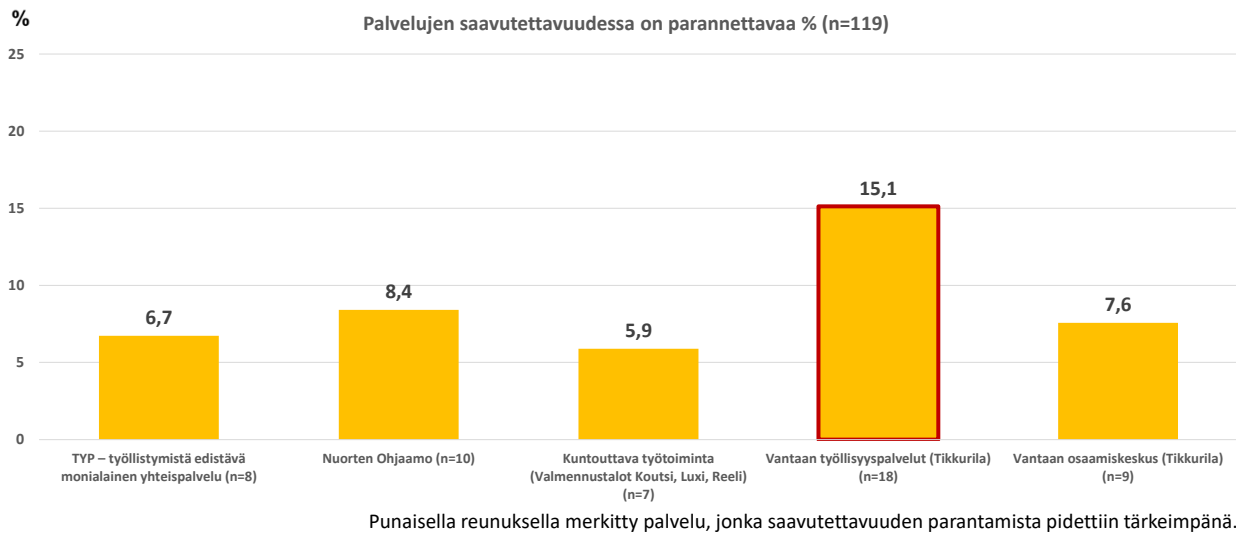
45

KIVISTÖ Kasvupalvelut

46

KIVISTÖ Kasvupalvelut

47

Avovastausten teemat

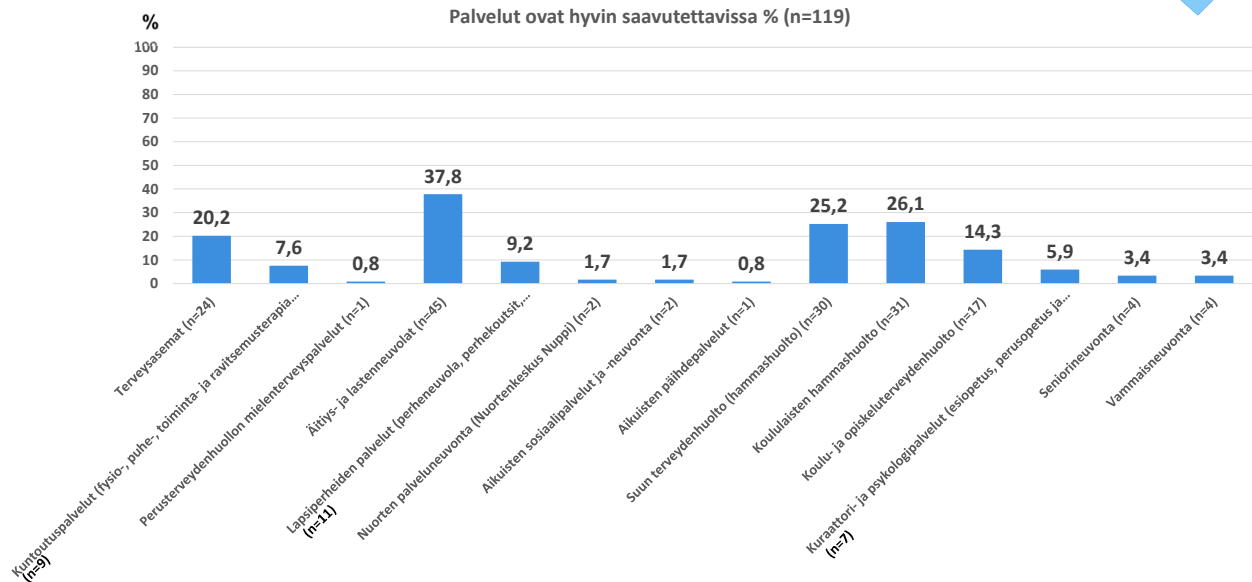

Miten palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

- Palveluiden tuominen Länsi-Vantaalle, josta ne puuttuvat kokonaan. Tikkurila hankalan matkan päässä.
- Konkreettisen avun tarjoaminen Ohjaamossa neuvomisen ja opastamisen lisäksi.

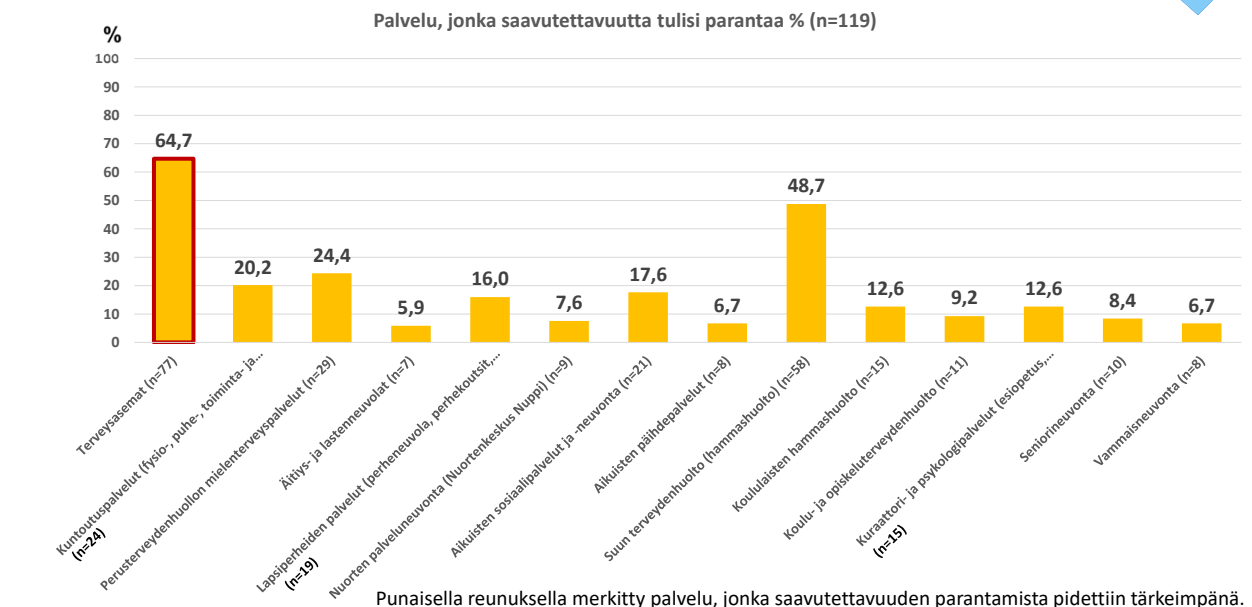
48

KIVISTÖ, sote

49

KIVISTÖ, sote

Punaisella reunuksella merkitty palvelu, jonka saavutettavuuden parantamista pidettiin tärkeimpänä.

50

Avovastausten teemat

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

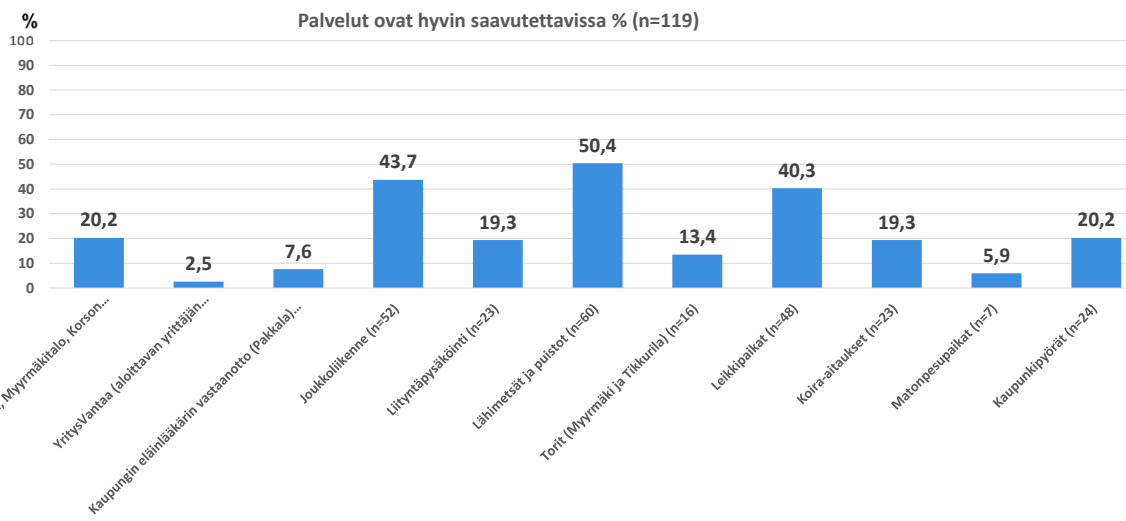
- Terveysasema Kivistöön, samaan yhteyteen laboratoriopalvelut
- Suunterveydenhuollolle oma palvelupiste Kivistöön ja lisää aikoja, että pääsisi hoitoon lähelle. Kiireellisen hoitoon pitäisi myös päästä Kivistössä.
- Nuorten päihdepalveluja ja mielenterveyspalveluja alueelle
- Puheterapiapalvelut ja ravitsemusterapeuttien palvelut puuttuvat

Onko joku tarvitsemasi palvelu jäänyt sinulta tai perheeltäsi käyttämättä sen huonon saavutettavuuden vuoksi?

- terveysaseman palvelut, suun terveyden huolto, seniori- ja vammaisneuvonta, neuvolalääkäri, neuvolapalvelut, koulupsykologi/kuraattori, fysioterapia, aikuisten mielenterveys- ja päihdepalvelut

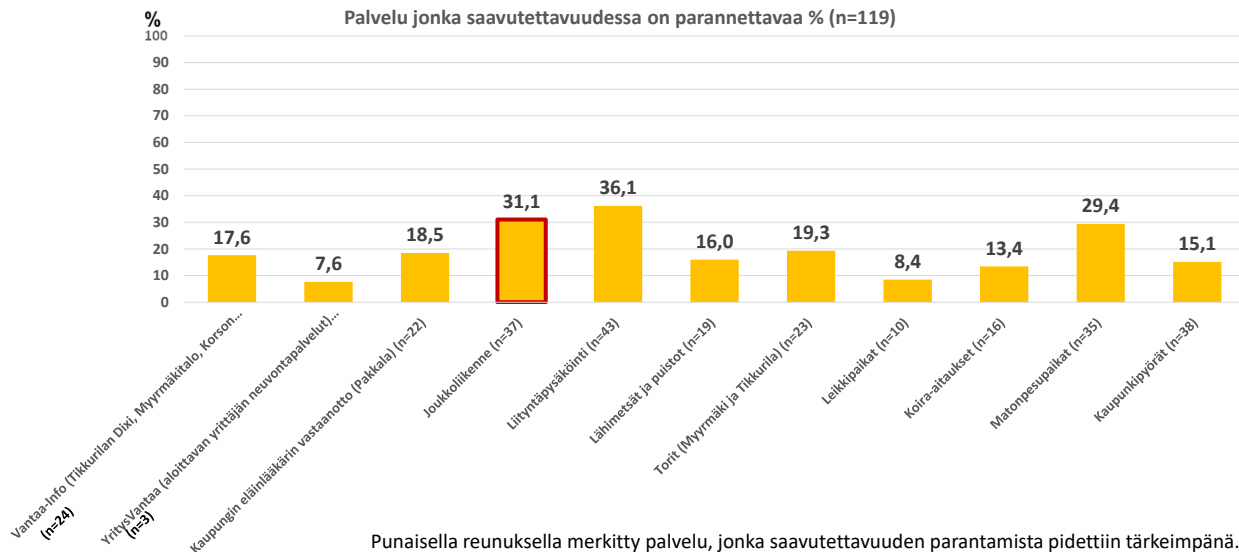
51

KIVISTÖ Muut palvelut

52

KIVISTÖ Muut palvelut

53

Avovastausten teemat

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

- Pysäköinti ongelmana. Parkkipaikkoja palveluiden yhteyteen. Vierasmaikat puuttuvat, liityntäpysäköinti maksuttomaksi ja parkkipaikkoja lisää liityntäpysäköintipaikoille. Syrjäisempien liityntäpysäköintipaikkojen ilkeä estäminen.
- Julkisen liikenteen kehittäminen. Junan tulisi kulkea nykyistä myöhempään, jotta se palvelisi mm. lento-asemalla työskenteleviä. Bussiyhteyden juna-asemalle suuralueen reunamilta paremmiksi, vuorovälien tihentäminen. Suorat bussiyhteydet Helsingin keskustaa, Peijakseen ja Jumboon.
- Yhtenäinen kaupunkipyöräjärjestelmä pääkaupunkiseudulle. Lisää kaupunkipyöräpisteitä Kivistön alueelle mm. keskustaan Alepan luo sekä omakotialueille.
- Koirapuistoista isompia ja metsäisempiä. Koirapuisto Keimolanmäkeen.
- Matonpesupaikka Kivistöön ja Keimolanmäkeen.
- Siirtymäreitit Vestran ulkoilualueelle
- Lapinkylään asema

Onko joku tarvitsemasi palvelu jäänyt sinulta tai perheeltäsi käyttämättä sen huonon saavutettavuuden vuoksi?

- julkisen liikenteen, liityntäpysäköinti, kaupunkipyörät, eläinlääkäri, matonpesupaikat, parkkipaikat ja harrastukset. Lähiliikuntapaikat, ulkoilualueet puutteellisten opasteiden takia.

54

Aviapolis

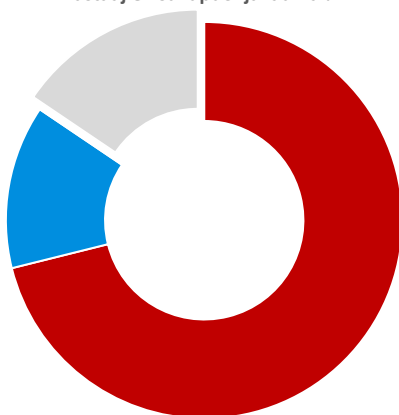

55

Vastaajien määrä 45

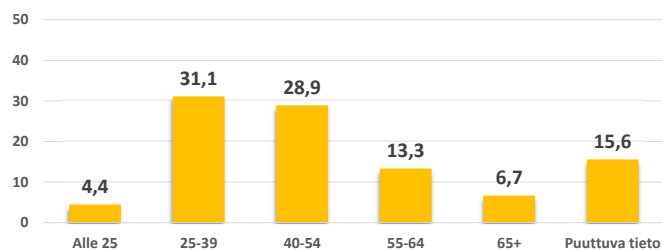

Vastaajien sukupuolijakauma %

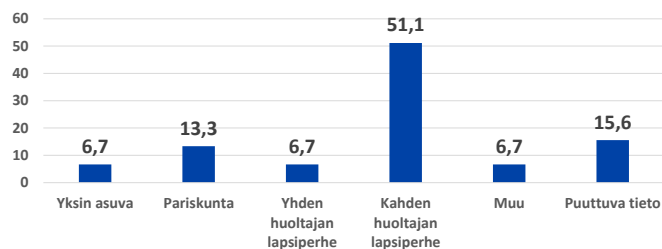

- Nainen 71,1 % (n=32)
- Mies 13,3 % (n=6)
- Muu 0 % (n=0)
- Puuttuva tieto 15,6 % (n=7)

Vastaajien ikäjakauma %

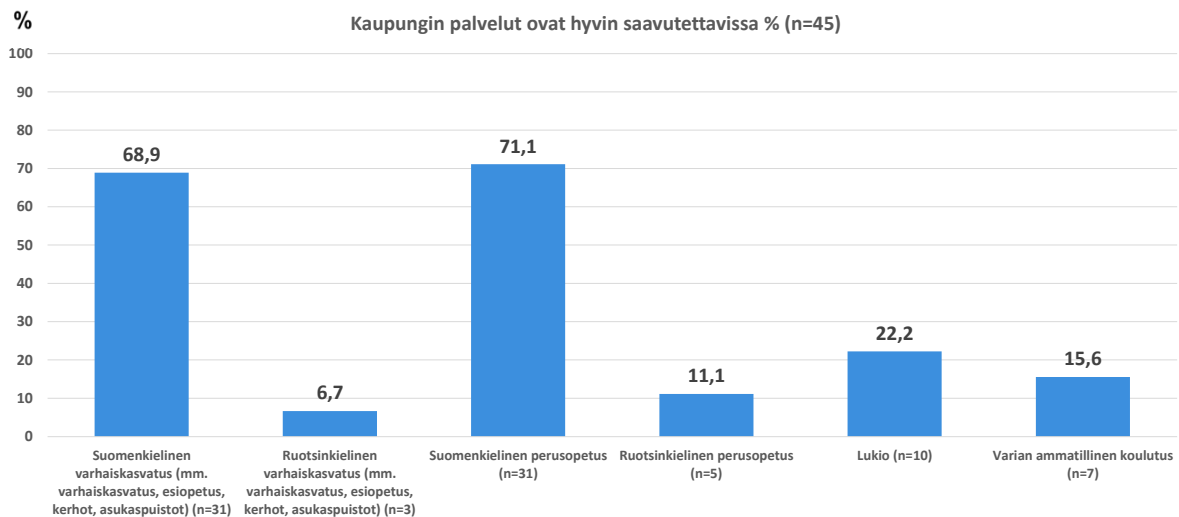

Vastaajien perhemuotojakauma %

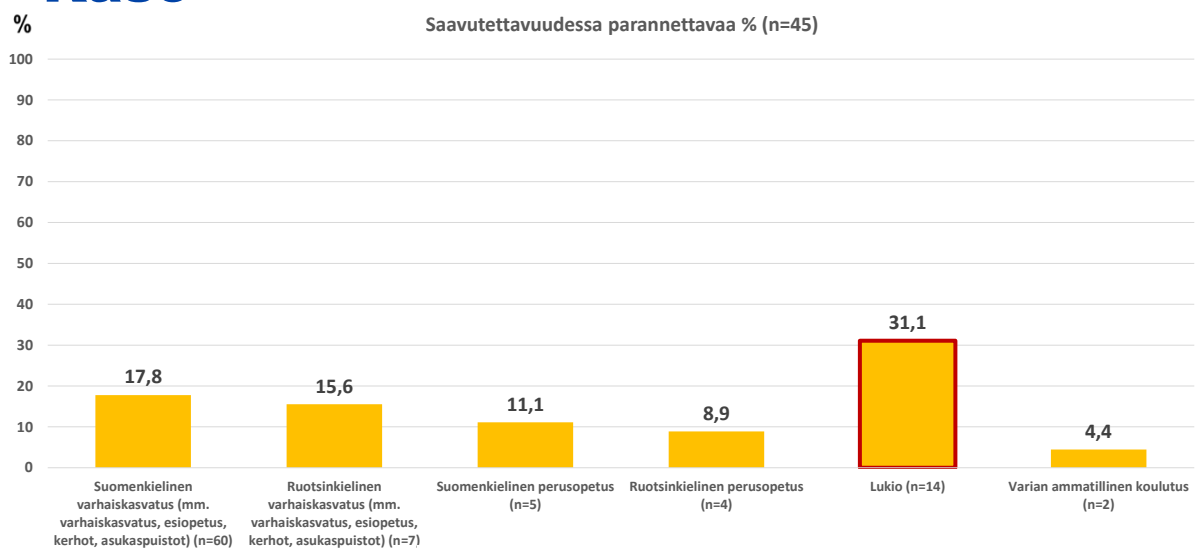
56

AVIAPOLIS Kaso

57

AVIAPOLIS Kaso

Punaisella reunuksella merkitty palvelu, jonka saavutettavuuden parantamista pidettiin tärkeimpänä.

58

Avovastausten teemat

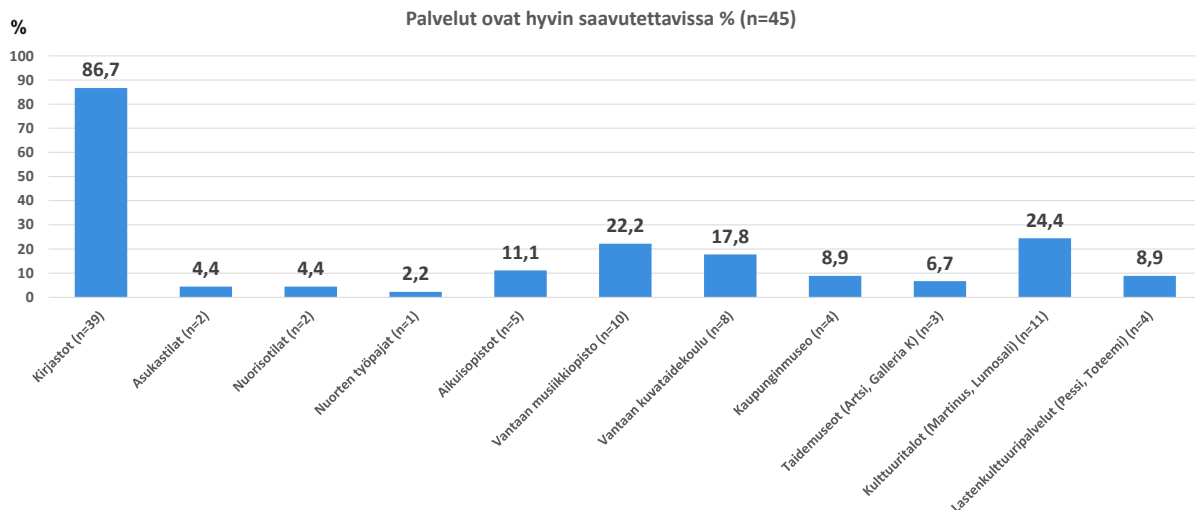

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

- Oma lukio Aviapoliksen alueelle
- Lisätiloja perusopetukseen
- Varhaiskasvatuksen kapasiteettia tarvitaan lisää alueelle, päiväkodit ovat täynnä.
- Ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen palvelut puuttuvat alueelta
- Palveluiden hankkiminen kolmannelta osapuolelta täydentämään palveluja

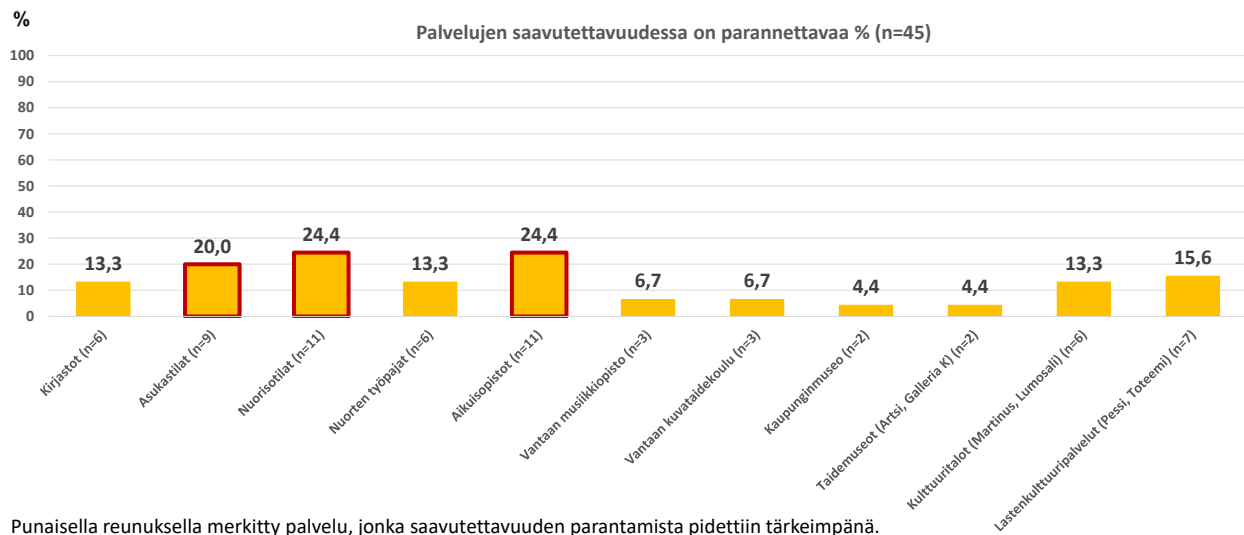
59

AVIAPOLIS Kaku

60

AVIAPOLIS Kaku

61

Avovastausten teemat

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

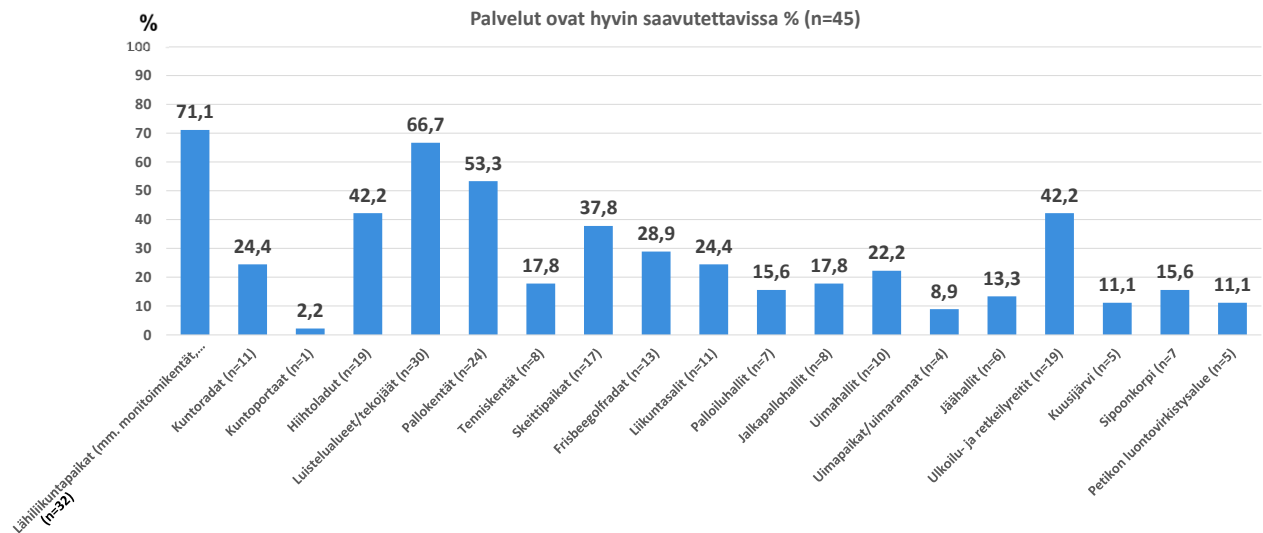
- Aviapoliksen alueelta puuttuu paljon palveluja. Alueelle tarvittaisiin nuorisotilat, asukastilat, lastenkulttuuripalveluita, musiikkiopiston palveluita, aikuisten- ja lasten harrastus- ja kulttuuritoimintaa.
- Julkisen liikenteen parantaminen alueella, nyt harrastuksiin pitää kulkea autolla.

Onko joku tarvitsemasi palvelu jäänyt sinulta tai perheeltäsi käyttämättä sen huonon saavutettavuuden vuoksi?

- Musiikkiopisto, kuvataidekoulu, aikuisopiston kurssit, nuorisotilat.

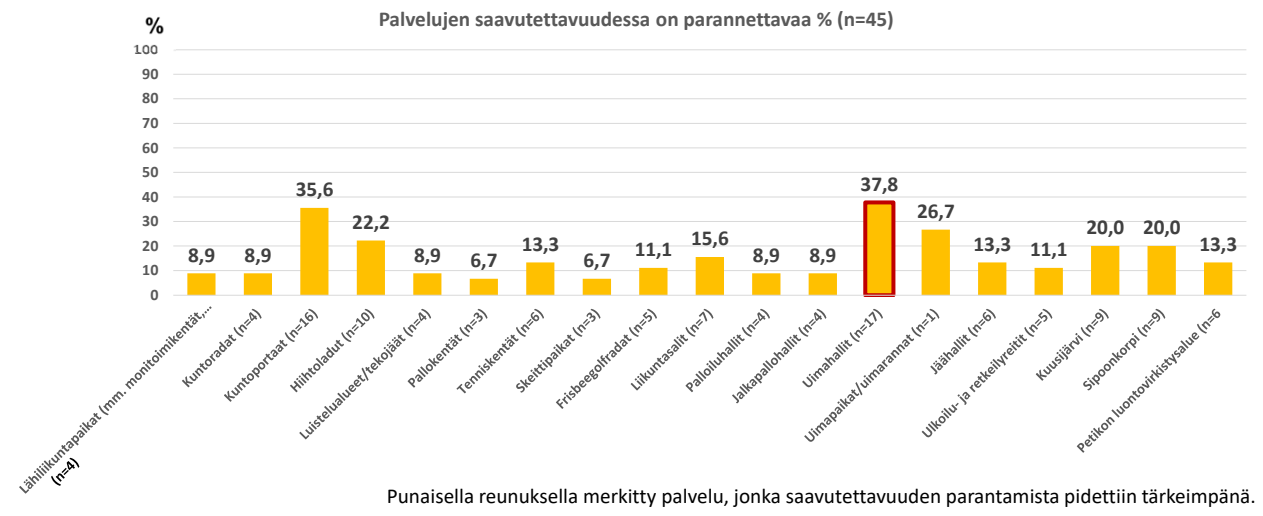
62

AVIAPOLIS Liipa

63

AVIAPOLIS Liipa

64

Avovastausten teemat

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

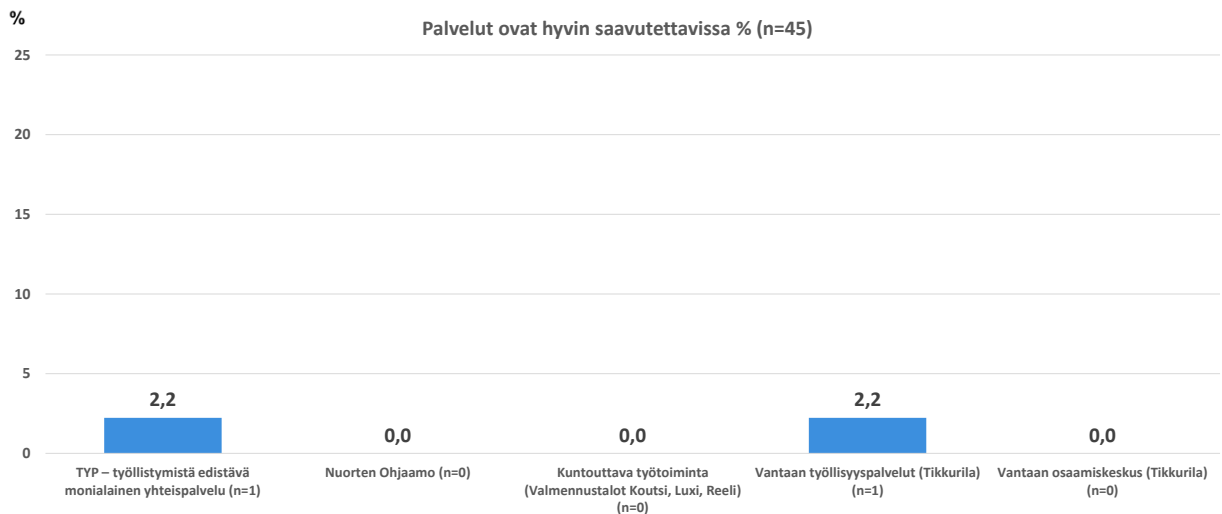
- Uimahalli alueelle
- Uimapaikka, kuntoportaat, yleisurheilukenttä, skeittiparkin laajentaminen, luistelua ja jääkiekkoa varten enemmän jäitä, kuntorata Ylästöntien pohjoispuolelle.
- Silta Vantaanjoen yli Ruutinkosken kohdalta. Vantaanjoen rantaa pitkin reitti Ylästöön asti.
- Hiihtolatujen kunnossapito paremmaksi, hiihtolatuyhteys Paloheinään.
- Julkisen liikenteen yhteydet Kuusijärvelle Sipoonkorpeen ja Petikon luontovirkistysalueelle.

Onko joku tarvitsemasi palvelu jäänyt sinulta tai perheeltäsi käyttämättä sen huonon saavutettavuuden vuoksi?

- Uimahalli, uimarannat, kuntoportaat, Sipoonkorpi ja Kuusijärvi, luistelu, yleisurheilu. Urheilukenttä puuttuvan esteettömän sisäänkäynnin vuoksi.

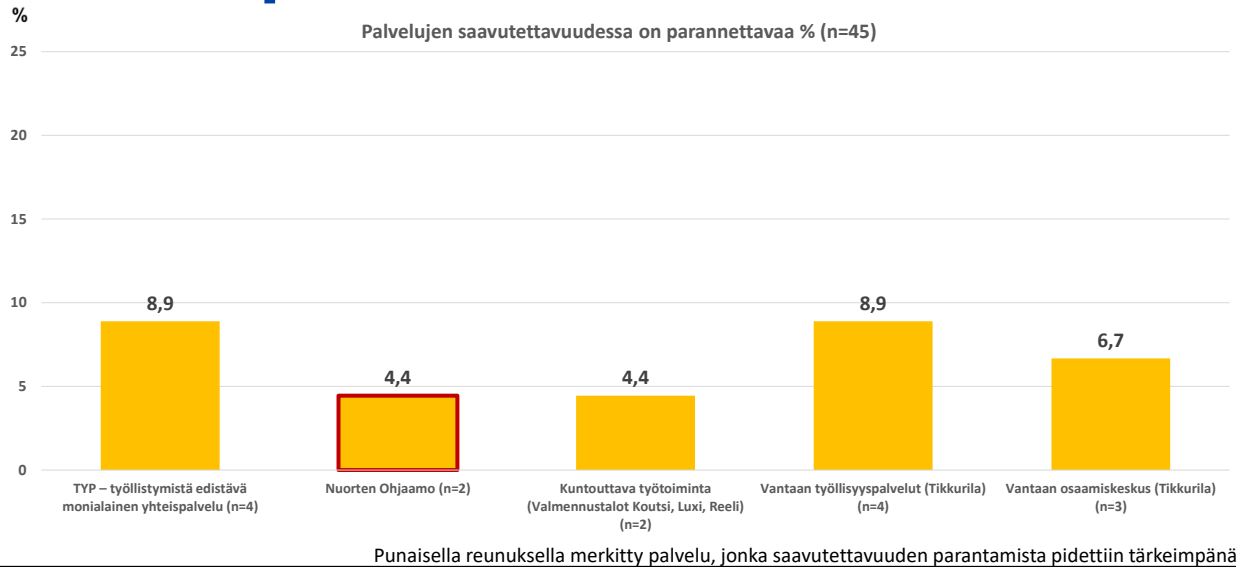
65

AVIAPOLIS Kasvupalvelut

66

AVIAPOLIS Kasvupalvelut

67

Avovastausten teemat

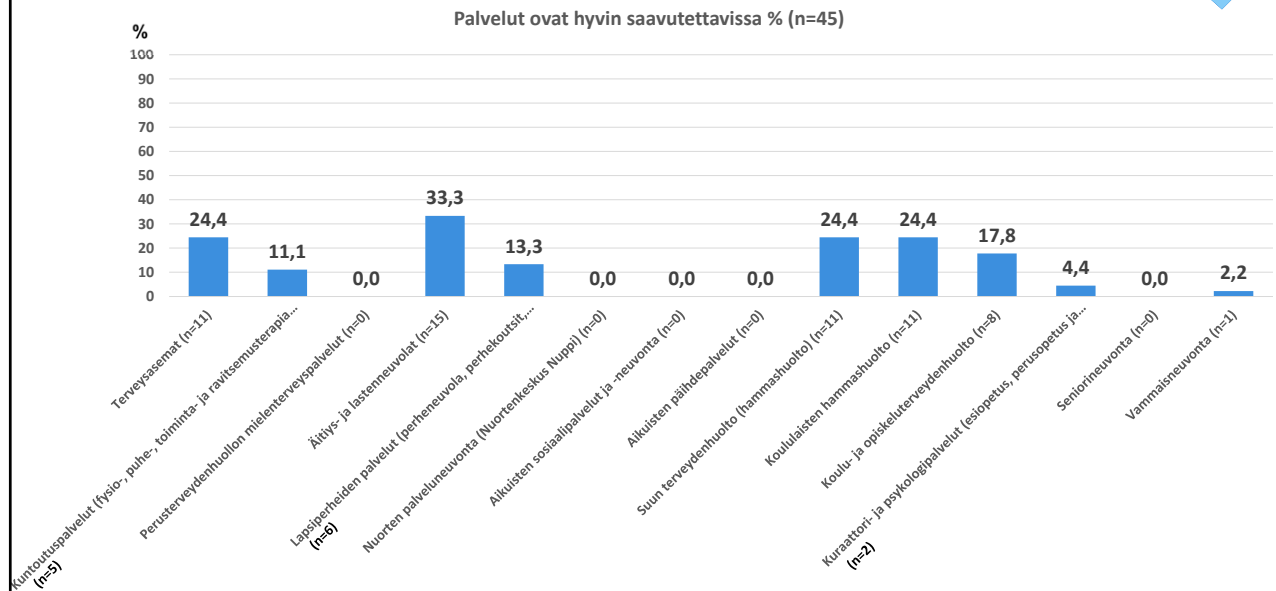

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

- Monialaisia yhteispalveluja, jossa saisi monialaista palvelua – ei juoksuttamista luukulta toiselle.
- Tiedottamista tarjolla olevista palveluista paremmaksi.
- Enemmän konkreettista tukea työllistymiseen.

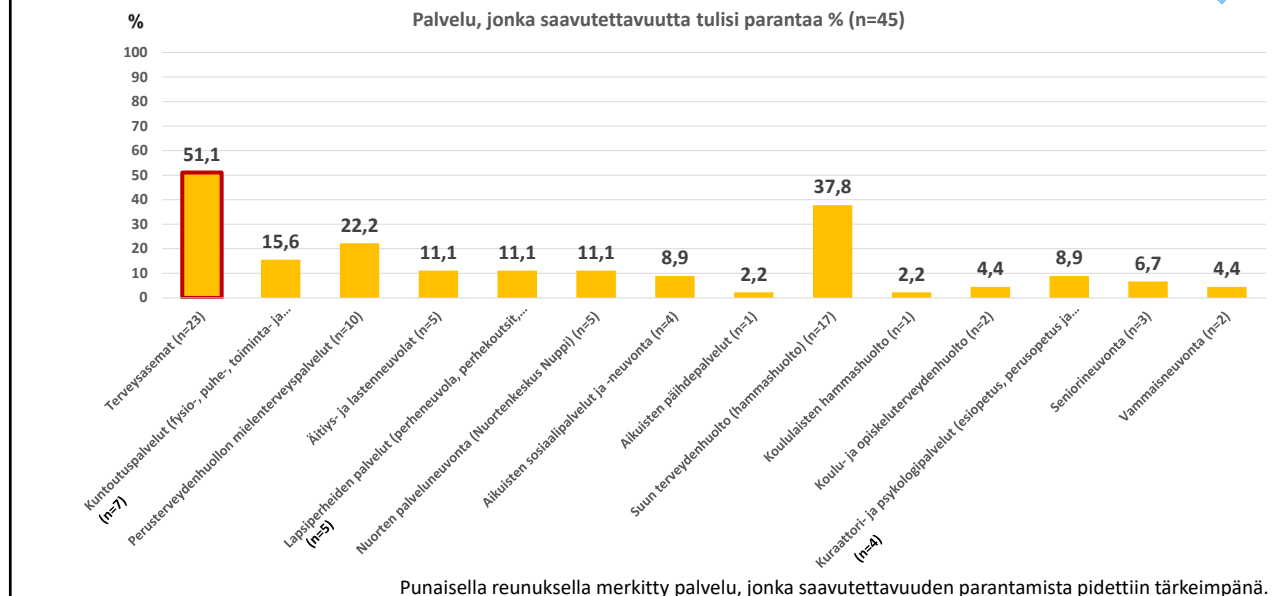
68

AVIAPOLIS, sote

69

AVIAPOLIS, sote

70

Avovastausten teemat

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

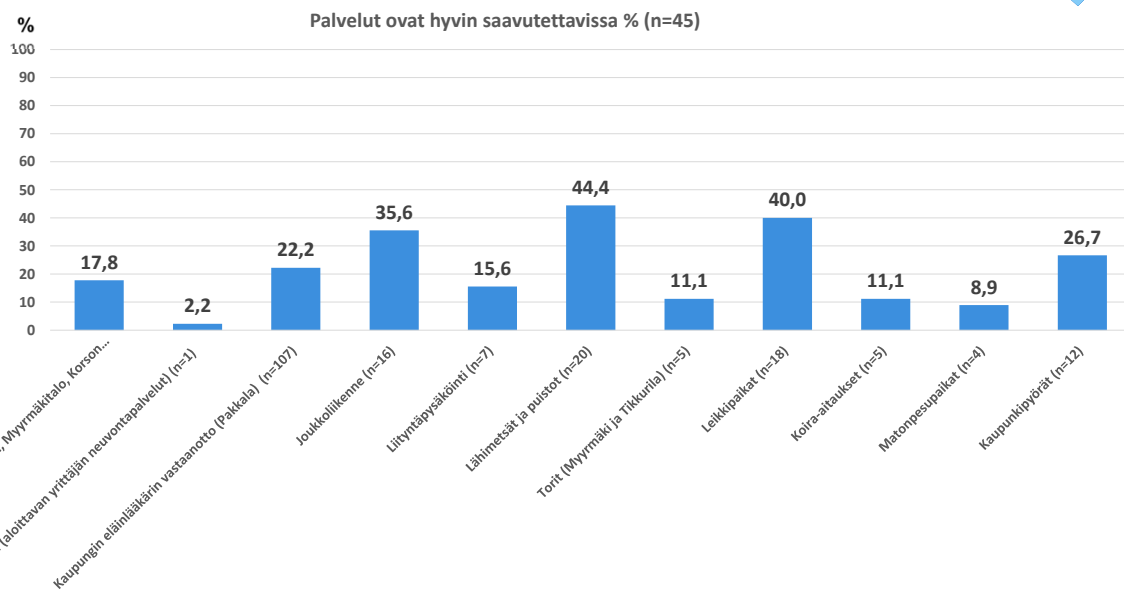
- Terveysasemalle ja suun terveyden huollon aikojen saaminen, palveluun pääsyä parannettava.
- Terveyskeskus kaukana, Jumbon yhteyteen alueen asukkaille terveysasema.
- Julkiselle liikenteellä kulku terveystaloihin on hankalaa useiden vaihtojen takia.
- Koulupsykologille ajan saaminen.
- Kartanonkosken neuvolaan pysäköintitilaa.
- Palveluverkko on sellainen, että omaa autoa tarvitaan.

Onko joku tarvitsemasi palvelu jäänyt sinulta tai perheeltäsi käyttämättä sen huonon saavutettavuuden vuoksi?

- Terveystalot, suun terveydenhuolto, Nuppi, perheneuvola, neuvola.

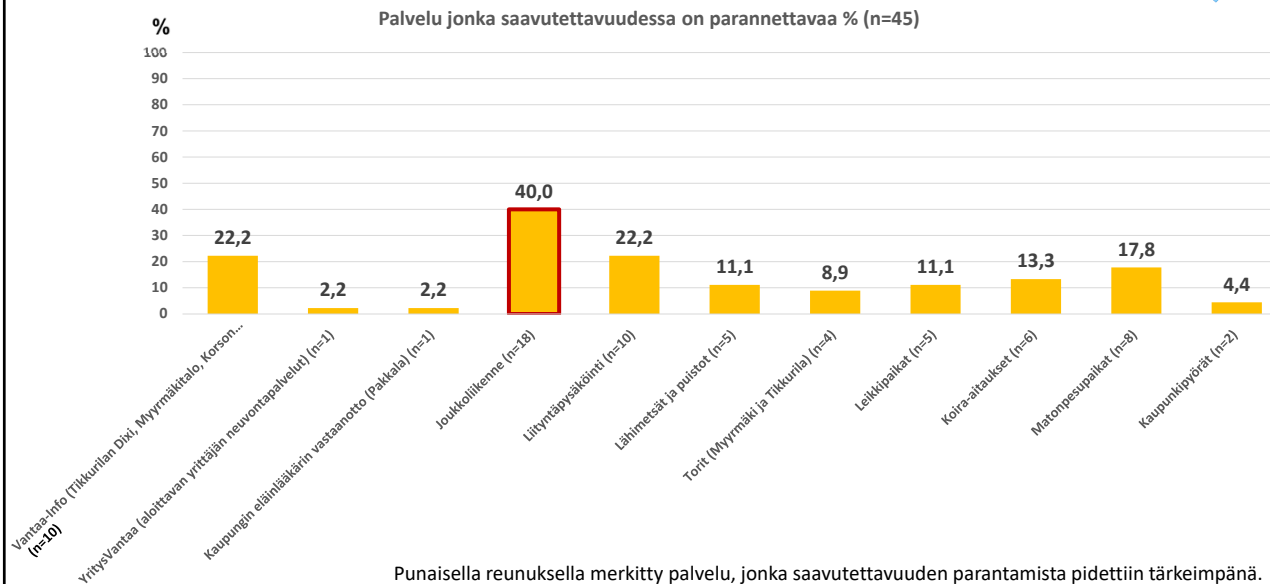
71

AVIAPOLIS, muut palvelut

72

AVIAPOLIS, muut palvelut

73

Avovastausten teemat

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

- VantaanInfo Jumboon
- Joukkoliikennedyhteysien parantaminen Ylästössä
- Julkisen liikenteen suoria yhteyksiä Tikkurilaan nopeutettava ja yhteyksiä Helsinkiin parannettava.
- Suoria linjoja 614/415 ei saa lakkauttaa. 614 takaisin Ylästöön.
- Liityntäpysäköintipaikkoja lisää
- Ilmaiset pysäköintipaikat kaupungin palvelujen yhteyteen
- Vantaalle samat kaupunkipyörät kuin Espoolla ja Helsingillä.
- Koira-aitaus Ylästöön
- Asukaspuisto ja asukkaiden tapaamispaikkoja sekä ulko- että sisätiloihin.
- Iso leikkipuisto alueelle
- Toritoiminnan kehittäminen

Onko joku tarvitsemasi palvelu jäänyt sinulta tai perheeltäsi käyttämättä sen huonon saavutettavuuden vuoksi?

- Joukkoliikenne, liityntäpysäköinti, kaupunkipyörät, yhteiskäyttöautot

74

Tikkurila

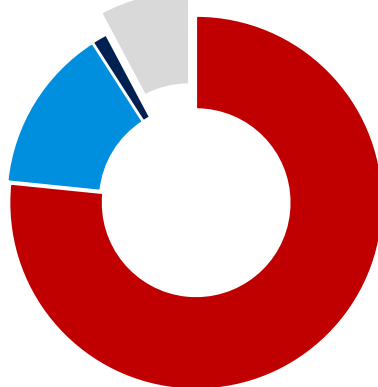

75

Vastaajien määrä 77

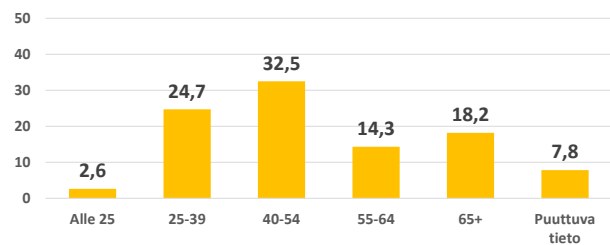

Vastaajien sukupuolijakauma %

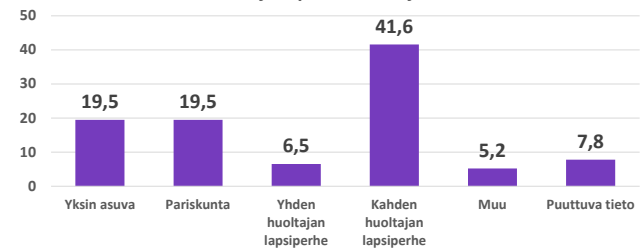

- Nainen 76,6 % (n=59)
- Mies 14,3 % (n=11)
- Muu 1,3 % (n=1)
- Puuttuva tieto 7,8 % (n=6)

Vastaajien ikäjakauma %

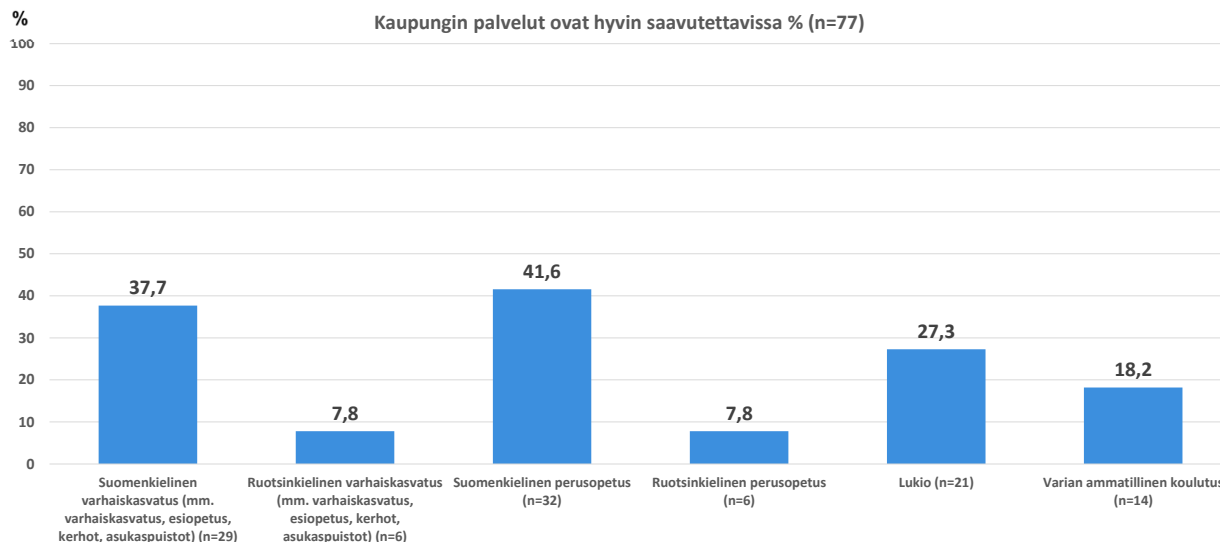

Vastaajien perhemuotojakauma %

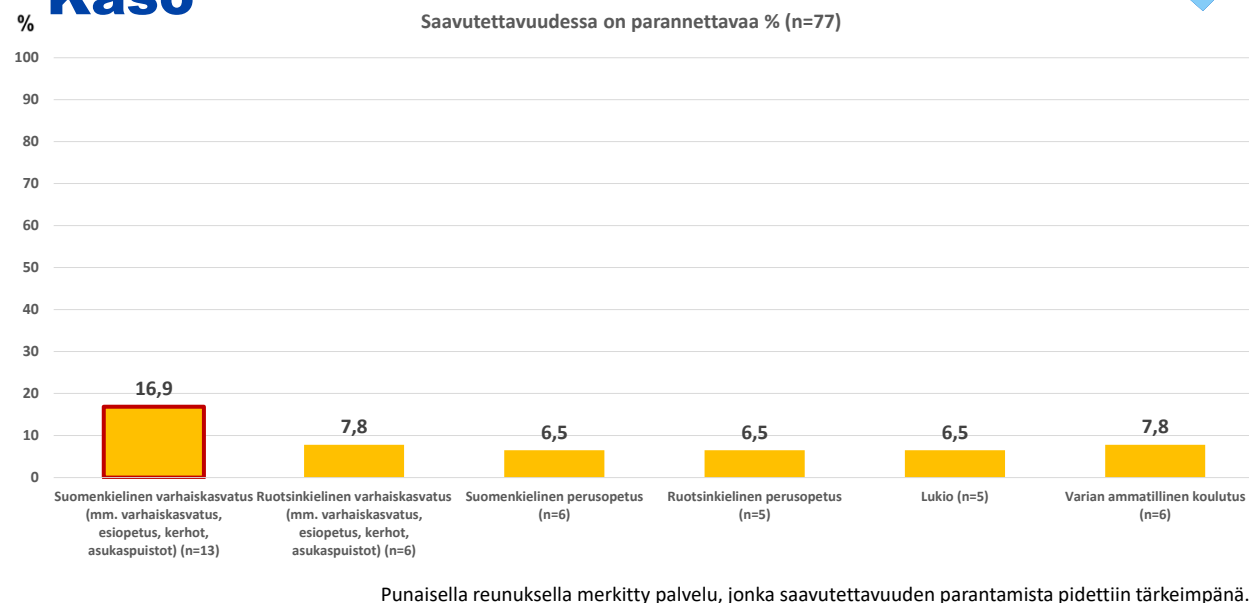
76

TIKKURILA Kaso

77

TIKKURILA Kaso

78

Avovastausten teemat

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

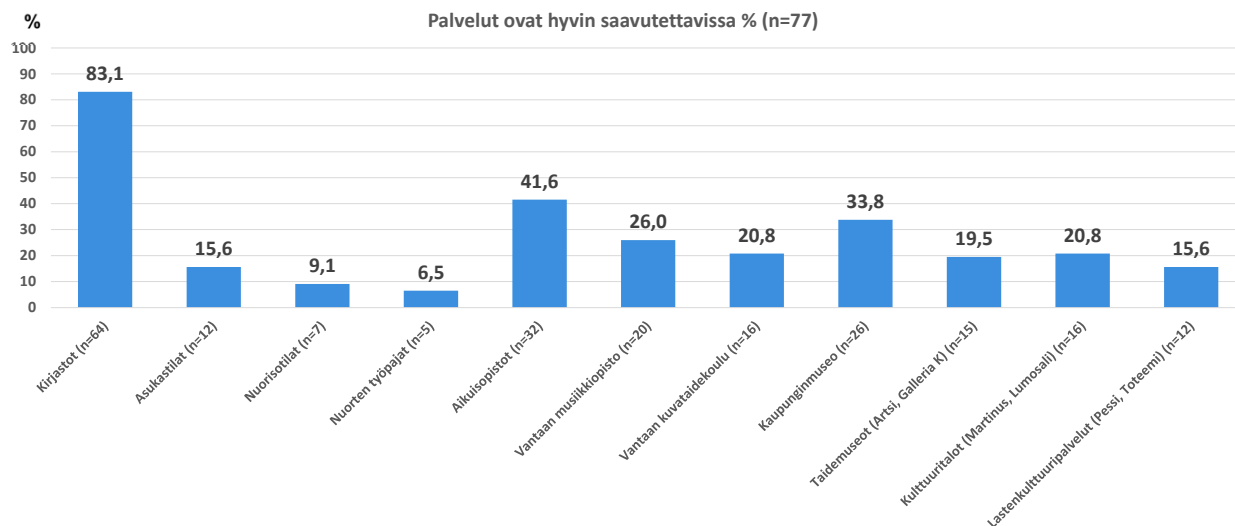
- Lisää varhaiskasvatuspalveluja ja paikkoja Tikkurilaan. Päivähoitopaikan saaminen lapsille lähipalveluna. Nyt paikkoja liian vähän.
- Päiväkotien saattoliikenteen parkkipaikkatilat liian pieniä.
- Ruotsinkielistä kielikylpyä tarjolle varhaiskasvatukseen
- Avoin päiväkotiki, iltapäiväkerhoja ja leikkipuistotoimintaa alueelle.
- Tiedottamisen parantaminen varhaiskasvatuksen paikkojen hakemiseen ja esikouluun liittyen.
- Tiedonkulun parantaminen oppilaille.
- Tilat sisäilmaltaan turvallisiksi.
- Varia - mainostuksen kehittäminen.

Onko joku tarvitsemasi palvelu jäänyt sinulta tai perheeltäsi käyttämättä sen huonon saavutettavuuden vuoksi?

- varhaiskasvatus, perhekerhot.

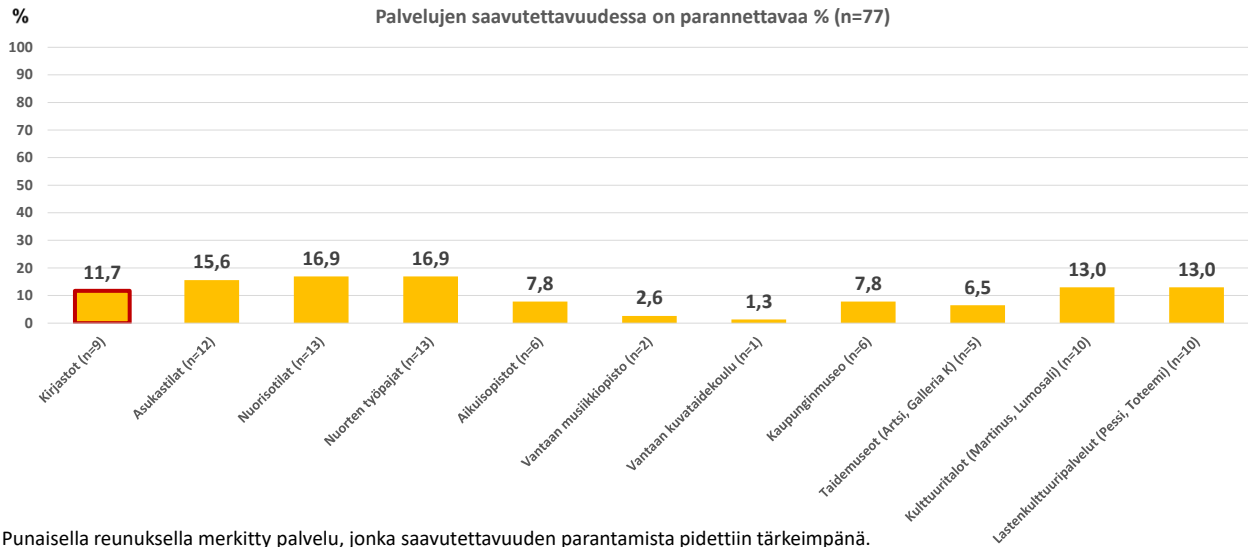
79

TIKKURILA Kaku

80

TIKKURILA Kaku

81

Avovastausten teemat

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

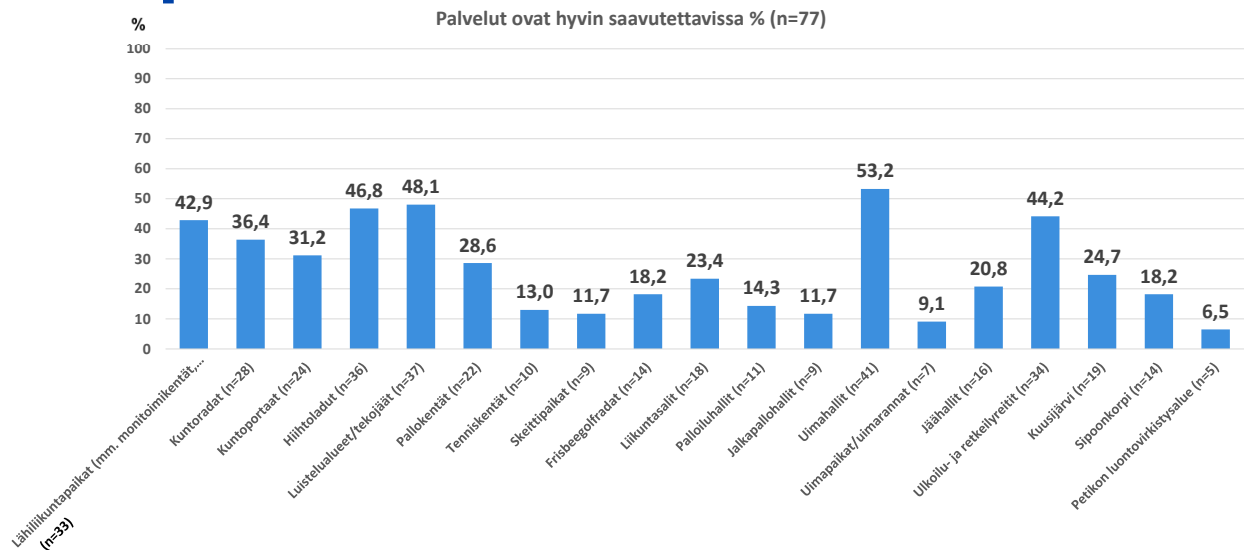
- Tiedottaminen palveluista paremmaksi, nyt tieto kulkee suusta suuhun. Tiedotusta lisää lapsiperheille palveluista.
- Kirjaston aukioloaikojen pidentäminen arkisin ja viikonloppuisin.
- Nuorisotoimintaa ja nuorisotiloja lisää alueelle.
- Kuvataidekouluun lyhyitä kursseja (edullisempia kuin lukukausimaksut)
- Pysäköintipaikkoja lisää kaupungin palvelujen yhteyteen esim. kirjasto. Invapaikkoja liian vähän palvelujen yhteydessä.
- Bussiyhteydet paremmiksi Tikkurilan suuntaan
- Paremmat julkisen liikenteen yhteydet Tikkurilasta Martinukseen.
- Pessiin hankala päästä pysäköinnin takia.
- Työpajatoimintaa aikuisille.
- Lastenkulttuuritarjontaa myös ilta-aikoihin ja viikonloppuihin.
- Pessiin ruotsinkielistä lastenkulttuuritarjontaa myös muulloin kuin keskellä päivää.
- Martinusta vastaavat tilat Itä-Vantaalle.
- Ruotsinkielistä vapaa-ajan toimintaa Tikkurilan alueelle
- Kunnallisten muskareiden, kerhojen, jumppien ja leikkipuistojen, kohtaamispaikkojen tarjontaa myös ilta-aikaan työssäkäyvien perheiden lapsille.

Onko joku tarvitsemasi palvelu jäänyt sinulta tai perheeltäsi käyttämättä sen huonon saavutettavuuden vuoksi?

- Kirjasto, kulttuuri palvelut mm. invapaikkojen puutteen vuoksi ja aukioloaikojen vuoksi. Nuorisotilat, nuorten työpajat, lasten kulttuuripalvelut, kuvataidekoulu kurssit. Aikuisopiston palvelut parkkipaikkojen puutteen vuoksi.

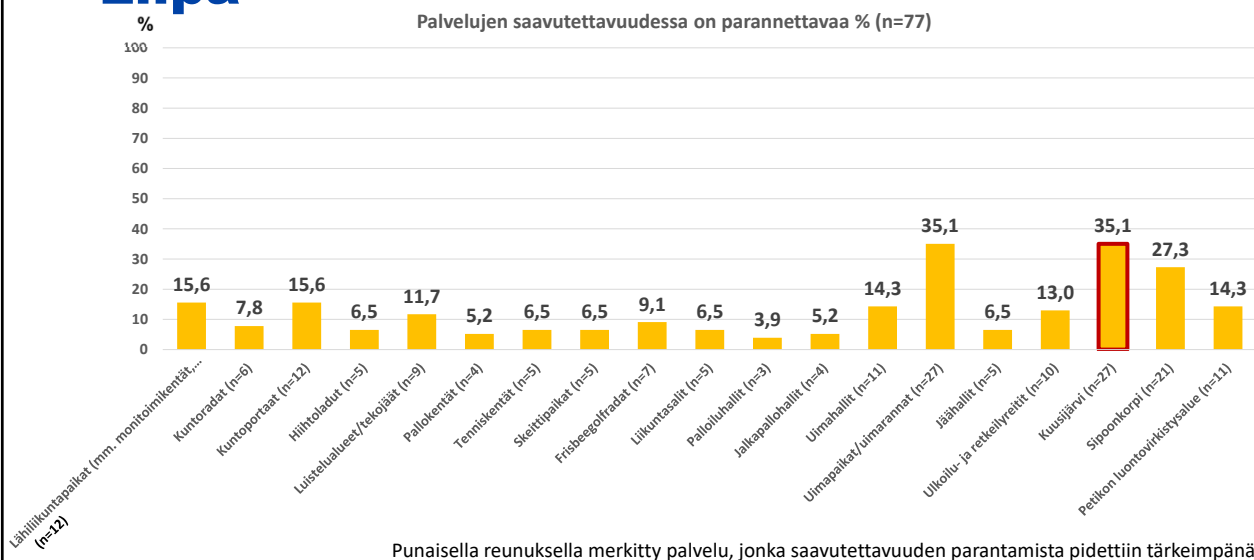
82

TIKKURILA Liipa

83

TIKKURILA Liipa

84

Avovastausten teemat

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

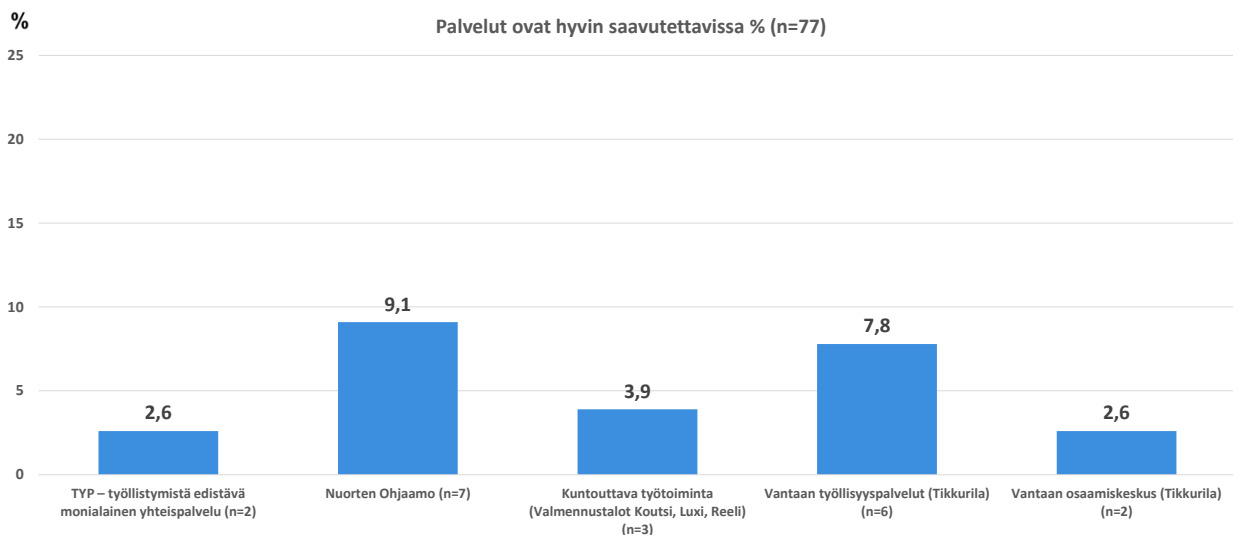
- Julkisen liikenteen yhteyden paremmiksi Kuusijärvelle ja Sipoonkorpeen.
- Bussiyhteyksien parantaminen Tikkurilan urheilupuiston alueelle.
- Sipoonkorven alueille lisää parkkipaikkoja.
- Tekojää Tikkurilan urheilupuistoon, luistelupaikka Ruskeasuolle.
- Maauimala, uimapaidkoja Tikkurilaan.
- Ulkokuntoilupaikkoja lisää ja kuntoportaat Tikkurilaan.
- Enemmän skeittipuistoja ja frisbeegolf ratoja alueelle.
- Koripallon heittelypaikkoja lisää.
- Ulkoliikunta-alueiden parempi huolto ja kunnossapito, valaistus.
- Työikäisille lisää esim. liikuntatoimintaa iltaisin.
- Nuotiopaikka Ruskeasantaan.
- Paremmat opasteet luontovirkistysalueille
- Petikon luontovirkistysalueen mainostaminen

Onko joku tarvitsemasi palvelu jäänyt sinulta tai perheeltäsi käyttämättä sen huonon saavutettavuuden vuoksi?

- Ulkoilu- ja retkeilyreitit, Kuusijärvi, Sipoonkorpi, Petikko. Petikko huonojen opasteiden ja julkisen liikenteen yhteyksien vuoksi. Uinti, uimahalli, luistelu, frisbeegolf.

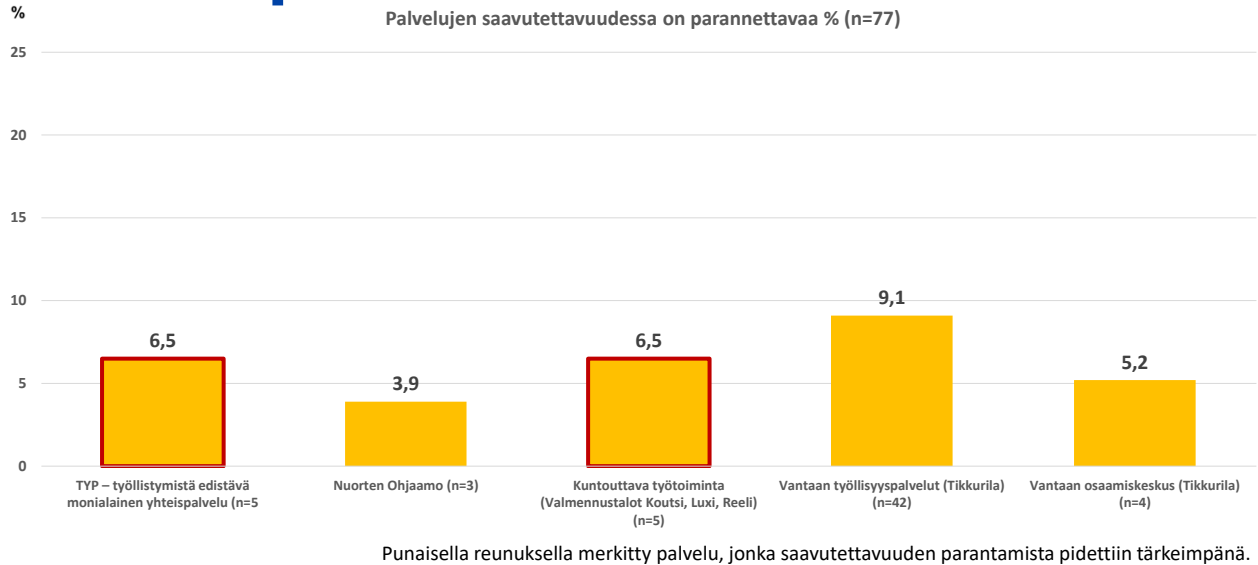
85

TIKKURILA Kasvupalvelut

86

TIKKURILA Kasvupalvelut

87

Avovastausten teemat

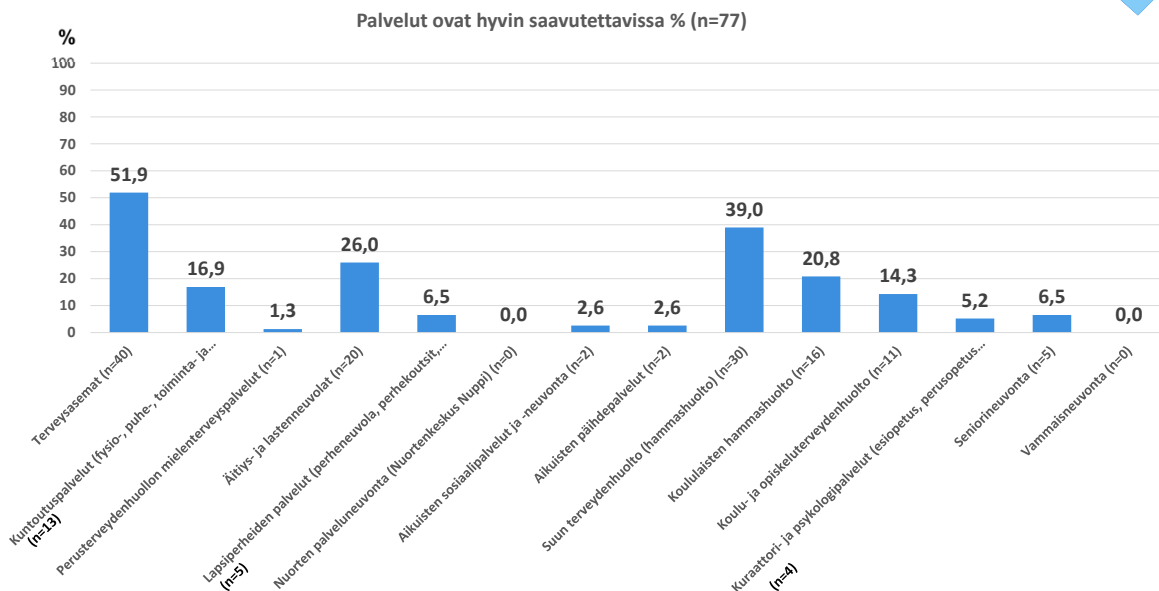

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

- Tiedotus kuntouttavasta työtoiminnasta ja Vantaan osaamiskeskuksesta kuntoon.
- Yhteistyötä enemmän työnantajien kanssa.
- Nyt vaikeaselkoinen palvelukokonaisuus, sitä on selkiytettävä.
- Nuorelle tulevat kirjeet ovat vaikeaselkoista byrokratiakieltä, viestintä selkokielelle.
- Ohjaamoon pääsyä parannettava.
- Asiakkaan ohjaaminen soveltuville kursseille (ei vaan kursseille joissa on tilaa).
- Kuntouttavassa työtoiminnassa on todella pitkät jonot, jonojen purku.

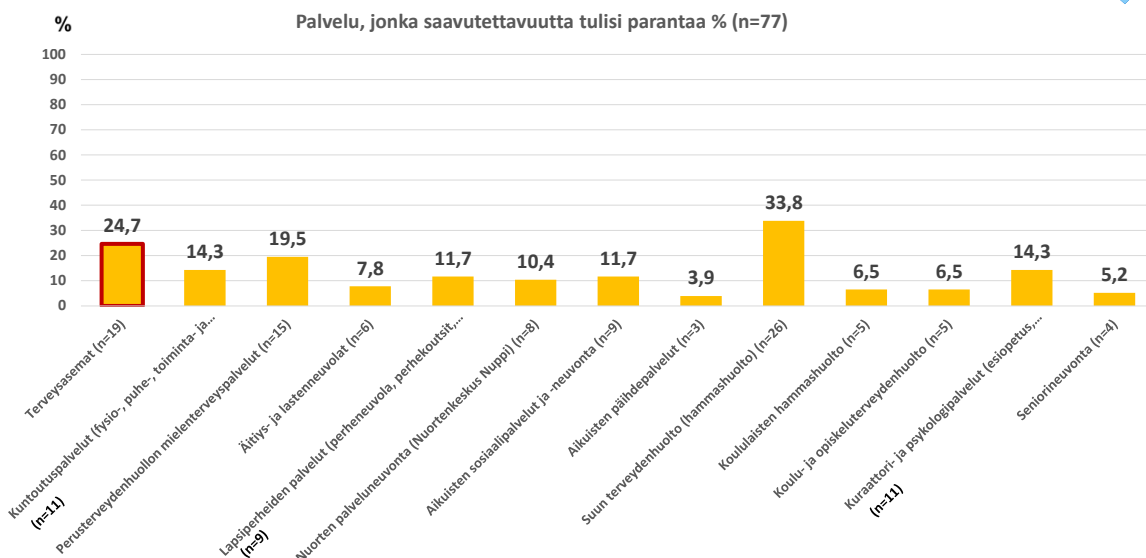
88

TIKKURILA, sote

89

TIKKURILA, sote

Punaisella reunuksella merkitty palvelu, jonka saavutettavuuden parantamista pidettiin tärkeimpänä.

90

Avovastausten teemat

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

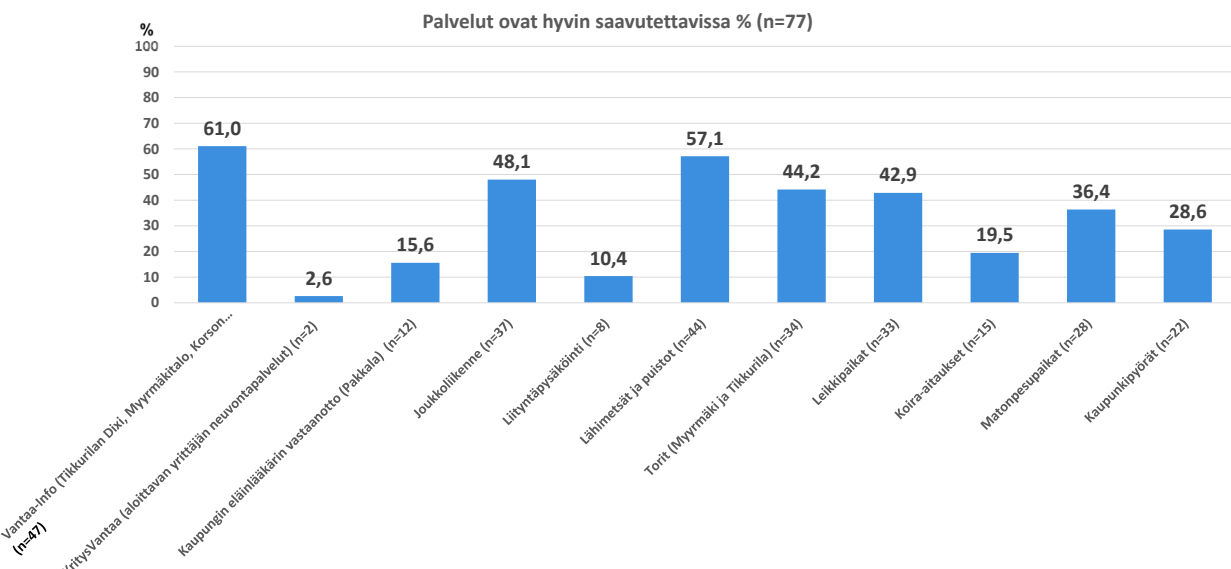
- Terveyskeskuksesta ajan saaminen, lisää aikoja
- Suun terveyden huoltoon pääsy, lisää aikoja
- Mielenterveyspalveluihin ja mielenterveystukitoimintaan pääsyn helpottaminen, lisää aikoja
- Perheneuvola ja koulukuraattori sekä lasten psykologipalveluja lisää
- Lapsiperheiden tukipalveluja parannettava ja apua tarjottava ennaltaehkäisevästi
- Nuorten sosiaalipalveluihin pääsyä parannettava
- Nupin palvelujen kehittäminen, lisää ennaltaehkäisevää toimintaa
- Kehitetään terveyspalveluja yhteistyössä yksityisen sektorin kanssa. Otetaan malli Hollannista ja Kanadasta.

Onko joku tarvitsemasi palvelu jäänyt sinulta tai perheeltäsi käyttämättä sen huonon saavutettavuuden vuoksi?

- Terveyskeskuksen palvelut, hammashuolto, vammaisneuvonta, vanhusten päivätoiminta, nuppi ja lastensuojelu, mielenterveyspalvelut,

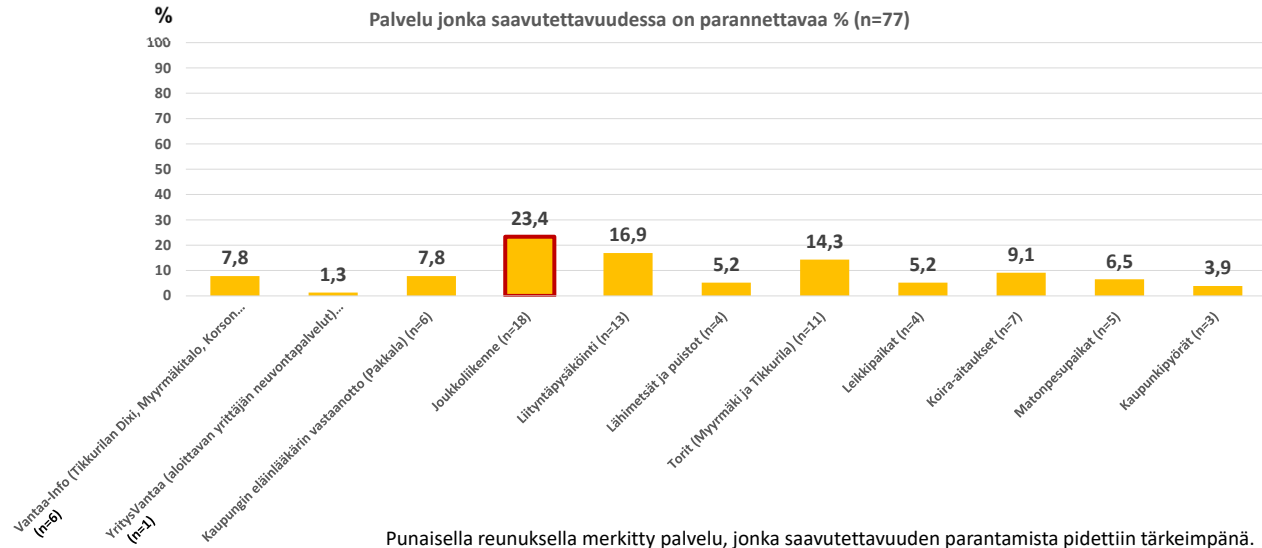
91

TIKKURILA Muut palvelut

92

TIKKURILA Muut palvelut

93

Avovastausten teemat

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

- Julkista liikennettä kehitettävä, suoria linjoja lakkautettu ja pysäkkejä vähennetty. Bussireitit ovat hitaita, koska ne kiertelevät. Suorempia reittejä lisää. Ruskeasannasta suora bussiyhteys Tikkurilaan, Leinelään ja Helsinkiin.
- Ruskeasantaan juna-asema.
- Lisää liityntäpysäköintipaikkoja juna-asemien yhteyteen. Liityntäpysäköinti toimimaan matkalipulla (ei erillismaksua).
- Invapysäköintipaikkoja lisää.
- Koiraraitaus Jokiniemeen/Tikkurilaan. Koirametsä alueelle.
- Matonpesupaikkojen huolto paremmaksi.
- Leikkipaikkojen kunnostaminen ja tuominen varusteiltaan tähän päivään.
- Kaupunkipyöriä Ruskeasantaan ja Simonkylään.
- Asukaspuisto Koivuhakaan keskuspuiston alueelle.
- Grillauspaikka Ruskeasantaan.
- VantaanInfon näkyvyyttä parannettava.
- Rakennusvalvonnan toiminta asiakasystävällisemmäksi.

Onko joku tarvitsemasi palvelu jäänyt sinulta tai perheeltäsi käyttämättä sen huonon saavutettavuuden vuoksi?

- Julkinen liikenne, liityntäpysäköinti, rakennusvalvonta, VantaanInfo. Kaupunkipyörät, koska niillä ei voi mennä Helsinkiin.

94

Koivukylä

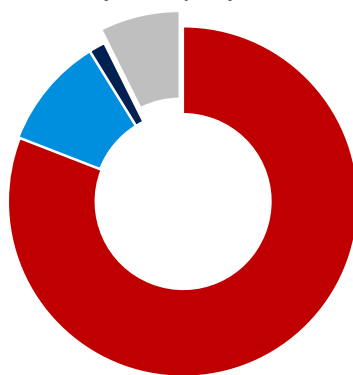

95

Vastaajien määrä 68

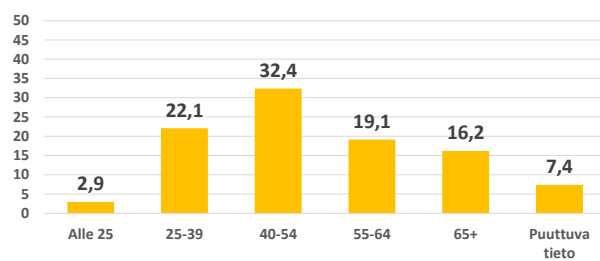

Vastaajien sukupuolijakauma %

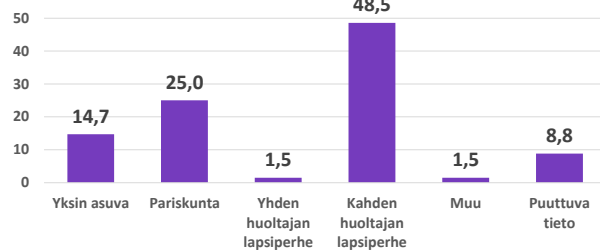

- Nainen 80,9 % (n=55)
- Mies 10,3 % (n=7)
- Muu 1,5 % (n=1)
- Puuttuva tieto 7,4 % (n=5)

Vastaajien ikäjakauma %

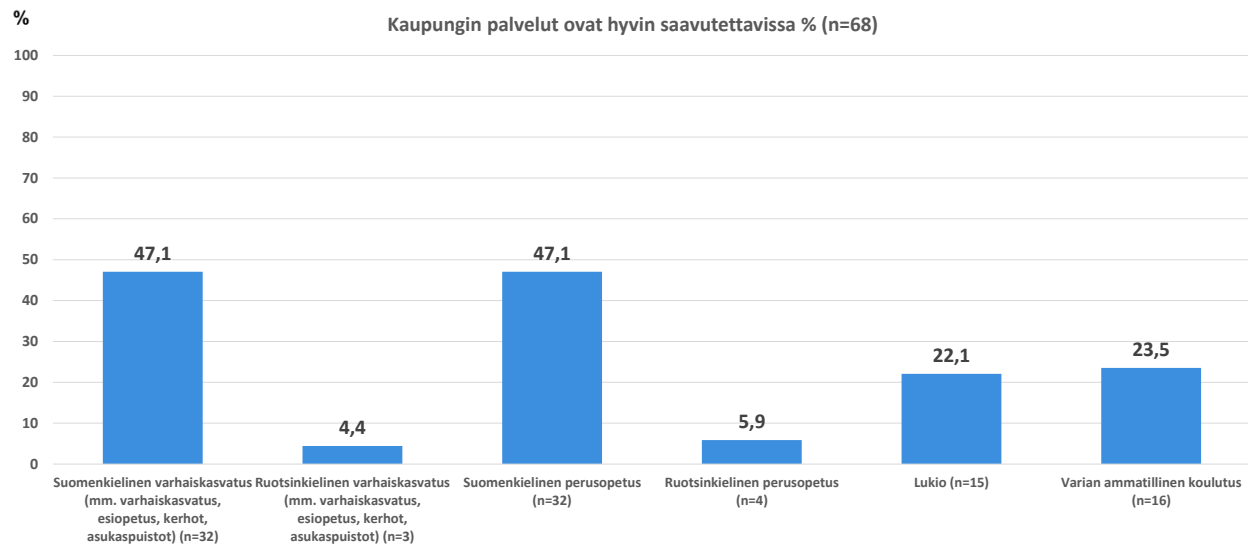

Vastaajien perhemyötojakauma %

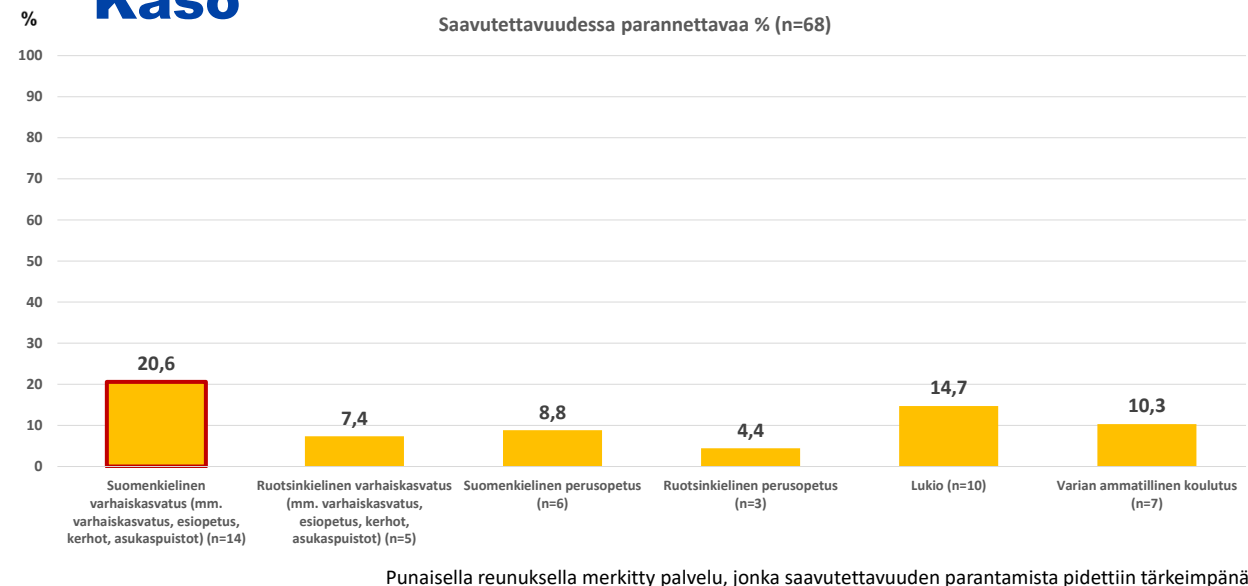
96

KOIVUKYLÄ Kaso

97

KOIVUKYLÄ Kaso

98

Avovastausten teemat

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

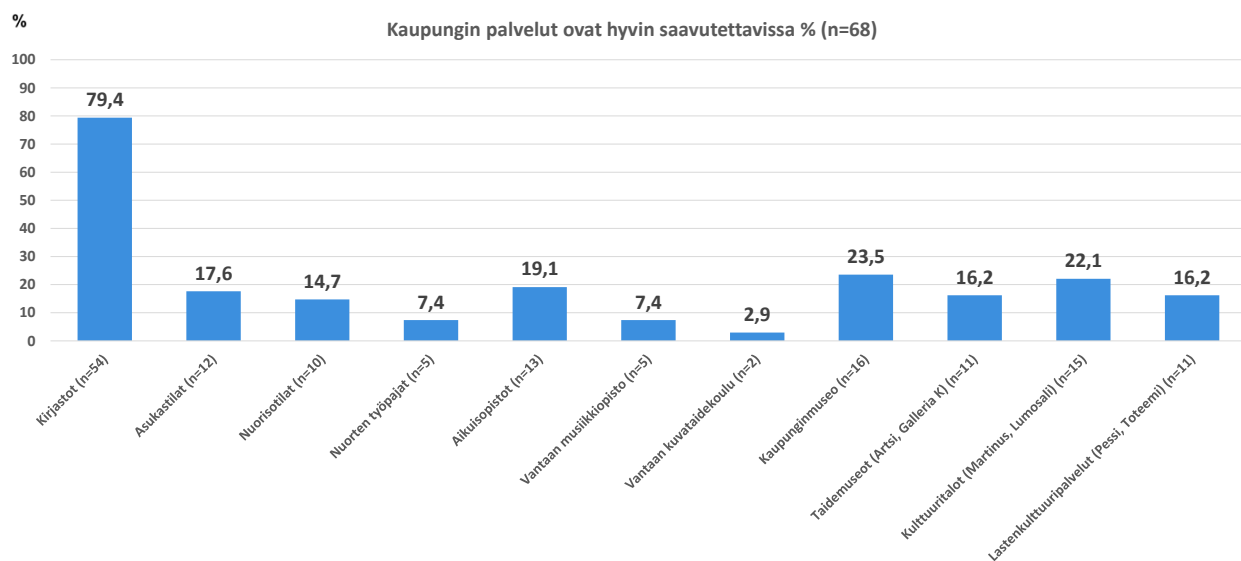
- Päivähoitopaikan saaminen läheltä kotia. Alueen päiväkodit täynnä.
- Avoin päiväkotiki, perhekahvila ja asukaspuisto alueelle.
- Bussiyhteydet Päiväkummusta kouluille huonot. Lukioon Lumoon, Tiluun tai Sotunkiin eikä Variaan pääse enää suoralla bussilla.
- Lukio takaisin Koivukylään.
- Pikkulasten kerhoja, avoin päiväkotiki, perhekahvila ja asukaspuisto alueelle.

Onko joku tarvitsemasi palvelu jäänyt sinulta tai perheeltäsi käyttämättä sen huonon saavutettavuuden vuoksi?

- Varhaiskasvatus, kerhot, asukaspuistot

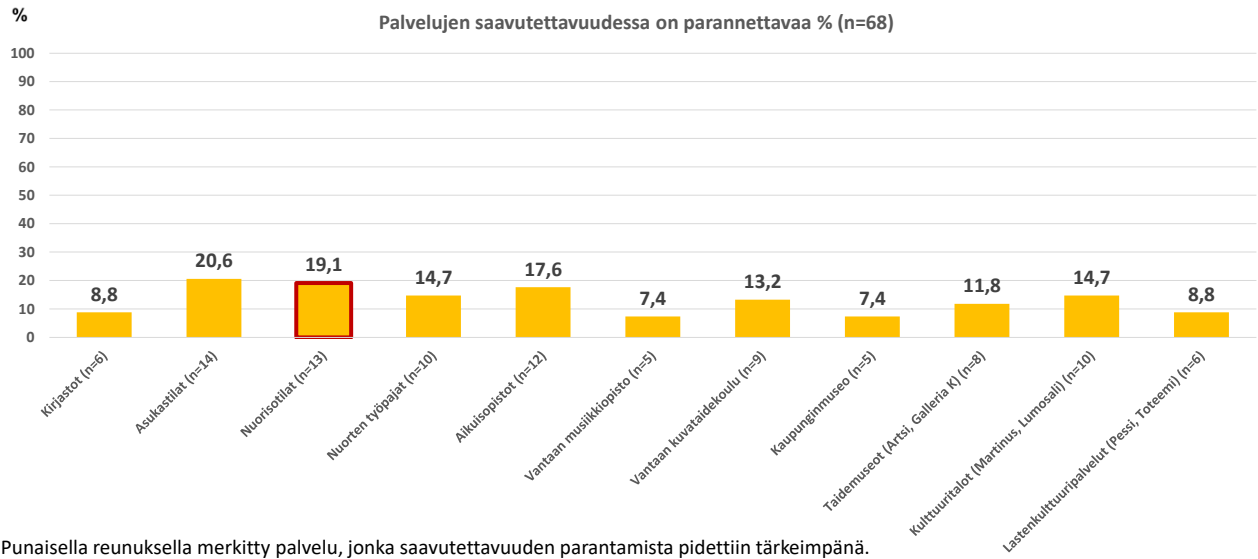
99

KOIVUKYLÄ Kaku

100

KOIVUKYLÄ Kaku

101

Avovastausten teemat

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

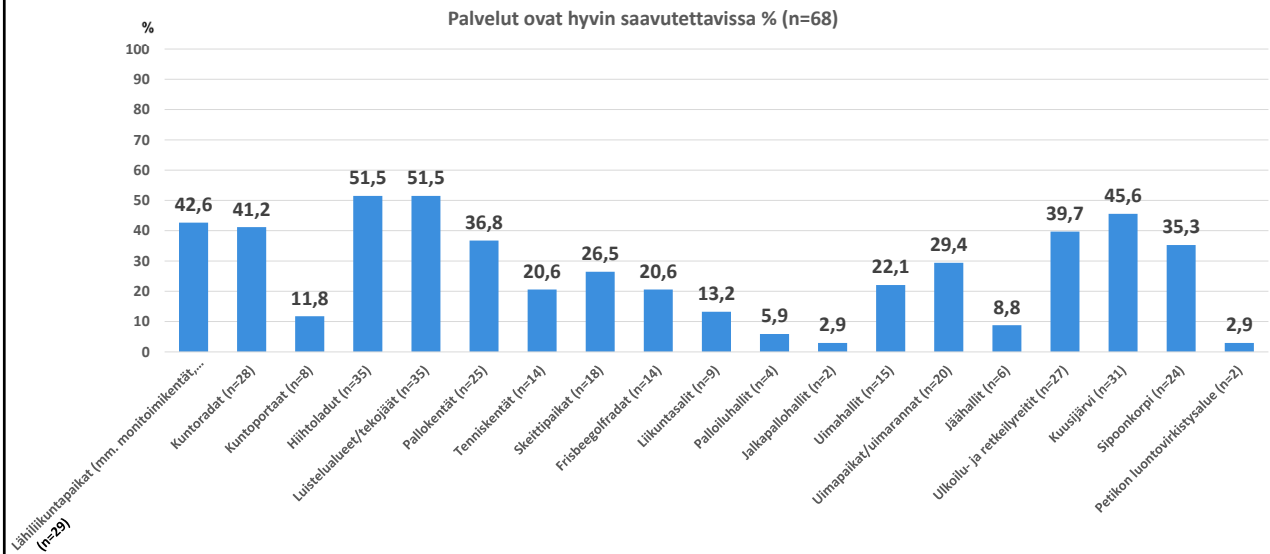
- Kirjasto parempaan paikkaan Koivukylässä (nyt turvaton). Kirjaston valikoimaa laajemmaksi. Kirjastoauto säilytettävä Päiväkummussa.
- Asukastila alueelle (Havukoski), aukiolo myös iltaisin ja viikonloppuisin.
- Nuorisotila Ilolaan.
- Nuorten työpaja Koivukylään.
- Aikuisopiston palveluihin lisää verkkokursseja.
- Toimintaa lisää alakouluikäisille.
- Palvelujen estettömyyden parantaminen.
- Palvelujen tarjoaminen iltaisin.

Onko joku tarvitsemasi palvelu jäänyt sinulta tai perheeltäsi käyttämättä sen huonon saavutettavuuden vuoksi?

- Nuorisopalvelut, musiikkiluokat, Korson kirjasto, lumosali, lasten kerhopalvelut, kirjasto, asukastilat, kuvataidekoulu, aikuisopisto.

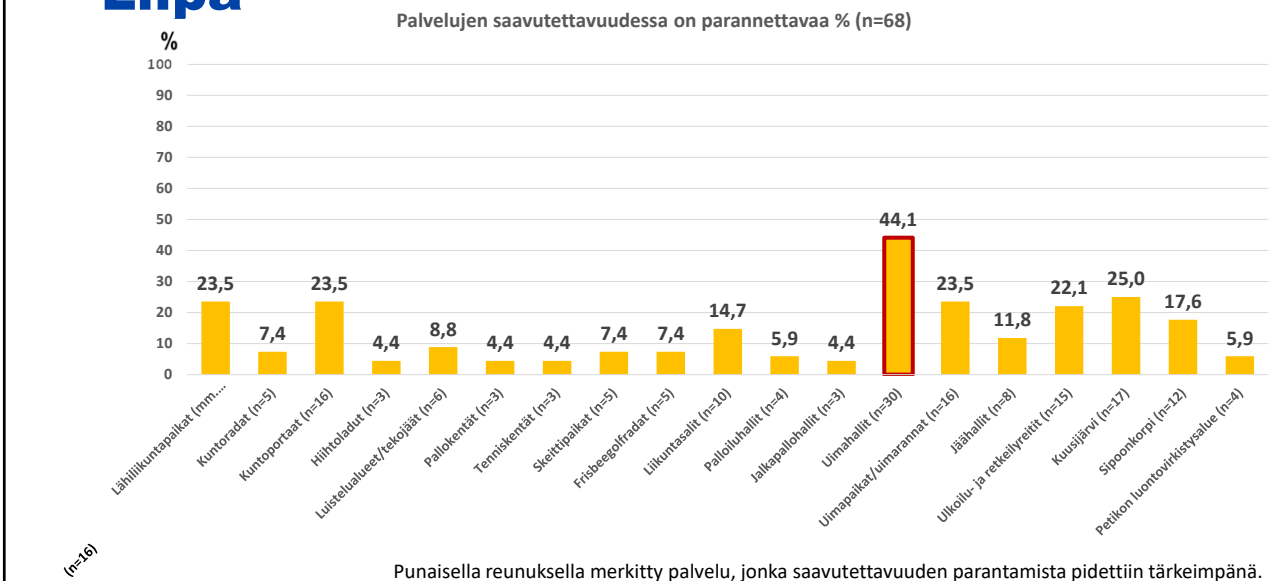
102

KOIVUKYLÄ Liipa

103

KOIVUKYLÄ Liipa

104

Avovastausten teemat

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

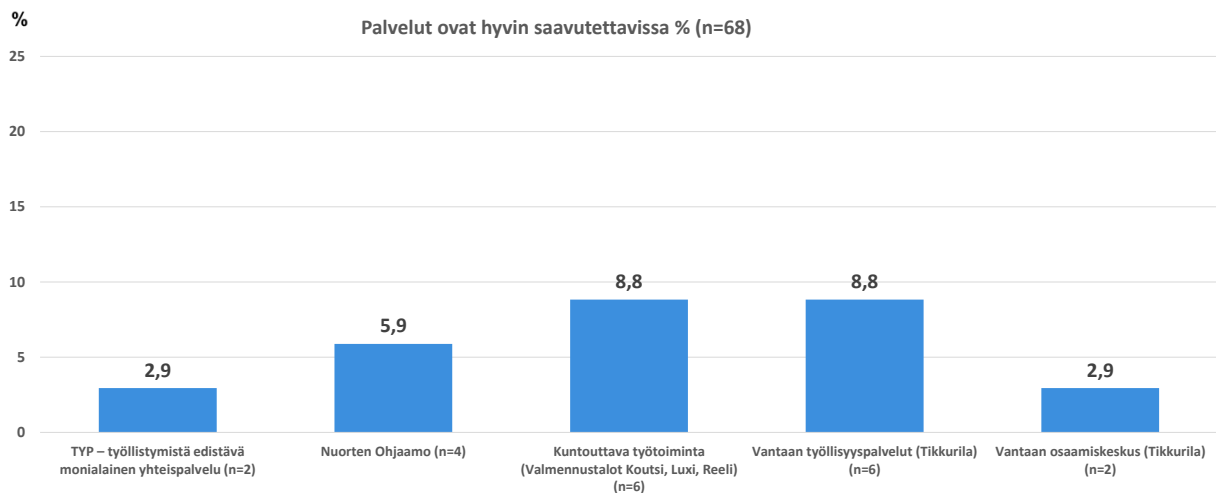
- Uimahalli ja uimapaikkoja lisää.
- Julkisen liikenteen yhteydet Kuusijärvelle ja Sipoonkorpeen.
- Lähiliikuntapaikkoja, liikuntahalleja ja jäähalli, ulkoilureittien opasteet ja kartat paremmiksi.
- Kuntoportaatt ja ulkokuntoilulaitteita. Ulkokuntosali Koivukylään/Havukoskelle. Ilolaan frisbeegolf rata, ulkokuntosali ja kunnon leikkipuisto.
- Saunojen aukioloaikojen pidentäminen Kuusijärvellä. 10 kerran sarjalippu takaisin. Kausiranneke myös kesäkaudelle. Savusaunojille omat suihkutilat.
- Keravanjokivarteen ulkoilureitti.
- Maastopyöräreitti alueelle.

Onko joku tarvitsemasi palvelu jäänyt sinulta tai perheeltäsi käyttämättä sen huonon saavutettavuuden vuoksi?

- Uimapaikat, uimahalli, jumpat, Petikon virkistysalue, Kuusijärvi, luistelu.

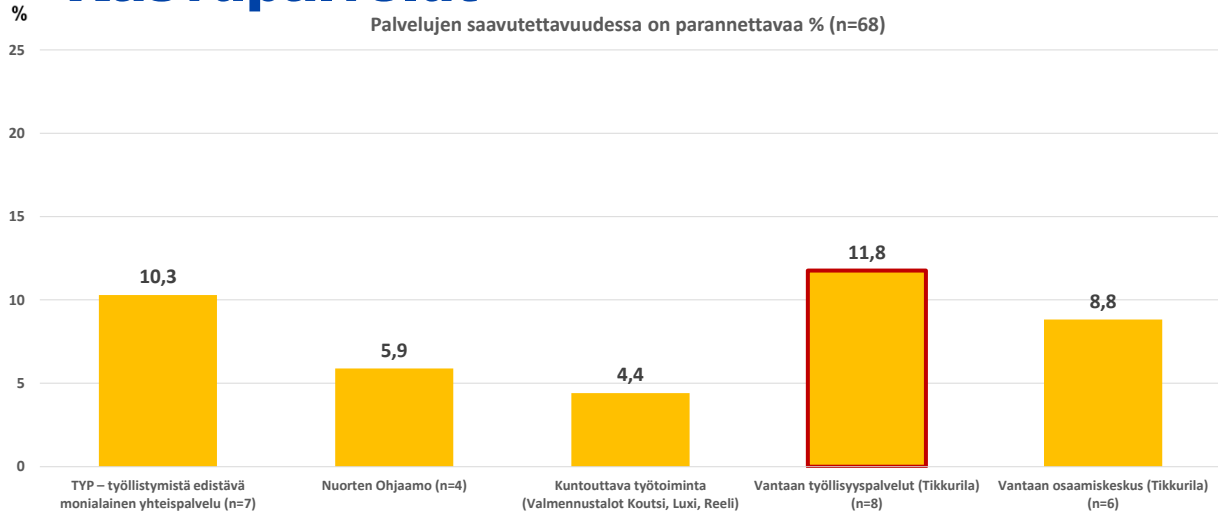
105

KOIVUKYLÄ Kasvupalvelut

106

KOIVUKYLÄ Kasvupalvelut

Punaisella reunuksella merkitty palvelu, jonka saavutettavuuden parantamista pidettiin tärkeimpänä.

107

Avovastausten teemat

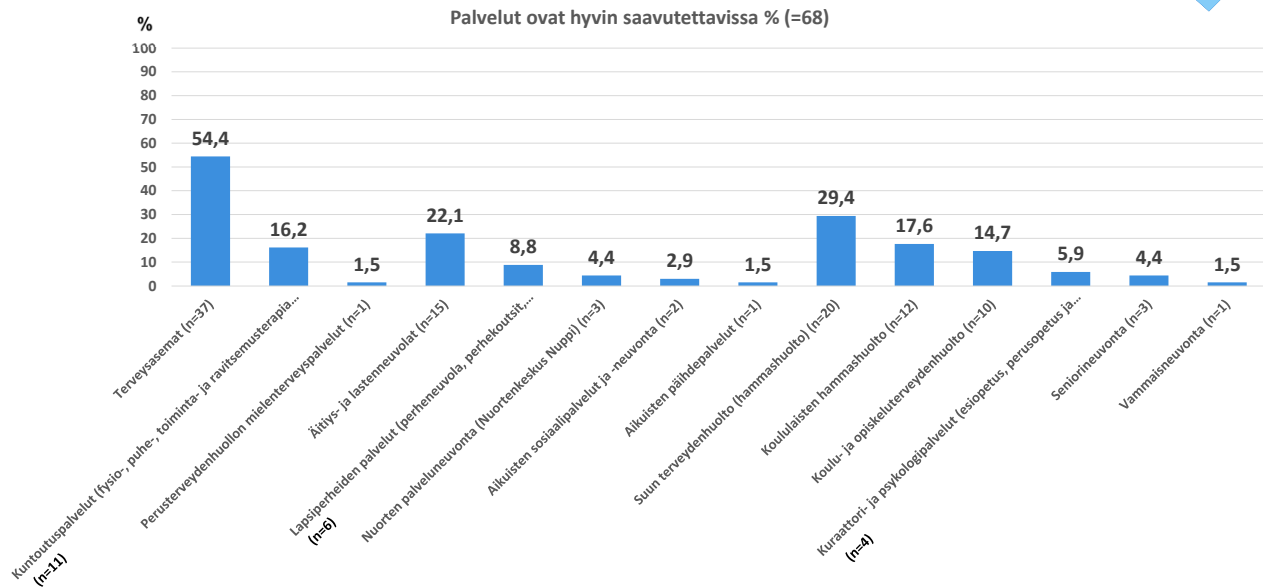

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

- Sillä, että omakohtaiset työnhaussa avustavat henkilöt pitäisivät yhteyttä asiakkaisiin (kuten TE-toimistossa)
- Tiedottaminen olemassa olevista palveluista

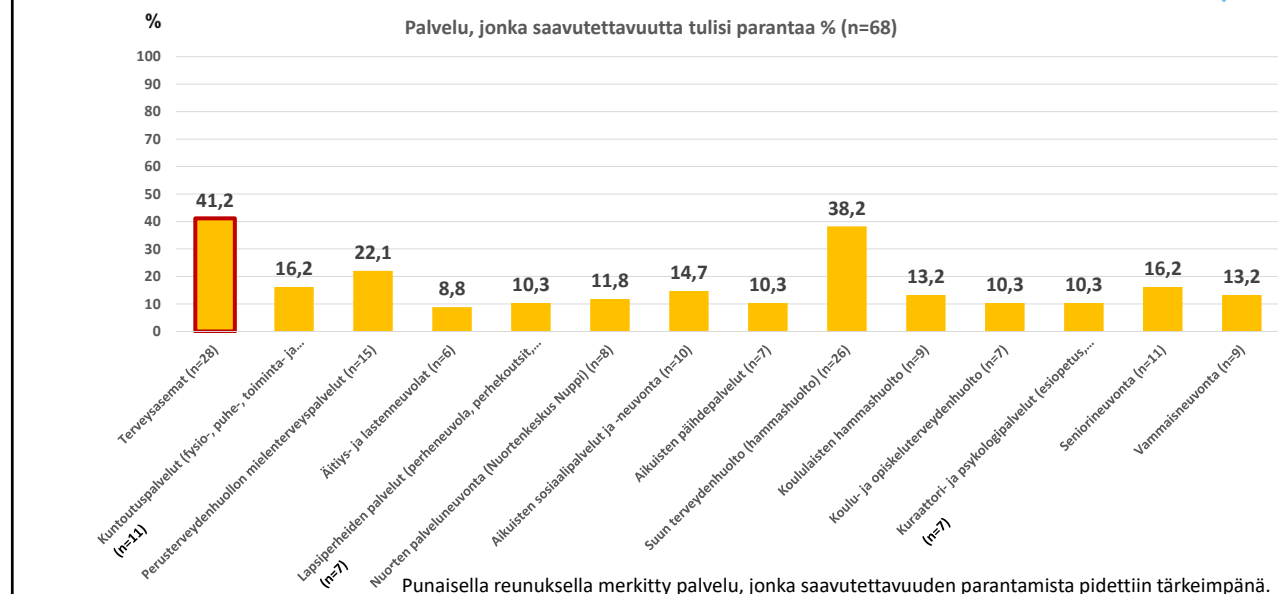
108

KOIVUKYLÄ, sote

109

KOIVUKYLÄ, sote

110

Avovastausten teemat

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

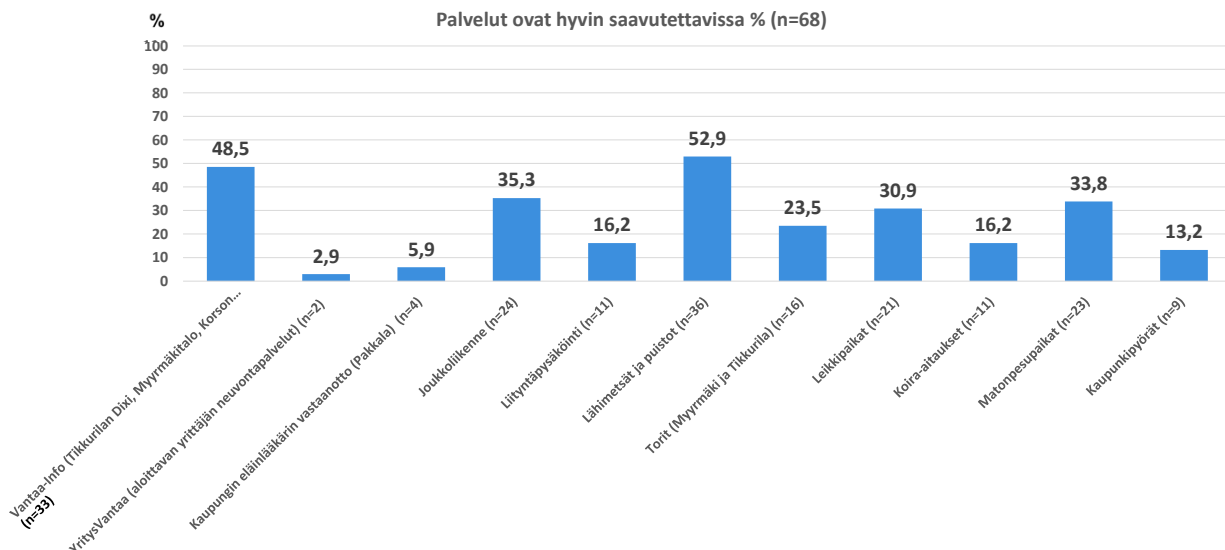
- Terveysasemalle ajan saaminen. Enemmän vastaanottoaikoja terveysasemalle, ilta-aikoja tarvitaan.
- Suun terveydenhuollon aikojen saaminen. Lisää aikoja.
- Psykologin palveluun pääsy. Lisää aikoja.
- Lapsiperheiden palveluista tiedottaminen, mahdollisuus etäpalveluun.
- Nuorten aikuisten mielenterveyspalveluihin pääsy. Nuppiin pääsy nopeammaksi.
- Enemmän ennaltaehkäisevää toimintaa.
- Seniorineuvonnan palvelupisteitä ja palveluaikoja lisää.
- Vammaispalveluun pääsy. Lisää aikoja.
- Matalan kynnyksen kotiapu mahdolliseksi

Onko joku tarvitsemasi palvelu jäänyt sinulta tai perheeltäsi käyttämättä sen huonon saavutettavuuden vuoksi?

- Mielenterveyspalvelut, terveyskeskuksen palvelut, suun terveyden huolto, perusterveydenhuollon mielenterveyspalvelut, neuvola, kouluhammashoito.

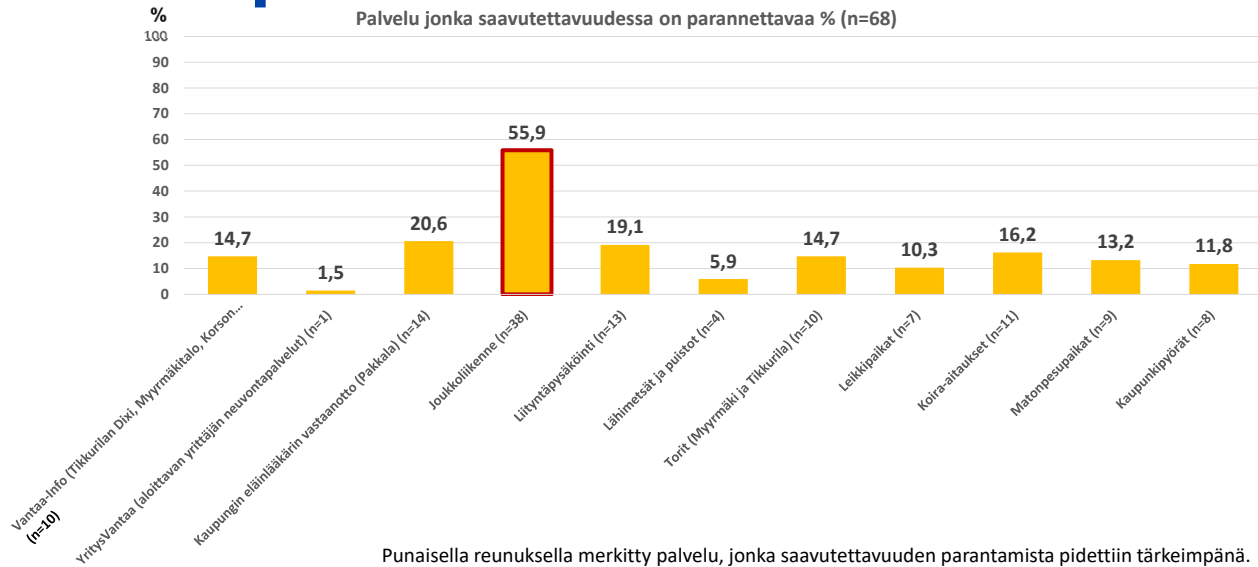
111

KOIVUKYLÄ Muut palvelut

112

KOIVUKYLÄ Muut palvelut

113

Avovastausten teemat

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

- Julkista liikennettä pitää kehittää. Joukkoliikenteen vuorovälien lyhentäminen. Liikennöintivuoroja pitää lisätä iltoihin ja viikonloppuihin.
- Päiväkummusta tarvitaan suorat bussiyhteydet Korsoon, Tikkurilaan ja Sotunkiin/Hakunilaan (mm. lukiot, harrastuspaikat) sekä Helsinkiin moottoritien kautta. Bussilinjat 739 ja 735 tarvitaan takaisin.
- Bussireittien lakkauttaminen hankaloittaa autottomien liikkumista Vantaalla.
- Liityntäpysäköinti ilmaiseksi. Vartiointi liityntäpysäköintialueille.
- VantaanInfo Koivukylään.
- VantaanInfojen aukioloaikojen pidentäminen, palvelut auki myös viikonloppuisin.
- Kaupungin eläinlääkäriin kulkeminen hankalaa julkisella liikenteellä, palvelu on liian kaukana.
- Päiväkumpuun koirapuisto pienille koirille. Koirapuisto/aitaus (mm. Ilolaan)
- Kaupunkipyörät pitäisi yhdistää Helsingin ja Espoon järjestelmään.
- Kaupunkipyöriä Päiväkumpuun.
- Viheralueiden kunnossapitoon huomiota, lähimetsien säilyttäminen tärkeää.

Onko joku tarvitsemasi palvelu jäänyt sinulta tai perheeltäsi käyttämättä sen huonon saavutettavuuden vuoksi?

- Julkinen liikenne, koirapuisto, kaupungin eläinlääkäri, Tikkurilan tori, Lumo, matonpesu.

114

Korso

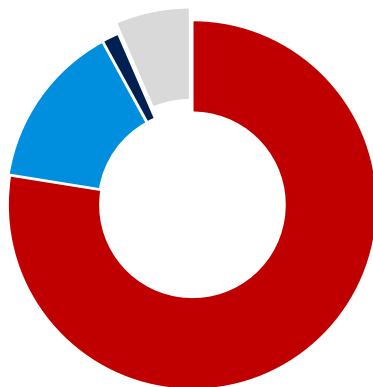

115

Vastaajien määrä 138

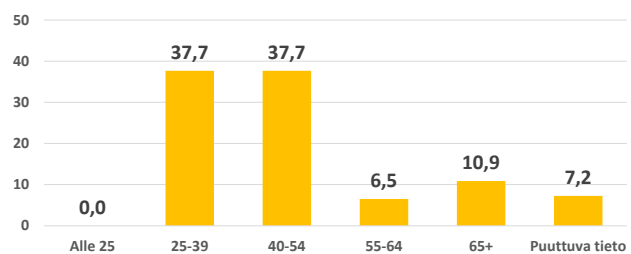

Vastaajien sukupuolijakauma %

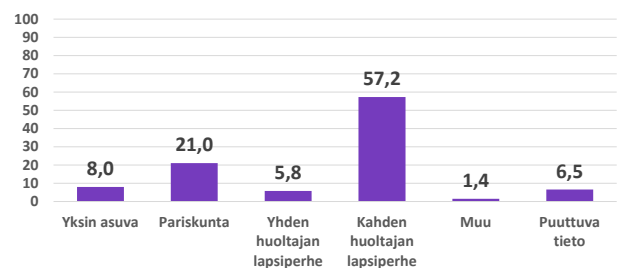

- Nainen 77,5% (n=107)
- Mies 14,5 % (n=20)
- Muu 1,4 % (n=2)
- Puuttuva tieto 6,5 % (n=9)

Vastaajien ikäjakauma %

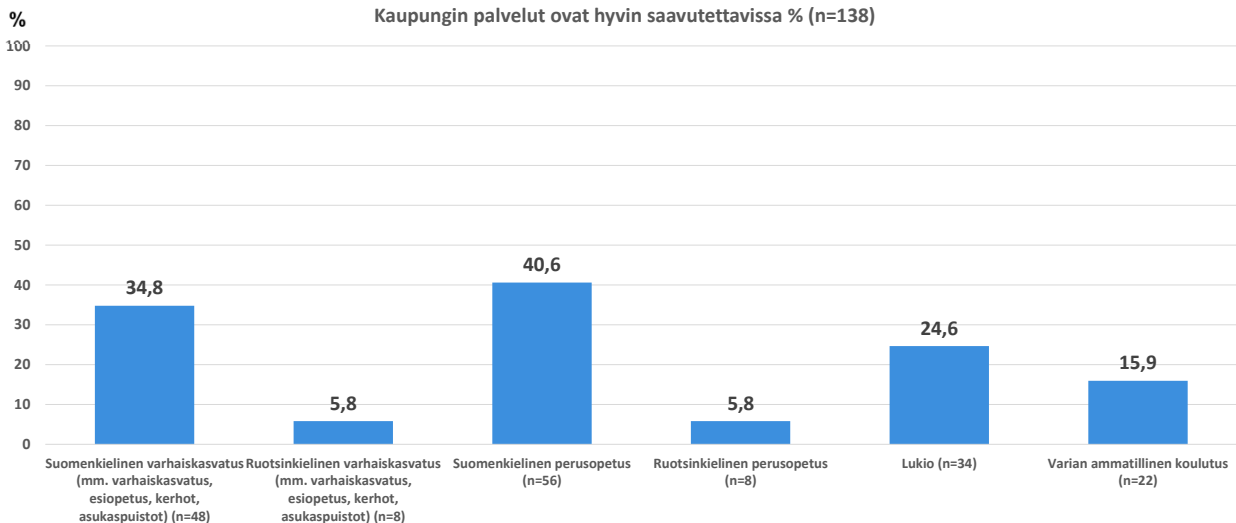

Vastaajien perhemuotojakauma %

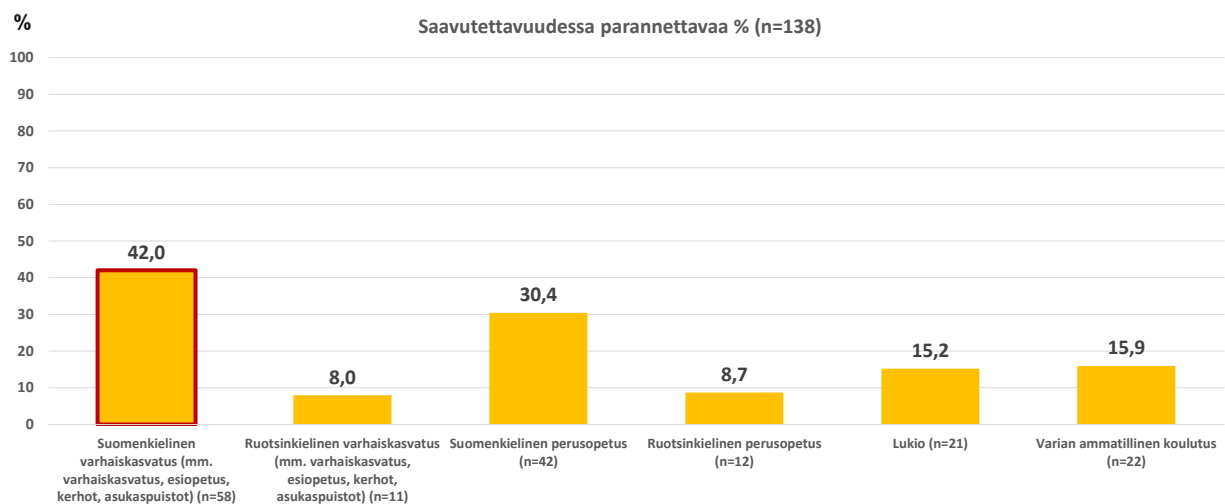
116

KORSO Kaso

117

KORSO Kaso

Punaisella reunuksella merkitty palvelu, jonka saavutettavuuden parantamista pidettiin tärkeimpänä.

118

Avovastausten teemat

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

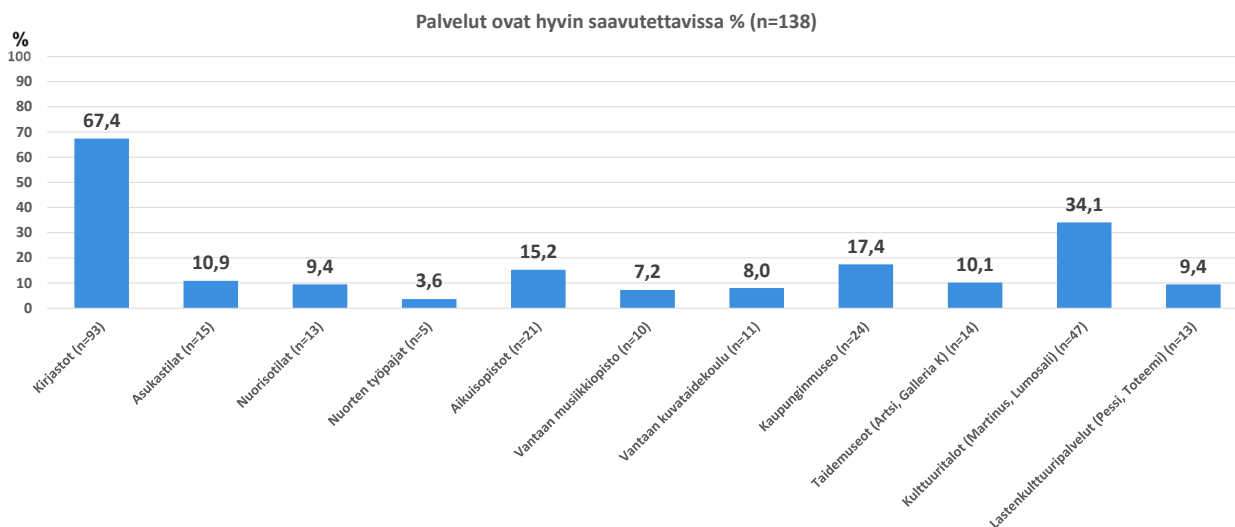
- Nikinmäkeen tarvittaisiin päiväkotia. Varhaiskasvatuksen paikkoja riittämättömästi alueella, palvelu tulisi saada lähipäiväkodista.
- Nikinmäkeen tarvittaisiin ylä-aste.
- Nikinmäen alakoulun opetuspaikka liian pieni alueen oppilasmäärään nähden. Oman alueen päiväkotin ja alakouluun pääsyn varmistaminen.
- Kerhotoimintaa pienille lapsille.
- Ruotsinkielinen perusopetus puuttuu alueelta. Matka ja matka-aika liian pitkä ja hankala julkisella liikenteellä ruotsinkielisiin palveluihin.
- Ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen yksikkö alueelle.
- Bussiyhteydet lähilukioihin.
- Ryhmäperhepäiväkoteja lisää Vantaalle.
- Asukaspuisto alueelle

Onko joku tarvitsemasi palvelu jäänyt sinulta tai perheeltäsi käyttämästä sen huonon saavutettavuuden vuoksi?

- Varhaiskasvatus, Varia, kerhot, erityisluokka, lukio, asukaspuisto

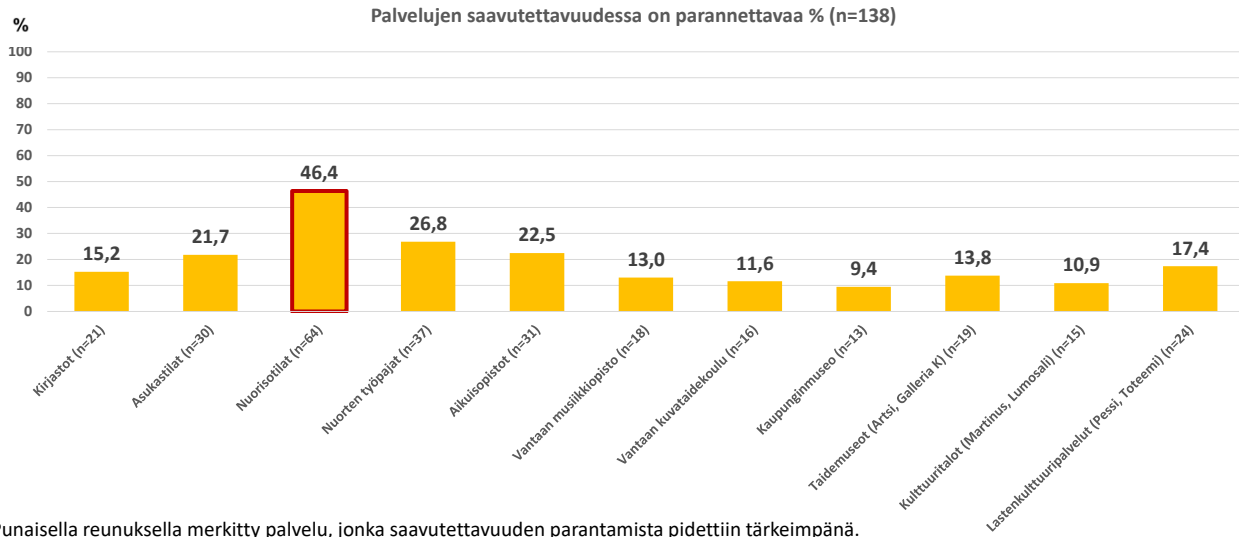
119

KORSO Kaku

120

KORSO Kaku

121

Avovastausten teemat

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

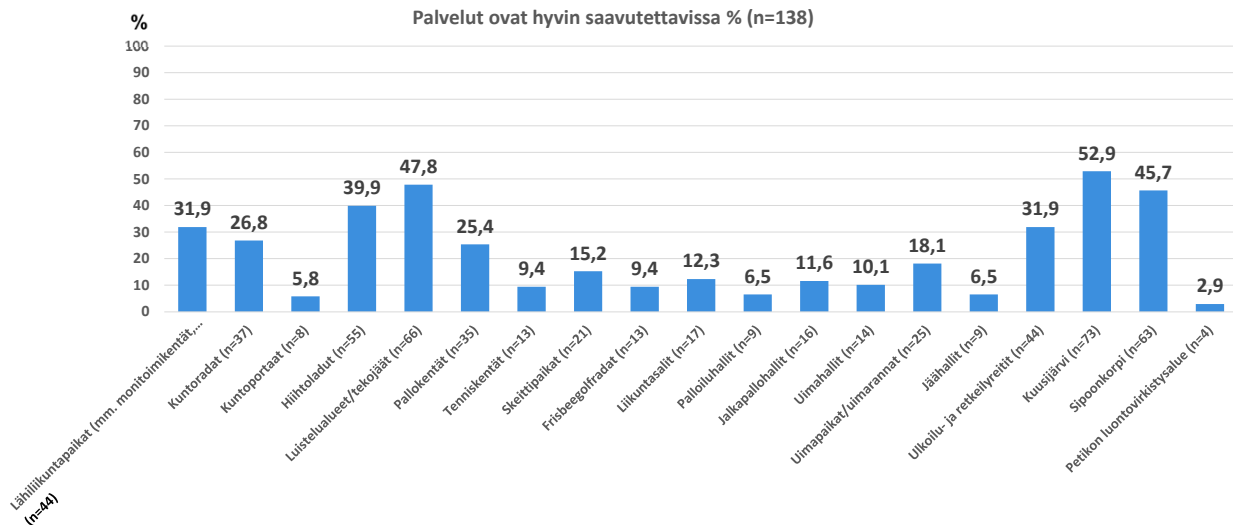
- Nuorisotiloja ja avointa nuorisotyötä alueelle, nuorisotilat auki myös viikonloppuisin
- Toimintaa kaupungin taholta nuorisotiloihin Nikinmäkeen, tilat auki myös viikonloppuisin.
- Lasten ja nuorten harrastukset sekä vapaa-ajan toiminta tarvitaan alueelle. Ohjattuja harrastusmahdollisuuksia vähän.
- Koulujen loma-ajoille lisää nuorisotoimintaa.
- Lastenkulttuuripalveluita tarvitaan lisää lapsille ja nuorille.
- Ruotsinkielinen muskari alueelle.
- Palveluita voisi tuoda aktiivisemmin pop up -hengessä esimerkiksi kirjastoihin ja asukastiloihin.
- Kirjastojen aukioloajat pidemmiksi.
- Asukastiloja tarvittaisiin lisää. Asukastilan toiminnasta enemmän tiedottamista.
- Lisää kulttuuritapahtumia Lumosaliin. Tilaisuuksista tiedottaminen paremmaksi.

Onko joku tarvitsemasi palvelu jäänyt sinulta tai perheeltäsi käyttämättä sen huonon saavutettavuuden vuoksi?

- Lasten kulttuuripalvelut- ja tapahtumat, nuorisotilat, Artsi, aikuisopiston kurssit, lähikirjasto, musiikkiopisto.

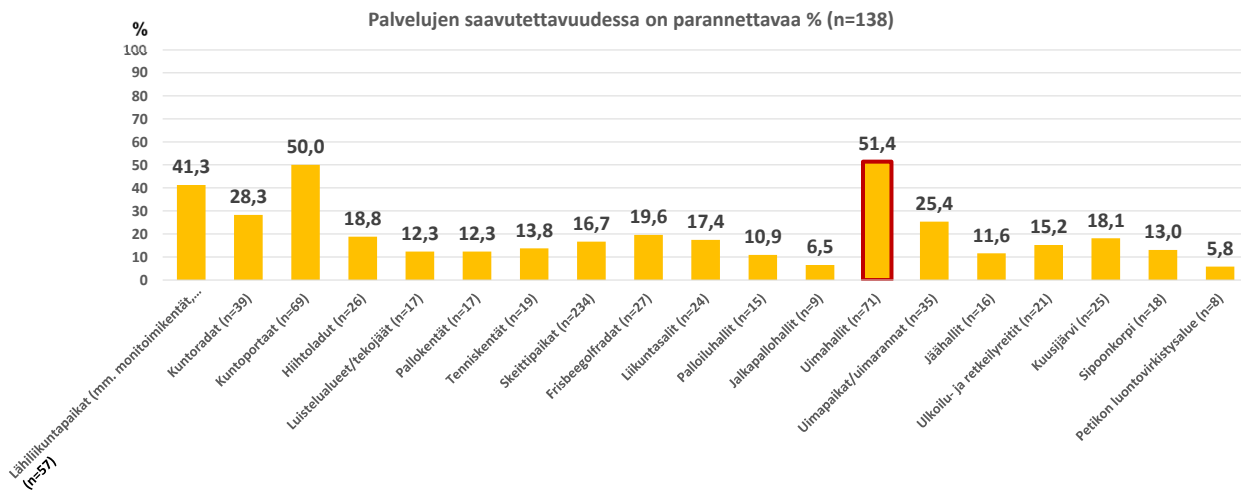
122

KORSO Liipa

123

KORSO Liipa

Punaisella reunuksella merkitty palvelu, jonka saavutettavuuden parantamista pidettiin tärkeimpänä.

124

Avovastausten teemat

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

- Uimahalli alueelle ja hyvä julkiset yhteydet sinne.
- Lisää uimapaikkoja/ulkoaltaita.
- Kuntoratoja, ulkoliikuntapaikkoja ja kuntoportaaita. Kuntoportaait esim. Ankkapuiston rinteeseen.
- Kuntoilulaitteet Metsolansuon ja Vierumäen kuntoradoille.
- Lähiliikuntapaikka ja ulkokuntoiluvälineet Nikinmäkeen.
- Pohjois-Nikinmäestä kuntoratayhteys Keinukallioon.
- Nikinmäkeen luistelupaikka ja hiihtolatuja.
- Skeittipaikka/parkourpuisto alueelle.
- Julkisen liikenteen yhteydet Kuusijärvelle, Sipoonkorpeen ja Petikkoon paremmiksi.
- Frisbeegolfraata Korsoon.
- Jäähalli alueelle.
- Uimapaikka koirille Keravanjoen varteen.
- Keravanjoen varteen valaistut kävelytiet (Nikinmäki).
- Kenttien hoito paremmaksi.

Onko joku tarvitsemasi palvelu jäänyt sinulta tai perheeltäsi käyttämättä sen huonon saavutettavuuden vuoksi?

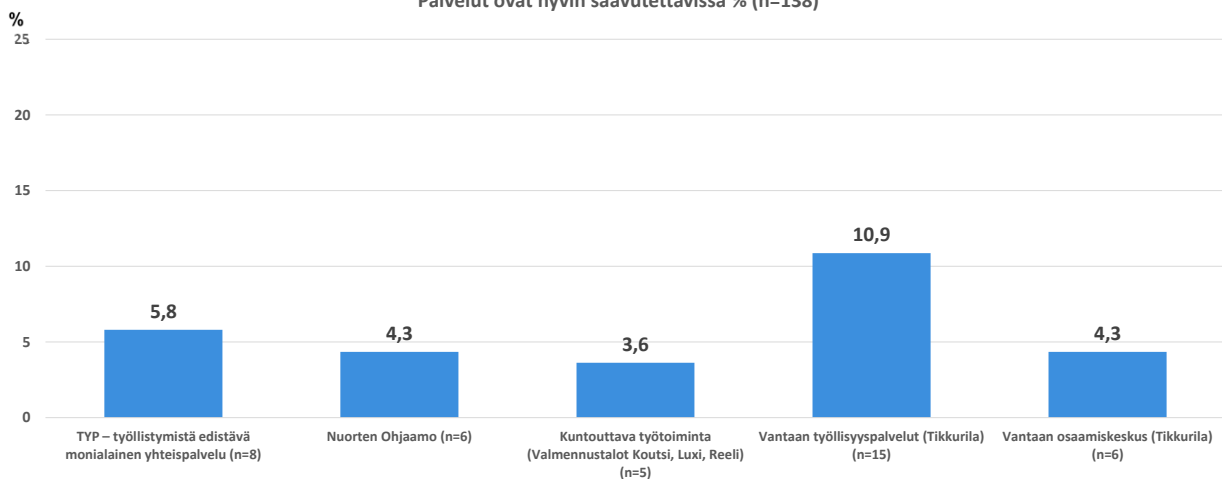
-Ulkokuntosali, uimaranta, uimahalli, Kuusijärvi, Sipoonkorpi, jumpat, luistelu, frisbeegolf, padel, hiihto, Petikko, palloiluhallit, lähiliikuntapaikat, sisäliikunta, tenniskenttä, kuntoportaait, kuntosali, kuntoportaait, koirapuisto, skeittipaikka.

125

KORSO Kasvupalvelut

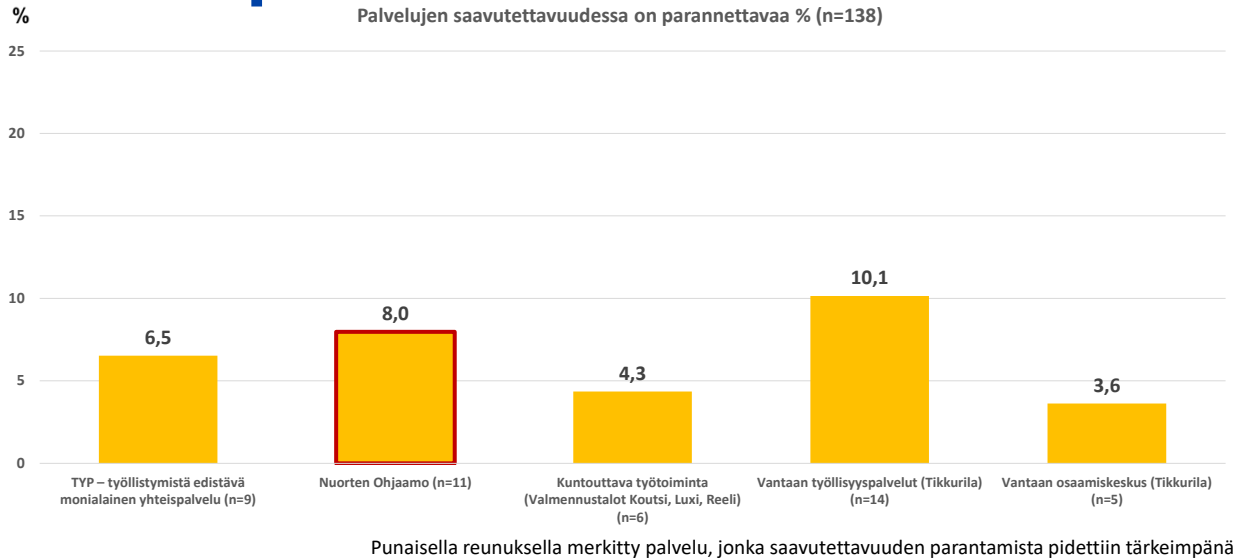

Palvelut ovat hyvin saavutettavissa % (n=138)

126

KORSO Kasvupalvelut

127

Avovastausten teemat

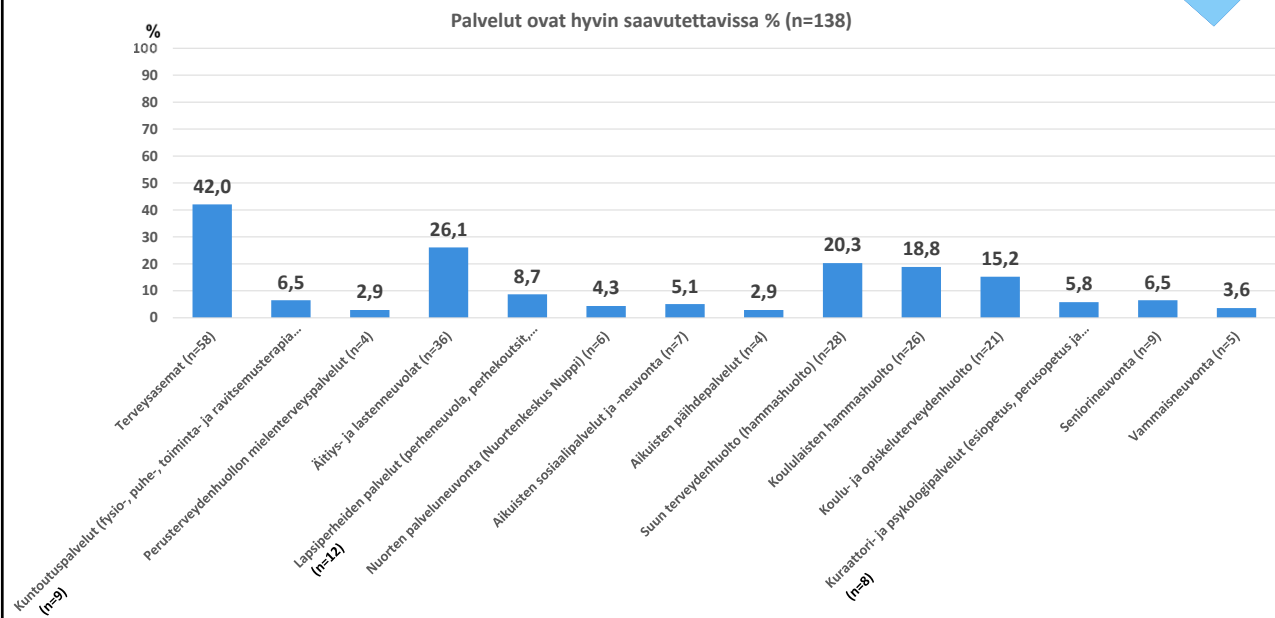

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

- Tikkurilan työllisyyspalveluiden löydettävyyttä pitäisi parantaa, tietoisuus palveluista heikkoa.
- Parempaa tukea nuorille työnhakemiseen.
- Nuorten Ohjaamon lisäksi Ohjaamo myös yli 30-vuotiaille.
- Palvelujen aukioloaikojen pidentäminen.

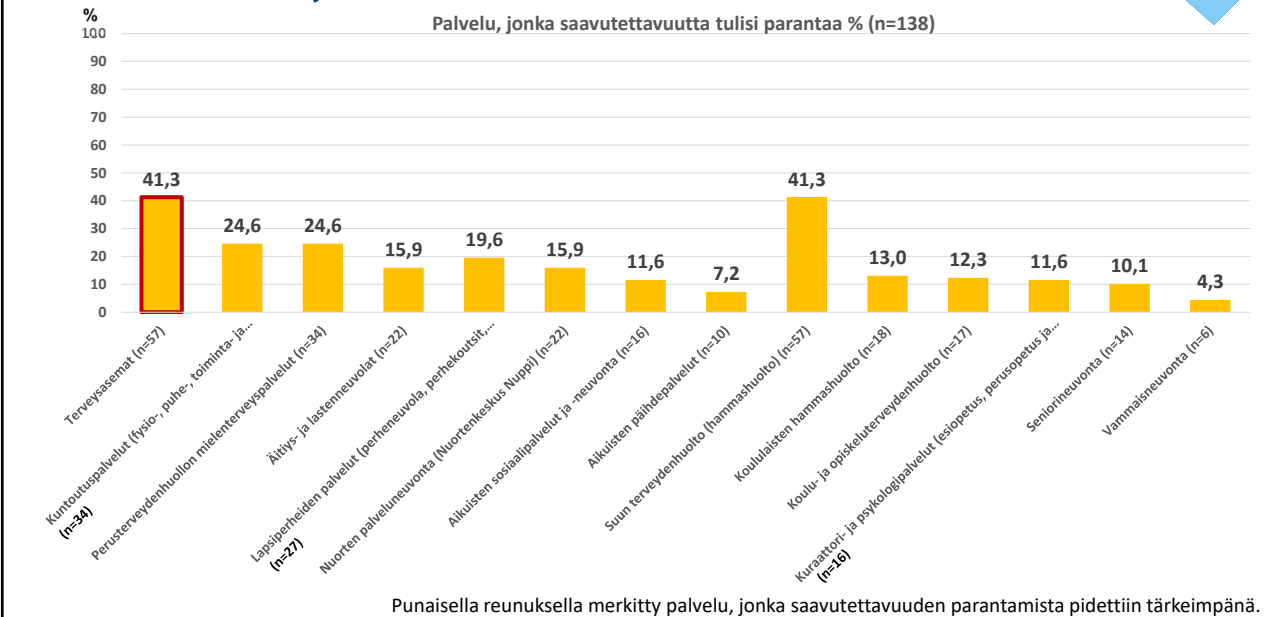
128

KORSO, sote

129

KORSO, sote

130

Avovastausten teemat

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

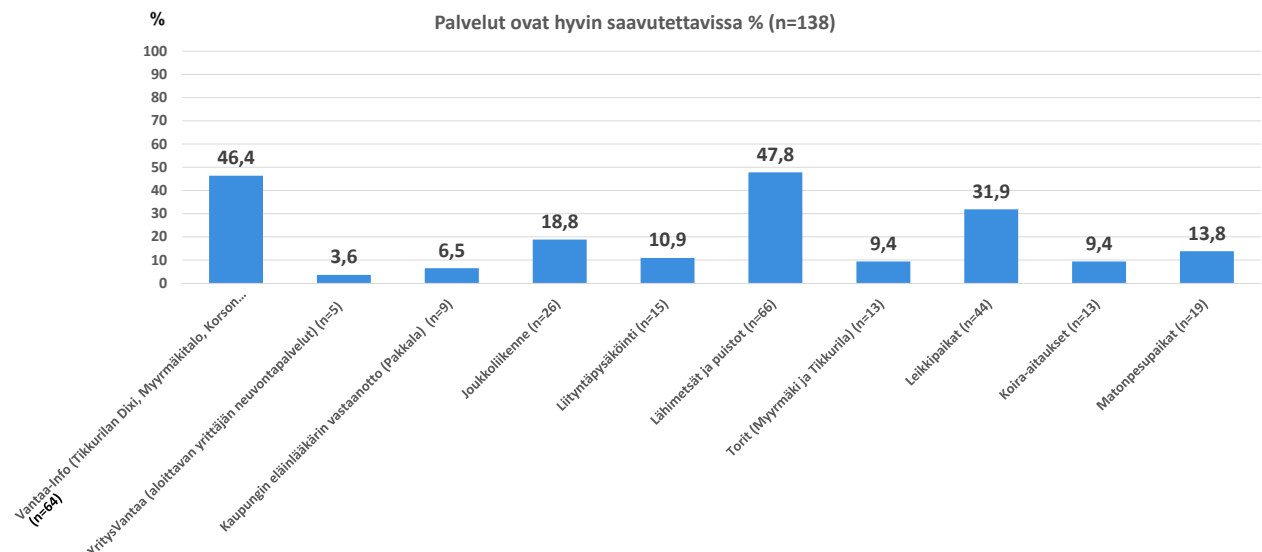
- Terveysasemalle ajan saaminen hankalaa, lisää aikoja.
- Terveyspalvelubusseja alueelle.
- Suun terveyden huollon palvelujen tarjoaminen lähialueelta, ei toiselta puolelta Vantaata.
- Laajemmat aukioloajat terveydenhuollossa ja suun terveydenhuollossa.
- Neuvola- ja lastenlääkäripalvelut lähemmäksi.
- Nopeampi ja helpompi pääsy Nuppiin ja mielenterveyspalveluihin.
- Koulukuraattorille ja psykologille pääsy, lisää aikoja ja resursseja.
- Lapsiperheiden tukipalvelujen resurssointi paremmaksi, palveluun pääsy helpommaksi.
- Sähköisten palvelujen parantaminen. Ajanvaraukset palveluihin nettiin.
- Pop-up palveluita tarjolle.
- Vanhustenneuvoloita Vantaalle.
- Lapsiperheille kotipalveluita.
- Perheneuvola alueelle.
- Kuntoutuspalveluita ja puheterapeuttin palveluita saataville alueella.
- Koululaisten oikomishoito hankalan matkan päässä Leinikkitiellä. Lapset eivät voi kulkea sinne omatoimisesti.

Onko joku tarvitsemasi palvelu jäänyt sinulta tai perheeltäsi käyttämättä sen huonon saavutettavuuden vuoksi?

- Terveyspalvelut, seniorineuvonta, Peijas, suun terveydenhuolto.

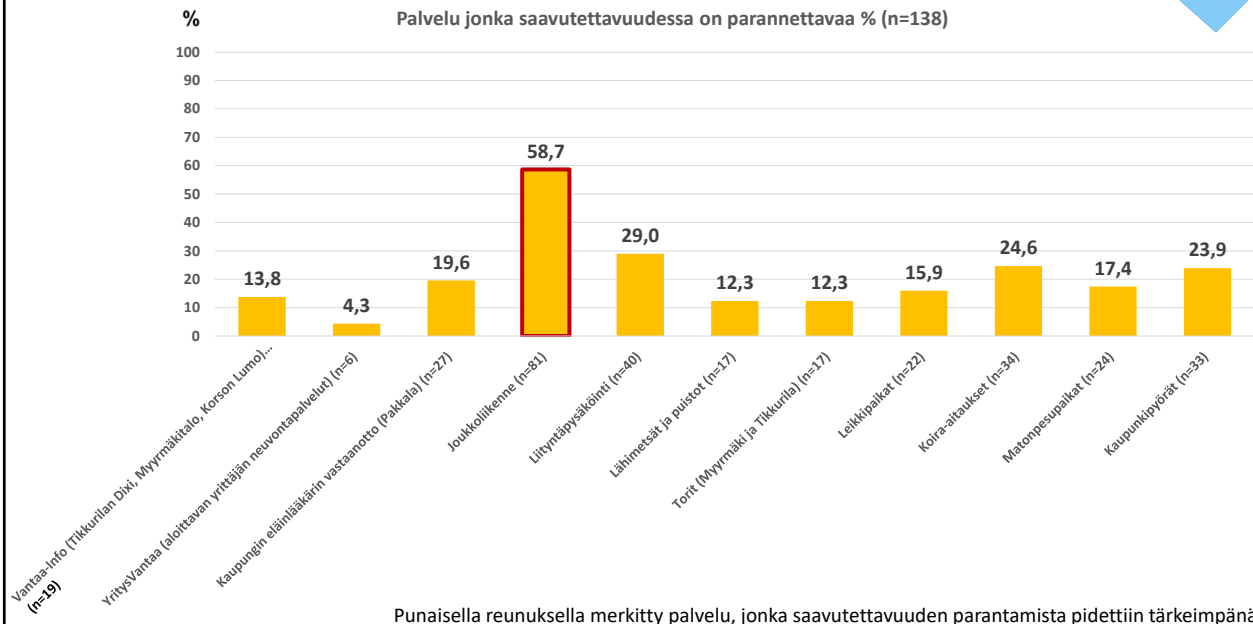
131

KORSO, muut palvelut

132

KORSO, muut palvelut

133

Avovastausten teemat

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

- Joukkoliikennedyteyksen parantaminen alueella. Parempaa joukkoliikennettä omakotialueille. Nikinmäen joukkoliikenteen parantaminen, erityisesti koululaisten tarpeiden huomioiminen. Suorat joukkoliikennedyteykset Helsingin keskustaan (Nikinmäki, Matari). Bussiyhteys toimiviksi viikonloppuisin, öisin, päivisin ja iltoisin. 731N ei palvele enää Nikinmäkeä.
- Matka-aika Nikinmäestä Korson keskustaan liian pitkä ja vuoroväli liian harva.
- Bussiyhteys Nikinmäestä Peijakseen puuttuu. Joukkoliikennedyteykset Tikkurilaan Nikinmäestä huonot.
- Liityntäpysäköinnin parantaminen. Liityntäpysäköinti maksuttomaksi, nyt kallista. Lukollinen pyöräsuoja Korson asemalle.
- Vantaa-Infojen aukioloaikojen pidentäminen.
- Kaupungineläinlääkäriin sijainti junaradan varrelle. Tiedotuksen parantaminen kaupungineläinlääkäriin palveluista.
- Koira-aitaus Nikinmäkeen ja Kulomäkeen.
- Sipoonkorpeen menijöille pysäköintipaikkoja myös Viirilään. Parempi markkinointi Sipoonkorven sukkulabussille.
- Monipuolinen leikkipuisto alueelle Nikinmäkeen ja Vierumäkeen.
- Lähimetsien säilyttäminen.
- Toimivia toripalveluita.
- Korson keskustan uudistamiseen vauhtia.
- Yhteinen kaupunkipyöräjärjestelmä pääkaupunkiseudulle. Kaupunkipyöriä Nikinmäkeen ja Korsoon.
- Leikkipuistojen kunnossapitoon parannuksia.

Onko joku tarvitsemasi palvelu jäänyt sinulta tai perheeltäsi käyttämättä sen huonon saavutettavuuden vuoksi?

- Joukkoliikenne, liityntäpysäköinti, harrastukset, Tikkurilan tori, matonpesupaikka, lähimetsät, koirapuisto, liityntäpysäköinti polkupyörällä, kaupungin eläinlääkäri.

134

Hakunila

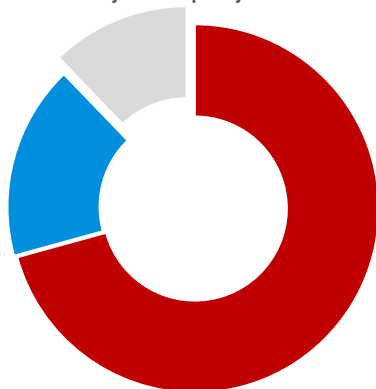

135

Vastaajien määrä 41

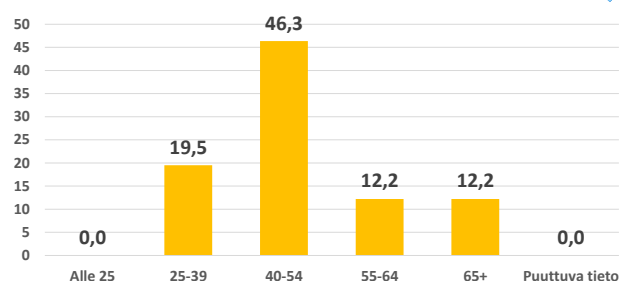

Vastaajien sukupuolijakauma %

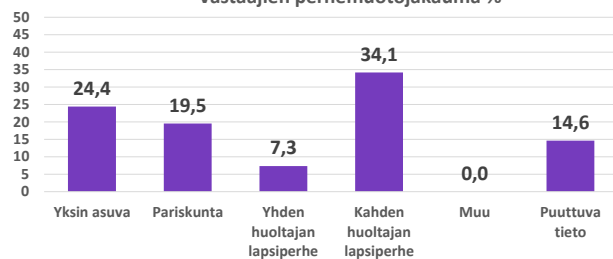

- Nainen 70,7 % (n=29)
- Mies 17,1 % (n=7)
- Muu 0 % (n=0)
- Puuttuva tieto 12,2 % (n=5)

Vastaajien ikäjakauma %

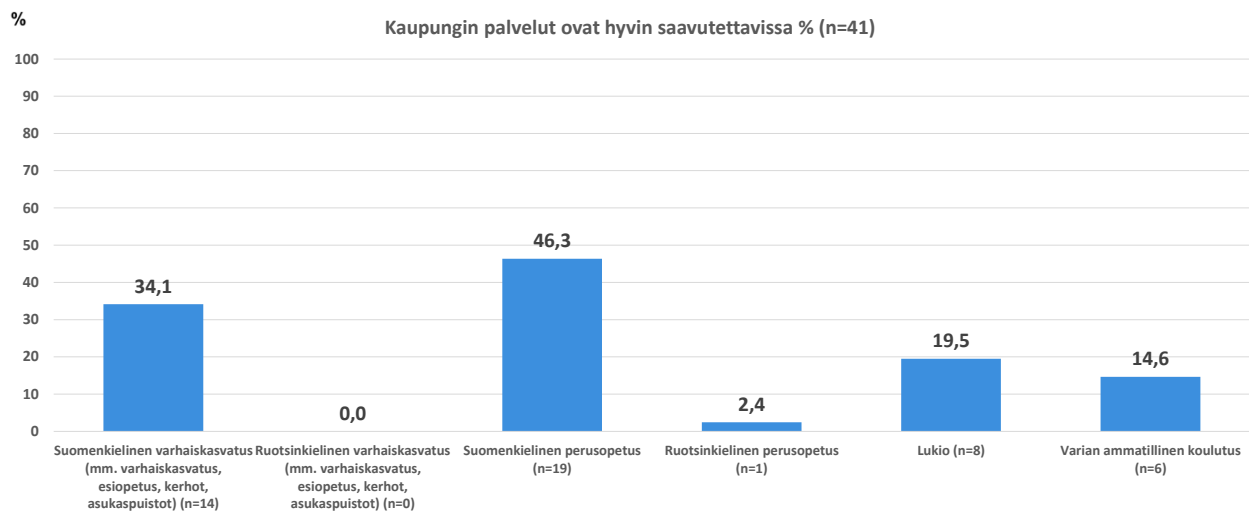

Vastaajien perhemuotojakauma %

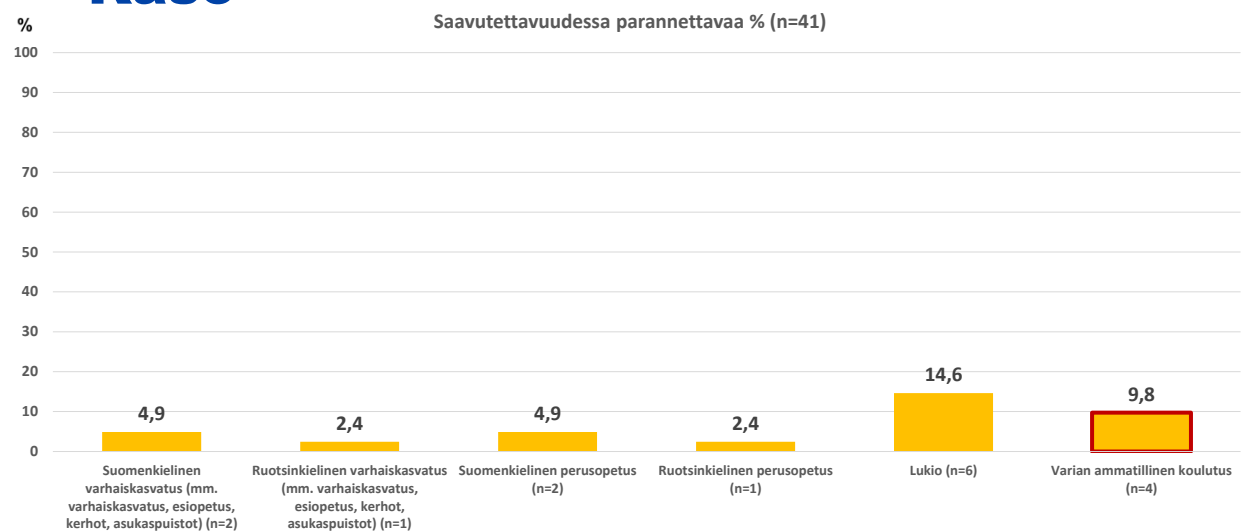
136

HAKUNILA Kaso

137

HAKUNILA Kaso

Punaisella reunuksella merkitty palvelu, jonka saavutettavuuden parantamista pidettiin tärkeimpänä.

138

Avovastausten teemat

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

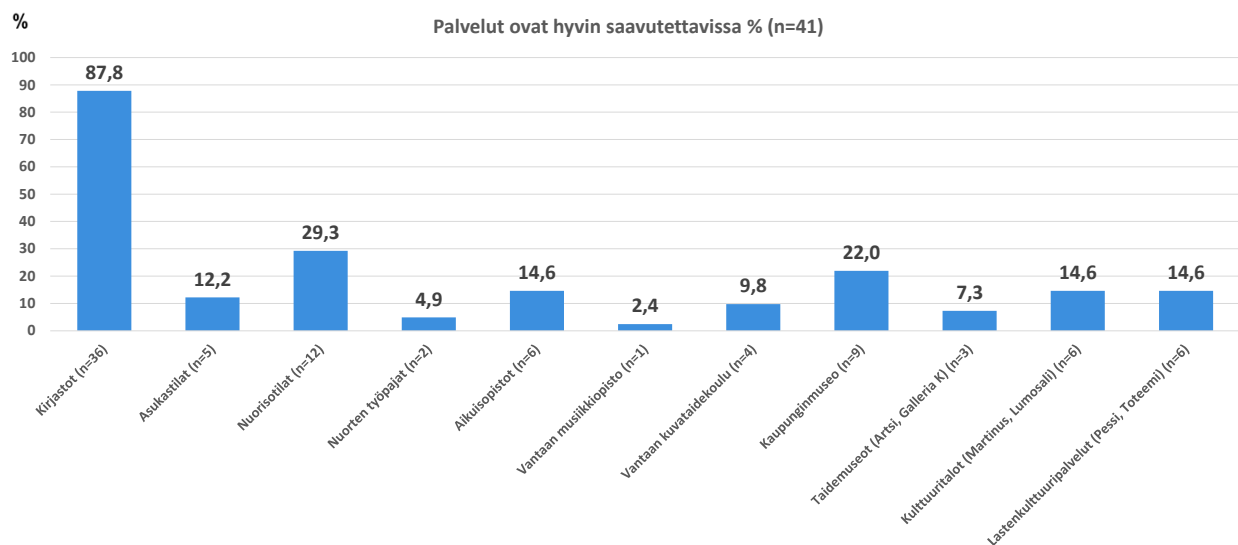
- Päiväkotien sijainnit paremmin joukkoliikenneyhteyksien varten.
- Saattoliikenteen parempi huomiointi päiväkotien suunnittelussa.
- Uusi koulu Hakunilan alueelle ja segregatio kehityksen estämiseen lisää huomiota

Onko joku tarvitsemasi palvelu jäänyt sinulta tai perheeltäsi käyttämättä sen huonon saavutettavuuden vuoksi?

- Yläaste, lukio

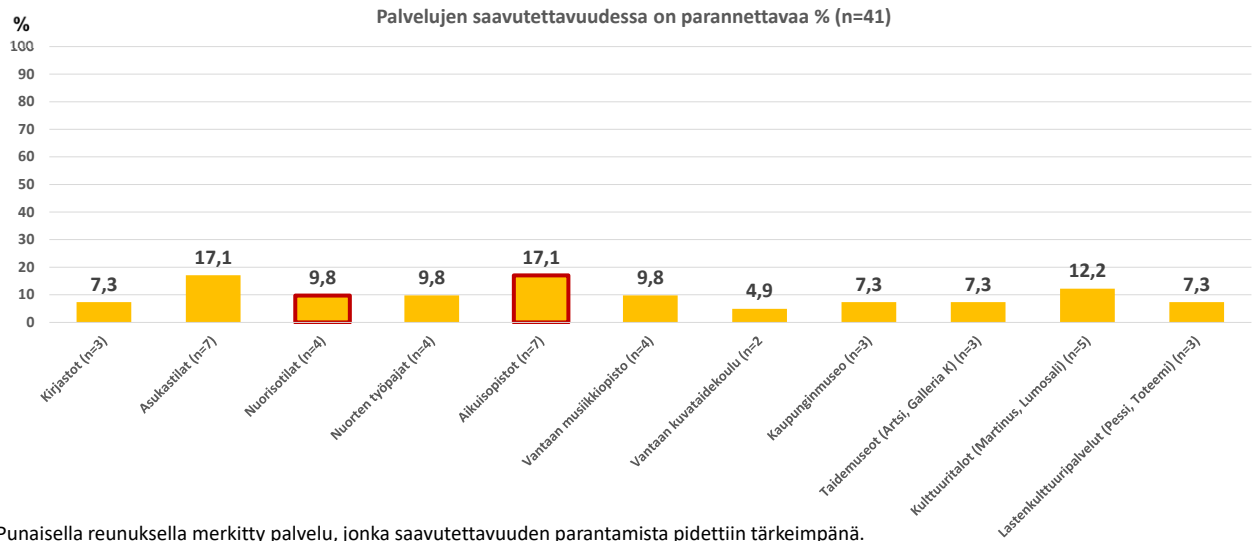
139

HAKUNILA Kaku

140

HAKUNILA Kaku

141

Avovastausten teemat

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

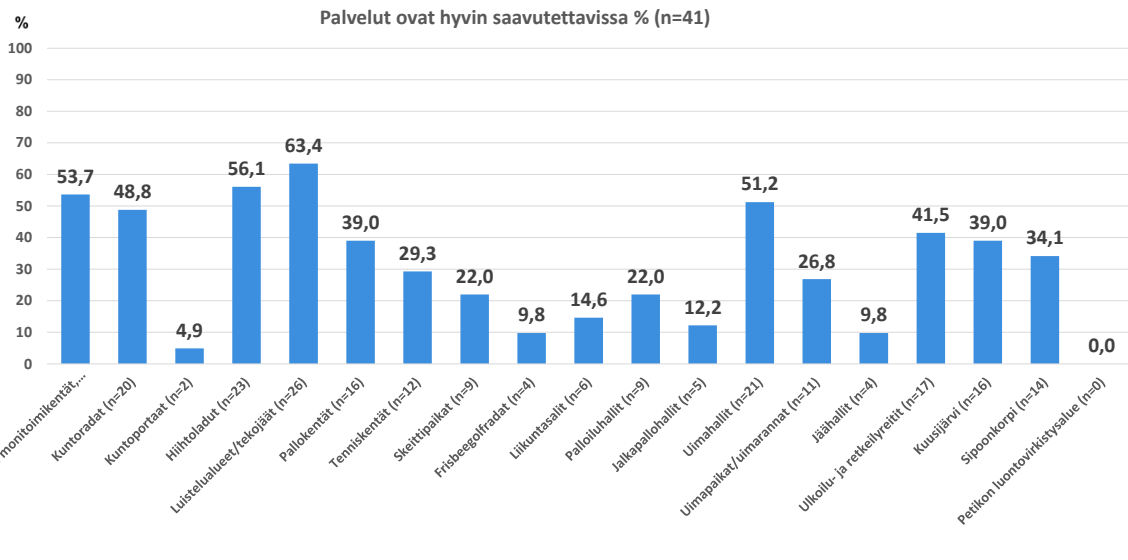
- Kirjasto ja asukastiloja Rajakylään.
- Aikuisopiston kurssitarjonta paremmaksi alueella.
- Mitä tahansa virikkeitä ja kohtaamispaikkoja alueelle
- Kirjasto takaisin Itä-Hakkilaan.
- Asukastilojen toiminnasta huonosti tietoa saatavilla, tiedottamisen lisääminen.
- Kulttuuritalo Tikkurilaan

Onko joku tarvitsemasi palvelu jäänyt sinulta tai perheeltäsi käyttämättä sen huonon saavutettavuuden vuoksi?

- Kirjasto, asukastilat, aikuisopiston kurssit

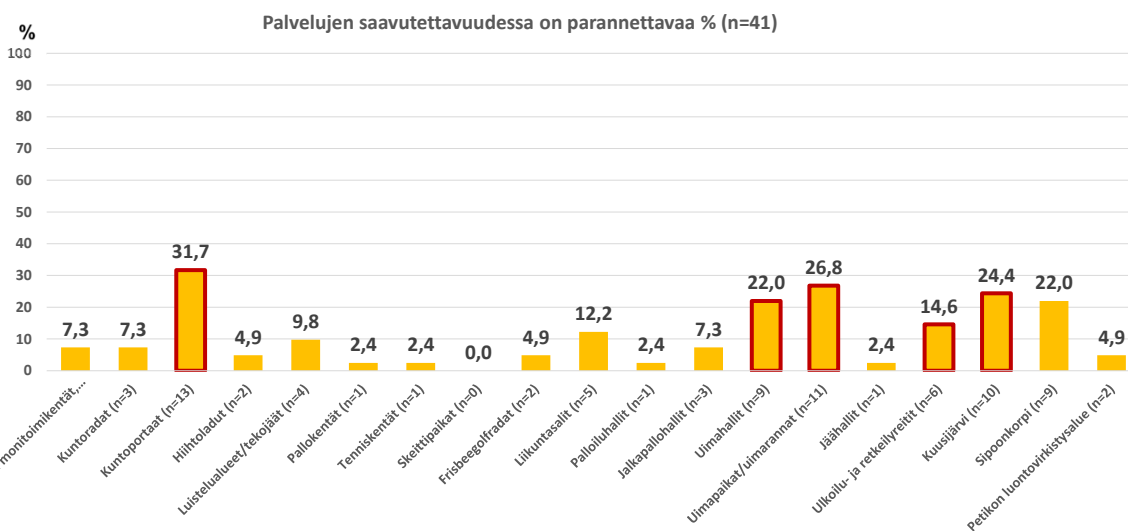
142

HAKUNILA Liipa

143

HAKUNILA Liipa

Punaisella reunuksella merkitty palvelu, jonka saavutettavuuden parantamista pidettiin tärkeimpänä.

144

Avovastausten teemat

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

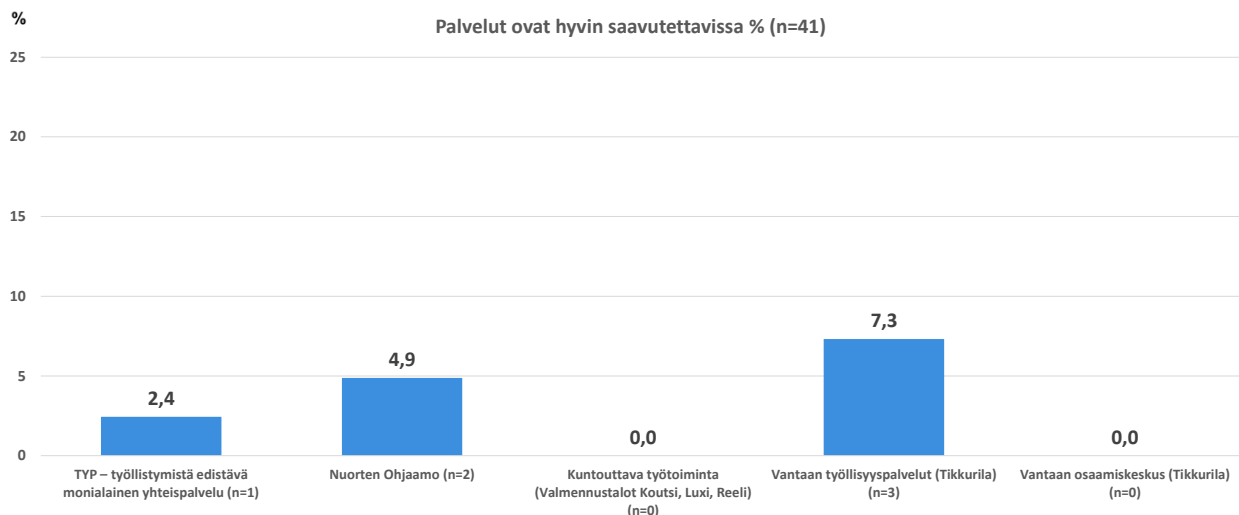
- Padel kenttiä ja kuntoportaatt Hakunilan urheilupuistoon.
- Moukarinheittopaikka Hakunilan kentälle
- Kävelyreitit Hakunilasta Kuusijärvelle ja Sipoonkorpeen.
- Bussiyhteydet Kuusijärvelle ja Sipoonkorpeen.
- Pysäköintipaikkoja Sipoonkorpeen.
- Enemmän kävelyreitit. Kävelyreitit myös talvisin kävelykäyttöön.
- Uimahallin tarjonta (ryhmät aina täynnä), uimapaikka alueelle
- Tekojää
- Liikuntasaleja Hakunilaan.
- Jalkapallohalli. Hiekkapohjainen kuplahalli talviharjoittelupaikaksi (Kuula, Kiekko, Petanque, Mölkky, Renkaanheitto, Voimakiekko, Saappaanheitto, Linkopallo)

Onko joku tarvitsemasi palvelu jäänyt sinulta tai perheeltäsi käyttämättä sen huonon saavutettavuuden vuoksi?

- Uimaranta, tekojäälentä, kuntoportaatt, kuntoportaatt, Sipoonkorpi, leikkipuistot, harrastustoiminta lapsille, metsät, vesijumppa.

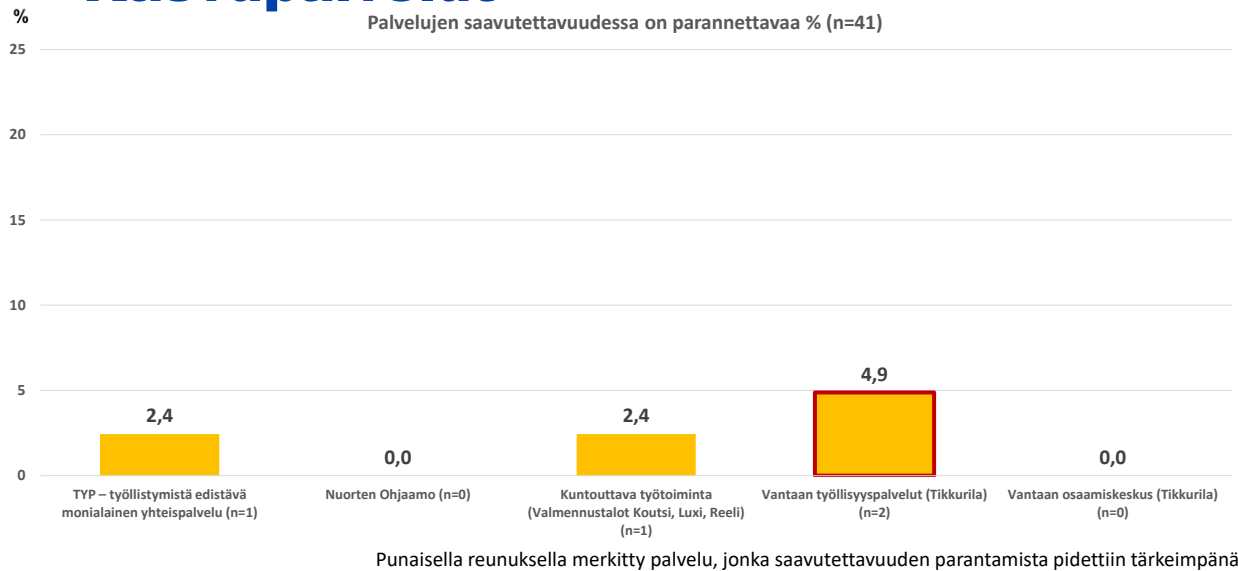
145

HAKUNILA Kasvupalvelut

146

HAKUNILA Kasvupalvelut

147

Avovastausten teemat

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

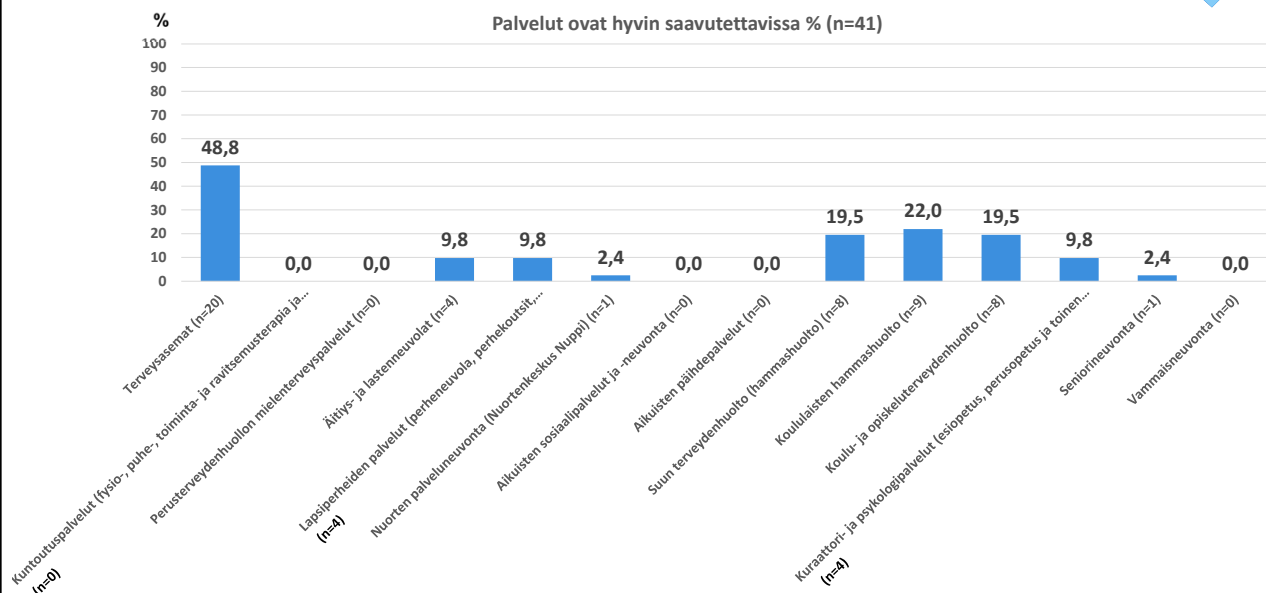
- Lisää työvoimaatyövoimatoimistoon, jotta apua oikeasti saisi.
- Länsimäkeen oma työvoimatoimiston piste. Tikkurila liian kaukana.

Onko joku tarvitsemasi palvelu jäänyt sinulta tai perheeltäsi käyttämättä sen huonon saavutettavuuden vuoksi?

- Työvoimatoimiston palvelut.

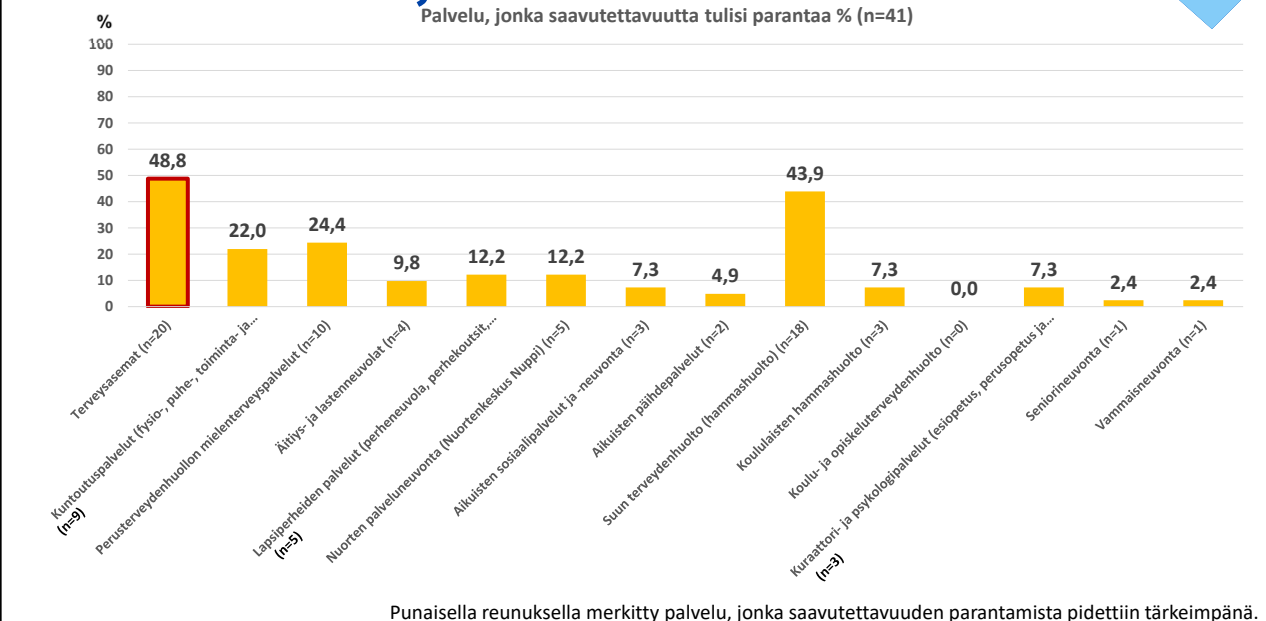
148

HAKUNILA, sote

149

HAKUNILA, sote

Punaisella reunuksella merkitty palvelu, jonka saavutettavuuden parantamista pidettiin tärkeimpänä.

150

Avovastausten teemat

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

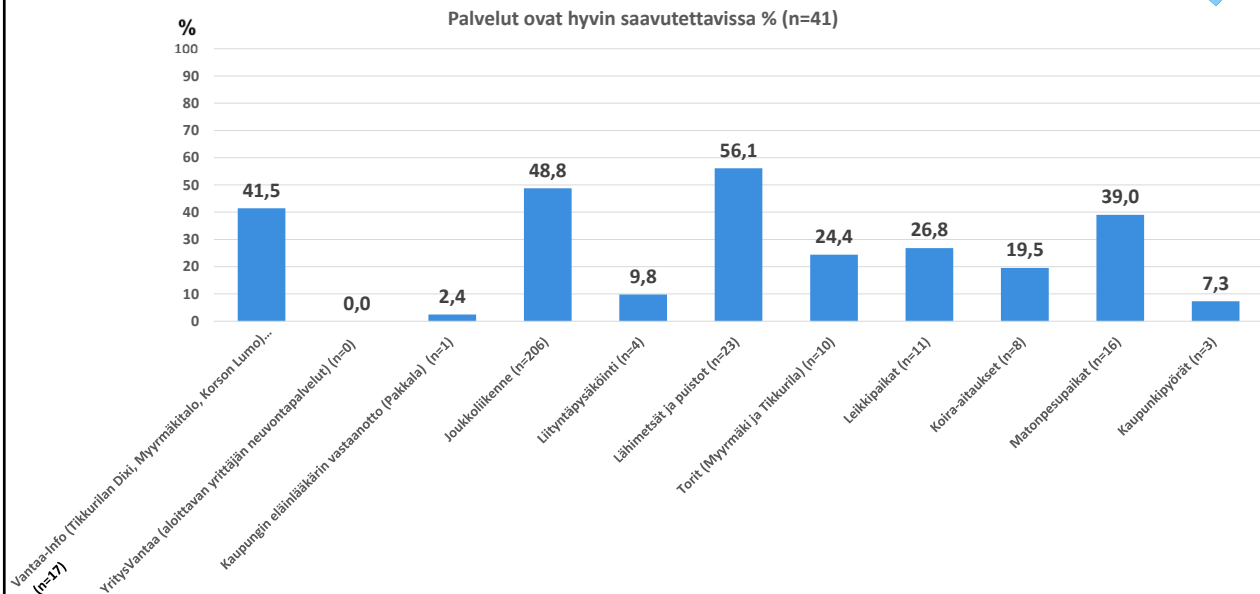
- Terveysasemille ja hammashuoltoon pitäisi saada myös ilta-aikoja. Nyt aikoja ei saa. Aukioloajat pidemmiksi.
- Suunterveyden huoltoon pääsy. Takaisinsoitto ei toimi, koska takaisin ei soiteta.
- Koulujen hammashoitoloiden lakkauttaminen ollut virhe.
- Psykologin aikojen saatavuus huono, lisää aikoja, myös soittoaikoja.
- Neuvolapalveluita Länsimäkeen ja Rajakylään.
- Lääkäri- ja hammashuollon aikojen varaaminen Maisaan.
- Länsimäen terveysaseman aukioloa parannettava ja laboratoriopalvelut alueelle.
- Nuorten mielenterveyspalvelujen ja palveluun pääsyn parantaminen.
- esim. vanhusten palveluista tiedottaminen paremmaksi

Onko joku tarvitsemasi palvelu jäänyt sinulta tai perheeltäsi käyttämättä sen huonon saavutettavuuden vuoksi?

- Lääkäri, suun terveydenhuolto, nuppi, fysioterapeutti, kuntoutus, virtuaalijumpat

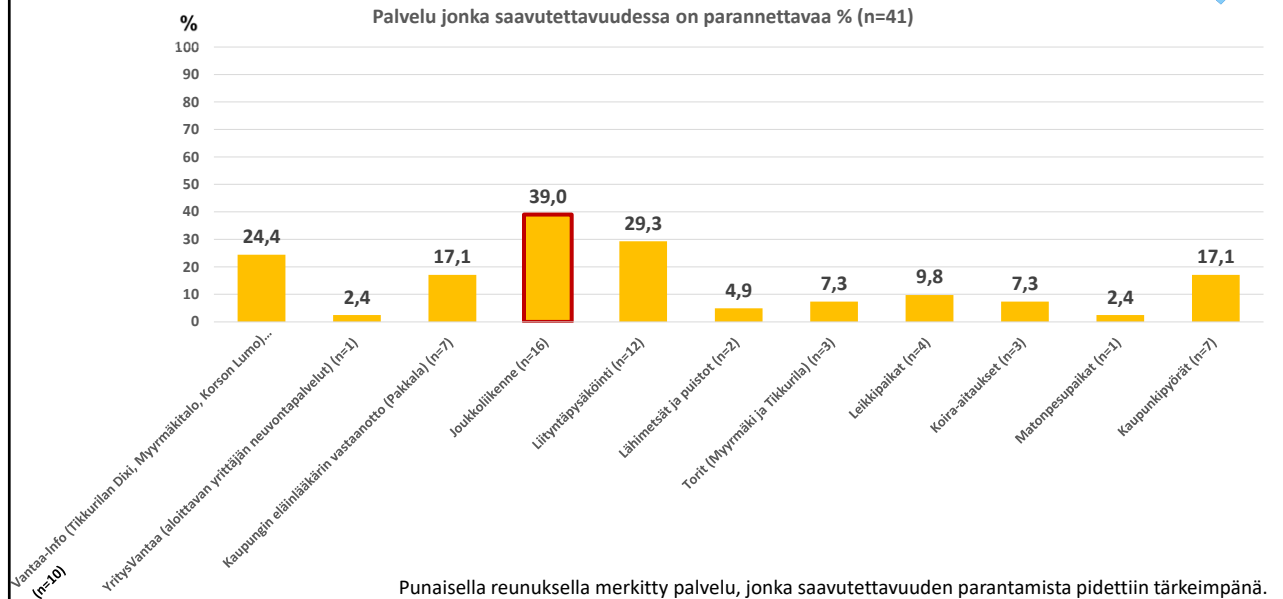
151

HAKUNILA, muut palvelut

152

HAKUNILA, muut palvelut

153

Avovastausten teemat

Miten näiden palvelujen saavutettavuutta voitaisiin parantaa?

- VantaInfo myös Hakunilaan.
- Joukkoliikennedyhteyksien parantaminen alueella. Bussilinja 562 pysäkkien palauttaminen 570 linjalle.
- Ratikka Hakunilaan mahdollisimman nopeasti. Bussit jumissa muun liikenteen seassa. Bussimatka kestää aivan älyttömän kauan.
- Liityntäpysäköinteihin enemmän 30 min paikkoja.
- Liityntäpysäköinti ilmaiseksi.
- Kaupunkipyöriä Hakunilan suuralueelle.
- Jalankulkuväylien tavikunnossapitoon parannuksia.
- Kaupungin eläinlääkäripalvelujen lakkauttaminen ja toiminnot Viikkiin.
- Koirapuistoihin nurmi, ei hiekkapintaa.

Onko joku tarvitsemasi palvelu jäänyt sinulta tai perheeltäsi käyttämättä sen huonon saavutettavuuden vuoksi?

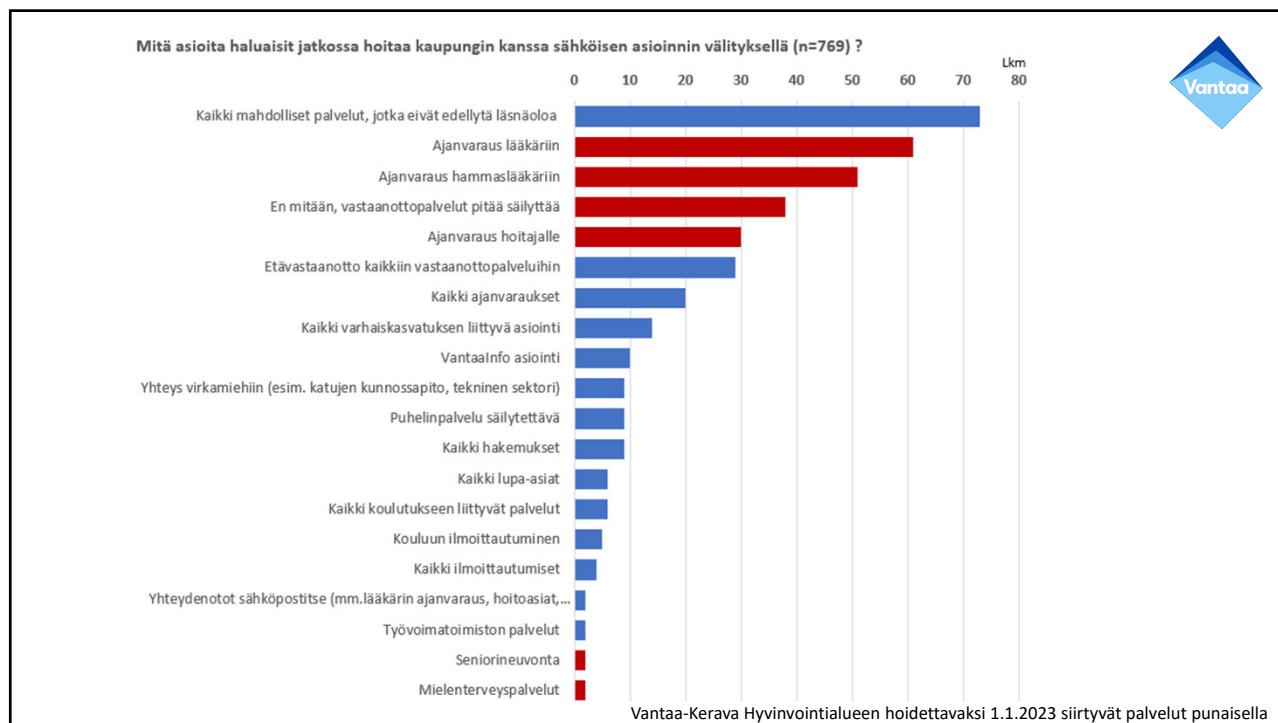
- VantaInfo, liityntäpysäköinti, leikkipuistot, kaupunkipyörä, joukkoliikenne

154

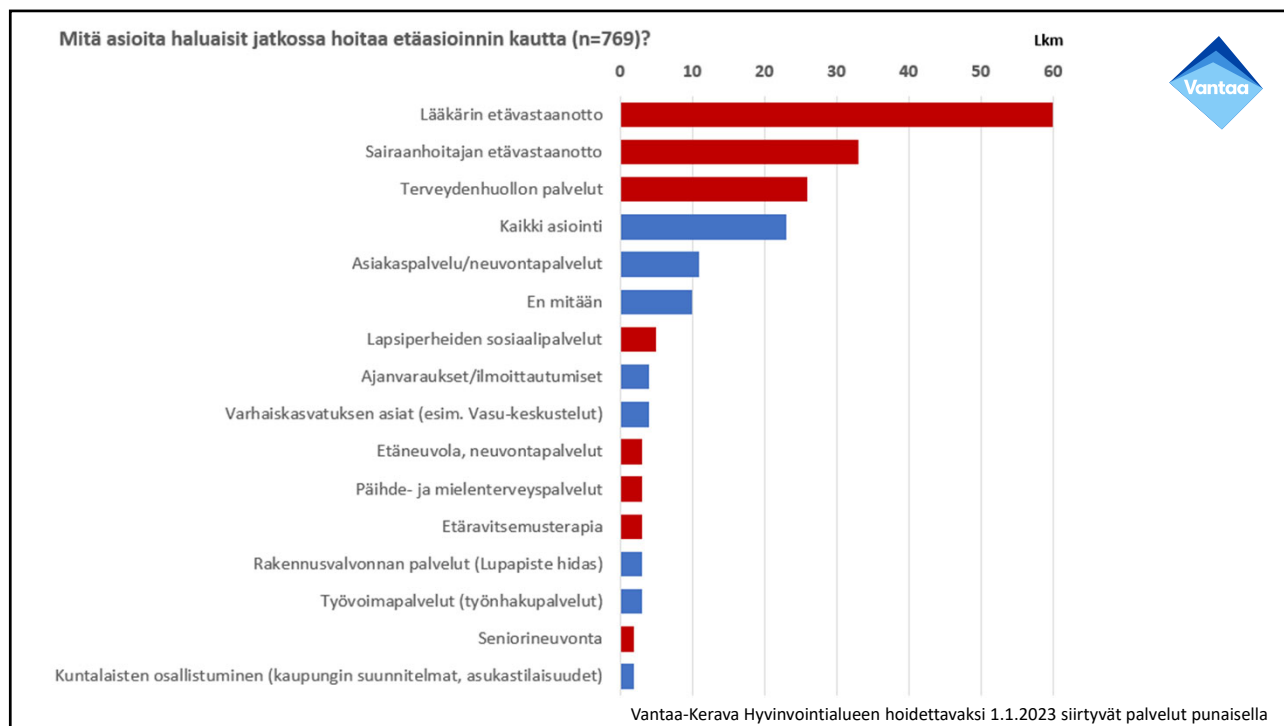
Sähköiset palvelujen kehittäminen - palautteet

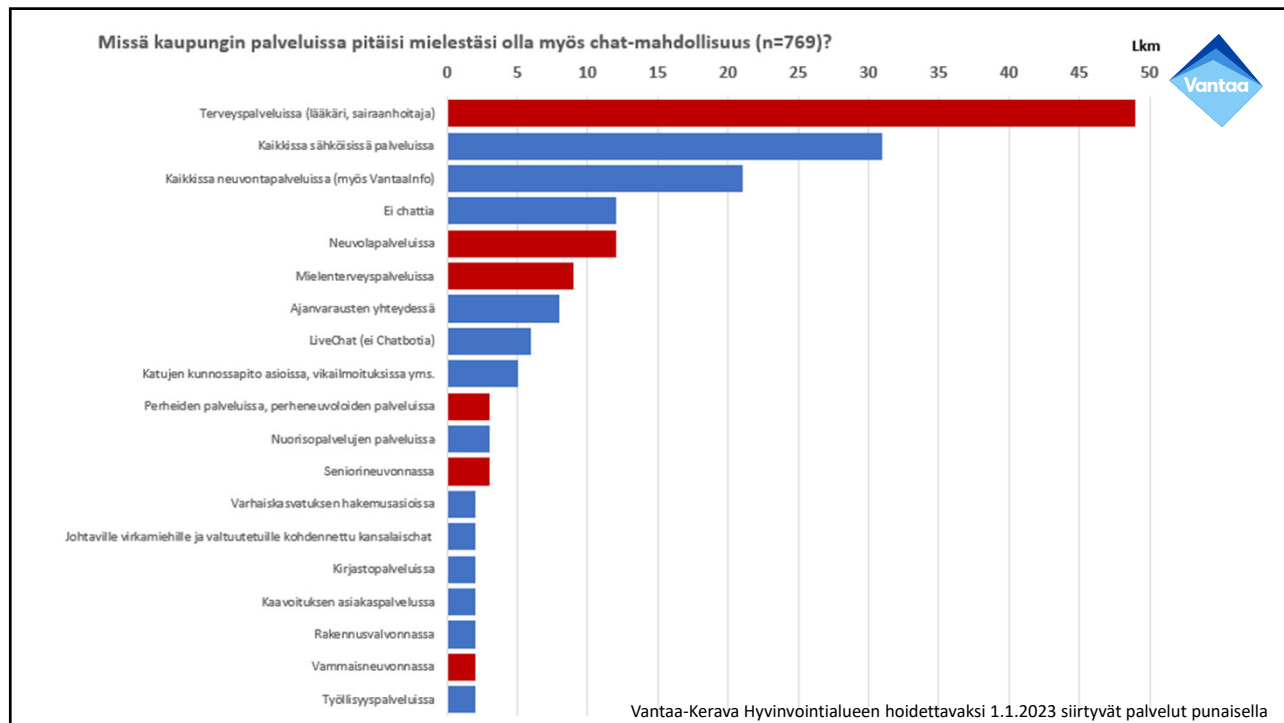
155

156

157

158

VD/10379/01.00.02.00/2022

RV/KML/MT

Kaupungin vuoden 2022 talousarvion käsittelyn yhteydessä linjattiin, että kaupungille tulee tehdä Henkilöstön saatavuuden toimenpideohjelma, joka tuodaan kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi.

Henkilöstön ja konsernipalveluiden palvelualue on työstänyt ohjelmaa yhdessä toimialojen kanssa. Ensin tehtiin ohjelmasta luonnos, jota käsiteltiin viidessä työpajassa varhaiskasvatuksen, opetuksen, kaupunkikulttuurin, kaupunkiympäristön ja kaupunkistrategian ja johdon toimialan kanssa kunkin kanssa erikseen paneutuen palvelualueiden nostoihin. Sen jälkeen ohjelmaluonnos kirjoitettiin uudelleen ja se on käsitelty kaupungin johtoryhmässä, pääluottamusmiesten kanssa 30.8.2022 sekä kaupunginhallituksen iltakoulussa 5.9.2022. Saadun palautteen perusteella ohjelmaluonnosta on muokattu lisää.

Osaavan työvoiman saatavuus on heikentynyt sekä kunnilla että yksityisellä sektorilla viime vuosien aikana ja ennusteiden mukaan tilanne tulee vaikeutumaan jonkin verran tai merkittävästi vielä tämän vuoden aikana.

Vantaan kaupungilla on tehty laaja-alaisesti työtä henkilöstön saatavuuden parantamiseksi erityisesti ns. pula-aloilla. Työ on keskittynyt aiemmin lähinnä sosiaali- ja terveystoimeen (lääkärit, sosiaalityöntekijät, hoitajat) sekä varhaiskasvatuksen opettajiin. Tämän ohjelman on tarkoitus olla laaja-alainen ja se koskee kaikkia 1.1.2023 kaupungilla olevia työntekijä- tai viranhaltijaryhmiä. Ohjelma ei koske siis enää 1.1.2023 hyvinvointialueen vastuulle siirtyvien palveluiden henkilöstöä.

Ohjelman ajatuksena on kehittää ensisijaisesti pitovoimaa, koska se osaltaan tukee myös vetovoimaa. Tärkeintä on, että johto ja lähijohtajat oivaltavat, että saatavuutta tulee vahvistaa laaja-alaisin toimenpitein. Henkilöstön palvelualueen hr-yksiköiden tuki on käytössä pääasiassa siellä, missä haasteet ovat suurimmat.

Ohjelmat toimenpiteet voidaan luokitella seuraaviin pääotsikoihin, jotka eivät ole tärkeysjärjestyksessä:

1. Koulutuksen aloituspaikkojen lisääminen
2. Pito- ja vetovoimaa tukeva tiedolla johtaminen
3. Pito- ja vetovoimaa tukeva lähijohtaminen
4. Pito- ja vetovoimaiset sekä kyvykkäät työyhteisöt
5. Joustava työ ja työntekijän pysyvyyden varmistaminen
6. Työnantajan tukema pätevöitymiskoulutus
7. Oppilaitosyhteistyö ja viimeisen harjoittelun suorittaminen palkallisena
8. Nopea rekrytointiprosessi
9. Eläkeläiset lisäresurssina
10. Palkkaus, palkitseminen ja henkilöstöedut
11. Työnantajamielikuva ja rekrytointimarkkinointi.

Ohjelma vaatii runsaasti panostuksia johtamisen ja kehittämisen suuntaamisessa sekä rahallista resursointia. Vuoden 2023 kaupunginjohtajan talousarvioesityksessä tullaan esittämään ohjelman toteuttamiseen lisäresursointia mm. yhtä rekrytointiasiatuntijaa, kaupungin keskitettyä kehittämisen määrärahaa nostetaan sekä henkilökunnan kulttuuri- ja liikuntaetu. Lisäpanostuksen tältä osin olisivat

noin 1,85 miljoonaa euroa. Kehittämisraha kohdennettaisiin erilaisiin työpajoihin, kyselyihin sekä pito- ja vetovoimaan tuleviin kehittämisprojekteihin.

Vastuu toimenpiteistä on toimialoilla sekä henkilöstön ja konsernipalveluiden palvelualueella ohjelmaan merkityn työnjaon mukaan.

Kaupunginhallitus 19.9.2022 § 14

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään hyväksyä liitteen mukainen Vantaan kaupungin henkilöstön saatavuusohjelma 2022-2024.

Päätös:

Päätettiin jättää asia pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Liitteet:

- henkilöstön saatavuusohjelma

Täytäntöönpano: Henkilöstön ja konsernipalveluiden palvelualue sekä kasvatuksen ja oppimisen toimiala, kaupunkikulttuurin toimiala, kaupunkiympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

henkilöstö- ja konsernijohtaja Kirsi-Marja Lievonen puh. 040-5705593 (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

HENKILÖSTÖN

SAATAVUUSOHJELMA 2022–2024

SISÄLLYS

SISÄLLYS.....	2
ESIPUHE.....	3
TOIMENPIDE 1: KOULUTUKSEN ALOITUSPAIKKOJEN LISÄÄMINEN.....	4
TOIMENPIDE 2 PITO- JA VETOVOIMAA TUKEVA TIEDOLLA JOHTAMINEN	5
TOIMENPIDE 3 PITO- JA VETOVOIMAA TUKEVA LÄHIJOHTAMINEN.....	6
TOIMENPIDE 4 VARMISTETAAN PITO- JA VETOVOIMAISET JA KYVYKKÄÄT TYÖYHTEISÖT.....	7
TOIMENPIDE 5 JOUSTAVA TYÖ JA TYÖNTEKIJÄN PYSYVYYDEN VARMISTAMINEN.....	8
TOIMENPIDE 6: TYÖNANTAJAN TUKEMA PÄTEVÖITYSMISKOULUTUS	10
TOIMENPIDE 7: OPPILAITOSYHTEISTYÖ JA VIIMEISEN HARJOITTELUN SUORITTAMINEN PALKALLISENA.....	13
TOIMENPIDE 8: NOPEAN REKRYTOINTIPROSESSIN LAAJENTAMINEN...	15
TOIMENPIDE 9 ELÄKELÄISET LISÄRESURSSINA.....	16
TOIMENPIDE 10: PALKAT, PALKITSEMINEN JA HENKILÖSTÖEDUT.....	17
TOIMENPIDE 11 TYÖNANTAJAMIELIKUVAN JA REKRYTOINTIMARKKINOINNIN KEHITTÄMINEN.....	18

ESIPUHE

Osaavan työvoiman saatavuus on heikentynyt sekä kunnilla että yksityisellä sektorilla viime vuosien aikana. Duunitorin kansallisen rekrytointitutkimuksen (2022) mukaan tilanne tulee vaikeutumaan jonkin verran tai merkittävästi tämän vuoden aikana.

Olemme Vantaan kaupungilla tehneet laaja-alaisesti työtä saatavuuden parantamiseksi erityisesti ns. pula-aloilla. Työ on keskittynyt aiemmin lähinnä soteen (lääkärit, sosiaalityöntekijät, hoitajat) sekä varhaiskasvatuksen opettajiin. Tämän ohjelman on tarkoitus olla laaja-alainen ja se koskee kaikkia 1.1.2023 kaupungilla olevia työntekijä- tai viranhaltijaryhmiä.

Ohjelman ajatuksena on kehittää ensisijaisesti pitovoimaa, koska se osaltaan tukee myös vetovoimaa. Tärkeintä on, että johto ja lähijohtajat oivaltavat, että saatavuutta tulee vahvistaa laaja-alaisin toimenpitein. HR:n tuki on käytössä pääasiassa siellä, missä haasteet ovat suurimmat.

Ohjelma vaatii runsaasti panostuksia johtamisen ja kehittämisen suuntaamisessa sekä rahallista resursointia. Kaupungin keskitettyyn rekrytointitiimiin rekrytoidaan uusi henkilöstöasiantuntija, kaupungin keskitettyä kehittämisen määrärahaa nostetaan vuosille 2023 ja 2024 200 000 eurolla sekä kulttuuri- ja liikuntaetuun varataan vuodelle 2023 1,6 miljoonaa. Raha kohdennetaan erilaisiin työpajoihin, kyselyihin sekä pito- ja vetovoimaan tuleviin kehittämisprojekteihin.

TOIMENPIDE 1: KOULUTUKSEN ALOITUSPAIKKOJEN LISÄÄMINEN

Juurisyys työvoimapula-alojen rekrytointihaasteisiin on usein alan koulutuspaikkojen liian alhainen määrä. Siksi sekä poliittisen johdon että virkamiesjohdon tulee vaikuttaa valtakunnalliseen koulutuspolitiikkaan. Koulutuspaikkoja pitää saada riittävä määrä juuri sinne, missä myös alan työpaikat sijaitsevat. Samaan aikaan, kun työvoimapula-aloille on koulutettu liian vähän osaajia, on kelpoisuusasetuksia, mitoituksia ja muuta lainsäädäntöä säädetty. Matemaattinen yhtälö on näin ollen työnantajalle mahdoton. Suurin työvoimapula on varhaiskasvatuksessa, mutta myös rakennusalalla on työvoimakapeikkoja (esim. rakennusmestarit).

Kuntasektorilla oli Uudenmaan maakunnan alueella lokakuussa 2020 lasten päiväkotien toimialalla töissä 13 347 ammattilaista, joista ammattiluokaltaan noin 7 280 varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa ja 6 067 varhaiskasvatuksen opettajaa. Vuonna 2030 vastaavan 13 347 ammattilaisen joukon täytyisi koostua noin 4 449 lastenhoitajasta ja 8 898 varhaiskasvatuksen opettajasta.

Eläköitymisen jälkeenkin vuonna 2030 on noin 1 160 lastenhoitajaa, jotka eivät enää täytä asetuksen mukaista henkilöstörakennetta. Vastaavasti varhaiskasvatuksen opettajia tarvittaisiin taas lisää yli 4 000.

Uudenmaan varhaiskasvatuksen henkilöstörakenne: (lähde KT 3/2022)

Ammatti	Lähtötilanne (2020)	Eläköityvät	Tarve 2030	Ylimääräiset (+) / Lisätarve (-)
Lastenhoitajat	7 280	1 669	4 449	1 162
Varhaiskasvatuksen opettajat	6 067	1 184	8 898	-4 015
Yhteensä	13 347	2 853	13 347	

Vuoteen 2030 mennessä tarvittaisiin Uudellamaalla noin 3 730 uutta varhaiskasvatuksen opettajaa ja 1 570 varhaiskasvatuksen sosionomia. Uudenmaan alueen arvioitu väestönkasvu synnyttää enemmän tarvetta varhaiskasvatuksen lisähenkilöstölle kuin muualla maassa keskimäärin.

Varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämisraportin 2021-2030 mukaan Helsingin yliopistossa oli yhteensä 229 aloituspaikkaa (suomi+ruotsi) varhaiskasvatuksen kandidaateille vuonna 2020. Yllä olevan laskelman mukaan valmistuvia tarvittaisiin joka vuosi 373. Aloituspaikkojen vakituisilla lisäresurssoinneilla on todellinen kiire.

Toimenpiteet

Aktiiviset vaikuttamistoimet kaikissa mahdollisissa verkostoissa

Toteutusaikataulu

Jatkuvaa, mutta erityisesti osana Vantaan kaupungin hallitusohjelmavaikuttamista 2023

Vastuut

Luottamushenkilöt sekä kaupunginjohtaja, apulaiskaupunginjohtajat, varhaiskasvatusjohtaja sekä henkilöstö- ja konsernijohtaja

TOIMENPIDE 2 PITO- JA VETOVOIMAA TUKEVA TIEDOLLA JOHTAMINEN

Palvelualueilla tulee kokonaisvaltaisesti ja tietoisesti tarkastella ammattialojen sekä palvelualueen pito- ja vetovoimatekijöitä. Pito- ja vetovoimatekijöissä on tarkasteltava työyhteisöjä, johtamisen laatua ja henkilöstötilannetta mm. sairauspoissaoloja, tehtäviä ja tehtäväkuvia, lähtövaihtuvuutta ja hakijamääriä eri ammattiryhmissä. Kerättyä dataa tulkitaan ja pyritään ymmärtämään, jotta voitaisiin tehdä oikeita päätöksiä ja toimenpiteitä. Tavoitteena on tulevaisuuden rakentaminen tietoisesta tietoon perustuvan johtamisen avulla.

Lähtöpalautekyselyiden raporttien säännöllinen seuranta palvelualueilla on tärkeää henkilöstöjohtamisen laadun seuraamiseksi ja parantamiseksi.

Toimenpiteet

Valmennus, datan kerääminen sekä työpajat.

Toteutusaikataulu

Valmennus syksy 2022 – kevät 2023

Palvelualueiden työpajat syksy 2022 - kevät 2023

Lisäksi jatkuvana johtamistyönä.

Vastuut

Linja johto toimialoilla ja palvelualueilla päättää kerättävästä datasta ja työpajojen pitämisestä. HR tukiroolissa sekä datan tuottamisessa että työpajojen järjestämisessä. HR:ltä lähtöpalautekyselyn toteutus ja raporttien tuottaminen osavuositain palvelualueille.

TOIMENPIDE 3 PITO- JA VETOVOIMAA TUKEVA LÄHIJOHTAMINEN

Lähijohtamisella on suuri merkitys osaavan henkilöstön pitovoimaan. Esihenkilön toiminnalla, läsnäololla ja arvostavalla otteella on merkitystä yksikön pito- ja vetovoimaan. Viime kädessä pitovoima rakentuu yksikkö- ja tiimitasolla. Lähijohtamisen on oltava dialogista, valmentavaa ja yksilön sekä arjessa ryhmän työtä tukevaa. Esihenkilöiden tulee keskittyä työntekijöidensä tukemiseen sekä luoda työntekijän kanssa toimiva suhde. Erityisesti isoissa yksiköissä mietittävä lähijohtamisen järjestämistä arjessa ja keinoja tukea lähijohtamista Esihenkilön perustehtävä työnjaon ja työyhteisön toimivuuden varmistamisessa on merkittävä.

Organisaation selkeä johtamisjärjestelmä, yhtenäiset ohjeet ja toimintatavat tukevat lähijohtamista ja varmistavat oikeudenmukaisuutta organisaatiossa. Esihenkilöiden osaamista on vahvistettava sekä toimintaa ja työtä tuettava. Myös johtamista on johdettava ja tuettava. Lähijohtamisen poikkeamiin on puututtava toimialoilla.

Toimenpiteet

- Valmennukset, koulutukset sekä työnohjaukset ja coaching esihenkilöille
- Vaikuttavaa työtä -keskustelut (eli uudistetut tulos- ja kehityskeskustelut) esihenkilöiden ja työntekijöiden kanssa 1-2 kertaa vuodessa
- Syksyllä 2022 tehdyn Kunta10-tulosten seuranta, jonka pohjalta päätetään kehittämiskohteet, jotka ovat perustana johtamisen johtamisessa.
- Vuonna 2023 välikysely henkilöstölle niihin yksiköihin, joissa on runsaasti kehitettävää (punaisia aihioita) Kunta10-kyselyn perusteella. Ennen kysely yksikössä on tehty määrätietoisia ratkaisuja tilanteen korjaamiseksi.

Toteutusaikataulu

Valmennukset jatkuvana, Vaikuttavaa työtä keskustelut (tulos- ja kehityskeskustelut) palvelualueittain alkaen syksy 2022, Kunta10-kysely syksyllä 2022 ja 2024 sekä seuranta 2023 ja 2025.

Vastuut

Valmennukset: HR

Seuranta ja johtamisen johtaminen: apulaiskaupunginjohtajat sekä kunkin palvelualueen johtaja ja palveluyksikön päälliköt
Kunta10-kysely: kyselyn toteutus HR, käsittely ja kehittämisen seuranta palvelualueet ja yksiköt

TOIMENPIDE 4 VARMISTETAAN PITO- JA VETOVOIMAiset JA KYVYKKÄÄT TYÖYHTEISÖT

Pito- ja vetovoimainen eli toimiva työyhteisö koostuu tukea antavasta yhteistyöstä, hyvästä sosiaalisesta pääomasta ja sparraavasta kulttuurista, jossa kaikki tietävät selkeästi yhteiset tavoitteet ja oman tehtävänsä. Hyvässä työyhteisössä halutaan tehdä töitä ja tällaiseen työyhteisöön halutaan sitoutua.

Työyhteisöjen toimivuus varmistetaan yhteisten tavoitteiden, toimintatapojen, selkeän työnjaon, hyvän työilmapiirin ja turvallisen työympäristön kautta. Yksiköissä on varmistettava riittävä ja toimiva perehdytys sekä mentorointi uusille työntekijöille. Työyhteisön toimivuutta varmistetaan työnohjauksella sekä kehittämis- ja työhyvinvointipäivillä. Työhyvinvointipäivissä tulisi löytää yhteisöllisiä keinoja ja ratkaisuja edistää koko työyhteisön ja työntekijöiden kestäväää työkykyä ja mielen hyvinvointia.

Työyhteisön toimivuutta ja henkilöstön työhyvinvointia mitataan säännöllisesti kahden vuoden välein Työterveyslaitoksen toteuttaman, valtakunnallisen Kunta10-työhyvinvointikyselyn avulla. Työyhteisöissä arvioidaan työhyvinvointia, käsitellään tuloksia yhdessä ja nostetaan yhdessä kehittämiskohteet tulevaisuuteen.

Toimenpiteet

- Kunta10-kysely syksyllä 2022, jonka tuloksista luodaan selkeät kehittämiskohteet, joita seurataan jatkossa. Tarvittaessa toteutetaan (punaisille yksiköille) välikysely työyhteisöjen tilanteen arvioimiseen vuonna 2023. Sitä ennen niihin on tehty toimenpiteitä.
- Yhteisöllinen työssäoppimisen tukimalli lanseerataan ja otetaan palvelutuotantoon syksyllä 2022.
- Tuetaan työyhteisöjen toimintaa hr:n työyhteisöjen kehittämispalveluiden mm. työnohjauksen ja valmennuksen avulla
- Perehdytys- ja mentorointimalli kehitetään työyhteisöissä, kaupunkitasoisesti tuetaan materiaalilla perehdytyksen kehittämistä.
- Vahvistetaan kehittämis- ja työhyvinvointipäivien roolia esim. tuotteistamalla ne

Toteutusaikataulu

Jatkuvaa toimintaa.

Kunta10-kysely syksyllä 2022, jonka tuloksista seuranta 2023.

Yhteisöllinen työssäoppimisen tukimalli syksyllä 2022.

Kehittämis- ja työyhteisöpäivät tuotteistettu syksy 2022 – kevät 2023

Vastuut

Seuranta ja johtamisen johtaminen: apulaiskaupunginjohtajat ja palvelualuejohtajat

Kunta10-kyselyn toteutus: HR sekä tulosten käsittely ja kehittämisnostot lähijohtajat ja työyhteisöt

Työyhteisön kehittämispalveluiden käyttö: lähiesihenkilöt

Perehdytys ja mentorointi työyhteisöissä: lähiesihenkilöt

Työssäoppimisen yhteisöllinen mallin lanseeraus, kehittämis- ja työhyvinvointipäivien kaupunkitasoinen ohjaus sekä kaupunkitasoinen perehdytyksen tukimateriaali: HR

TOIMENPIDE 5 JOUSTAVA TYÖ JA TYÖNTEKIJÄN PYSYVYYDEN VARMISTAMINEN

Optimaaliset ja joustavat työajat

Esihenkilön vastuulla on järjestää työajat optimaalisesti perustehtävän näkökulmasta ottaen kuitenkin huomioon myös työntekijöiden työ- ja vapaa-ajan yhteensovittamisen niin työvuorosuunnittelussa kuin oikeudenmukaisuuden ja vuorokäytänteet loma-ajankohtia suunniteltaessa. Joustavat ja erilaiset työajat mukaan lukien osa-aikatyön mahdollisuus ovat monen työntekijän toiveissa. Tällä hetkellä esihenkilöt näkevät vielä liian usein esteitä, jos työntekijä haluaisi työskennellä osa-aikaisena. Lähtökohtana tulisi olla ratkaisujen etsiminen. Vuosittain on rekrytointeja, joissa esihenkilö näkee esimerkiksi osa-aikaisuuden olevan rekrytoinnin este.

Toimenpiteet

Strategiakauden 2022–2025 aikana esihenkilöt oppivat, miten suunnitellaan ja johdetaan työpaikkaa, jossa työntekijöillä saattaa olla hyvin erilaisia työaikoja osa-aikatyöstä työn painottumiseen yö- ja viikonloppuvuoroihin.

Toteutusaikataulu

Strategiakausi 2022–2025.

Vastuut

Erityisesti työvoimapulasta kärsivät kuntalaisia palvelevat palvelualueet ja -yksiköt.

Työnmuotoilu, osaamisen kehittäminen ja työolot

Työntekijä viimekädessä itse sitoutuu omaan työtehtäväänsä. Sitoutumiseen vaikuttavat paitsi johtaminen ja työyhteisö, myös tehtävän sopiva haasteellisuus, työn merkityksellisyys ja mielekkyys sekä mahdollisuus kehittyä työssä ja työnantajan järjestämä täydennyskoulutusmahdollisuus. On tärkeää, että yksilö voi kehittää ammatillista osaamistaan, kehittyä ja käyttää osaamistaan työssään. Oman osaamisen jatkuvaan kehittämiseen on olemassa erilaisia mahdollisuuksia ja se voi mahdollistaa myös siirtymistä vaativampiin tehtäviin.

Lisäksi sitoutumiseen vaikuttavat työn muotoilun mahdollisuus ja joustavat tavat tehdä työtä sekä hybridityön (etä-lähi) mahdollisuudet osana työn muotoilua kuitenkin niin, että työ itsessään ratkaisee mahdollisuudet. Tärkeää on myös mahdollisuus itsensä johtamiseen ja työn riittävä autonomia sekä riittävä esihenkilötuki. Työyhteisön on varmistettava yksilöiden perehdyttäminen sekä tukea työssä esimerkiksi mentoroinnin avulla. Asiakastyön ja työssä jaksamisen tuki varmistetaan esimerkiksi työnohjauksen avulla.

Työolojen ja työtilojen kehittäminen ja niiden pitäminen hyvällä tasolla tukevat myös pito- ja vetovoimaa.

Toimenpiteet

- Vaikuttavaa työtä-keskustelut ja sen pohjalta osaamisen kehittämisen suunnitelmat, joita seurataan vuoden aikana
- Työntekijälle valmiuksia ja motivaatiota oman osaamisen uudistamiseen – omaehtoisen koulutuksen tuki kohdennetaan painotetusti työvoimapula-aloille
- Toimintasuunnitelmat laaditaan tavoitteineen yksilötasolle asti
- Valmennukset esihenkilöille ja työyhteisöille – mm. työn muotoilusta

Toteutusaikataulu

Jatkuvana

Vastuut

Palvelualuejohtajat, -päälliköt ja lähiesihenkilöt. Apulaiskaupunginjohtajan kokonaisvastuu toimialastaan.

TOIMENPIDE 6: TYÖNANTAJAN TUKEMA PÄTEVÖITYMISKOULUTUS

Vantaan kaupungilla on monivuotiset perinteet tukea opiskelua ja pätevöitymistä työn ohessa. Työnantaja voi tarjota palkallista tukea työntekijälle, joka pätevöityy urallaan vaativampaan tehtävään tai hankkii pätevyyden nykyiseen tehtäväänsä.

Vantaan kaupunki tukee seuraavien ammattinimikkeiden jatkokoulutusta.

Opettajien on mahdollista opiskella erityisopettajiksi pätevöitymiskoulutuksella.

Lastenhoitajan on mahdollista hakeutua lähihoitajakoulutukseen, varhaiskasvatuksen opettajan koulutukseen tai hankkia varhaiskasvatuksen sosionomin pätevöitymiskoulutus.

Sosionomin on mahdollista hankkia varhaiskasvatuksen sosionomin pätevöitymiskoulutus tai varhaiskasvatuksen opettajan koulutus.

Toimenpide 6.1: Opettajien pätevöitymiskoulutus erityisopettajiksi

Perusopetuksen erityisopettajista on pääkaupunkiseudulla kova pula. Tilanteen helpottamiseksi suunnitellaan Vantaan omaa pätevöitymiskoulutusta kaupungin palveluksessa viralla oleville opettajille. Vuosina 2003–2005 koulutettiin 20 erityisopettajaa ja vuosina 2013–2015 on koulutettu 40 opettajaa. Vuosina 2023 ja 2024 on tavoitteena kouluttaa yhteensä 40 opettajaa.

Erityisopettajakoulutus tilataan tilauskoulutuksena kilpailutuksen kautta yliopistolta.

Opiskelu tapahtuu iltaisin ja viikonloppuisin sekä omalla ajalla että osittain palkallisina lähikoulutuspäivinä. Vantaan kaupunki on aiemminkin tukenut kouluttautumista myöntämällä palkalliset harjoittelut (3kk). Jatkossakin tämä on osa koulutusta.

Toteutusaikataulu

Yksi ryhmä vuonna 2023 ja yksi ryhmä vuonna 2024

Vastuut

KASO/ perusopetuksen johtaja, rahoitus 100 000 e molempina vuosina – sisältyy KASO:n budjettikehykseen.

Toimenpide 6.2: Varhaiskasvatuksen opettajien pätevöityminen

Vantaan kaupungilla on jo vuosia ollut käytössä malli, joka mahdollistaa varhaiskasvatuksen erityisopettajalle kolmen kuukauden palkallisen pätevöitymiskoulutuksen.

Pätevöitymiskoulutuksen laajentamisen vakiinnuttaminen Varhaiskasvatuksen seuraaviin ammattinimikeisiin: lastenhoitaja, sosionomi ja lähihoitaja.

Toimenpide 6.2a. Lastenhoitajien oppisopimuskoulutus lähihoitajiksi

Tavoitteena on, että vähintään yksi ryhmä vuodessa aloittaisi seuraavien vuosien aikana.

Toteutumisaikataulu

Varhaiskasvatuksesta 23 henkilöä on ilmoittaneet kiinnostuksensa lähihoitajien oppisopimuskoulutukseen. Ensimmäinen ryhmä aloittaa jo syksyllä 2022 ja muut vuosina 2023–2024.

Vastuut

Varhaiskasvatuksen palvelualue ja HR

Toimenpide 6.2b. Sosionomin pätevytyminen varhaiskasvatuksen sosionomiksi työn ohessa

Esimerkiksi Laurea ammattikorkeakoulun monimuoto-opiskelu, jossa yhdistyvät verkon kautta opiskelu ja lähipäivät pe + la. Opiskeluun mahdollista saada palkallista vapaata, jos lähiopetuspäivä osuu työpäiväksi. Lisäksi on mahdollista hakea Omaehtoisen koulutuksen taloudellista tukea.

Toteutumisaikataulu

Jatkuva mahdollisuus, jos epäpätevä sijainen haluaa opiskella pätevyyden työn ohessa esimerkiksi monimuotokoulutuksena. Edellyttää oppilaitosvalinnan läpäisyä työntekijältä.

Vastuut

Varhaiskasvatuksen palvelualue
HR omaehtoisen koulutuksen taloudellinen tuki

Toimenpide 6.2c. Sosionomin, lastenhoitajan ja lähihoitajan täydennyskoulutus varhaiskasvatuksen opettajaksi

Esimerkiksi pätevytyminen lastenhoitajasta varhaiskasvatuksen opettajaksi 1000+ yliopistot ja tiedekorkeakoulut. Yksilön on mahdollista hakea Omaehtoisen koulutuksen taloudellista tukea koulutusmenoihin.

Toteutumisaikataulu

Oppilaitosten seuraavasta hausta. Jatkuvana.

Vastuut

Varhaiskasvatuksen palvelualueella on tietoa pätevyitysmahdollisuuksista ja tietoa annetaan aktiivisesti henkilöstölle. Työntekijän pitää hakea ja päästä oppilaitoksen opiskelijaksi. HR varmistaa mahdollisuuden omaehtoisen koulutuksen tukeen tai palkalliseen työlomaan.

Toimenpide 6.2d. Lähihoitajasta tai lastenhoitajasta

varhaiskasvatuksen sosionomiksi pätevytyminen

Aloitukset ammattikorkeakoulujen polkuopintojen kautta. Kun 60 op on suoritettu, voi erityisvalinnan kautta hakeutua tutkinto-opiskelijaksi, jolloin opinnot alkavat 2. vuoden opinnoista.

Toteutumisaikataulu

Oppilaitosten seuraavasta hausta. Seuraava ilmoittautuminen Laurean polku- opintoihin on 22.-24.7.2022. Ilmoittautuneille tulee kutsu Orientaatio avoimien AMK:n polkuopintoihin-verkkokurssille 25.7.2022 klo 16.00 mennessä. Orientaatio avoimen AMK:n polkuopintoihin-verkkokurssin suorittaminen 1.8.2022 mennessä. Päätös polkuopintopaikasta viimeistään 8.8.2022, Polkuopintojen vastaanotto viimeistään 10.8.2022.

Työnantaja maksaa opintojen hinnan 400 euroa / 60 op / henkilö. Lisäksi Orientaatio avoimien AMK:n polkuopintoihin-verkkokurssille osallistuneet saavat käyttää päiväkodinjohtajan kanssa sopien 2 työpäivää kyseisen kurssin suorittamiseen. Mikäli henkilö on kyseisten orientaatio-opintojen aikana vuosilomalla, saa hän siirtää 2 vuosilomapäivää myöhemmin pidettäväksi.

Vastuut

Päävastuu tiedon jakamisesta on päiväkodinjohtajalla, joka tuntee yksittäisen työntekijän aikaisemmat pätevydet, ja jonka kanssa käydyissä tulos- ja kehityskeskusteluissa säännöllisesti pohditaan työntekijän henkilökohtaisia kehityspyrkimyksiä. Työntekijän pitää hakea ja päästä oppilaitoksen opiskelijaksi. HR varmistaa mahdollisuuden omaehtoisen koulutuksen tukeen tai palkalliseen työlomaan.

Toimenpide 6.3.: Seure-yhteistyön aktiivinen jatkaminen

Varhaiskasvatus jatkaa vakituisen varahenkilöpoolin aktiivista kehittämistä yhteistyössä Seuren kanssa. Seure tarjoaa myös rekrytointipalveluja, jotka ovat kaikista relevanteimpia varhaiskasvatuksen sosionomin ja lastenhoitajan nimikkeissä. Kysymyksessä voisi olla niin kutsuttu jatkuva haku ko. nimikkeiden osalta.

Toteutumisaikataulu

Varhaiskasvatuksen ja Seuren sopiman vuosikellon mukaisesti.

Vastuut

Varhaiskasvatuksen palvelualueella.

Toimenpide 6.74: Keskitetty työvuorosuunnittelu

Varhaiskasvatus kokeilee keskitettyä työvuorosuunnittelua kaupungin työvuorosuunnittelujärjestelmän kautta.

Toteutumisaikataulu

2023

Vastuut

Varhaiskasvatus

Toimenpide 6.5: Sijaisringin perustaminen

Lastenhoitajien vakituisen sijaisringin (20 henkeä) luominen.

Toteutumisaikataulu

2023

Vastuu

Varhaiskasvatus

TOIMENPIDE 7: OPPILAITOSYHTEISTYÖ JA VIIMEISEN HARJOITTELUN SUORITTAMINEN PALKALLISENA

Erityisesti työvoimapula-aloilla tulisi tulevat osaajat sitouttaa kaupungille jo opiskeluvaiheessa. Tässä avainasemassa on lähiesihenkilön rooli ja työyhteisön suhtautuminen. Harjoittelijoille pitää antaa positiivinen kuva työpaikasta ja työyhteisöstä. Harjoittelu on suunniteltava siten, että se parhaalla mahdollisella tavalla vastaa harjoittelijan ammatti-identiteetin syntyyn ja kasvuun.

Tästä on ollut kokemuksia kaupunkiympäristön toimialan "Tekniikan huiput"-ohjelmassa, jossa diplomi-insinööriksi/insinööriksi opiskelevia otetaan pitkiin määräaikaisiin projekteihin työaikojen joustaessa opintojen mukaan. Jokaiselle harjoittelijalle tulee nimetä oma mentori ja rakentaa harjoitteluohjelmalle tuki.

Varhaiskasvatuksen opettajaksi ja sosionomeiksi opiskelevien opintoihin liittyy päiväkotiharjoittelua opintojen eri vaiheissa. Vantaan kaupungilla on olemassa nimetyt päiväkodit, jotka toimivat nk. harjoittelupäiväkoteina. Onnistunut harjoittelu edellyttää, että päiväkodeissa pystytään varmistamaan harjoittelijaksi tulevan opiskelijan harjoittelutavoitteiden täyttyminen. Yhtä tärkeää on luoda positiivinen kuva tulevasta ammatista ja parhaimmillaan Vantaan kaupungista potentiaalisena työpaikasta valmistautumisen jälkeen. Onkin tärkeää saada harjoittelijat jo opiskeluaikana valitsemaan tulevaksi työpaikakseen Vantaan kaupungin. Konkreettinen toimi hyvien harjoittelukäytänteiden ylläpitämisen ja kehittämisen lisäksi on viimeisen ennen valmistumista suoritettavan harjoittelujakson palkallisuus. Yhteistyötä kumppani-ammattikorkeakoulujen tulisi vahvistaa, lisäksi hyödyntää oppisopimuksen mahdollisuuksia entistä laajemmin.

Toimenpide 7a: Tekniikan huiput harjoitteluohjelma

Elvytetään Jatketään kaupunkiympäristön "Tekniikan huiput – harjoitteluohjelmaa" ja kehitetään ohjelmaa edelleen siten, että jokaiselle harjoittelijalle nimetään oma mentori.

Toteutumisaikataulu

Mallin luonti syksy 2022 ja toteutus 2023 alkaen

Vastuut

HR ja palvelualueet

Toimenpide 7 b: Varhaiskasvatuksen harjoittelut

Kehitetään malli varhaiskasvatuksen opettajaksi ja varhaiskasvatuksen sosionomeiksi opiskelevien viimeisen harjoittelun palkallisuudesta. Valmistumisen jälkeen tarjotaan lähtökohtaisesti vakituinen työpaikka varhaiskasvatuksen opettajana tai varhaiskasvatuksen sosionomina.

Toteutumisaikataulu

Vuoden 2022 aikana varhaiskasvatuksen ja keskitetyn HR:n yhteistyönä. Malli otetaan käyttöön vuoden 2023 alusta.

Vastuut

Varhaiskasvatus ja HR.

Toteutusaikataulu

a) 2022 suunnittelu ja toteutus 2023–2024

b) Jatkuvana 2023–2024

TOIMENPIDE 8: NOPEAN REKRYTOINTIPROSESSIN LAAJENTAMINEN

Vantaalla keskitetty rekrytointi on ollut toimialojen ja esihenkilöiden tukena ratkomassa saatavuushaasteita ja miettimässä niiden selättämiseksi uusia keinoja. Kokeiluissa on huomattu, että nopeus ja joustavuus ovat valttia osajien rekrytoinnissa. Tämän vuoksi Vantaalla on pilotoitu rekrytoinnissa uudenlaista hakijälähtöistä toimintamallia. Pilotissa tehtiin yhdistettyjä hakuilmoituksia terveydenhoitajien ja sairaanhoitajien sekä lääkäreiden paikkoihin. Ideana oli, että hakijan ei tarvitse hakea useampaa yksittäistä kiinnostavaa paikkaa, vaan hän voi jättää yhden hakemuksen ja sen jälkeen voidaan alkaa käydä keskustelua, millaista erityisosaamista hakijalta löytyy sekä missä toimipisteessä ja millaisella sopimuksella henkilö haluaisi mieluiten työskennellä.

Hakijoilta on tullut hyvää palautetta siitä, että heidän toiveitaan kuullaan. Hakijoiden osaamista ja toiveita kartoittamalla voidaan mahdollisesti helpottaa myös tulevia rekrytointeja. Lisäksi esihenkilön aikaa vapautuu enemmän päivittäiseen lähijohtamiseen, kun rekrytointi on organisoitu keskitetysti. Myös hakijoiden nopeaan yhteydenottoon on kiinnitetty erityistä huomiota haastavassa tilanteessa. Kun uusi hakemus saapuu, ottaa rekrytointitiimi sen lähettäjään heti yhteyttä, tekee esihaastattelun puhelimitse ja aloittaa keskustelun hakijan toiveista työpaikan suhteen.

Toimenpide 8a: Varhaiskasvatuksen rekrytoinnit

Varhaiskasvatuksen palvelualueella keskitetään rekrytointia nykyisestä täysin hajautetusta mallista.

Toteutumisaikataulu

Malli luodaan ja sitä kokeillaan maaliskuuhun 2023 mennessä, jotta se on käytössä kevään 2023 huhtikuusta alkaen.

Vastuut

Varhaiskasvatus päättää siitä, millaista keskitettyä rekrytointimallia kokeillaan. Kaupungin keskitetty rekrytointi auttaa ja ottaa sellaisen roolin, jota varhaiskasvatus toivoo.

Toimenpide 8b: Kaupunkiympäristön toimialan rekrytoinnit

Kaupunkiympäristön pula-alojen asiantuntijatehtäviin sekä työjohtotehtäviin kokeillaan hauittain räätälöityjä hakukansia.

Varhaiskasvatuksen palvelualueella ja kaupunkiympäristön toimialalla saatavuuden kannalta haastavissa asiantuntijatehtävissä keskitetään rekrytointia nykyisestä täysin hajautetusta mallista.

Toteutumisaikataulu

Malli luodaan ja sitä kokeillaan viimeistään syyskuun 2022 alkaen.

Vastuut

Varhaiskasvatus ja HR / keskitetty rekrytointi

Kaupunkiympäristön toimiala ja keskitetty rekrytointi

TOIMENPIDE 9 ELÄKELÄISET LISÄRESURSSINA

Tänä päivänä eläkkeelle jäädään hyväkuntoisina ja virkeinä. Vantaalla keskimääräinen eläköitymisikä oli vuonna 2021 63,4 vuotta. Eläkkeelle lähtijöillä on osaamista ja kokemusta, joka on työyhteisöille arvokasta. Työhyvinvointilaitoksen (THL) tekemän tutkimuksen mukaan työntekijöiden hyvinvointi paranee eläkkeelle siirtymisen myötä. Siten heillä olisi kiinnostusta jatkaa työelämässä omaehtoisesti esim. keikkatöiden tai lyhyiden sijaisuuksien merkeissä. Myös verotuksen muutokset osaltaan tukevat eläkkeellä myös työntekoa. Lähtökeskustelussa työnantajan on hyvä ottaa esille tämä mahdollisuus eläkkeelle siirtyvän kanssa.

Toimenpide

Lähtöpalautekyselyn yhteydessä kysytään eläkkeelle lähtijän kiinnostus toimia keikkatöissä tai lyhytaikaisena sijaisena.

Aikataulu

HR uudistaa syksyllä 2022 lähtöpalautekyselyn ja viestii uudesta mallista. Sen jälkeen jatkuva toiminta.

Vastuu

Lähiesihenkilöt

TOIMENPIDE 10: PALKAT, PALKITSEMINEN JA HENKILÖSTÖEDUT

Työvoiman saatavuuden takia Vantaan tulee käynnistää palkkauksen kehittämisen ohjelma vuosille 2023–2024. Taso tulee valtakunnallisten kunta-alan tes/ves:ien mukaisesti. Kunta-alan sopimuksissa palkankorotuksiin käytetään sopimuskaudella 1.5.2022-30.4.2025 8,79 prosenttia (korkoa korolle).

Korotukset sisältävät yleiskorotusten ja keskitetysti sovittavien erien lisäksi seuraavat paikallisesti jaettavat erät sopimusaloittain (OVTES, KVTES, TS ja TTES): 1.6.2023 paikallinen järjestelyerä 0,4 % ja paikallinen kehittämisestä 1,2 %. 1.6.2024 paikallinen järjestelyerä 0,4 % ja paikallinen kehittämisestä 0,6 %. Lisäksi on sopimuskauden ylittävän palkkaohjelman mukaisesti sovittu vuosille 2026-2028 varattu erä, joiden kohdentamisesta neuvotellaan myöhemmin. Erien suuruudet ovat erikseen neuvoteltavista 0,8 % eristä nk. kehittämisrahasta.

Kaikissa tulevilla kunnallisissa virka- ja työehtosopimuksissa on yhtenä palkkauselementtinä harkinnanvarainen henkilökohtainen lisä. Henkilökohtainen lisä on osa kannustavaa palkkausta, jonka tarkoituksena on ohjata työntekijöitä tavoitteiden mukaiseen toimintaan. Henkilökohtaista lisää käytetään pitemmän aikavälin erinomaisista työtuloksista palkitsemiseen, joten lisän käyttö parantaa toiminnan tuloksellisuutta ja tukee johtamista. Tuloksellisuudella tarkoitetaan henkilökohtaisten, ennalta asetettujen tavoitteiden toistuvaa saavuttamista.

Toimenpide 10a: palkitseminen

Kehitetään henkilöstön rahallista palkitsemista. Lisäksi palkitsemista laajennetaan myöntämällä etuuksia, jotka lähtökohtaisesti koskevat koko henkilöstöä. Uutena etuna kulttuuri- ja liikunta- tai virkistysetu 200 euroa per työntekijä työmatkaedun rinnalle. Etuun varataan vuoden 2023 talousarvioon 1,4 milj euroa.

Toimenpide 10b: palkkausjärjestelmän kehittäminen

Palkkauksen kehittämisen suuntaviivat luodaan.

Aikataulu

Toimenpide A: valmistelu syyskuu 2022 ja voimaan vuodesta 2023 alkaen toistaiseksi
Toimenpide B: hr ja toimialat

Vastuu

Hr ja neuvottelut paikallisten pääluottamusmiesten kanssa

TOIMENPIDE 11 TYÖNANTAJAMIELIKUVAN JA REKRYTOINTIMARKKINOINNIN KEHITTÄMINEN

Vantaalla on tehty aktiivisesti kehittämistyötä työnantajamarkkinoinnin eteen kaupunki- ja ammattiryhmätasolla. HR:n keskitetty rekrytointitiimi ja työnantajamarkkinoinnin viestintäsuunnittelija ovat olleet toimialojen tukena ratkomassa saatavuusongelmia ja miettimässä niihin viestinnällisiä keinoja. Parin viime vuoden ajan on panostettu erityisesti monipuoliseen osaajiemme ja vetovoimatekijöidemme esiin tuomiseen esimerkiksi Töissä Vantaalla -sivustolla.

Tavoitteena on edelleen tehostaa rekrytointiviestintää ja -markkinointia, lisätä positiivista näkyvyyttä, selventää prosesseja, lisätä tiedonkulkua sekä rakentaa suunnitelmallisesti positiivista työnantajamielikuvaa. Kehitämme jatkuvasti Vantaa työnantajana -sisältöjä nettisivuillamme, julkaisemme työntekijöidemme uratarinoita, osallistumme erilaisiin rekrytointitapahtumiin, kehitämme hakijaviestintää sekä teemme tiivistä yhteistyötä oppilaitosten kanssa. Erilaisia töitä ytimekkäästi esittelevät rekrytointivideot ovat olleet myös kaivattuja, ja niiden hyödyntämistä rekrytointimarkkinoinnissa parannetaan.

Lisäksi kannattaa jatkaa rekrytointien tueksi maksettuja lisänäkyvyyskampanjoita sosiaaliseen mediaan. Tämän hetken kumppaneidemme Duunitorin, Oikotien ja Rekrytointi.comin myötä olemme saaneet entistä enemmän osaamista kampanjoiden suunnitteluun, sisällöntuotantoon ja eri kanavien hyödyntämiseen. Muutoinkin näkyvyyteen somessa panostetaan vahvasti. Somessa nostetaan esille paitsi avoimia työpaikkoja myös työntekijöidemme tarinoita ja muita Vantaata työnantajana esitteleviä sisältöjä. Vantaan rekrytointitiimi on rekrytoivien esihenkilöiden tukena läpi rekrytointiprosessin. Tukea on tarjolla muun muassa työpaikkailmoituksen, rekrymarkkinoinnin, hakemusten karsinnan, hakijaviestinnän, haastattelun sekä valinnan vaiheissa. Tukea annetaan erityisesti esihenkilö- ja asiantuntijarekrytoinneissa.

Vantaalla rekrytoiville esihenkilöille on koottu kattavasti tukimateriaalia oman työn tueksi. Ideana on, että pienillä teoilla jokainen rekrytoiva henkilö voi edistää avoimien työpaikkojemme näkyvyyttä sekä positiivisen työnantajamielikuvan rakentumista. Rekrytiimi ja viestintä ovat jo parin vuoden ajan järjestäneet Onnistunut rekrytointi - koulutuksia, joissa käydään esihenkilöiden kanssa läpi rekrytointijärjestelmän toiminnallisuuksia, hyvän työpaikkailmoituksen mallia, hakijakokemuksen rakentamista sekä somen hyödyntämistä rekrytoinneissa. Lisäksi esihenkilöille on tarjolla rekrytointiin ja

palvelussuhteeseen liittyviä eri kestoisia ja sisältöisiä koulutuksia ja tietoiskuja esimerkiksi rekrytinnista ja palvelussuhdeasioista. Kaikkea tätä kannattaa jatkaa.

Toimenpiteet

Viestintäsuunnitelman työstäminen, johon kirjataan vuosittaiset viestinnälliset tavoitteet ja toimenpiteet työnantajamielikuvan ja rekrytointiviestinnän onnistumiselle. Tulosten seuraaminen ja raportointi. Markkinointimateriaalien tuottaminen. Koulutusmateriaalien tuottaminen esihenkilöille.

Aikataulu

Jatkuvaa kehitystyötä

Vastuu

Työnantajakuvamarkkinoinnin viestintäsuunnittelija ja palvelualuejohto sekä lähiesihenkilöt

VD/7620/10.00.00.00/2022

TeA/AK/TH/ER/AVP/MT

Vantaan maa- ja asuntopoliittiset linjaukset hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa vuonna 2018. Linjausten tavoitteena on antaa kaupungille tuki maankäytön ja tonttimarkkinoiden hallintaan, varmistaa riittävän ja monipuolisen asuntotuotannon edellytykset sekä luoda mahdollisuuksia elinkeinoelämän tarpeisiin. Vuosille 2022–2025 laaditun valtuustososimuksen talous- ja strategiaohjelmaan kirjattiin, että maa- ja asuntopoliittiset linjaukset päivitetään osana uuden valtuuston strategiaa. Päivitystyössä on keskitytty maa- ja asuntopoliittisissa linjauksissa asetettujen toimenpiteiden muutoksiin ja lisäksi sekä niihin liittyvien selostustekstien muutoksiin. Mukana on myös uusia toimenpiteitä.

Aihiot maa- ja asuntopoliittisissa linjauksissa asetettujen toimenpiteiden muutoksiin on saatu kevään 2022 aikana luottamushenkilöiden osallistamisesta kaupunkiympäristö- sekä kaupunkitalautakuntien iltakoulussa (7.4.), kaupunginhallituksen iltakoulussa (9.5.), valtuustoseminaarissa (13.5.) ja valtuustoryhmille toteutetusta kyselystä (16.5.). Osa muutosehdotuksista on noussut myös virkamiesten valmistelusta. Lisäksi päivitystyön yhteydessä toteutettiin rakennuttajille kysely, jonka kautta saatiin mielipiteitä kaupungin toimintatapojen sekä nykyisten maa- ja asuntopoliittisten linjausten toimivuudesta rakennuttajakumppanien näkökulmasta. Tasapuolisuuden tärkeys maankäytön prosesseissa ja kaupungin toiminnan läpinäkyvyys kautta linjan korostuivat kyselyn vastauksista. Lisäksi toteutettiin kaupungin sisäinen kysely palveluverkon suunnittelijoille liittyen palveluverkon tuleviin tonttitarpeisiin.

Nyt esitettävässä maa- ja asuntopoliittisten linjausten päivityksessä on täsmennetty teemoihin liittyviä toimenpiteitä ja kirjattu valtuustoryhmien ehdotuksina tulleita uusia toimenpide-ehdotuksia. Maa- ja asuntopoliittiset linjaukset ovat tarkoitettu toistaiseksi voimassa olevaksi asiakirjaksi ja tästä syystä toimenpiteiden kirjaaminen mahdollisimman aikaa kestäviksi on tärkeää. Tärkeimpinä teemoina valtuustoryhmille tehdystä kyselystä ja muusta osallistamisesta nousivat esiin asuntokannan monipuolisuuden varmistaminen, luonnon monimuotoisuuden turvaaminen sekä yksityisen maan kaavoitukseen liittyvät kysymykset.

Asuntokannan monipuolisuuden varmistamisella tarkoitetaan niin asuntojen hallintamuotojen, huoneistotyyppien ja –kokojen sekä talotyyppien kokonaisuutta. Vantaan tahtotilana on lisätä pientaloasumisen määrää ja mahdollisuuksia kaupungissa. Pientaloasumisen kaavoja on otettu vahvemmin mukaan kaavoitusohjelmaan ja kaavoitusresurssia lisätty. Myös maa- ja asuntopoliittisiin linjauksiin esitetään lisättävän toimenpide pientaloasumisen mahdollisuuksien varmistamisesta.

Valtuustoryhmille tehdyssä kyselyssä nousivat myös esiin toiveet VAV:n roolin täsmentämisestä ja valtion tukeman asuntotuotannon tavoitteiden saavuttamisessa jatkossa. Valtion tukeman asuntotuotannon tuotantotavoitteet määritellään osana valtion ja seudun kuntien maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimusta. Tästä syystä maa- ja asuntopoliittisten linjausten päivityksen yhteydessä ei ole tehty näihin liittyen tarkennuksia. Voimassa olevien linjausten mukaisesti ”mahdollistamme Vantaalle MAL-sopimuksen tai kaupungin erikseen päättämän asuntotuotantotavoitteen toteutumisen vuosittain” ja ”varmistamme, että VAV-konserni pystyy tuottamaan 2/3 vuosittaisesta kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen tuotantotavoitteesta”.

Maa- ja asuntopoliittisten linjausten päivityksen yhteydessä on nostettu esiin huoli perheasuntojen vähäisestä määrästä uudessa asuntotuotannossa sekä kolmioiden ja sitä suurempien asuntojen pienet huoneistopinta-alat. Poliittiseen päätöksentekoon on toivottu periaatepäätöstä asuntojen huoneistotyyppien ja asuntojen keskipinta-alan sääntelystä. Aiheesta on valmisteltu erillinen päätösesitys, joka tuodaan kaupunkitila- ja kaupunkiympäristölautakuntien sekä kaupunginhallituksen päätöksentekoon syksyllä 2022. Maa- ja asuntopoliittisten linjausten päivityksessä asiaa koskevat toimenpiteet on muotoiltu niin, että huoneistotyyppien ja asuntojen keskipinta-alan sääntely on mahdollista maankäyttösopimuksissa ja tarvittaessa asemakaavoissa. Huoneistotyyppijakauman ohjausta koskeva päätös on kaupunginvaltuuston päätettäväksi menevän maa- ja asuntopoliittisten linjausten soveltamista ja toimeenpanoa, joten päätösehdotus huoneistotyyppien ja keskipinta-alan sääntelystä tuodaan hyväksyttäväksi kaupunginhallitukseen sen jälkeen, kun kaupunginvaltuusto on hyväksynyt maa- ja asuntopoliittisten linjausten päivityksen.

Osallistamistyön yhteydessä nousi esiin kysymyksiä kaupungin omistaman maan kaavoittamisen ensisijaisuudesta erityisesti kaavoittamattomalla maalla. Asemakaavoitetuilla, kaupungin kannalta keskeisillä alueilla kaupunki kaavoittaa merkittävässä määrin myös yksityisten maanomistajien maita. Maa- ja asuntopoliittisten linjausten päivitystyössä toimenpidettä on päivitetty niin, että kaupunki kaavoittaa omien maiden lisäksi kaupungin strategisia ja taloudellisia tavoitteita edistäviä alueita. Kaupungin edun mukaista on, että kaavatyöt ohjataan kaavataloudellisesti järkeville alueille huomioiden muun muassa kaupunkirakenteen kestävyys, infrastruktuurin rakentamiskustannukset, palveluverkon investoinnit ja kaupungin maanmyynti- sekä vuokratulojen varmistaminen pitkäjänteisesti.

Valtuustoryhmille tehdyn kyselyn vastauksissa nousi esille myös halu turvata monimuotoisia luontoalueita sekä ekologisuutta asuinalueilla. Asiaan on kiinnitetty huomioita myös resurssiviisauden tiekartan päivitystyön yhteydessä helmikuussa 2022, jolloin valtuustoryhmät sitoutuivat laatimaan pitkän aikavälin strategian mittareineen lähiluonnon ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi. Päivitystyön yhteydessä resurssiviisauden tiekarttaan lisättiin uusina kaistoina luonnon monimuotoisuutta sekä hiilinieluja koskevat kaistat. Luonnon monimuotoisuuteen ja ekologisuuteen liittyviä toimenpiteitä on lisätty ja terävöitetty myös maa- ja asuntopoliittisten linjausten päivityksessä, jotta ne edistäisivät nykyistä paremmin kaupungin kunnianhimoisia resurssiviisaustavoitteita.

Ainoaksi kokonaan poistettavaksi toimenpiteeksi esitetään maa- ja asuntopoliittisten linjausten päivityksessä Marja-Vantaan ja keskustan kehittämisrahastoa koskevaa toimenpidettä. Vantaan kaupunginvaltuusto on lakkauttanut Marja-Vantaan ja keskustojen kehittämisrahaston 31.12.2021.

Päivitystyön tuloksena hyväksytyt muutokset tullaan päivittämään syksyllä 2022 Vantaan maa- ja asuntopoliittiset linjaukset -dokumenttiin. Liitteessä 1 on esitetty maa- ja asuntopoliittisten linjausten toimenpiteiden muutokset ja niihin liittyvät selostustekstit. Näiden muutosten lisäksi on tarkoituksenmukaista päivittää teknisesti linjausten selostustekstejä, jossa on paljon toimintaympäristön kuvausta, tilastotietoa tai viittauksia vanhentuneisiin asiakirjoihin tai sopimuksiin. Selostusteksti päivitetään teknisesti syksyn 2022 aikana. Päivitetyt maa- ja asuntopoliittiset linjaukset tuodaan kaupunginvaltuustolle tiedoksi.

Voimassa olevat Vantaan kaupungin maa- ja asuntopoliittiset linjaukset ovat julkisesti saatavilla kaupungin verkkosivuilla: <https://www.vantaa.fi/sites/default/files/document/Vantaan-maa-ja-asuntopoliittiset-linjaukset.pdf>

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että

- hyväksytään liitteen 1 mukaiset päivitykset maa- ja asuntopoliittisten linjausten toimenpiteisiin ja selostusteksteihin, ja
- oikeutetaan kaupunkiympäristön toimiala tekemään maa- ja asuntopoliittisten linjausten selostusteksteihin merkitykseltään vähäisiä korjauksia ja tarkistuksia.

Käsittely:

Puheenjohtaja Kimmo Kiljunen esitti asian jättämistä pöydälle. Esitys hyväksyttiin yksimielisesti.

Päätös:

Päätettiin yksimielisesti jättää asia pöydälle kaupunkitalautakunnan seuraavaan kokoukseen.

Kaupunkitalautakunta 24.8.2022 § 6

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että

- hyväksytään liitteen 1 mukaiset päivitykset maa- ja asuntopoliittisten linjausten toimenpiteisiin ja selostusteksteihin, ja
- oikeutetaan kaupunkiympäristön toimiala tekemään maa- ja asuntopoliittisten linjausten selostusteksteihin merkitykseltään vähäisiä korjauksia ja tarkistuksia.

Käsittely:

Merkittiin, että **apulaiskaupunginjohtaja** muutti esitystään seuraavilla tavoilla:

Maa- ja asuntopoliittisten linjausten selostustekstin sivuilla 28-29 olevan luvun "Kaavoitus ohjaa maankäyttöä" loppuun lisätään seuraava uusi lause: "*Lautakunnalle tuodaan tiedoksi myös kaikki kaavoitusaloitteet, jotka eivät ole työohjelmassa*".

Tavoitetilan 2.2. toimenpiteen "Kehitämme asemakaavamuutoksen hakuprosessia ja sen läpinäkyvyyttä" uusi selostusteksti muutetaan kuulumaan seuraavasti (muutos *kursiivilla*): "Asemakaavoitusyksikkö kehittää asiakaspalvelua asemakaavamuutoksen hakuprosessia niin, että tuloksena on selkeä ja avoin toimintatapa. *Vantaa ottaa käyttöön selkeän prosessin kaavoituksen aloittamiseksi (kaavoitusaloite) sekä luo ohjeistuksen täydennysrakentamiseen.* Asemakaavaprosessia kehitetään esimerkiksi kokemus- ja palvelumuotoilun keinoin yhteistyössä korkeakoulujen kanssa. *Lisäksi kumppanuuskaavoitusta kehitetään yhteistyössä sidosryhmien kanssa.*"

Tavoitetilaan 2.4. lisätään seuraava uusi toimenpide: "*Vantaa valmistelee palvelulupaukset rakennuslupiin, kaavoitusprosesseihin ja työpaikkatonttien tiedusteluun. Lautakunnalle raportoidaan vuosittain työpaikkatonttien tarjontatilanne ja tehdyt sopimukset. Kaupungin tulee edistää työpaikkatonttien ja toimitilojen tarjontaa myös pk-yrityksille.*"

Tavoitetilaan 2.5. lisätään seuraava uusi toimenpide: "*Kaupungin määrittelemillä segregatiouhan alaisilla alueilla pilotoidaan uusia täydennysrakentamisen malleja*".

Tavoitetilan 3.1. toimenpide "Luovutamme pientalotontit joko tarjouskilpailulla, jatkuvalla haulla, arvonnalla tai pisteytyksellä" muutetaan kuulumaan seuraavasti (muutokset *kursiivilla*): "Luovutamme

pientalotontit *ensisijaisesti tarjouskilpailulla tai jatkuvalla haulla ja toissijaisesti pisteytyksellä tai arvonnalla.*"

Kaupunkitalautakunnan jäsen Katja Siniketo-Pietilä teki seuraavan muutosesityksen puheenjohtaja Otso Kivimäen kannattamana:

Tavoitetilan 2.2. toimenpide "Kaavoitamme ensisijaisesti kaupungin strategisia ja taloudellisia tavoitteita edistäviä alueita, asemakaavoitettuja täydennysrakentamisalueita sekä kaupungin omistamaa maata" muutetaan kuulumaan seuraavasti: *"Kaavoitamme ensisijaisesti kaupungin strategisia ja taloudellisia tavoitteita edistäviä alueita sekä asemakaavoitettuja täydennysrakentamisalueita"*. Maa- ja asuntopoliittisten linjausten selostustekstin sivuilta 28–29 poistetaan kaupungin omistaman maan kaavoittamisen ensisijaisuutta koskevat kohdat.

Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat apulaiskaupunginjohtajan pohjaesitystä, äänestävät jaa ja he, jotka kannattavat kaupunkitalautakunnan jäsen Katja Siniketo-Pietilän muutosesitystä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 7 jaa-ääntä (Hummastenniemi, Hynninen, Kiljunen, Oja, Pajunen, Toivonen, Viilo) ja 8 ei-ääntä (Kivimäki, Liutu, Mattila, Mäkipernaa, Penttilä, Puha, Siniketo-Pietilä, Vähäkangas). Puheenjohtaja totesi muutosesityksen tulleen hyväksytyksi.

Kaupunkitalautakunnan jäsen Heidi Hummastenniemi teki seuraavan muutosesityksen:

Tavoitetilan 2.2. toimenpide "Turvaamme mahdollisuuksien mukaan monimuotoisesti arvokkaat luontoalueet kaavoituksessa ja tarvittaessa maanhankinnassa" muutetaan kuulumaan seuraavasti: *"Turvaamme monimuotoisesti arvokkaat luontoalueet kaavoituksessa ja tarvittaessa maanhankinnassa"*.

Muutosesitys hyväksyttiin yksimielisesti.

Kaupunkitalautakunnan jäsen Katja Siniketo-Pietilä teki seuraavan muutosesityksen:

Tavoitetilaan 2.3. lisätään seuraava uusi toimenpide: *"Edistämme uuden "Kartanonkoski 2.0:n" suunnittelua ja toteutumista"*. Maa- ja asuntopoliittisten linjausten selostustekstiin lisätään seuraava uusi kappale: *"Kartanonkoski 2.0 -ajatuksen tarkoituksena on luoda uusia omaileimaisia asuinalueita, joissa yhdistetään tiivistä kerrostaloasumista, kaupunkipientaloja sekä erillistaloja erilaisissa elämäntilanteissa olevien asukkaiden tarpeisiin, viihtyisyyteen ja luontoon panostaen"*.

Muutosesitys hyväksyttiin yksimielisesti.

Kaupunkitalautakunnan jäsen Mikko Viilo teki seuraavan muutosesityksen kaupunkitalautakunnan jäsen Heidi Hummastenniemen kannattamana:

Tavoitetilan 3.1. toimenpide "Luovutamme pientalotontit ensisijaisesti joko tarjouskilpailulla tai jatkuvalla haulla ja toissijaisesti pisteytyksellä tai arvonnalla" muutetaan kuulumaan seuraavasti: *"Luovutamme pientalotontit joko tarjouskilpailulla, jatkuvalla haulla, arvonnalla tai pisteytyksellä"*.

Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat apulaiskaupunginjohtajan pohjaesitystä, äänestävät jaa ja he, jotka kannattavat kaupunkitilalautakunnan jäsen Mikko Viilon muutosesitystä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 9 jaa-ääntä (Kiljunen, Kivimäki, Liutu, Mattila, Mäkipernaa, Penttilä, Puha, Siniketo-Pietilä, Vähäkangas) ja 6 ei-ääntä (Hummastenniemi, Hynninen, Oja, Pajunen, Toivonen, Viilo). Puheenjohtaja totesi muutosesityksen tulleen hylätyksi.

Päätös:

Hyväksyttiin muutettu esitys.

Kaupunkiympäristölautakunta on 23.8.2022 § 4 käsitellyt huoneistotyyppijakauman sekä kolmioiden ja sitä suurempien asuntojen keskipinta-alan sääntelyn periaatteita. Kaupunkitilalautakunta on osaltaan käsitellyt asian 24.8.2022 § 7. Kaupunkiympäristölautakunta ja kaupunkitilalautakunta ovat päätyneet asiassa toisistaan poikkeaviin ratkaisuihin. Lautakuntien päätöspöytäkirjat ovat saatavilla osoitteessa: <https://paatokset.vantaa.fi>.

Koska huoneistotyyppijakauman sekä kolmioiden ja sitä suurempien asuntojen keskipinta-alan sääntelyn periaatteet ovat maa- ja asuntopoliittisten linjausten soveltamista ja täytäntöönpanoa, tuodaan huoneistotyyppijakauman sekä kolmioiden ja sitä suurempien asuntojen keskipinta-alan sääntelyn periaatteet kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi vasta sen jälkeen, kun kaupunginvaltuusto on hyväksynyt maa- ja asuntopoliittisten linjausten päivityksen.

Kaupunginhallitus 5.9.2022 § 15

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle, että

- a) hyväksytään liitteen 1 mukaiset päivitykset maa- ja asuntopoliittisten linjausten toimenpiteisiin ja selostusteksteihin, ja
- b) oikeutetaan kaupunkiympäristön toimiala tekemään maa- ja asuntopoliittisten linjausten selostusteksteihin merkitykseltään vähäisiä korjauksia ja tarkistuksia.

Päätös:

Päätettiin jättää asia pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Kaupunginhallitus 19.9.2022 § 15

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle, että

- a) hyväksytään liitteen 1 mukaiset päivitykset maa- ja asuntopoliittisten linjausten toimenpiteisiin ja selostusteksteihin, ja
- b) oikeutetaan kaupunkiympäristön toimiala tekemään maa- ja asuntopoliittisten linjausten selostusteksteihin merkitykseltään vähäisiä korjauksia ja tarkistuksia.

Käsittely:

Merkittiin, että **apulaiskaupunginjohtaja täydensi** esitystään seuraavalla tavalla:

Liite 1, sivu 3:

*"Tästä johtuen markkinassa tulee olla tarjolla myös yhtiömuotoista pientalotarjontaa, kuten rivi-, pari- ja erillistalotuotantoa. Vantaalla lisätään pientaloasumisen kaavoitusta. **Pientalojen tarjonnan kehityksestä ja strategian pientalotavoitteen toteutumisesta raportoidaan valtuustolle vuosittain.**"*

Kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja Säde Tahvanainen teki seuraavan palautusesityksen kaupunginhallituksen jäsenten Ulla Kaukola, Ville Karinen ja Vaula Norrena kannattamana:

"Esitämme, että maa- ja asuntopoliittinen ohjelma palautetaan valmisteluun. Huoneistotyyppijakauman ohjauksen ja keski-pinta-alan sääntelyn periaatteista valmistellaan maapoliittiseen ohjelmaan erilliset päätökset valtuuston hyväksyttäväksi."

Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat apulaiskaupunginjohtajan pohjaesityksen käsittelyn jatkamista, äänestävät jaa ja he, jotka kannattavat Säde Tahvanaisen palautusesitystä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 8 jaa-ääntä (Kasonen, Lundell, Luukkala, Multala, Orpana, Rokkanen, Saimen, Virkamäki) ja 7 ei-ääntä (Abdi, Karinen, Kaukola, Norrena, Tahvanainen, Tammi, Valtanen). Puheenjohtaja totesi palautusesityksen tulleen hylätyksi.

Kaupunginhallituksen jäsen Pirjo Luukkala teki seuraavat muutosesitykset kaupunginhallituksen jäsen Sakari Rokkasen kannattamana:

Liite 1, sivu 3:

*"Koronapandemian myötä perheasuntojen kysyntä on myös kasvanut ja etenkin asuntojen uudistuotannosta on vaikea löytää isompia perheasuntoja. Vantaalla tämä ilmiö saattaa näkyä perhekuntien siirtyessä etsimään isompaa ja edullisempaa asuntoa pääkaupunkiseudun kehyskunnista. **Tästäkin syystä on erityisen tärkeää lisätä perheille sopivien pientalojen tarjontaa Vantaalla.** Vantaalla tulee jatkossa kiinnittää huomiota siihen, että kaupunginosista ja asuinalueilta löytyy myös eri kokoisia ja erilaisiin elämänvaiheisiin sopivia asuntoja monipuolisesti eri talotyypeissä."*

Liite 1, sivu 6:

*"Varmistamme maankäyttösopimuksissa sekä tarvittaessa asemakaavoissa huoneistotyyppijakauman sekä **riittävän suurempien kolmioiden tai sitä suurempien asuntojen tarjonnan kolmioiden tai sitä suurempien asuntojen riittävän keskipinta-alan.**"*

Liite 1, sivu 7:

*"Monipuolisen ja laadukkaan asuntotuotannon turvaamiseksi asuntokohteiden huoneistotyyppijakaumaa ja **suurempien perheasuntojen riittävää tarjontaa keskipinta-alaa** säädellään maankäyttösopimuksissa sekä tarvittaessa asemakaavoissa."*

"Huoneistotyyppijakauman ohjauksen ja *suurempien perheasuntojen tarjonnan varmistavan keskipinta-alan* sääntelyn periaatteista valmistellaan päätöksentekoon erilliset päätökset. Sääntelyn ulkopuolelle jätetään erityisryhmien kohteet, kuten esimerkiksi opiskelija-asunnot tai hoiva-asumisen kohteet, sekä kaupungin hyväksymät, tiettyyn asumiskonseptiin perustuvat erityiskohteet. *Sääntelyn tulee myös huomioida asuntomarkkinoiden erot eri alueiden välillä sekä rakennusalan suhdannetilanteen vaihtelut.*"

"Maankäyttösopimukseen asetetaan tarvittavia sopimussakkoja varmistamaan, että kaavan toteuttajaosapuoli sitoutuu sopimuksessa säädettyyn alueen rakentamisaikatauluun, asuntojen rahoitus- ja hallintamuotoon, huoneistotyyppijakaumaan sekä *asuntojen keskipinta-alaan muuhun sääntelyyn.*"

Liite 1, sivu 8:

"Aiempi toimenpide: Luovutamme pientalotontit joko pisteytyksellä, arvonnalla, tarjouskilpailulla tai jatkuvalla haulla.

~~Ei muutoksia selostustekstiin.~~ *Uusi selostusteksti: Selvitämme pientalotonttien vuokrausvaihtoehtoon.*"

Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat apulaiskaupunginjohtajan pohjaesitystä, äänestävät jaa ja he, jotka kannattavat kaupunginhallituksen jäsen Pirjo Luokkalan muutosesityksiä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 7 jaa-ääntä (Abdi, Karinen, Kaukola, Norrena, Tahvanainen, Tammi, Valtanen) ja 8 ei-ääntä (Kasonen, Lundell, Luokkala, Multala, Orpana, Rokkanen, Saimen, Virkamäki). Puheenjohtaja totesi muutosesitysten tulleen hyväksytyksi.

Kaupunginhallituksen jäsen Ville Karinen teki seuraavan lisäesityksen kaupunginhallituksen jäsen Ulla Kaukolan kannattamana:

Liite 1, sivu 2:

"Uusi tavoite kohtaan 1.3.: Varmistamme, että myös vuokra-asumiseen löytyy monipuolisesti erilaisia asumisvaihtoehtoja."

Kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja Sade Tahvanainen teki seuraavat muutosesitykset kaupunginhallituksen jäsen Vaula Norrenan kannattamana:

Liite 1, sivu 4:

~~"Uudelleen muotoiltu toimenpide: Kaavoitamme ensisijaisesti kaupungin strategisia ja taloudellisia tavoitteita edistäviä alueita sekä asemakaavoitettuja täydennysrakentamisalueita. Kaavoitamme ensisijaisesti kaupungin strategisia ja taloudellisia tavoitteita edistäviä alueita, asemakaavoitettuja täydennysrakentamisalueita sekä kaupungin omistamaa maata."~~

Liite 1, sivu 8:

~~"Luovutamme pientalotontit ensisijaisesti joko tarjouskilpailulla tai jatkuvalla haulla ja toissijaisesti pisteytyksellä tai arvonnalla. Luovutamme pientalotontit joko tarjouskilpailulla, jatkuvalla haulla, arvonnalla tai pisteytyksellä."~~

Puheenjohtaja ehdotti, että näistä kolmesta muutosesityksestä äänestetään yhtenä kokonaisuutena. Ehdotus hyväksyttiin.

Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat apulaiskaupunginjohtajan muutettua pohjaesitystä, äänestävät jaa ja he, jotka kannattavat Ville Karisen ja Säde Tahvanaisen muutosesityksiä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 8 jaa-ääntä (Kasonen, Lundell, Luukkala, Multala, Orpana, Rokkanen, Saimen, Virkamäki) ja 7 ei-ääntä (Abdi, Karinen, Kaukola, Norrena, Tahvanainen, Tammi, Valtanen). Puheenjohtaja totesi muutosesitysten tulleen hylätyksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys muutoksin.

Merkittiin, että Säde Tahvanainen, Ulla Kaukola, Visa Tammi ja Abdi Faysal jättivät asiaan seuraavan eriävän mielipiteen:

”Huoneistotyyppijakauman ohjaus ja keski-pinta-alan sääntelyn periaatteista sopiminen ovat oleellinen osa maa- ja asuntopoliittisia linjauksia. Nykyistä menettelyä, jossa säätelystä on päätetty vahvasti virkavalmisteluna, on arvosteltu voimakkaasti erityisesti edellisen valtuustokauden aikana ja edellytetty säätelyn tuomista hyväksyttäväksi mapo -ohjelmaan.

Edellä mainituista syistä paheksomme, että säätelyn periaatteet on jätetty pois maa- ja asuntopoliittisesta ohjelmasta. Ne on tuotava valtuuston hyväksyttäväksi osana maa -ja asuntopoliittista ohjelmaa.

Ohjelman poliittisen käsittelyn yhteydessä kaupunkitilalautakunnan ja kaupunginhallituksen enemmistö ei ole kannattanut kaupungin oman maan kaavoituksen ensisijaisuutta. Tämä on vahingollista kaupunkisuunnittelun resurssien suuntaamisen ja myös Vantaan kaupungin talouden kannalta. Kaupungin maanmyyntitulot uhkaavat romahtaa, mikäli kaupunki luopuu nykyisen tasoisesta aktiivisesta maanhankinnasta, maan jatkojalostuksesta ja myynnistä.

SDP:n mielestä kaupungin edun kannalta on oleellista, että myös kaupungin omistaman maan kaavoittaminen on mukana yhtenä tavoitetilan 2.2. toimenpiteenä.”

Merkittiin, että Ville Karinen jätti asiaan seuraavan eriävän mielipiteen:

”Vasemmistoliiton mielestä rakentamisen sääntelyn periaatteet tulisi tuoda kaupunginvaltuuston päätettäväksi maa- ja asuntopoliittisen ohjelman käsittelyn yhteydessä. Maa- ja asuntopoliittisen ohjelman käsittely ilman sääntelykeinojen valtuustokäsittelyä heikentää kohtuuttomasti valtuuston keskeisiä demokraattisia vaikutusmahdollisuuksia kaupungin kehittymiseen.

Vasemmistoliiton mielestä rakentamisen ohjaus sääntelemällä huoneistotyyppien jakaumaa ja asuntojen keskipinta-alaa on välttämätöntä, jotta kaupungin kasvu voi tapahtua hallitusti ja kaupunkistrategiassa asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Vasemmistoliiton mielestä kaupunkitilalautakunnan ja kaupunginhallituksen päätös poistaa maa- ja asuntopoliittisesta ohjelmasta periaate kaavoittaa ensisijaisesti kaupungin omistamaa maata on

kaupungin ja sen asukkaiden edun vastainen. Päätös heikentää sekä kaupungin taloutta maanmyynnin tuottojen heikentyessä että vaikeuttaa mahdollisuuksia edistää kaupunkikehitykselle asetettuja strategisia tavoitteita.”

Liitteet:

- Liite 1. Maa- ja asuntopoliittisten linjausten päivitettävät toimenpiteet (II)
- Liite 2. Maa- ja asuntopoliittisten linjausten päämäärät, tavoitetilat ja toimenpiteet 2022 (muutokset näkyvissä) (II)
- Äänestysraportti KH 19.9. § 15
- Maa- ja asuntopoliittisten linjausten päivitettävät toimenpiteet (KH 19.9.)
- Maa- ja asuntopoliittisten linjausten päämäärät, tavoitetilat ja toimenpiteet 2022 (muutokset näkyvissä) (KH 19.9.)

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys kaupunginvaltuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

kiinteistökehityspäällikkö Tomi Henriksson, puh. 050 318 0992
asumisasioiden päällikkö Elisa Ranta, puh. 043 826 9419
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Liite 1. Maa- ja asuntopoliittisten linjausten päivitettävät toimenpiteet

Uudelleen muotoillut, poistettavat tai uudet toimenpiteet on koottu maa- ja asuntopoliittisten linjausten mukaisten tavoitetilojen alle siinä järjestyksessä, kun ne alkuperäisessä linjauspaperissa etenevät. Toimenpiteisiin lisätyt tekstit on alleviivattu uudesta muotoilusta. Kunkin toimenpiteen kohdalla on esitetty aluksi uusi muotoilu tai uusi toimenpide, mutta myös aiempi korvattava toimenpide on kirjattu näkyviin vertailun helpottamiseksi.

Muutettujen toimenpiteiden yhteyteen on myös nostettu Maa- ja asuntopoliittisten linjausten 2018 selostustekstit, jotka liittyvät aiheeseen. Muutettavat tai lisättävät tekstikohdat on lihavoitu.

PÄÄMÄÄRÄ 1: Vantaan maa- ja asuntopolitiikka on vastuullista, pitkäjänteistä ja taloudellisesti kestävä

Tavoitetila 1.1.

Uudelleen muotoiltu toimenpide: **”Maanhankinnassa käytämme ensisijaisesti vapaaehtoisia kauppvoja sekä perustellusta syystä etuosto-oikeutta ja lunastusta”**

Aiempi toimenpide ”Maanhankinnassa käytämme ensisijaisesti vapaaehtoisia kauppvoja sekä tarvittaessa etuosto-oikeutta ja lunastusta”

Sisältöteksti s.10:

Vantaa hankkii ensisijaisesti uusia maa-alueita ostamalla niitä vapaaehtoisilla kaupoilla yksityisiltä maanomistajilta. Tarpeen vaatiessa **perustellusta syystä** kaupunki voi käyttää myös muita lain sallimia keinoja, kuten etuosto-oikeutta ja lunastusta. Kaupungilla on mahdollisuus käyttää etuosto-oikeutta alueellaan sijaitsevan yli 3 000 m²:n suuruisen kiinteistön kaupassa, jolloin kaupungilla on oikeus saada myyty kiinteistö omistukseensa myyjän ja ostajan sopimasta kauppahinnasta ja -ehdoin asettumalla ostajan tilalle. Yleisen tarpeen vaatiessa on kaupungilla mahdollisuus käyttää myös lunastusta maanhankintakeinona. Asemakaava antaa usein lunastusperusteen asemakaavassa yleisiksi alueiksi osoitettujen alueiden, kuten esimerkiksi puistojen ja katujen osalta. Asemakaavoittamattoman maan lunastaminen edellyttää ympäristöministeriön myöntämää lunastuslupaa. Lunastettavasta omaisuudesta määrätään lähtökohtaisesti sen käyvän hinnan mukainen korvaus. Maata voidaan ottaa myös sopimuskorvauksena maankäyttösopimusten yhteydessä maanomistajalta neuvotteluiden tuloksena. Maankäyttösopimuksilla Vantaa on saanut maaomaisuutta strategisesti tärkeiltä paikoilta.

Tavoitetila 1.3.

Uusi toimenpide tavoitetilaan 1.3.: **Varmistamme monipuolisen pientaloasumisen mahdollisuudet Vantaalla.**

Uudelleen muotoiltu toimenpide: **”Varmistamme, että kaupunginosista ja asuinalueilta löytyy riittävästi monipuolisia asumisen vaihtoehtoja ja asuntorakentamisessa huomioidaan asuinalueiden erityispiirteet”**

Aiempi toimenpide: ”Varmistamme, että kaupunginosista ja asuinalueilta löytyy riittävästi monipuolisia asumisen vaihtoehtoja.”

Sisältöteksti, sivu 16:

Julkisessa keskustelussa on viime vuosina puhuttu paljon kaupunki- ja kerrostaloasumisen ihanteen uudesta noususta (esim. Strandell 2017). Kerrostaloasumisen vaivattomuus, esteettömyys ja hyvä sijainti suhteessa palveluihin ja joukkoliikenteeseen on voittanut puolelleen jo monet asukkaat. **Maailmanlaajuisen koronapandemian myötä myös pientaloasuntojen kysyntä on kasvanut voimakkaasti. Syitä pientalojen kysynnän kasvulle ovat todennäköisesti toive omasta pihasta, etätöiden myötä tullut mahdollisuus asua kauempana työpaikasta sekä lisääntynyt tilan tarve kotona työskentelyn myötä.** Pientaloasumiselta kaupunkiseudulla tullaan todennäköisesti tulevaisuudessa odottamaan

yhä enemmän helppoutta ja edellyttämään hyvää sijaintia toimivien liikenneyhteyksien sekä palveluiden ääressä. **Tästä johtuen markkinassa tulee olla tarjolla myös yhtiömuotoista pientalotarjontaa, kuten rivi-, pari- ja erillistalotuotantoa. Vantaalla lisätään pientaloasumisen kaavoitusta.**

Koronapandemian myötä perheasuntojen kysyntä on myös kasvanut ja etenkin asuntojen uudistuotannosta on vaikea löytää isompia perheasuntoja. Vantaalla tämä ilmiö saattaa näkyä perhekuntien siirtyessä etsimään isompaa ja edullisempaa asuntoa pääkaupunkiseudun kehyskunnista. Vantaalla tulee jatkossa kiinnittää huomiota siihen, että kaupunginosista ja asuinalueilta löytyy myös eri kokoisia ja erilaisiin elämänvaiheisiin sopivia asuntoja monipuolisesti eri talotyypeissä.

Poistettava tekstiosuus: ~~Silti on vaikea ennustaa, jääkö kerrostaloasumisen ihannepysyväksi ilmiöksi vai muuttuvatko ihmisten asumistoiveet jälleen rivitalo- ja omakotiasumisen suuntaan.~~

Sisältöteksti, sivu 19:

Maa- ja asuntopolitiikalla on erityinen merkitys uusien asuinalueiden sosiaalisen eheyden varmistamisessa huolehtimalla alueen vuokra- ja omistusasumisen tasapainosta ja asuntotarjonnan monipuolisuudesta niin huoneisto- kuin talotyyppien osalta. Jo rakennetuilla alueilla alkaneen eriytymiskehityksen pysäyttäminen on haastavaa, sillä esimerkiksi asuntojen hallintamuotoihin on vaikeaa vaikuttaa jälkikäteen. Näissä tapauksissa Vantaan maankäyttö on suunnitelmallisesti tukenut täydennysrakentamista ja purkavan uudistamisen hankkeita, joiden yhteydessä voidaan monipuolistaa esimerkiksi vuokratalovaltaisia alueita edellyttämällä alueelle myös omistusasuntojen rakentamista. **Eriytymisuhan alla oleville alueille valtion tukeman vuokra-asuntotuotannon lisäämisessä Vantaa noudattaa erityistä harkintaa.**

PÄÄMÄÄRÄ 2: Vantaalle suunnitellaan vetovoimaisia asunto- ja työpaikka-alueita palveluineen.

Tavoitetila 2.1.

Uudelleen muotoiltu toimenpide: **”Teemme kaupungin toimialojen yhteistyönä määrätietoista maankäytön toteuttamisen ohjelmointia ja palveluverkkosuunnittelua sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen kanssa palveluverkkosuunnittelua.”**

Aiempi toimenpide: **”Teemme maankäytön toimialalla yhdessä palveluverkkosuunnittelun kanssa määrätietoista maankäytön toteuttamisen ohjelmointia.”**

Selostusteksti, sivu 27:

Vantaan palveluverkon suunnittelussa varmistetaan palveluiden riittävyys suhteessa väestökehitykseen. Kaupungin nykyinen poikkeuksellisen suuri asuntorakentamisen volyyymi ja väestön kasvu asettavat uudenlaisia haasteita kaupungin mahdollisuuksille vastata kasvavaan palvelutarpeeseen. Kaupungille kasvusta aiheutuvien investointimenojen määrä riippuu kunnallistekniikan investointien osalta esimerkiksi siitä, miten pitkälti rakentaminen tukeutuu olemassa olevaan infrastruktuuriin. Toimitilainvestointeihin vaikuttavat myös uuden asuntorakentamisen tuoman

muuttoliikkeen vaikutukset väestöön: nuorimpien ikäluokkien palvelutarpeet tulevat vastaan nopeimmin lisääntyneenä päivähoidon kysyntänä ja viiveellä koulupaikkojen tarpeena. Palvelutarvetta arvioidaan kokonaisuutena, sillä pääsääntöisesti uudisrakentamisen muuttoliikevaikutuksia voimakkaammin palvelutarpeeseen vaikuttavat muutokset nykyisessä asuntokannassa ja väestössä. Maankäytön toimialalla kaavoituksen ja tontinluovutuksen tehtävänä on turvata palvelutonttien riittävyys eri alueilla.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue ottaa vastuulleen 1.1.2023 alkaen Vantaan ja Keravan alueen sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen järjestämisen. Vantaa tekee palveluverkkosuunnittelua esimerkiksi erityispalvelutonttien ja muiden palvelutonttien osalta hyvinvointialueen kanssa vastaten myös jatkossa tuleviin tonttitarpeisiin kaupungin alueella.

Tavoitetila 2.2.

Uudelleen muotoiltu toimenpide: **”Kaavoitamme ensisijaisesti kaupungin strategisia ja taloudellisia tavoitteita edistäviä alueita sekä asemakaavoitettuja täydennysrakentamisalueita.”**

Aiempi toimenpide: **”Kaavoitamme ensisijaisesti kaupungin omistamaa maata ja asemakaavoitettuja täydennysrakentamisalueita.”**

Selostusteksti, sivut 28-29:

Yleiskaavan aluevarausten ja merkintöjen pohjalta alueita asemakaavoitetaan eri toimintoihin. Vantaalla rakennetaan pääsääntöisesti vain asemakaavoitetulle alueelle. Asemakaavoituksen painopiste on alueilla, jotka tukevat tiivistyvää kaupunkirakennetta tai edistävät **kaupungin strategisia, taloudellisia ja elinkeinopoliittisia tavoitteita edistäviä alueita** sekä asemakaavoitetulla alueella sijaitsevista täydennysrakentamiskohteissa.

Kaupunki kaavoittaa sekä omaa että yksityisten maanomistajien omistamaa maata. Sekä omalle että yksityiselle maalle kaavoitettaessa huomioidaan kaavatalous (mm. infran rakentaminen ja kaupunkirakenne) sekä palveluverkko (esim. päiväkodit, koulut ja terveydenhuolto).

Kaupunki saa merkittäviä maanmyyntivoittoja jalostamalla alun perin raakamaana hankittuja alueita kaavoituksen myötä ja tämän jälkeen myymällä tai vuokraamalla tontit. Maanmyyntivoitot, maankäyttökorvaukset ja vuokratulot ovat yksi merkittävistä kaupunkistrategian sitovista tavoitteista.

Yksityisten maanomistajien kaavoitushankkeita edistetään etenkin niissä tapauksissa, kun ne tukevat tiivistyvän kaupungin strategisia, **taloudellisia ja elinkeinopoliittisia** tavoitteita tai ovat asemakaavoitetulla alueella sijaitsevia täydennysrakentamiskohteita.

Yritysalueiden asemakaavoitus ei vaadi pääsääntöisesti palvelurakenteen investointeja. Yritysalueilla yksityisten maanomistajien kaavoitushankkeita voidaan edistää, mikäli kaavoituksella voidaan mahdollistaa merkittävän yrityksen sijoittuminen Vantaalle tuoden lisää työpaikkoja ja yritysverotuloja kaupungille.

Kaavoitettavat alueet määritellään kaavoituksen työohjelmassa, joka valmistellaan yhteistyössä ja hyväksytetään vuosittain kaupunkisuunnittelulautakunnassa. Lautakunnalle tuodaan tiedoksi myös kaikki kaavoitusaloitteet, jotka eivät ole työohjelmassa.

Tavoitetila 2.2.

Uudelleen muotoiltu toimenpide: **”Turvaamme monimuotoisesti arvokkaat luontoalueet kaavoituksessa ja tarvittaessa maanhankinnassa.”**

Aiempi toimenpide: ”Huomioimme monimuotoisesti arvokkaat luontoalueet kaavoituksessa ja tarvittaessa maanhankinnassa.”

Uusi toimenpide tavoitetilaan 2.2.: **”Edistämme ekologisuutta ja asuinalueiden viihtyvyyttä säilyttämällä olemassa olevaa puustoa ja kasvillisuutta. Turvaamme viheralueiden riittävyyden rakentuvilla ja rakentuneilla alueilla sekä ekologisten yhteyksien jatkuvuuden.”**

Selostusteksti, sivut 29-30:

Asukkaille tehdyssä Vantaan tulevaisuuskuvat 2017 -kyselyssä nousi esiin, että vantaalaisille lähimetsät ja -luonto ovat hyvin tärkeitä. Ihmiset arvostavat mahdollisuutta päästä helposti rauhoittumaan luontoon ja kokevat tärkeäksi luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen. Kaupunkisuunnittelussa huomioidaan toiveet lähivirkistysalueista ja asukkaiden helposta yhteydestä lähiluontoon. Kaavoituksessa otetaan myös huomioon riittävät aluevaraukset monimuotoisen luontoympäristön 30 varmistamiseksi. Arvokkaat luontokohteet säilytetään kartoittamalla luontoalueita sekä **turvaamalla mahdollisuuksien mukaan huomioimalla monimuotoisesti arvokkaat alueet kaavoituksessa ja maanhankinnassa.**

Asuinalueiden viihtyvyyden kannalta vihreä ja monipuolinen ympäristö on tärkeää. Uusilla, rakentuvilla alueilla olemassa olevan puuston ja kasvillisuuden säilyttäminen on haasteellista, mutta kaavoituksen ja rakentamisen yhteydessä on mahdollista huomioida, että ainakin osa alueella olevasta puustosta ja kasvillisuudesta säilytetään.

Tavoitetila 2.2.

Uusi toimenpide: **”Kehitämme asemakaavamuutoksen hakuprosessia ja sen läpinäkyvyyttä.”**

Uusi selostusteksti:

Asemakaavoitusyksikkö kehittää asiakaspalvelua asemakaavamuutoksen hakuprosessia niin, että tuloksena on selkeä ja avoin toimintatapa. Vantaa ottaa käyttöön selkeän prosessin kaavoituksen aloittamiseksi (kaavoitusaloite) sekä luo ohjeistuksen täydennysrakentamiseen. Asemakaavaprosessia kehitetään esimerkiksi kokemus- ja palvelumuotoilun keinoin yhteistyössä korkeakoulujen kanssa. Lisäksi kumppanuuskaavoitusta kehitetään yhteistyössä sidosryhmien kanssa.

Tavoitetila 2.3.

Uusi toimenpide: **”Lisäämme uusien ja vanhojen keskustojen elinvoimaisuutta kehittämisohjelmien avulla”**

Uusi selostusteksti:

Vantaan halutaan nostaa esille uusien sekä vanhojen kaupunkikeskustojen elinvoiman tärkeys. Kaupunkikeskusten kehityksen suunnitelmallisuuden vahvistamiseksi ja yksityisten sekä julkisten investointien kokoamiseksi kaupungissa laaditaan jokaiseen suuralueen keskusta oma kehittämissuunnitelma, jossa korostuvat alueen myönteiset ominaispiirteet. Niiden lähtökohtana ovat kaupungin eri toimialojen yhteistyössä määritellyt kehittämiskohteet.

Poistettava toimenpide tavoitetilasta 2.3: **”Rahoitamme keskusten kehittämisrahastolla keskustojen kehittämistä, suunnittelua ja toteuttamista sekä maanhankintaa.”**

Poistettava selostusteksti, sivu 34:

Keskustojen kehittämiseen tarvitaan pääomaa uusien asuntojen, liiketilojen, työpaikkojen, pysäköintilaitosten sekä julkisen kaupunkitilan kuten puistojen, katujen ja torien rakentamista varten. Suuri osa pääomasta on yksityistä, mutta myös kaupungilta tarvitaan panostusta julkiseen rakentamiseen, kuten yleisen pysäköinnin järjestämiseen ja kiinteistöjen ostamiseen. Vantaalla on keskusten kehittämisrahasto, johon budjetin ylittäviä maanmyyntituloja voidaan siirtää. Kehittämisrahastosta voidaan rahoittaa esimerkiksi alueiden kehittämistä, suunnittelua, toteuttamista ja maanhankintaa.

Uusi toimenpide: **”Edistämme uuden ”Kartanonkoski 2.0:n” suunnittelua ja toteutumista”.**

Uusi selostusteksti:

Kartanonkoski 2.0 -ajatuksen tarkoituksena on luoda uusia omaleimaisia asuinalueita, joissa yhdistetään tiivistä kerrostaloasumista, kaupunkipientaloja sekä erillistaloja erilaisissa elämäntilanteissa olevien asukkaiden tarpeisiin, viihtyisyyteen ja luontoon panostaen.

Tavoitetila 2.4.

Uudelleen muotoiltu toimenpide: **”Varmistamme merkittävässä maankäyttösopimuksissa tasapainoisen asuntojen hallintamuotojakauman.”**

Uudelleen muotoiltu toimenpide: **”Varmistamme maankäyttösopimuksissa sekä tarvittaessa asemakaavoissa huoneistotyyppijakauman sekä kolmioiden tai sitä suurempien asuntojen riittävän keskipinta-alan.”**

Aiempi toimenpide: Varmistamme merkittävässä maankäyttösopimuksissa tasapainoisen asuntojen hallintamuoto- ja huoneistotyyppijakauman sekä tarvittaessa asemakaavoissa huoneistotyyppijakauman.

Selostusteksti, sivu 39:

Alueiden toteuttamisen kustannussopimisen lisäksi maankäyttösopimuksissa voidaan sopia myös muista aluetta koskevista tavoitteista. Asuinalueiden sosiaalisen eheyden varmistamiseksi Vantaan kaupunki säätelee sopimusalueen asuntojen rahoitus- ja hallintamuotojakaumaa merkittävässä maankäyttösopimuksissa. Erityisesti vuokra-asuntovaltaisissa kortteleissa ja asuinalueilla aloitetaan asuntojen rahoitus- ja hallintamuodon sääntely kaavahankkeissa tarvittaessa rakennuskohtaisesti. **Merkittävässä**

maankäyttösopimuksissa, joissa kaavamuutoksen laajuus on noin 10 000 kerrosneliometriä, varmistetaan asuntotuotannon monipuolisuus hallintamuotojakauman ohjauksen kirjauksilla. Eriytyvillä alueilla hallintamuotojakauman ohjausta voidaan tehdä myös kerrosneliömetreiltään pienemmissä asemakaavoissa.

Vantaalla rakentuu tällä hetkellä paljon pieniä asuntoja ja etenkin yksiöiden osuus huoneistotyypeistä on kasvanut uusissa asuntokohteissa. **Asuntojen keskipinta-alat ovat viimeisen vuosikymmenen aikana pienentyneet huomattavasti. Etenkin kolmioiden tai sitä suurempien perheasuntojen huoneistoala on uudistuotannossa varsin pientä: kolmiot ovat paikoin alle 55-neliöisiä ja neljän huoneen asuntoja on toteutettu jopa alle 65 neliön kokoon. Monipuolisen ja laadukkaan asuntotuotannon turvaamiseksi asuntokohteiden huoneistotyyppijakaumaa ja keskipinta-alaa säädelään maankäyttösopimuksissa sekä tarvittaessa asemakaavoissa.**

Huoneistotyyppijakauman ohjauksen ja keskipinta-alan sääntelyn periaatteista valmistellaan päätöksentekoon erilliset päätökset. Sääntelyn ulkopuolelle jätetään erityisryhmien kohteet, kuten esimerkiksi opiskelija-asunnot tai hoiva-asumisen kohteet, sekä kaupungin hyväksymät, tiettyyn asumiskonseptiin perustuvat erityiskohteet.

Maankäyttösopimukseen asetetaan tarvittavia sopimussakkoja varmistamaan, että kaavan toteuttajaosapuoli sitoutuu sopimuksessa säädettyyn alueen rakentamisaikatauluun, asuntojen rahoitus- ja hallintamuotoon, **huoneistotyyppijakaumaan sekä asuntojen keskipinta-alaan.**

Selostuksesta poistettu tekstiosuus:

ja tarpeen vaatiessa sopimukseen voidaan lisätä tarkennuksia huoneistotyyppijakaumasta, mikäli niitä sopimusalueen sijainnista ja hankkeen luonteesta johtuen tarvitaan.

Uusi toimenpide: **”Vantaa valmistelee palvelulupaukset rakennuslupiin, kaavoitusprosesseihin ja työpaikkatonttien tiedusteluun. Lautakunnalle raportoidaan vuosittain työpaikkatonttien tarjontatilanne ja tehdyt sopimukset. Kaupungin tulee edistää työpaikkatonttien ja toimitilojen tarjontaa myös pk-yrityksille.”**

Tavoitetila 2.5.

Uudelleen muotoiltu toimenpide: **”Otamme uusilla sekä olemassa olevilla asuinalueilla ja asuin kohteissa turvallisuuden, terveellisyiden sekä esteettömyyden lähtökohdaksi”**

Aiempi toimenpide: **”Otamme uusilla asuinalueilla ja asuin kohteissa turvallisuuden, terveellisyiden sekä esteettömyyden lähtökohdaksi.”**

Ei muutoksia selostustekstiin.

Uusi toimenpide: **”Kaupungin määrittelemillä segregatiouhan alaisilla alueilla pilotoidaan uusia täydennysrakentamisen malleja”.**

PÄÄMÄÄRÄ 3: Vantaan tontinluovutus on avointa, tasapuolista ja kilpailua edistävää.

Tavoitetila 3.1.

Uudelleen muotoiltu toimenpide: **”Pidämme ajan tasalla kaupungin tonttien luovutusperiaatteet ja varmistamme tontinluovutuksessa tasapuolisuuden ja avoimuuden toteutumisen”**

Aiempi toimenpide: ”Pidämme ajan tasalla kaupungin tonttien luovutusperiaatteet ja varmistamme tontinluovutuksessa tasapuolisuuden toteutumisen.”

Ei muutoksia selostustekstiin.

Uudelleen muotoiltu toimenpide: **”Luovutamme pientalotontit ensisijaisesti tarjouskilpailulla tai jatkuvalla haulla ja toissijaisesti pisteytyksellä tai arvonnalla.”**

Aiempi toimenpide: ”Luovutamme pientalotontit joko pisteytyksellä, arvonnalla, tarjouskilpailulla tai jatkuvalla haulla.”

Ei muutoksia selostustekstiin.

Maa- ja asuntopoliittisten linjausten päämäärät, tavoitetilat ja toimenpiteet

1. Päämäärä. Vantaan maa- ja asuntopoliittikka on vastuullista, pitkäjänteistä ja taloudellisesti kestävä		
	Tavoitetilat	Toimenpide
	1.1. Maanhankinta on ennakoivaa sekä kaupungin ja asukkaiden edun mukaista	Hankimme maata alueilta, jotka tukevat kaupungin pitkän aikavälin strategioiden toteuttamista ja yhdyskuntarakenteen eheyttämistä
		Maanhankinnassa käytämme ensisijaisesti vapaaehtoisia kauppvoja sekä perustellusta syystä etuosto-oikeutta ja lunastusta
	1.2. Maa- ja asunto-politiikka on seudullisesti vastuullista ja asetettujen tavoitteiden mukaista	Edistämme aktiivisella maa- ja asuntopoliittikalla alueiden rakentumista, toimivia tonttimarkkinoita ja vahvistamme kaupungin taloutta
		Varmistamme valtion kanssa solmitun MAL-sopimuksen Vantaalle asetettujen tavoitteiden toteutumisen
		Mahdollistamme Vantaalle MAL-sopimuksen tai kaupungin erikseen päättämän asuntotuotantotavoitteen toteutumisen vuosittain
	1.3. Asuntotuotanto on monipuolista ja sosiaalisesti kestävä. Asukkaille löytyy tarpeita sekä maksukykyä vastaava koti	Edistämme laatua kaikenhintaissa asuntotuotannossa niin omistus- kuin vuokra-asumisessa
		Varmistamme, että kaupunginosista ja asuinalueilta löytyy riittävästi monipuolisia asumisen vaihtoehtoja ja asuntorakentamisessa huomioidaan asuinalueiden erityispiirteet
		Toteutamme maa- ja asuntopoliittikkaa aktiivisesti maankäyttösopimuksissa, kilpailuissa ja tontinluovutuksessa
		Lisäämme omistusasumista, asumisoikeusasumista tai osaomistukseen perustuvia asumisratkaisuja kaupunginosissa, joissa vuokra-asumisen osuus on suuri
		Varmistamme monipuolisen pientaloasumisen mahdollisuudet Vantaalla
		Mahdollistamme, että vuosittaisesta asuntotuotannosta vähintään 20 prosenttia toteutetaan pitkäaikaisina vuokra-asuntoina valtion tuella tai muilla rahoitusmalleilla
		Varmistamme, että VAV-konserni pystyy tuottamaan 2/3 vuosittaisesta kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen tuotanto-tavoitteesta
		Mahdollistamme, että vuosittaisesta asuntotuotannosta noin 10 prosenttia toteutetaan asumisoikeus- tai sekä mahdollisilla uusilla rahoitusmalleilla
		Mahdollistamme, että vuosittaisesta asuntotuotannosta noin 50 prosenttia toteutetaan vapaarahoitteisina
		Varmistamme, että kaupungin vuokra-asuntokanta vastaa kysyntää ja VAV-konsernilla on aktiivinen rooli kaupungin asuntopoliittikan toteuttajana
		Myönnämme kaupungin asuntolainarahastosta lainoja VAV-konsernille ja lisäksi hissiavustuksia esteettömyyden edistämiseksi
		Vähennämme asunnottomuutta Vantaalla seudullisesti sovittujen tavoitteiden mukaisesti
		Varmistamme tarpeita vastaavien erityisryhmien asuntojen rakentumisen Vantaalle seudullisten tavoitteiden mukaisesti

2. Päämäärä. Vantaalle suunnitellaan vetovoimaisia asunto- ja työpaikka-alueita palveluineen

Tavoitetila	Toimenpide
2.1. Maankäyttöä ja palveluverkkoa suunnitellaan kokonaisvaltaisesti	Teemme kaupungin toimialojen yhteistyönä määrätietoista maankäytön toteuttamisen ohjelmointia ja palveluverkko-suunnittelua sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen kanssa palveluverkkosuunnittelua
	Varaamme riittävästi tontteja palveluille ja mitoitamme sekä ajoitamme kaupungin tarjoamat palvelut suhteessa asuin-alueiden väestökehitykseen
	Toteutamme tarvittavan kunnallistekniikan oikea-aikaisesti ja riittävässä laajuudessa ja edistämme kunnallistekniikan tuloa vanhoille alueille
2.2. Sujuva kaupunki-suunnittelu luo mahdollisuudet viihtyisille asuinalueille, monipuoliselle asunto-tuotannolle ja menestyksekkäälle yritystoiminnalle	Kaavoitamme ensisijaisesti kaupungin strategisia ja taloudellisia tavoitteita edistäviä alueita sekä asemakaavoitettuja täydennysrakentamisalueita
	Pidämme yleiskaavan ajan tasalla
	Pidämme yllä viiden vuoden asuntotuotantotarvetta vastaavaa asemakaavavarantoa
	Tavoitteenamme kaavoituksessa ja tonttituotannossa on laatu, kohtuuhintaisuus, toteuttamiskelpoisuus ja kaupunkirakenteen eheys
	Kehitämme yritysalueita joustavasti kaavoituksen ja profiloinnin keinoin
	Huomioimme monimuotoisesti arvokkaat luontoalueet kaavoituksessa ja tarvittaessa maanhankinnassa Turvaamme monimuotoisesti arvokkaat luontoalueet kaavoituksessa ja tarvittaessa maanhankinnassa
	Edistämme ekologisuutta ja asuinalueiden viihtyvyyttä säilyttämällä olemassa olevaa puustoa ja kasvillisuutta. Turvaamme viheralueiden riittävyyden rakentuvilla ja rakentuneilla alueilla sekä ekologisten yhteyksien jatkuvuuden
	Turvaamme riittävät aluevaraukset luonnon monimuotoisuuden varmistamiseksi
	Voimme asettaa alueet rakennuskieltoon, mikäli kaavat ovat vanhentuneet, eivätkä vastaa kaupungin tavoitteita
	Rakennamme pääsääntöisesti asemakaavoitetulle alueille. Poikkeamispäätösten ja suunnittelutarveratkaisuiden linjaukset ovat yhtenäisiä ja tasapuolisia maanomistajille.
	Kehitämme asemakaavamuutoksen hakuprosessia ja sen läpinäkyvyyttä
	Mahdollistamme maaseutumaisille alueille maaseutuyrittäjyyteen liittyvän täydennysrakentamisen, mutta emme haja-asutusluonteista rakentamista

2. Päämäärä. Vantaalle suunnitellaan vetovoimaisia asunto- ja työpaikka-alueita palveluineen

Tavoitetila	Toimenpide
2.3. Rakentaminen painottuu keskuksiin, raideliikenteen yhteyteen ja olemassa olevaan infrastruktuuriin	Rakennamme Vantaata vahvojen keskusten varaan varmistaen myös ympäröivän yhdyskunnan elinvoimaisuuden
	Lisäämme korkeaa rakentamista asemanseuduilla ja keskustoissa, joissa on hyvät palvelut
	Hyödynnämme olemassa olevan infrastruktuurin ja palveluverkon ennen uusien alueiden avaamista
	Siirrämme keskusten kehittämisrahastoon budjetoidun maanmyyntivoiton ylittäviä myyntivoittoja tilinpäätöksen yhteydessä tehtävällä erillispäätöksellä
	Rahoitamme keskusten kehittämisrahastolla keskustojen kehittämistä, suunnittelua ja toteuttamista sekä maanhankintaa
	Suhtaudumme myönteisesti täydennysrakentamiseen ja perustelluista syistä purkavaan uudistamiseen
	Haemme aktiivisesti valtion avustuksia asuinalueiden kehittämiseen ja kunnallistekniikan investointeihin
	Lisäämme uusien ja vanhojen keskustojen elinvoimaisuutta kehittämisohjelmien avulla
	Edistämme uuden "Kartanonkoski 2.0:n" suunnittelua ja toteutumista

2. Päämäärä. Vantaalle suunnitellaan vetovoimaisia asunto- ja työpaikka-alueita palveluineen

Tavoitetila	Toimenpide
2.4. Maankäyttö- sopimuksia käytetään aktiivisesti maa- ja asuntopoliittisten tavoitteiden toteuttamisessa	Perimme maanomistajalta yhdyskuntarakentamisen kustannusten korvausta, mikäli laadittavassa asemakaavassa maanomistaja saa yli 500 k-m ² uutta rakennusoikeutta
	Perimme maanomistajalta korvausta yhdyskuntarakentamisesta aiheutuvista kustannuksista, joka on enimmillään 50 % kaavoituksen tuomasta arvonnoususta
	Kohdistamme yksityiselle hankkeelle kunnallistekniikan rakentamisen aikaistamisesta aiheutuvat kustannukset
	Voimme aina periä sisäisen kunnallistekniikan rakentamisen aiheuttamat kustannukset maanomistajalta
	Perimme pääsääntöisesti asuntotonttien osalta 50 % kaavoituksen tuomasta arvonnoususta
	Perimme asunto-osakeyhtiön omistamien tonttien osalta vain 35 % kaavoituksen tuomasta arvonnoususta. Tällöin asunto-tontin jo kaavoitetusta rakennusoikeudesta tulee olla käytetty yli 50 %, ja asunto-osakeyhtiön osakkaina tulee olla talon asukkaat
	Perimme yhdyskuntarakentamisen kustannusten korvausta erillispientaloja ja paritaloja kaavoitettaessa vain uuden asuntorakentamisoikeuden 500 k-m ² ylittävältä osalta
	Huomioimme arvonnousua laskettaessa arvoa vähentävinä tekijöinä tontin kohtuullisen käyvän arvon, purkukulut ja maanpuhdistuskuluja
	Hyvitämme asumisen täydennysrakentamiskohteiden arvonnoususta rakenteellisten autopaikkojen rakentamiskustannukset säilytettävien asuinrakennusten osalta
	Otamme korvaukset maana maankäyttö Sopimuksissa silloin, kun alueen arvioidaan tukevan kaupungin pitkän aikavälin strategioiden toteuttamista
	Varmistamme merkittävässä maankäyttö Sopimuksissa tasapainoisen asuntojen hallintamuoto jakauman ja huoneistotyyppijakauman sekä tarvittaessa asemakaavoissa huoneistotyyppijakauman
	Varmistamme maankäyttö Sopimuksissa sekä tarvittaessa asemakaavoissa huoneistotyyppijakauman sekä kolmioiden ja sitä suurempien asuntojen riittävän keskipinta-alan
	Varmistamme maankäyttö Sopimusten toteutumisen rakentamisvelvoitteilla ja sopimussakoilla
	Vantaa valmistelee palvelulupaukset rakennuslupiin, kaavoitusprosesseihin ja työpaikkatonttien tiedusteluun. Lautakunnalle raportoidaan vuosittain työpaikkatonttien tarjontatilanne ja tehdyt sopimukset. Kaupungin tulee edistää työpaikkatonttien ja toimitilojen tarjontaa myös pk-yrityksille.

2. Päämäärä. Vantaalle suunnitellaan vetovoimaisia asunto- ja työpaikka-alueita palveluineen

2.5. Asuinalueet ovat turvallisia, viihtyisiä ja sisältävät asukkailleen rakkaita paikkoja. Vantaalla on hyvä elää.	Otamme uusilla sekä olemassa olevilla asuinalueilla ja asuincohteissa turvallisuuden, terveellisuuden sekä esteettömyyden lähtökohdaksi
	Suunnitteleme ja rakennamme viheralueverkoston monipuoliseksi, turvalliseksi ja helposti saavutettavaksi
	Varaamme riittävän rahoituksen elinympäristön, infrastruktuurin ja rakennusten kunnossapidolle
	Varmistamme toimivat pysäköintijärjestelyt, lisäämme kadunvarsipysäköintiä keskustoissa ja kehitämme uusia malleja pysäköinnin järjestämiseen
	Seuraamme ja mittaamme asukkaiden tyytyväisyyttä asukasbarometrillä
	Kaupungin määrittelemillä segregatiouhan alaisilla alueilla pilotoidaan uusia täydennysrakentamisen malleja

3. Päämäärä. Vantaan tontinluovutus on avointa, tasapuolista ja kilpailua edistävää

Tavoitetila	Toimenpide
3.1. Tontteja luovutetaan monipuolisesti asumisen ja elinkeinoelämän tarpeisiin	Pidämme ajan tasalla kaupungin tonttien luovutusperiaatteet ja varmistamme tontinluovutuksessa tasapuolisuuden ja avoimuuden toteutumisen
	Luovutamme tontit myymällä tai vuokraamalla
	Valitsemme tuottajamuotoisten asuntotonttien luovutuksensaajat pääosin tarjous- tai laatukilpailulla tai niiden yhdistelmällä
	Mahdollistamme harkiten innovatiivisia asumisen kehittämishankkeita luovuttamalla tontteja ilman kilpailutusta
	Luovutamme pientalotontit joko pisteytyksellä, arvonnalla, tarjouskilpailulla tai jatkuvalla haulla ensisijaisesti tarjouskilpailulla tai jatkuvalla haulla ja toissijaisesti pisteytyksellä tai arvonnalla
	Valitsemme tarvittaessa yritystonttien luovutuksensaajat tarjouskilpailulla
	Varmistamme tontinluovutuksessa tasapainoisen asuntojen hallintamuotojakauman ja tarvittaessa huoneistotyyppijakauman
	Edistämme kilpailuissa ja tontinluovutusehdoissa resurssiviisautta, energiatehokkuutta ja puurakentamista
	Luovutamme erityispalvelutontit pääsääntöisesti vuokraamalla
	Luovutamme yritystontit käyvällä hinnalla loppukäyttäjälle tai loppukäyttäjän yhteistyötaholle
	Sidomme tonttien vuokran elinkustannusindeksiin ja tarkistamme vuokran puolessa välissä vuokrakautta
3.2. Maaomaisuutta hallitaan järkevästi ja kustannustietoisesti	Emme myy lähtökohtaisesti asemakaavoittamatonta maata, emmekä asemakaavoissa kunnan toteutettaviksi tarkoitettuja alueita
	Myymme, vuokraamme tai kehitämme passiivisen ja kuluja aiheuttavan maaomaisuuden
	Huolehdimme kaupungin maaomaisuudesta, sen järkevästä käytöstä ja arvon säilymisestä

Meeting Report
Kaupunginhallituksen kokous 19.9.2022
§ 15 Maa- ja asuntopoliittisten linjausten päivitys 2022

Voting Details

Meeting:	Kaupunginhallituksen kokous 19.9.2022
Agenda name:	Asia 15
Vote name:	JAA=Asian käsittely EI=Tahvanaisen palautusesitys
Vote subject:	
Vote start:	19.9.2022 15.26.58
Vote stop:	19.9.2022 15.27.26

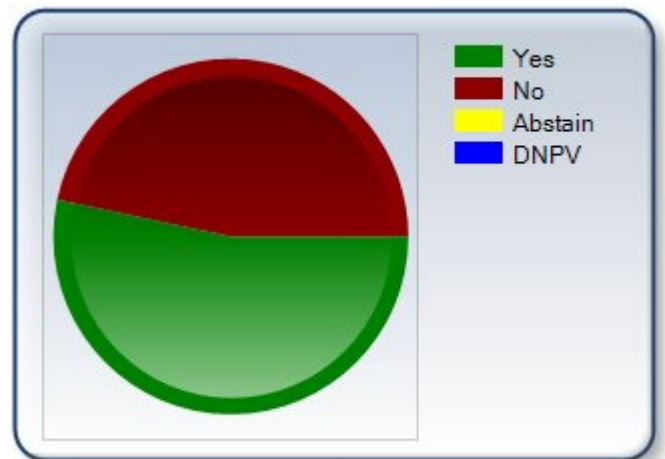
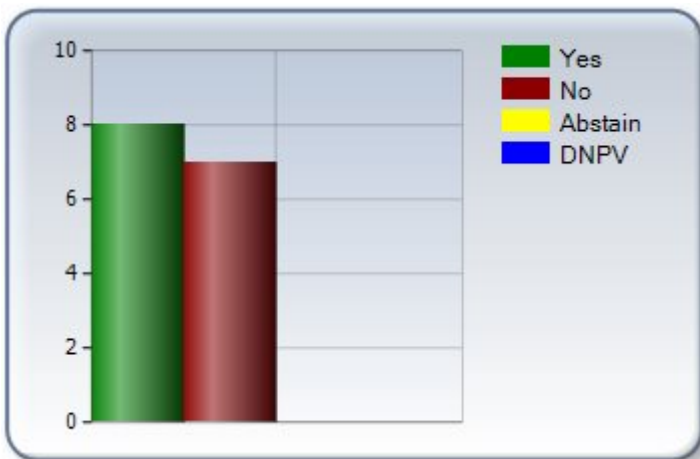
Total Voting Results

Participants:

Paikalla 15

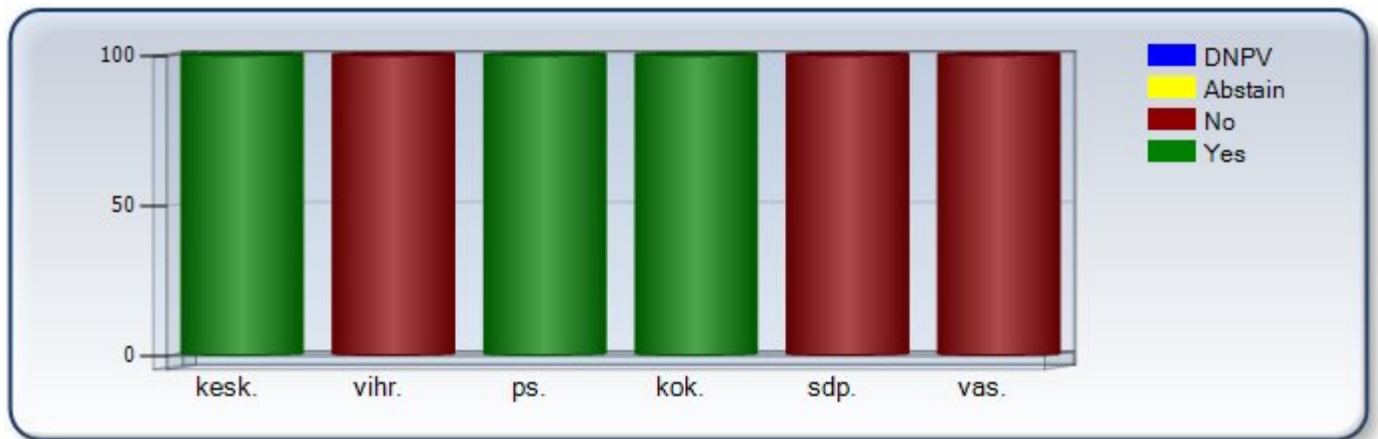
Votes:

JAA	8	53,3%
EI	7	46,7%
TYHJÄ	0	0%
DNPV	0	0%

Meeting Report
Kaupunginhallituksen kokous 19.9.2022

Group Voting Results

kesk.

JAA	1
EI	0
TYHJÄ	0
DNPV	0

kok.

JAA	4
EI	0
TYHJÄ	0
DNPV	0

ps.

JAA	3
EI	0
TYHJÄ	0
DNPV	0

sd.p.

JAA	0
EI	4
TYHJÄ	0
DNPV	0

vas.

JAA	0
EI	1
TYHJÄ	0
DNPV	0

Meeting Report
Kaupunginhallituksen kokous 19.9.2022

vihr.

JAA	0
EI	2
TYHJÄ	0
DNPV	0

Meeting Report
Kaupunginhallituksen kokous 19.9.2022

Individual Voting Results

JAA	
Kasonen	kok.
Lundell	ps.
Luukkala	kesk.
Multala	kok.
Orpana	kok.
Rokkanen	kok.
Saimen	ps.
Virkamäki	ps.
EI	
Abdi	sdp.
Karinen	vas.
Kaukola	sdp.
Norrena	vihr.
Tahvanainen	sdp.
Tammi	sdp.
Valtanen	vihr.

Meeting Report
Kaupunginhallituksen kokous 19.9.2022
§ 15 Maa- ja asuntopoliittisten linjausten päivitys 2022

Voting Details

Meeting:	Kaupunginhallituksen kokous 19.9.2022
Agenda name:	Asia 15
Vote name:	JAA=pohjaesitys EI=Luokkalan muutosesitykset
Vote subject:	
Vote start:	19.9.2022 15.47.05
Vote stop:	19.9.2022 15.47.49

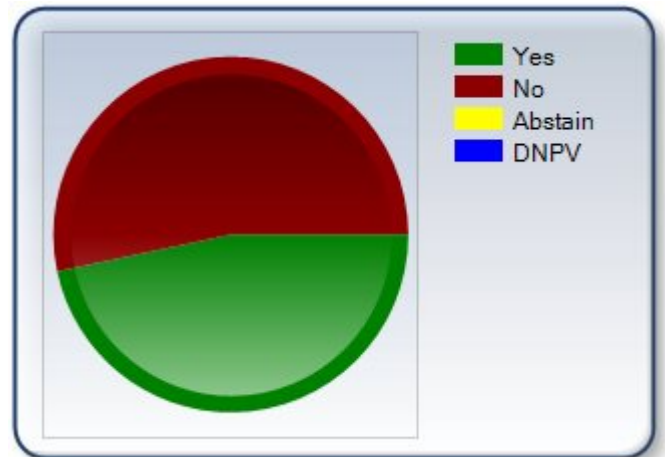
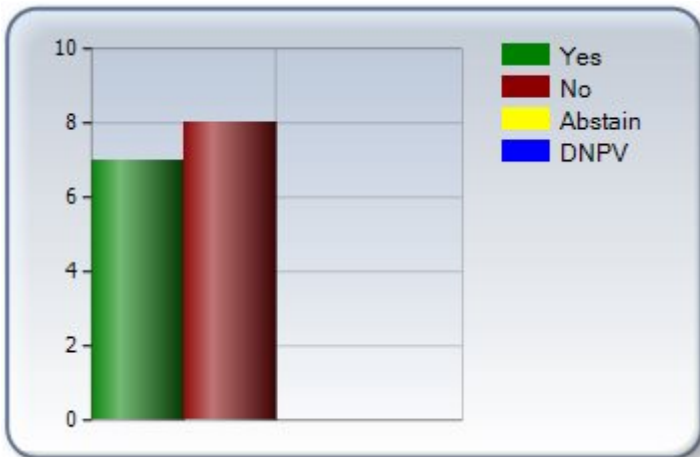
Total Voting Results

Participants:

Paikalla 15

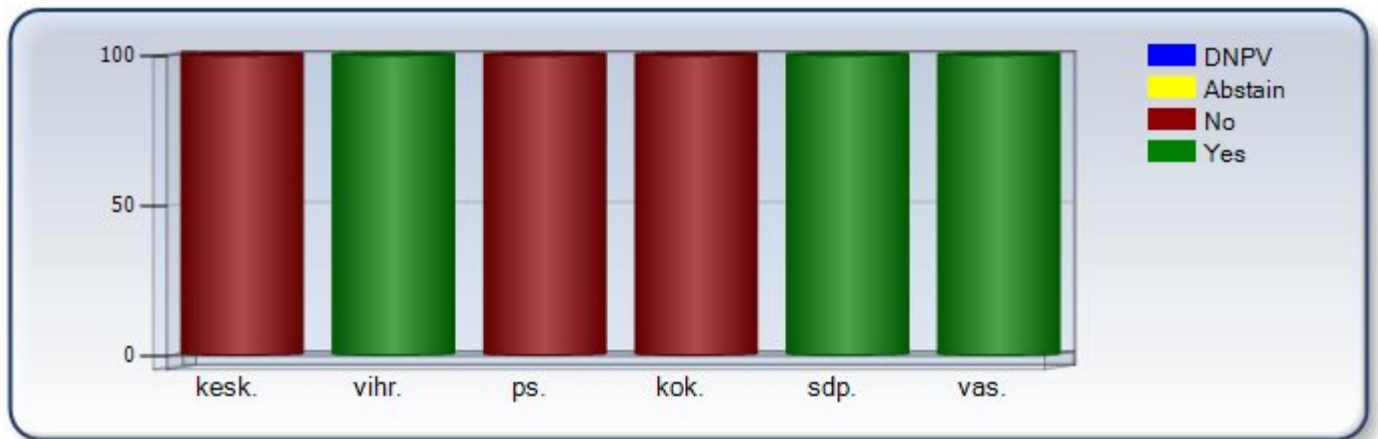
Votes:

JAA	7	46,6%
EI	8	53,4%
TYHJÄ	0	0%
DNPV	0	0%

Meeting Report
Kaupunginhallituksen kokous 19.9.2022

Group Voting Results

kesk.

JAA	0
EI	1
TYHJÄ	0
DNPV	0

kok.

JAA	0
EI	4
TYHJÄ	0
DNPV	0

ps.

JAA	0
EI	3
TYHJÄ	0
DNPV	0

sdp.

JAA	4
EI	0
TYHJÄ	0
DNPV	0

vas.

JAA	1
EI	0
TYHJÄ	0
DNPV	0

Meeting Report
Kaupunginhallituksen kokous 19.9.2022

vihr.

JAA	2
EI	0
TYHJÄ	0
DNPV	0

Meeting Report
Kaupunginhallituksen kokous 19.9.2022

Individual Voting Results

JAA	
Abdi	sdp.
Karinen	vas.
Kaukola	sdp.
Norrena	vihr.
Tahvanainen	sdp.
Tammi	sdp.
Valtanen	vihr.
EI	
Kasonen	kok.
Lundell	ps.
Luukkala	kesk.
Multala	kok.
Orpana	kok.
Rokkanen	kok.
Saimen	ps.
Virkamäki	ps.

Meeting Report
Kaupunginhallituksen kokous 19.9.2022
§ 15 Maa- ja asuntopoliittisten linjausten päivitys 2022

Voting Details

Meeting:	Kaupunginhallituksen kokous 19.9.2022
Agenda name:	Asia 15
Vote name:	JAA=pohjaesitys EI=Tahvanaisen ja Karisen muutosesitykset
Vote subject:	
Vote start:	19.9.2022 15.48.34
Vote stop:	19.9.2022 15.49.05

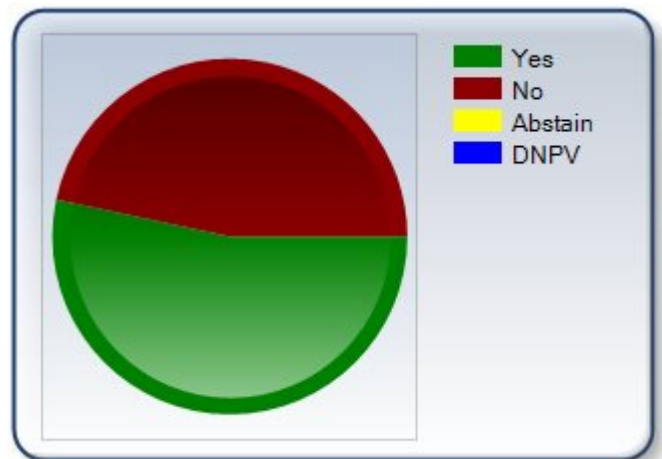
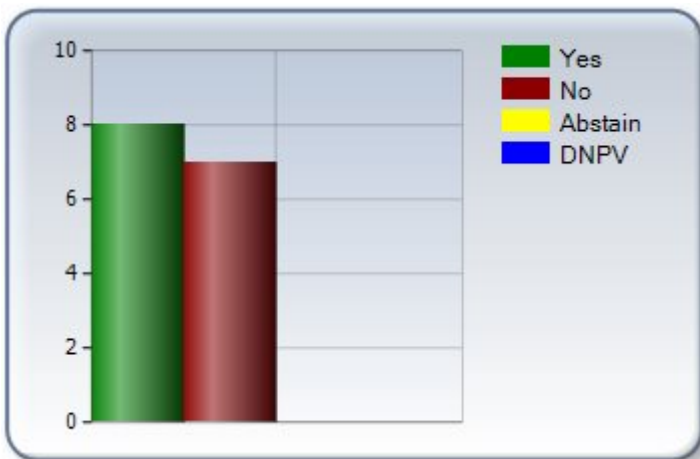
Total Voting Results

Participants:

Paikalla 15

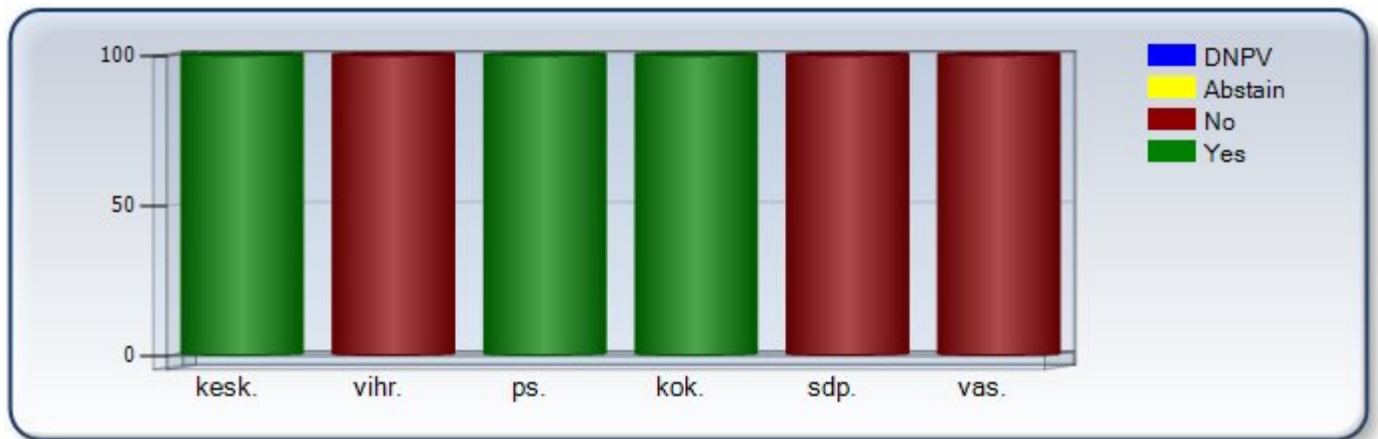
Votes:

JAA	8	53,3%
EI	7	46,7%
TYHJÄ	0	0%
DNPV	0	0%

Meeting Report
Kaupunginhallituksen kokous 19.9.2022

Group Voting Results

kesk.

JAA	1
EI	0
TYHJÄ	0
DNPV	0

kok.

JAA	4
EI	0
TYHJÄ	0
DNPV	0

ps.

JAA	3
EI	0
TYHJÄ	0
DNPV	0

sd.p.

JAA	0
EI	4
TYHJÄ	0
DNPV	0

vas.

JAA	0
EI	1
TYHJÄ	0
DNPV	0

Meeting Report
Kaupunginhallituksen kokous 19.9.2022

vihr.

JAA	0
EI	2
TYHJÄ	0
DNPV	0

Meeting Report
Kaupunginhallituksen kokous 19.9.2022

Individual Voting Results

JAA	
Kasonen	kok.
Lundell	ps.
Luukkala	kesk.
Multala	kok.
Orpana	kok.
Rokkanen	kok.
Saimen	ps.
Virkamäki	ps.
EI	
Abdi	sdp.
Karinen	vas.
Kaukola	sdp.
Norrena	vihr.
Tahvanainen	sdp.
Tammi	sdp.
Valtanen	vihr.

Liite 1. Maa- ja asuntopoliittisten linjausten päivitettävät toimenpiteet

Uudelleen muotoillut, poistettavat tai uudet toimenpiteet on koottu maa- ja asuntopoliittisten linjausten mukaisten tavoitetilojen alle siinä järjestyksessä, kun ne alkuperäisessä linjauspaperissa etenevät. Toimenpiteisiin lisätyt tekstit on alleviivattu uudesta muotoilusta. Kunkin toimenpiteen kohdalla on esitetty aluksi uusi muotoilu tai uusi toimenpide, mutta myös aiempi korvattava toimenpide on kirjattu näkyviin vertailun helpottamiseksi.

Muutettujen toimenpiteiden yhteyteen on myös nostettu Maa- ja asuntopoliittisten linjausten 2018 selostustekstit, jotka liittyvät aiheeseen. Muutettavat tai lisättävät tekstikohdat on lihavoitu.

PÄÄMÄÄRÄ 1: Vantaan maa- ja asuntopolitiikka on vastuullista, pitkäjänteistä ja taloudellisesti kestävä

Tavoitetila 1.1.

Uudelleen muotoiltu toimenpide: **”Maanhankinnassa käytämme ensisijaisesti vapaaehtoisia kauppvoja sekä perustellusta syystä etuosto-oikeutta ja lunastusta”**

Aiempi toimenpide ”Maanhankinnassa käytämme ensisijaisesti vapaaehtoisia kauppvoja sekä tarvittaessa etuosto-oikeutta ja lunastusta”

Sisältöteksti s.10:

Vantaa hankkii ensisijaisesti uusia maa-alueita ostamalla niitä vapaaehtoisilla kaupoilla yksityisiltä maanomistajilta. Tarpeen vaatiessa **perustellusta syystä** kaupunki voi käyttää myös muita lain sallimia keinoja, kuten etuosto-oikeutta ja lunastusta. Kaupungilla on mahdollisuus käyttää etuosto-oikeutta alueellaan sijaitsevan yli 3 000 m²:n suuruisen kiinteistön kaupassa, jolloin kaupungilla on oikeus saada myyty kiinteistö omistukseensa myyjän ja ostajan sopimasta kauppahinnasta ja -ehdoin asettumalla ostajan tilalle. Yleisen tarpeen vaatiessa on kaupungilla mahdollisuus käyttää myös lunastusta maanhankintakeinona. Asemakaava antaa usein lunastusperusteen asemakaavassa yleisiksi alueiksi osoitettujen alueiden, kuten esimerkiksi puistojen ja katujen osalta. Asemakaavoittamattoman maan lunastaminen edellyttää ympäristöministeriön myöntämää lunastuslupaa. Lunastettavasta omaisuudesta määrätään lähtökohtaisesti sen käyvän hinnan mukainen korvaus. Maata voidaan ottaa myös sopimuskorvauksena maankäyttösopimusten yhteydessä maanomistajalta neuvotteluiden tuloksena. Maankäyttösopimuksilla Vantaa on saanut maaomaisuutta strategisesti tärkeiltä paikoilta.

Tavoitetila 1.3.

Uusi toimenpide tavoitetilaan 1.3.: **Varmistamme monipuolisen pientaloasumisen mahdollisuudet Vantaalla.**

Uudelleen muotoiltu toimenpide: **”Varmistamme, että kaupunginosista ja asuinalueilta löytyy riittävästi monipuolisia asumisen vaihtoehtoja ja asuntorakentamisessa huomioidaan asuinalueiden erityispiirteet”**

Aiempi toimenpide: ”Varmistamme, että kaupunginosista ja asuinalueilta löytyy riittävästi monipuolisia asumisen vaihtoehtoja.”

Sisältöteksti, sivu 16:

Julkisessa keskustelussa on viime vuosina puhuttu paljon kaupunki- ja kerrostaloasumisen ihanteen uudesta noususta (esim. Strandell 2017). Kerrostaloasumisen vaivattomuus, esteettömyys ja hyvä sijainti suhteessa palveluihin ja joukkoliikenteeseen on voittanut puolelleen jo monet asukkaat. **Maailmanlaajuisen koronapandemian myötä myös pientaloasuntojen kysyntä on kasvanut voimakkaasti. Syitä pientalojen kysynnän kasvulle ovat todennäköisesti toive omasta pihasta, etätöiden myötä tullut mahdollisuus asua kauempana työpaikasta sekä lisääntynyt tilan tarve kotona työskentelyn myötä.** Pientaloasumiselta kaupunkiseudulla tullaan todennäköisesti tulevaisuudessa odottamaan

yhä enemmän helppoutta ja edellyttämään hyvää sijaintia toimivien liikenneyhteyksien sekä palveluiden ääressä. **Tästä johtuen markkinassa tulee olla tarjolla myös yhtiömuotoista pientalotarjontaa, kuten rivi-, pari- ja erillistalotuotantoa. Vantaalla lisätään pientaloasumisen kaavoitusta. Pientalojen tarjonnan kehityksestä ja strategian pientalotavoitteen toteutumisesta raportoidaan valtuustolle vuosittain.**

Koronapandemian myötä perheasuntojen kysyntä on myös kasvanut ja etenkin asuntojen uudistuotannosta on vaikea löytää isompia perheasuntoja. Vantaalla tämä ilmiö saattaa näkyä perhekuntien siirtyessä etsimään isompaa ja edullisempaa asuntoa pääkaupunkiseudun kehyskunnista. Tästäkin syystä on erityisen tärkeää lisätä perheille sopivien pientalojen tarjontaa Vantaalla. Vantaalla tulee jatkossa kiinnittää huomiota siihen, että kaupunginosista ja asuinalueilta löytyy myös eri kokoisia ja erilaisiin elämänvaiheisiin sopivia asuntoja monipuolisesti eri talotyypeissä.

Poistettava tekstiosuus: Silti on vaikea ennustaa, jääkö kerrostaloasumisen ihanne pysyväksi ilmiöksi vai muuttuvatko ihmisten asumistoiveet jälleen rivitalo- ja omakotiasumisen suuntaan.

Sisältöteksti, sivu 19:

Maa- ja asuntopolitiikalla on erityinen merkitys uusien asuinalueiden sosiaalisen eheyden varmistamisessa huolehtimalla alueen vuokra- ja omistusasumisen tasapainosta ja asuntotarjonnan monipuolisuudesta niin huoneisto- kuin talotyyppin osalta. Jo rakennetuilla alueilla alkaneen eriytymiskehityksen pysäyttäminen on haastavaa, sillä esimerkiksi asuntojen hallintamuotoihin on vaikeaa vaikuttaa jälkikäteen. Näissä tapauksissa Vantaan maankäyttö on suunnitelmallisesti tukenut täydennysrakentamista ja purkavan uudistamisen hankkeita, joiden yhteydessä voidaan monipuolistaa esimerkiksi vuokratalovaltaisia alueita edellyttämällä alueelle myös omistusasuntojen rakentamista. **Eriytymisuhan alla oleville alueille valtion tukeman vuokra-asuntotuotannon lisäämisessä Vantaa noudattaa erityistä harkintaa.**

PÄÄMÄÄRÄ 2: Vantaalle suunnitellaan vetovoimaisia asunto- ja työpaikka-alueita palveluineen.

Tavoitetila 2.1.

Uudelleen muotoiltu toimenpide: **”Teemme kaupungin toimialojen yhteistyönä määrätietoista maankäytön toteuttamisen ohjelmointia ja palveluverkkosuunnittelua sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen kanssa palveluverkkosuunnittelua.”**

Aiempi toimenpide: **”Teemme maankäytön toimialalla yhdessä palveluverkkosuunnittelun kanssa määrätietoista maankäytön toteuttamisen ohjelmointia.”**

Selostusteksti, sivu 27:

Vantaan palveluverkon suunnittelussa varmistetaan palveluiden riittävyys suhteessa väestökehitykseen. Kaupungin nykyinen poikkeuksellisen suuri asuntorakentamisen volyymi ja väestön kasvu asettavat uudenlaisia haasteita kaupungin mahdollisuuksille vastata kasvavaan palvelutarpeeseen. Kaupungille kasvusta aiheutuvien investointimenojen määrä riippuu kunnallistekniikan investointien osalta esimerkiksi siitä, miten pitkälti rakentaminen tukeutuu olemassa olevaan infrastruktuuriin. Toimitilainvestointeihin vaikuttavat myös uuden asuntorakentamisen tuoman

muuttoliikkeen vaikutukset väestöön: nuorimpien ikäluokkien palvelutarpeet tulevat vastaan nopeimmin lisääntyneenä päivähoidon kysyntänä ja viiveellä koulupaikkojen tarpeena. Palvelutarvetta arvioidaan kokonaisuutena, sillä pääsääntöisesti uudisrakentamisen muuttoliikevaikutuksia voimakkaammin palvelutarpeeseen vaikuttavat muutokset nykyisessä asuntokannassa ja väestössä. Maankäytön toimialalla kaavoituksen ja tontinluovutuksen tehtävänä on turvata palvelutonttien riittävyys eri alueilla.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue ottaa vastuulleen 1.1.2023 alkaen Vantaan ja Keravan alueen sosiaali- ja terveystarpeiden sekä pelastustoimen järjestämisen. Vantaa tekee palveluverkkosuunnittelua esimerkiksi erityispalvelutonttien ja muiden palvelutonttien osalta hyvinvointialueen kanssa vastaten myös jatkossa tuleviin tonttitarpeisiin kaupungin alueella.

Tavoitetila 2.2.

Uudelleen muotoiltu toimenpide: **”Kaavoitamme ensisijaisesti kaupungin strategisia ja taloudellisia tavoitteita edistäviä alueita sekä asemakaavoitettuja täydennysrakentamisalueita.”**

Aiempi toimenpide: **”Kaavoitamme ensisijaisesti kaupungin omistamaa maata ja asemakaavoitettuja täydennysrakentamisalueita.”**

Selostusteksti, sivut 28-29:

Yleiskaavan aluevarausten ja merkintöjen pohjalta alueita asemakaavoitetaan eri toimintoihin. Vantaalla rakennetaan pääsääntöisesti vain asemakaavoitetulle alueelle. Asemakaavoituksen painopiste on alueilla, jotka tukevat tiivistyvää kaupunkirakennetta tai edistävät **kaupungin strategisia, taloudellisia ja elinkeinopoliittisia tavoitteita edistäviä alueita** sekä asemakaavoitetulla alueella sijaitsevista täydennysrakentamiskohteista.

Kaupunki kaavoittaa sekä omaa että yksityisten maanomistajien omistamaa maata. Sekä omalle että yksityiselle maalle kaavoitettaessa huomioidaan kaavatalous (mm. infran rakentaminen ja kaupunkirakenne) sekä palveluverkko (esim. päiväkodit, koulut ja terveydenhuolto).

Kaupunki saa merkittäviä maanmyyntivoittoja jalostamalla alun perin raakamaana hankittuja alueita kaavoituksen myötä ja tämän jälkeen myymällä tai vuokraamalla tontit. Maanmyyntivoitot, maankäyttökorvaukset ja vuokratulot ovat yksi merkittävistä kaupunkistrategian sitovista tavoitteista.

Yksityisten maanomistajien kaavoitushankkeita edistetään etenkin niissä tapauksissa, kun ne tukevat tiivistyvän kaupungin strategisia, **taloudellisia ja elinkeinopoliittisia** tavoitteita tai ovat asemakaavoitetulla alueella sijaitsevia täydennysrakentamiskohteita.

Yritysalueiden asemakaavoitus ei vaadi pääsääntöisesti palvelurakenteen investointeja. Yritysalueilla yksityisten maanomistajien kaavoitushankkeita voidaan edistää, mikäli kaavoituksella voidaan mahdollistaa merkittävän yrityksen sijoittuminen Vantaalle tuoden lisää työpaikkoja ja yritysverotuloja kaupungille.

Kaavoitettavat alueet määritellään kaavoituksen työohjelmassa, joka valmistellaan yhteistyössä ja hyväksytetään vuosittain kaupunkisuunnittelulautakunnassa. Lautakunnalle tuodaan tiedoksi myös kaikki kaavoitusaloitteet, jotka eivät ole työohjelmassa.

Tavoitetila 2.2.

Uudelleen muotoiltu toimenpide: **”Turvaamme monimuotoisesti arvokkaat luontoalueet kaavoituksessa ja tarvittaessa maanhankinnassa.”**

Aiempi toimenpide: ”Huomioimme monimuotoisesti arvokkaat luontoalueet kaavoituksessa ja tarvittaessa maanhankinnassa.”

Uusi toimenpide tavoitetilaan 2.2.: **”Edistämme ekologisuutta ja asuinalueiden viihtyvyyttä säilyttämällä olemassa olevaa puustoa ja kasvillisuutta. Turvaamme viheralueiden riittävyyden rakentuvilla ja rakentuneilla alueilla sekä ekologisten yhteyksien jatkuvuuden.”**

Selostusteksti, sivut 29-30:

Asukkaille tehdyssä Vantaan tulevaisuuskuvat 2017 -kyselyssä nousi esiin, että vantaalaisille lähimetsät ja -luonto ovat hyvin tärkeitä. Ihmiset arvostavat mahdollisuutta päästä helposti rauhoittumaan luontoon ja kokevat tärkeäksi luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen. Kaupunkisuunnittelussa huomioidaan toiveet lähivirkistysalueista ja asukkaiden helposta yhteydestä lähiluontoon. Kaavoituksessa otetaan myös huomioon riittävät aluevaraukset monimuotoisen luontoympäristön 30 varmistamiseksi. Arvokkaat luontokohteet säilytetään kartoittamalla luontoalueita sekä **turvaamalla mahdollisuuksien mukaan huomioimalla monimuotoisesti arvokkaat alueet kaavoituksessa ja maanhankinnassa.**

Asuinalueiden viihtyvyyden kannalta vihreä ja monipuolinen ympäristö on tärkeää. Uusilla, rakentuvilla alueilla olemassa olevan puuston ja kasvillisuuden säilyttäminen on haasteellista, mutta kaavoituksen ja rakentamisen yhteydessä on mahdollista huomioida, että ainakin osa alueella olevasta puustosta ja kasvillisuudesta säilytetään.

Tavoitetila 2.2.

Uusi toimenpide: **”Kehitämme asemakaavamuutoksen hakuprosessia ja sen läpinäkyvyyttä.”**

Uusi selostusteksti:

Asemakaavoitusyksikkö kehittää asiakaspalvelua asemakaavamuutoksen hakuprosessia niin, että tuloksena on selkeä ja avoin toimintatapa. Vantaa ottaa käyttöön selkeän prosessin kaavoituksen aloittamiseksi (kaavoitusaloite) sekä luo ohjeistuksen täydennysrakentamiseen. Asemakaavaprosessia kehitetään esimerkiksi kokemus- ja palvelumuotoilun keinoin yhteistyössä korkeakoulujen kanssa. Lisäksi kumppanuuskaavoitusta kehitetään yhteistyössä sidosryhmien kanssa.

Tavoitetila 2.3.

Uusi toimenpide: **”Lisäämme uusien ja vanhojen keskustojen elinvoimaisuutta kehittämisohjelmien avulla”**

Uusi selostusteksti:

Vantaan halutaan nostaa esille uusien sekä vanhojen kaupunkikeskustojen elinvoiman tärkeys. Kaupunkikeskusten kehityksen suunnitelmallisuuden vahvistamiseksi ja yksityisten sekä julkisten investointien kokoamiseksi kaupungissa laaditaan jokaiseen suuralueen keskusta oma kehittämissuunnitelma, jossa korostuvat alueen myönteiset ominaispiirteet. Niiden lähtökohtana ovat kaupungin eri toimialojen yhteistyössä määritellyt kehittämiskohteet.

Poistettava toimenpide tavoitetilasta 2.3: **”Rahoitamme keskusten kehittämisrahastolla keskustojen kehittämistä, suunnittelua ja toteuttamista sekä maanhankintaa.”**

Poistettava selostusteksti, sivu 34:

Keskustojen kehittämiseen tarvitaan pääomaa uusien asuntojen, liiketilojen, työpaikkojen, pysäköintilaitosten sekä julkisen kaupunkitilan kuten puistojen, katujen ja torien rakentamista varten. Suuri osa pääomasta on yksityistä, mutta myös kaupungilta tarvitaan panostusta julkiseen rakentamiseen, kuten yleisen pysäköinnin järjestämiseen ja kiinteistöjen ostamiseen. Vantaalla on keskusten kehittämisrahasto, johon budjetin ylittäviä maanmyyntituloja voidaan siirtää. Kehittämisrahastosta voidaan rahoittaa esimerkiksi alueiden kehittämistä, suunnittelua, toteuttamista ja maanhankintaa.

Uusi toimenpide: **”Edistämme uuden ”Kartanonkoski 2.0:n” suunnittelua ja toteutumista”.**

Uusi selostusteksti:

Kartanonkoski 2.0 -ajatuksen tarkoituksena on luoda uusia omaleimaisia asuinalueita, joissa yhdistetään tiivistä kerrostaloasumista, kaupunkipientaloja sekä erillistaloja erilaisissa elämäntilanteissa olevien asukkaiden tarpeisiin, viihtyisyyteen ja luontoon panostaen.

Tavoitetila 2.4.

Uudelleen muotoiltu toimenpide: **”Varmistamme merkittävässä maankäyttösopimuksissa tasapainoisen asuntojen hallintamuotojakauman.”**

Uudelleen muotoiltu toimenpide: **”Varmistamme maankäyttösopimuksissa sekä tarvittaessa asemakaavoissa huoneistotyyppijakauman sekä riittävän suurempien kolmioiden tai sitä suurempien asuntojen tarjonnan”**

Aiempi toimenpide: Varmistamme merkittävässä maankäyttösopimuksissa tasapainoisen asuntojen hallintamuoto- ja huoneistotyyppijakauman sekä tarvittaessa asemakaavoissa huoneistotyyppijakauman.

Selostusteksti, sivu 39:

Alueiden toteuttamisen kustannussopimisen lisäksi maankäyttösopimuksissa voidaan sopia myös muista aluetta koskevista tavoitteista. Asuinalueiden sosiaalisen eheyden varmistamiseksi Vantaan kaupunki säätelee sopimusalueen asuntojen rahoitus- ja hallintamuotojakaumaa merkittävässä maankäyttösopimuksissa. Erityisesti vuokra-asuntovaltaisissa kortteleissa ja asuinalueilla aloitetaan asuntojen rahoitus- ja hallintamuodon sääntely kaavahankkeissa tarvittaessa rakennuskohtaisesti. **Merkittävässä**

maankäyttösopimuksissa, joissa kaavamuutoksen laajuus on noin 10 000 kerrosneliömetriä, varmistetaan asuntotuotannon monipuolisuus hallintamuotojakauman ohjauksen kirjauksilla. Eriytyvillä alueilla hallintamuotojakauman ohjausta voidaan tehdä myös kerrosneliömetreiltään pienemmissä asemakaavoissa.

Vantaalla rakentuu tällä hetkellä paljon pieniä asuntoja ja etenkin yksiöiden osuus huoneistotyypeistä on kasvanut uusissa asuntokohteissa. **Asuntojen keskipinta-alat ovat viimeisen vuosikymmenen aikana pienentyneet huomattavasti. Etenkin kolmioiden tai sitä suurempien perheasuntojen huoneistoala on uudistuotannossa varsin pientä: kolmiot ovat paikoin alle 55-neliöisiä ja neljän huoneen asuntoja on toteutettu jopa alle 65 neliön kokoon. Monipuolisen ja laadukkaan asuntotuotannon turvaamiseksi asuntokohteiden huoneistotyyppijakaumaa ja suurempien perheasuntojen riittävää tarjontaa säädellään maankäyttösopimuksissa sekä tarvittaessa asemakaavoissa.**

Huoneistotyyppijakauman ohjauksen ja suurempien perheasuntojen tarjonnan varmistavan sääntelyn periaatteista valmistellaan päätöksentekoon erilliset päätökset. Sääntelyn ulkopuolelle jätetään erityisryhmien kohteet, kuten esimerkiksi opiskelija-asunnot tai hoiva-asumisen kohteet, sekä kaupungin hyväksymät, tiettyyn asumiskonseptiin perustuvat erityiskohteet. **Sääntelyn tulee myös huomioida asuntomarkkinoiden erot eri alueiden välillä sekä rakennusalan suhdannetilanteen vaihtelut.**

Maankäyttösopimukseen asetetaan tarvittavia sopimussakkoja varmistamaan, että kaavan toteuttajaosapuoli sitoutuu sopimuksessa säädettyyn alueen rakentamisaikatauluun, asuntojen rahoitus- ja hallintamuotoon, **huoneistotyyppijakaumaan sekä asuntojen muuhun sääntelyyn.**

Selostuksesta poistettu tekstiosuus:

~~ja tarpeen vaatiessa sopimukseen voidaan lisätä tarkennuksia huoneistotyyppijakaumasta, mikäli niitä sopimusalueen sijainnista ja hankkeen luonteesta johtuen tarvitaan.~~

Uusi toimenpide: **”Vantaa valmistelee palvelulupaukset rakennuslupiin, kaavoitusprosesseihin ja työpaikkatonttien tiedusteluun. Lautakunnalle raportoidaan vuosittain työpaikkatonttien tarjontatilanne ja tehdyt sopimukset. Kaupungin tulee edistää työpaikkatonttien ja toimitilojen tarjontaa myös pk-yrityksille.”**

Tavoiteta 2.5.

Uudelleen muotoiltu toimenpide: **”Otamme uusilla sekä olemassa olevilla asuinalueilla ja asuinalueissa turvallisuuden, terveellisuuden sekä esteettömyyden lähtökohdaksi”**

Aiempi toimenpide: **”Otamme uusilla asuinalueilla ja asuinalueissa turvallisuuden, terveellisuuden sekä esteettömyyden lähtökohdaksi.”**

Ei muutoksia selostustekstiin.

Uusi toimenpide: **”Kaupungin määrittelemillä segregatiouhan alaisilla alueilla pilotoidaan uusia täydennysrakentamisen malleja”.**

PÄÄMÄÄRÄ 3: Vantaan tontinluovutus on avointa, tasapuolista ja kilpailua edistävää.

Tavoitetila 3.1.

Uudelleen muotoiltu toimenpide: **”Pidämme ajan tasalla kaupungin tonttien luovutusperiaatteet ja varmistamme tontinluovutuksessa tasapuolisuuden ja avoimuuden toteutumisen”**

Aiempi toimenpide: ”Pidämme ajan tasalla kaupungin tonttien luovutusperiaatteet ja varmistamme tontinluovutuksessa tasapuolisuuden toteutumisen.”

Ei muutoksia selostustekstiin.

Uudelleen muotoiltu toimenpide: **”Luovutamme pientalotontit ensisijaisesti tarjouskilpailulla tai jatkuvalla haulla ja toissijaisesti pisteytyksellä tai arvonnalla.”**

Aiempi toimenpide: ”Luovutamme pientalotontit joko pisteytyksellä, arvonnalla, tarjouskilpailulla tai jatkuvalla haulla.”

Uusi selostusteksti: Selvitämme pientalotonttien vuokrausvaihtoehtoon

Maa- ja asuntopoliittisten linjausten päämäärät, tavoitetilat ja toimenpiteet

1. Päämäärä. Vantaan maa- ja asuntopoliittikka on vastuullista, pitkäjänteistä ja taloudellisesti kestävä		
	Tavoitetilat	Toimenpide
	1.1. Maanhankinta on ennakoivaa sekä kaupungin ja asukkaiden edun mukaista	Hankimme maata alueilta, jotka tukevat kaupungin pitkän aikavälin strategioiden toteuttamista ja yhdyskuntarakenteen eheyttämistä
		Maanhankinnassa käytämme ensisijaisesti vapaaehtoisia kauppvoja sekä perustellusta syystä etuosto-oikeutta ja lunastusta
	1.2. Maa- ja asunto-politiikka on seudullisesti vastuullista ja asetettujen tavoitteiden mukaista	Edistämme aktiivisella maa- ja asuntopoliittikalla alueiden rakentumista, toimivia tonttimarkkinoita ja vahvistamme kaupungin taloutta
		Varmistamme valtion kanssa solmitun MAL-sopimuksen Vantaalle asetettujen tavoitteiden toteutumisen
		Mahdollistamme Vantaalle MAL-sopimuksen tai kaupungin erikseen päättämän asuntotuotantotavoitteen toteutumisen vuosittain
	1.3. Asuntotuotanto on monipuolista ja sosiaalisesti kestävä. Asukkaille löytyy tarpeita sekä maksukykyä vastaava koti	Edistämme laatua kaikenhintaissa asuntotuotannossa niin omistus- kuin vuokra-asumisessa
		Varmistamme, että kaupunginosista ja asuinalueilta löytyy riittävästi monipuolisia asumisen vaihtoehtoja ja asuntorakentamisessa huomioidaan asuinalueiden erityispiirteet
		Toteutamme maa- ja asuntopoliittikkaa aktiivisesti maankäyttösopimuksissa, kilpailuissa ja tontinluovutuksessa
		Lisäämme omistusasumista, asumisoikeusasumista tai osaomistukseen perustuvia asumisratkaisuja kaupunginosissa, joissa vuokra-asumisen osuus on suuri
		Varmistamme monipuolisen pientaloasumisen mahdollisuudet Vantaalla
		Mahdollistamme, että vuosittaisesta asuntotuotannosta vähintään 20 prosenttia toteutetaan pitkäaikaisina vuokra-asuntoina valtion tuella tai muilla rahoitusmalleilla
		Varmistamme, että VAV-konserni pystyy tuottamaan 2/3 vuosittaisesta kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen tuotantotavoitteesta
		Mahdollistamme, että vuosittaisesta asuntotuotannosta noin 10 prosenttia toteutetaan asumisoikeus- tai sekä mahdollisilla uusilla rahoitusmalleilla
		Mahdollistamme, että vuosittaisesta asuntotuotannosta noin 50 prosenttia toteutetaan vapaarahoitteisina
		Varmistamme, että kaupungin vuokra-asuntokanta vastaa kysyntää ja VAV-konsernilla on aktiivinen rooli kaupungin asuntopoliittikan toteuttajana
		Myönnämme kaupungin asuntolainarahastosta lainoja VAV-konsernille ja lisäksi hissiavustuksia esteettömyyden edistämiseksi
		Vähennämme asunnottomuutta Vantaalla seudullisesti sovittujen tavoitteiden mukaisesti
		Varmistamme tarpeita vastaavien erityisryhmien asuntojen rakentumisen Vantaalle seudullisten tavoitteiden mukaisesti

2. Päämäärä. Vantaalle suunnitellaan vetovoimaisia asunto- ja työpaikka-alueita palveluineen

Tavoitetila	Toimenpide
2.1. Maankäyttöä ja palveluverkkoa suunnitellaan kokonaisvaltaisesti	Teemme kaupungin toimialojen yhteistyönä määrätietoista maankäytön toteuttamisen ohjelmointia ja palveluverkko-suunnittelua sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen kanssa palveluverkkosuunnittelua
	Varaamme riittävästi tontteja palveluille ja mitoitamme sekä ajoitamme kaupungin tarjoamat palvelut suhteessa asuin-alueiden väestökehitykseen
	Toteutamme tarvittavan kunnallistekniikan oikea-aikaisesti ja riittävässä laajuudessa ja edistämme kunnallistekniikan tuloa vanhoille alueille
2.2. Sujuva kaupunki-suunnittelu luo mahdollisuudet viihtyisille asuinalueille, monipuoliselle asunto-tuotannolle ja menestyksekkäälle yritystoiminnalle	Kaavoitamme ensisijaisesti kaupungin strategisia ja taloudellisia tavoitteita edistäviä alueita sekä asemakaavoitettuja täydennysrakentamisalueita
	Pidämme yleiskaavan ajan tasalla
	Pidämme yllä viiden vuoden asuntotuotantotarvetta vastaavaa asemakaavavarantoa
	Tavoitteenamme kaavoituksessa ja tonttituotannossa on laatu, kohtuuhintaisuus, toteuttamiskelpoisuus ja kaupunkirakenteen eheys
	Kehitämme yritysalueita joustavasti kaavoituksen ja profiloinnin keinoin
	Huomioimme monimuotoisesti arvokkaat luontoalueet kaavoituksessa ja tarvittaessa maanhankinnassa Turvaamme monimuotoisesti arvokkaat luontoalueet kaavoituksessa ja tarvittaessa maanhankinnassa
	Edistämme ekologisuutta ja asuinalueiden viihtyvyyttä säilyttämällä olemassa olevaa puustoa ja kasvillisuutta. Turvaamme viheralueiden riittävyyden rakentuvilla ja rakentuneilla alueilla sekä ekologisten yhteyksien jatkuvuuden
	Turvaamme riittävät aluevaraukset luonnon monimuotoisuuden varmistamiseksi
	Voimme asettaa alueet rakennuskieltoon, mikäli kaavat ovat vanhentuneet, eivätkä vastaa kaupungin tavoitteita
	Rakennamme pääsääntöisesti asemakaavoitetulle alueille. Poikkeamispäätösten ja suunnittelutarveratkaisuiden linjaukset ovat yhtenäisiä ja tasapuolisia maanomistajille.
	Kehitämme asemakaavamuutoksen hakuprosessia ja sen läpinäkyvyyttä
	Mahdollistamme maaseutumaisille alueille maaseutuyrittäjyyteen liittyvän täydennysrakentamisen, mutta emme haja-asutusluonteista rakentamista

2. Päämäärä. Vantaalle suunnitellaan vetovoimaisia asunto- ja työpaikka-alueita palveluineen

Tavoitetila	Toimenpide
2.3. Rakentaminen painottuu keskuksiin, raideliikenteen yhteyteen ja olemassa olevaan infrastruktuuriin	Rakennamme Vantaata vahvojen keskusten varaan varmistaen myös ympäröivän yhdyskunnan elinvoimaisuuden
	Lisäämme korkeaa rakentamista asemanseuduilla ja keskustoissa, joissa on hyvät palvelut
	Hyödynnämme olemassa olevan infrastruktuurin ja palveluverkon ennen uusien alueiden avaamista
	Siirrämme keskusten kehittämisrahastoon budjetoidun maanmyyntivoiton ylittäviä myyntivoittoja tilinpäätöksen yhteydessä tehtävällä erillispäätöksellä
	Rahoitamme keskusten kehittämisrahastolla keskustojen kehittämistä, suunnittelua ja toteuttamista sekä maanhankintaa
	Suhtaudumme myönteisesti täydennysrakentamiseen ja perustelluista syistä purkavaan uudistamiseen
	Haemme aktiivisesti valtion avustuksia asuinalueiden kehittämiseen ja kunnallistekniikan investointeihin
	Lisäämme uusien ja vanhojen keskustojen elinvoimaisuutta kehittämisohjelmien avulla
	Edistämme uuden "Kartanonkoski 2.0:n" suunnittelua ja toteutumista

2. Päämäärä. Vantaalle suunnitellaan vetovoimaisia asunto- ja työpaikka-alueita palveluineen

Tavoitetila	Toimenpide
2.4. Maankäyttö-sopimuksia käytetään aktiivisesti maa- ja asuntopoliittisten tavoitteiden toteuttamisessa	Perimme maanomistajalta yhdyskuntarakentamisen kustannusten korvausta, mikäli laadittavassa asemakaavassa maanomistaja saa yli 500 k-m ² uutta rakennusoikeutta
	Perimme maanomistajalta korvausta yhdyskuntarakentamisesta aiheutuvista kustannuksista, joka on enimmillään 50 % kaavoituksen tuomasta arvonnoususta
	Kohdistamme yksityiselle hankkeelle kunnallistekniikan rakentamisen aikaistamisesta aiheutuvat kustannukset
	Voimme aina periä sisäisen kunnallistekniikan rakentamisen aiheuttamat kustannukset maanomistajalta
	Perimme pääsääntöisesti asuntotonttien osalta 50 % kaavoituksen tuomasta arvonnoususta
	Perimme asunto-osakeyhtiön omistamien tonttien osalta vain 35 % kaavoituksen tuomasta arvonnoususta. Tällöin asunto-tontin jo kaavoitetusta rakennusoikeudesta tulee olla käytetty yli 50 %, ja asunto-osakeyhtiön osakkaina tulee olla talon asukkaat
	Perimme yhdyskuntarakentamisen kustannusten korvausta erillispientaloja ja paritaloja kaavoitettaessa vain uuden asuntorakentamisoikeuden 500 k-m ² ylittävältä osalta
	Huomioimme arvonnousua laskettaessa arvoa vähentävinä tekijöinä tontin kohtuullisen käyvän arvon, purkukulut ja maanpuhdistuskuluja
	Hyvitämme asumisen täydennysrakentamiskohteiden arvonnoususta rakenteellisten autopaikkojen rakentamiskustannukset säilytettävien asuinrakennusten osalta
	Otamme korvaukset maana maankäyttö-sopimuksissa silloin, kun alueen arvioidaan tukevan kaupungin pitkän aikavälin strategioiden toteuttamista
	Varmistamme merkittävässä maankäyttö-sopimuksissa tasapainoisen asuntojen hallintamuoto jakauman ja huoneistotyyppijakauman sekä tarvittaessa asemakaavoissa huoneistotyyppijakauman
	Varmistamme maankäyttö-sopimuksissa sekä tarvittaessa asemakaavoissa huoneistotyyppijakauman sekä riittävän suurempien kolmioiden tai sitä suurempien asuntojen tarjonnan
	Varmistamme maankäyttö-sopimusten toteutumisen rakentamisvelvoitteilla ja sopimussakoilla
	Vantaa valmistelee palvelulupaukset rakennuslupiin, kaavoitusprosesseihin ja työpaikkatonttien tiedusteluun. Lautakunnalle raportoidaan vuosittain työpaikkatonttien tarjontatilanne ja tehdyt sopimukset. Kaupungin tulee edistää työpaikkatonttien ja toimitilojen tarjontaa myös pk-yrityksille.

2. Päämäärä. Vantaalle suunnitellaan vetovoimaisia asunto- ja työpaikka-alueita palveluineen

2.5. Asuinalueet ovat turvallisia, viihtyisiä ja sisältävät asukkailleen rakkaita paikkoja. Vantaalla on hyvä elää.	Otamme uusilla sekä olemassa olevilla asuinalueilla ja asuincohteissa turvallisuuden, terveellisuuden sekä esteettömyyden lähtökohdaksi
	Suunnitteleme ja rakennamme viheralueverkon monipuoliseksi, turvalliseksi ja helposti saavutettavaksi
	Varaamme riittävän rahoituksen elinympäristön, infrastruktuurin ja rakennusten kunnossapidolle
	Varmistamme toimivat pysäköintijärjestelyt, lisäämme kadunvarsipysäköintiä keskustoissa ja kehitämme uusia malleja pysäköinnin järjestämiseen
	Seuraamme ja mittaamme asukkaiden tyytyväisyyttä asukasbarometrillä
	Kaupungin määrittelemillä segregatiouhan alaisilla alueilla pilotoidaan uusia täydennysrakentamisen malleja

3. Päämäärä. Vantaan tontinluovutus on avointa, tasapuolista ja kilpailua edistävää

Tavoitetila	Toimenpide
3.1. Tontteja luovutetaan monipuolisesti asumisen ja elinkeinoelämän tarpeisiin	Pidämme ajan tasalla kaupungin tonttien luovutusperiaatteet ja varmistamme tontinluovutuksessa tasapuolisuuden ja avoimuuden toteutumisen
	Luovutamme tontit myymällä tai vuokraamalla
	Valitsemme tuottajamuotoisten asuntotonttien luovutuksensaajat pääosin tarjous- tai laatukilpailulla tai niiden yhdistelmällä
	Mahdollistamme harkiten innovatiivisia asumisen kehittämishankkeita luovuttamalla tontteja ilman kilpailutusta
	Luovutamme pientalotontit joko pisteytyksellä, arvonnalla, tarjouskilpailulla tai jatkuvalla haulla ensisijaisesti tarjouskilpailulla tai jatkuvalla haulla ja toissijaisesti pisteytyksellä tai arvonnalla
	Valitsemme tarvittaessa yritystonttien luovutuksensaajat tarjouskilpailulla
	Varmistamme tontinluovutuksessa tasapainoisen asuntojen hallintamuotojakauman ja tarvittaessa huoneistotyyppijakauman
	Edistämme kilpailuissa ja tontinluovutusehdoissa resurssiviisautta, energiatehokkuutta ja puurakentamista
	Luovutamme erityispalvelutontit pääsääntöisesti vuokraamalla
	Luovutamme yritystontit käyvällä hinnalla loppukäyttäjälle tai loppukäyttäjän yhteistyötaholle
	Sidomme tonttien vuokran elinkustannusindeksiin ja tarkistamme vuokran puolessa välissä vuokrakautta
3.2. Maaomaisuutta hallitaan järkevästi ja kustannustietoisesti	Emme myy lähtökohtaisesti asemakaavoittamatonta maata, emmekä asemakaavoissa kunnan toteutettaviksi tarkoitettuja alueita
	Myymme, vuokraamme tai kehitämme passiivisen ja kuluja aiheuttavan maaomaisuuden
	Huolehdimme kaupungin maaomaisuudesta, sen järkevästä käytöstä ja arvon säilymisestä

16 § **Maankäyttösopimuksen velvoitteiden siirtämisen hyväksyminen Tikkurilan korttelissa 61097/ Kiinteistö Oy Kielotie 1-3 Vantaa**

VD/6225/10.00.01.05/2021
TeA/AK/JJ/MT

Kiinteistö Oy Kielotie 1-3 Vantaa on pyytänyt hyväksyntää maankäyttösopimuksen velvoitteiden siirtämiseen Tikkurilassa korttelissa 61097, osoitteessa Silkkitehtaantie 6. Vantaan kaupungin ja Hakijan välillä allekirjoitetun maankäyttösopimuksen velvoitteet siirtyvät Kiinteistö Oy Silkinkulmalle.

Kaupunginhallitus on 6.9.2021 § 30 päättänyt, että kaupunki tekee ja allekirjoittaa Kiinteistö Oy Kielotie 1-3 Vantaan ("Hakija") kanssa maankäyttösopimuksen liittyen asemakaavan muutokseen numero 002435 Silkkitehtaantie. Kaupunki ja Hakija ovat allekirjoittaneet maankäyttösopimuksen 2.12.2021. Sopimusalueena on kiinteistö 92-61-97-2. Maankäyttösopimuksen kohdassa 9 on sovittu sopimusvelvoitteiden siirtämisestä kolmannelle siten, että Hakija sitoutuu ottamaan maankäyttösopimuksen sopimusehdot sopimusaluetta koskeviin vastaisiin luovutuskirjoihin, kaikilta niiltä osin kuin sopimusvelvoitteita ei ole suoritettu luovutushetkellä. Hakija sitoutuu ilmoittamaan kirjallisesti vastaisista luovutuksista kaupungille. Hakija vastaa sopimuksen velvoitteista siihen asti, kun kaupunki on hyväksynyt sopimusvelvoitteiden siirron luovutuksensaajalle tai sopimusvelvoitteet ovat tulleet täytetyiksi. Jos Hakija ei ole siirtänyt velvoitteita edellä sanotulla tavalla, Hakija vastaa sopimuksen velvoitteiden suorittamisesta myös luovutetun alueen osalta.

Hakija on 25.8.2022 päivätyllä kiinteistön kauppakirjalla sopinut Kiinteistö Oy Silkinkulman (y-tunnus 0458867-3) kanssa maankäyttösopimuksen vastuiden ja velvoitteiden siirtämisestä. Siirto koskee kaikkia vielä täyttämättömiä sopimusvelvoitteita. Selvennyksenä todetaan, että Hakija on suorittanut sopimuskorvauksen ja muilta osin velvoitteet siirtyvät Kiinteistö Oy Silkinkulman vastattavaksi.

Tähän liittyen Hakija pyytää, että Vantaan kaupunki hyväksyy edellä mainitun maankäyttösopimuksen velvoitteiden siirtämisen 25.8.2022 päivätyn kiinteistön kauppakirjan mukaisesti Kiinteistö Oy Silkinkulmalle.

Toimivalta hyväksymisestä päätettäessä

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9. luvun 1 §:n kohdan 37 nojalla kaupunginhallitus päättää maankäyttösopimuksista.

Kaupunginhallitus 19.9.2022 § 16

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään hyväksyä selostuskohdassa mainitun maankäyttösopimuksen velvoitteiden siirtäminen liitteenä olevan kiinteistön kauppakirjan mukaisesti 25.8.2022 lukien Kiinteistö Oy Silkinkulmalle.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Hakemus maankäyttösopimuksen velvoitteiden siirtämiseksi, päivätty 29.8.2022 (henkilötiedot poistettu)
- Kiinteistön kauppakirja, päivätty 25.8.2022 (henkilötiedot poistettu)

Täytäntöönpano: Kiinteistöt ja asuminen

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

projektijohtaja Janne Juntunen, puh. 040 6824287
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

29.8.2022

Vantaan kaupunki
c/o Janne Juntunen

HAKEMUS MAANKÄYTTÖSOPIMUKSEN VELVOITTEIDEN SIIRTÄMISEKSI

VD/6225/10.00.01.05/2021

Kiinteistö Oy Kielotie 1 3 Vantaa (jäljempänä "Hakija") ja Vantaan kaupunki (jäljempänä "Kaupunki") ovat 2.12.2021 allekirjoittaneet Hakijan allekirjoitushetkellä omistamaa kiinteistöä 92-61-97-2 (jäljempänä "Kiinteistö" tai "Sopimus-alue") koskevan maankäyttösopimuksen (jäljempänä "Sopimus"), jossa on sovittu kunnallistekniikan rakentamisesta ja Hakijan osallistumisesta Sopimusaluetta palvelevan kunnallistekniikan rakentamisen Kaupungille aiheuttamiin kustannuksiin. Sopimuksessa Hakija on velvoitettu ottamaan Sopimuksen sopimusehdot Sopimusaluetta koskeviin vastaisiin luovutuskirjoihin kaikilta niiltä osin kuin sopimusvelvoitteita ei ole suoritettu luovutushetkellä ja ilmoittamaan vastaisista luovutuksista kirjallisesti Kaupungille. Lisäksi Sopimuksessa todetaan, että Sopimuksen velvoitteiden siirrosta luovutuksensaajalle tulee saada hyväksyntä Kaupungilta.

Hakija on 25.8.2022 solmitulla kaupalla myynyt Kiinteistön Kiinteistö Oy Silkinkulmalle (jäljempänä "Ostaja"). Kiinteistön kauppakirjan (Liite 1) ehtojen mukaisesti Sopimuksen mukaiset velvoitteet lukuunottamatta yhdyskuntarakentamisen kustannusten korvausta (jäljempänä "Sopimuskorvaus") ovat siirtyneet Ostajalle. Sopimuskorvaus on suoritettu Kaupungille 6.3.2022 Hakijan toimesta.

Tällä hakemuksella Hakija ilmoittaa Kaupungille Sopimuksen velvoitteiden mukaisesti 25.8.2022 tehdystä luovutuksesta, sekä pyytää kunnioittaen, että Kaupunki hyväksyisi Sopimuksen muiden kuin jo Hakijan suorittamaa Sopimus korvausta koskevien velvoitteiden siirron Ostajalle.

Espoossa 29.8.2022

Kiinteistö Oy Kielotie 1-3 Vantaa

hallituksen puheenjohtaja

Liite 1 Kiinteistön kauppakirja 25.8.2022

KIINTEISTÖN KAUPPAKIRJA

Kiinteistö Oy Kielotie 1-3 Vantaa

myyjänä

ja

Kiinteistö Oy Silkinkulma

ostajana

koskien

kiinteistöä 92-61-97-2

25.8.2022

Wa *N*

KIINTEISTÖN KAUPPAKIRJA

1. OSAPUOLET

1.1. Myyjä

Kiinteistö Oy Kielotie 1-3 Vantaa ("**Myyjä**")

Y-tunnus: 2441222-9

1.2. Ostaja

Kiinteistö Oy Silkinkulma ("**Ostaja**")

Y-tunnus: 0458867-3

Myyjä ja Ostaja yhdessä "**Osapuolet**" tai yksin "**Osapuoli**".

2. KAUPAN KOHDE JA KAUPPA

Vantaan kaupungissa sijaitseva tontti ("**Kaupan Kohde**"):

Kiinteistötunnus:	92-61-97-2
Kiinteistön pinta-ala:	428 m ²
Osoite:	Silkkitehtaantie 6, 01300 Vantaa
Kaavamääräys:	AK – asuinkerrostalojen korttelialue

Kaupan Kohteen aikaisempi kaavamääräys on ollut LPA (autopaikkojen korttelialue). Kaupan Kohteeseen on vahvistettu uusi asemakaava 15.02.2022 (kaavatunnus: 002435). Uudessa asemakaavassa Kaupan Kohde on osa uuden tonttijaon mukaista tonttia numero 3 ja sen kaavamääräys on AK (asuinkerrostalojen korttelialue). Selvyyden vuoksi todetaan, että Ostaja omistaa muun osan uuden asemakaavan mukaisen tonttijaon tontista numero 3.

Myyjä ja Bont Oy ovat 13.4.2022 solmineet kiinteistökaupan esisopimuksen Kaupan Kohteesta ("**Esisopimus**"). Esisopimukseen on kirjattu seuraavasti (Esisopimuksen kohta 6): "*Selvyyden vuoksi Osapuolet toteavat, että Ostajalla on oikeus vaatia Lopullisen Kaupan toteuttamista myös määräämänsä tahon toimiessa Lopullisen Kaupan ostajana. Näin ollen Lopullisessa Kaupassa ostajana voi Ostajan niin määrätessä olla esimerkiksi Kiinteistö Oy Silkinkulma -niminen kiinteistöyhtiö (Esisopimuksen kohdan 5 i mukainen tilanne).*" Selvyyden vuoksi todetaan, että Esisopimuksen mukainen ostaja (Bont Oy) on määrännyt Kaupan Kohteen ostajaksi yllä mainitun Esisopimuksen kohdan 6 mukaisesti Kiinteistö Oy Silkinkulman, eli Ostajan.

Tällä kauppakirjalla ("**Kauppakirja**") Osapuolet ovat sopineet Kaupan Kohteen myynnistä Ostajalle Kauppakirjasta ilmenevin ehdoin.

3. KAUPPAHINTA

Kaupan Kohteen velaton kauppahinta on miljoona (1.000.000,00) euroa.

4. KAUPPAHINNAN MAKSAMINEN

Kauppahinta maksetaan kokonaisuudessaan Myyjän pankkitilille [REDACTED]
[REDACTED] Kauppakirjan allekirjoitustilaisuudessa.

Myyjä kuittaa vastaanottaneensa koko kauppahinnan Kauppakirjan allekirjoituksin.

5. OMISTUS- JA HALLINTAOIKEUS

Täysi ja rajoittamaton omistus- ja hallintaoikeus Kaupan Kohteeseen siirtyy Ostajalle samalla, kun Kauppakirja on allekirjoitettu ja kauppahinta maksettu.

Samanaikaisesti tämän Kauppakirjan allekirjoittamisen kanssa Osapuolet allekirjoittavat sopimuksen, jolla Myyjä tai sen osoittama taho saa Ostajalta Kaupan Kohteesta 12 kappaletta pysäköintipaikkoja yksinomaiseen käyttöönsä. Sopimus laaditaan siten, että käyttäjä vastaa kaikesta pysäköintipaikkojen ylläpidosta koko käyttöajan kustannuksellaan. Sopimuksen mukainen käyttöoikeus päättyy ilman irtisanomisaikaa siinä vaiheessa, kun Ostaja tai sen osoittama taho ilmoittaa aloittavansa uuden asemakaavan mahdollistaman asuinkerrostalojen rakennushankkeen siten, ettei pysäköintipaikkoja voida enää käyttää pysäköintitarkoitukseen. Ilmoitus on tehtävä yksi (1) kuukausi ennen kuin pysäköinti Kaupan Kohteessa on lopetettava. Ilmoitus voidaan antaa ainoastaan siinä tilanteessa, että rakennushanke todellisuudessa aiheuttaa tarpeen pysäköinnin lopettamiselle. Sopimuksen mukaisista pysäköintipaikoista ei makseta erillistä korvausta.

6. RASITTEET JA MUUT KÄYTTÖOIKEUDET

Kaupan Kohteeseen ei kohdistu lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin kirjattuja rasitteita eikä edellä Kauppakirjan kohdassa 5 mainittu vuokrasopimus sekä 22.6.2021 allekirjoitettu sopimus ("Yhteistoimintasopimus") pois lukien mitään muitakaan kolmansien oikeuksia.

7. VAARANVASTUU

Vaaranvastuu Kaupan Kohteesta siirtyy Ostajalle hallintaoikeuden siirtymisen yhteydessä.

8. TUTUSTUMINEN KAUPAN KOHTEeseen JA KAUPAN KOHTEESTA ANNETUT TIEDOT

Ostaja on ennen Kauppakirjan allekirjoitusta tutustunut Kaupan Kohteeseen ja hyväksyy sen sellaisena kuin se tämän Kauppakirjan ja Due Diligence -materiaalin mukaisesti on.

Ostaja on tutustunut seuraaviin Myyjän antamiin Kaupan Kohdetta koskeviin asiakirjoihin ("**Due Diligence -materiaali**"):

- kiinteistörekisteriote ja karttaote
- lainhuutotodistus
- rasiustodistus
- kaavakartta ja kaavamääräykset
- Vahanen Environment Oy, tutkimusraportti 11.8.2020
- Vahanen Environment Oy, kustannustarkastelu 30.10.2020
- Maankäytösopimus 2.12.2021

- Yhteistyösopimus 22.6.2021
- Toimenpidelupapäätös LP-092-2022-00956 20.6.2022

Myyjä vastaa ja vakuuttaa, että Due Diligence -materiaalissa esitetyt tiedot Kaupan Kohteesta ovat olennaisilta osin oikeita ja paikkansapitäviä, eivät ole harhaanjohtavia sekä antavat oikean kuvan Kaupan Kohteesta.

Kaupan Kohde muodostaa osan lainvoimaisen asemakaavan mukaista tonttia numero 3, johon Ostajalla on tarkoitus toteuttaa asemakaavan mukainen uudisrakennushanke. Myyjä ei tämä tarkoitus huomioiden ole jättänyt ilmoittamatta Ostajalle mitään sellaista tiedossaan olevaa Kaupan Kohdetta koskevaa tietoa, seikkaa tai riskiä, joka olisi voinut vaikuttaa Ostajan arvioon tämän Kauppakirjan mukaisen kaupan solmimisesta, Kauppahinnan määrästä tai muista ehdoista. Lukuun ottamatta tämän kauppakirjan kohdassa 14 määritettyä Myyjän vastuuta pilaantuneesta maaperästä, Myyjä ei vastaa mitään osin sellaisista tuntemattomista seikoista, jotka saattavat vaikuttaa Ostajan suunnitteleman uudisrakennushankkeen toteutettavuuteen.

9. JOHTOJEN YM. SIJOITTAMINEN

Ostaja sallii kaupungin osoittamien yhdyskuntaa tai kiinteistöä palvelevien johtojen, laitteiden ja kiinnikkeiden sijoittamisen tontille.

10. VEROT, MAKSUT JA KUSTANNUKSET

Myyjä vastaa kaikista Kaupan Kohteeseen kohdistuvista veroista, jälkiveroista, veronkorotuksista ja muista verojen ja maksujen viivästysseurauksista sekä julkisoikeudellisessa järjestyksessä maksettavaksi pantavista maksuista tai niihin verrattavista velvoitteista siltä osin kuin ao. kustannuksen, veron tai maksun peruste kohdistuu hallinto-oikeuden Ostajalle siirtymistä edeltävään aikaan.

Ostaja vastaa kustannuksellaan tästä kaupasta aiheutuvista lainhuudatuskuluista ja kaupanvahvistajan palkkiosta.

11. PANTTIKIRJAT

Kiinteistöön ei kohdistu kiinnityksiä.

12. VARAINSIIRTOVERO

Kaupasta menevän varainsiirtoveron maksaa Ostaja.

13. MAAPERÄN JA POHJAVEDEN KUNTO

Myyjä on teettänyt Kaupan Kohteessa ympäristötekniisen tutkimuksen. Tutkimuksen on suorittanut Vahanen Environment Oy heinäkuussa 2020. Tutkimusraportin 11.8.2020 mukaan Kaupan Kohteessa havaittiin yhdessä näytepisteessä ylemmän ohjearvon ylittäviä haitta-ainepitoisuuksia sekä kohtalaisesti jätejakeita. Tutkimusraportin mukaan Kaupan Kohteen suunniteltu asuinkäyttö edellyttäneen maaperän kunnostamista.

Vahanen Environment Oy on laatinut kustannusarvon maaperän puhdistuskustannuksista. Kustannusarvio on päivätty 30.10.2020. Se pitää sisällään Kaupan Kohteen lisäksi myös sen naapurikiinteistöt (92-61-98-1, 92-61-97-1 ja 92-421-6-358). Ostaja omistaa kustannusarvion kohdekiinteistöistä kiinteistöt 92-61-97-1 ja 92-421-6-358. Myyjä omistaa kustannusarvion kohdekiinteistöistä Kaupan Kohteen lisäksi kiinteistön 92-61-97-1.

Kaupan Kohde ei sijaitse pohjavesialueella.

14. MYYJÄN VASTUU PILAANTUNEESTA MAAPERÄSTÄ

Myyjä vastaa Kaupan Kohteessa olevan pilaantuneen maaperän ja jätejakeiden aiheuttamista puhdistuskustannuksista seuraavasti:

- Puhdistustarve / jätejakeiden poistotarve on välttämätöntä asemakaavan mukaisen asuinkerrostalojen rakentamiseksi ja perustuu aina toimivaltaisen ympäristöviranomaisen määräykseen sen mukaisesti, että Tontin käyttötarkoitus on kaupantekohetken lainvoimaisen asemakaavan mukainen (AK).
- Puhdistuksesta / jätejakeiden poistamisesta aiheutuva kustannus on ylimääräistä kustannusta tavanomaiseen maanrakennustyöhön verrattuna.
 - Ylimääräisinä kustannuksina pidetään ainoastaan:
 - pilaantuneesta maaperästä / jätejakeista aiheutuvat suunnittelu- ja valvontakustannukset
 - pilaantuneen maaperän / jätejakeiden kaivuukustannukset siltä osin, kuin kaivuu ei olisi ollut tarpeen rakennushankkeessa muutoin
 - pilaantuneen maaperän / jätejakeiden kuljetuskustannukset siltä osin, kun kuljetuksesta on aiheutunut ylimääräistä kustannusta rakennushankkeen maanrakennustöiden kuljetuskustannuksiin ilman pilaantunutta maaperää / jätejakeita
 - pilaantuneen maaperän / jätejakeiden vastaanottokustannukset siltä osin, kun vastaanottokustannukset ylittävät rakennushankkeen maanrakennustöiden maamassojen poisviennin aiheuttamat vastaanottokustannukset ilman pilaantunutta maaperää / jätejakeita
 - ylimääräiset täyttökustannukset niiltä osin, kun Kaupan Kohteelta joudutaan poistamaan pilaantumisen vuoksi maamassoja, jotka muutoin voisivat rakennussuunnitelman mukaan jäädä koskemattomiksi. Täyttökustannuksilla tarkoitetaan kaikkia niitä kustannuksia, jotka täyttämiseen liittyvät, kuten esim. täyttöön tarvittavan ominaisuuksiltaan poistettua maamassaa vastaavan puhtaan maamassan kustannukset sekä kuljetus-, kaivuu-, tiivistys- ja taasoittamiskustannukset.
 - Selvyyden vuoksi todetaan, ettei Myyjällä ole mitään vastuuta esimerkiksi pilaantuneen maaperän / jätejakeiden aiheuttaman rakennushankkeen mahdollisen viivästymisen osalta vaan Myyjän vastuulla olevat kustannukset on lueteltu tyhjentävästi edellä.
- Ostajan on sovittava Myyjän kanssa aina etukäteen siitä, miten puhdistustyöt, jätejakeiden poistotyöt ja niiden suunnittelu käytännössä hoidetaan.
- Ostaja vastaa töiden käytännön toteutuksesta ja siitä, että suunnittelu- ja valvontatyöt sekä pilaantuneen maaperän / jätejakeiden poistaminen kilpailutetaan siten, että kustannukset pysyvät kohtuullisella ja tavanomaisella tasolla.
- Myyjän vastuu pilaantuneesta maaperästä on voimassa siihen saakka, kun on kulunut kaksi (2) vuotta Kaupan Kohteeseen haetun rakennusluvan tulosta lainvoimaiseksi. Lukuun ottamatta jäljempänä määritettyä poikkeusta, Myyjän vastuu päättyy kuitenkin aina viimeistään, kun on kulunut viisi (5) vuotta tämän Kaupankirjan allekirjoittamisesta. Mikäli Kaupan Kohdetta koskeva rakennuslupa kuitenkin joutuu valitusprosessin kohteeksi, ei Myyjän vastuu kuitenkaan missään olosuhteissa pääty, ennen kuin on kulunut yksi (1) vuosi valitusprosessin päättymisestä. Edellytyksenä tälle Myyjän vastuuajan sitomiselle valitusprosessin päättymiseen on se, että Ostaja on hakenut rakennuslupaa kahdenkymmenen neljän (24) kuukauden kuluessa tämän Kaupankirjan allekirjoittamisesta.

- Selvyyden vuoksi todetaan, että mikäli Kaupan Kohteen pilaantuneen maaperän puhdistustyöt aloitetaan Myyjän vastuun voimassaollessa eikä töiden suorittaminen viivästy Ostajasta johtuvista syistä, Myyjä vastaa täysimääräisesti puhdistustöiden kustannuksista, vaikka työt saatettaisiin loppuun vasta vastuuajan päätyttyä.

15. MUUT EHDOT

15.1 Liittymät

Kaupan Kohteessa ei ole kunnallisteknisiä liittymiä eikä kaupan yhteydessä Ostajalle ei siirry mitään liittymiä.

15.2 Etuostolain tarkoittama vakuutus

Myyjä ja Ostaja vakuuttavat, ettei heidän välillään ole viimeksi kuluneiden kahden vuoden aikana tapahtunut etuostolain (608/77) 5.2 §:ssä mainittuja luovutuksia.

15.3 Irtain omaisuus

Kauppakirjalla ei ole myyty mitään irtainta omaisuutta eikä irtaimen omaisuuden myynnistä ole tehty eri sopimusta.

15.4 Ilmoitukset

Kaikki ilmoitukset, vaatimukset ja muu kommunikaatio Osapuolten välillä katsotaan asianmukaisesti tehdyksi, mikäli ne on toimitettu kirjallisessa muodossa henkilökohtaisesti, postitse (kirjattuna), sähköpostina tai muutoin todistettavasti kyseessä olevalle Osapuolelle seuraavin yhteystiedoin (tai sellaiseen posti- tai sähköpostiosoitteeseen tai henkilölle, jonka Osapuoli on mahdollisesti myöhemmin tämän kohdan mukaisesti ilmoittanut toiselle Osapuolelle)

Myyjälle:

Kiinteistö Oy Kielotie 1-3 Vantaa

Yhteyshenkilö: [REDACTED]

Osoite: c/o Julius Tallberg-Kiinteistöt Oyj, Suomalaistentie 7, 02270 Espoo

Sähköposti: [REDACTED]

Ostajalle:

Kiinteistö Oy Silkinkulma

Yhteyshenkilö: [REDACTED]

Osoite: c/o Bont Oy, Aurakatu 5 A, 20100 Turku

sähköposti: [REDACTED]

Toimitettaessa ilmoitus kirjattuna kirjeenä ilmoituksen tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen kolmantena (3.) arkipäivänä kirjatun kirjeen postittamisesta. Lähetettäessä ilmoitus sähköpostitse ilmoituksen tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen, kun sähköpostiviesti on vastaanottajan toimesta kuitattu vastaanotetuksi ja kuitenkin viimeistään kolmantena (3.) arkipäivänä sähköpostin lähettämisestä.

15.5 Maankäyttösopimus

Ostaja on tietoinen 2.12.2021 allekirjoitusta, Kaupan Kohdetta koskevasta maankäyttösopimuksesta Vantaan kaupungin ja Myyjän välillä. Ostaja on tutustunut sopimukseen sekä sen ehtoihin. Myyjä on suorittanut maankäyttösopimuksen mukaisen yhdyskuntarakentamisen kustannusten korvauksen Vantaan kaupungille 6.3.2022. Muilta osin Myyjälle asetetut ja/tai Kaupan Kohteen rakentamiseen liittyvät velvoitteet ovat toteuttamatta ja Ostaja ottaa ne maankäyttösopimuksen kohdan 9 mukaisesti vastatakseen tämän Kauppakirjan allekirjoituksin.

Myyjä huolehtii Vantaan kaupungin hyväksynnän hakemisesta maankäyttösopimuksen mukaisten velvoitteiden siirtämiselle Ostajalle.

Selvyyden vuoksi Osapuolet toteavat, että tilanteessa, jossa Vantaan kaupunki ei hyväksyisi edellä todettu sopimusvelvoitteiden siirtoa, vastaa Ostaja kuitenkin Myyjään päin kyseisten velvoitteiden toteuttamisesta.

15.6 Yhteistyösopimus

Ostaja on tietoinen 22.6.2021 allekirjoitetusta Yhteistyösopimuksesta. Yhteistyösopimus siirretään Ostajalle tämän Kauppakirjan allekirjoituksin ja Ostaja ottaa vastatakseen Yhteistyösopimuksen mukaisista ehdoista Kaupan Kohteen osalta.

15.7 Kauppakirjaan perustuvien oikeuksien siirto

Kummallakaan Osapuolella ei ole oikeutta siirtää tätä kauppakirjaa tai siihen perustuvia oikeuksiaan tai velvoitteitaan kolmannelle taholle ilman toisen Osapuolen etukäteen antamaa kirjallista suostumusta. Poikkeuksena tähän siirtokieltoon Myyjällä on oikeus siirtää tämän kauppakirjan kohdassa 14 määritelty vastuu pilaantuneen maaperän puhdistamisesta / jätejakeiden poistamisesta aiheutuvista kustannuksista Julius Tallberg-Kiinteistöt Oy:lle ja Ostajalla on oikeus siirtää tähän Kauppakirjaan perustuvat oikeutensa ja velvollisuutensa liittyen sellaiseen jakautumiseen, jossa Ostaja itse on jakautuva yhtiö. Mahdollisesta siirrosta on ilmoitettava kirjallisesti toiselle Osapuolelle. Selvyyden vuoksi Osapuolet toteavat, ettei niillä ole oikeutta kieltäytyä edellä todetusta kirjallisesta suostumuksesta ilman erityisen painavaa perustetta tilanteessa, jossa Osapuoli haluaa siirtää Kauppakirjaan perustuvat oikeutensa ja velvoitteensa liittyen esimerkiksi muuhun kuin edellä nimenomaisesti sovittuun yritysjärjestelyyn, kuten sulautumiseen tai liiketoiminnan kauppaan.

15.8 Riidanratkaisu

Tästä sopimuksesta aiheutuvat riidat ratkaistaan lopullisesti välimiesmenettelyssä Keskuskauppakamarin välimiesmenettelysääntöjen mukaisesti.

Välimiesoikeus on yksijäseninen, välimiesmenettelyn paikka on Helsinki ja välimiesmenettelyn kieli on suomi.

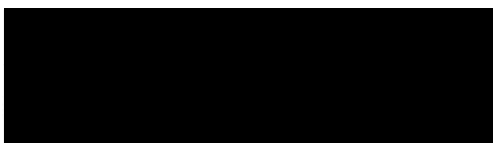
15.9 Allekirjoitukset

Kauppakirja on tehty kolmena samasanaisena kappaleena, yksi kummallekin Osapuolelle ja yksi julkiselle kaupanvahvistajalle.

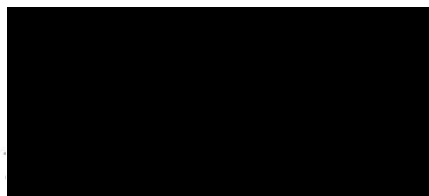
Helsingissä, 25. päivänä elokuuta 2022

Myyjä

KIINTEISTÖ OY KIELOTIE 1-3 VANTAA

Ostaja

Kiinteistö Oy Silkinkulma

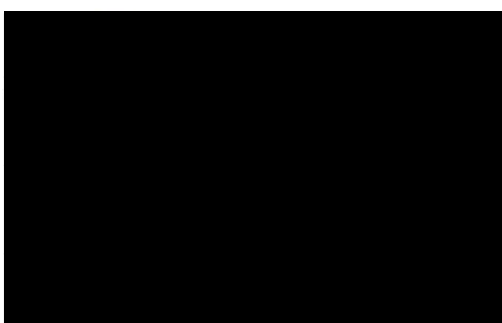
LIITTEET

1. Kiinteistörekisteriote ja kiinteistö kartalla -ote
2. Lainhuutotodistus
3. Rasitustodistus
4. Kaavakartta ja -määräykset
5. Vahanen Environment Oy, tutkimusraportti 11.8.2020
6. Vahanen Environment Oy, kustannustarkastelu 30.10.2020
7. Maankäytösopimus 2.12.2021
8. Yhteistyösopimus 22.6.2021

KAUPANVAHVISTAJAN TODISTUS

Kaupanhahvistajana todistan, että [REDACTED] uovuttajan Kiinteistö Oy Kielotie 1-3 Vantaan edustajana sekä [REDACTED] uovuksensaajan Kiinteistö Oy Silkinkulman valtuuttamana ovat allekirjoittaneet tämän Kauppakirjan ja että he ovat olleet yhtä aikaa läsnä Kauppakirjaa vahvistettaessa. Olen tarkistanut allekirjoittajien henkilöllisyyden ja todennut, että Kauppakirja on tehty maakaaren 2 luvun 1 pykälässä säädetyllä tavalla.

Paikka ja aika sama

17 §

Lausunto synteettistä metaania tuottavan laitoksen rakentamista koskevasta ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta/ Vantaan Energia Oy

VD/2393/11.01.01.09/2022
TeA/MSI/A-MK/PKA/KN/MT

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö- ja luonnonvarat vastuualue pyytää Vantaan kaupungin lausuntoa Vantaan Energian synteettistä metaania tuottavan laitoksen rakentamista koskevasta ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta.

Lausunnot tulee toimittaa viimeistään 29.9.2022. Arviointiselostus sekä muut ympäristövaikutustenarviointimenettelyn aikaiset aineistot löytyvät osoitteesta:
www.ymparisto.fi/VEsynteettisenmetaanintuotantoYVA

Hankkeen kuvaus

Vantaan Energia Oy suunnittelee rakentavansa synteettistä metaania tuottavan laitoksen Långmossebergenin jätevoimala-alueelle. Tuotantoprosessi käsittää hiilidioksidin erotuksen jätevoimalan savukaasuista, vedyn tuottamisen elektrolyysillä ja metanoinnin.

Prosessissa hyödynnetään noin 5 % savukaasujen kokonaishiilidioksidivirrasta. Talteen otetusta hiilidioksidista 25 000 tonnia syötetään synteettisen kaasun tuotantoon ja 20 000 tonnia puhdistetaan, nesteytetään ja jälleenmyydään teollisuuskäyttöön. Vetyä tuotetaan elektrolyysiprosessilla, jossa vesi pilkotaan molekyylitasolla vedyksi ja hapeksi sähköä avulla. Sivutuotteena syntyy happea. Metanoinnissa hiilidioksidi ja elektrolyysin tuottama vety reagoivat keskenään muodostaen metaania.

Tuotettu synteettinen kaasu puhdistetaan ja paineistetaan sekä hyödynnetään joko liikennepolttoaineena tai syötetään maakaasuverkkoon, josta kaasua voidaan käyttää korvaamaan maakaasua energiantuotannossa lämpökeskuksilla. Tuotantoprosessin jokaisessa vaiheessa syntyy lämpöä, joka hyödynnetään kaukolämmöntuotantoon lämpöpumpun avulla. Tuotetun kaasun määrä on noin 120 GWh ja tuotetun lämmön määrä noin 150 GWh.

Hanke on esisuunnitteluvaiheessa ja alustavan aikataulun mukaan uuden laitoksen rakentaminen ajoittuisi vuosille 2023–2025.

Arvioitavat vaihtoehdot

VE0, eli 0-vaihtoehto: Hanketta ei toteuteta.

VE1: Synteettistä metaania tuottava laitos rakennetaan Vantaan Långmossebergenissä sijaitsevalle jätevoimala-alueelle.

Ympäristövaikutukset

Ympäristövaikutusten arviointi on kohdennettu hankkeen todennäköisesti merkittäviin ympäristövaikutuksiin. Keskeisimpiä vaikutuskokonaisuuksia ovat räjäytys- ja louhintatöistä aiheutuva melu ja kuljetukset, alueen laitosten toiminnasta aiheutuva melu, ihmisiin kohdistuvat vaikutukset, sekä laitoksen toimintaan liittyvät riskit.

Arvioinnin perustana on käytetty jätevoimalan nykytoiminnan käyttö-, päästö- ja ympäristötarkkailutietoja sekä aiempien ympäristövaikutusten arviointien aikana ja ympäristölupahakemuksia varten tehtyjen selvitysten tuloksia. Lisäksi on tehty erillisselvityksinä melumallinnus, luontoselvitys ja ryhmähaastattelut.

Ilmastovaikutukset on arvioitu merkittävän tai kohtalaisen myönteisiksi tarkastelutavasta riippuen. Arvioitaessa ilmakehästä väheneviä kasvihuonekaasupäästöjä nettona (CO₂-talteenotto huomioituna) hankkeella voidaan vähentää päästöjä 20 vuoden tarkastelujaksolla noin -1 104 000 tCO₂e:a. Tällöin vuotuinen päästövähennys on noin 55 000 tCO₂e, joka kuvastaa nykytasolla noin 5500 suomalaisen vuosipäästöjä. Mikäli päästöt osoitetaan syntetiselle polttoaineelle ja hiilidioksidin talteenotot positiiviset vaikutukset osoitetaan jätevoimalalle, vähenevät hankekohtaiset päästöt (ilman CO₂-talteenoton huomiointia) VE0:aan verrattuna 53 %, mikä on 20 vuoden tarkastelujaksolla noin -604 000 tCO₂e:a. Tällöin vuotuinen päästövähennys on noin 30 000 tCO₂e.

Hankkeella on välillisesti myönteisiä vaikutuksia liikenteen päästöihin, kun fossiilisen dieselin käyttöä voidaan korvata synteettisellä kaasulla. Myönteiset ilmanlaatuvaikutukset kohdistuvat jätekeräyksen takia erityisesti asuinalueille sekä bussiliikenteen reittien varsille. Laitoksen toiminnasta ei synny päästöjä ilmaan.

Melumallinnuksen perusteella laitos ei nosta päiväajan keskiäänitasoja ympäristössä. Yöllä laitos voi nostaa teollisuusmelun osuutta nykytilasta laitoksen eteläpuolella noin +2 dB. Rakentamisen aktiivisimman louhintavaiheen aikana alueen äänitaso kasvaa tuntuvasti ja melun päiväajan ohjearvo voi laskennan perusteella ylittyä lähimmillä asuinrakennuksilla hankealueen eteläpuolella Länsisalmessa. Louhintaräjähdyksen aiheuttama ääni voi olla lähimpien asuinrakennusten luona havaittavaa, mutta ei häiritsevän voimakasta. Ääniä ei ole rakennuksia tai rakenteita rikkovaa minkään asuinrakennuksen luona.

Toiminnasta syntyy pääsääntöisesti nestemäisiä jätteitä. Prosessin sivutuotteena muodostuu happea, joka johdetaan laitokselta ulkoilmaan. Hankkeen toiminnan aikaisesta jätteiden ja sivutuotteiden käsittelystä ja loppusijoituksesta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Hankevaihtoehdolla VE1 arvioidaan olevan myönteisiä vaikutuksia luonnonvarojen hyödyntämiseen laitoksen toiminnan aikana, koska fossiilisten polttoaineiden käyttöä liikenteessä ja kaukolämmöntuotannossa voidaan vähentää.

Laitoksen toiminnalla ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen. Laitos sijoittuu jo käytössä olevalle voimalaitosalueelle eikä toiminnan luonne alueella muutu. Osa ihmisistä voi kuitenkin kokea hankkeen kielteisenä, koska teollisten toimintojen alue laajenee hankkeen myötä. Hanke voi lisäksi aiheuttaa lähialueiden asukkaissa huolta.

Rakentaminen hävittää pienen metsäsaarekkeen. Myös lahojaviosammalen itujyväryhmät häviävät. Hankealueella ei kuitenkaan havaittu hyvin runsaita lahojaviosammaleen itujyväryhmäkasvustoja tai itiöpesäkkeellisiä kasvustoja eikä esiintymää voida pitää luonnonsuojelulain 47 §:n tarkoittamana lajin säilymiselle tärkeänä tai lajin suotuisan suojelutason kannalta merkittävänä esiintymispaikkana. Hankkeella on välillisesti myönteisiä luontovaikutuksia, koska sen avulla säästetään luonnonvaroja ja torjutaan ilmastomuutosta.

Hankealueen itäreunalla sijaitsee Långmosseninkujan alikulku Porvoonväylän ali. Sitä ei ole arvioitu maakunnallisesti tai paikallisesti tärkeäksi ekologiseksi yhteydeksi. Alikulun on tarkoitus säilyä, mutta pohjoispuoli muuttuu kokonaan puuttomaksi.

Pohjaveden pinnan tasoon kohdistuvia vaikutuksia ei synny, eivätkä virtausuunnat muutu nykyisestä. Laitoksen toiminnasta ei aiheudu Fazerilan pohjavesialueeseen tai yksityiskaivoihin kohdistuvia vaikutuksia. Rakennustöiden aikana saattaa kohdistua vaikutuksia hankealueen alla kulkevaan Savion

ratatunneliin, mikä tulee huomioida louhintatyössä, rakentamisessa ja suunnittelussa, niin että mahdolliset vaikutukset pysyvät vähäisinä.

Laitosalueen päällystämisen jälkeen alueelta voi kertyä runsaasti hulevesiä. Alueilta, joilla voi muodostua öljyisiä vesiä, hulevedet ohjataan öljynerotuskaivojen kautta jätevesiviemäriin. Puhtaat hulevedet johdetaan kiintoaineen erotuksella varustetun tasausaltaan kautta hallitusti avo-ojaan. Koska vesistöihin johdetaan vain puhtaita sadevesiä, vesistöihin ei arvioida kohdistuvan merkittäviä vaikutuksia.

Toiminnan aikaiset onnettomuus- ja häiriötilanteet ovat mahdollisia. Riskianalyysissä tunnistettiin kuusi suuronnettomuuksia tai vakavia ja kuolemaan johtavia henkilövahinkoja aiheuttavaa riskiä, jotka kaikki liittyivät ajoneuvon törmäykseen putkisiltaan tai varastoon. Putkisilloilla siirretään metaania, vetyä ja nesteytettyä metaania sekä vesihöyryä. Vedyn elektrolyysiin, metaanin tuotantoon ja nesteytetyn metaanin varastointiin ja siirtoon liittyy useita vaaratekijöitä, joista voi aiheutua suuronnettomuutta vähäisempiä onnettomuuksia. Onnettomuuksien mallintamisessa havaitut vaikutusetäisyydet otetaan huomioon jatkosuunnittelussa. Laitteet ja varastot pyritään sijoittamaan ja varustamaan kaasumittareilla ja automaattisella hälytyksellä siten, että onnettomuuksien todennäköisyys on pieni ja vaikutusalue on rajattu.

Laitoksen rakentamisen aikaiset vaikutukset ovat normaaleja rakennustoiminnan ympäristölleen aiheuttamia vaikutuksia ja siten samanlaisia kuin esimerkiksi muissa vastaavan suuruisissa teollisuusrakentamishankkeissa. Merkittävimpiä rakentamisen aikaisia ympäristövaikutuksia ovat raskas liikenne, melu ja tärinä sekä pölyäminen.

Nollavaihtoehdon vaikutukset

Jos hanketta ei toteuteta, fossiilisten polttoaineiden käyttö jatkuu ja niiden korvaamiseen tieliikenteessä, lento- ja meriliikenteessä sekä energiantuotannossa tulee löytää muita ratkaisuja. Lisäksi hiilidioksidintalteenottolaitos jää toteuttamatta, jolloin jätevoimalassa syntyvistä hiilidioksidipäästöistä ei oteta talteen hiilidioksidia synteettisen kaasun tuotantoon tai jälleenmyynnin kautta teollisuuskäyttöön.

Toteutuskelpoisuus

Ympäristövaikutusten arvioinnissa tarkasteltua hankevaihtoehtoa (VE1) voidaan pitää toteutuskelpoisena. Sillä ei arvioida olevan sellaisia haitallisia ympäristövaikutuksia, joita ei voitaisi hyväksyä, estää tai lieventää hyväksyttävälle tasolle.

Kaupunginhallitus 19.9.2022 § 17

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään antaa Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle liitteen mukainen lausunto

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:

- Vantaan kaupungin lausunto synteettistä metaania tuottavan laitoksen rakentamista koskevasta ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta/ Vantaan Energia Oy
- Lausuntopyyntö synteettistä metaania tuottavan laitoksen rakentamista koskevasta ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta/ Vantaan Energia Oy

Täytäntöönpano: Laki- ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Yleiskaavasuunnittelija Paula Kankkunen, puh. 0503023992
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Uudenmaan ELY-keskus

Viite: UUDELY/2275/2022

Lausunto synteettistä metaania tuottavan laitoksen rakentamista koskevasta ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta / Vantaan Energia Oy

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö- ja luonnonvarat vastuualue pyytää Vantaan kaupungin lausuntoa Vantaan Energia Oy:n synteettistä metaania tuottavan laitoksen rakentamista koskevasta ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta. Lausunto on pyydetty 29.9.2022 mennessä. Vantaan kaupunki antaa seuraavan lausunnon synteettisen metaanin tuotantolaitosta koskevasta arviointiselostuksesta:

Synteettistä metaania tuottavan laitoksen rakentamista suunnitellaan alueelle, joka on voimassa olevassa yleiskaavassa 2007 yhdyskuntateknisen huollon aluetta (ET). Myös uudessa yleiskaavassa 2020 (hyväksytty KV 25.1.2021, ei vielä voimassa) alue on yhdyskuntateknisen huollon aluetta (ET). Hankealueen halki kulkee myös maanalainen pohjois–eteläsuuntainen raideliikenteen tunneliosuus (satamarata).

Alueella on voimassa asemakaava nro 002175 (KV 18.11.2013), jossa hankealue on nyt suojaviheraluetta (EV). Vantaan kaupunki on käynnistänyt hankealueelle asemakaavan muutoksen laadinnan (kaava nro 002503), jossa Pitkäsuontie 2 lumenvastaanottoaikan länsiosan käyttötarkoitus muutettaisiin polttoaineiden jakeluasemaa (n. 800 k-m²) ja Pitkäsuontie 13 suojaviheralueen käyttötarkoitus hiilineutraalia synteettistä kaasua tuottavaa sähköpolttoainelaitosta (P2G) varten. Asemakaavamuutoksessa huomioidaan myös Pitkäsuontien itäosan mahdollinen oikaiseminen ja siirtäminen Porvoonväylän pohjoisreunaan.

Hankkeen toteuttamisen ei arvioida olevan ristiriidassa alueen nykyisen maankäytön kanssa, sillä hankkeen aiheuttamat muutokset sijoittuvat keskelle jätehuoltoon, energiantuotantoon ja kiertotalouteen liittyvien toimintojen aluetta. Pikemminkin toimintojen keskittäminen mahdollistaa toimintojen synergiaetuja, kun jätevoimalan hiilidioksidiä, vettä ja höyryä hyödynnetään tuotantoprosessissa ja toisaalta alueella käyvät raskaan liikenteen ajoneuvot voisivat tankata tuotettua synteettistä metaania.

Hankkeen avulla arvioidaan voitavan vähentää kasvihuonekaasupäästöjä 96 % nykytilaan verrattuna (CO₂-talteenotto huomioitu). Hankkeen ilmastovaikutukset onkin arvioitu myönteisiksi ja merkittävän suuriksi. Kaupunki katsookin, että hanke on yksi tärkeä askel kohti vähähiilistä ja irtautumista fossiilisista polttoaineista, ja auttaa myös Vantaan kaupunkia hiilineutraaliustavoitteen saavuttamisessa vuoteen 2030 mennessä.

Hankkeella arvioidaan olevan välillisesti myönteisiä vaikutuksia myös liikenteen päästöihin ja sitä kautta pääkaupunkiseudun ilmanlaatuun. Hankkeen myötä fossiilisen dieselin käyttöä voidaan

korvata synteettisellä kaasulla, jolloin dieselin poltosta aiheutuvat lähipäästöt (NO_x, SO_x, hiukkaset) vähenevät, mikä osaltaan parantaa keräily- ja bussireittien alueiden ilmanlaatua.

Merkittävimpiä rakentamisen aikaisia ympäristövaikutuksia ovat raskas liikenne, melu ja tärinä, sekä pölyäminen. Rakennustöistä aiheutuvat vaikutukset on arvioitu hankkeesta laadittujen suunnitelmien ja muista vastaavista hankkeista saatujen kokemusten pohjalta sekä vuorovaikutuksen yhteydessä saadun palautteen perusteella. Rakentamisesta aiheutuvan pölyämisen arvioidaan jäävän vähäiseksi ja rajoittuvan laitosalueelle, kun rakennusvaiheen suunnittelussa otetaan huomioon pölyämisen ehkäisy.

Tehdyn meluselvityksen perusteella merkittävimpiä negatiivisia vaikutuksia hankkeesta arvioidaan syntyvän rakentamisen aktiivisimman louhintavaiheen aikana. Louhintaräjäytykset voivat aiheuttaa tärinään lähimpiin asuinrakennukseen (noin 300 metriä), joissa tärinä voi olla havaittavaa, mutta ei häiritsevän voimakasta.

Sähkölaitteiden toiminta ei nosta päiväajan keskiäänitasoja laitoksen ympäristössä, mutta yöllä laitos voi nostaa teollisuusmelun osuutta laitoksen eteläpuolella, mutta arvion mukaan muutos ei ole merkittävä.

Laitoksen merkittävimpiä onnettomuusriskejä on tarkasteltu ns. HAZID-riskianalyysissä, ja merkittävimmät riskit seurauksineen, todennäköisyyksineen ja varautumistoimenpiteineen on esitetty selkeästi erillisenä liitteenä. Pahimmat seuraukset kohdistuisivat laitosalueelle ja siellä työskenteleville. Vantaan kaupunki korostaa, että jatkosuunnittelussa riskien minimoinnin tulee jatkosuunnittelussa olla tärkeässä roolissa, ja tarkentuvilla onnettomuusskenaariolla tulee varmistaa, että laitoksen toiminnalla ei ole vaikutuksia Porvoonväylän eteläpuolisten asuinalueiden kehittämismahdollisuuksiin.

Sähkölaitteiden rakentaminen hävittää hankealueen kohdalla sijaitsevan metsäsaarekkeen. Merkittävyydeltään vaikutus on kuitenkin arvioitu vähän tai kohtalaisen kielteiseksi, koska alue on pieni, eikä sen luontoarvot luontoselvitysten perusteella ole merkittäviä. Alueen laho-kaviosammaleesiintymän tuhoutumisen ei arvioida vaarantavan lajin säilymistä Vantaalla taikka koko pääkaupunkiseudulla, koska parempia esiintymiä on muualla niin paljon.

Kaupunki katsoo, että painotukset arvioinnissa ovat olleet oikeansuuntaisia, ja hankkeen YVA-arviointi antaa hyvän pohjan jatkosuunnittelulle.

VANTAAN KAUPUNGINHALLITUS

Jakelun mukaan

VANTAAN KAUPUNKI - Kirjaamo	
Saapunut:	1.8.2022
Dn:o	VD/2393/11.01.01.09/2022

Lausuntopyyntö Vantaan Energia Oy:n synteettistä metaania tuottavan laitoksen rakentamista koskevasta ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualue pyytää jakelussa mainituilta lausuntoa Vantaan Energia Oy:n synteettistä metaania tuottavan laitoksen rakentamista koskevasta ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta. Lausunnot tulee toimittaa kuulutuksessa ilmoitettuna aikana, viimeistään **29.9.2022**.

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualue toimii hankkeessa YVA-lain tarkoittamana yhteysviranomaisena. Lisätietoja antaa ylitarkastaja Reetta Suni, p. +358 295 021 252.

Arviointiselostus ja kuulutus löytyvät osoitteesta:

www.ymparisto.fi/VEsynteettisenmetaanintuotantoYVA

Asiakirjan on sähköisesti hyväksynyt tarkastaja Leila Laine

Toimitattehan lausuntonne saavutettavina, koska lausunnot laitetaan ymparisto.fi -sivustolle perustellun päätelmän antamisen jälkeen.

Jakelu

Vantaan kaupunki, kaupunginhallitus, kirjaamo@Vantaa.fi

Vantaan kaupunki, ympäristökeskus, ymparistotarkastajat@vantaa.fi

Vantaan kaupunki, ympäristöterveys, ymparistoterveys@vantaa.fi

Vantaan kaupunginmuseo, kirjaamo@vantaa.fi, kaupunginmuseo@vantaa.fi

Helsingin kaupunki, kaupunginhallitus, helsinki.kirjaamo@hel.fi

Helsingin kaupunki, kaupunkiympäristön toimiala, kaupunkiymparisto@hel.fi

Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat, kirjaa-mo.etela@avi.fi

Etelä-Suomen aluehallintovirasto, ympäristöluvat, ymparistoluvat.etela@avi.fi

1.8.2022

Fingrid Oyj, kirjaamo@fingrid.fi

Helsingin seudun liikenne HSL, hsl@hsl.fi

HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä, kirjaamo@hsy.fi

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, tilannekeskus@vantaa.fi

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, kirjaamo@traficom.fi

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto TUKES, kirjaamo@tukes.fi

Uudenmaan liitto, toimisto@uudenmaanliitto.fi

Väylävirasto, kirjaamo@vayla.fi

Tiedoksi

Suomen Luonnonsuojeluliitto, lausunnot@sll.fi

Vantaan Energia Oy, Matias Siponen, matias.siponen@vantaanenergia.fi

AFRY Finland Oy, Arto Heikkinen, arto.heikkinen@afry.com

Uudenmaan ELY-keskus, Reetta Suni, reetta.suni@ely-keskus.fi

Tämä asiakirja UUELY/2275/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument UUELY/2275/2022 har godkänts elektroniskt

Hyväksyjä Laine Leila 01.08.2022 07:41

18 §

Oikaisuvaatimus vahingonkorvausta koskevaan vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 66 / 2022

VD/2192/03.01.02.00/2022

RV/HN/MT

Yksityishenkilö (jäljempänä hakija) on toimittanut Vantaan kaupungille oikaisuvaatimuksen 16.6.2022 koskien vahinkorahaston asiamiehen päätöstä § 66/2022.

Alun perin hakija on vaatinut Vantaan kaupungilta korvauksia ajoneuvolle aiheutuneista vahingoista 145,44 euroa. Hakija on kertomansa mukaan ajanut autolla 7.2.2022 Heinäkujalla kuoppaan, sillä seurauksella että auton pohjapanssari vaurioitui. Vahinkorahaston asiamies on 14.6.2022 antamassaan päätöksessään hylännyt hakijan korvausvaatimuksen sillä perusteella, että asiassa ei ollut näytetty toteen Vantaan kaupungin tuottamusta, eikä tämän syy-yhteyttä vahinkoon.

Vahinkorahaston asiamies toteaa, että vahingonkorvauslain 2 luvun 1 §:n mukaan korvausvelvollisuus syntyy sille, joka tahallaan tai huolimattomuudellaan aiheuttaa toiselle vahinkoa. Korvauksen hakijan tulee osoittaa aiheutunut vahinko, vahingonaiheuttajan tuottamus sekä näiden välinen syy-yhteys.

Kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain mukaan kadun kunnossapito kuuluu kunnalle. Kadun kunnossapito käsittää ne toimenpiteet, joiden tarkoituksena on pitää katu liikenteen tarpeiden edellyttämässä tyydyttävässä kunnossa. Hallituksen esityksen 281/2004 mukaan jos kadun kunnossapidosta vastuussa olevan havaitaan laiminlyöneen velvollisuutensa pitää katu liikenteen tarpeiden edellyttämässä tyydyttävässä kunnossa — kuten viivyttämällä kadulta vaadittavan kunnossapitotason saavuttamisessa — voi tästä seurata vahingonkorvausvastuu.

Kunnan vastuu katualueen kunnossapitäjänä määräytyy vahingonkorvauslain lisäksi myös oikeuskäytännössä kehittyneiden erityisperiaatteiden pohjalta. Näissä lähtökohtina on tienpitäjän korostetun huolellisuusvelvollisuuden ohella myös vastuuvapaus tilanteissa, joissa vahinko on ollut ennalta arvaamaton tai joissa se ei ole ollut kohtuullisin toimenpitein torjuttavissa (KKO 1998:147). Kunnalta ei voida myöskään aina edellyttää vaaraa aiheuttavan seikan heti tapahtuvaa poistamista (Hemmo, 2005, s. 38).

Tieliikennelain 3 §:n mukaisesti vaaran ja vahingon välttämiseksi tienkäyttäjän on noudatettava liikennesääntöjä sekä olosuhteiden edellyttämää huolellisuutta ja varovaisuutta. Saman lain 5 §:n mukaan ajoneuvon nopeus ja etäisyys toiseen tienkäyttäjään on sovittettava sellaiseksi kuin liikenneturvallisuus edellyttää. Nopeuden ja etäisyyden sovittamisessa on huomioitava tien kunto, sää, keli, näkyvyys, ajoneuvon kuormitus ja kuorman laatu sekä muut olosuhteet. Ajoneuvo on kyettävä hallitsemaan kaikissa liikennetilanteissa, ja se on voitava pysäyttää edessä olevan tien näkyvällä osalla ja kaikissa ennakoitavissa tilanteissa.

Hakija on esittänyt oikaisuvaatimuksensa perusteeksi seuraavaa:

”Teidän vastuunkanto teiden kunnossapidosta aivan retuperällä. En ymmärrä miten kieroja voitte olla oikeasti olla. Yritätte välttää korvausvelvollisuuttanne. Vetoan suoraan siihen että koko 2021/2022 talvikunnossapito heinäkujalla on ollut tosi huonoa ja moni muukin on tästä valittanut. On ollut monia viikkoja auraamatta ja kun joku sattumoisin auraa niin auraus on tehty huonosti. Mitä tarkoitan huonolla aurauksella. Aura on jättänyt reilun kinoksen josta on aiheutunut hirveät urat ja montut. Jatkuvan

liikenteen takia. Jos auraus olisi hoitanut kunnolla aurauksen näitä monttuja / uria ei olisi syntynyt. Näitä ei millään pysty väistämään koska monttuja / uria on koko ajotien leveydellä. Miten te ajattelette että pääset jäisen jyrkän ylämäen ylös? Totta kai siinä täytyy olla tarpeeksi vauhtia. Tämä heinäkuja on ainoa tie kotiini. Eli SITÄ SUUREMMALLA SYYYLLÄ TIE PITÄISI OLLA PAREMMASSA KUNNOSSA. TIE EI OLE OLLUT LÄHELLÄKÄÄN TYYDYTTÄVÄSSÄ KUNNOSSA!!!! Jos korvausta ei ala tulemaan vien tämän asian oikeuteen. Alkaa riittämään tämä ihmisten korvausvelvollisuuden luistaminen. Kukaan ei ota koskaan vastuuta mistään.”

Kunnossapidon lausunnon mukaan Heinäkuja on hoitoluokituksessa III-luokan katuverkkoa. Mahdollisia ajoradalla havaittuja kuoppia tasataan, kun niistä tehdään havainto oman toiminnan yhteydessä tai saadaan ilmoitus tienkäyttäjältä tai viranomaiselta. Kunnossapidon yhteydessä havaittuja vaurioita korjataan pääosin normaaleina työaikoina. Kaikkia vaurioita ei kuitenkaan voida niiden määrien sekä nopean syntymisen vuoksi käytännössä merkitä. Kaupunkialueen normaalit nopeusrajoitukset ovat alhaisia, ja autoilijan tulee sovittaa nopeatensa tien kuntoon nähden.

Kelirikkoaikana päällystevaurioita voi syntyä nopeallakin aikavälillä, muutamista tunneista vuorokauteen. Vaurioiden syntymiseen vaikuttaa päällysteen yleinen kunto ja ikä sekä kadun liikennemäärät. Erityisesti raskas liikenne voi painollaan nopeastikin murtaa alkavia päällystevaurioita rikki isommiksi kuopiksi. Myös sateet ja lämpötilan vaihtelut nollan molemmin puolin rikkovat päällysterakenteita.

Toimenpiteiden osalta kyseessä ei ole kunnossapidon laiminlyönti, ja kunnossapidon näkökulmasta korvausvaatimus on aiheeton. Kunnossapitotöitä kyseisellä tieosuudella on suoritettu lain ja laatuvaatimuksien mukaisesti, eikä kunnalta voida aina edellyttää vaaraa aiheuttavan seikan välitöntä poistamista. Tieliikennelain mukaan tienkäyttäjän tulee myös sopeuttaa nopeatensa ja havaintokykynsä sen mukaisesti, että mahdollisen yllättävän esteen tai vastaavan pystyy joko väistämään tai tarvittaessa pysähtymään.

Vahingonkorvauslain tuottamusperiaatteesta johtuen pelkkä kadun huono kunto ei vielä aikaansaa vastuuta tienpitäjälle, vaan lisäedellytyksenä on huolimattomuus tienhoidossa tai tienhoitoon kuuluvien muiden tehtävien selkeä laiminlyöminen. Ajoneuvon kuljettajan tulee myös noudattaa olosuhteiden edellyttämää huolellisuutta ja varovaisuutta vaaran ja vahingon välttämiseksi.

Hakijan esittämässä oikaisuvaatimuksessa ei ole tuotu ilmi sellaisia seikkoja, jotka eivät olisi olleet tiedossa vahinkorahaston asiamiehen ratkaisua tehtäessä. Asiassa esitetyn näytön perusteella on katsottava, että Vantaan kaupunki ei ole asiassa korvausvelvollinen. Vahinkorahaston asiamies esittää, että hakijan oikaisuvaatimus tulisi hylätä.

Oikaisuvaatimus, vahinkorahaston asiamiehen päätös sekä vahinkorahaston päätöksen valmisteluvaiheessa käytössä ollut lausunto ja muu asiaan vaikuttanut materiaali ovat kaupunginhallituksen jäsenten nähtävillä extranetissä.

Kaupunginhallitus 19.9.2022 § 18

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään edellä mainituin perustein hylätä hakijan oikaisuvaatimus vahinkorahaston asiamiehen päätöksestä § 66 / 2022

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Lisätiedot:

Vahinkorahaston asiamies Hannele Nordman,
([etunimi.sukunimi\[at\]vantaa.fi](mailto:etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi))

19 §

Oikaisuvaatimus vahingonkorvausta koskevaan vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 89/2022

VD/2177/03.01.02.00/2022

RV/HN/MT

Yksityishenkilö (jäljempänä hakija) on toimittanut Vantaan kaupungille oikaisuvaatimuksen 22.7.2022 koskien vahinkorahaston asiamiehen päätöstä § 89/2022.

Alun perin hakija on vaatinut Vantaan kaupungilta korvauksia ajoneuvolleen aiheutuneista vahingoista 332,00 euroa. Hakija on kertomansa mukaan ajanut ajoneuvolla 11.2.2022 Tikkurilantien ja Kiitotien välisellä katuosuudella jääpolanteeseen, jonka seurauksena ajoneuvolle syntyi vaurioita. Vahinkorahaston asiamies on 8.7.2022 antamassaan päätöksessään hylännyt hakijan korvausvaatimuksen sillä perusteella, että asiassa ei ollut näytetty toteen Vantaan kaupungin tuottamusta, eikä tämän syy-yhteyttä vahinkoon.

Vahinkorahaston asiamies toteaa, että vahingonkorvauslain 2 luvun 1 §:n mukaan korvausvelvollisuus syntyy sille, joka tahallaan tai huolimattomuudellaan aiheuttaa toiselle vahinkoa. Korvauksen hakijan tulee osoittaa aiheutunut vahinko, vahingonaiheuttajan tuottamus sekä näiden välinen syy-yhteys.

Kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain mukaan kadun kunnossapito kuuluu kunnalle. Kadun kunnossapito käsittää ne toimenpiteet, joiden tarkoituksena on pitää katu liikenteen tarpeiden edellyttämässä tyydyttävässä kunnossa. Hallituksen esityksen 281/2004 mukaan jos kadun kunnossapidosta vastuussa olevan havaitaan laiminlyöneen velvollisuutensa pitää katu liikenteen tarpeiden edellyttämässä tyydyttävässä kunnossa — kuten viivyttämällä kadulta vaadittavan kunnossapitotason saavuttamisessa — voi tästä seurata vahingonkorvausvastuu.

Kunnan vastuu katualueen kunnossapitäjänä määräytyy vahingonkorvauslain lisäksi myös oikeuskäytännössä kehittyneiden erityisperiaatteiden pohjalta. Näissä lähtökohtina on tienpitäjän korostetun huolellisuusvelvollisuuden ohella myös vastuuvapaus tilanteissa, joissa vahinko on ollut ennalta arvaamaton tai joissa se ei ole ollut kohtuullisin toimenpitein torjuttavissa (KKO 1998:147). Kunnalta ei voida myöskään aina edellyttää vaaraa aiheuttavan seikan heti tapahtuvaa poistamista (Hemmo, 2005, s. 38).

Tieliikennelain 3 §:n mukaisesti vaaran ja vahingon välttämiseksi tienkäyttäjän on noudatettava liikennesääntöjä sekä olosuhteiden edellyttämää huolellisuutta ja varovaisuutta. Saman lain 5 §:n mukaan ajoneuvon nopeus ja etäisyys toiseen tienkäyttäjään on sovitettava sellaiseksi kuin liikenneturvallisuus edellyttää. Nopeuden ja etäisyyden sovittamisessa on huomioitava tien kunto, sää, keli, näkyvyys, ajoneuvon kuormitus ja kuorman laatu sekä muut olosuhteet. Ajoneuvo on kyettävä hallitsemaan kaikissa liikennetilanteissa, ja se on voitava pysäyttää edessä olevan tien näkyvällä osalla ja kaikissa ennakoitavissa tilanteissa.

Hakija on esittänyt oikaisuvaatimuksensa perusteeksi seuraavaa:

1. Hakija ei ole voinut tilanteessa pysähtyä ottamaan kuvia vahinkopaikasta liikenneturvallisuuden vaarantumatta.

2. Vahinkopaikan lumipolanne on vahinkotapahtuman yhteydessä raapiutunut tasaisemmaksi. Muiden vahinkoilmoitusten määrä ei muuta vahinkopaikalla vallinnutta tilannetta ennen vahinkotapahtumaa.
3. Hakijalla ei ole tietoa muista mahdollisista kohteesta tehdyistä korvaushakemuksista, joten tämä ei ole peruste vaatimuksen hylkäämiselle.
4. Hakijalle on ilmoitettu kaupungin työntekijän toimesta vahingonkorvaushakemuksen ja tällä annetun kertomuksen riittävän, eikä kuvia ole vaadittu. Kuvia pyydettyäessä näiden on todettu olevan tarpeen ainoastaan vahinkopaikan tarkentamiseksi.
5. Kyseinen tieosuus ei ole ollut tyydyttävässä kunnossa. Lunta satoi monia kertoja päivässä ja jopa kymmeniä senttejä päivässä. Suolaus ei ole auttanut asiaa. Kyseisellä liikenneosuudella on ajanut runsaasti ajoneuvoja tien ollessa runsasluminen, jolloin tielle on ehtinyt muodostua jää-/lumipalle hyvinkin nopeasti.

Kunnossapidon lausunnon mukaan kyseinen tieosuus on hoitoluokituksessa I-luokan katuverkkoa. Ajoradalla olevia esteitä tai epätasaisuuksia havaitessaan tieliikennelaki velvoittaa ajoneuvon kuljettajan sopeuttamaan tilannenopeuden keliolosuhteiden mukaisesti niin, että tämä pystyy tarvittaessa väistämään esteen tai pysäyttämään ajoneuvon. Kyseinen vauriopaikka on kahden liittymän välissä, jossa ajonopeudet ovat muutoinkin alhaiset. Myös ajoneuvon ylittäessä mahdollisesti tienreunassa ja risteysalueella olevan lumivallin tai muun epätasaisuuden on ajoneuvon kuljettajan noudatettava varovaisuutta.

Huonoissa keliolosuhteissa erilaisia tien epätasaisuuksia voi syntyä erittäin nopealla aikavälillä. Vahingonkorvauslain tuottamusperiaatteesta johtuen pelkkä kadun huono kunto ei yksistään aikaansaa vastuuta tienpitäjälle, vaan lisäedellytyksenä on huolimattomuus tienhoidossa tai tienhoitoon kuuluvien muiden tehtävien selkeä laiminlyöminen. Toimenpiteiden osalta kyseessä ei ole kunnossapidon laiminlyönti, ja kunnossapidon näkökulmasta hakijan esittämä korvausvaatimus on aiheeton. Tie on ollut liikennöivässä ja hakijankin toteamat talviset olosuhteet huomioiden tyydyttävässä kunnossa. Vahinkotapahtuman aikaan kyseisellä tieosuudella ei ole ollut käynnissä erillisiä kunnossapitotoimenpiteitä. Tieosuutta on aurattu 6.2.2022, ja suolattu aurauksen jälkeen päivittäin välillä 8.–11.2.2022.

Vahinkoasiamiehen ratkaisussa mainittu muiden vahingonkorvausvaatimusten puute ei ole itsessään ollut peruste vaatimuksen hylkäämiselle, vaan maininnan tarkoituksena on ollut korostaa, ettei tieosuuden erityisen huonosta kunnosta vahinkotapahtuman aikaan ole tullut kaupungille muita ilmoituksia. Jos vahinkopaikka olisi ollut hakijan kuvauksen mukaisesti erittäin huonokuntoinen, niin vaurioita olisi todennäköisesti syntynyt myös muille tienkäyttäjille.

Hakijan esittämässä oikaisuvaatimuksessa ei ole tuotu ilmi mitään sellaisia seikkoja, jotka eivät olisi olleet tiedossa vahinkorahaston asiamiehen ratkaisua tehtäessä. Asiassa esitetyn näytön perusteella on siis katsottava, että Vantaan kaupunki ei ole asiassa korvausvelvollinen. Vahinkorahaston asiamies esittää, että hakijan oikaisuvaatimus tulisi hylätä.

Oikaisuvaatimus, vahinkorahaston asiamiehen päätös sekä vahinkorahaston päätöksen valmisteluvaiheessa käytössä ollut lausunto ja muu asiaan vaikuttanut materiaali ovat kaupunginhallituksen jäsenten nähtävillä extranetissä.

Kaupunginhallitus 19.9.2022 § 19

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään edellä mainituin perustein hylätä hakijan oikaisuvaatimus vahinkorahaston asiamiehen päätöksestä § 89 / 2022.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Lisätiedot:

Vahinkorahaston asiamies Hannele Nordman,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

20 § **Oikaisuvaatimus vahingonkorvausta koskevaan vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 96 / 2022**

VD/6136/03.01.02.00/2022

RV/HN/MT

Korvauksenhakija (jatkossa hakija) on 8.8.2022 toimittanut Vantaan kaupungille oikaisuvaatimuksen vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 96 / 2022. Vahinkorahaston asiamies on 19.7.2022 hylännyt hakijan esittämän korvausvaatimuksen sillä perusteella, että kaupungin tuottamusta eikä tämän syy-yhteyttä ole voitu asiassa todentaa.

Lain mukaan oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista (Kuntalaki 410/2015, 16 luku 138 §). Korvausvaatimusta koskeva päätös on toimitettu hakijan tiedoksi sähköisesti siten kuin sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa säädetään. Tavallisessa sähköisessä tiedoksiannossa tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä (Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa 13/2003, 4 luku 19 §).

Muutoksenhakuajan laskemiseen sovelletaan lakia säädettyjen määräaikain laskemisesta. Laskemisessa huomioidaan seuraavat määräajat:

sitä päivää, josta muutoksenhaku aika lasketaan alkavaksi, ei lueta määräaikaan,

jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arklauantai, muutoksenhakemuksen saa tehdä ensimmäisenä arkipäivänä tämän jälkeen ja

muutoksenhakemus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Edellä esitetyin määräajoin asiaa koskeva muutoksenhaku aika on umpeutunut perjantaina 5.8.2022. Koska hakija on toimittanut oikaisuvaatimuksensa kaupungin kirjaamoon vasta seuraavana maanantaina 8.8.2022, ei oikaisuvaatimusta ole toimitettu määräajassa, ja se on jätettävä tutkimatta.

Kaupunginhallitus 19.9.2022 § 20

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään jättää asia tutkimatta.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 2 Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Lisätiedot:

Hannele Nordman, vahinkorahaston asiamies (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus

Jos olet tyytymätön tähän päätöksen, voit vaatia siihen oikaisua **Vantaan kaupunginhallitukselta** eli tehdä siitä oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksen voit tehdä:

lainmukaisuusperusteella, eli jos

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa
- päätös on muuten lainvastainen

ja/tai

tarkoituksenmukaisuusperusteella, eli päätöksen sisältöön liittyvillä perusteilla.

Voit tehdä oikaisuvaatimuksen, jos olet kunnan jäsen. Asianosaisena voit tehdä oikaisuvaatimuksen kunnan jäsenyydestä riippumatta, jos päätös kohdistuu sinuun tai se vaikuttaa välittömästi oikeuksiisi, velvollisuuksiisi tai etuihisi.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen

Toimita oikaisuvaatimus **14 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Oikaisuvaatimus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä. Myöhässä tullutta oikaisuvaatimusta ei tutkita.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä Vantaan kaupungin internet-sivulla.

Asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä, jollei muuta näytetä

- seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä
- kolmen päivän kuluttua sähköisen viestin lähettämisestä tai
- saantitodistuksen osoittamana aikana/erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana.

Voit toimittaa oikaisuvaatimuksen sähköpostilla tai sähköisen Oma Vantaa -asiointipalvelun kautta, postittamalla tai henkilökohtaisesti Tikkurilan Vantaa-Infoon sen aukioloaikana. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa oikaisuvaatimuksen vielä seuraavana arkipäivänä.

Tee oikaisuvaatimus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Jos sinulla on vaatimustasi tukevia asiakirjoja, liitä ne oikaisuvaatimukseen mukaan. Lopuksi ilmoita yhteystietosi ja kotikuntasi ja allekirjoita oikaisuvaatimus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot. Jos käytät laillista edustajaa, oikaisuvaatimuksessa tulee olla myös edustajan vastaavat tiedot.

Oikaisuvaatimus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Vantaan kaupunginhallituksen yhteystiedot:

Postiosoite: Vantaan kaupungin kirjaamo, PL 1100, 01030 Vantaa kaupunki

Käyntiosoite: Kirjaamon asiakaspalvelu/Tikkurilan Vantaa-Info, Dixi (2. krs.), Ratatie 11, 01300 Vantaa

(Aukioloajat: ma–ke 8.45–16.30, to 12.00–17.00 ja pe 7.45–15.30. Tarkista kesäajan ja arkipyhän aukiolo soittamalla tai osoitteesta <https://www.vantaa.fi/vantaa-info>)

Puhelin: (09) 83911 (vaihde)

Sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi

Asiointipalvelun osoite: <https://asiointi.vantaa.fi/web/oikaisuvaatimus>

Muutoksenhakuohje 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Jos olet tyytymätön tähän päätöksen, voit hakea siihen muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta**.

Valituksen voit tehdä lainmukaisuusperusteella, eli jos

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa ja/tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Voit tehdä valituksen, jos olet tehnyt päätöksestä aiemmin oikaisuvaatimuksen. Kunnan jäsenenä voit tehdä valituksen, jos päätös on muuttunut oikaisuvaatimuksen takia.

Valituksen toimittaminen

Toimita valitus **30 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Valitus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Myöhässä tullutta valitusta ei tutkita.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä Vantaan kaupungin internet-sivulla.

Asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä, jollei muuta näytetä:

- seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä,
- kolmen päivän kuluttua sähköisen viestin lähettämisestä tai
- saantitodistuksen osoittamana aikana/erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana

Voit toimittaa valituksen henkilökohtaisesti, postittamalla tai sähköisesti. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa valituksen vielä seuraavana arkipäivänä virka-aikana.

Tee valitus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Liitä mukaan valituksen kohteena oleva päätös ja vaatimusta tukevat asiakirjat (ellet ole niitä aiemmin toimittanut oikaisuvaatimuksen yhteydessä). Ilmoita valituksessa kotikuntasi ja yhteystietosi ja allekirjoita se. Jos sinulla on laillinen edustaja, valituksessa tulee olla sinun nimen ja kotikunnan lisäksi myös tämän nimi, kotikunta, yhteystiedot ja allekirjoitus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Vahingonkorvausasiassa hallinto-oikeus voi tutkia ainoastaan, onko päätös tehty muodollisesti oikein. Vahingonkorvauksen perustetta tai määrää koskevan riita-asian käsittelee sen sijaan toimivaltainen yleinen tuomioistuin (käräjäoikeus).

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa **270** euroa. Lisätietoja valituksen maksullisuudesta saa Helsingin hallinto-oikeudesta. Maksua ei peritä silloin, kun hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaisen päätöksen valittajan eduksi.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Käynti- ja postiosoite: Sörnäistenkatu 1, 00580 Helsinki

Puhelin: 029 56 42000, faksi: 029 56 42079

Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi

Asiointipalvelun osoite: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 3. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

3.1. Tähän päätökseen, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa hakea muutosta.
(Kuntalaki 136 §)

3.2. Tähän päätökseen, joka koskee hankinto-oikaisua, ei saa hakea muutosta.
(Hankintalaki 135 §)

3.3. Tähän päätökseen, joilla on päätetty olla käyttämättä etuusto-oikeutta, ei saa hakea muutosta.
(Etuostolaki 22 § 3 mom.)

3.4. Tähän oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen, joka koskee verotusta, ei saa hakea muutosta.
(Veronkantolain 51 § 1 mom. ja 50 § 7 mom.)

Muutoksenhakuohje 4. Hankintaoikaisuohje ja valitusosoitus

Julkista hankintaa koskevaan päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun voidaan julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, jäljempänä hankintalaki) mukaan hakea muutosta vaatimalla hankintayksiköltä oikaisua (jäljempänä hankintaoikaisu). Asia voidaan myös saattaa valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi.

Hankintaa koskevasta asiasta voi tehdä hankintayksikölle oikaisuvaatimuksen tai markkinaoikeudelle toimitettavan valituksen se, jota asia koskee (jäljempänä asianosainen). Asianosainen on se, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

I Hankintaoikaisuohje

Hankintaoikaisuvaatimuksen kohde

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi vaatia hankintalain 132–135 §:n mukaan hankintaoikaisua. Hankintaoikaisua voi vaatia hankintayksiköltä kirjallisesti tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee.

Hankintaoikaisuvaatimuksen tekemiselle säädetty aika

Asianosaisen on vaadittava hankintaoikaisua 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä valitusosoituksineen tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta. Vaatimus on esitettävä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, voi oikaisuvaatimuksen tehdä ennen viraston aukioloajan päättymistä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Sähköinen tiedoksianto

Mikäli hankintapäätös on annettu tiedoksi sähköisesti, asianosaisen katsotaan saaneen tiedon hankintapäätöksestä oheisasiakirjoineen sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Asianosainen on saanut tiedon päätöksestä lähettämispäivänä, jollei asianosainen esitä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut asianosaiselle myöhemmin.

Tiedoksianto kirjeitse

Mikäli hankintapäätös on annettu tiedoksi hallintolain (434/2003) 59 §:n mukaisesti postitse kirjeellä, katsotaan asianosaisen saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei asianosainen näytä saaneen tiedon myöhemmin.

Tiedoksianto saantitodistuksella

Mikäli hankintapäätös on annettu todisteellisesti tiedoksi hallintolain (434/2003) 60 §:n mukaisesti, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Hankintaoikaisua koskevan vaatimuksen sisältö

Hankintaoikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Vaatimuksesta on käytävä ilmi oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Vaatimukseen on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, mikäli ne eivät jo ole hankintayksikön hallussa.

Toimitusosoite

Hankintaoikaisu toimitetaan osoitteeseen:

Vantaan kaupungin kirjaamo
Kaupunginhallitus
PL 1100, 01030 Vantaan kaupunki
Sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Puhelin (kirjaamo): 09-839 22184, fax: 09-8392 4163

Virka-aika: ma - pe 8.15 - 16.00

Hankintaoikaisun vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosainen voi hankintalain nojalla hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

II Valitusosoitus markkinaoikeuteen

Muutoksenhaun kohde ja rajoitukset

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee, voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen.

Valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi voidaan saattaa hankintayksikön päätös tai hankintayksikön muu hankintamenettelyssä tehty ratkaisu, jolla on vaikutusta ehdokkaan tai tarjoajan asemaan.

Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee:

- 1) yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua;
- 2) sitä, että hankintasopimusta ei jaeta osiin 75 §:n nojalla; tai
- 3) sitä, että 93 §:ssä tarkoitetun kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytetään yksinomaan halvinta hintaa tai kustannuksia.

Puitejärjestelyyn perustuva hankinta

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti. Lupa on myönnettävä, jos asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää, tai siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskeva ratkaisu

Dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevaan hankintayksikön ratkaisuun ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti. Lupa on

myönnettävä, jos asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää tai siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Sähköinen tiedoksianto

Mikäli hankintapäätös on annettu tiedoksi sähköisesti, asianosaisen katsotaan saaneen tiedon hankintapäätöksestä oheisasiakirjoineen sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Asianosainen on saanut tiedon päätöksestä lähettämispäivänä, jollei asianosainen esitä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut asianosaiselle myöhemmin.

Tiedoksianto kirjeitse

Mikäli hankintapäätös on annettu tiedoksi postitse kirjeellä, asianosaisen katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei asianosainen näytä saaneen tiedon myöhemmin.

Tiedoksianto saantitodistuksella

Mikäli hankintapäätös on annettu todisteellisesti tiedoksi, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Muutoksenhaku aika

Valitus on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen. Tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan valitusaikaan.

Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden virka-ajan päättymistä.

Muutoksenhaku aika suora hankinnassa

Mikäli hankintayksikkö on toimittanut julkaistavaksi hankintalain 131 §:ssä tarkoitetun suora hankintaa koskevan ilmoituksen Euroopan unionin virallisessa lehdessä, valitus on tehtävä 14 päivän kuluessa ilmoituksen julkaisemisesta.

Mikäli hankintayksikkö on julkaissut suora hankinnasta jälki-ilmoituksen, mutta ei suora hankintaa koskevaa ilmoitusta, suora hankintaa koskeva valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa siitä, kun suora hankinnasta on julkaistu jälki-ilmoitus Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Mikäli hankintayksikkö ei ole julkaissut suora hankinnasta ilmoitusta tai jälki-ilmoitusta, suora hankintaa koskeva valitus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hankintasopimus on tehty.

Sopimusmuutosta koskeva ilmoitus

Mikäli hankintayksikkö on toimittanut julkaistavaksi hankintalain 58 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitetun sopimusmuutosta koskevan ilmoituksen Euroopan unionin virallisessa lehdessä, on valitus tehtävä 14 päivän kuluessa ilmoituksen julkaisemisesta.

Poikkeukset säännönmukaisesta valitusajasta

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankintapäätöksen jälkeen hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen 130 §:n 1 tai 3 kohdan nojalla noudattamatta odotusaikaa. Odotusaikaa ei tarvitse noudattaa, jos sopimus koskee puitejärjestelyn perusteella tehtävää hankintaa tai sopimus koskee dynaamisen hankintajärjestelmän sisällä tehtävää hankintaa.

Valitus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava hankinta-asia, jota valitus koskee, sekä valittajan vaatimukset ja niiden perusteet. Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan ja dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevan ratkaisun osalta valituskirjelmässä on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatija on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Lisäksi on ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valitukseen on liitettävä alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon haetaan muutosta, sekä todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta. Valitukseen on liitettävä asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi. Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, kuten hallintolainkäyttölain 21 §:ssä säädetään.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle. Valituksen voi toimittaa markkinaoikeuden kansliaan henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse, telekopiona, asiointipalvelussa tai sähköpostin avulla kuten sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003) säädetään. Jos vireillepanon viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, voi asiakirjat toimittaa markkinaoikeudelle ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusperusteeseen perustuva muutoksenhakukielto

Hankintalain 163 §:n mukaan markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta kuntalain eikä hallintolainkäyttölain nojalla.

Muutoksenhausta ilmoittaminen hankintayksikölle

Hankintalain 148 §:n nojalla hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikölle viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön kohdassa I mainittuun osoitteeseen.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään käsittelystä markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksua 2 120 euroa alle miljoonan euron hankinnassa. Jos hankinnan arvo on vähintään 1 miljoonaa euroa, käsittelymaksu on 4 240 euroa. Mikäli hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa, käsittelymaksu on 6 350 euroa.

Yksityishenkilön oikeudenkäyntimaksu markkinaoikeudessa on 530 euroa.

Markkinaoikeuden osoite ja muut yhteystiedot

Markkinaoikeus

Sörnäistenkatu 1

00580 Helsinki

puh. 029 56 43300

fax 029 56 43314

markkinaoikeus(at)oikeus.fi

asiointipalvelun osoite: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Muutoksenhakuohje 5. Valitus asemakaavan muutosta koskevassa asiassa

Jos olet tyytymätön tähän päätöksen, voit hakea siihen muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta**.

Valituksen voit tehdä lainmukaisuusperusteella, eli jos

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa ja/tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Voit tehdä valituksen, jos olet asianosainen, eli jos päätös kohdistuu sinuun tai se vaikuttaa välittömästi oikeuksiisi, velvollisuuksiisi tai etuihisi.

Voit tehdä valituksen myös, jos olet kunnan jäsen. Poikkeuksen tähän muodostavat vaikutukseltaan vähäiset muutokset muuhun asemakaavaan kuin ranta-asemakaavaan. Näihin vaikutukseltaan vähäisiin muutoksiin kunnan jäsenellä ei ole valitusoikeutta. Vaikutukseltaan vähäisenä ei ole pidettävä asemakaavan muutosta, jossa

- muutetaan rakennuskorttelin tai muun alueen pääasiallista käyttötarkoitusta
- supistetaan puistoja tai muita lähivirkistykseen osoitettuja alueita
- nostetaan rakennusoikeutta tai rakennuksen sallittua korkeutta ympäristöön laajemmin vaikuttavalla tavalla
- heikennetään rakennetun ympäristön tai luonnonympäristön arvojen säilymistä tai
- muutetaan kaavaa muulla näihin rinnastettavalla tavalla.

Valituksen voi tehdä myös

- viranomainen toimialaansa kuuluvissa asioissa
- maakunnan liitto ja kunta, joiden alueella kaavassa osoitetulla maankäytöllä on vaikutuksia
- rekisteröity paikallinen tai alueellinen yhteisö toimialaansa kuuluvissa asioissa toimialueellaan

Valituksen toimittaminen

Toimita valitus **30 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusajkaan. Valitus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Myöhässä tullutta valitusta ei tutkita. Kunnan jäsenen ja asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä Vantaan kaupungin internet-sivulla.

Voit toimittaa valituksen henkilökohtaisesti, postittamalla tai sähköisesti. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa valituksen vielä seuraavana arkipäivänä virka-aikana.

Tee valitus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Liitä mukaan valituksen kohteena oleva päätös ja vaatimusta tukevat asiakirjat. Ilmoita valituksessa kotikuntasi ja yhteystietosi ja allekirjoita se. Jos sinulla on laillinen edustaja, valituksessa tulee olla sinun nimen ja kotikunnan lisäksi myös tämän nimi, kotikunta, yhteystiedot ja allekirjoitus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot. Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa **270** euroa. Lisätietoja valituksen maksullisuudesta saa Helsingin hallinto-oikeudesta. Maksua ei peritä silloin, kun hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaisen päätöksen valittajan eduksi.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Käynti- ja postiosoite: Sörnäistenkatu 1, 00580 Helsinki

Puhelin: 029 56 42000, faksi: 029 56 42079, Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi

Asiointipalvelun osoite: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 6. Valitus rakennuskieltoa koskevassa asiassa

Jos olet tyytymätön tähän päätöksen, voit hakea siihen muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta**.

Valituksen voit tehdä lainmukaisuusperusteella, eli jos

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa ja/tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Voit tehdä valituksen, jos olet asianosainen eli päätös kohdistuu sinuun tai se vaikuttaa välittömästi oikeuksiisi, velvollisuuksiisi tai etuihisi.

Valituksen voi tehdä myös asiassa julkista etua valvova viranomainen.

Valituksen toimittaminen

Toimita valitus **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Valitus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Myöhässä tullutta valitusta ei tutkita.

Asianosaisten katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä Vantaan kaupungin internet-sivulla.

Voit toimittaa valituksen henkilökohtaisesti, postittamalla tai sähköisesti. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa valituksen vielä seuraavana arkipäivänä virka-aikana.

Tee valitus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Liitä mukaan valituksen kohteena oleva päätös ja vaatimusta tukevat asiakirjat. Ilmoita valituksessa kotikuntasi ja yhteystietosi ja allekirjoita se. Jos sinulla on laillinen edustaja, valituksessa tulee olla sinun nimen ja kotikunnan lisäksi myös tämän nimi, kotikunta, yhteystiedot ja allekirjoitus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa **270** euroa. Lisätietoja valituksen maksullisuudesta saa Helsingin hallinto-oikeudesta. Maksua ei peritä silloin, kun hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaisen päätöksen valittajan eduksi.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Käynti- ja postiosoite: Sörnäistenkatu 1, 00580 Helsinki

Puhelin: 029 56 42000, faksi: 029 56 42079

Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi

Asiointipalvelun osoite: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 7. Valitus etuosto-oikeuden käyttämistä koskevassa asiassa

Jos olet tyytymätön tähän päätökseen, voit hakea siihen muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta**.

Valituksen voit tehdä lainmukaisuusperusteella, eli jos

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa ja/tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Voit tehdä valituksen, jos olet

- ostaja tai
- myyjä.

Valituksen toimittaminen

Toimita valitus **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Valitus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Myöhässä tullutta valitusta ei tutkita.

Asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä:

- saantitodistuksen osoittamana aikana/erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana

Voit toimittaa valituksen henkilökohtaisesti, postittamalla tai sähköisesti. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa valituksen vielä seuraavana arkipäivänä virka-aikana.

Tee valitus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Liitä mukaan valituksen kohteena oleva päätös ja vaatimusta tukevat asiakirjat. Ilmoita valituksessa kotikuntasi ja yhteystietosi ja allekirjoita se. Jos sinulla on laillinen edustaja, valituksessa tulee olla sinun nimen ja kotikunnan lisäksi myös tämän nimi, kotikunta, yhteystiedot ja allekirjoitus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa **270** euroa. Lisätietoja valituksen maksullisuudesta saa Helsingin hallinto-oikeudesta. Maksua ei peritä silloin, kun hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaisen päätöksen valittajan eduksi.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Käynti- ja postiosoite: Sörnäistenkatu 1, 00580 Helsinki

Puhelin: 0295642000, faksi: 0295642079

Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi

Asiointipalvelun osoite: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Virka-aika: klo 8.00 - 16.15